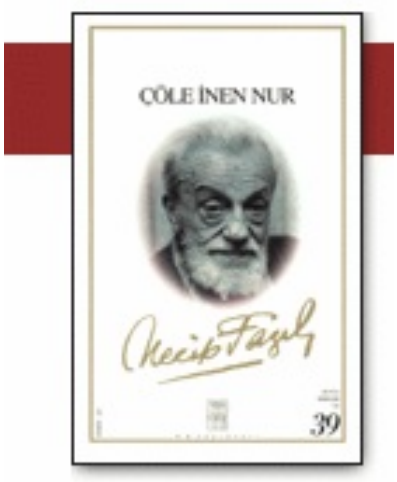
Necip Fazıl Kısakürek - Çöle Dnen Nur

www.kitapsevenler.com Merhabalar

Buraya Yüklediğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna Dstinaden Görme Özürlüler Dçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaflar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braill

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılamaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi Dşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Not bu kitaplar Görme engelliler için taranmış ve düzenlenmiştir.

Tarayan

MESUT HEKDMHAN mesuthekimhan@gmail.com

Necip Fazıl Kısakürek _ Çöle Dnen Nur Necip Fazıl KISAKÜREK

ÇÖLE DNEN NUR

"ÇÖLE VE BÜTÜN ZAMAN VE MEKANA" b.d. (büyükdoğu) yayınları

ÇÖLE DNEN NUR / DDN ve TASAVVUF / ESER: 63 b.d. yayınları: 13

13. Basım / Ekim 1993 Baskı: Tnp Matbaacılık A.Ş. / İST. Tel: 565 81 55 - 567 71 67 ' b.d. yayınları/Kurucusu: Necip Fazıl Kısakürek

Yayın sorumlusu: Suat Ak Her hakkı mahfuz ve "b.d. yayınları"na aittir. b.â. yayınları/Ankara C. Vilâyet Han 10/3 Cağ. - Dst. Tfcleibn: 528 55 51

DTHAF Eserimi... Her yıldızla her yıldız arası yollar ve yönler kadar çok ve dolaşık... Dünya yolları ve yönlerinden...

Biricik ulaşana yolu ve eriştirici yönü bana gösteren... Otuz yaşımdan sonraki hayatıma temel atan...

"Altun Halka’nın asrımızdaki büyük Kutbu... Efendim, irşad edicim, can kurtarıcım...

Esseyyid Abdülhakim Arvâsî Hazrederi'nin yüce ru-haniyetine ithaf ediyorum...

26 MAYIS 1972 NFK

TAKDDM 1950 yılında kaleme almaya başladığım, "ÇÖLE DNEN NUR" diye isimlendirdiğim ve başlangıcının başlangıcım bile gözönüne seremediğim, 1952 günlük (BÜYÜK DOĞU) gazetesinde "ALLAHIN SEVGDLDSD" adiyle ancak pek kısa bir parçasını neşredebildiğim, 1956 (BÜYÜK

DOĞU)larındaysa "O" ismiyle yeniden ve bambaşka şekilde ele aldığım ve yine çok kısa bir kısmım arzedebilip yine yarım bırakmak zorunda kaldığım, nihayet 1957 hapsimde

tamamlayabildiğim, 1958 haftalık (BÜYÜK DOĞU)larında tekrar ve sadece ilk kısımlarını gösterebildiğim; son hapsimin başında, dizgi, tertip ve baskısında pek çok yanlışhklar ve atlamalarla kitap haline getirildiğine şahit olduğum, bir türlü kemal ve ikmaline ait maddi ve

manevi şartları nefsimde toplayamadığım ve nihayet son hapsim içinde, ismi ile beraber, harf harf, kelime kelime ve bahis bahis üzerinde işleyip nihaî şekil, ruh ve adına kavuşturabildiğim gaye - eserimi bu kitapta takdim edebiliyorum. Hak, sevgilisi aşkına bizi af, ayıplarımızı setr ve O'na ümmettik liyakatini bize nasip etsin...

1969 NFK TAKDDM 1950 yılından beri türlü isimler altında ve türlü (editör)ler elinde harap ve perişan edilen baş eserimi, bu defa "b.d. Yayınları " dikkat ve itina ölçüsüyle ve nihaî şekil ve tamam-lık kaydiyle takdim ediyorum.

EKDM 1975 NFK

BU ESER Tefsir, hadis, siyer ve nakil olarak en emin kaynaklardan devşirili ve kaynaklarını tek tek göstermek tasasından uzak bu eser, "Başlangıç" yarısında da belirtildiği gibi, sadece imân sahiplerine hitap- edici, hiçbir akli teftiş, tespit ve ispat gayretine düşmeyici, mutlak "doğru" üzerine hissi ve teessüri bir çatı kurucu ve eğer bir kıymeti varsa onu bu noktada toplayıcı bir denemedir; ve akla verdiği pay, onu bazı noktalarda yine akılla iptal etmekten ibarettir. Bu bir ilim değil, san’at eseridir ve ilmin içini ve dışını tahkik selâhiyetinde olmadığı mukaddes kapıya, ancak, inanmış ve teslim olmuş san'at tavriyle sokulmaktan başka çare yoktur.

NFK başlangıç. Sofra... Etrafında Allah Resullerinin dizildiği sofra... Ve bu sofrada başköşe... Sen! Dnsanın hakikati... Sır... Kâinatın en çetin sırrı... Bir de misiisiz insan ki, onun hakikatinde, mahlûk, artık, son haddine ulaşır. Onun hakikatinde, mahlûk tükenir, fakat Allah başlamaz. O da sen?... Yaradan... Ve onun en güzel eseri... Zâtiyle tek olan Yaratıcı'nın, koskoca insan ehramında ve en yüksek noktada halkettiği insan... Sen! Evet, sen!

Senin bana inandırdığın ve seni bana inandıran Allah, öz dilinle hitap etmiş sana ve demiş ki: «SEN OLMASAYDIN, SEN OLMASAYDIN,

ÂLEMLERD YARATMAZDIM!» Sana, işte bu Allah kelâmının sonsuz kılavuzluğu içinde inanıyorum! Sana inanmış, inanmakta ve inanacak olanlar, deniz kıyılarında kum misali... Ben de bu hudutsuz yığında bir kum tanesiyim.

Sana inanan herkes, göz alabildiğine geniş bir sed üzerinden eşsiz bir manzara seyreder gibi, seni, oldukları yerden, yerlerinin görmek ve bilmekte verdiği imkânların gözlüğünden seyrediyor. Bense Allah'a hamdediyorum ki, o kum

tanesine, uzun zaman çilesini çektiğim bir takım idrâk

mahremiyetlerinin «Yakın»a açılmış yakıcı penceresinden gösterdi. Keşke sahiden, ipek topuğunu bir kere öpebilmiş bir kum tanesi olsaydım!.. Evet...

Ben seni Allah'ın yalnız habercisi ve ana yola çağındı Resulü olarak değil; boşluğu ve yıldızları, zamanı ve mekânı, mesafeleri ve istikametleri, canlı ve cansız, maddeleri ve maddesiz her şeyiyle bütün kâinatın bu en güzel eser etrafında halkalanması ve onun yüzü suyu hürmetine yaratılmış olması için yarattığına inanıyorum!

Sen; var oluşunun şerefine, Allah'ın topyekûn varlığı hediye ettiği ilk ve son Varlık Nuru! Dnanmak dedim de hatırıma geldi: Bu ne zor ve ne . kolay iş! Kim inanır ve kim inanmaz? Tebeşirle kondurulmuş bir nokta kadar basit ye sefil bir köylü inanır.

Yük altında iki büklüm, akşama kadar solumaktan başka bir hayatiyeti olmayan bir hamal inanır. Yahut...

Eline aldığı her lokma ekmeği, zikir ve teşbihini dinlemeden ağzına almayan o «Şeyh-i Ekber» inanır ki, mü-ceret riyaziye cehdini, Âdem Baba'dan kıyamet gününe kadar gelecek bütün

insanların yüzlerini çizmeyedek götürmüştür. Beyninin her atomu bir güneş kadar ışıklı o «Dmam-ı Rabbani» inanır ki, Allah'ı bulmaya doğru her atılışında gizli bir put diken aklın türettiği putlar ormanını, yine akıl baltasiyle devirmiş, böylece yine aklın atabileceği en uzun adımı atmış ve baltasının parlak yüzüne, dünyanın en güzel sözü olan «Allah ötelerin ötesi; ötelerin ötesinden de ötesi, ondan da ötesi, her ötenin ötesi...» düsturunu

yazmıştır. Kerametler Sarayı'nın haşmetlisi o «Şah-ı Nakşibend» inanır ki, akşam üstü, at sırtında bir ovayı geçerken, yanındaki müridi korkmasın diye güneşi sımsıkı ufka bağlamış, batmasına izin vermemiş ve dehşetle titreyen müridine :

8 — Bunlar tarikatın oyunlarıdır; gaye bu değil! Karşılığından fazla ipucu göstermemiştir.

Ve nihayet sen inanırsın... Ötesi var mı? Ya en aptal, ya en akıllı inanır. Aptal da ne demek? Tam akıllılık kabil mi ki tam aptallık mümkün olsun?

Aptal dediğimiz çok defa üstüne hiçbir yazı yazılmamış boş kâğıda benzer. Mademki boştur, güzeli bulamamıştır. Fakat mademki yine boştur, çirkinden kurtulmuştur. Aptalın şuuraltı veya şuurüstü kavrayişiyle bulunmuş, kimbiür ne erişilmez hakikatleri var!

Hakikî aptal, o boş kâğıdın üzerine hiçbir şey yazmamış olan değiS, saçma - sapan, kör - topal, yalan -yan!:ş şeyler karalamış ve onlara sımsıkı sarılmış olandır. Yâni, aptallıktan yola çıkıp akla varmamış ve yarı yolda kalmış idrâk cücesi...

Dşte bu korkunç örnek, gördüğünü gördüğünden ibaret bilen, her şeyi ve her hâdiseyi beş duygu sınırında başlıyor ve bitiyor sanan, hiçbir şeye ne kâmil bir şüphe, ne de kâmil bir imânla

bakamayan, bu ikisi ortası havsaîa-cıktır ki, hakikî aptaldır ve Allah'a inanmaz. Dnanmak, ya çok üstün, kendi kendini kül edecek kadar üstün bir akıl davasıdır; yahut, yarı yolda bangır bangır iflâs eden aklın her türlü desteğinden mahrum,

fakat gizli bir ruh feyziyfe gayesini sezmiş ve fikir kargaşalığından kurtulmuş sâf ve basit adam işi...

Belki de «sâf» kadar güzel bir mefhumu, bilmeden, onun için basit insanlar hakkında kullanıyoruz. Allah, ancak en ileri dereceye çıktığı zaman akılsızlığını anlayan şu akılsız aklın belâsını versin! Sen, mukaddes hedef; Haktan gelen aşkın hedefi!..

Sen, en ileri rütbe; Allah'ın Sevgilisi olmak mertebesi!.. Sen, en güzel insan; güzeller güzeli insanoğlunun en güzeli!.. Güzelliğinin büyüsüne mıhlanmak, sonra hummalılar gibi hep onu sayıklamak dururken, mukaddes mevzuuna bâzı dâvalarımı ve öfkelerimi kattığım için beni hoşgör!.. Ben bir şâirim...

San'ata, yalnız Allah'ı aramak, onun mahrem ülkesi meçhuller eleminin karanlıkları içinde rüyalardan daha zengin fener alayları tertiplemek ve eşyanın takındığı duvakları birer birer kaldırmak gayesini biçtiğim gün, sanki boynumda «Mutlak hakikatnten bir kement sezer gibi oldum. Bu kement beni çekti ve senin önünde durdurdu: — Kapi burasıdır; başka her kapı kapalı! Voktâ ki, bu böyle oldu, sen benim herşeyim oldun. Ey, bütün mucizeleri içinde en hayran

olduğum mucizesi diye, ömründe bir defa bile kahkahayla gülmemiş olmasını gösterebileceğim mahzun Peygamber!..

Ey, Aüahın, Kur'ânda hâs ismiyle ve nida edatiy'e bir kerecik bile hitap etmediği haya ve edeb kaynağı!..

Ey, Allah kelâmına mecra bir çift kudsî dudağın sahibi!.. Dedim ki, ben bir san'atkârım... Ve ne tarih yazmak, ne arz tabakalarını mikroskop oîîmda incelemek, ne de dört taş duvar arasmda istif edilmiş ve son ycidızcısı toz - toprak olmuş kitaplara bekçilik etmek, benim vazifem...

Böyleyken, hayatını yazmayı murad edindim. Hayatını...

O hc/at ki, bizzat hayat mefhumu, başta «O yaşayacaktır» diye yaşamış, sonra da «O yaşadı» diye yaşamakta devam etmiştir. Ve etmekte.. Senin hayatını yazmak...

Göklerin temiz bir ayna halinde, dipsiz bir mavera derinliğine battığı şeffaf bir yaz akşamı, ay, her zamankinden daha büyük, daha parlak doğarken, insan, yeni bir hâdise karşısındaymışcasına şaşkın ve tutkundur. Halbuki onu ilk defa görmüyoruz. Bir gün evvel gördüğümüz gibi, ömrümüzün

birçok ânında da birçok defa görmüştük. 10

Bu, her akşamın kanıksanmış hadisesiyle, yine her akşam kapımızın önünden geçen çöp arabasının kanıksatmaktan bile âciz silikliği arasındaki fark nedir?

Şudur ki, birinin oluşundaki sırları bilmediğimiz halde, öbürünün meydana gelişini, bütün dış şekilleriyle tanıyoruz. Biri, aklımızı, öbürünü aklımız, çepçevre sarmış bulunuyor. Bu yüzden, biri, bin kere olmakla yeni kalıyor da, öbürü, bir kere olmakla eskiyiveriyor.

Dşte hayatınla, hayatımız arasındaki fark! Hiç seninki, en küçük çaptan en büyüğüne kadar, bütün söylenmişlere, söylenenlere ve söyleneceklere rağmen anlatılmış oiabiiir mi?

Dzin ver; onu bir kere de ben anlatayım! Dzin ver; herkesin, boyuna göre açıldığı bu ufuksuz denizde, sana yaklaşabilmek değil, fakat kıyılardan, gerilerden yâni kendimden uzaklaşabilmek mânasına bir kere de ben gücümü deneyeyim! Öyle ki, sahili kaybetsem, artık gerilere döne-mesem ve sende boğulsam, işte o zaman aradığım hayatın eşiğine ayak basmış oiurum.

Niçin hayatim yazmak?.. 1400 senelik bir emeğe yeni bir omuz vermek, güçlü güçsüz ve eiverişli elverişsiz, pek çok insanın her fırsat doğuşunda yaptığı bir işi, bir kere daha yapmak; kısacası tekrarlamak, sadece tekrarlamak için mi?

Nasıl olur? Tekrarlamak... Tekrarlamak, bir şeyi tam mânâsiyle malûma irca et-îikten, çepçevre sardıktan ve kavradıktan, yâni posalaştır-dıktan ve cevhersizleştirdikten sonra ele aîmak demekse, sen, hiçbir surette

tekrarlanmazsın. Yine tekrarlamak, denizin en derin noktasında boyuna göre sulara gömülen bir veya bin ölçü şeridinin, her defa beraber veya ayrı ayrı

gösterdiği mikyas, yâni bir veya bin kişinin her defa beraber veya ayrı ayrı belirttiği duyuş ve anlayış seviyesi demekse, onlar seni değil, kendilerini tekrarlamış olurlar.

11 Ve yine tekrarlamak, hiçbir sırrına erişilmiyeceğinden başka şuurumuz olmayan namütenahi derin ve girift bir hâdisenin, sadece vecd ve aşk aynasında, durmadan, üst-üste aksettirdiği pırıltıları toplamak, yâni gerçek san'ata gerçek mevzuunu vermek demekse, seni tekrarlamaktan büyük vazife olmaz ve ona tekrarlamak denmez.

Allah... Dşte en büyük san'atkâr!.. O, dış görünüş çerçevelerinde, tekralanıyormuş gibi duran namütenahi hâdiseyi, zaman dediğimiz esrarlı havan'ın içinde toplar, her ân birbiriyle nisbetini bozup birbiriyle nisbetini ihya eder, her ân yokluğa batırıp varlığa daldırır, sonsuz benzerlik ifadeleri içinde ne mutlak ayniyete, ne de mutlak zıddiyete yer verir, böylece asıl olarak hiçbir ânı tekrar etmez ve her ân gerüere doğru eskilikte ezelî ve ilerilere doğru yenilikte ebedî şahsiyetini ilân eder. Allah, insanoğlunun âşık olduğu yenilik sırrını anlatıyor, anlatıyor amma, kime?

Anlayana, yâni anlatmak istediğine!.. Ey tek katresinin hacminde bin umman çalkalanan ve tek zerresinin menşurunda bir kâinat yüzen Kevser havu-zu'nun sahîbi!

Ey, ufuk, insanoğlunun ufku!.. Sen de bizim gibi bir insansın! Sen bir derece daha fazlası olmayan bir insansın da, biz senden eksik olduğumuz kadar insanlığa uzak insanlarız.

Öyleyse hangi mânasiyle olursa olsun, seni tekraria-mak, aldığımız nefesleri tekrarlamaktan bin kat daha aziz... Zaten sensiz ve senden habersiz alınan nefes, varlığın değil, yokluğun soluğu...

Ne kürenin devri, ne rakkasın köşe kapmacası, ne ağacın giyinip soyunması, ne de tek nokta etrafında sayısız noktanın, her biri o noktaya müsavi mesafelerde sıralanışındaki yusyuvarlak devam ahengi, mücerret vazife sırrı bakımından, senin tekrarlanışındaki hikmeti şekillen-direbilir. Bana yalnız bu tekrarın; belki en kaba, fakat en saygılı cephesiyle düpedüz tekrarın, hiçbir şahıs mümtazlığı

12 ve hiçbir âlet hususîliği göstermeyen hakir ve basit bir halkası olmak yeterken...

Evet, gözümde sadece bu yeterliğe sahip olmaktan büyük kazanç ölçüsü yaşamazken, ben, bir sınır aşmak istiyorum! Ben, bir sınır aşmak istemiyorum; onu aşmak için senden izin istiyorum.

Ah, bu sınır, bu sınır!.. Kur'ânda teker teker her âyet, her kelime ve her harfin birinin içindeki nisbetiyle, aynı âyet, harf ve kelimelerin bütün lisan, bütün kelime ve harf terkiplerine nisbe-tindeki sırn kucaklamaya giden ulvî bir nüfuz ve muhteşem dikkat, mübarek saçlarının her telinden, muazzez ayaklarının her adımına kadar sana ait her şeyi ayrı ayrı saydıktan, derledikten, düzenledikten sonra, ben, hangi sınırı

aşmaktan ve hangi yeniliği getirmekten bahsediyorum? Fakat var, bir sınır var!.. Her şeye rağmen, herkesçe aşılmak istenmesinden daha aziz bir gaye belirtmez olan bir sınır var!

Ey, dışından görüldüğü kadar görünen vücut, ve ey, içinde gizliliği bile gizleyen ruh!.. Hayatının dış çizgiler! senin, binbir kere, binbir kimse tarafından hendeseleştirilmiş ve hiçbir noktası eksik bırakılmamış, harikulade bir petektir. Şekillerin en intizamlısı, çizgi terkiplerinin en kemâllisinr düğümleyen bjr petek...

Dşte ben, olanca ruhumun, ruhumdaki olanca şiir cevherinin, bu cevherdeki olanca aşk ve hassasiyet özünün balını, bu peteğin hücrelerine dökmek, hücrelerin çerçevelediği esrar mahfazalarında eriyip kaybolmak ve mukaddeslerin mukaddesi mevzuunda kendi teessüriyetimi bütün derecelerin üstüne çıkarmak dâvasındayım.

Demek ki, ben, aşmak istediğim sınırla, huzurunda, ham istiklâlin ne kadar gülünç, kör benliğin ne kadar sefil, dış mantık ve müşahedenin ne kadar aptal hâle geldiğini gösteren bir teslimiyet

meydanı açmak istiyorum! 13

Bu meydanda, bakalım kim en çok ve en güzel kendi kendinden geçebildi? Dşte sınır, işte at, işte meydan!..

O akıl budalaları ki, gözün nasıl gördüğünü anlamadan gördüğü şeylere inanırlar, fakat görmediklerine inanmazlar, gözlük üstüne gözlük takarlarve üstelik görüneni bile göremezler; işte onlar, ellerinde birer istiklâl pertavsızı taşırlar, eşya ve hâdiselerin posalarını hep onunla incelerler ve hiçbir şey bulamazlar...

Onlar, benim bu itirafımdaki senedi, ilim ve usûl bakımından en büyük zaaf telâkki edebilirler ve peşin olarak kendimi, bizzat kendi elimle mahkûm ettiğimi iddiaya kalkabilirler.

Vecdimin ateşi, bana onları göstermez bile.. Onlar, gerçekten müstakildir; bense esirim!

Ben, senin esirinim! Ve benim için hürriyetin son kemâl haddi, hakikate esarettir. Dnsan olarak, hürriyetini bulmak isteyen, hakikate esir olsun! Ve sen, benim için bizzat hakikatsin! Ve onların istiklâli, boyunduruk altında, istediği gibi kuyruk sallayan, çifte atan ve dilediği yeri pisleyen hayvanların istiklâlidir!

Nihayet, varılmaz olan sana, en çok yaklaşmanın, görülmez olan seni en aydınlık görmenin biricik usûlü, şu noktada toplanıyor:

Tepeden inme aşk yıldırımları altında büsbütün mefluç, büsbütün kör hâle gelmek ve ondan sonra her vücut zerresine bir çift kanat ve bir çift göz hediye eden bir hafiflik ve kolaylıkla uçmak ve görmek..

Aklın son kertesini temsil eden melek «Sidre-tül-Mün-teha»da sana demedi mi:

— Bana buradan ileriye yol yoktur! Geçersem yanarım!

— Ya buradan ileriye nasıl geçilir? — Aşkla!..

14 Ve sen uçtun ve ilâhî visalin en mahrem bucağına ulaştın. Senin, ulaşılmaz olan Allah'a, yine onun izniyle ulaş-mandaki usûlledir ki, biz sana, ulaşılmaz olan sana, ulaşmaya çabalayabiliriz. Sana yaklaşmanın biricik şartı, bu!..

Sana imansız akılla sokulmak isteyenler, daha kapının eşiğine ayak atmadan yanarlar. Hep yandılar!.

Sadece aşk ve imân rivayet ederek, yine akıldan başka bir vasıta bulamayanlar da, kabalaşırlar. Hep kabalaş-tılarL

Mevzuundaki kudsiyet ve namütenahi inceliğe lâyık olmanın çilesini çekmeyenler de çirkinleşirler. Hep çirkin-leştiler!.

Bense, kapında aşkla yanmış ve daha çok yanmaktan gayrı muradı kalmamış, senin inceliğin ve güzelliğin karşısında, kendi kabalığımı ve çirkinliğimi görmüş, azad kabul etmez esirinim!. Hamdolsun, öbür türlü çirkinleşmek ve kabalaşmak ihtimal/ne, senden gelen ve her şeyi temizleyen aşk ateşi sayesinde uzağım!.

Bu kadar... Bütün kâinat ve bütün varlığın ana mevzuu olan mevzuunda, insanlığa düşen borç ve usûl, bu kadar..

Herkes, borçların en ulvîsine ve usûllerin en san'at-lısına götüren bu yolda, huzurunda sadece en fazla yanıp kül olmak noktasından birbirine meydan okuyabilir ve bu meydan okuyuştan sonra, o meydandan, hattâ mağlûp olmaktan büyük zafer olamaz!.

Bu meydanda zafer ihtimali de bu kadar.. Senin, herkesçe bilinen ve bildirilen dış hayat çizgilerini, ruhumun menşurundan toplayacağım... O menşur içindeki tefsir ve teessür kuruntularını, küçük elmas zerreleri hâlinde donduracağım...

Sonra o esrarlı taşlan mendil üstüne serip üzerlerine abanacağım, tılsımına bağlanıp kalacağım ve anlatacağım, anlatacağım..

Ben bunu yapmaya, çalışacağım!.. 15

Yine belli oluyor ki, işimde en az değer vereceğim şey, en doğru ve titiz bir örgü halinde meydana gelse de, daima arka plânda bırakılacağı için, tarih ve tarihçilik; vak'alar ve vakıalar ilmi...

Hâdiselerin derinliğine doğru keyfiyetten ziyade, genişliğine doğru kemiyet kadrosunu köpürten tarihçiye, birçoklarının bu kadar intizam ve itina ile şekillendirdiği petek mevzuunda yeni bir iş yoktur. Hangi tarihçi o petekten bir hücreyi kaldırmak veya o peteğe bir hücre ilâve etmek

iktidarındq olabilir?. Bu bakımdan sen, yeryüzünün her noktasında belli başlı noktalardan doğan güneş kadar sabit ve mutlaksın. Fakat yine sen, herkesin kendi ruh menşurundan aksettireceği her ân yeni ve değişik pırıltılarla da, muvazi aynalar arasındaki mum gibi sonsuz ve hudutsuzsun!..

Sen, sen, sen; eskimeyen biricik yeni ve solmayan biricik renk! Senin zâtındaki aslî sonsuzluk ve hudutsuzluğa, bir de bu, herkese kendi hassasiyet ve teessüriyet istidadına göre tecelli edecek sonsuzluk ve hudutsuzluk binince, insanın en aşılmaz sınırlar içinde yine bir sınır aşmak istemesinden daha ulvî bir belâ olabilir mi?..

Ben bu belâya fedayım!.. Senin, insanı kül eden nurunun karşısında her ân birbirinden yeni ve ileri olarak tecelli etmesi gereken, sadece san'atkârdır, san'at ruhuna mâlik fikir adamı...

San'atkâr ki, seslerin ipekten vücudunu meshederek ve renklerin ateşten nabzını sayarak, büyük sır kapısının önünde haber soruşturanların en çilekeşidir; ancak seni bulduğu zaman; memuriyetini bulmuş ve yaradılışının hikmetine ermiş olur...

Sen; verâlann verâsının verâsısın, verâ ihtimalini bile çıldırtıcı nihaî verâsındaki sır hazinesi anahtannı taşıyan en büyük esrar çözücüsü!..

16 Senin esrar âlemin içinde kendisini büsbütün kaybetmekten, yâni en büyük san'atkârlığın ne demek olduğunu göstermekten başka gayesi olmayan bu san'at çilekeşinin duasını kabul etmesi için, sana «Sevgilim!» diyen Allah'a yalvar!..

Allah, her türlü akıl, ispat, delil, münakaşa, mukayese, mantık lâfazanlığı dışında, yalnız mü'minler veya iman istidadında olanlar için yazacağım bu eseri bana nasip etsin..

Bu eserde güzel olan her şey senin, çirkin olan her şey benimdir... Sen; Allah'ın iradesiyle, bütün insanlığın şefaat tacını taşıyan ve kabul edenleri ve etmeyenleri bir arada, bütün beşeriyet, ümmet topluluğu tahtında oturan!..

Senden şefaat dilenen bîçareler arasında en sefil dilenci, Abdülbaki Fazıl oğlu Ahmet Necib'e şefaat et!.

17 I En Evvel ve En Üstün EVVEL . L ¦¦ Nereden başlıyalım? Zamanın hangi ucundan ve mekânın hûngi köşesinden?.. •

Allah'ın, bütün zaman ve mekânı kuşatmak üzere yarattığı Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamber, elbette bizzat başlangıcın, kâinat başlangıcının başı...

• Soralım: — Söyle, ey sahabî (Aryâd bin-i Sâriye), Resul sana ne dedi? — Dedi ki: «Ben Allah'ın indinde son peygamberim... Hem de Âdem'in balçığı yeryüzüne uzatılmış yatarken ve henüz cismine ruh üflenmemişken...»

• Ebu Hüreyre: Sahabileri, Allah Resûlü'ne, ne vakit Peygamber olduğunu sordular. Buyruldu: — Âdem, ruh ile cesed arasındayken...

• * Abdullah bin-i Ömer: «Allah'ın Resulü buyurdular: — Allah, yerleri ve gökleri yaratmadan, Arş sular üzerindeyken, gelecek insanları yazdı. Ana kitapta yazılı şey-

lerin başı: Muhammed, nebilerin sonuncusu ve tamamlayıcısı..» AKIL

Akıl, bu zaman ve mekân dışı tecelliye, başını eğip teslim olur mu? Mutlaka karıştırmak, kurcalamak, adi kıymet mantığından'bir te'vil koparmak ister.

Dmam-ı Gazali gibi, akılla aklı mat etmiş, aklı yırtacak kadar germiş ve genişletmiş bir idrâk bile, bu noktada böyle bir te'vil peşinde:

«— Bütün zaman ve mekânın Peygamberi, zaman ölçüsüyle sonuncuyken, O'nun her şeyden ve herkesten evvel nebilikle sıfatlandırılmış olması, takdir bakımındandır; icab bakımından değil... Zira kimse dünyaya gelmedikçe mahlûk ve mevcut olmaz. Böyleyken, O, Allah'ın takdirinde bütün peygamberlerin başı, vücuttaysa sonudur. Nasıl ki, bir saray bina etmek isteyen mimar, yapıyı daha evvel kafasında çizgilendirir ve sonra onu dilediği vakit dış âleme ve maddeye aksettirir. Allah'ın sevgilisine ait nebilik kıdemi de böyledir ve takdir yönündendir.»

Bütün tenzihciliği içinde bu görüş, aklın yine en ileri kavrayışı değil... Üstelik Dmam-ı Gazalî çapında bir büyüğün, yine akılla erdiği merhalelerden çok geri...

Bu inceliği Şeyh Takiyüddin (Sebekî) hemen seziyor ve:

«— Hayır, hayır, diyor; Allah'ın takdirinde kadîm (evvel) olmanın yalnız en büyük Resûl'e has bir tarafı yoktur. Allah'ın ilmi her şeyi sarar ve bu noktadan her şey takdirde ezelîdir. Böyle olunca. Peygamberimizin ezelden nebilikle sıfatlandırılmış olmasında mutlaka başkalarında olmayan bir imtiyaz ve üstünlük bulunmak icab eder. Doğrusu şu olabilir ki, ruhları cisimlerden evvel yaratan Allah, Peygamberimizin mübarek cisimleri yaratılmadan.

18 19 .muazzez ruhlarına nebilîk vermiş olsun... Heyhat ki. haki-Kaün sırlarına ermedikçe kısır aklımıza mecal yoktur. Onu ancak Yaradan bilir ve Yaradan'ın kalblerine nur verdiği

büyükler...» •

Bu beürtişteyse en güze! nokta, akla ait tarif... Takiyyüddin Sefoökî Hazretleri bir akıl çerçeveleyişini qk;A\o azifr.scdığı ve b'raz daha genişlettiği halde yine aklı topyei\un aşmış ve oyuklarının altına almış değil...

— Bu irtifada oklın uçnbilmesine imkân yok! Verilecek hüküm budur. *-¦¦

Halbuki Dmam-ı Gazan, büyük eserinde, bu hükme ne de iyi varmış; ve aklı, ne ds güzel, akılla sımsıkı kavrayıp boğmuştu.'.

Dşte: c— Aklı tükettim. Gördüm ki, büyük sırrı kavramaya. Peygambere ruh feyzine sığınmaktan, onun içinde erimekten ve teslim olmaktan başka çare yok... Öyle yaptım ve kurtuldum.»

9 Akıl, ancak sırları fazla kurcalamamak, mıncıklama-mc'<. örselememek, gizlinin ve kendisinin hududunu tanımak hikmetine erince akıl...

H:z alır almaz her tarafından dumanlar ve kıvılcımla? fişktran âciz mantık ve oyuncak hesap makinesini zorlamaya ne lüzum var? Adet üstü adet yok, onun toplam hanelerinde..

Sadece bedahet duygusu, his idrâki ve tek cümle: O, Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamber, dairenin başladığı ve bittiği nokta gibi, kul ve resul plânında hem evvellerin evveli, hem de sonların sonu...

O, budur! Mürşidim ve kurtarıcım Esseyyid Abdülhakim (Arvâ-s>; Hazretleri: «— Hiç yemeğin tadı, tuzu, tek kelimeyle lezzeti, ça-

tai ve bıçakla aranıp bulunabilir, kesilip ayıklanabilir mi? Ancak zevkle, zevk anlayışiyie bulunur.» Evet, akıl, lezzeti çatal ve bıçakla yakalamaya çalışmanın âleti...

• Haşmetiû sır kapısı ve o kapının Mukaddes Bekçisi önünde aklın sınırını en iyi çizenlerden biri yine ve daima Dmam-ı Gazali:

«— Peygamberlik tavrı aklın verâsındadır; ötesinde, ilerisinde... Ufuk çizgisinin arkasında.:.» Akıl bahsini uzatmaya değmezdi. Eğer O Nura bakarken gözlerimizin pasını silmek diye bir ifk borcu ödeme zoru olmasaydı.

Akıl gözü olmadan hiçbir şeye bakamıyacağımıza göre, demek ki, başlıca usûl mecburiyetini yerine getirdik.

Akıl gözü, kendi körlüğünü bile gözüyle görmeli ki, kabul etsin. Bu derecesi olur mu körlüğün? Akla de ki:

— Senin son ve en büyük fâtihliğin, kendi kuvvetinle kendi kendini avlaman, kelepçelemen ve teslim olmandır!

Onun içindir ki, dediler: — Bu iş ne akılla olur, ne de akılsız...

•

Felsefe — ki tek bildiği, hakikati, tekte değil, çokta; ve nihayet hakta değil, bâtılda aramanın san atıdır ve ancak sistemler arası biribirinin yanlışım bulmaktan başka ulaşabileceği hiçbir menzil yoktur — binlerce yıl zavallı aklı yora yora nihayet Yirminci Asrın Filozofu (Bergson) da kendi kendisini dize getirmiş ve büyük imana yo! vermiş gibidir:

«— Akıl değil, onun üstünde bir şey, seziş...» Bu filozof, aklı akılla mat ettiğini ileri sürüp yine akla bir pay çıkarmak isteyenlere şöyle der: «— Demek ki, aklın son merhalesi, kendi kendisini inkâr etmek demekmiş.»

20 21 Kur'ânm bir âyetindeki işaretten çıkan kıssa: «Allah, Resulünün nuruna, öbür peygamberlerin nurlarına nazar etmesini emretti. Ve Son Peygamber'in nuru. öbür peygamberlerin nurlarını kuşattı, öbür peygamberlerin nurları sordu:

— Yârabbi... Nuru bizi kuşatan kimdir? — Sevgilimdir! O'nun nuru! O'na iman ederseniz peygamber olursunuz. Cevap verdiler:

— O'na ve Peygamberliğine iman ettik! Allah sordu: *. ¦¦ — Ahdinize şahit olayım mı?

— Ol, dediler; şahit ol ey Rab!» •

Kâab'ül-Ahbâr: «Henüz Âdem Peygamber'den ne nam, ne nişan... Allah, Sevgilisini belirtmeği murad etti ve Cebrail'e emir verdi:

— Arzın kalbi ve nuru olan topraktan al ve getir! Cebrail, yükseklikler makamı ve Yüksek Cennet melekleriyle yeryüzüne indi. Allah Sevgilisinin kabri olan yerden bir avuç toprak aldı. Toprağı cennet ırmaklarında yu-ğurdu. Toprak beyaz inci gibi ağardı ve ışık saçmaya başladı. Melekler bu toprağı yerlerde ve göklerde gezdirdiler ve Allah Resulünün üstünlüğünü anladılar.»

• Hadîs imamlarından Hâkim: — «Âdem Peygamber Allah'a hitap etti: —¦ Allah'ım, beni niçin Muhammed'in babası diye kün-yeledin?

Allah buyurdu: — Yâ Âdem, başını kaldır da bak! Âdem Peygamber başını kaldırınca Arş üzerinde Allah Resulünün nurunu ve yazılı ismini gördü. Allah, Âdem Peygamber'e dedi:

— Bu senrn zürriyetinden bir peygamberin nurudur 22

ki, ismi göklerde Ahmed ve yerlerde Muhammed... Eğer O olmasaydı seni yaratmazdım!» Abdullah bin-i Câbir anlatıyor: «O'na yalvardım:

— Ey Allah'ın Resulü, söyle bana, Allah'ın »er şeyden evvel yarattığı nedir? Dediler:

— Her şeyden evvel Peygamberinin nurunu, kendi nurundan yarattı. Nur, Allah'ın kudreti ile dilediği gibi gezerdi, O zaman ne levh, ne kalem, ne cennet, ne cehennem... Ne melek, ne semâ, ne arz, ne güneş, ne ay, ne insan, ne cin... Her şey bu nurdan yaratıldı.»

Hazret-i Ömer'in naklettiği bir hadîs, cennetten çıkarılan Âdem Peygamber'!, Allah'a şöyle yalvarırken tasvir ediyor:

«— Yâ Rab, Muhammed i*" ı^tine beni affet!

Ve Allah'tan cevap aln

— Yâ Âdem, O, ^ irin en sevgilisi... Değil mi ki, bendf * istedin; suçunu bağışladım!.»

Selmc «Cebi - Ey him'i dost senin üsti senin değe saydın, onk jobin diyor ki: Eğer Dbra-

de sevgili edindim. Benim için /oktur. Yeryüzünü ve insanları da .j bildirmek için yarattım. Sen olma- olmczdı.»

Söyleyen, O, Allah'ın Resulü: «— Bütün insanlığa Peygamber oldum.» 23

Söyleyen Allah: *— SEN OLMASAYDIN, SEN OLMASAYDIN. EFLÂKD YARATMAZDIM.» •

O ki olmasaydı, topyekûn oluş olmayacaktı. Dşte O... O kadar evvel ve o kadar üstün.. Bir arada sebep ve netice... O KD, VARLIK O YÜZDEN... Alından Alma Geçen Nur

ÂDEM'DEN DBRAHDM PEYGAMBER'E O'nun nuru, ilk defa Âdem Peygamber'in alnına nakşedildi. Mânada, bütün fezayı, zaman ve mekânı dolduran, ışık üstü ışık...

Nur, Âdem Peygamber'den, oğlu Şît Peygamber'e geçti. Şit Peygamber de oğiuna, babasından aldığı öğüdü dovrettH

— Bu nuru ancak temiz, temizin temizi, Allah huzurunda alacağınız kadınlar yolu ile, oğuldan oğula geçiriniz!

• Ve Âdem Peygamber'den başlıyan nur, peygamberden peygambere atlıyarak Dbrahim Peygamber'e kadar geldi. Oradan, Dsmail Peygamber'de şubelenip, Kâinatın Fahri'ne oymaktık şerefinin sahibi Kureyş'in bellibaşlı bir koluna geçti.

PAKTAN EÂK Hazret-f Abbas: tAllah'ın Resulü buyurdular: 24

— Ben nikâhtan doğdum, zinadan gelmedim. Adem Peygamber'den babama kadar, bana cehalet devrinin zina çamurundan zerre sıçramadı.»

• Dbn-i Abbas: «Allah'ın Resulü buyurdular: — Benim bütün neseb kollarımda zinadan eser yoktur. Allah beni daima pâk babaların sulbünden, pâk annelerin rahmine geçirerek vücuda getirdi. Nesep kollarımda ne zaman iki şube peydahlansa, ben o şubelerden hayırlısına geçerdim.»

• Allah diyor: «— Seni, vücuda getirinceye kadar, peygamber kolundan peygamber koluna naklettim.» Bir âyetteki kelimenin Ti okunuşundan iki mana:

Cafer Bin-i Muharrr «Resule, cehalet iden hiçbir şey bu- laşmadı.»

Dkinci mân' Enes Bir

«Aranr ıze Resul geldi.» 0, Ki

«Ben, jn sizin en nefîsinizim.» ASDLLD

AUREYŞ Peygarru caddesini takip ederek Dbrahim Pey- gamber ve o_ ^ Dsmail Peygamber'e geçen Muhammedi Nur, oradan Arap Yarımadası'na kıvrılır, bir başka yola girer ve bu yolun nihayetindeki kâinata hakim peygamberlik meydanında asıl

sahibini bulur. Bu arayol hem Arap kavminin en üstün örneklerini, hem de insanoğlunun en soylularını dizileştiren asiller çevresi Ku-reyş kabilesinin, içinde doğduğu nesep kolu... , 25

O iki kademeli nesep kolu : Dsmail Peygamber'den Adnan'a kadar birinci kademe... Adnan'dan. Peygamberler Peygamberinin babasına kadar fkinci kademe...

Dbrahim Peygamber, sonra, oğlu Dsmail Peygamber, daha sonra da onun oğlunun soyundan gelen birinci kademeyi basamak basamak tanımıyoruz.

• Peygamberler babası Hazret-i Dbrahim'in zevcesi Sârâ çocuk doğurmuyor. Peygamber zevcesi Sârâ bu halinden üzüldü ve cariyesi Hacer'i kocasına verdi. Ondan Dsmail Peygamber..

Kırgın ve küskün Sârâ'ya acıyan Allah, ona da. ileri yaşında Dshak Peygamber'i hediye etti. Bu noktada Hazret-i Dbrahim'in rresli, iki büyük zuhurun başı olarak, gayet ince iki şubeye ayrılıyor:

ismail Peygamber'den. Dsrailoğullariyle hiçbir alâkası olmaksızın, hattâ onların gelip geçmesinden sonra, bir arayoldan, Ezellerin ve Ebedlerin Peygamberi gelecektir.

Dshak Peygamber'den de, lâkabı (Dsrail) olan Yakup Peygamber ve ondan, Dsrailoğulları ve her biri belli başlı zaman ve mekânlarla kayıtlı, sıra sıra peygamber, hak peygamber... Hazret-i Dsa'ya ve topyekûn zaman ve mekân peygamberine kadar...

• Hazret-i Dbrahim, oğlu Dsmail'e dua etti ve ondan en büyük tecellinin yol bulması için Allah'a yalvardı.

Dua kabul edildi ve Dbrahim Peygamber'e Dsmail'den bir büyük millet (millet, bir iman merkezi etrafında toplananlara denir) fışkıracağı müjdelendi.

• Nurun, alnında ülkerleştiği Dsmail, nihayet Sârâ tarafından kıskanılıyor, öyle ki, Dbrahim Peygamber, Hacer'-le Dsmail'i alıp Mekke'ye götürmek zorunda kalıyor.

Yollarda Cürhüm kabileleri... 26

Dsmail, büyüyünce, onlardan kız alıp, Mekke'de yerleşiyor ve onun aslî lisanı olan Dbranî dilinin o zamanki Arapçada erimesinden de, kâinat çapındaki büyük Arapça doğuyor.

Zemzem'in bulunması ve Kabe'nin yeniden yapılması, o zaman... •

Dsmail'in oğlundan kimbilir kaç kol ve ne kadar zaman sonra, Adnan... Dkinci kademe, Adnan'dan yakına doğru Kâinatın Efendisi'ne kadar tam yirmibir baba kaydeder: Adnan,

Mead, Nizar. Mudar, Dlyas,

Müdrike, Huzeyme. Kinane, Nadr. Malik, Fihr,

Galip, Lüey, Kâab, Mürre, Hekîm, Kusay, Abd-i Menaf, Haşim,

Abdülmuttalib, Abdullah.

Her basamağı öbüründen ortalama 25 yıl mesafeli kabul etsek. Kâinatın Efendisiyle Adnan arasında 500 senelik bir zaman payı düşünebiliriz.

27 Adnan ile Dsmail Peygamber arası çok daha uzun.. •

Dsmail Peygamber'in çocukları, Arap Yarımadası'nın her tarafına kol kol yayıldı, gerçek ve münezzeh Araplık mayasını yuğurdu ve bu kollar arasında Adnan kolu, Adnan kolunda Mudar çizgisi, bu çizgi üzerinde Kureyş oymağı, Kureyş oymağından da Haşimoğulları pırıldadı. Zira Nur, bu koldan ve belli - başlı bir istikamet üzerinde, babadan oğula, seke seke geliyordu. Nur, bir babadan iki oğul olunca, daima ezelden hayırlı tarafta... «i

Adnan: Sadece ikinci kademenin nesilbaşı olarak tanıyoruz. Alnı pırıl pırıl yanıyor. Mead:

Yakından tanımıyoruz. Yalnız taşıdığı nura ait şuur ve hassasiyetini oğlunun vak'asından anlıyoruz. Nizar:

Mânası (az).. Az bir şey mânasına Nizar.. Doğumunda, babası Mead, Nuru oğlunda görünce sevincinden coşuyor, şenlikler tertipliyor, ziyafetler veriyor ve haykırıyor :

— Bütün bunlar az bir şey... Bu çocuk için çok az.. Ve bu vasıflandırış, çocuğa isim oluyor.

Mudar: Sesi fevkalâde... Tılsımlı nağmelerle deve kollarını zevk ve harekete getirirmiş... Bu âdet, Araplarda, ondan kalma...

Dlyas: Kabe'de kurban kesmek Dlyas'tan başlar. Müdrike, Huzeyme, Kinane, Malik de iyi bilmediklerimizden... Fihr:

Bin-i Malik... Kureyş'i kuran ve isimlendiren, o... 28

Galip ve Lüey, sadece Nur'u taşıyanlar ve aktaranlar olarak malûmumuz... Kâab:

Cumaları oymağını toplayıp hutbe vermek Kâab'ın buluşu... Bir hutbede hitap:

— Benim neslimden peygamberlerin ve peygamberliğin tamamlayıcısı gelecek... Kim O'na yetişirse iman etsin.. -

Mürre ve Hekîm üzerinde de bilgimiz yok... Kusay:

Dağınık Kureyşlileri toplayıp birleştiren, mihraklandı-ran, rakiplerini dağıtan ve Mekke reisliğini Kureyş adına alan zat...

Abd-i Menaf: Kureyş hâkimiye' temellendirdi ve kendi öz koluna bağladı.

Haşim: Nihayet Nu- ^ nisbetini kendi ismiy- le belirtici mu asil... Kureyş'in Allah Sevgilisi'ne ' :, Haşimîler, Haşimoğul- ları...

Abdüln ı'ı ayrıca göreceğiz. Âdem . bine doğru t geçtikten sont ie geldi. slim aldığı meşale, aslî sahi-

jygamber, Dbrahim ve Dsmail'e arayoldan, bu kollardan ve böy- 3 —

Dede ve Baba ABDÜLMUTTAÜB Peygamberler Peygamberi'nin büyük babası... 29

AbdülmuttaHb; yâni Muttalib isimli birinin kulu... Muttalib insan ismi olduğuna göre ne demek? Bu lâkab-landırılışta bir iş olmalı...

Şöyte: Muttalib isimli bir amcası var... Amcası, deveye binmiş, arkasında yeğeni, Mekke'ye girerlerken ona soruyorlar:

— Arkandaki de kim? Çocuk, kılıksız ve bakımsız... Asîl Muttalib utanıyor: — Kulumdur!

Diye cevap veriyor. / Sonradan üstübaşı düzenlenen çocuğun kim olduğu meydancı çıkıyor amma, lâkab bir kere takılmıştır:

— Abdülmuttalib, Muttalib'in kölesi... Öz ismi Şeybe-tü! Hamd... Doğuştan ak saçlı... Kendisine, bu mânaya gelen Şeybe ismini vermişler. Derken Abdülmuttalib...

Uzun yıllar yaşadı ve Araplarda ilk defa sakalını o boyadı. •

Nur, Abdülmuttalib'in alnında... Bir gün, Kabe harem inde yatmış, uyumakta... Uyanınca kendisini öyle değişmiş buldu ki, hayretinden dondu. Gözleri sürmelenmiş, yüzüne bambaşka bir güzellik sinmiş, her çizgisinde aya bir mâna

yüz göstermiş... Yoksa uykuda, üzerinden geçerr esrarlı bir el mi var?

Doğru babasına koştu ve eteğine yapıştı: — Çâreme bak; bu halden anlayan birine götür beni! Babası onu Kureyş kâhinlerine götürdü. Kâhinler kendi anlayışlarına göre dediler ki: ¦— Gökler Tanrısı bu oğlanın evlendirilmesini istiyor. Hemen ona bir kız bulun! Abdülmuttalib'i evlendirdiler. Bir müddet sonra zevcesi öldü ve ikinci defa evlendi. Abdülmuttalib'in vücudundan anlatılmaz bir rayiha»

mestedici bir misk kokusu tütüyordu. Alnında da, gündüz içinde ayrı bir gündüz; gündüzü karartan ve yalnız kendt gündüzünü ışıldatan bir ışık... Nur... O Nur...

Mekke çevresinde ne zaman kıtllk olsa, çocuk Abdülmuttalib'i kolundan yakalarlar, dağlara ve sivri tepelere çıkarırlar ve onun yüzü suyu hürmetine Allah'tan yağmur isterlerdi ve hemen yağmur

başlardı. Abdülmuttalib yi Müthiş bir rüya: Arkasından f göklere, birininf batı tarafında nihayet bir a< sonra dal da yaprağın üz cin gövdesıı kıntılarına ası,

Ulvî rüyayı Senin so minde ve uykuda... .şkırmış.. Birinin ucu yönde, öbürününki de jmete dağılan zincirler .aş dolaş düğümleniyor, jrak yaprak açılıyor... Her ,nmuş bir Nur... Ve... Ağa- jklarına, bütün girinti ve çı- nşerî bir Dnsanlık...

,ar: öyle biri gelecek ki, bütün yer ve gök halkı O'nu ı ılığın kurtarıcısı bilecek... Abdülmuttalib'in son defa evlendiği Fatıma'dan Abdullah dünyaya geliyor. Abdullah; sahibine teslim edilmek üzere mukaddes emaneti taşıyanların sonuncusu ve doğrudan doğruya teslim edicisi...

ABDULLAH Abdülmuttalib bir rüya daha görmüştü. Ona bir yer göstermişler ve demişlerdi ki: — Dşte Zemzem Kuyusu'nun yeri!

Vaktiyle düşman istilâsı önünde Mekke'den kaçan bir topluluğun fesatçı reisi, Kabe'nin bütün hazinelerini Zemzem Kuyusu'na atmış, kuyunun üstünü de toprakla

bir edip belirsiz hale getirmişti. O zamcndanberi Zemzem, belirsiz bir malûm... Abdülmuttalib, gördüğü rüya üzerine Zemzem'i açıp meydana çıkarmak istedi. Lâkin Kureyş ululları bir takım bâtıl inanışlar yüzünden buna engel oldular ve Abdülmut-talib'i incittiler. Artık Zemzem'i meydana çıkarmak Abdülmuttalib için bir gaye... Amma idealleşen her gaye gibi yardımcısız ve düşmanlarla çevrili... Abdülmuttalib'in ilk zevcesinden oğlu Haris tek

destekleyicisi... Gitgide Zemzem'i açmak dâvası Abdülmuttalib için öyle bir çile oldu W. Allah'a ahdetti: — Yârabbi; bana mübarek kuyuyu meydana çıkarmak nasibini ver. Bu işe yardım etmeleri için de on oğul ihsan et. Muvaffak olursam oğullarımdan birini sana kurban edeyim. Nezrediyorum

Allahım! Abdülmuttaüb'in birisi Abdullah, on erkek çocuğu dünyaya geldi. Ondan da fazla... Mübarek kuyu, rüyadaki işaretle bulundu, açıldı, temizlendi ve Kureyş asillerinin, Dsmail Peygamber oğullarının hayran gözleri önünde merkezileştirildi.

Kuyunun içinden çıkan eski kılıçlar, zırhlar ve altından geyik heykelleri... Abdülmuttalib'in şöhret ve şerefi gökleri tuttu.

Zemzem, ötedenberi mübarek Kabe'nin mübarek unsurlarından biri ve hacıların uğrağı... Bir gün rüyada bir ses:

— Yâ Abdülmuttalib! Muradına erdin... Nezrini yerine getir! Abdülmuttalib korku ile uyanıp bir koç kesti. Yine rüyada bir ses: — Kurban daha büyük olmalı... Bir sığır kesti.

Daima rüyada ses: — Daha büyük olmalı... Bir deve kesti. 32

— Ondan da büyök olmalı... Abdülmuttalib rüyada haşyetle sordu: — Daha büyüğü nedir?

— Oğullarından biri! Abdülmuttalib, oğullarını topladı ve «hal ve keyfiyet şöyle, böyle» diye anlattı. — Biz, dediler; sana bağlıyız! Aramızdan dilediğini seç ve kurban et!

Abdülmuttalib'in emriyle her çocuk, Dsmini bir ok üzerine yazıp babasına verdi. Baba bu okla kur'a attı ve isim düştü:

Abdullah... Baba, eline bir bıçak alıp Abdullah'ın bileğinden ki rar kavramaz, araya'giren Kureyş büyükleri: —¦ Olmaz, olmaz, dediler; evlât kurban etmek gibi bir âdete aramızda yol açılamaz! Başka çare düşünelim!

Hayber taraflarında, gaibden haber verdiği sanılan bir yahudi karısına başvurdular: — Derdimize çare bul!

Âcûze, kazma dişlerini gösteren bir sırıtışla sordu: — Sizde bir insanın diyeti nedir?

— On deve... — Gidin, on deve hazırlayın; on deve ile Abdullah arasında kur'a çekin kur'a develere düşerse ne âlâ düşmezse on deve daha ekleyin ve yine kur'a çekin. Kur'a develere düşünceye kadar her defa onar onar develeri fazlalaştmn! Kur'a develere döştü mü, Rabbimiz razı oldu demektir. Develeri hep birden kurban edersiniz ve çocuk kurtulmuş oiur.

Koştular ve yahudi karısının dediğini yaptılar. Develer doksana çıktığı halde kur'alar hep Abdullah'a düştü. Develer yüz olunca onlara... Abdullah kurtulmuştu. Hemen yüz deveyi birden kurban edip öylece bıraktılar. fn-san, yırtıcı hayvan, kuş; develerin üstüne üşüşen üşüşene... 33

Bu yüzden de Abdullah'a (boğazlanmış — zebih) yahut (kurbanlık) lâkabını taktılar. Nitekim ileride, Allah'ın Sevgilisi'ne. biri Hazret-i Dsmail'e, öbürü babası Abdullah'a kinaye olarak (Dbnüz Zebiheyn - iki kurbanlığın oğlu) denilecektir.

Abdullah, güzellerin güzeli... Yüz deve kurban edilmiş, ismi her tarafa yayılmış»

babasıyla Mekke'ye dönüyor. Bir aralık Abdullah babasından ayrıldı ve Kabe civarında Benî Esed kabilesinin yolundan geçmeye başladı.

Yolunda genç bir kadın... Kadın hafifçe bir duvara yaslanmış, derin derin gözlerini süzmüş, vecd içinde Abdullah'a bakıyor.

Abdullah kadının tam önünde... Kadın fısıldadı:

— Hişt, delikanlı, bir lâhza dur! Abdullah durdu. — Bugün yüz deve kurban ettiniz. Dster misin, o develeri ben sana vereyim. —Ne olacak?

— Benimle kai! — Hayır, dedi Abdullah; harama el süremem. Ve Benî Esed güzelinin mahzun bakışları önünde başını alıp uzaklaştı. Abdullah, Benî Zühre kolundan, soylulukta en üstün, Abd-i Menaf oğlu Vehib'in kızı Âmine ile evlendi.

Âmine, Kâinatın Efendisi'ne gebe... Abdullah sokakta, kurban dönüşü yoluna çıkan Benî Esed güzeline yine rastlıyor. Bu defa kadın, hissiz ve donuk...

Abdullah soruyor: — Ne oldu; halin değişmiş?. — O gün alnında esrarlı bir nur vardı. Kendimden geçtim. Artsk o nuru sende göremiyorum. 34

Gerçekten, Nur, yeryüzünde annelerin en büyüğü Âmine Hatun'a geçmiştir. •

Anne iki aylık gebe iken. Abdullah, ticaret vesilesiyle gittiği Medine'de hastalanıp öldü. Dbn-iAbbas:

«Abdullah ölünce, melekler Allah'a dedi ki: — Yâ Rab, Resulün öksüz kaldı. Hitap: — O'nun koruyucusu ve yardımcısı benim.» NESEBD KOLUNUN DDND

Esseyyid Abdülhakim (Arvâsî): «—Allah Resulünün, babadan oğula aslî neseb hattı, baştanbaşa tevhit dinine bağJı insanlardan ibaret. Kâinatın Efendisi, amca ve amca kolları halinde sağa sola dağılışlar müstesna, aslî neseb hattı üzerinde, şirk ve küfre bulanmış, puta tapmış ve inanmış, tek fertten bile münezzehtir. Aslî neseb hattı üzerindekilerin hepsi, Dbrahim Peygamber'in dininde ve vahdaniyete bağlı kimseler...» O ân, dünya öyle bir âlemdedir ki, yerle gök, bütün kadrosiyle, büyük kurtarıcıyı bekler gibidir. _ 4 __

O An ZAMAN Zaman bir dairedir; ne başını bulmak mümkün, ne sonunu.. Hangi noktayı başlangıç sayalım ki, o noktadan karış karış giderek hâdiseleri oluş sırasına koyabi-

35 îeiim? Her birinin birbirinden ayrı nereye dayandığı belli olmadan, sadece birbirine dayandığı malûm birkaç kibrit Çöpünün kurduğu izafî nisbet ölçüsüyle zaman, rastgele herhangi bir yerinden tuttuğumuz ve ona göre, geri, yahut ileri hareket etmekten ve aptal aptal sayı saymaktan başka çare bulamadığımız en girift vakıa... Bu ölçüye vurulunca zaman, onu Nuh Tufanı kadar sert çizgilerle belirten büyük hâdiselere karşılık, sonsuz çöllerde sahibi meçhul bir ayak izi kadar küçük ve

mahrem oluşlardan da kıymet alabilir. ^ • "

Hele. sıra kemiyet sırası ve bu sıranın şerefi diye bir kıyasa, bu esrar dairesi üstünde hiç yer vermeyelim.

Şöyle demez miyiz: — Teneke mahallesini geçer geçmez karşımıza Süleymaniye camii çıkar. Dnsanoğlu sezer ki, böyle bir tarifte, Süleymaniye

camiini Teneke mahallesinâ tâbi kılıcı bir derece hükmü yoktur. Zahirî ve darmadağınık kemiyetlerin kadrosunda, hiçbir fert, şunun veya bunun altında veya üstünde oturduğuna göre bir şeref sıkıntısı çekmiyor.

Eğer hakikatte böyle bir kanun olsaydı, âlemde esasen zaman diye bir hâdise olmaz ve hiç kimse Allah'ın Sevgilisi'nden evvel ve sonra gelemezdi.

Zaman, zaman, zaman; ve onun kakılı olduğu mekân... Ne çile! Dlâhî asrın en yakıcı tecelli zemini... Zaman ve mekân içinde resuller geldi. Mukaddes resûüük bayrağını birSirine teslim ederek gittiler. Gaye, bayrağın bütün zaman ve mekâna hâkim, Allah Sevgi-lisi'ne varmasıydı. Teslim edici son Resul eli, babasız Hak* Peygamber Hazret-i Dsa oldu. Onun doğum yılı farzedilen seneye «1»

dediler. O tarihten beş yüz küsur yi! geçti. Milâdî Altıncı Asrın son yarısı... Dşte böyle ifade edersek, her birinin eksiği ve fazlası, gerisi ve rte/isi olan adet sıkıntısından ve kemiyet utancından kurtulmuş oluruz.

36 Bize beş kıt'a olarak gösterilen dünyayı yine bu kıt'alar içinde ve bir şimşek aydınlığında gözden geçirelim:

Amerika ve Avustralya parçalarında Milâttan sonraki Altıncı Asırda hiçbir şey görünmüyor. Simsiyah... Oralarda yalnız cemat, nebat, hayvan hayatı... Bir de hayvanlardan farksız insanlar.. Bütün kaynaşma, Asya, Avrupa ve biraz da Afrika'da... Asya'nın şarkından başlayan, cenubunu takip eden ve Çin, Hint, Dran'ı geçerek Suriye'ye doğru uzanan yo! üzerinde en keskin mâna renkleri ve oluş çizgileriyle bütün bir insanlık... Şark ve garp bölümleri, Dkisi de Akdeniz'e doğru akıyor. Şu Akdeniz, ne esrarlı çerçeve!.. Yoksa dünya evinin cümle kapısı önündeki havuz mu o?.. Herkes ve her şey onun etrafında, yahut etrafının etrafında..

Mısır... Ehramlar öyie kurşun kalem uçları ki, zaman onları, en ince zımpara kâğıdı ile,*havsalanın alamiyaca-ği kemiyet hududunda bile olsa, mutlaka yontup bitirecektir. Onların altında yatan ve ölümsüzlüğünü mezannın sipsivri kemiyet ve mukavemetinden bekliyen Firavunlar... Ölüm için ölümü yaşayan devrik putlar... Ve esen rüzgâr...

Bu esen rüzgârı kokla bakalım; acaba içinde bir zamanlar Musa Peygamberin üflediği tevhid nefhasından bir ıtır bulabilecek misin?

Hiç.. Şu ulu belde, Dskenderiye... Milâdın ilk yıllarında, şarkla garbın birbirine karıştığı çukur... Cihan ticaretinin hilokâr dümencisi yahudi, bütün marifetlerini burada gösterdi. Her şeyi melezleştirme, soysuzlaştırma ve çığırından çıkarma tezgqhı...

«Dskenderiye Mektebi» isimii Neo-Piâtonizma felsefesini burada yuğurduîar. Eflâtun'un saf idealizmasını bu-

37 rada yahudi mistiğine daldırdılar, her şeyi lâfta vecde bağladılar, fakat vecdin neye bağlanacağını ve nasıl olacağını acık bıraktılar. Asırlar sonra «Tayyare uçurtmadan çıktı» derecesinde, muazzam Dslâm tasavvufunun işte bu felsefeden devşirilme olduğunu iddia ettiler.

Neo-Plâtonizma. kıpırdamaz gövdesine kanat takmayı düşünen bir su aygırı, tasavvuf da, kanatlarını halikından almış Arşa seyreden bir Hûmâ Kuşu... Benzeyebilirler mi?

Ölü Dskenderiye, Milâdi Altıncı Asırda her yer gibi, bütün yanlış toplamların pası ve küfü altında, kıble istikametinden gelecek Büyük Dâğrultucu'yu bekliyor.

• Bir tarafta Yunan, öbür tarafta Roma, ufuklara görmeden bakan heykellerinin taş gözlerinde yuva kurmuş, hiçlikle maziye ait sahte muvazene ve saffetlerinin şimdi yerlerinde yeller estiğinden bahsediyor.

O anda Roma'da (Forum) un mermer sütunlarına işeyen barbar köpeğinden, Atina'da (Partenan) un önünde geviş getiren uyuz keçiye kadar şahittirler ki, bütün yalancı eserlerini karartıp buraları

tarumar etmiş Dsa dini, yahudi elinde aslîyetini kaybettikten sonra, tam bir kifayetsizlik belirtmektedir:

— Neredesin, ey her şeyi düzeltecek ve her vahidi yerine koyacak mukaddes el?.. e

Sağır ve içine kapanık duvarların ezici ve nefes tı-kayıcı baskısı altında ufukları çökerten Bizans... Eski Roma, Yunanistan ve bozulmuş Hıristiyanlık artığının yenmez ve yutulmaz bulamacı... Asya ile Avrupa'nın kilit noktasında, insanlığın şahdamarı ve umumî iflâs manzarasının panayır yeri... Din ici ve din dışı bütün eğriliklerin Cümbüşü orada...

Başımızı Asya'ya çevirelim: Dlk bakışta Mezopotamya... Kolkol insanlık cereyanlarının, zamanında, anafor bölgesi... Ne Bâbil kalmış, ne Asma Bahçeleri, ne de göklerin tavanını bulmak için yükselttikleri ve tepesinden Nem-rud'un fezaya ok attığı kule...

Büyük tevhid müjdecisi Dbrahim Peygamber burada yetişti, küfürle burada çarpıştı; harlı ateşten gül bahçesine indi ve nasipsizleri arkasında bırakarak buradan çıkıp gitti.

Ve yine burası, iranlılar ve Bizanslılar arasında henüz asiî hidayete ermemiş olan doğu ile erdiği ve doğudan dev-şirdiği hidayeti delâlete çevirmiş olan batının, temelsiz ve hakikatsiz çarpışmalarına yol verici köprübaşı...

• Filistin yollarına gecelim, Filistin yollarına... Mezopotamya'dan Suriye ve Filistin, oradan da Mısır ve Hicaz istikametinde uzanan yollar... Bu yolların düğüm noktası Filistin...

Filistin; yataklık ettiği kavim isminin mânası «Gezici insan» demek... Bu yolların gurbetli ruhunu belirtmek bakımından ne harikulade isim... Gerçek; bu yollardan bütün insanlık, çilekeş insanlık, akıp geçti. Bu yollar, Dsra-iloğullan'nın ayak izleri ile açılmıştır. Üzerlerinde tevhid bayraktarlarının en şanlıları yürüyen bu yollarda, artık ne bir haber, ne bir iz, ne bir şafak! Sadece unutkanlık,

bezginlik, karanlık... Ve bambaşka bir hiyanet dölü... Yahudilik... Devir devir, hidayetle dalâletin, bir aşağı bir yukarı kol gezdiği bu yollarda, şimdi Bizans armaları dönemeçlere hâkim...

Bu yollar, bir zaman, insanoğlunun ruh ibresini çekici bir muhit kutbu etrafında kıvrılıyordu. Şimdi, mukaddes emaneti aslî sahibine taşıyanların ayak izlerini silmiş.

39 hiçlik kasırgası altında, bomboş, başını taştan taşa vurarak dövünüyor, çırpınıyor, aranıyor. •

Dşte Dran! Ustûre, efsane, hayâl ve çok hususî bir ruh haletinin diyarı... Saffete erildikten sonra bile ona bu mizacından gölgeler aksettirecekttr.

Hidayetten sonra Dran bazı müsbet dehâları ile yeni rûh nasibi üzerinde en mahrem mıntıkalara kadar ulaşacakken, menfî dehâlarıyle de en san'atlı tahrifçiliği yapacak ve bir yanda Bizans, bir yanda kendisi, şarkın aslî rengini boyuna karartacaktır.

Zerdüşt'ün putlarına ve ateşe tapıyor. Dşte bin yıldır, her ân üstüne odun atıla atıla yanan ateş!.. Birdenbire, dili tutulmuş bir insan gibi sönmesine bir saniye kaldı!.

Bin iki yüz deri parçasına yazılmış, yirmi bir fasılıı «Zendavesta» sı da pek az sonra yedi iklim dört bucak yazılmaya memur ebediyet fâtihlerinin elleri ile paramparça edilecektir.

önünde secde ettikleri mağrur ve tembel kisrâ, kum saatinin boşalmak üzere

olduğunu bilmiyor! Put fikrini, incelte incelte vücutsuz bir dua tasvirine kadar vardıran, bu defa duayı putlaştıran ve yine mücer-red ve münezzeh Dlâhî Zâtı bulamayan Brahma dininin ülkesi Hindistan... Bir yanda da Buda...

Fâni varlığın (hiç) cephesini görüp (hep) e atiaya-mamak ve (Nirvana) isimli yokluk ideali peşinde ebedî karanlığın tünelinde silinmek dâvası...

Bir diyar ki, iki büklüm, çeneleri dizlerinde, iskeletlerinin üstün© deri yaldızı çekilmiş ve «El sürülmez» diye yaftalanmış insanlar, çöp yığını halinde dalga dalga... Madde nakışlarından korkunç cehennem tasvirleri ve azab remzleri, bu insanları yutmak için ağızların! açmış... Sakyalî münzevî, padişah oğlu Buda'yı yetiştiren bu tstı-

40 rap diyarı, beklemenin de verâsında... Hiç, hiç, hiç... Hiç ol kurtul!.. O kadar muhtaç ve o kadar mustarip...

• Çin ve Konfüçyüs... Maddeye ezelî bir kıdem biçtikten sonra, insanı bu maddeden yaratmış, bir de lüzumsuz Tanrı hayal edici çarpık anlayış...

Fon, eşya ve şekiller üzerinde gayet ince nakışların dünyası... Dki bin kilometrelik şeddin gerisine çekilmiş ve ipek yastıklar üzerine çömelmiş, içine doğru kapanık, sonsuz bir atalet ve hareketsizlik ruhu... Bu ruhun etrafındD, fil dişinden oyma, put, put, put... Ve hudutsuz incelikler içinde nihaî varıştan mahrum bir felsefe...

Önünde: — On bin senelik efendimiz! Diye eğildikleri Çin asili, nasipsiz bir inceliğin fâsid daire üzerinde gide gide hiçbir şey bulamadığını heykel-leştiriyor. Buda, «hiç» e götüren, (Konfüçyüs) ise güttüğü «hiç» olan...

San, siyah, siyah, sarı, bazan da yeşilimtrak steplerde bir akış... Burası birkaç mankafa puttan başka hiçbir ruh tasası çekmiyen, beş hasse plânında yaşıyan ve mabudunu bu plânda anlayan, atların cidago kemiklerine mıhlı, önlerine ne çıkarsa yakıp yıkıcı çiğ adamların vatanı... Turan...

Bu madde adamlar bir gün en büyük mânaya kavuşacağından, Allah'ın Birliğine ve Resulünün doğruluğuna inanır inanmaz atlarından inip büyük kubbeler altında toplanacağından, siteler ve imparatorluklar kuracağından, «Allah» kelimesini bayraklaştıracağmdan ve Dslâm'ın kılıcını ışıldatacağından o anda nasıl haber sahibi olabilir?

Dslâm onların taştan madenini, bir üfleyişte elmasa çevirecektir. Milâttan sonraki Altıncı Asırda dünya, beşerî sıkıntı,

41 dacret ve hafakan demlerinin en dipsizini yaşatmakta... Gökler iki şak olmalı ve içinden ezgin ve ölgün insanlığın tepesine yepyeni bir ferahlık yağmuru inmelidir. Rahmet, rahmet, Allah'ım, rahmet!..

O ân bu kadar nazik ve nezaket bu kadar büyük olunca mutlaka bir inkılâba, inkılâpların inkılâbına alâmet...

Milâttan sonraki Altıncı Asırda manzara, insanlığın, bir dairenin tam devri halinde bütün bir hayat yaşayıp tekrar sıfıra döndüğüne ve önünde korkunç bir hiçten başka bir şey kalmadığına işaret... Şimdi bütün kadrosiyle, bütün .kâinat, mutlak haberlerini alıp kaybettiği mukaddes ananelerini, göğe bakarken kaideleri üzerinde çarpılan»eserlerini, her şeyini, her şeyini, yepyeni bir yekûn çizgisi altında toplayacak bir yenileyiciye, yenileyiciler yenileyicisine muhtaç.

O ân, dünya bu dünya işte! Sadece bekleyen, sıkılan, daralan, boğulan dünya... Bir yanlışta bitirilmiş eski doğruların ve eskitilmiş yanlışların baştanbaşa yanlış dünyası...

Doğrunun gelmesi ve Nurun inmesi için bu dünyanın şartlarından daha uygun ne olabilir? O, gelecek, bütün eskileri yenileyecek, mutlak yeniyi getirecek ve diyecektir:

— Dşte solmayan renk, geçmiyen ân, silinmiyen yazı, yanılmayan ölçü!.. O

Arap îDleri Nurun yere indiği çerçeve... Ne derin, korkunç, arzın dibine çekici bir sükût içinde... 42

Çöl, uçsuz bucaksız kum denizi, berrak ve yıldızlı semâ, hurma ağacı şeklinde tek tük yeşillikler, zamanın ¦ahengini adım adım sayan deve...

Ve sonra... Sonra, hayalin en parlak mekânını, evleri billurdan ve sokakları fil dişinden sitesini sanki sönük bulup çöle kaçmış, gökten düşme bir lisan.. Üzerinde insan emeği yok gibi bir şey..... En ulvî giriftlerin ve en

derin mücerretlerin dili... Eski Yunan'a nereden fışkırdığı meçhul bir mucize diye bakan Avrupalı, asıl bu hârikalar lisanına, çöl plâ-nindaki tecelliye dikkat etsin...

Arapça; sayıların yettiği kadar kollara ayrılmış ve bütün "boşluğu doldurmuş, namütenahi ince bit lisan ve idrâk anatomisi... Onu hangi melek Dlâhî bir hediye olarak göklerden bıraktı ve insan oğlu nasıl buldu?

Dşte Dlâhî muciz,e ve Kâinat'ın ETendisi'ni bekliyen ve karşılayan manevî zemin... O çerçevenin; kum zerrelerinin ördüğü bir yatak çarşafı gibi dümdüz satıhlaşan o çerçevenin üstünde tüten ve her şeyi içine alan erişilmez nimet... ¦>

Bu lisan elinde oldukça, çöl adamı diye bir şey yoktur; ancak Dlâhi sır icabı, çöllerde saklı kaimış, bu yüzden belki de çürümekten kurtulmuş, ayrı bir insanlık vardır. Öbür çöllerde yaşayan insanlara veya yaşamışlara baksana! Dilleri, yalnız kaba eşyaya ve hareketlere ait teker heceli hırıltılardan ibaret... Bu çöl, akıl ve hesap dışı, hususî bir nasibin yuvası...

©

Arap ismi, «fesâhatlı lisana sahip ve hâkim» mânâsına bir kelimeden geliyormuş... Araplar da bu ismi yaldız kendi haklarında kullanırlar, onu kavmiyetlerinin farikası sayarlar ve başka bütün milletlere (Acem) derlermiş...

Acem, Dranlı değil, Araptan gayri herkes ve her millet... " 43

Üç kola ayrılıyorlar Araplar: 1 — Bâide Arapları... En eSki ve Dslâmiyetten evvel nesilleri tükenen Araplar... 2 — Âribe Arapları... inkıraza uğrayan eski Arapların yerini tutmuş Kahtâniler... 3 — Mustârebe Arapları.. Araplaşma yolu ile Arap kadrosuna giren Arabi, Arap. Arapçayı da Arapça eden Dsmail Peypamber evlâdı...

Bütün kıymet, Arapların en mes'ut kıvamını belirten üçüncü sınıfta... Bir de, Dslâmiyetten sonra o ruhu ve Arapçayı benimseyerek Arapiaşmış (Müstâc4me Arapları) sınıfı var ki. bunların kökte Araplrkla alâkaları yok... Irak, Suriye, Mısır ve Şimalî Afrika Arapları gibi...

• . Dsmail Peygamber, gördük ki, Cürhüm kabilesinin içine girdi, orada büyüyüp yetişti ve Arap illerine hakiki cevherini getirdi. Bir iki bin yıl içinde Dsmail Peygamber ev-lâdu kabile kabile ve şube şube genişlediler. Başlıca merkezi, Asiller çevresi Kureyş...

MEKKE VE KABE Mekke Kabe'nin -etrafında bir fanus Kabe, Mekkenin içinde bir nur... Mekke bir şehir, Kabe bir sır...

Kur'ân'da Mekke'nin ismi Bekke.. Davud Peygambere ait Zebur'un 86 ncı mezmurunda şu kayıt var: «Senin evine giden yollara gönül bağlamış adam Bekke vadisinden geçerken...» Sonradan Yahudiler, Mekke ve Kabe'yi, semavî kitaplarda azizleştiren bu kelimeyi, Mekke şehriyle alâkasız, mücerret gözyaşı mânâsına gelen bir mefhum diye tevile kalkışacaklardır. Hattâ (Bekke) kelimesi muharref kitapta mezmurlardan da çıkarılacak, yerinde sadece «Göz yaşı

44 vadisi» diye müceret bir delâlet bırakılacak, fakat «Kitab-ı Mukaddes»lerinin bâzı tercemelerinde (Bekke)'yine görünecektir.

Hangi iz, yok edilebilmiş ki? .' *'¦ •

Eğer Bekke, gerçekten gözyaşı demekse daha ne isteriz? Bundan güzel ne olabilir? Buyurun, rahmet isteyen bütün insanlık, göz yaşı vadisinden geçsin!

Şu muhakkak ve Kur'an ile sabit ki; Mekke'nin asıl ismi Bekke... Muharref Kitabın «Ahd-i Kadîm» faslında, Davut Pey-gamber'in Zebur'una ait mezmurun tercemesi kendi kalemleriyle ve ayniyle şudur:

«Ne mübarektir senin evinin sekenesi ki, daima sana hamdederler. Ne mübarektir o insan kî, kuvveti sendedir. Beytine giden yollara gönül veren adam (Bekke) Göz yaşı vadisinden geçerken anı bîkarar eder.»

• Kabe, evvelâ istikametten münezzeh olan Allah'a döneceklere mahsus, yeryüzünde bir nokta. Evet; bir madde noktası üzerinde madde ötesi mânâların en azametlisini görmek isteyen, Kabe'ye

dönsün.. Kabe her mekândan münezzeh ve mücerret Yara-dan'm, tenzihî sıfatı bozulmaksızın, maddeye aksetmiş en üstün tecelli remzi..

Ve bu remz, madde ifadesiyle, zaten tavla zarı gibi bir mik'âb mânâsına gelen Arapçadaki medlûiüne eş olarak, hacım mefhumunun, sekiz köşe ve altı satıh ve inti-zamıı bir hendese şekii içinde billûrlaşmasından ibaret...

Bu esrar noktasının hakikati ise namütenahi derin... Bu nokta Sahabî'ierden sonra Ümmetin en üstün ferdi olan Dmam-ı Rabbanî Hazretlerine, Dkinci Bin Yiliık devrenin yenileyicisi sıfatını taşıyan Velîler Velîsine göre bir surettir; bir hakikatin sureti.. Bir suret ki, insan, melek ve cin, bütün mükellef mahlûkların suretleri için secde noktası... Ve yine o büyük zâtın beyaniyle, bütün mah-

45 lûk suretlerinin gizli hakikatleri de, Kabe'nin hakikatinde ayrıca secde noktasına ermekte... Yâni suretler Kabe'nin suretinde secdeyi bulurken hakikatleri de onun hakikatinde secdeye eriyor. • Dmam-ı Rabbanî:

«— Kabe'nin hakikati, tereddütsüz, bütün hakikatlerin üstüdür. Ona bağlı kemâller de, başka hakikatlere bağlı kemâllerin üstü...»

•.:¦•¦¦ Nihayet Dmam-ı Rabbanî Hazretleri; Kabe'nin hakikatini, hiçbir kavrayışın uzanamıyacağı şu muazzam tarifle çerçeveliyorlar.

«— Sanki Kabe'nin hakikati kevnî (yaratılmış ve oldurulmuş) hakikatlerle, Dlâhî hakikatler arasında berzah (geçit)...» .

Mü'mine Miraç olan namaz, onun ayakları yere basarken bu dünyadan ötelere geçişini temsii eder. Namazda ötelerin mânâ ve havasından bu dünyada alınan bir rayiha var.

Dşte Dmam-ı Rabbanî: «— Bu devletin ele geçmesi için, biricik ölçü, namazda. Dlâhî hakikatlerin zuhuruna vatan olan Kabe'ye yönelmektir. Kabe o çözülmüş esrar tecellisine mihraktır ki, bu dünyada, dış suretiyle dünyadır; fakat hakikatte ötelerden bir ifade... Dşte namaz, Kabe'nin vasıta oluşuyle bu mertebeyi temsil etmiş; ve Kabe, hem sureti, hem de hakikati bakımından dünya i|e ahreti toplamıştır.» Kimse Kabe'nin hakikatine, kelâm ve kıyas âleminde, söz ve fikir, Nebîler Nebîsinin büyük bağlısı Velîler Velîsi Dmam-ı Rabbanî derecesinde nüfuz edemezdi. Kabe öyle bir hakikat ki, kaskatı

madde şeklinde, esîri ve lâtif mânâların en yakıcısı... En sert bir müşahhas, en ulvî müceret ve en üstün münezzehe, kıldan ince bir

46 köprüyle yol buluyor. Bunun içindir ki ismi (Beytullah) Allah'ın Evi... Ayrıca, Allah mekândan münezzehtir demeğe lüzum var mı? «Neyi o zannedersen, zannettiğin o şey, ona hicap (perde) olur» düsturu mutlaktır..

• Kabe bu sırrını Âdem Peygamberden beri muhafaza ediyor. Âdem Peygamberden başlıyor. Dlk büyük ve sara-hatli inşası Dbrahim Peygambere düşüyor, bütün mânâları ile izhar ve tesbiti de, her şey gibi, Kıble tâyin edildiği günden beri Kâinat'ın Efendisi'ne kalıyor.

• O güne kadar, gittikçe mânâsı kalblerden silinen, unutulan, putlarla doldurulan Kabe, Mekke ve etrafindaki-lerin, müphem bir sezişle, gözlerinde yine daima aziz ve muhteremdir. Fakat vahdânî mihrakını kaybetmiş bir ihtiram... Hatta Arap, mutlak mücerret ve münezzeh Zâtın alemi olan «Allah» kelimesini de biliyor amma Yaradan'a, köşebaşlarını putların tuttuğu bir yoldan

gidilebileceğini sanıyor. Putları vasıta kabul ediyor. En büyük «doğru» bile o kadar büyük bir yanlışa batırılmıştır ki, tekrar doğrultulması için, ancak O'nun gelmesi lâzımdır.

• Her sene yüz binlerce müslüman aktığı ve her müs-lümana ömründe bir kere, dere tepe düz. haccı farz olan Kabe'nin hakikatine son bir nazar:

Hendesenin nokta mefhumundaki hudutsuz mücerredi düşünerek gerçek nokta diye Kabe'yi hayal edelim ve bütün noktalan ondan sıçramış ve sönmüş birer kıvılcım farzedelim. Allah, kendi nuruna karşı bir esrar adesesi tutmakta; ve bu adesenin, bütün ışıkları bir yerde toplayan mihrak noktası,

yeryüzü perdesinde Kâbeye düşmektedir. Dşte sadece esrar idrâkiyle sezilebilecek ve yüzüne nazar ederken insan ruhunu ne nisbette şahlandırdığı duyulabilecek olan Kabe'nin sır heybeti...

47 Âyet meali: ¦ «— Biz, ibrahim'e, Mükerrem Ev'în yerini göstermiştik. Demiştik ki, bana hiçbir şerîk koşma; evimi tavaf edenler için, Mekke'de kalanlar için, rükû ve sücûd edenler için temizle... Dnsanları hacoa çağır; ister yaya olarak, ister develere binerek gelsinler!»

Tek nokta içinde, tek nokta istikâmetinde kâinatı îoplıyacak olan Nur, Mekke dairesinde pırıldamakta...

Mekke'de Manzara ŞEHRDN KALBD Rahmânî esrarın tecelli merkezine doğru semâdan çekilen okun hedefi Kabe; yeryüzü hakikatleriyle Dlâhî hakikatler arasında geçit noktası Kabe, o ürpertici mik'âp, altı satıhlı ve sekiz köşeli muazzam remz âbidesi, göz plânında da şehrin kalbidir.

Kabe ve Zemzem Kuyusu etrafında halkalanıp arka arkaya sıralanan çatılariyle şehir; diş diş, tırıl tırıl iniş çıkışlı sıra dağların ve tepelerin bir gediğinde.. Sanki bu tepeler de Kabe'ye doğru

koşuşmuş ve onunla beraber Mekke'yi kuşatmış, hisar içine almıştır. Mekke'nin göbeği, (Batn-ı Mekke) isimli bir çukurlukta... Bir ismi de (El' Bathâ)... Kabe bu çukurluğun, dibinde ve bir meydancıkta... Meydancığa birçok dar sokak açılıyor. Bunlara «Haremin kapıları» diyorlar.

Kureyş, işte ağızlan Kabe'ye açılan bu sokaklarda.. Hemen daima su kıtlığı... Kavurucu rüzgâr... Yağmur yağınca da, tepelerde toplanıp şehre doğru boşanan

ve Kabe çukurluğunu dolduran sular... Sarı ve. kahverengi kocaman yılanlar hâlinde azgın seller... SENATO

Bir de (Dâr-ül-Nedve) isimli bir damaltına mâlikler... Bu, şehrin yüksek meclisi, senatosu gibi bir şey... Ku-reyş'in büyükleri, ancak fevkalâde hâllerde burada toplanırlar. Meşveret ederler. Dâvaları neyse görüşürler, çekişirler, düşüncede yarışırlar ve sonunda muzaffer fikrin bayrağı altına girerler. Kabe avlısmda toplandıkları, şeref ve mevkilerine göre yer aldıkları ve en fasahatli Arapçayla

havada mânâ helezonları dalgalandırdıkları da oluyor. DŞLERD

Dki işleri var:' Ticaret, fasahat... Dki yol:

Para kazanmayla mânâ kazanma yolu... Hemen hepsi tacir... Ziraatle uğraşanlara hor gözle bakıyorlar. Nasıl ki, küfür kuduzu Ebu Cehl, Bedr gazasında ölürken, canını bir çiftçinin almış olmasından tJuyduğu küçüklüğü dile getirecek; ve küfrünün karanlığı içinde sönmüş aristokrat ruhundan bir kıvılcım gösterecektir. Bu, kendisine değil, Asiller Çevresi Kureyş'e ait hususî-yet...

Evet, hepsi tacir... Ebu Cehl'in annesi bile ıtriyat taciri... Asya ile Afrika'nın kilit noktası; Babilonya ve Suriye'den Yemen yaylasına ve Hind Okyanusiyle Kızıl Denize giden yolların düğüm merkezi olmak yüzünden, ticaret yeri...

49 Mekke, «Günlük yolu» üzerinde... Günlük, şu bildiğimiz güzel kokulu nebat... Güzel koku unsurlarını Akdeniz kıyılarına aktaran yolların başlıca menzili, o...

Emtea alış verişiyle beraber doğrudan doğruya para ticareti de almış, yürümüş... Misil misil, kabara kabara giden faiz, korkunç murabahacılık ve her türlü tefecilîk...

Gökten kılıç gibi bütün insanlığın başına inen ve iktisadî çerçevede insan emeğinin hakkını getiren faiz haramından, fıtrî duyguyla olsun, kimsenin koku aldığr yok...

Mekke'de geçen paralar, Bizans'ın altın dinariyle Sâ-sânî gümüş dirhemleri... Fakat sikkeler az... Ham altın, altın tozu ve gümüş külçeler daha revaçta. Ellerinde hassas teraziler, gözleri faltaşı gibi açık, (miskal) kadar ince hesaplarla bunları tartan tartana...

KERVAN Dedik ki, hepsi tacir... En büyük iş de kervan tertiplemek... Kadınlar da bu işin içinde... Ebu Süfyan'ın karısı Hind'e kadar... Kervan yola çıkar ve yoldan gelirken, meydan yerinde, kadınlı, erkekli, çocuklu bir kaynaşma... O günlerin borsa manzarası...

• Kervan... Ne şiir!.. En mücerret mefhumların katarına denk güzellikte... Mânalar kavis kavis mi?

Develer de kavis kavis ve birbirinin peşinde... { Dki, üç bine kadar, birbiri arkasında deve...

• Kervanların tertiplenmesi de Arabın fasahat tecrübesine ayrı bir vesile... (Nâdi) nida ediciler, çağırıcılar bu

50 vesileyle uzun hitabelere girişiyorlar. Medihler, tasvirler, teşvikler... Arabın:'

«— Rüzgârın kızları..» Dediği sür'at perileri.. Kervanların götürdüğü mallar, bildirdiğimiz gibi, güzel koku unsurları, bazı nebatlar, deri ve postlar, kuru üzüm ve altın ve gümüş külçeleri... Getirdikleri de, lü ve ipekli kumaşlar, silâhlar, hububat ve yağlar..

Mekke, ehemmiyetli bir transit ve ticaret merke: daima biriken, kabaran bir servet yatağı. RUHD TABLO

Bu iktisadî faaliyetin mihrakında nasıl bir ruh? Bir-zamanlar içinden geldiği büyük tevhit ve tenzih nefesinden kalma «Allah» kelimesini unutmamışken, ona ortak ve yol verici diye yüzlerce put türetmiş...

Misilsiz bir hayâl kabiliyeti içinde en semavî tecritten en süflî teşhise yuvarlanmış... Deve, at, ok, kılıç gibi unsurların merkezinde ışıldayan şövalyelik duygusunu, kız çocuklarını diri diri gömecek kadar vahşi bir hissizliğe götürmüş...

Şarabın, zinanın, kumarın, falın delisi... içine doğru indirdiği pisliğini, dışına

doğru taşırmış... Kibirli, müstehzi, zâlim, hilekâr...

Böyleyken asîl... Böyleyken derin bir şeref hissi içinde... Böyleyken kahraman...

Hâsılı: Hilkatten aldığı büyük istidat güneşini içinde k cim kadar küçültüp nefsaniyetini çölden buram bu tüten bir yangın haline getirmiş, fakat her şeye rağ" bu kıvılcımı tutabilmiş, büyük beldelerin sistemli fese rından uzak kalmış ve saffetini korumuş, elindeki !i

hârikasıyla her ân bulutların üstünde bir âleme namzet yaşam'Ş; bir eli gökte ve bir eli çölde, en girift tezatların ruhu...

PANAYIR En girift tezatların ruhu, elindeki o kurtarıcı ve koruyucu kelâm hârikasını, baş döndürücü bir sirk marifeti halinde bir panayırda gösterir.

Dsmi (Sûk-ü Ukâz),.. Ukâz çarşısı... Burada biçim biçim, elvan elvan insan... Müthiş bir uğultu...

Her türlü alış veriş, köpürüş, fıkırdayış... Giyecek, yiyecek, türlü eşya alıp satanlar... Çeşitli marifet gösterenler... Ve birden dipsiz sükût:

Şiir okunuyor. Fikir boyunca derin gece, elle tutulacak kadar yakın ay, uzaklığın altın noktaları yıldızlar... Bu, gök...

Sonra yer; uçsuz bucaksız çöl, en yırtıcı çığlıklar kadar vahşi ve çıplak tepeler, cılk kayalıklar, kumda ceylânların ayak izleri ve çadırında şanlı süvariyi kollayan humma dolu gözleriyle sevgili... Sarp, yalçın, sert, diken diken bir plâstika zeminine mıhlı, kelebek kanatlı bir hayâl, bütün bunlar arasında uçar, durur.

«Yedi Askı» bu yoldan geldi ve Kabe'ye asıldı. FDL VAKASI

Nurun Mekke ve Kabe istikametinde dünyaya iniş hengâmesini hudutlandıran tarih başı... Yemen kralı Ebrehe, manevî haşmeti altında ezildiği Kabe'yi yıkmak sevdasına düşüyor. Bütün Arap kabilelerini sel sel kendine çeken Kabe, Hristiyan Ebrehe'nin gözünde, dinî, siyasî, iktisadî, içtimaî binbir sebepten,

52 tahammül edilmez bir mekândır. KendisinFn Yemen'de yaptırdığı mutantan kilise, hiçbir cazibe merkezi teşkil edememiştir.

Harekete geçiyor. Nur'un dünyaya iniş yılı... Rivayete göre mübarek anne Âmine Hatun'un büyük tecelliye kavuşmasına elli gün var.

Ebrehe ordusu Mekke önünde görünüyor. Ordunun önünde bir kocaman fil... Kureyş'te telâş ve korku...

Abdülmuttalip: — Korkmayın, diyor; Kabe'nin sahibi vardır, onu korur. Kimse onu yıkamaz!. Yemenli, ortalığı talan ediyor; başta Abdülmuttalib'in develeri, Kureyş'in hayvanlarını sürüp ordusuna katıyor.

Kureyşlilerle bir dağa sığınan Abdülmuttalib, alından alına geçen ve o anda Hazret-i Âmine'de karar kılmış bulunan Nurun bir tecellisine şahit oluyor ve haykırıyor:

— Haydi, dönün, Mekke'ye inelim! Zafer bizim!.. •

Yere çöküp kakılan ve Kabe istikâmetinde tek adım atmıyan fil... Deniz

istikâmetinden gelen Ebabil kuşları ve gökten yağan mercimek tanesi büyüklüğünde taşlar... Birbirine giren, birbirini çiğneyen hayvanlar ve insanlar... Korkunç panik.. Ve biraz sonra her tarafı çürüyerek ölmek üzere sıvışan, yurduna kaçan Yemen kralı Ebrehe...

O'nun doğum yılındaki zaman şeridinden son levha bu.. — 7 —

Dünyaya Geliş O GECE

Dbn-i Abbas diliyle Âmine Hatun: «— Gebeliğimin altıncı ayı geçmişti. Bir rüya gördüm. Esrarlı bir kimse yanıma gelip dedi: «Yâ Âmine! Sen

53 Âlemlerin Hayrına gebesin! Doğurunca ismini (Muham-med) koy ve halini hiç kimseye açma!» Derken doğum zamanı geldi. Abdülmutîalib Kabe'yi tavafa gitmişti. Ben evde yalnızdım. Birden kulağıma müthiş bir şada çarptı. Anlaşılmaz bir sesleniş... Korkudan kalakaldım. O anda bir ak kuş peydahlanıp kanadiyle arkamı sığadı. Dçimde korku diye bir şey kalmadı. Yanıma bir göz attım. Beyaz bir kâse içinde bir şerbet uzattılar. Alıp içtim. Şerbeti içer içmez bir ışık çağlayanı içine

düştüm. Dşte o ân... Bak-ttm; Abd-i Menaf kızlarına benzer bazı kadınlar etrafımı dolanıyor. Her biri hurma ağacı boylu, hurî güzeli... Hayretler içinde kaldım. «Yârab, banlar da kim?» diye Allah'a "vardım.»

• Doğmuştur. Allah'ın Sevgilisi, Kâinat'ın Efendisi, mlere Rahmet, Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamber dün-¦a gelmiştir. Bütün yaratılmışların ve yaratılacakların jöa gelişinden murad oian... Doğmuştur.

Tarihe sorarsanız şöyle diyecektir: — Sene 571... Nisan ayının 20 nci günü... Pazartesi oha karşı... Kameri Rebiülevvel ayının 12 nci günü. <ke ufukları ağarırken...

ŞAHDT Q ânda Âmine Hatunun yanında bulunan ve mukad-; yavruyu alan bir kadın var: Abdurrahman Dbn-Avf'm

si Şifa Hatun... <— Allah'ın Resulünü, dünyaya geldiği zaman ben ;¦ r». Ellerimin üstüne düştü. Kulağıma bir âvaze geldi: ^h'ın rahmeti sana olsun!» Baktım ki, doğudan batıya i-:., yer nurla kaplı... Hattâ Rum illerinin saraylarını gördüm, Bu halden silkinip Allah'ın Resulünü emzirdim ve yatırdim. Yine acayip bir haie düştüm. Titremeğe başladım. Gözüm karardı. Yavrucuğu görmez oldum. Bir

konuşma cîdu: «Nereye gitti?» «Doğuya götürdüler!»... Bu ko- 54

nuşma kalbimden hiç silinmedi ve hep içimde çınladı. O güne kadar ki, O'na Peygamberlik geldiği zaman, iman edenlerin arasına hemen katılıverdim.»

• O geceyi Kabe'de ve dua halinde geçiren Abdülmuttalib de bir ses duyuyor: — Müjde ey Abdülmuttalib! Şimdi Âmine'den bir çocuk doğdu, vücudu âlemlere rahmet!.. Ve doğru Âmine'nin yanına koşuyor.

Âmine Hatun: — Tam doğum zamanı gördüm ki, bir bayrak doğuda, bir bayrak batıda, bir bayrak ta Kabe'de.. Doğurdum... Çocuğu secdede görmiyeyim mi? Şehadet parmağı göğe doğru... O anda yavru, bembeyaz bir bulut içinde kayboldu. Bir ses çınladı: «Doğuyu ve batıyı dolaştırın, deryaları gezdirin... Ta ki, Allah'ın Resulünü ismiyle, sıfatiyle ve suretiyle bilsinler.»

• Dbn-i Abbas : — Âlemlerin Fahri doğunca, bir melek gelip kulağına: «Müjde ey Allah'ın Resulü, dedi, hiç bir Peygamberin ilmi kalmadı ki, sana verilmemiş olsun... Sen onların ilimde en üstünü ve kalbde en yiğitisin!»

• Âmine Hatun doğum ânında, kendisini bürüyen nur hâlesi içinde Şam beldesini gördü. Şam, Peygamberler bucağı, Resuller yolu ve kavşağı... Peygamberler

Peygamberinin, dünya göziyle, istilâsı hareketine şahit olacakları belde... Yine Peygamberler Peygamberinin, en büyük fethi Miraç'ta, ilk merhale olarak «Beyt-ül-mukad-des»ine varmakla kapısına ayak atacakları iklim... Dslâm selinin, havuzunu doldurup, oradan bütün yeryüzüne kol kol dağılacağı ve dört kıtaya yayılacağı mübarek merkez...

O gün Mekke'de oları sabah, ebedîdir. 55

DOĞAN KDM? Hassan bin Sabit: «— Ben sekiz yaşımda var, yoktum. Medine'de sabah vakti... Sokakta deli gibi koşan bir yahudi gördüm. Yahudi koşarken çığlığı basıyordu: «Hey yahudiler, toplanın!»... Yahudiler üşüştü. Sordular: «Ne var, ne diye hay-kırıyorsun?»... Yahudi, gözleri faltaşı gibi açılmış soluk soluğa cevap verdi: «Ahmed'in yıldızı bu gece doğdu, Ah-med bu gece dünyaya geldi!..»

Herkes hayret ve dehşşt içinde.» •

Hazret-i Ayişe:

«— Mekke yahudilerinden biri, Allah'ın Resulünün doğdukları gecenin sabahı, Kureyş büyüklerinin bulunduğu yere geldi ve sordular: «Bu gece aranızdan birinin bir erkek çocuğu dünyaya geldi mi?» dediler: «Haberimiz yok!»... Dedi: «Hemen gidin ve soruşturun! Bu gece doğan bir oğlancık var..... Sırtında alâmeti olacak.» Soruşturdular ve o gece Abdullah'ın bir oğlu olduğunu haber aldılar. Sırtında da nişan... Çocuğu yüzükoyun çevirdi-, ler. Yahudiye gösterdiler. Yahudi, Peygamberlik nişanını görünce, elleri bir şeyi sıkmak, boğmak ister gibi ileriye uzandı ve gözlerine sanki perde indi. Haykırdı: «Eyvah! Peygamberlik artık Dsrailoğullarından gitti.»

Sonra Kureyş büyüklerine hitap etti: «Size öyle bir devlet geliyor ki, güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar zemini bütün yeryüzünü kaplıyacak!»...

• O devirde yahudiler arasında derin ilim sahipleri vardı. Kitaplarında da, Allah Resulünün geleceğine dair gizli haberler...

• Abdülmuttalib, Nurun aslî sahibi Nur torununun sevinciyle âdeta uçtu. Kasideler söyledi ve Kureyşlilere büyük bir ziyafet çekti.

56 Sordular: — Bu ziyafete vesile olan çocuğa ne isim verdin? — Muhammed...

— Böyle cedlerinde olmayan bir ismi vermekten muradın ne?

— Muradım şu ki, O'nu yerde halk ve ulvîlikler âleminde Hak, pek çok övsün... Mukaddes isim «Pek çok hamd-ü-senâ olunmuş kimse» mânâsına...

• Nur yumağı yavru.. Göbeği hilkatten kesilmiş ve hilkatten sünnetli... Âdem, Şîd, Ddris, Nuh, Lût, Yusuf, Musa, Süleyman, Yahya ve Hûd Peygamberlerden sonra yaradılıştan sünnetli Peygamber... Ve sırtında Nebîlik Mphrü...

ÖBÜR HARDKALAR Dran'da, kisrâların sarayında on iki burç... Birdenbire gürül gürül çöküyor. Taberiye gölü... Akıl oynatıcı sarsıntılarla yerin dibine geçiyor.

Ateşe tapanların bin yıldır yanan ocakları... Sönüve- riyor.

Mukaddes yavrunun dünyaya geldiği demde bütün bunlar...

Kisrâların sarayında on iki burç mu çöktü? Zira Ds-lâmiyetin karşısında dikilen

Kisrâiar Dmparatorluğu, on iki sultan daha verdikten sonra, imân seli önünde yıkılıp gidecek... •

Ve yine o demde Kabe'nin bütün putları yüzüstü. Ve Dranlıların dinî reislerinden biri şu rüyayı gördü: Bir sürü azgın deve bir alay cins Arap atiyle beraber, Dicle suyunu geçip Fars illerine dalmış... Fars illerinde bunca alâmet ve bu rüya?..

57 Bütün bunları Şam'da, yüz yaşını aşkın, kemiksiz arka üstü yatan, bir yere götürüleceği vakit bohça gibi katlanan, hilkat ucubesi bir kâhine tâbir ettirdiler. Kâhin:

— O dem ki «Tilâvet» çoğalır ve «Sahib-i Herâve» zuhur eder... Diye söze başladı ve bütün alâmetleri saydı. Kisrâ-lardan artık yalnız on iki sultan beklemek gerektiğini söy-iedi. Ve son demini yaşadığı için:

— Ve olacak olan olur! Deyip öldü... • '-¦.."-

Nur'un Âmine'nin rahminde karar kıldığı ve yerlerde ve göklerde nida olunduğu gece bir hitap vardır:

«— Ne güze! hâl oldu Âmine'ye; ondan sonra her şey ne güzel oldu!» . Allah Resûlü'nün ana rahmine intikal ettiği mevsim, görülmemiş bir feyz ve bereket yılıdır. Kıtlık içinde çırpınan Kureyş ve Arap kabileleri, hazinelerini doldurdular ve o yıia «Sene-tül-feth-ü-vei-ibtihaç» fetih ve iftihar yıii adını koydular.

Dünyaya varlığın mânâsı gelmişti. 8 —

Nur Çocuk ETRAFINDAKD ALÂKA Hazret-i Abbas:

«Ben Allah Resulünün doğduğu zamanı hatırlıyorum. Üç yaşındaydım. O'nu getirdiler. Yüzüne bakıp duruyordum. Kadınlar bana: «Kardeşini öp!» Dediler. Ben de öptüm.»

58 Hazret-i Abbas amcalardan biri ve ileride hidâyet yolcusu... Allah Resulünün yine amcalarından ve Dslâmiyetin ileride en azılı düşmanlarından Ebu Leheb; nesep yönünden Nur koluna bitişik olduğu hâlde ondan mahrum... Bu saldırgan küfüfltimsâli, Nur Çocuğun doğum müjdesini aile adına ilk alanlardan...

Cariyesi, Ebu Leheb'e koşuyor ve haykırıyor: — Müjde yâ Eba Leheb! Kardeşin Abdullah'ın Âmi-ne'den bir erkek çocuğu dünyaya geldi. Bir yeğenin oldu!

Sadece aristokrat damarının gururla kabarması yüzünden- sevinen ve coşan Ebu Leheb, müjdeci cariyeyi azâd ediyor.

Aradan yıllar ve çığırlar geçecek. Peygamber amcası Ebu Leheb, yeğeninin dünyaya gelişinde gösterdiği sevince rağmen, O'nun dâvasına en büyük düşman kesilecek, dipsiz küfür ummanı içinde kaynayıp gidecek ve ölümünden sonra bir gün mü'minlerin gözüne rüyada görünüp: -

— Ah, diyecektir; Cehennemdeyim, Cehennemdeyim ve âzab içindeyim. Ancak Pazartesi geceleri azabım ha-fifiiyor. O zaman parmaklarımı emiyorum ve uçlarından çıkan'suyu içiyorum. Zira Pazartesi günü, Ailah Resulünün doğduğunu haber veren cariyeyi azâd etmiştim. Bu hareketimin yüzü suyu hürmetine Pazartesileri hafifliyorum.

Nur Çocuğu ilk emzirenlerden birisi de, işte Ebu Le-heb'in azâdlı cariyesi... ¦'- ¦ ¦

• ' '

O zaman bâdiyede yaşıyan kabilelerin yeni anne olmuş kadınları, şehre inerler ve yüksek ailelerin çocuklarını alıp badiyeye götürürler, onlara sütninelik ederler, bakarlardı.

Nur Çocuğun süt ninesi Halime Hatun... 59

Halime Hatun: «— Benî Saad kabilesinden birçok kadın, Mekke'ye geldik. Mekke büyüklerinin emzirilecek çocuklarını alıp yetiştirelim diye... Benimle gelen kadınların hepsine Allah'ın Resulünü sundular. Öksüz diye kimse kabul etmedi. Kadınlardan her biri kısmetini buldu, gitti. Elleri boş, bir ben kaldım. Zevcime dedim ki: «Ellerim boş dönmek bana girân geiiyor. Ben de yetimi alsam bari!» Çocuğu almaya gittim. Mübarek vücudunu bir yeşil ipeğe sarmışlar, üstüne de beyaz bir sof

dolamışlar. Beyaz saf sütten ak ve misk kokulu... Allah'ın Resulü arka üstü yatmış, mışıl mışıl uyuyor. O kadar güzeldi'-ki, yüzüne dalıp kaldım ve uyandırmağa kıyamadım. Elimi göğsünün üstüne koydum. Gözlerini açtı, yüzüme baktı ve gülümsedi. Sanki gözlerinden, gökleri tutan bir aydınlık fışkırdı. Dki gözünün arasından öptüm. Sağ mememi verdim, aldı. Dilediği kadar süt emdi. Derken sol mememi verdim, almadı. Ondan sonra hiçbir defa sol memeden süt emmedi. Hep sağ, daima sağ...»

BADD YE Halime, Nur Çocuğu alıp, bâdiyede Benî Saad kabilesinin çevresine götürdü. O, aralarına girer gimez her şey değişik... Sanki gökten nimet yağmakta ve yerden feyz bitmekte...

Bu çocuk bütün bir esrar yuvası... •

Halime: «— Dşe yaramaz, cansız bir merkebimiz vardı. Sütsüz ve kavruk, bir de dişi devemiz.. Allah'ın Resulü aramıza girnce devenin memeleri süt doldu. Sağa sağa bitiremez olduk. Kocam hayretler içinde: «Halime, diyordu; getirdiğin yetim ne uğurluymuş! Dçimize girer girmez bereket yağmaya başladı.» Kocam haklıydı. Tez zamanda davarlarımız türedi-, bolluk bizi her yandan kuşattı.» 60

Öyle ki, Halime Hatun, Nur Çocuğu önüne alıp cansız merkebe bindiği zaman o bitik hayvan bile hayata geliyor ve yanı sıra gelenler ona ayak uyduramaz oluyor.

• Bütün Benî Saad kabilesi bu harika karşısında hayran... Kabile bir kıtlık denizinde çırpmırken Haiime'nin evi ve otlağı, tılsımlı bir ada... Etrafındakiler, süt vsrmiyen koyunlarını Haiime'nin otlağına gönderiyorlar, fakat hiçbir fayda e!de edemiyorlar.

Benî Saad kabilesi hayran... ®

Nur Çocuk memeden kesilmiş, yürümekte.. Memeden kesilişi de bir harika... Tekbir getiriyor ve Allah'a hamde-diyor.

En küçük çağlarda bile hususî bir hâl... Esrarlı bir ciddiyet, ağır başlılık, durgunluk, O'nu hâlelemiş...

Haüme: «— Çivarımızdaki oğlancıklar oyun oynarlar fakat O, aralarına katılmazdı. Bir kenarda durur, onları gülümsiye-rek seyrederdi.»

• ¦ ¦
¦ ¦

Dbn-i Abbas: «— Halime Hatun Allah'ın Resulüne tutkundu O'nu yanından hiç ayırmaz, O'nun uzaklara gitmesini istemezdi. Bir gün daldı, ilgilenmedi: Allah'ın Resulü de süt kardeşi Şeymâ ile öğle sıcağında kırlara, kuzuların arasına gittiler. Halime Hatun kendisine gelince, Allah'ın Resulünün uzaklara gittiğini anladı. Hemen fırlayıp araştırmaya başladı ve onları kırlarda buldu. Kızını payladı:

«Niçin başınızı alıp uzaklaştınız, bu sıcakta kırlara çıktınız? Ya size güneş çarpsaydı?..» Şeymâ «Anne, diye cevap verdi; kardeşime güneş dokunmuyor. Nereye gitsek başımızın üstünde bir bulut; bizimle beraber geliyor. Durduğumuz yerde duruyor, yürüdüğümüz kadar yürüyor. Onun gölgesi altında dolaştık.»

61 YARILAN GÖĞÜS VE YIKANAN KALB Bizzat kendileri:

«— Küçük bir çocuktum. Bir gün, akranım olan çocuklarla bir derenin içindeydik. Birden, yanımda üç şahıs peydahlandı. Ellerinde bir altın leğen vardı. Leğenin içi karla dopdoluydu. Ellerini uzattılar ve beni çocukların içinden çekip aldılar. Çocuklar onları görünce korkudan kaçıştı. Şahıslardan biri beni yatırdı. Karnımı yardılar. Ben yalnız seyrediyordum. Karnımdan çıkardıkları uzuvları leğende ve karda yıkadılar, sonra yerine koydular. Biri de gelip göğsümü yardı, kalbimi çıkarıp eline aldı şa'kketti, içinden birkaç damla uyuşmuş kan çıkarıp attı. Derken sağ ve sol yanımda birşeyler olur gibi oldu. Baktım ki, o şahsın elinde nurdan bir mühür... Gören hayran olurdu. Onunla kalbimi

mühürledi. Sonra yüreğimi yerine koydular. Yardıkları yerleri elleriyle sığadılar ve beni okşıyarak ayağa kaldırdılar.»

• ' .

ibn-i Abbas: «— Halime anlatır: «Çocuğum ağlayarak ve çığlık basarak geldi. Yetişin, diye bağırdı; birtakım adamlar gelip Muhammed'i aramızdan kaptı, bir sırtın üzerine çıkardılar, orada yere yatırıp karnını yardılar!»...

Derin ve gerçek mü'min için usul: O'ndan ve sahabîlerinden, emin el ve dille ne geliyorsa doğrudur. Gözümün gördüğü, elimin tuttuğu, kulağımın işittiği, burnumun kokladığı ve dilimin tattığı şeylerden hiçbirine, bunların hiçbir kontrolüne inanmayabilirim de yalnız O'na inanırım.

• Nur Çocuk beş altı yaşına girinceye kadar, önünde dipsiz sahra, başında dipsiz gök; ve kulaklarında, bâdiye-

de büsbütün berraklaşan ve derinleşen, ilâhî hikmetlerle kıvrım kıvrım, o dipsiz Arapça... Nur Çocuğu hâleleyen harikuladeliklerden ürktüler ve O'nu annesine teslim ettiler.

AZDZ ANNE Aziz Anne, annelerin en azizi Hazret-i Âmine, Nur Çocuk beş-altı yaşlarındayken dünyaya veda etti.

« Nur Çocuğu yanına katmış Medine'ye dayılarını ziyarete gitmişti. Dönüşte yolda hastalandı ve babadan öksüz çocuğu anneden de yetim bıraktı.

Allah Resulünün anneden ve babadan öksüz kalış-larındaki hikmeti, Gafer-i Sadık Hazretleri belirtiyor:

«— Üzerinde hiçbir kul hakkı kalmasın diye böyle oldu.» '

Âlemde hiçbir genç annenin ölümü, Âmine Hatun'un-ki kadar hisli değildir. Mekke'ye dönerken o kadar fenalaştı ki, yola devam edemez oldu ve oracıkta ölüm döşeğine uzandı. Şefkat ve rikkat dolu gözlerini kâinatın özü, mukaddes oğlunun nur merkezi güzel yüzüne dikmiş, oradan hiç ayırmaksı-zın ruhunu teslim etti. Mukaddes evlât, ruhunu teslim etmek ve

kendisini iki taraflı öksüz bırakmak üzere bulunan Hazret-i Âmine'nin başında telâş ve ıstırapla dolanırken, aziz anne, yaşlı gözleri daima Âlemlerin Nurunda, şu mısraları okuyordu:

«Rüyalarda gördüğüm gerçek... «Oğlum, sen insanlığa gönderilecek Peygambersin! «Helâl ve haram bildirmeğe,

«Ve ceddin Dbrahijn'in dini islâmlığı ihyaya memursun! 62

63 Çünkü Allah Dbrahim gibi, seni de, «Putlara ve puta tapanlara uymaktan korudu.» Aziz Anne. ruhunu teslim etmeden şu mısraları da söyledi: «Her diri ölür,

«Her diri öiür, «Her yeni eskir, «Her yaşlı göçer, «Ben de öleceğim; «Fakat senin gibi temiz bir vekil bırakacağım için, «Adım asla ölmeyecek...» "

Ve Aziz Anne, mukaddes çocuğun gözü önünde, sakin ve müsterih, yanaklarında göz yaşlarından izler, ölüm uykusuna daldı.

• Dleride büyük dâva yolunda Medine'ye hicretlerinde, Allah'ın Sevgilisi, bu ilk gidişlerini hatırlayacak ve buyuracaklardır:

— Dşte şu eve konmuştuk; bu böyle, şu şöyle olmuştu.

DKDNCD ANNE

O günden sonra, Allah'ın Resulüne bakacak olan câriye Ümm-ü Eymen de Medine seyahatinde beraberdi. Nur çocuğu alıp Mekke'ye döndürdü ve Abdülmuttalib'e teslim etti.

• Annelik, dadılık, yetiştiricilik ve Nur Çocuk üstünde tiril tiril titreyen bir kalb, hepsi Ümm-ü Eymen'de... Ab-dülmuttalib'den, çocuğa bakma emrini aldıktan sonra, Ümm-ü Eymen böyle oldu. •

Kâinatın Efendisi, Ümm-ü Eymen'e, ileride şöyle hitap edeceklerdir: «— Annemden sonra annem sensin!»

Artık Nur Çocuk ayağını nereye basarsa, Ümm-ü Eymen'in yumuşak elleri var... orada

9 — Sevgili Amca BÜYÜK BABANIN VEFATI Kâinatın Efendisi sekiz yaşındayken de büyük baba Abdülmuttalib vefat etti. Büyük baba, ruhunu teslim ederken, oğullarından Ebu Taiib'e vasiyet etti:

— Abdullah'ın oğlunu sana emanet ediyorum. Dyi bak ve üstüne titre! Abdullah ile Ebu Talib, anne ve baba bir kardeş... Sevgili amca..

• Ecel yolunda bir ân torununun yüzünü ve gözünü öpen, yanaklarını koklayan Abdülmuttalib'in bir sözü:

— Ben âlemde bundan güzel bir yüz ve bundan güzel bir koku nedir, bilmfyorum. ©

Kelâm kahramanı ve fasahat sultanı Arabın, bu ruhî müessiseye verdiği kıymete bakın ki, Abdülmuttalib ölüm döşeğinde, kızlarını yanma çağırdı ve sordu:

— Ölümümden sonra okuyacağınız mersiyeleri merak ediyorum. Acaba nasıl şeyler? Okuyun bakalım, ölmeden dinlemiş olayım!

Kızlar, tam altı kız, Allah Resulünün halaları; asalet çevresi ve fasahat yatağı Kureyş'in namlı kadın şairlerinden altı kız, sırasiyle, mersiyeleri dinliye dinliye, bir ahenk dalgalanışı içinde mesut,

gözlerini yumdu. 65

ölüm anında, hem ölmek üzere bulunan, hem de onun başında toplananlar hesabına, kelâm harikasından büyük bir oluş kabul etmeyişleri?.. Ne ulvî bir sahne!

• Abdülmuttalib'in ölümünde Mekke tek bir ev.. Cenaze de işte bu tek eve ait.. Mekke halkiyle Abdülmuttalib'in ailesi arasında her ferd, matemden müsavi paylar almıştı. Mekke'de çarşı ve pazar birkaç gün kapalı kaldı, âdeta hayat durdu. Cenazeyi götürürken, mahzun ve mustarip yürüyen, "gözyaşı döken kalabalıklar arasında, müstesna bir manzara... Tabutun hemen peşisıra, masum ve mütevekkil, başı göğsünde ve gözleri ayaklarında, yavaş yavaş adım atan, anne, baba ve büyük baba yetimi Nur Çocuk.. Sonsuzluk hedefini görmeğe ve göstermeğe memur gözlerinde, tek

damlasına kâinatın feda olacağı gözyaşı pı-rıltılariyle büyük babasının tabutunu teşyi ediyor. EBU TALDB

Artık Nur Çocuk, Ebu Talib'in damı altında... e

Mekke'de kıtlık... Her taraf kavruluyor; ve kum taneleri, küçük haşereler gibi ağızlarını açmış ve sapsarı dillerini çıkarmış; göklerden bir damla su dileniyor.

Kaynaşan kaynaşana... Yağmur istemek ve lûtfuna sığınmak üzere bir sürü put ismi sayıyorlar. Kalabalık arasında selim akıl çizgili bir yüz, Ebu Talib'i hatırlatıyor:

— Aramızda Dbrahim Peygamber sülâlesinden insanlar varken, başka vasıta aramak niye?. — Haydi, diyorlar. Ebu Talib'e gidelim, bu derde o çare bulabilir.

Gidiyorlar. Ebu Talib, dertlerini dinledikten sonra, sağ elinde fevkalâde güzel bir çocuk, evinden çıkıyor; Kabe'ye doğru yürüyor, sırtını Kabe duvarına dayıyor ve duruyor.

Bütün gözler Ebu Talib ve yanındaki güzel çocukta... 66

1 Bulutsuz gök, fıkırdayan güneş... Parmağını kaldıran güzel çocuk, göğe doğru kalkan minicik şehadet parmağı; ve her tarafa üşüşen bulutlar ve yağmaya başlayan rahmet...

Bütün gözler Ebu Talib ve yanındaki güze! çocukta. Gökleri gösteren minicik şehadet pormağı..

• Dleride, çok ileride Allah'ın Sevgilisi'ne nebîlik ve re-sullük geldikten sonra, Ebu Talib, Kureyşlilerin cevr ve cefasına karşı siper alarak Kurtarıcılar Kurtarıcısını kurtarmaya ve korumaya çalışırken, bugünleri hatırlayıp bir (Lâ-miye) kasidesi söyliyecek ve bu kasidede diyecektir ki: «Bir kavmin reisini bırakması?

«Sadece vazifesini yerine getiren, ¦ «Sözü ve sohbeti mükemmel,

«Gayret ve faaliyet sahibi, «Reisini bırakması?..

«Huzuriyle semâdan yağmur istenen, «Öksüzlerin sığınağı,

«Zaitlerin kucağı, «Asîl reisini bırakması? «Böyle şey olur mu hiç? «O ki, Hâşim oğulları gibi «Bir soyun bütün düşkünleri «Kendisine iltica eder..

«Neticede onlar da kendisinin «Dhsan gölgesi altındadırlar. «Böyle bir reisi bırakmak? «Hiç olur iş mi bu?..»

Sonuna kadar açığa hiçbir şey vurmamış olmasına rağmen, Ebu Talib'in, bu kasidedeki delâletlere göre, Ds-lâmiyetini kabul edenler vardır.

Fakat heyhat... Ebu Talib, sadece yeğenini sevendir; O'nu bütün mâ~ nasiyle kabul eden değil... 67

Ebu Talib, yeğenine, en küçük soluğun bile örseliye-ceğinden korktuğu nadide bir filiz itinası göstermekte devam etti.

Peygamberler Peygamberinin amcası ve şanlı büyük baba Abdülmuttalib gibi bir şahsiyetin oğlu Ebu Talib, akıl, dirayet, metanet sahibi, cömert ve zengin ruhlu bir zat amma, sırtında kalabalık bir aile yükü taşıyan fakir bir insan... Sofrasında yemek yiyenlerin sayısı pek çok...

Gün olurdu ki, ortaya konan yemek sofradakilere yetmez, sofradan aç kalkılırdı.^ Nur Çocuk bu sofranın aslî âzası arasına girdikten sonra, müthiş bir tecelli başladı. O'nun sofrada bulunduğu her defa, herkes tok kalkıyor, bulunmadığı her zaman da yemek yetişmiyordu. Ebu Talib, nihayet bu esrarlı hale dikkat etti ve tepeden tırnağa haşyetle sarsıldı. Gitgide Ebu Talib dikkatini o kadar arttırdı ki, yemeğe oturulduğu ve yemek ortaya konul- • duğu zaman, eğer Nur Çocuk henüz

sofrada mevkiini almamış bulunuyorsa şöyle hitap etmeyi âdet edindi: — Durunuz, yemeğe başlamayınız! Oğlum gelsin de öyle başlıyalım! Evde süt içilirken bu hikmet büsbütün belli oluyordu. r at ve tedbirleri de ona göre...

Süt kabını evvelâ Nur Çocuğa veriyorlar. Kâinatın E iîsi birkaç yudum içtikten sonra geri kalanını ken-v i içiyor, teker teker süt kabını ağızdan ağıza gezdiri-'i ir ve sütün herkese birden yettiğine hayretle şahit c , or'ardı.

© Uzaklarda bir adam var... Bu adam, insan tavır ve "erinden mânâlar çıkaran bir ilim sahibi.. Ara sıra Mekke'ye geldiği vakit Kureyş büyüklerinden bir co fic, çocuklarını ona gösterir, çocuklarının belirttik-: ¦-¦! ve istikbâl bakımından bilgi edinmek isterlerdi.

-.-i da, çocukları şöyle önüne dizer, uzun uzun yüzler. :/ırlannı ve hallerini inceler: Su şöyle, bu böyle!

Diye bir takım haberler verirdi. Adam, Nur Çocuğun Ebu Talib himayesine geçtiği ve onun sahabeti altında yaşamağa başladığı sıralarda yine Mekke'ye geldi. Adamın etrafına üşüşen üşüşene...

Ebu Talib de, yanına Nur Çocuğu alarak kalabalığın arasına girdi. Mahut adam, Nur Çocuğa kısa bir göz atü. Fakat o sırada başkaları ile meşgul olduğu için nazarlarını hemen çekmeğe meebur oldu. Bir müddet sonra ada-ıTt;n işi bitti. Adam, başını çehreler üzerinde gezdirerek bir hayli arandı ve nihayet bağırdı:

— Bana hemen deminki çocuğu getiriniz! Şu yüzünü bir ân görebildiğim çoouğu... Allah bilir ki, onun pek esrarlı ve acaip bir sânı var!

Ebu Talib, kalabalığın içinde, adamın bu kadar ısran-nı görünce kuşkulandı. Nur Çocuğu göstermek niyetinden vazgeçti ve O'nu kucakladığı gibi oradan kaçırdı.

Adamın sözleri kulaklarında çınlıyor: — Allah bilir ki, onun pek esrarlı ve acayip bir şârn var! Güler yüz'ü, tatlı, fakat daima mahzun, düşünceli, bütün yaramazlıklara yabancı, havailiklere uzak, Nur Çocuk; Ebu Taiib'in himayesi ottında delikanlılığa doğru uzanıyor. Yaşı on iki, on üç...

Ebu Taiib'in işi, bütün Kureyş büyükleri gibi ticaret... Bu münasebetle arada bir seyahate çıktığı oluyor. Nihayet bir gün...

— 10 — Yolda Bir Uğrak YOLLAR

Bir gün Ebu Talib, kardeşi Hâris'i yanına alıp Şam'a kadar bir sefere çıkmak istedi. Bildiğimiz kervan işi...

Şam seferleri, o zaman Hicaz ticaretinin ana cadde-sidir; ve Kureyş asillerinin de başlıca işi yine bildiğimiz gibi, Mekke ile Şam, Şam ile Mekke arasında muhteşem kervanlar tertiplemek...

Evet, Ebu Talib, kardeşi, kendisi gibi Abdülmuttalib oğlu Haris ile beraber Şam seferine çıkacaktır. Demek ki, O, aylarca Mekke'de, sevgili amcasından uzaklarda yaşayacak... Hic olur mu böyle

şey?.. Amcası yokken, O, Medine'de kalamaz. On üc yaşındaki Nur Çocuk amcasına başvurdu: — Benj de beraber alın, ben de sizinle beraber çıkayım sefere!. O kadar ısrar etti ki, Ebu Talib bu ricayı kıramadı:

— Peki, dedi; mademki, bu kadar istiyorsun, beraber gel! Fakat, yolculuk, keyifli olduğu kadar üzüntülüdür; rahatsız olmanı istemem.

Ve Ebu Talib, Nur çocuğun, üzüntü ve rahatsızlık diye bir şey tanımadığını görünce, O'nu da birlikte almaya karar verdi.

Kervana katılıp yola çıktılar. Dşte O'nun ilk yolculuğu... Ufuklar, ufuklar; kovaladıkça kaçan, kovalandığı hızla geri geri zıplayan, karıncayla ışık hızından her birini süratine göre gerileyerek cevap veren çırılçıplak ufuklarda, arzın sathından, semanın bu satha temasından, senianın ve ufukların şekline kadar, her şeyi yusyuvarlak gösteren saffet zemini... Çepeçevre düzlük...

Dşte bu düzlüğün üzerinde bir kervan; ve kervanda Nur Çocuk... Bu kervan, ne olduğunu ve içinde kimi götürdüğünü bilse hemen oracıkta durur; ve zaman ve mekân boyunca gelmiş ve gelecek bütün insan yürüyüşlerinin, peşinde sıralanmasını bekler. 70

BAHÎRÂ Dere tepe düz gidiş... Yollarda ve konak yerlerinde Nur Çocuğa garip garip bakışlar... Yollarına devam ettiler. Şam yakınlarında bir nehrin kenarına geldiler. Nehrin kenarında bir ağaç altı ve kar-şıpında bir ibadethane, bir zaviye, bir savmaa..

Dbadethanede, hükmü henüz Allah tarafından kaldırılmamış ve o ânda hak yol olan Dsa dininin bağlısı, münzevi ve müstağni, ihtilatsız ve alâkasız bir rahip... Bu rahibin o zamana kadar kimseyle düşüp kalktığı, gelip geçenlerle görüşüp konuştuğu, herhangi bir dış hadiseye kıymet ve ehemmiyet verdiği görülmüş değil. Dsmi «Cer-cis» dir. Ve Bahîrâ diye anılmaktadır.

Dşte bu dünyadan ve her türlü dünya alâkasından el ve etek çekmiş âlim ve münzevî rahip, Ebu Talib'in kervanını görünce ibadethanesinden çıktı; fevkalâde beşa-şetü ve iltifatlı bir çehre ile yolcuların yanına giderek onları yemeğe davet etti:

—> Sizi ziyafete çağırıyorum! Hür, köle, küçük, büyük, aranızda kim varsa getirmenizi isterim. Gelmedik kimse kalmasın.

— Teşekkür ederiz, diye cevap verdiler; hep birden geleceğiz! Tam ziyafet saati gelince Ebu Talib, herkesi topladı; fakat Nur Çocuğun küçük yaşta olduğunu düşünerek, böyle bir ziyafete iştirak edemiyeceğini ileri sürdü, kalmasını, istedi ve kervandakflerle beraber ziyafet yerine gitti. Bahîrâ, kendilerini şevkle karşıladı:

— Safa geldiniz! Hepiniz tamamsınız değil mi? Gelmeyeniniz yok herhalde. Cevap verdiler:

— Hepimiz geldik, sade eşyamızın başında küçük bir çocuk bıraktık. Yalnız o gelmedi. Bahîrâ» dalgın nazarlarını ayrı ayrı herkesin çehre-

71 sinde gezdirdikten sonra, aradığı alâmeti bulamamış gibi gözlerini yere dikti:
— Sizden bilhassa bu çocuğu getirmenizi rica ederim.

Dkinci amca Haris hemen fırladı. Nur Çocuğu alıp ziyafet yerine getirdi. Herkes sofraya oturdu ve cömert rahibin ikramiyle, yemek, zevk ve neşe içinde tamamlandı. Rahibin işi gücü, dudaklarında fevkalâde manidar bir tebessüm. Nur Çocuğu süzmek, hep O'nu incelemek...

Yemekten kalkıldı. Sohbet, muhabbet... Artık sıra veda ve teşekküre gelmişti. Rahip, birdenbire, bütün zaman ve mekânın müstakbel Peygamberine döndü:

— Sana bir şey soracağım! Lât ve Uzza aşkı için bana doğru cevap verir misin? Söyle! O zaman, Nur Çocuğun sesi şiddetle yükseldi:

— Bana ne sorarsan sor, cevap vereyim. Fakat bana Lât ve Uzza üzerine yemin verme! Benim en ziyade nefret ettiğim, işte bunlar ve benzerleri putlar!

Bu cevap karşısında merakı büsbütün taşan Bahîrâ: — Öyle ise, dedi; Allah aşkına söyle! Söyler misin?. — Hemen sor, cevaba hazırım!

Ve münzevî rahip, Nur Çocuğa, hususî hallerinden ve hayatının binbir hususiyetinden sual üzerine sual sordu. Uykuları nasıldır, rüyaları ne biçimdir, ne yer ve içer, sevdikleri ve hoşlandıkları

nelerdir; vücudundaki işaretler vesaire... Her suale beklediği cevabı aldığı ve son derece memnun olduğu, tavrından seziliyordu. Sualler ve cevaplan bitince rahip, büyük bir ihtiramla elini uzattı. Nur Çocuğun elbisesini kavradı ve müsaade istedi:

— Dzin verir misin, bir noktaya bakacağım? — Buyurun!

Rahip, gayet tazimkâr, elbiseyi Nur Çocuğun omuzlarından sıyırdı. Çocuğun sırtını açtı ve Nübüvvet Mührü'-nü gördü. Bütün bu hallere anlaşılmaz gözlerle bakan Ku-reyşlilerin hayret nazarları önünde Nübüvvet Mührü'ne

72 doğru eğildi ve o noktayı derin bir saygı edasiyle öptü. Ku-reyşlilerde hayret, büsbütün derin... Birbirlerine bakıp âdeta sormak istiyorlardı:

— Ne var, ne oluyor? Bu çocukta fevkalâde olan neymiş?. Bahîrâ Ebu Talib'e döndü:

— Şimdi söyle bana, bu çocuk neyindir? — Oğlum...

— Oğlun olması mümkün değil... Hattâ babasının hayatta bile bulunmaması lâzım... — Kardeşimin oğludur. Dediğin gibi, babası, henüz çocuk doğmadan vefat etti.

— Dşte, doğruyu söyledin! Şimdi öğütlerimi dinle! Kardeşinin oğlunu buradan ileriye götürmen doğru olmaz. Yahudiler, çocukta, benim gördüğüm işaretleri görürlerse O'na fenalık etmeye kalkarlar.

— Masum bir çocuğa neden fenalık etsinler? — Çünkü kitaplarda gördüğümüz ve büyüklerden öğrendiğimiz bilgilere göre, bu çocuk istikballerin en büyüğüne namzettir. Dnsanoğlu, O'nun tabii olmak için yaratılmıştır. Yahudiler kıskanır ve fenalık etmeye kalkarlar. Sen vazgeç bu. seyahatinden!.. Nasihatimi tut!

Bu sözler Ebu Talib'in ciğerine kadar işledi ve ruhunda tam bir emniyet ve itimat doğurdu. Hep. beraber Ba-hîrâ'nın yanından ayrıldılar. Ebu Talib, kervan arkadaşlarına emir verdi:

—. Haydi, Mekke'ye dönüyoruz! Şam'a kadar uzanmaktan vazgeçiyorum. Mallarımızı buralarda satabiliriz.

Ve sattılar ve döndüler. •

Bahîrâ, Kâinatın Efendisini görmeden, harikuladeliği nasıl keşfetmişti? . Şöyle:

Rahip Bahîrâ, kervan başlangıçta ibadethanesine doğru yol alırken pencereden bakmaktadır. Malûm ker-

73 vanlar içinde herhangi bir kervan... Fazla dikkate bile değmez. Fakat hayret! Kervanın tepesinde bir bulut yürümekte... Sanki hızını kervandan alıyormuş gibi kervan hızlandıkça o da hızlanmakta, yavaşladıkça yavaşlamakta, durunca durmakta...

Âlim Rahip, nazarını hiç ayırmadan kervanı takip ediyor. Evet, havasında tek bulut gölgesi olmayan dipsiz bir mavilik zemini içinde, kervanın tam üstünde kervana yelpaze tutmaya memur efsanevî bir köle gibi garip bir bulut... Sanki kervanın üzerinde, havada yüzerek giden, iki kolunu iki yana açmış harikulade bir muhafız...

Kervan yürüye yürüye, tepesindeki bulutla beraber, nihayet ibadethanenin karşısındaki ihtiyar ağaca kadar geliyor. Bu sefer daha müthiş bir tecelli!

Ağacın dalları, kervanda birini korumak, perdelemek, kucaklamak istercesine eğilmekte, bükülmekte, toplanmakta... Üstelik yıllardır kurumuş porsumuş, iliksiz kalmış olan ağaç içten birdenbire canlanmış, yeşillenmiş, tomurcuklanmış gibidir.

Ve âlim rahip, tüyleri ürpererek kararını veriyor: — Nebiler ve Resullerin sonuncusu ve tamamlayıcısı. Büyükler Büyüğü Zatın geleceğini biliyoruz. Dşte bu kervanda herhalde o bulunuyor. Sayısız Peygamberlerin hep birbirine işaret vere vere O'na doğru akan kolu halkalaş-tırdığı, vasıflarına ait çizgiler resmettiği Gaye - Dnsan ve Ufuk -

Peygamber... Bu, Dsa Peygamberin haber verdiğidir. Mutlaka O'nu görmeliyim... KÜFÜR

Her şeyde sakîm aklı takacak bir kanca yeri elde etmek sevdasındaki küfür, işte bu rahip Bahîrâ menkıbesine yaman bir fırsat gibi yapışır ve iğrenç denecek kadar akılsız ve insafsız tefsirini ileriye sürer:

«— Tamam! Ne öğrendi ise bu rahipten öğrendi. Ba- 74

rıîrâ o devirde Hristiyanlık vecd ve ilmine bürülü büyük-bir zahitti. Seyahat vesilesiyle ona uğradı, kendisiyle görüştü ve ne kaptıysa ondan kaptı.»

Kuru akıl gözüyle de o kadar âeizdir ki, küfür, hem Dslâm kaynağından aldığı bir menkıbeyi, ona karşı kullanmak zaafını yenemez, yani Dslâmlıktan aldığı vesikayı Dslâmlar gibi mütalâa edemez; hem de 13 yaşında bir çocuğun, bir iki saat içinde bir rahipten peygamberlik dersi alabileceğini kabul eder de sonra böyle insanüstü bir iktidara Peygamber diyemez.

Susalım ve yalnız vecdimizin yolunu takip edelim. Nur Çocuk, artık doğruların doğrusu genç adam, mukaddes genç adam olmaya doğru ilerliyor. — 11 —

Mukaddes Genç Adam GENÇ ADAM NAMZEDD O'nu, pek yakında (El'emin) diye vasıflandıracaklar. El'emin: Doğru, doğruların doğrusu... Herkes yalan söyliyebilir. O söyleyemez. Bir boş bulunma nefse kapılma ânı O'na hulul edemez. Bu hâl, O'nun seciyesinde muhal... Dşte bu seciyenin teşekkül yaşına doğru yol almakta.. O, genç adam namzedi Nur Çocuk...

O, henüz, ne teklif, ne memuriyet, hiçbir şeyle alâkalı bulunmadığı demlerde bile küfür ve cahiliyet nefesini hiçbir suretle pâk çehresinde hissetmedi. O, ne teklif, ne memuriyet, hiçbir Dlâhî emre

mazhar bulunmadığı çığırlarda da, düpedüz ve tabiî hali ile, insanoğlunun, ruh, selim akıl ve ahlâk bakımından en üstünü oldu.

75 Bir bayram günü... Bütün Kureyş ayakta... (Büvâne) isimli putun etrafında gidip geliyorlar. Bu bayram, işte her sene, mahut putun başında geçirdikleri, ona kurbanlar hediye ettikleri, kulluk gösterdikleri, türlü cümbüşler yaptıkları bir gecede cereyan ediyor.

Bütün Kureyşliler gibi, Ebu Talib de, aile kadrosunu toplıyarak bayrama iştirak etmek istedi. O'na teklif ettiler:

— Sen de gel! — Geiemiyeceğim, beni mazur görün! . Bu cevaba, amcaları ve halaları taaccüble baktılar. Isror... Yine red... Müteessir "oldular. O'nun bu çekilişini bir bid'at, bir isyan saydılar. Dalâlet asabiyeti bu hali, âdeta ananeye tecavüz gibi birşey telâkki etmeğe kadar , vardı.

Dediler: — Tavrını, beğenmiyoruz! Bağlı olduğun kavmin mübarek bir bayramında bulunmamak nasıl olur? Böyle bir günde topluluğa karışmaktan çekinmek ne demektir? Cevap ver!

O kadar üstüne vardılar ki, genç adam namzedi, Nur Çocuk, daha fazla ısrar edemedi; istemeye istemeye, sadece amcası Ebu Talib jle halalarını kırmamak için, kendilerini takibe razı oldu. Fakat putun başına varır varmaz, çocuğun müthiş bir hâl geçirdiğini gördüler. Sanki büyük bir korku ve dehşete düşmüştü. Puta ve etrafındaki kalabalığa bir göz atınca, başına gelen hâ! üzerine, O hemen döndü, kacarcasına oradan uzaklaştı.

Bayramdan döndükleri vakit O'na sordular: — Ne oldu sana birdenbire? Niçin bayram yerinden kaçıverdin?. Cevap verdi:

— Bana bir fenalık gelmesinden korktum. Her zaman da bundan korkuyorum. Ne vakit putların yanına yak-laşsam, uzun boylu ve beyazlar giyinmiş birinin oracıkta yükseldiğini, yoluma mâni olduğunu görüyorum. Bu şahıs

bana «Geri çekil, sakın temas etme!» diyor. Kabil mi geriye dönmemek?.. •

Bu vak'adan sonra Allah Resulünün herhangi bir sebep ve saikle putların yanına uğradığı görülmedi; ve bu hâl; Dlâhî Memuriyet ânına kadar hep böyle devam etti,

KOYUN GÜDEN TAC Dnsanlığın Tacı, bu demlerinde bir müddet Kureyşlilerin keçilerini güttüler. Bütün insanlığı gütmeğe ve ebedî hayata ulaştırmağa gelen Gaye - Dnsan ve Ufuk Peygamber, kırlarda, gönlü Allah'ında bu işi yaparken ne f-ıdar ulvî ise, bu işi hakir gören küfür de o kadar süflidir.

Evet, küfür, bu işi hakir görür, ve çobanlık gibi âdî bir işde kullanıldığını ileri sürerek. O'nu asîller çevresi Ku-reyş içinde hor tutulmuş göstermeye kalkar.

Küfür, pis olduğu kadar ahmaktır. • ¦

Hâdise doğru: Kâinatın Efendisi, âlemde eşsiz bir zevk ve güzellik tablosu içinde ve Mekke civarında, bir zamanlar koyun güttüler. Bizzat kendi ağızlarından çıkmış mukaddes kelimelerden tüten mâna içindeki şu harikulade levhayı seyredelim:

Allah'ın Resulü, omuzlarına Dlâhî Memuriyeti aldıkları devirde, Sahabileriyle beraber bir gün kıra çıkmışlardı. Sahabiler, kırda kara dutlara rastgelerek yemeğe başlıyorlar.

«— Bu dutlar ne kadar kararırsa o kadar tatlılaşır. Ben bunu, keçileri sürerken öğrenmiştim.» Âlemde, bundan daha rahat, huzur ve zevk içinde söylenmiş bir söz; ve bu sözün belirttiği manzaradan daha ulvî, aslî ve güzel birşey ne olabilir?

Sen; cihanın en büyük Sultanı, senin en küçük hiz- 77

metçinin ayağındaki toza denk olamayan Sonsuzluk Başbuğu, sen; söyleyen sensin: «— Ben Karait'de Mekkelilerin keçilerini güdüyordum.»

Yine sen: «— Allah, koyun gütmemiş hiçbir peygamber yaratmadı.» Ve ümmetinden her ferdi çobana benzeten ve her ferdi sürüsünden mesul tutaıtsen... Topyekûn insanlığın çobanı, sen...

KÖTÜLÜK ONDAN MAHCUP Hazret-i Ali'ye anlatan, O:

«— Cahiliyet ehlinin alıştığı kötülüklere yalnız iki defa ayaklarım uğradı. Dkisinde de Rabbim beni korudu: Mekke tepelerinde benimle birlikte sürülerini otlatan bir Kureyş çocuğuna, o gece benim koyunlanma da bakmasını ve Mekke'ye gidip geceyi orada geçirmek istediğimi söyledim. Çocuk teklifimi kabul etti. Ben de Mekke yolunu tuttum. Şehrin kenarına geldiğim zaman bir evden çalgı sesleri duyulmaya başladı. Şarkı söyleyenlerin sesi de buna karışıyordu. Gelip geçene bu evde ne olduğunu sordum. Birinin düğünü olduğunu söylediler. Dçime bir heves düştü; çalgı dinlemek üzere eve girdim. Bir kenarda otururken dalmışım... Aüah bir uyku verdi bana... Kendimden geçtim... Bir de uyanay:m ki, sabah olmuş ve herkes dağılmış... Güneşin hararetiyle uyanıvermişim... Dkincisi de yine böyle birşey... Yine aynı mâni karşısında kaldım ve kötülüğe şahit olmaktan muhafaza

edildim.» Dnsanların masumluk çağında bile en küçük bulaşığın bizzat itip kaçırdığı ve gözden saklandığı ismet timsali, genç adam namzedi. Nur Çocuk...

KARGAŞALIK Genç adam namzedi Nur Çocuk, benüz 14 üncü, 15 inci yaşını sürmekteydi ki, iki kabile arasında müthiş bir cidal koptu.

Dslâmiyetten evvelki âdetlere göre insan öldürmenin büyük yasak sayıldığı bellibaşlı bir mevsimde bir cana kıyıldığı için, tarafların bağlı bulunduğu kabîleler birbirine girdi ve arada müthiş bir

kapışma başladı. Bunlar, Havâzin ile Kinâne kabileleri... Cenge, meş'um saikten doğuşuna işaret olarak «El' Feccar» ismini taktılar.

EI'Feccar boğuşmaları bir kargaşalık çığırı oldu... Belli başlı günlerde yıllarca sürdü. Tekrar alevlendi, söndü ve yine ateşlendi, müzminleşti; ve Mekkelilerin saffet madenlerinde çürümeler meydana getirmeye başladı.

Ahid, namus ve müşterek ölçü haysiyeti tehlikeye girmiş görünüyordu. •

Allah'ın Resulü, bazan boğuşmalara amcası Ebu Ta-lib'in peşinden gider, seyirci kalırdı. O sırada mukaddes genç adam hangi tarafta bulunursa, üstünlük o tarafa gülümsemeye başlardı. O, bazen yerden ok toplayıp amcasına götürür, bazan da ok atardı.

Uğuru Ebu Talib'den sananlar yalvarırlardı: — Aman, yanımızdan ayrılma!

• Nihayet bu kargaşalık ve ahlâk fesadına çare bulmak için Kureyş büyükleri toplandılar ve bütün kabileleri Hilf-ül-Fuzul isimli bir and etrafında birleştirdiler.

Artık haksızlık ve tecavüz yok... Olursa, hep birden haksızın üstüne çullanacaklar... Ahd ve And merasiminde O da bulundu, ahlâk düzeltici bu anlaşmayı pek sevdiler ve daima andılar.

Dleride O: «— Ben vaktiyle Abdullah bin-i Cüd'ân'ın evinde bir 79

muahedeye şahit oldum. Arabin bütün develerini verseler o ahid ve sözden dönmem! Bugün bile bir mazlum tarafından o ahde dayanılarak imdat istense derhal yetişmekte tereddüt göstermem! Zira Dslâmiyet sadece hakkın yerine gelmesi ve mazlumun nusret bulması için nazil oldu.»

On yedi yaşlarında ve bu kargaşalık hengâmesinde, amcası Zübeyr ile birlikte, Cenuba, Yemen'e bir seyahatleri var...

Kargaşalık çığın Fuzul yeminiyle sona ererken, mukaddes genç adam yirmi yaşını aşmış aşmamıştır,

— 12 El'emin sözü söz Dşte O'na «El'Emin» lâkabını bu çağında taktılar. Sözüne, rivayetine, şahadetine, ahdine, kefaletine, sadakatine, herkesin kesin birlik olarak inandığı ve pes dediği insan...

Yalan, Allah'ın yarattığı hakikati değiştirmek, ihanetlerin en büyüğü... Allah insanlardan, küfürün arkadaşı olan- bu iktidarı nice iktidarla beraber esirgemedi.

Bunun içindir ki, hiçbir insanın sözü, bizim için mutlak olarak emin değildir. Bu dünyada kimdir o zat ki, herhangi bir sözü ve nakli, kendi «ben»imize ve «ben»e bağlı fiilî hakikat müşahadesi derecesinde emin olabilsin? Bu dünyada böyle bir zat yoktur ve olamaz.

Yalnız O vardır. Görülmemiş bir vakar, iffet ve asalet hâlesi içinde, mukaddes genç adam, Mekkelilerin saygı dolu gözleri önünde, ağır ağır dolaşıyor.

80 O ÇAĞ O cağ, gözüne meleklerin görünmeye başladığı devre... Şimşek git)i bir çakıp bir sönüyorlar; bir görünüp bir kayboluyorlar. Ve yukarılardan O'nu gösterip birbirlerine sesleniyorlar:

— Dşte âlemi kurtuluşa erdirecek Dnsan! Fakat henüz memuriyeti başlamadı, davet edileceği gün gelmedi.

• O zaman ürküyor, çocukluğundan beri kendisini takip eden fevkalâde hallerden sonra bunları nasıl mânâ-landıracağını bilemiyor, ürpertiler içinde kalıyor, hiçbir karara varamıyor, mahzun mahzun soruyor:

— Yâ Rab, nedir bu haller?

Ve melekler şimşek gibi çakıp sönüyor: — Dşte Büyük Kurtarıcı! Henüz vakti erişmedi. HELÂL DŞ

Kureyş kabilesinin malûm faaliyetine, kervan ve kervan şiirine dönelim: Dçerlek boyunları ve dışarıya doğru çıkık hörgüçleriy-le en ileri bir (dekoratör) dehâsının daha üstününü hayal edemiyeceği çizgi helezonları içinde arka arkaya, muazzam bir vezin ve ahenk yuğuran develerin kervanı...

Ticarete verilen kıymet o kadar büyüktü ki, başka meslekler onun yanında hor sayılırdı. Bu bakımdan Ebu Talib, bir gün Allah'ın Âlemlere Efendi olarak yarattığı mukaddes genç adama şöyle dedi:

— Artık yetiştin; yirmi beşinci yaşına bastın.. Kendine bir meslek seçmen lâzım... Ticaretten daha iyisi ne olabilir? Kureyş , yakında, ticaret maksadiyle Şam taraflarına bir kervan göndermek istiyor. Senin de bu L.ervana katılman için bir yol var: Huveylid kızı Hatice'yi tanırsın... Dffetli ve

servetiyle meşhur, muhterem dul kadın... O, her sene Kureyş'ten biri vasıtasiyle icap eden yerlere mal gön-

81 dererek ticaret ettirir ve adamına hisse verir. Bu işe bu defa sen istekli çıkarsan acaba nasrl olur? Senin temizliğin, doğruluğun ve ahlâkın herkesçe bilindiği için, umarım ki. seni hemen kabul eder ve başkalarına tercih eder. Sen de mutlaka, kabilendekiler gibi ticaret mesleğine girmeli, bu

meslekte yetişmelisin. Mukaddes genç adamın cevabı pek kısa oldu: — Güzel... Fakat ben ona başvurmadan, belki Hatice bana müracaat eder. Böylesi daha iyi olur. Ebu Talib bu cevabı kayıtsızlık ve tedbirsizlik sandı. Hemen yeğenine karşılık verdi:,.

— Dyi amma, ya bu arada bir başkasını bulur da ı? işten geçmiş olursa? — Bakalım...

Dedi mukaddes genç adam... •

Arada ne oldu ise oldu; olacdk olan zuhura geldi. Ulvî kadın, mukaddes genç adamın muradını yerine getirdi; kendisine bizzat mü raca t etti ve birini göndererek şu teklifte bulundu:

— Kureyş kervanına katılıp Şam taraflarına ticaret için gidebileceğini tahmin ediyorum. Eğer razı ise benim için de en güzel şart yerinde demektir. Malımın başında bulunmayı kabul ederse,

kendisine başkalarına verdiğim ticaret payının iki mislini veririm. Mukaddes genç adam, teklifi amcası Ebu Talib'e haber verdi. Ebu Talib'in memnuniyeti büyük... Heyecanla mukabele etti:

— Bu, Allah'ın sana ihsan ettiği bir rızıktır. Daha güzeli olmaz. Hemen kabul et!
•

Anlaştılar, Hüveylid kızı Hatice, kölesi Meysere'yi, mukaddes genç adamın emrine verdi ve ona tenbih etti:

— Sana ne emrederse hemen itaat edeceksin!. Hiçbir reyine aykırı iş görmiyeceksin! Bir dediğini iki etmiye-ceksinl.

82 Ticaret ve seyahat hazırlığı başladı. Ebu Talib ve kardeşleri, kervana katılacak başka şahıslara da tenbih-ler ederek yeğenlerinin gözetilip korunmasını rica ettiler.

• Kervan yola çıktı. Gide gide bir zamanlar Rahip Ba-hîrâ'nm bulunduğu ibadethanenin önüne kadar geldiler. Bahîrâ ölmüş ve yerini Nastûrâ isimli bir rahib almıştı.

Nastûrâ, kervan, sahrada yavaş yavaş yol alırken, uzaklardan görüyor. Kervanın üzerinde, tek, garip ve beraberce hareket eden bulut... Kervan durunca mukaddes genç adam, Meysere ile birlikte bir ağacın altına çekiliyor ve kervandakilerden uzaklaşıyor. Rahib bakıyor ki, bulut da kervandan

ayrılmış ve ağacın "üzerinde karar kılmış...

•

Bahîrâ'nın incelemelerine benzer bâzı muayenelerden sonra hüküm : — Şehadet ederim ki, sen. Dsâ Peygamberin Dncil'de, haberini getirdiği Hamd Livası, Kevser Havuzu Sahibi. Şefaat Müjdecisi Ümmî Peygambersin! Keşke ömrüm yet-se de memuriyet gününü görebilsem ve bahtiyar ümmetinin saflarında yer alsam...

• Mukaddes genç adam, başında bulunduğu mallan pazarlarda muvaffakiyetle sattı; ve onlara karşılık alacağı mallan alıp, yeni baştan tertiplenen kervanla beraber Mekke'ye döndü.

• Hatice ile karşılaştığı zaman Meysere, hanıma, acayip, içinden çıkılmaz derin bir sır belirten hâdiseleri haber verdi:

— Yolda ve kızgın güneş altında mesafe alırken. üzerimizde daima bir bulut bulunuyor. Nereye gitsek beraber... Görülmüş, işitilmiş şey değil. Daha neler, neler!..

83 Ve bütün bu gördüklerini, görebildiklerini noktası noktasına, çizgisi çizgisine anlattı. Hatice'de büyük bir hayret ve derin bir dikkat...

• Getirilen eşya satıldı ve hesaplar görülaü. Ticaret, her senekinden bir misli fazla... Hatice ayrıca dikkat etti ki. bu insanla kurduğu şirketin misilsiz bir bereketi vardır.

GÜZEL, DOĞRU, DYD Dnsanlığın Âdem'den son adama kadar gayesi, güzel, doğru ve iyiden başka ne olabilir? Mukaddes genç adam, yirmi beş yaşlarında, henüz Dlâhî Memuriyetten yalnız serpintiler aldığı sırada, mü-cerred insan olarak, güzeli, doğruyu, iyiyi, mânâda ve maddede nefsinde düğümlemiş bir örnektir.

Ve artık ulvî Hatice'nin gözünde, O, insanların en güzeli, en doğrusu,"en iyisi... •

Evet (Hatice-tül-Kübra) Büyük ve Temiz Hatice, O'na âşıktır. •

O, öylesine doğru ki, bakın bir iş ortağı O'nun için ne diyor: — Peygamberliğinden evvel Allah'ın Resûlüyle müşterek bir işimiz vardı. Ben iş neticelenmeden bir yere hareket zorunda kaldım. Belli başlı bir zaman içinde

dönüp işi neticelendirmeye söz

verdim. Fakat taahhüdüm tama-miyie aklımdan çıkmasın nşı? Verdiğim sözü ancak vâdesinden üç gün sonra hatırladım. Hemen buluşma yerine koştum. Dleride Allah'ın Resulü olacak zât, beni

görünce ne kaşlarını çattı, ne de dik bir tavır takındı. Sadece mü-lâyemetle dedi: «Çok merak ettim ve üç günü burada geçirdim.»

84 Yine ileride, Sâib isimli biri, Müslümanlığı kabul ederek Peygamberin huzuruna çıkacağı zaman bütün etraf bu zât; methe koyulacaktır. O zaman Allah'ın Sevgilisi diyeceklerdir ki:

— Sâib'i ne diye methediyorsunuz; onu ben hepinizden iyi tanırım! Ve Sâib, vecd içinde atılacaktır:

— Sana feda olmdk isterim! Seninle ticaret arkadaşlığı ettik. Hak bahsinde hatır, gönül dinlemez, zerre kadar hırs ve riya göstermezdin!

• Buluşma yerine üç gün geç kalarak gelen ortağını. aynı yerde üç gün bekleyen Kâinat Efendisinin ahlâkını anlayabilmek için işte O'nun ahlâkına tevarüsten başka bir şey olmayan veliliğin bir

mensubuna ait vak'a: Velî, kendisine «Birazdan gelirim» diye söz verip ayrılan birini, kar ve yağmur altında günlerce bekliyor:

Ona soruyorlar:

— Sen deli misin? Hâlâ gelmiyeceğini anlamıyor musun?. Ne diye bekliyorsun kar ve yağmur altında?

Diyor ki, velî: — Eğer buradan ayrılacak olursam, arkadaşıma yalancılık isnad etmiş olurum. Onun için bekliyorum!

Bu ahlâk, velînin değil, velilikle beraber her şeyin aslî sahibi bizzat O'nundur. Büyük ve Temiz Hatice O'na haber gönderiyor:

— Beni alsın!.. Alır mı? — 13 —

Büyük ve Temiz Hatice DZDDVAÇ VE ÇOCUKLAR Teklif:

— Beni alsın!.. Alır mı?.. 85

Allah'ın Sevgilisi vaziyeti amcalarına açtılar. Ebu Talib sordu: . — Alır mrsın?..

Vekâr, hüzün, fikir ve güzellik timsali: — Evet... Buyurdular.

• Amcalarından Ebu Talib ve Hamza, Hatice'nin amcasına gittiler. Ebu Talib, ondan Hatice'yi. Dnsanlığın Tacına nikahlamak için resmen istedi. Hatice'nin amcası da bu teklifi kabul etti. Ebu Talibin malından yirmi genç dişi deve mihir biçildi. Karşılıklı olarak amcalar tarafından Arap âdetine uygun olarak belögatli birer hitabe okundu. Hatice, hazır ve davetli bulunan kabîle büyüklerine muhteşem bir ziyafet çekti ve evliler aynı gece zifafa girdiler.

Ebu Talib'in hutbesinden: «— Şükür Allah'a ki, bizi Dbrahim'in zürriyetinden, Dsmail'in neslinden, Mead'ın aslından ve Mudar'ın unsurundan yarattı: Mükerrem Evin bekçisi ve insanların reisi kıldı. Kardeşimin oğlu Muhammed Bin-i Abdullah ile Ku-reyş'ten hangi genç tartılacak olsa, hasep ve nesepçe, akıl ve faziletçe O, hepsinden ağır basar. Malı ve parası yoksa da, buna bakılmaz. Mal ve para, gelip geçici bir gölge...»

Karşı tarafın hutbesinden: «— Allah'a şükür ki, bizi bildirdiği gibi yarattı. Kimse sizin fazlınızı inkâr, hayır ve şerefinizi görmemezlik etmez. Biz de sizinle yakınlık kurmaya istekliyiz. Ey cemaat, şahit olun: Ben Muhammed Bin-i Abdullah'ı Hatice Bint-i Hüveylid'e nikâh ettim!»

• Dlk izdivaç ve ilk zevce... Dbrahim'den başka, Allah Resulünün bütün

çocukları Hatice'den.. Kaasım, Zeynep, Ümm-ü Kelsün, Rukiye. Fâtıma..

Dlk çocukları Kaasım... Kızlardan da Zeynep, sonra 86

Rukiye. daha sonra Ümm-ü Kelsüm, ve en sonra Fâtıma.. Bir de Tayytb ve Tahir lâkablı Abdullah var...

• Erkek evlâtların hepsi, en küçük çağlarda vefat etti. Yalnız kızlar muammer oldu ve islâmiyeti idrâk ettiler. Böylece Allah Resulünün çocukları, Mısır Sultanı tarafından hediye edilen Mâriye isimli cariyeden Dbrahim müstesna, Büyük ve Temiz Hatice'den geliyor.

Varlığın Nur'u olarak yaratılan Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamberin Mukaddes nesli de, bu çocuklar arasında Beyt Ehli'nin, Peygamber Evinin en yakınlarından ve Sahabî'lerin en büyüklerinden Alinin zevcesi, dünyanın en ince ve duygulu kadını Fâtıma'dan gelecektir. Hatice'nin cehalet zamanında adj Tâhire... Temiz..

Zerrâreoğlu isminde birinin zevcesiydi. Bir kere daha evlendi ve yine dul kaldı. Yaşı kırk... Allah'ın Sevgilisi Dse yirmi beşinde...

Kırk yaşındayken, yirmi beş yaşında, madde ve mânâda kâinatın en güzel erkeğine zevce olmak saadetine eren bu kadınlık ufku, teker kelimeyle «Büyük» ve «Temiz» in, Allah'ın emriyle kadın şeklinde çizgilendirilmiş abidesidir.

Misilsiz bir şefkat, tatlılık ve yumuşaklık; görülmemiş bir kadın sezişi, ruhî zenginlik, incelik idrâki...

Hatice, bütün vücut hikmeti ve hilkat sırriyle mûcer-red kadının, mücerred erkeğe bağlılığı mevzuunda, nihaî kabiliyet ve liyakat...

O; erkeği sevsin ve bu mecazî sevgiden hakikî sevgi olan Allah aşkına bir köprü bulsun diye yaratılan kadının —Erkek için de ayni şey— bütün kabiliyet ve liyakatiyle Âlemlerin Efendisini sevdi.

Hatice, ferdiyetini, sevdiği insanın şahsiyet ve ferdiyeti içinde eritip kaybetti. Artık kendisi için fikir, şu veya bu mantık ve usûlle muayene ve mütalâa edilecek bir şey

87 değil, sadece O"nun fikri... Arzu O'nun arzusu, irâde O'nun irâdesi... Dşte aşk; zapt ve fethedici. insanı öz hüviyetinden sıyırıcı ve kendinde kutuplandıncı aşk budur. Ve gerçek sevgi, bu kudret ve hikmete ulaşmadıkça mevcut değildir.

Hatice O'nu sevdi ve bu sevgide Allah sevgisine geçit buldu. Zaten O, Allah sevgisinin kapısı... O'nu seven, Allah'»

sever. , DADMA YOL VE FDKDR

Seyahatlar devamda... Hatice, her seyahatten dönüşünde zevcine bir deve hediye etmekte... Bu seyahatlnr. mukaddes genç adamın Dlâhî irfanında en ince nakışları çizgilendirir. Her biri, uzun tefekkür ve nefs murakabesi dehlizi hâlinde uzun yollar...

• Semavî memuriyetinden sonra Allah'ın Resulünü, Ara-bistanın her istikametinden gelen hey'etler ziyaret ettiği vakit. Bahreyn'den gelen Abdülkays Hey'etine, Peygamberler Peygamberi,

memleketlerine dair fevkalâde hususî sualler soracaktır. O zaman hey'et, Allah Resulünün bu ince bilgisi karşısında hayrete düşecek ve anlamak isti-yecektir:

— Sen, ey Allah'ın Resulü, bizim memleketimizi bizden iyi biliyorsun! Nasıl oluyor? Buyuracaklardır:

— Ben sizin memleketinizde, bir zamanlar, enine boyuna seyahatlerde bulundum. •

Yemen ile Suriye arasında, Mekke noktasından, mübarek ayakları ile, nice yol çizgileri çektiler. 88

Bu yollarda, gittikçe derinleşen büyük düşünce; kâinat muhasebesi... • .

Mevsimler geçti; ve kimbilir zaman ve mekân boyunca ne kadar hareket gösterip hep cihanın Allah Resulüne nail olacağı âna tırmanan güneş, bu defa O'nun Dlâhî memuriyeti telâkki edeceği günlere doğru, hep aynı noktadan doğup aynı noktadan battı ve hiç usanç getirmeden sadakatle zaman ve mekânı saydı. Âlemlerin Efendisi ise, mukaddes başlarının üstünde doğup batan güneşlerin altında, hep devamlı düşünce ve murakabe içinde yol almakta devam ettiler. Eşya ve hâdiselerin en

mücerredinden en müşahhasına kadar her şeyi düşünüyor; ve her oluşun bağlı olduğu sebeplerin sebebini ruhlarında soruşturuyorlar:

«— Yarabbi, eşyanın hakikatini bana olduğu gibi göster!» Kanayan insan kafalarından hiç biri, bu hadîsteki irtifaın eteklerine bile ulaşabilmiş değil.;. Yolda, sokakta, yattıkları ve oturdukları yerde hep düşündüler.

EĞER YAŞASAYDILAR Biliyoruz ki, ilk erkek çocukları Kaasım ve ondan soYıra hepsi; en küçük yaşta öldüler.

Âlemlerin Efendisi, böyle en küçük yaşta vefat eden ve muammer olamıyan erkek çocuklardan biri hakkında buyurmuşlardır ki:

«— Eğer yaşasaydı nebî olması lâzım gelirdi; benden sonra nebî olamıyacağına göre, yaşayamazdı.»

Bu ince izahta, erkek çocuklarının muammer olama-yışındaki sır açık... Güneşin karşısında ancak kamer vücut bulabilir; başka bir güneş değil... 89

ileride O'nu hor göstermeye yeltenecek olan küfür, işte bu «erkek evlâdı yaşamayan ve nesli kesîk» mânâsına Kâinatın Efendisini «Ebter» diye anacaktır.

Fakat Allah cevap verecektir: «— ASIL SANA EBTER DDYENLERDDR KD, EBTER OLACAK...» Öyle; O'nun nesli, amcasının oğlu Hazret-i Ali ve kızı Fâtıma vasıtasiyle genişleyecek, genişleyecek, kol kol cihana yayılacak ve yeryüzünün en şanlı madde ve mânâ prenslerini yetiştirecektir.

Bir «Seyyid» Bühara'da, bir «Seyyid» Cava adasında, bir «Seyyid» Dspanya'da ve daha nerelerde ve nerelerde?

• Arop an'anesince, ilk çocukları Kaasım'ın ismiyle «Eb-ül-Kaasım» diye lâkablandırılan Kâinatın Efendisi kerimeleri ve amcalarının oğlu vasıtasiyle öyle bir nesil bıraktılar ki, Kerbelâ vak'asında neredeyse kopacak, kesilecek hâle gelen bu nesil ondan sonra şube şube yayıldı, millet millet deri ve lisan değiştirdi, kalıptan kalıba girdi; fa'kat daima taşıdığı tek ve sabit Peygamber zerresi

sayesinde, ilâhî cezbenin nur oluklarını bütün yeryüzüne döşemekte devam etti. Arap seyyidler, Dranlı seyyidler, Türk seyyidler, Küıt seyyidler filân, falan... Allah'ın dediği oldu ve âlemde hiçbir nesil O'nunki kadar, yayılmadı ve gayesine destek olamadı. O'nun manevî ihata çerçevesine gelince; Âdem Pey-gamber'den son adama kadar içine giren ve girmiye-niyle bütün insanlık kadrosu... Dnsanlık O'nun ümmeti; gireni ve girmiyeniyle... Asıl ümmet, girenler...

Dnsanlığın Tacı otuz beş yaşlarındadır. 90

_ 14 — Aşk HATDCE'NDN SEVGDSD Evet; mecazî aşkla Dlâhî Aşk arasında kıl kadar fark bırakan ufuk noktasında, Allah'ın mucizesi olarak her iki aşkı da bir araya getirmiş en keskin sevgi humması, zaman ve mekân boyunca yalnız

Hatice'min başı üstünde tüttü.

• Evet: her defa biri öbürünü karartan mecazî aşkla ilâhî aşktan hiç birini örselemeyici bir mucize içinde, Hatice, Âlemlerin Efendisini, topyekûn kadınlığın topyekûn erkekliğe olan sevgisinden daha büyük bir aşkla sevdi.

• Ne güzel muvazene! Zira O, zaten topyekûn erkekliğin bizzat hülâsası; ve zira O, kulda bittikten ve kulu bitirdikten sonra Allah'a yönelen aşkın bizzat tafimcisiydi.

O, o insandı ki, kendisini sevende hudutlu ve mecazî aşk kalmıyor, hemen sonsuz ve hakikî aşk başlıyordu.

O, Allah'ın, kendisini sevecekler, O'nu severek başlasınlar diye yarattığı kul... O, Allah'ın Sevgilisi...

Nasıl sevilmezdi; ve sevilince nasıl sevilirdi? Büyük ve Temiz Hatice, O'nu işte böyle sevdi. O'nun fikirlerinde, zevkinde, mizacında şahsiyetinde fâni oldu; O'nun huzurundan, rahatından hazzından ve rızasından başka bir gaye tanımadı.

•

Allah Resulünün de ilk zevcelerine karşı duyguları son derece hususî ve derin... Bu duyguda belki her sevgi şeklini iflâs ettirici bir gönül hoşluğu, huzur ve itimat, ahenk ve

91 mutabakat tecellisi var... Âlemlerin Efendisi, ilk zevceleri, kadınlığın «Büyük» ve «Temiz» örneğine o kadar bağlı idiler ki, O'nun çerçevesinde ve havasında ruhlarının er» müstesna rahatlık şartını buluyorlardı. Teselli, kuvvet, azim, rikkat, şefkat, emniyet, Hatice'nin Allah Resulüne

tuttuğu aynalar... Öyle ki, ilerilere doğru, küfür ve inkâr ehlinden birisi ne vakit Allah'ın Resulünü incitse kendilerine ilk dayanak. Büyük ve Temiz Hatice olacaktır.

HATDCENDN SÜNNETD Büyüklerin ölçüsü:

«—=• Kadınların, erlerine hizmet, muhabbet ve izzet göstermeleri, Hazret-i Hatice'nin sünnetidir.» • Zeyd oğhj Abdurrahman:

— Âdem Peygamber demiştir ki: «Ben Kıyamet ve hesap gününde bütün insanların efendisiyim! Yalnız bir tek Peygamberin değil... O'nun ismi Ahmed'dir; ve bana karşı iki faziletle üstün

kılınmıştır. Bu faziletlerden biri O'nun zevcesidir; daima kendisine bağlı kalacak ve kendisinin hayrına çalışacak olan zevcesi... Benim zevcem ise benim zararıma çalıştı. Dkinot fazileti de, Allah'ın O'na en fazla yardım etmiş bulunması \ie O'nun şeytanını Dslâm'a getirmesidir. Benim şeytanım kâfir kaldı.»

• Dbn-i Abbas: — Allah'ın Resulü buyurdular: «Cennet ehlinden kadınların en üstünü, Hatice, Fatma, Meryem ve Asiye...»

Büyük Dslâm âlim ve mütefekkirlerinin müşterek ölçüsü, Hazret-i Hatice ve Hazret-i Ayişe'nin, Allah Resulünün zevceleri içinde en üstün oldukları... Bunlardan bazılarına göre Ayişe en üstün... Fakat bu dâvada en itibarlı ve mesnetli ölçü Hazret-i Hatice'nin üstünlüğünde... Şeyh Veliyüddin ibn-i Dmad vesaire bu fikirdeler.

92 Dbn-i Dmad: «— Doğrusu. Hazret-i Hatice'nin, sayısız meziyet ve fazilet sahibi Hazret-i Ayişe'ye rağmen üstün olduğudur.»

HATDCE'DEN ÂLÂSI jbn'i Dmad. bu hususta bizzat Kâinatın Efendisini delil olarak gösterir. Şöyle ki: «Bir gün Hazret-i Ayişe Allah'ın Resulüne dedi ki:

— Allah, Sana Hatice'den âlâsını nasip etti! Hazreti-i Ayişe'nin, nefsini kastederek söylediği ve gayet ince bir kadınlık nüktesiyle Allah Resulünün tercihini yokladığı ve:

— O vefat ettiyse yerine ben geldim. Diye ima ettiği bu söze, Allah'ın Sevgilisi şu cevabı verdiler: — Hayır Ayişe! Allah bana Hatice'den âlâsını nasip etmedi. Dnsanların beni yalancı çıkardığı devirde bana herkesten evvel iman eden, insanların beni mahrum bıraktığı demlerde bana bütün malını veren odur.»

O HALET Aşkın kanatlarını saymaya sayılar yetmez. O kanatlarla uçulmayacak, çıkılmayacak makam ve derece mi var?

Hesabın sustuğu, mantığın bozulduğu, aklın eridiği iklime yol bulan kanatlar... Aşk; hak ve adaleti sevgilinin dilek ve iradesinden ibaret bulan ve başka hiçbir ölçü taşımayan ilâhî keyfiyet...

Aşk; kendisinde değil, sevgilisinde olmanın ve sonuna kadar feda etmenin büyük haleti... Bu aşk Allah'ındır, Allah'adır; ve kullarda ondan serpintiler ve ipuçları vardır. Allah'a ermenin yolu da, işte

bu haleti köküne kadar derinleştirmek ve aslî hedefine çevirmek... Ve peygamberlik tavrı, zahirde ibâdet ve şeriat, bâtında ise dış ölçülerden nokta feda etmeksizin aşk ve muhabbet...

Ve kendinde yok, Allah'ta var olmak... Ve... Ve gerisi, kelâmın, aklın, hududun, mevzuun dışı... •

Büyük ve Temiz Hatice O'nu, bu haletin iki insan arasındaki tecellisine son merhale olan ufuk noktasına kadar sevdi. Dnsanoğlunun âzamisini.. Allah'a devredilecek aşkın insan perdesinde ve tâkatindeki âzamisiyle sevdi. Dnsanlara Allah'ı sevdirmeye memur Allah'ın Sevgilisini sevdi. Böylece hem insan olarak O'nu, hem de Allah'ı sevmiş oldu. Ve yalnız bu misal üzerindedir ki, bu iki sevgi birbirini karartmadı.

VAKDT Hatice'nin en sıcok nüvaziş ve itina bucağında seneler geçiyor... Tefekkür, tefekkür, ebedî düşünce...

• Vakit erken mi, geç mi belli değil... Zaman, Allah'ın «Ol» dediği zaman... Otuz yedi yaşlarında kulaklarına gaipten sedalar geliyor. Nida sıgasiyle mukaddes isimlerini haykırıyorlar. Ve, izbelerde, tenhalarda garip, esrarlı, anlatılmaz ışıklar...

Birdenbire dikkat kesilip tam bir şuur gözüyle etrafr muayene ediyorlar: v Hiçbir şey yok...

Bu hâllerini yalnız Büyük ve Temiz Hatice'ye açıyorlar. •

Nur, mihrakına o kadar yaklaşmıştır ki, şimdiden ortalıkta görülmedik, tanınmadık bir aydınlık vardır. Sema-

 larda renk ve ses cümbüşü ve ufuklarda elvan elvan Peygamber kuşağı... ¦¦¦" ¦¦¦ IO ¦" '

Kara taş MÂNA VE MADDE Bahsinde, Kabe'nin yakıcı mânâsı gözlerimizi öyle kamaştırdı ki, maddesine fazla dikkat edemedik. Bir ân için güneş gözlüğü gibi bir perdeden onun maddesine nazar edelim ve onu bütün eşyasiyle bir arada görmeye çalışalım:

Mekke'nin ortasında ve çukurlukla, yalnız altı sa-tıhlı ve sekiz köşeli bir mik'ab

olarak tanıdığımız, hikmet noktası Kabe...

• On beş metre yüksekliğinde ve on, on iki metre genişliğinde dört duvar... Mekke dağlarının siyah taşlariyle kaplı bir zemin üzerinde...

Duvarlarının köşeleri, merkezden çekilecek istikamet hatlariyle, şimal şarkı, şimal garbı, cenup şarkı ve cenup garbına bakıyor.

Buna göre «rükn» denilen dört kısma bölümlü: Şimal köşesi, Irak Rüknü...

Garp köşesi, Şam Rüknü... Cenup köşesi. Yemen Rüknü.. Ve:

Şark köşesi, Esved Rüknü... Sonuncu rükn, o tarafta bulunan (Hacer-ül-Esved) Kara Taştan isim alıyor. • Şark köşesinde, yerden bir buçuk metre yükseklikte

95 ve Kabe duvarına yirmi otuz adım mesafede «Hacer-ül-Esved-Kara Taş» isimli bir madde.. Bu siyah taş nedir?

Onu ahmak madde gözüne sorarsanız, şu ânda üzerine eğilip şöyle diyecektir: m — Üç tane büyük ve birkaç tane daha küçük taştan bir grup... Bir çemberle çevrili... Çemberin etrafında gümüş bir halka... Taşın aslî mahiyetini tâyin güç... Çünkü yüzü, birçok temas neticesinde aşınmış ve düzleşmiş... Vaktiyle tek bir kütleymiş de sonra bir yangında çatlamış ve parçalanmış... Terkibinde de şu bu...»

Âlemde hiçbir şeyin mahiyetini bilmeksizin bir de «mahiyet» den bahseden bu görüş ve bakış kadar kaba ne olabilir? Yalnız pergelle ölçen ve taşın kutrunu 30 santim bulan, kimyahâne tahlillerinden de başka bir şey bilmeyen bu görüşün gösterebileceği bir şey var mıdır?

O siyah taş da, Kabe gibi ve Kabe kadrosuna bağlı, bu dünyadan bu dünyada bir «suret» olarak, ötelerden bir alâmet, beka ve fena âlemleri arası mübarek bir remz... Yokluk ve izafîlik dünyasında, varlık ve hakikat vatanının malı ve eşyası...

O da. Zemzem gibi, Kabe'nin ana unsurlarından... Zemzem, garp köşesinde. Kara Taş da şark köşesinde, Kabe'nin iki yanını tutmuş. KARA TAŞ YÜZÜNDEN

Şimdi, zamanın akışı içinde hâdiselerin cereyanına dönelim: Büyük ve Temiz Hatice ile izdivaçlarını takip eden yıllar boyunca. Kâinatın Efendisi olgunluk çağlarına ve Dlâhî memuriyetlerinin eşiğine doğru yol alırlarken, Kara Taş etrafında, bütün Arap kabilelerini birbirine düşürücü bir hengâme koptu.

96 Kuraklığı sulaklığından artık olan Mekke'de arada bir dağlardan boşanan seller, kahverengi yılanlar halinde Kabe'nin bulunduğu çukurluğu basmış, göle çevirmiş ve Allah'ın Evini kısım kısım

yıkmıştı. • ' Kabe, temeline kadar yıkıntılarla dolu... Kabe'nin içinde bir de hazine... Kuyu şeklinde ve Kabe'ye getirilen kıymetli hediyelerle dolu...

Yıkıntılardan içeriye bir hırsız girdi ve hazineden bazı şeyleri çalıp götürürken yakalandı. Kureyş büyükleri hırsızın elini kestirdiler ve aralarında kararlaştırdılar.

— Kabe harap... Onu yeni baştan bina etmeliyiz! Allah'ın Evini, temelinden tepesine kadar yeni baştan çatacaklar... O zaman güzei bir şey oldu. Dsmine

tesadüf dedikleri gizli saik, Mekke'nin iskelesi Cidde önlerinde bir Bizans gemisini karaya vurdurdu. Gemide mimarlık işlerinden anlayan bir de usta...

Artık gemilikten çıkan ve enkaz yığını hâline gelen tekneyi, nadide kerestesinden faydalanıp Kabe'yi inşa etmek üzere satın aldılar. Ustayla anlaştılar ve işe giriştiler.

Fert fert ve kabile kabile bu işe katılmayan kalmadı. Allah'ın Resulü de yapı faaliyetine iştirak buyurdu-

lar. Allah'ın Evi ve Mekke'nin yüreği Kabe, dümdüz bir plân üzerinde, aitı satıhıı ve sekiz köşeli, sır dolu mik'ab şekliyle meydana çıktı.

Şimdi iş, Kara Taş'ı yerine koymakta... Bir hengâmedir koptu:

— Biz koyacağız! — Siz koyamazsınız, biz koyacağız! 97

—- Hayır, ne siz, ne de öteki!.. Bizim şerefimiz, onu kendi ellerimizle yerine koymak hakkını kimseye bırakmayız!

Guruplar, topluluklar, kabîleler birbirine girmek üzere... Ellerini kan dolu çanaklara batırıp nida edenler:

— Kanımızı son damlasına kadar akıtmadıkça bu hakkı başkasına vermeyiz! •

Kureyş'in ululaı etrafa sükûnet tavsiye ettiler ve dediler ki; • . '-¦

— Düşünürüz, düşünürüz! Düşünür ve bir çaresini buluruz! Hele biraz sabır... Ve hep beraber Kabe avlusunda toplanıp dertleşmeye başladılar. Bir teklif:

— Birini hakem tutalım! — Nasıl birini?

— Akılda ve ahlâkta kâmil birini... — Ama kimi?.

Bu defa da «Hakem benden olsun, senden olsun!» tartışmasına yol görünmek üzere... Teklif sahibi, eiinl, Kabe'ye yol veren geçitlerden birine uzattı:

— Şu geçitten ilk olarak kim çıkagelirse, onu!.. Bu nasip işine karşı hep bir ağızdan: — Güzel, diye haykırdılar, , razıyız! Dlk gelecek hakem olsun!..

Geçitten «El-Emin» sıfatlı, kâmil akıl ve ahlâkında, herkesin birleşik olduğu Peygamberler Peygamberi çıka-geldi.

Dediler: — Seni hakem tuttuk, yâ Ebül-Kaasım, sen hangi,, kabileyi seçersen taşı yerine o koyacak... Allah'ın Sevgilisi gülümsediler. Bir örtü istettiler.

98 Guruplar, topluluklar, kabileler, birbirine üstünden hayretle bakıyor. Örtü geldi.

Taşı örtünün üstüne koydular. Her kabilenin temsilcisine örtünün bir tarafını tutturdular. Hep beraber örtüyü kaldırttılar ve yürüttüler. Taş, konulacağı yere geldi.

Sonra mukaddes elleriyle taşı alıp yerine koydular. Herkes memnun, herkes saadet ve itminan içinde... Akıl ve hikmet de...

Yapılır yapılmaz yine putlarla doldurulan Kabe. artık mübarek temel eşyasiyle meydanda: ötedenberi siyah örtülere bürülö, Dlâhî sır mahfazası sekiz köşe içindeki mik'abı ibrahim ve Dsmail Peygamberlerin topukları altından fışkıran Zemzem'i, Peygamber Babasının ayak izlerini taşıyan zemin üzerinde «Makam-ı Dbrahim» i ve...

Ve bembeyaz bir yakut hâlinde Cennetten gelip, sonradan, dünya karanlığına eş simsiyah kesilen «Hacer-ül-Esved»i, o mübarek Kara Taşlyle...

— 16 — Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi UNUTTULAR

Her şeyi biliyorladı. Unuttular. Onlar ki, Dbrahim Peygamberin oğullandır; her şeyi biliyorlardı. Unuttular. 99

Mutlak ve münezzeh Zat olarak Yaradan'ı ve onun hâs ismi «Allah» kelimesini biliyorlardı. Unuttular.

Bu kelimeyi, hattâ her lisandaki, yaratıoı mânasına umumî bir mefhum gibi değil, onun hâs ismi, âlemi, arması olarak biliyorlardı.

Unuttular. Kelimenin kabuğu ağızlarında kalmak şartiyle içini unuttular.

Mücerretlerin mücerredin], teşhislerin en kabasına, putlara bağladılar. Elle yontulmuş ve kâbuslardaki hayallere benzetilmiş putlar...

Üstelik de: — Allah?. Ya bu putlara karşı Allah? Denildiği zaman, putları ona vasıta gösterecek kadar nefslerine teselli aradılar. €>

Fakat kalblerinde batırdıkları güneşin, en koyu karanlıklar içinde bile sönüp çakan pertevlerinden bazı alınlar akisler gezinmekte devam etti. Aralarında böyle tek-tük insanlar eksik olmadı. Bunlar, tam ve riyazî bir çizgi halinde, Allah Resulünün, babadan oğuia nesil koluydu.

Bir de, sağda ve solda, aynı ışık çakıntılarından pay alanlar. Pay alanlar, fakat bu payları içtimaî bir kuruluş halinde mihrakına oturtamayanlar...

Bunlar, fert, fert, Allah'ın kalblerine hidayet verdiği münzevi örnekler. Bunlar, unutulan muhteşem tevhid bestesini, yakıcı, mestedici bir ahenk gibi kalblerinin derinliklerinde hecelemeye çalışıyor. Bir şeyler duyuyorlar, fakat duyduklarını, iç ve dış dünyalarında billûrlaştıramıyorlar.

Âdem Peygamber'den başlayıp Peygamberler Peygamberinde kemale erecek olan Müslümanlığı sezer gibidirler.

100 BUNLARDAN BDRD Bunlardan, bu gibilerden; bazen güneşle doğmak üzere bulunan güneşler güneşinin çakıntrtartna bakıp, topyekûn kâinatın bir azîm zuhura karşı bekleme halinde bulunduğunu sezenlerden biri, Kızıl Devenin Süvarisidir.

Kuss bin Sâide... Yâd Kabilesinin yücesi Kuss bin Sâide, belki yüz yaşırfa ayak basmak üzere, belki yüz yaşını da aşkın bir ihtiyar...

Allah Resulünün, tenhalarda ve izbelerde, hudutsuz sükûnet koridoru boyunca yürürken, kendisine meçhul istikametler ve ağızlardan ismiyle hitap edilmeye başlandığı günler, Kuss bin Sâide'nin de, dillere destan meşhur hitabesini (Sûk-u Ukâz) da okuduğu demlere rastlar.

PANAYIRDA Renk renk insanın çizgi çizgi bir cümbüş içinde fıkırdadığı panayır yerinde. Kızıl Tüylü bir Deve üstünde ihtiyar bir insan peydahlandı. Dri gözleriyle ufukları süzen genç ve dinç devenin üstünde gözleri çukura kaçmış ve içinin ufuklarına dalmış, yaşlı ve iki büklüm süvari...

Süvari söze başladı: Kalblerde, tülbentle parlatılmış bir ayna gibi elerin sükût... Hikmet çağıldıyor: «Ey insanlar!..

«Geliniz, dinleyiniz, belleyiniz!.. «Dbret alınız!.. «Yaşayan ölür, ölen fena bulur... «Olacak neyse olur. «Yağmur yağar, otlar biter; çocuklar doğar, annelerinin ve babalarının yerini aiır. Derken hepsi silinip gider.

101 .«Olayların ardı arası kesilmez. Hepsi birbirini kovalar. «Kulak tutunuz, dikkat kesiliniz; gökte haber, yerde ibret alınacak işaretler var...

«Yeryüzü bir büyük dîvan, gökyüzü bir yüksek tavan... Yıldızlar yürür, sular durur... Gelen kalmaz, giden

gelmez. «Acaba vardıklan yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar? Yoksa orada kalıp da uykuya mı dalıyorlar? «Yemin ederim, yemin ederim ki, Allah'ın indinde bir din vardır ki, şimdi içinde bulunduğumuz dinden daha

sevgilidir. «Ve Allah'ın gelecek bir Peygamberi vardır ki, gelme-, si pek yakındır. Gölgesi başımızın üstünde...

«Ne mutlu o kimseye ki, O'na iman eder; O da kendisine hidayet... «O'na isyan ve düşmanlık edecek olana da eyvah!..

«Ömürleri gafletle geçen topluluklara eyvanlar olsun!.. «Ey insanlar!..

«Hani ya babalar, dedeler, ataiar?.. Nerede soy-sop?.. «Hani ya süslü saraylar ve mermer binalar yükselten Âd ve Semûd milletleri?..

«Hani ya, dünya varlığından gururlanıp da: — Beni sizin en büyük rabbiniz değil miyim? Diyen

Firavun ve Nemrut?..

«Onlar zenginledikçe, kudret ve kudretçe sizden çok üstündüler. Ne oldular?

«Toprak onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile eriyip gitti. Çatılan yıkılıp süpürüldü. Şimdi onların mekânlannı köpekler şenlendiriyor.

«Sakın onlar gibi gaflete düşmeyin, onlann yolundan gitmeyin!

«Her şey fâni; baki olan Allah... Ortaksız ve benzersiz, mutlak bir Allah... Tapınılacak ancak O... Doğmuş ve doğurmuş olmaktan münezzeh Allah..

«Evet, evet... 102

«Olup bitenlerde, gelip geçenlerde, bize ibret olacak çok şey var... «Ölüm bir ırmak... Girecek yeri çok ama, akacak yeri yok...

«Büyük, küçük, hep göçüp gidiyoruz. «Herkese olan, size ve bana da olacaktır.» Kısas-ı Enbiya ismiyle Dslâm'ın en makbul eserlerinden birini kaleme almış olan Ahmet Cevdet Paşa'dan, üslûbunu mümkün olduğu kadar az örseliyerek aldığımız bu parçaların, ruhunu belirttiği hitabe, dünya kaldıkça kaL mak değerinde...

GAFLET Fakat insanların özürsüz gafletinden bahseden Kızıl Tüylü Devenin Süvarisini o dakikada içine almış, bu defa özürlü öyle bir gaflet vardır ki, insana gökler dolusu hüzün verse yeri...

Kızıl Tüylü Devenin Sürarisi, o muazzam hitabesini verirken, kendisini dinleyenler arasında, işaret ettiği Peygamberin, Peygamberler Peygamberinin bulunduğundan gafildir.

Evet, O, Allah'ın Sevgilisi, o anda dinleyiciler arasında... Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi karşısında yer almış. Yâd oymağının yücesi Kuss bin Sâide'yi dikkatle dinliyorlar.

Ve bundan,. Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi habersiz... Allah, insanı hangi sırlara kadar eriştiriyor da, hangi sırrın eşiğinde çaresiz bırakıyor?.. Kuss bin Sâide, bir müddet sonra, işaret ettiği Peygamberin davet zamanına erişemeden ölecektir. «Nasib» in en hazin cilvelerinden biri...

103 1 Ve Yâd oymağının yücelerinden başka biri, Huzura çıkıp Dslâmlığı kabul edecek; ve arkasından. Kızıl Tüylü Devenin Süvarisine ait bütün kabileyi imana çekecektir.

Allah'ın Sevgilisi, bu toptan akış karşısında memnun olacaklar ve soracaklardır:
— Kuss bin Sâide'yi bilen var mı aranızda?

— Elbette, ey Allah'ın Resulü, dyeceklerdir; bilmez miyiz? Biz, hep onun izinde yürüyenlerdeniz. Allah'ın Resulü buyuracaklardır:

—> Onun, bir zamanlar «Suk-û Ukâz» da, bir deve üzerinde «Yaşayan ölür, ölen fenci bulur, olacak neyse o!ur!» diye okuduğu bir hutîbe hiç hatırımdan çıkmaz. Birçok, söz daha söylemişti. Hepsi hatırımda kalmamış olsa gerek...

Ve mecliste bulunan Hazret-i Ebu Bekr atılacaktır: — Ey Allah'ın Resulü... Ben de o gün aynı yerde hazırdım. Kuss bin Sâide'nin söylediği sözler, kelimesi kelimesine hatırımda... Dzin verirsen okuyayım...

Ve Ebu Be'kr, Kızıl Tüylü Devenin Süvarisine ait sözleri, başından sonuna kadar ayniyle belirtecektir.

Kuss'un kabilesinden biri de ayağa kalkıp Allah'ın Resulünden izin alacak ve onun şiirlerinden birkaçını okuyacak...

Bu şiirlerde, Haşim oğullarından gelecek Peygambere ait apaçık delâletler tütmekte...

O zaman Kâinatın Efendisi, bu, en güzel nasib içinde en büyüğünden mahrum kalan tevhid sahibi için şöyle buyuracaklar, onun sonunu şöyle çerçeveliyeceklerdir:

«— Ümit ederim ki, Allah, kıyamet gününde-Kuss bin Sâide'yi ayrı bir ümmet olarak bana gönderir.»

Gerçekten, alâmetler o kadar keskinleşmiştir ki, güneşin, doğmadan evvel pembe aydınlığı ufuklara binmiştir.

104 — 17 — Murakabe Bucağı HDRADAĞI

Artık, Allah Sevgilisinin yaşları kırkına doğru ilerlemekte... Kendilerinin; bunca tecelliye rağmen, en muazzam, kâinat çapında büyük Dlâhî bir devlete namzed bulundukları hakkında hiçbir peşin fikir ve tahminleri yoktur. Nitekim büyük tecelli ve memuriyet tebliğinin tesiri, bizzat kendilerinde, hiçbir şeyle nisbet kabul etmez derecede çarpıcı bir hayret ve dehşet olacaktır.

Dşte, kırkıncı yaşlarında ayak basacakları nübüvvet, ve Dlâhî memuriyet eşiğine doğru adım adım yaklaşırlar ve bazı esrarlı, hedefleri meçhul işaretlerden başka hiçbir delâlete malik bulunmazlarken Allah'ın Sevgilisinde, taşkın bir yalnızlık ihtiyacı doğdu.

® Mekke yakınlarında Hira dağı.. Çırılçıplak, sipsivri bir fışkırış halinde göklerin derinliğini kurcalayan dağ.. Allah'ın Sevgilisi için, nübüvvetten evvelki şahıs hayatının istiğrak bucağı olarak yarattığı inviza kulesi..

Birkaç yıl sonra, Allah'tan, nebîlik fermanını telâkki edecekleri bu dağda. Kâinatın Efendisi, önlerinde hiçbir yol gösterici bulunmadan, ruhî ve manevî şahıs hayatlarını derinleştirmeye koyuldular.

Müşfik ve mübarek zevceleri Hatice'nin hazırladığı zeytin, ekmeğini alırlar, Hira dağındaki mağaraya çekilirler; bu mağara içinde, buraya değil de, ruhlarına kapanmış gibi günlerce kalırlardı. 105

ALD YANLARINDA Murakabe demlerinde yine o âfet.. Mekke'yi sık sık yoklayan kuraklık ve kıtlık... Bu defaki pek büyük oldu ve en zengin aileler bile rızk korkusuna düştü. Hele sevgili amca Ebu Talib, çoluk çocuğunu geçindirmekten âciz hale düştü.

Allah'ın Sevgilisi, en zengin amcası Abbas'ın kapısını çaldı: — Kardeşin Ebu Talib, bitiyorsun ki, kalabalık bir aile sahibi... Sofrasında bir çok el var.. Kıtlık yüzünden sofraları harap.. Gel seninle ona gidip çocuklarından birer tanesini evfmize alalım... Ferahlasın Ebu Talib...

Gittiler ve ricalarını kabul ettirdiler. Kâinatın Efendisine, ileride damadı; neslinin yürütücüsü, peygamberlik ilmi beldesinin kapısı, manevî emanet yolunun da ikinci kutbu Ali düştü, Ali, henüz küçük bir çocuk...

HÜRRDYETDND DSTEYEN KÖLE Murakabe ve derunî hayat devamda... Bu bakımdan, Kâinatın Efendisini. Dlâhî memuriyetinin tebliği ânına ka-' dar dış hayata davet edici vesileler hemen hemen mevcut değil...

Ali'nin evlâtlığa kabul edilişinden sonra bu gibi vesilelerden biri de köle Zeyd'in âzad edilerek evlâtlığa alınması oldu.

• Hatice'nin yeğeni Hâkim, Suriye'den bazı köleler getirmişti. Kölelerden biri de, sonradan büyük bir şöhrete kavuşan ve Dslâmın «Dlkler» kadrosunda ışıldayan Harise oğlu Zeyd...

Bu köle, yüzüne sert bakıiamıyacak kadar güzel ve sevimli... Bir gün Hatice, yeğeni Hâkim'i görmeğe gitti ve bir

köle satın almak istediğini söyledi. Hâkim de köleleri amcasının kızı önünde topladı: — Seç, dedi; hangisini istersen al!

Hatice Zeyd'i seçti. Kâinatın Efendisi, Zeyd'i görür görmez ona karşı ânî bir sevgiyle doldu ve kölenin kendisine verilmesini istedi. Hatice tereddütsüz, köleyi zevcine sundu. Dlâhi Memuriyetin Mukaddes Namzedi de, Zeyd'e mâlik olur olmaz hemen onu âzâd ve evlâtlığa kabul etti.

Haber uzaklara, çok uzaklara kadar yayıldı. Zeyd'in babası Hârise'nin kulağına vardı. Harise, âzad edilen oğlunu alıp yurduna döndürmek için Mekke'ye kadar geldi. Oğlunu buldu ve kendisiyle beraber dönmesi için onu telkin altına almaya çalıştı.

Zeyd'i bu kadar seven Âlemlerin Serveri, acaba Zeyd tarafından ne kadar sevilmişti? Zeyd, babasının peşinde tam mânasiyle hür adam olarak yurduna dönmek gibi bir kıymeti, yanında bulunduğu Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamberin huzurundaki nimete göre hiç saydı ve babasına cevap verdi:

— Ondan ayrılmaktansa senden ve yurdumdan ayrılmayı tercih ederim! Ve Zeyd'in babası Harise, boynu bükük, oğlunun bu ulvî tercrhi karşısında hiç ses çıkartmadan geriye döndü.

Anne, baba, vatan ve topyekûn hüriyet sevgisini büyük aşka feda eden köle... Her Müslüman gibi, hakikatin kölesî o.. Yani tam hür...

DDPSDZÜKLER Murakabe hep devamda... Öyle ki, Mekke'ye bir saat mesafedeki Hira dağı, artık Kâinatın Efendisine ibadet ve istiğrak sediri olmuştur.

107 Bu dağ ve oradaki mağara, sessizliğin bir mâden halinde donup bütün fezayı çınlatan bir ahenk neşrettiği yer... Burası sükût ikliminin ufku; ve fikrin, haşyet içinde baş aşağı ebediyete sarktığı pencere...

Dşte burada, Kâinatın Efendisi, ceddi Dbrahim Pey-gamber'in getirdiği usul ve ölçüyle ibadet etmekte ve yalnız düşünmekte...

• Ne düşündükleri, nasıl bir his ve fikir âhengiyle kıvrım kıvrım dipsizliğe sarktıkları üzerinde; hayal, en küçük bir gayret sarfetse kanatlarının yandığını hisseder. Ne duyduklarını ve

düşündüklerini, duyamayız, düşünemeyiz; sadece, içinde sükûtun bir mâden gibi donduğu ve bütün fezayı çınlatıcı bir ahenk neşrettiği mağaraya gömülüp kendi kendimize, zayıf ve âciz, birşeyler duymaya ve düşünmeye çalışabiliriz:

Dipsiz sema.. Orada her yıldız bir kum tanesi. Sonsuz çöl. Orada her kum tanesi bir yıldız... Çölün çarşaf gibi yayılışını birdenbire katlayan ve onu sarp iniş ve çıkışlarla âni bir bükülüş ve kıvrılışa döndüren dağ... Çölün ruh adalesi gibi kendi içinde ve kendi üstünde büklüm büklüm zirveleşen ve çukurlaşan Hira dağı... Bu dağ, sanki bütün göklerin ve çöllerin sessizlik ve yalnızlığını huni gibi süzüp, bir köşesindeki mağaraya akıtmaktadır. Ve bu akan şey, mücerredin üstüne çıkmış bir lisan, musikinin ötesinde bir nağmedir. Zaten bu nağmenin aşkına değil midir ki, su şırıldamakta, maden çınlamakta, kamış inlemekte ve tel çığlık koparmaktadır?

Bu «Allah» kelimesinin şuur üstü nağmesidir. Sevgilisinin ağzından söyleyen Allah: Hadîs-i Kutsi meali: «— Ben insanın en büyük sırrıyım; ve insan benim en büyük sırrım...» 108

. f. Ey, her perdenin arkasında gizli ve ey her perdenin önünde aşikâr Yaratıcı! Hikmetinden ve sırlarından bir haber!..

Sessizlik ve yalnızlığın ufuk noktasında, insanoğlunun Ufku, bu murakabe ve itikâf, bu hem fikrî ve hem bedenî ibadet haline gömülü, bazah haftalarca kalıyorlardı.

Artık Dlâhî memuriyetin eşiğindeler. Hep, nereden, kimden ve nasıl geldiği belirsiz sesler, hitaplar, nidalar...

Hiçbir madde ateşine benzemeyen, beklenmedik yerlerde ve zamanlarda fışkırıveren pırıltılar ve ışık püskürtülen...

Dlâhî memuriyetin gittikçe belirmeye yüz tutan delâletleri «Sadık Rüya» larla başladı. Gelmiş ve geçmiş resullerde olduğu gibi, Kâinatın Gaye-Dnsanı, altı ay müddetle rüyalarında ne gördülerse ayniyle zuhuruna şahit oldular. Allah, bu sadık rüyalarla. Sevgilisini, pek kısa bir zaman sonra mübarek sırtına yükleyeceği «Resûlüllah» vazifesindeki haşyet ve heybetle alıştırmaktadır. Yaşları tam kırk...

— 18 — Gökten Gelen Devlet MELEK

Ramazanın onyedinci Pazartesi günü, Allah'ın Resulü, Hira dağındaki mağarada... Bir gece evvel rüyalarında, muazzam bir şekil, bir hey-

109 bet, bir suret, bir eda, bir ışık, bir renk görmüşlerdir. Bu «kendisine sır tevdi edileni ve kendisinden ruhun bâtını mahiyeti öğrenilen mahrem ve emin kimse» mânâsına «Namus - ül - Ekber» sıfatlı Cebrail'dir.

Allah'ın vahyini tebliğe memur Büyük ve Sultan Melek... Büyük ve Sultan Meleklerden bir tanesi... •

Bir gece evvel rüyada beliren Melek Ramazanın on-yedinci Pazartesi günü, mağarada, murakabe ve ibadetin en derin ânında, Allah'ın Sevgilisine dünyâ ve madde perdesinde görünüverdi. '~

MÜTHDŞ AN Dnsanoğlunun ufku, madde göziyle insanoğluna mahsus olmayan ufukların ötekindeki bu manzara karşısında ne hale gelmiştir?

Birdenbire gökler bir perde gibi açılır ve arkasından sonsuzluk âleminin kadrosundan bir şahsiyet, bütün madde tezahürlerini yakıp kül edici, cisim üstü bir cisimleniş-le görünüverirse insan ne hale gelir?

Melek, o ânâ kadar öteler âlemini tanımayan, fakat bütün âlemlerin Tacı ve Efendisi olarak yaratılmış bulunan Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygambere aynen hitap etti.

«— DKRÂ! (OKU!)...» Âlemlerin Fahri, dehşetler ve haşyetler içinde cevqp verdi:

«— Ben okuyucu değilim. Ne okuyayım?...» Sultan Melek ilerledi. Allah'ın Resulünü kucakladı, kuvvetle sıktı ve sonra bırakarak tekrar ettit*

«— OKU!» Ve kendisinden yine aynı cevabı aldı. Bu hal üç kere tekrarlandıktan sonra, Melek, Allah-tan aldığı ve Resulüne teslim etmeğe geldiği ilk âyeti, başından sonuna kadar okudu.

Meali: «— OKU!... RABBDNDN DSMDYLE BAŞLIYARAK OKU!.. O RABBDNDN DSMDYLE KD, DNSANI UYUŞMUŞ KANDAN YARATTI. KALEM VASITASIYLE DNSANLARA DLDM VEREN,

BDLMEDDĞD ŞEYLERD ÖĞRETEN VE YARATMAK YALNIZ KENDDSDNE MAHSUS OLAN KEREM SAHDBD RABBDNDN DSMDYLE OKU!..»

HAŞYET Allah'ın Resulü, dehşet ve haşyetin son basamağında, bizzat konuştuğu lisanla nazil olan âyeti, kelimesi kelimesine tekrar etti. Âyetin, Allah Resulü tarafından kelimesf kelimesine tekrarına kadar bekleyen Melek, Allah kelâmının, Allah Resulünün diline ve kalbine yerleştiğini görür görmez

birdenbire kayboluverdi. Ve bu hâli, bir kurşunun ciğeri delip geçmesi kadar sürdü. Kurşun ciğerden çıkıp gider gitmez tesiri başlıya-çaktır.

• Kaadi-i Beyzavî hazretlerinin tefsirine göre, insanr büyük marifete çağıran, Allah'ın vücudundan ve sonsuz kudretinden haber veren, keremini bildiren ve kuluna ilim yolunda bu keremden pay

almasını ihtar eden ilk âyet, nazil oluşundaki heybetten başka, mânasiyle de x> kadar haşyet vericiydi ki, melek kaybolur kaybolmaz, Allah'ın Resulü muazzam bir dehşete düştüler. Mağradan çıktılar. Hira dağından indiler, uçan bir kuşun gölgesi gibi mesafeleri aşarak Mekke'ye girdiler. Büyük ve Temiz Hatice'nin kapısını vurdular.

Meleğin kucakladığı mukaddes insan, esrarlı haline 110

bakrp kendisine açılan sadık zevcenin kollarına atlamadan yalnız mırıldandı: «— Beni örtünüz! Beni örtünüz!»

Sadık zevce, izinde bütün bir esrar cereyanını sürükleyen Allah'ın Sevgilisini, olup bitenlerden habersiz, hiçbir şey sormak ve anlamak cesaretini göstermeden şefkat ve itina ile yatağına yatırdı ve üstüne kalın örtüler çekerek O'nu yalnız bıraktı.

Dakikalarca, Diâhî haşyete bağlı mukaddes râşenin ihtizazlarını kaybeden yatak; ve nihayet bu yatakta kavuşulan rahat ve sükûnet...

Kâinatın Efendisi, rahat ve sükûnete erişince yataktan kalktılar. Zevcelerini çağırdılar ve başlarından geçen hâli ânı ânına, noktası noktasına anlattılar. Henüz tam bir açıklık belirtmeyen ve ne olduğunu hissettirmeyen tecelli karşısında ilk hükümleri, rahat ve sükûnete kavuşmuş olmalarına rağmen sadece korku ve kaygı...

Henüz ebedî devlet ve memuriyet, hâl ve makamı, Al-Jah'ıh Sevgilisine açıkça bildirilmemiştir. BÜYÜK KORKU

Hitap: «— Korkuyorum ki, Hatice, bana bir zarar gelmesin!» Henüz hiçbir şeyden haberi olmamak şöyle dursun, haberi olmayanın halinden bile haberi olmıyan. Haticenin mukabelesi misilsiz bir kadın sezişiyle, fevkalâdenin üstünde oldu. Ulvî kadın, her haline o kadar emniyet duyduğu mukaddes zevcini, imkân bulunmayan hayali ihtimalden tenzih etti:

— Hiçbir korku ve kaygıya sebep yok. Boşuna üzülüyorsun. Allah, senin gibi bir

kuluna kötülük eriştirmez.

Ve başına bir örtü atarak: 112

— Şimdi, dedi; bu işlerden anlayan birine gidip danışacağım. •

Hatice'nin bahsettiği adam, yakın akrabasından Varaka bin Nevfel... Varaka, Büyük ve Temiz Hatice'den olup bitenleri, dikkat ve ciddiyet dolu bir çehreyle dinledi... Sonra uzun uzun düşündü ve şu cevabı verdi:

— Varlığımı kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, eğer anlattıkların doğru ise, yâ Hatice, mübarek zevcine görünen Melek, Musa Peygambere gelen «Na-mus-u Ekber» dir. Mübarek zevcin Allah'ın Peygamberidir ve Dlâhî Memuriyetini almak özeredir. Kendisine haber ver; sakın ürkmesin, telâş ve korkuya düşmesin... Sabırla neticeyi beklesin ve bütün tecellilere tahammül etmeyi bilsin!.

Varaka, sâf mânasiyle Isa dini üzerindedir ve büyük çapta din irfanına sahip bir insandır. Hatice, Varaka'nın yanından, bu muazzam tefsir ve teşhis altında ezilmiş, ayrıldı; ve bu yakıcı mânaların heybetinden kendinden geçmiş, evine geldi.

• Ne söyleyeceğini, nasıl anlatacağını, ne türlü bahsedeceğini bilemiyor. Bir gün Varaka, Allah'ın Resulü ve Kâinatın Gayesini. Kabe'yi tavaf ederken buldu. Hemen yanına yaklaştı. O'nu bir kenara çekti ve fısıldadı:'

— Amca kızımın zevci, mübarek insan! Hira dağındaki mağarada başından geçenleri bana olduğu gibi anlatır mısın?

Allah'ın Resulü, Dlâhî tevh id nimetine mâlik ve kitap ehli bu samimî adamın hatırını kıramadı; ona başından* geçenleri bütün teferruatiyle anlattı.

Varaka heyecanla haykırdı: — Allah'a yemin ederim ki. sen onun Büyük Resulü-TD3

;: sün! Ve sana görünen melek, Musa'ya gelen Cebrail'dir. Dşte «Cibril-i Emin» sana da nazil oiuyor. Şimdi kimbilir başına neler gelecek! Sana yalancı ve sahtekâr diyecekler, seni yurdundan kovmaya çalışacaklar... Peygamberlik yükü ağırdır. Kavmin seni tekzip edecek... Seninle çarpışacak ve seni öldürmeğe savaşacak... Söz yeriyorum ki. eğer Allah beni o günlere yetiştirirse senin için elimden geleni esirgemiyeceğîm.

• Ve tevhid ehli Varaka, insanoğlunun en büyüğüne sarıldı. Onun -kudsiyet dolu alnından öptü ve yanından uzaklaştı.

Varaka, başj önünde, ağır ağır gidiyor; ve O arkasından, derin bir tefekkür içinde, bakjyor. •

Varaka ile aralarında geçmiş konuşmadan: — Demek beni kavmim Mekke'den çıkaracak, öyle mi? — Evet, peygamberlik makamı kime verilmişse öz kavmi içinde ona düşmanlar türemiştir. Peygamberlik hali budur.

19 Berzah ÜÇ YIL Korkunun daha büyüğü geldi. Birdenbire vahiylerin arası kesildi. •

Ne bir delâlet, ne bir işaret... Belki de ilâhî hikmet Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygam-berin üzerinden ilk vahiy yükünün kalkmasını gerektiriyordu. Belki de hemen ikinci bir yüke dayanamazlardı. Sır...

114 Böyle... Dlâhî hitap birdenbire kesilivermişti. Sahilsiz deniz ortasında ayağını bastığı ne bir tekne, ne bir sal, sadece meçhul bir istikâmete doğru bir nur ağı içinde yol alan varlık, bu ağın ipi koyuveriliyormuş gibi olunca ne hisseder?

lar. Üç yıl vahiy gelmedi ve üç yıl berzah hayatı yaşadı- ISTIRAP

Teessürlerinin hayale sığmaz çapta derin olduğunu şuradan anlıyoruz ki, başvurdukları uzlet köşelerinde, dağ başlarında mağaralarda Dlâhî hitabın

tecellisine zemin arayıp da bulamadıkları zaman, dehşetten kendilerini kaybedecek hale geliyorlardı. Öyle ki, kendilerini dimdik bir, yardan korkunç bir uçuruma fırlatıp atmak istiyorlar; tecellilerin en parlağından sonra ondan mahrum karanlık hayatı, çekilmez ve taşınmaz bir yük görüyorlardı. Parça parça olmak, idrâk duygusundan sıyrılmak, yokluk yorganının altına çekilip saklanmak...

Muhal... Allah'ın, Varlık Nuru olarak yarattığına, yokluk yol verebilir mi? Hiçbir zaman kırılmıyacak ve Allah'ın eliyle muhafaza edilecek olan bu tehlike parmaklığının önünde, kaç kere oradan sarkmağa teşebbüs ettilerse, vahiy değil, fakat Dlâhî ihtara nail oldular. Teşebbüsün vâki olacak gibi göründüğü nâzik anlarda daima Melek yetişti ve şöyle nida etti: — Dur! Bil ki, sen Allah'ın Resulüsün!

Böylece her defasında, varlığın bütün sırrı olan mukaddes varlıkları etrafındaki Dlâhî müeyyide belli oluyor; ve Peygamberler Peygamberi, ayaklan altında çalkalanan zulmet denizinin korkunç ağzını, yalnız bir hikmet olarak müşahedeye memur bulunuyordu.

HATDCE'DE DEHŞET , Büyük ve Temiz Hatice de, kendi âleminde ve ayrı bir dehşet içinde... •

Kitap ehlinden birtakım din adamlarına başvuruyor ve evvelâ Cebrail'in kim olduğunu öğrenmeye bakıyor:

— Cebrail, Allah ile Peygamberleri arasında, vahye vasıta olan büyük Melek... Musa ve Dsa Peygamberlere Tevrat ve Dncil'i o indirdi.

Birtakım hallere ait sualleri de soruyor ve şu cevabı alıyor: — Tecelli, ya Hak'tan olur, ya Şeytandan... Bazan Şeytan insanlara musallat olup garip işler gösterir. Haktan gelen nimet ve devlet; Şeytandan gelen, kötülük ve hastalık...

• Mevcut olmıyan ikinci ihtimalin, gene muhal soyundan, öldürücü, hattâ ondan da beter bir istifhamı vardı:

— Yârabbi! Yoksa bütün bunlar hastalık mı?.. Bütün bu haller, yoksa çatlayan bir ruhun saçtığı alevler ve kıvılcımlar içindeki vücutsuz akislerden mi ibaret?.. Yârabbi; dünyanın bu en

muvazeneli, ölçülü, faziletli ve dirayetli insanının başına bir şey gelebilir mi?.. Gelemez! Fakat bu, berzah çilesidir; gelemiyeceği nasıl bilinsin?..

Günü gelince Allah «Nun vel'Kalem» Süresiyle Resulünün halini bildirecektir: «— Kalem, ona yardıma vasıtalar ve bunlarla yazılan ilimler ve fenler üzerine yemin ederim ki, sen Rabbinin inayeti sayesinde bir mecnun değilsin! Dnan ki, senin duraksız ve kesintisiz bir iyi şöhretin vardır. Sen, gerçekten azim bir meslek yolundasın! Cinnetin kimde olduğunu, yakın zamanda hem sen anlıyacaksın, hem onlar...»

116 Büyük ve Temiz Hatice, ruhunun tâ derinliğinde, mukaddes zevcine ait kâmil emniyet duygusu, bütün bu sırları sahibine havale ederek bekliyor; ve kollarrnı bir şefkat dolağı halinde O'na,

mukaddes zevcine binbir ihtimam şekliyle sarmış, Dlâhî iradeyi kolluyor.
ÖRTÜLERE BÜRÜLÜ NEBD

Bir gün... Hira Dağı... Dağda bir müddet kaldıktan sonra evlerine dönmek üzere hareket ediyorlar. Ne bir fısıltı, ne bir kıpırdanış...

Her şey tam bir gaflet uykusunda... Dnsanoğlunun Ufuk Noktası, kendi ayak sesinden başka hiç bir şey işitmiyor. Birden, yokuş aşağı inerken, bir ses işitiler. Dönüp baktılar. Kimsecikler yok... ört, arka. sağ, sol, her taraf bomboş...

Son ihtimai gökler.. Başlarını kaldırıp baktılar. Müthiş... Vahiy ânında gördükleri Melek, göklerden, göklerin anlatılmaz bir derinliğinde, bir kürsü üstüne oturmuş, kendisine nazar etmekte...

Göz ucuyla gördükleri bu levhaya bakamadılar. Başlarını indirdiler ve yürümek istediler. Fakat daha müthiş... Bu defa, baktıkları her noktada aynı Melek...

Ürktüler, koşarcasına yürümeğe başladılar. Hızla evlerine can attılar. Büyük ve Temiz Hatice, etekleri mucize sürükleyen harikalar harikası insanı, telâşla karşıladı. Renginin ne hale geldiğini Allah'ın ilmine havale ettiğimiz dudaklar kıpırdadı ve şu kelimeler döküldü:

«— Beni örtülere bürüyün, bürüyün; üstüme soğuk su dökün!..» 117

Emirleri yerine getirildi. Allah'ın Sevgilisi, sadece ruh iklimlerinden gelen cumudiyeleri yakıcı ve güneşi söndürücü ayazın tesiri ile üşümekte, titremekte... Dişleri birbirine çarpıyor. Dlâhî haşyet, iliklerine kadar mukaddes vücutlarına işlemiş...

TEBLDĞ

Dşte o zaman vahiy yolu, bir daha kesilmemek üzere bütün azametiyle açıldı. Melek geldi ve tebliğ etti:

e— Ey örtülere bürülü Nebi! Kalk, etrafını uyandır; etrafına kurtuluş yolunu göster! Rabbini büyük bil, putlara ibadeti yasak et, işini çoğalt ve kimseye minnet etme! A!-lah rızası için çetinliklere

sabırla karşı koy!.. Kıyamet günü Sûr üflendiği zaman, münkirler için kolay değil, çok zor bir gün olacaktır.»

Üç yıl evvel gelen nebilikten sonra, işte 43 yaşında. O, Allah'ın Sevgilisi ve Kâinatın Efendisi, resul olmuştur. Dnsan ve cin, görünen ve görünmeyen bütün akıl sahibi mahlûklara memur

buyurulmuşlardır. Âlem bütün zaman ve mekânının kurtarıcısına kavuşmuştur. , 20

Memuriyet ve Usulü PEYGAMBER

Son gelen emirle, Allah tarafından, Sevgilisinin, insanları Hak dinine davet etmek üzere memur edildiği açık...

Artık vahiyler üstüste devamda... Dlâhî memuriyet her ân kemâlde... 118

Resuller Resulünün kalblerinde de bütün bu harikulade keyfiyetlere tahammül ettirici dayanaklar hazır... Dnsanoğlunun içinden geçtiği çileli tecrübelerden sonra, Allah Resulü olmanın esrarlı şartlarını tamamlamışlardır.

m Hira dağında mukaddes kalbieri ikinci defa şakkedil-miştir. Ne zaman tenhalarda gezseler, çölden ve kırdan geç-seler, taşlar ve ağaçların nida ettiğini duyarlardı.

O zaman sağlarına ve sollarına bakarlar ve kayalardan, nebatlardan başka bir şey görmezlerdi. Acaba bu sesin sahibi kim? Sadece taşlar ve ağaçlar nida ediyor:

— Selâm sana olsun, ey Allah'ın Resulü! Cemat, nebat, hayvan ve insandan ibaret mahlûklar kadrosunun en iptktör ilk cinsi, kendilerini sükûta bağlayan ebedî bilgisizlik ve habersizlik içinde, duyucu, sezici ve konuşucu mahlûklardan daha üstün bir esrar anlayı-şiyle Allah Resulünün haberini almışlar...

• Allah isteyince «yok» yoktur. Zaten her «vamn bir gizli «yok» u ve her «yok» un bir gizli «var»ı var ya... Ve zaten yokluk da Allah'ın mahlûku ya...

O, Allah'tan memuriyet alan Gaye - Dnsan ve Üfuk-Peygamberse Varlığın Tacı...
USUL

Allah'tan gelen memuriyetinin usulü vahiy... Vahiyler birkaç şekilde tecelli etmektedir: Birinci şekil: Melek görünmeden vahyin, kalblerinde ilham gibi birdenbire tecelli etmesi... Allah, bu tecellinin, ilham değil, vahiy olduğunu zarurî bir ilimle Sevgilisine bildirmiştir. •

Kalbe Cebrail vasılasiyle nida olunan ve ilhamı andıran mânalara misal, bir hadîs meali: «— Cebrail benim kalbime ilka etti ki, hiç bir nefs rızkını tamamlamayınca ölüm yetişip kendisini bulamaz.»

Dkinci şekil: Cebrail'in bir insan şekline bürünüp, Peygamberler Peygamberlerinin huzuruna çıkması... Cebrail'in büründü-ğü insan şekli mücerret ve meçhul bir adama değil, müşahhas ve muayyen bir insana ait,.. Dahye-tül-Kelbî isim li biri...

Dahye isimli zat, erkek güzelliğinde o kadar çarpıcı bir fevkalâdeliğe malikmiş ki, çarşı ve pazardan geçerken, halk, yığın yığın sokaklara dökülüp onu seyredermiş...

Dşte, «Namus-ül-Ekber» isimli Meleğin, şekline bürünüp geldiği dâsitânî erkek güzeli...

•

Üçüncü şekil: Vahyin çan sesleri ve tunç ürpermelerine benzer mehabetli sadalar arkasında gelmesi. Bu şekil, Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygamber için, şekiller arasında en şiddetli ve tahammülü en zor olanı... Zaten her şekliyle dayanılmaz, takat getirilmez bir vakıa olan vahiy, bu son şekilde en heybetli ifadesini buluyor.

Allah'ın Sevgilisi, korkunç bir kervan yaklaşıyormuş gibi çan seslerinin öncülük ettiği bu tarza karşı o kadar şiddet hissi duyarlardı ki, en soğuk günlerde alınlarından iplik iplik ter dökülürdü. O anda deve üzerinde olsalar, mukaddes süvarisinin birdenbire omuzlarına binen siklet ve şiddetten deve çökerdi.

120 Bu vaziyette bir gün ayaklan Zeyd bin-i Sâbit'in ayağı üzerindeyken Zeyd, birdenbire hissettiği tesirden ayağının kopacağını, kırılacağını sandı; ve avaz avaz bağır-mamuk için dişleriyle

dudaklarını kanattı. Zeyd:

«— Ben Allah Resulünün vahiy kâtibiydim. Vahiy geldiği zaman, Allah Resulü pek fazla ter dökerlerdi. Neden sonra ıstırapları açılır ve konuşmaya başlardı. Ben de yazardım. Cok defa vahiy ânının şiddetinden ayağımın ezilecek gibi olduğunu duydum ve bir daha aynı ayak üzerinde

yürüyemiyeceğimi sandım. «Maide» Sûresi nazil olduğu vakit Allah Resulü deve üzerindeydiler. Deve yere çöktü. Öyle âni bir çöküş ki, devenin ayakları tuz buz oldu, sandık.»

Vahyin bu şiddetli tecellisi daima korkutucu âyet ve sûrelerin nazil oluşunda... O zaman insan, hayvan ve her şey Allah Resulü'nüh eteğine bir zerresfyle değse, bütün zerrelerin kaynaştığını ve altüst olduğunu hisseder.

Dördüncü şekil: Meleğin, hiç bir yabancı şekle bürünmeden doğrudan doğruya kendi aslî heyeti içinde, olduğu gibi tecelli etmesi...

Beşinci şekil: Allah'ın Miraç'ta olduğu gibi, vasıtasız vahyetmesi... Altıncı şekil:

Allah'ın, Musa Peygambere hitap edişi tarzında, yine arada Melek bulunmaksızın, gaipler ve gizlilikler âleminin verâsından. Resulüne hitap

etmesi...

• Yedinci şekil: Rüyada vahiy... 121

il Bazı büyükler, arada vasıta ve delîl bulunmamaktan başka hicap ve perde de bulunmaksızın, Allah'ın Zatiyle Sevgilisine tecelli ederek vahyettiğini de ileri sürmüşler ve böylece vahiy şekillerine sekizincisini ilâve etmişlerdir.

• Kısaca, vahiy, Allah'ın Peygamberine emir ve hitabıdır; ve o ne rakama gelir, ne de hendesî kat'iyetler altında şekillendirilmeye... Allah'ın tecellileri de Zâtı gibi namütenahi... Bildiğimiz yalnız O'ndan ve sahabilerinden öğrendiğimiz.. Doğrunun hududu puüur...

Bu arada, kendi bahislerinde" göreceğimiz gibi, Kur'ân ile Hadîs-i Kutsî ve öbür tecellilerin keyfiyetleri ayrı ayrı...

— 21 — insanoğlunun En Güzeli ŞEKDL

Karşımızda, kırk üç yaşında, insanoğlunun en güzeli var.

Dmam-ı Kurtabî: «— Allah, Sevgilisinin güzelliğini tamamiyle belli, etmedi. Etseydi, kimse O'na bakmaya takat getiremezdi.»

Boyları, uzunla orta arası... Öyle ki, birdenbire bakan, kendilerini uzun boylu sanabilir. Fakat dikkat edince uzuna yakın olduklarını anlar. Kiminle yanyana yürüseler ondan daha uzun boylu görünürler, iki uzun boylu insan arasında boyca ikisini de geçtikleri hissini verirlerdi. Top-yekûn zaman ve mekânın Peygamberine ait bu mucizede, O'na, ümmetinden kimsenin müsavi

görünemiyeceği hikmeti gizli... • 122

Dnsanoğlunun her uzvu arasında göze görünmez bir terkip sırrı belirten endam. Kâinatın Efendisinde, şekil ifadelerinin en tılsımlı âhenginden bir örnek... Baştan aşağı ahenk... •

Ne ipek, ne çiçek, hiçbir nescin, esrgrlı terkibinden haber vsremiyeceği ciltleri, hafif kırmızılık, pembelikle karışık beyaz... Tarif edilemez bir beyaz; yakıcı güneşin ve fazla kanın tesiriyle pek hafif esmere ve kırmızıya çalan nûranî bir beyaz... Bu beyazlığı, ne fildişi, ne gümüş, ne has ekmek, ne ak buğday anlatabilir.

© Uğrunda dünyaların yaratılmış olduğu mukaddes ve muhteşem başları, büyük... Bu muhteşem baş. fikir ve bütün insanlığın takip edeceği yola ait plânla dolu mukaddes mahfaza...

© Harikuladeler harikuladesi başı hâleleyen harikuladeler harikuladesi saçlar, koyu siyah; namütenahi siyahlık mayası... Bu saçlar, kesilmediği zaman, kulaklarının yumuşaklarına kadar iner. Ve ne tam kıvırcık, ne düz; kıvırcıkla düz arası hafif dalgalı... Bu saçlardan tüten rayiha, âlemde güzel koku saçan ne varsa hepsinin rüyası ve hasreti...

• En yüksek seciyenin timsali olan alınları, açık... Bu alın, ilân ettiği büyük dâvanın azametini kitabeleştiriyor. Dehâ yuvası muhteşem alınlar, bu alın yanında, kartal yuvasına nisbette serçe tüneği bile değil... Hiçbir mabedin cephesi bu cephe kadar heybetli olamaz.

Kaşları ince uzun... Uçları hafif açık. Aralarında bir damar var. Ezellerin ve ebedlerin Peygamberi, öfkelendikleri zaman, bu Jamar kabarır, farkedilecek hâle gelir; sükûnet buldukları vakit de

kaybolur. 123

Evet, gözleri... Büyük ve siyah... Bu gözlerin merkezindeki bir çift siyah incinin üstünde, kendi yüzü suyu hürmetine yaratılmış olan dünyalara bakarken, o dünyaların kurtuluşunu tekeffül eden bir şule... Gözleri etrafında hafif bir pembelik, en güzel gözle zemini arasındaki bedîî şartı

tamamlamıştır. Ya bu gözlerin gördüğü?.. Gökler kadar dipsiz bir sükûtla susalım. Dlâhî esrarı en ileri haddine kadar görmek lûtfuna eren bu gözler, baktığı istikamete zıt tarafı da görmeğe mezundur.

Zaten O'riun eşsiz memuriyeti, sadece görmek, görülen ve görülmeyen her şeyi görmek ve insanlara göstermek değil midir? Peygamberlerin Efendisi, âmâlara bir dokunuşta gözlerini açan Dsa Peygambere karşılık kör insanlığın kalb gözünü açmağa gelen Son Resul...

O'na mahsus gözler... Hiçbir ağız ve diş bu kadar güzel olmadı. Kıvrımların en vezinlisi içinde, büyükçe, fevkalâde bir ağız; ve tıafif seyrek, nurdan yontma, pırıl pırıl dişler.

Uzun ve mevzun, en tatlı bir nağme kadar zarif bir boyun... Göğüslerinden göbeklerine kadar dosdoğru bir çizgi hâlinde lâtif ve rakik kıllar uzanmış... Göğüslerinde başka kıl yok...

Göğüsleriyle karınları bir hizada.. Ebedî kurtuluş nefesinin hazinesi göğüslerinden karınlarına doğru inen şâ-kûlî bir çizgi, hiçbir çıkıntıya rastlamadan geçer. Dşte bu çizgi Allah'ın Sevgilisine ait «Şakk-ı Sadır» göğüs yarılması hâdisesinden kalma...

Baldırları tam zerafet belirtici nisbette ince... Arşa basan ayakları büyükçe... Ve mübarek ayakları kalın ve uzunca... Ayak parmaklarının uzunları ve daha kısaları arasında nisbet o kadar zarif ki, âlemlere rahmet için

124 gönderilen Resul, ayak besteliyor. bakımından da eşsiz asaletini

Yürüdükleri zaman, bastıkları en hakîr kum tanesiyle yerini değiştirmek isteyecek insan başına, bütün yeryüzünün baş eğeceği ayaklarını yerden kuvvetle kaldırırlar; sağa sola sallanmadan adımlarını en sağlam erkek edasiyle atarlar ve "zemine tastamam intibak ettirirlerdi.

HÂL Nefsinden bahsederken, çirkinleşmiyecek, daha gü-zelleşecek olan, bir O'dur: «— Kardeşim Yusuf benden beyazdı; fakat ben ondan güzelim.»

¦ • Eli bir çocuğun başını okşasa, o baş, insanı bayıltan, çıldırtan bir rayiha bahçesidir. Güzel koku, O'nun için yaratıldı.

• Vâil Bin Hacer: «— Allah'ın Resulü bana elini uzattı; kardan soğuk, miskden güzel kokan bir el...» •

Saad Bin Ebi Vakkas: <— Elini alnıma koydu. Bu âna kadar soğukluğunu ¦ciğerimin zarında hissediyorum.» ' •

Enes Bin Mâlik: «— Bütün ömrümde ipek ve kadifeden hiçbir şeye dokunmadım ki, Allah Resulünün ovucundan daha nermin olsun.»

Bu ıtır çanağı, ipek, kadife ve kardan soğuk eller, -ne muazzam bir şahsiyetin remzi... 125

Şam'dan gelip Dslâmiyeti kabul edenlerden bir sa-habî, O'nun elini tuttuktan sonra öyle bir hâl geçirdi ki. ömrü boyunca bir daha kimseyle el sıkışmamaya ahdetti. Ve ahdini hiç bozmadı. Allah O'na dedi:

«— SEN BÜYÜK BDR YARADILIŞ ÜZERDNDESDN!» Ve nur yolunun fışkırış noktası, derinlik ve incelik mâdeni Hazret-i Fâtıma, babası, yâni Allah'ın Sevgilisi için diyecektir ki: -i.

«— Yusuf'u gördükleri zaman hayranlıklarından filerini kesenler, eğer benim gördüğümü görselerdi göğüslerini parçalarlardı.»

EDA Yüksek, gür, çınlayıcı bir ses ve harikulade bir ton... Hutbelerini en uzak mesafelerden, dünyanın eh tatlı ahen-giyle, en küçük ihtisas hususiyetine kadar duyacaklardır.

• • Ağır ağır ve tane tane konuşuyorlar, öyle ki, kelimelerini sayabilirsiniz. Her kelime yerini bulur, yerine otururken öbürü geliyor. Bazan bir kelimeyi her defasında ışığr açılan bir lâmba gibi, birkaç kere kullanıyorlar. Acele, telâş, zahmet ve sıkıntı, kelâmlarında mevcut değil... Konuşurken

namütenahi kolaylık, zarafet ve hâkimiyet içindedirler. Dleride göreceksiniz.

Bütün ömürlerinde hiçbir defa kahkaha ile gülmediler. Ebedî tebessüm... Dleride göreceksiniz.

öyle bir vekar ve heybet ki, O'nu birdenbire görenin dehşete düşmek ihtimali vardır. Dleride göreceksiniz.

Allah'ın, meleklerin, olanca mahlûkların «Salât ve selâmına mazhar, Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamber, ahenkten, fikirden, ruhtan, eriye eriye nur püskürtüsü hâline gelmiş bütün renk, ses, rayiha" ve çizgi âleminin ulaşabileceği mefkûrevî terkipten daha güzel... Allah'ın Sevgilisi olacak kadar güzel...

NEBDLDK MÜHRÜ Sol omuzlarının altında, kalplerinden amudî olarak geçen çizginin arkasından çıktığı, yâni tam kalblerinin karşılığı üzerinde büyükçe bir «ben» veya adacık...

Buharî Hazretlerine göre, Arapların «Hücre» ismini verdikleri keklik yumurtası büyüklüğünde bir şekü...

Müslim Hazretlerine göre de; avuç içi kadar bir -adacık... Ve üzerinde küçük siyah benler... Pazılarında güvercin yumurtası genişliğinde bir saha ve bu saha içinde incecik tüyler...

• Dmam-ı Hâkim: «— Allah hiçbir Peygamber göndermemiştir ki. sağ eli üzerinde Nübüvvet benleri olmasın! Yalnız Resûlter Resulünün Nübüvvet Mühürleridir ki, sol omuzlarının altında ve arkalanndayd».

Kalblerinin karşılığında...» — 22 —

DMAN VE DBADET Dlkler

Şöyle: ~ Tasdik ederim ki. Sen Allah'ın Resulüsün! Allah tarafından gönderilmiş yol gösterici ve hayat kurucusun!

127 Dnsanoğlu, gayelerini ve yaratılış hikmetini senin vasıtanla öğrenecektir. Senin her emrin haktır ve Allah'tan alınıp getirilmiştir. Sana, Resûllük sıfatına ve her emrinin Allah'tan geldiğine inanıyorum. Sen bu zamana kadar gelmiş Allah Resullerinin teker teker müjdelediği ve Son Peygamber diye haber verdiği zirve noktasını belirtiyorsun! Resullerin, birbirine teslim ederek getirdikleri

mukaddes bayrağın aslî ve asîl sahibi sensin! Kurtuluş ve ebedî, oluş* ancak eteklerine yapışmanın neticesidir.

Dşte iman bundan ibarettir; ve O'na eğilecek başların edâsındaki öz, budur. Tek cümleyle:

— Sana Allah'ın Son Resulü olarak, getirdiğin ölçülerin hepsiyle birden, bildiğim ve bilmediğim, anladığım ve anlayamadığım her emrini hak bilerek inanıyorum.

Böyle düşünen herkes, bu düşüncesini mezara kadar götüren her ferd, artık cinsi ve milleti, yaptığı ve ettiği ne olursa olsun, müslümandır. Kurtulmuştur.

Bunun için de bir «evet!» cik, yukarıdaki mânâyı içine almış olarak: «— Allah bir ve (M.....) O'nun Resulü...»

Demek yeter! •

Allah Resulüne ifk inanan Büyük ve Temiz Hatice... Ümmet kütüğünde, mü'minlerin «1» numaralı kaydı «Hatice - tül - Kübrâ»... Dlklerin ilki...

• Başta: «— Ey örtülere bürülü Nebi! Kalk ve etrafını uyandır!» Emrini alan Peygamber, memuriyetini zevcesine bildirir bildirmez, Hatice hemen baş kesti ve en taşkın bir şevk, saadet ve heyecanla imâna can attı. Âdeta sevincinden taştı. Dmân, Hatice için neş'elerin en büyüğü oldu.

128 Cebrail'den şu tebliği almışlardı:

«— Rabb'in Sana selâm ediyor ve diyor ki: Sen benim insanlara ve cinlere Resûlümsün! Onları Tevhid kelimesine davet et!»

Ve Cebrail ayağını yere vurmuş, vurduğu yerden su fışkırmış, Cebrail o sudan abdest almış, Allah Resulüne de aldırmış, peşinden O'nunla beraber namaza durmuştu.

Allah'ın Sevgilisi sevgili zevcesine abdest ve namazı öğretti ve beraberce namaza durdular. En büyük Peygamber ve kâinat çapındaki ümmetinin ilk ferdi...

Dlk namaz iki rek'at ve sabah akşam, günde iki defa... YDNE BDRDNCD

Dlklerin ikincisi ve erkekler arasında ilki, «Sıddîk-i Ekber» sıfatlı Ebu Bekr... Ebu Kuhafe oğlu Ebu Bekr, öteden beri Allah Resulünün en aziz dostudur. Daima gelir, O'nunla konuşur, sohbet eder ve içi nur dolu, istikbalin nur Müjdecisinden ayrılırdı.

O da puta tapmayanlardan ve Kureyş'in yolunu dalâlet görenlerden... Asiller çevresi Kureyş'in zengin ve soylularından olduğu ve ayrıca ilim sahibi bulunduğu için, herkesten büyük bir saygı görmekte...

Bir gün, Ebu Bekr, Hatice'nin yeğeni Hüssam oğlu Hâkim'in evinde.. Dlâhî memuriyetin henüz tahakkuk ve Hazret-i Hatice'nin imân ettiği günlerdeyiz.

Konuşma sırasında, Hâkim'in azadlılarından bir kadın, gelerek yüksek sesle haber verdi: — Yâ Hâkim, duydun mu, yeğenin Hatice, zevcinin.

129 Musa Peygamber gibi Allah tarafından gönderildiğini iddia ediyormuş. Hayret büyük...

Ebu Bekr hiçbir şey söylemeden kalktı ve aziz arkadaşının evine doğru yürüdü. Eve girdi. Kâinatın Efendisini buldu, aldığı haberi anlattı ve sordu:

«— Nasıl, doğru mu?» Ve şu tek kelimelik cevabı aldı: «— Evet!..»

Ebu Bekr derhal tek ânıry getirdiği milyarlarca senelik muhakeme ve tefahhustan üstün bir bedahet sezişiyle

imân etti: «— Allah tarafından gönderildiğine imân ediyorum!» Bu tek • ân içine giren fezalar dolusu seziştir ki, Ebu Bekr'e «Sıddîk-i Ekber» lâkabını kazandıracak ve onu resuller ve nebiler müstesna, cihanın en büyük ve en sadık insanı derecesine yükseltecektir. Ebu Bekr. gelmiş ve geçmiş bütün peygamberlerin bütün ümmetleri içinde başömek ve başköşe mevkiine oturacaktır. O derecede ki, bir gün Resuller Resulü, onun hakkında:

«— Ebu Bekr ve ben nebîlik içinde atbaşı beraberdik. Ben onu geçtim ve o bana tâbi oldu; eğer o beni geç* şeydi ben ona tâbi olurdum.»

Buyuracaklardır. •

Hazret-i Ebu Bekr, Dslâmiyle hayat ve ebediyyet kazandıktan sonra, kendi nefsini kurtarmış olmakla iktifa etmedi. Onun mayasında bir Dnsan için başkalarımkur-tarmak, kendi zatî kurtuluşuna denk bir vazifeydi. Hemen sağa sola koşup müjdeyi haber vermeye ve herkesi O'nun müjde eteğine bağlamak için çalışmaya koyuldu.

Dtimat ve sevgisini kazanmış kaç kişi varsa, teker teker baş vurdu ve dedi: «— Dslâm'a geliniz, insanoğlunun gerçek dinine geliniz! Sonsuz hayata ve ebedî oluşa geliniz!» Ebu Bekr gibi bir şahsiyetin tesiri büyük oldu. Muazzez sahabîler zincirinin en kıymetli

halkalarından birçoğu Ebu Bekr eliyle ebedilik dizisini buldular. •

Sonsuzluk defterinde (1) numaralı insan ve kadın mü'min Hazret-i Hatice, (2) numaralı mü'min ve (1) numaralı erkek mü'min de Hazret-i Ebu Bekr. Yine birînci...

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ BDRDNCDLER

Üçüncü ve çocuklar arasında birinci imân nasibi Hazret-i Ali... O, Mekke'deki kıtlık zamanından beri amca oğlunun evinde... Yaşı on... Birçok fevkalâdelik görüyor ama hiçbir şey anlamıyor. Âlemlerin Fahrini, zevcesiyle beraber namaz kılarken gördü. Hayran hayran seyredip namaz bitince sordu:

«— Bu nedir?» «— Allah'a ibâdettir, Allah'ın, Peygamberi vasıtasıy-le bildirdiği gerçek dinin ibâdetidir. Seni, ortağı ve benzeri olmayan Allah'a ibâdete ve putları inkâra davet ederim.»

On yaşındaki Ali cevap verdi: — Benim şimdiye kadar görmediğim, işitmediğim bir şey bu... Babam Ebu Talib'e işi açmadan ve danışmadan birşey diyemem.

Allah'ın Resulü, henüz Dlâhî memuriyetini açığa vurmak mevkiinde olmadıkları için yakınlığına rağmen Ebu Talib'in bilmesini istemediler. Dediler ki:

-ı- Ali, imân etmiyorsan, bari gördüğünü ve duyduğunu kimseye söyleme! Hiç kimseye hiçbir şey anlatma!

Ali, sırrı muhafaza edeceğine söz verdi ve o geceyi yatağında, sabaha kadar sağa sola döne-3k uykusuz geçirdi. Bütün bir gece düşündü. Düşüncesi arasında, o minicik ruhiyle nelere ermiş olacak ki, sabahleyin yatağın-

130 131 dan fırlar fırlamaz, doğru Allah Resulünün yanına koştu ve haykırdı: — Dmân ed diğin din haktır.

ve haykırdı: Dmân ediyorum! Sen Hak Peygambersin ve getir- Şimdi sıra. ilkler arasında (4) ve azadlı köleler arasında yine (1) numaralı mü'minde. Harise oğlu Zeyd...

Şu bildiğimiz Zeyd... Allah Resulünün zevcelerinin hediye aldığı, azad ettiği ve özyurdiyle Allah'ın Sevgilisi arasında tercihe davet olununca Çiiçbir şey bilmeden O'nu seçen Zeyd...

Dşte dördüncü olarak: — Dmân ediyorum! Diyen bu Zeyd... O da, köleler arasında birinci... •

Hepsi, teker teker, kendi cinsleri ve sınıfları arasında birinci, ilklerin ilkleri: Hatice, Ebu Bekr, Ali ve Zeyd...

— 23 — Sırayla ÜST ÜSTE Derken Dslâm'a davetin gizli şekli başladı. Donmuş küfür denizinin buzları altında ince bir sıcak su cereyanı... Bu cereyan tez vakitte bütün ummanı kaynatacaktır.

Kâinatın Vücud Saiki, etraflarında ilkler, insanları, Hak yoluna, kulaktan kulağa fısıltılarla davet etmekte...

Erkek ve kadın, üstüste imân edenler... Bunlar ilklerin ilklerinden sonraki ilkler; daima ilkler... 132

Hazret-i Hatice'den sonra ikinci, üçüncü ve dördüncü olarak imân eden kadınlar: Allah Resulünün amcaları Abbas'ın zevcesi Ümm-ö FazI Hazretleri... Abbas henüz müşrik... Ebu Bekr Hazretlerinin kızı Esma...

Dstikbalin büyük müslümanı Ömer'in kız kardeşi Fa-tıma Bint-i Hattab.. Bu üç büyük insan, Dslâm (Defter-i Kebir) inin (2), (3) ve (4) numaralı kadın rnü'minleri... • .

Erkeklere gelince, bu daveti hızlandıran Peygamber bağlıları arasında dünyanın en büyük insanı Ebu Bekr baştadır. Allah, Sevgilisine, Ebu Bekr Hazretleriyle öyle bir arkadaş lütfetmiştir ki, evlâdından ve malından itibaren uzak ve yakın kimi ve nesi varsa, hep bu yol için, hep bu yol uğrunda...

• Ebu Bekr'in kılavuzluğuyla ilklerin ilkleri arkasından sıraya giren erkek mü'minler: Osman bin Affan...

Zübeyir bin Avvam... , • Abdürrahman bin Avf... Saad bin Ebi Vakkas... Talha bin Abdullah... Tam sırasiyle ilklerden olan bu beş kişi (Aşere-i Fvfü-beşşere-cennetle müjdelenen on kişijden... •

Bunlara, eski yollarından dönmemeleri için, yakınları tarafından neler yapıldı, neler?.. Fakat bu tazyiklerin hiçbiri kâr etmedi ve bu pervaneler, önlerine çıkarılmak is tenen en çetin engellere rağmen, büyük hayat penceresinin kenarındaki nur sızıntısına doğru uçup gittiler.

• . . Arkalarından gelenler: Sait bin Zeyd...

133 Ebu Seleme bin Abdülesed... Ebu Ubeyde bin Cerrah... Osman bin Maz'un... Kaddâme bin Maz'un... Abdullah bin Maz'un... Erkam bin Ebi Erkam... Ubeyde bin Haris...

Bunlardan Said t>in Zeyd, Ömer'in kızkardeşi Fatı-ma'nın kocası... Zevç ve zevce, yanak yanağa ve bir aru-da müslüman... Dleride, büyük Ömer'i bir hamlede Dslâm dairesine çeken derin vecd ve

aşklarını .göreceğiz. UZAKLARDAN GELEN Bu arada, uzaklardan gelen ve müslüman olan biri vardır ki, hikâyesi pek renkli.. Son derece hususî mâna sahibi büyük sahabîlerden Ebu Zer Hazretleri...

Dslâm'a erişini şöyle anlatıyor: «— Allah Resulünü gözlerimle görmeden putlara ibâdeti bırakmış ve Allah'ın vahdaniyetine sımsıkı yapışmıştım. Yalnız, münezzeh olan Allah'a ibâdet ediyor ve o beni ne yana döndürürse o tarafa dönüyordum. Bir gündü. Haberi yayıldı: Mekke'de bir zât zuhur etmiş... Nebîlik dâva-

sındaymış... Kardeşim Enis'i hemen Mekke'ye gönderdim: — Git, bu zât ile görüş v.e bana haber getir! Kardeşim hemen yola çıktı ve çabucak döndü: —

Mekke'deki zâtı yalnız hayrı emir ve şerri nehyeder gördüm. Kendisinin Allah tarafından Peygamber gönderildi-diğini söylüyor ve herkese imân ve ahlâk tavsiye ediyor.

Kardeşimin anlattıkları beni hayli alâkalandırdı. Sordum: — Halk bu zât hakkında ne düşünüyor?

— Halk bu zâtı şâir, kâhin, büyücü sanıyor ve böyle isimlendiriyor. Amma bana kalırsa bu zât sadık ve haklıdır. Haksız olan halk...

134 Bizzat gidip kendisini görmeğe karar verdim. Kardsşim dedi: — Git, gör ve hakikati anlamaya çalış! Yalnız dikkat et; Mekke halkı sana bir kötülük eriştirmesin. Onlardan kendini sakın!..

Sırtıma bir erzak torbası, elime bir değnek alıp yola çıktım. Mekke'ye girdim. Nebîlik iddia eden zâtı tanımıyordum. Önüme çıkanlara sormayı da doğru bulmuyordum. Kabe'ye sokuldum ve orada üç gün üç gece kaldım. Erza-ğım bitti. Zemzemle iktifa ediyor ve açlık duymuyordum. Kabe'yi tavaf eden olmuyordu. Dördüncü gece... Aynı haldeyim.. Bir de ne göreyim?.: Güzellikte misilsiz bir insan zuhur etti: Allah'ın Resulü... Kabe'yi tavaf ederek, namaza durdu. Bekledim; ibâdeti bitip selâm verince hemen yanına gittim. Ve elimde olmadan bağırdım:

— Allah'ın Resulü!.. Sana selâm olsun... Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve şahadet ederim ki, Sen O'nun Resulüsün...

Çehrelerinde memnunluk ifadesi belirdi... Sordular:

— Kimlerdensin?

— Gıfar kabilesindenim. — Kime misafirsin? — Kimseye misafir değilim ve geceli gündüzlü üç gündür buracıktayım. — Üç günden beri ne yiyip, ne içersin?

— Yiyeceğim tükendi. Zemzem suyuyla geçindim. Hiç sıkıntı çekmedim, vücutça daha iyi hale geldim.

Dşte benim Müslümanlığa girişim böyle oldu.» • O Kâinatın Efendisi:

«— Dslâm selâmıyle ve «Sana selâm» lâfiyle insanları ilk selâmlayan hiç kimsenin hücum ve tasallutunu düşünmeden imâna koşan, Ebu Zer'dir.»

135 Ebu Zer, Kabe'de karşılaştığı ve hemen teslim olduğu Allah Resulünden şu emri aldı: — Dşi gizli tut! Başkalarına hiçbir şey söyleme! Doğruca yerine gidip kabilene vaziyeti haber ver! Gizlice davranıp imân etsinler. Sen de, ne vakit bizim meydana çıktığımızı işitirsen hemen gel, aramıza katıl!

Bir ânda içi en derin aşk ve heyecanla dolan Ebu Zer Hazretleri cevap verdi: — Seni bu Hak Din ile gönderen Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, Dslâm ve imânı, kabilemin en kalabalık muhitlerinde en yüksek sesle telkin edeceğim!

• - Allah'ın Sevgilisinden, tam ve ileri bir müslüman olarak ayrılan Ebu Zer, artık kendisine mâlik olamıyacak kadar ulvîlik âleminin cezbesine dalmış ve ihtiyatı unutmuştur. Nitekim Kabe'den çıkar çıkmaz, Kureyş büyüklerinin etrafta toplu halde bulunduğunu görünce avaz avaz haykırıyor:

«— Şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, Muhammed O'nun Resulüdür.»

Kureyşliler davranıyorlar: —• Yürüyün şu dininden dönen herifin üzerine! Bildirin şunun haddini!!! Ve Kureyş büyükleri ellerine geçirdikleri taş, tahta, katı toprak ve kemik parçalarıyla Ebu Zer'in üzerine çullanıp O'nu kan revan içinde bırakıyorlar.

Bereket versin ki, Allah Resulünün amcası Abbas yetişiyor, Ebu Zer'i peçeliyor, ona siper oluyor ve kurt gibi saldıran müşriklere haykırıyor:

—' Ne yapıyorsunuz? Bu adamın Gıfar kabilesinin ulusu olduğunu bilmiyor

musunuz? Ticaret yollarınızın onların toprağından geçtiğini unutuyor musunuz?

Ancak bu sözler üzerine bir ân düşünen ve tereddüde düşen Kureyşliler, Ebu Zer'i bırakıyorlar. 136

Vecd ve aşk sarhoşu Ebu Zer Hazretleri, bununla kal-mıyara'k bir gün sonra hareketini yine Kureyş büyüklerinin toplu olduğu bir yerde tekrar edecektir. Onların önünden hışımla geçecek, suratlarına dik dik bakacak ve sonra yine aynı imân nidasını avaz avaz yükseltecektir.

Yine Ebu Zer'in üstüne atılacaklar, yakasına yapışacaklar, onu öldüresiye pataklamak için davranacaklar; fakat yine Abbas yetişecek ve Dlâhî cezbenin bu coşkun örneğini yine kurtaracaktır. ®

Ebu Zer Mekke'den çıkıp rüzgâr hızıyle memleketine döndü. Kardeşi Enis'i buldu ve haykırdı: — Allah'ın Resulünü gördüm ve imân ettim. Haydi sen de ve derhal imân et!

Şimdi Ebu Zer ve Enis Hazretleri annelerinin huzurun-dalar: — Anne; Mekke'ae Allah tarafından gönderildiğini bildiren zâtın dâvasını kabul ve bir görüşte kendisine imân ettik. Sen de görmeden imân et!

O da imân etti. Ve Ebu Zer Hazretlerinin kabilesi Gıfar ocağı bu aşk nefesinin esişiyle bir hamlede yarı yarıya Dslâm ile hayat buldu.

Gizli Davet SDPER ARKASINDA Resul olmuşlar ve etraflarını uyandırmak emrini almışlardır; fakat bu emri, insanları tek tek avlayarak yerine ge-tirmektedirler. Henüz cemiyetin açık mücadele meydanına çıkıp, küfürdekilere alenî tebliğ devresine girmemişlerdir.

Hiçbir şey gizli değil, bütün dâva ortada; amma her şey kendi içinde oluyor; gelişiyor, bir bütün halinde dışarıya

137 huruç hareketi yapamıyor ve büyük sirayet teşebbüsüne girişemiyor. Öyleyse, henüz içine doğru bir oluş, dışına doğru değil... Ve bir siper arkasında hazırlık, bir meydan okuyuş değil...

Müslümanlığın kapısını açan anahtar, Şahadet Kelimesi... Dlk davet buna: «— Şahadet, ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, Muhammed onun kulu ve Resulüdür.»

Davet bazı istikametlerde sert engellere çarparak mahzun mahzun geriye dönerken, bazı istikâmetlerde de misilsiz bir tesir kemendi içinde insanları sımsıkı zaptedi-yor.

Davetin geriye döndüğü sert engeller, kötü itikatları içinde donmuş tipler... Yâni Kureyş'in sözde akıllıları, zenginleri, hatırlıları... Kendisini birşey ve kendi aklını en doğru sananlar... Bunlar bütün fezayı titreten davet karşısında hissiz, alaycı ve tahkir edici...

t SAFFET SINIF! Gençler ve halk tabakasının fakir ve zayıf fertleri ise, davetin cazibesini, hemen ona kendilerini bırakıvermekle gösteriyorlar. Zira genç adamın tazeliği ve heyecan kabiliyetiyle, fakir ve zayıf insanın nefsini hor görüşü ve benliğinden uzak duruşu, kendilerinde Dlâhî hitabın nuruna kucak açtırıcı bir saffet ve istidat yaşatıyor.

• Bunlar, fakirler, mustaripler, kimsesizler, bedbahtlar, esirler ve evet, bilhassa gençler... Nuru bir anda kucaklayıcı nasibe, gurur ve sahte emniyet duygusunu tanımamış olmakla ermişlerdir bunlar... MÜTEAZZIMLAR

Kureyş müteazzımlarının ruhları ise kalın örtüler altında... 138

J Müteazzımlar, yavaş yavaş fakat gittikçe genişleyen Dslâm dairesinin başlangıçta birdenbire düşmanı olmadılar. Zira işi hafife aldılar ve ilk intişar

kademesinde, Dslâmiye-tin, kendi kör nefslerini kırıcı bir istikamet tutmadığını gördüler. Kendilerine âni bir taarruz gelmediğine göre sadece nefslerini geriye çekmek ve kaptırmamakla kaldılar. Kureyş müteazzımiarındaki ilk intiba, Dslâmiyetin, garip, hor, değersiz bir şey olduğundan ibaretti. Böyle olunca da Hak Din başlangıçta, düşmanlık değil, istihza mevzuu oldu.

DSTDHZA Varlığın Nuru, gözleri nâmütenâhîlik âlemine çevrili ve insanoğlunun en güzeline mahsus çehresi vakar ve heybet dolu, bazı toplulukların önünden geçerken, Kureyş mü-teazzımlan, karanlık yuvası kafalarını birbirine dayamış, ellerini O'na doğru uzatarak mırıldanıyorlar:

— Dşte bize semadan bahseden, Abdüimuttalib soyundan garip adam!.. Ve Allah'ın Sevgilisi, bu kırıcı hitap karşısında, gözlerinin istikametine ve çehresinin vakarına zerrece değişiklik gelmeden, hiçbir şey işitmemiş gibi, yürüyüp uzaklaşıyor-lar.

Güneşler doğup batadursun, Allah dâvası ilerliyor. •

Gelen, «Yeni» nin baştaki mahzun kaderiyle, bu «Pör-sümez yeni», elbette ki «Eski ve bayat» m kapkaranlık ağzını böyle açılırken görecektir.

— Bize semadan bahseden şu garip adama da bak! Her peygamberin ve onlara bağlı bütün büyüklerin,

.her devirde daima hikmeti içinde bulunduğu Dlâhî kanun... KAVGA ALEVLENDYOR

Allah dâvasının dostu Allah... Allah dâvasının düşmanı da put... Yâni puta tapanlar... Allah'ın dostları, dâvayı düşman kutbiyle ele alınca 139

kavganın kopacağı besbelli... Tevhit dâvasını, aksiyle, yâni ibadet edilmeye müstahak olanın yanında, ibadet edilmeye müstahak olmayanları, dost ve düşman kutupları bir arada ele almak, Kureyş putlarının maskesini sıyırmaya ve ölü hüviyetlerini meydana çıkarmaya varacağına göre, boğuşma başlayacaktır. Mücerretlerin mücerreti olan Allah'a şahadeti birdenbire yadırgamıyan Kureyşli, müşahhas mânada kendi putuna taarruz başlayınca işi görecek ve birdenbire aksülâmele geçecektir.

Böyle oldu. Böyle olunca kavga alevlendi. Bu ân, Kureyş müteazzımlarının, artık istihzayı bırakıp bütün şiddetleriyle taarruz ve düşmanlığa geçtikleri dem...

BDR SAHNE Kureyş müteazzımları tarafından Kâinatın Efendisine karşı başlayan ilk düşmanlık çığırı içinde Müslüman olanlardan biri de Husayn... Oğlu imran daha evvel müslü-man... Kendisi Kureyş'in hatırlılarından...

Artık müslümanlarda putlara karşı hakaret gözden saklanmaz halde. Kureyş iieri gelenlerinden bir topluluk, gidip Husayn'i evinde buldu: — O'nu biliyorsun ya; hani Allah tarafından gönderildiğini iddia eden adam!.. Git O'na de ki, bizim ilâhlarımıza atıp tutmasın... Sonu fena olur.

— Peki, dedi Husayn; hemen gidip söylerim! — Hemen git, biz de arkandan gelelim!

Husayn, arkasında Kureyş müteazzımları, doğru Allah Resulünün evine gitti. Kureyşliler, onu, eve yakın bir köşede beklediler. Husayn, tek başına Allah Resulünün huzuruna çıktı. O anda Allah Resulünün etrafındaki sahabîler arasında, Husayn'ın oğlu Dmran da var... Baba ve oğlu öfkeli

nazarlarla gözgöze... Husayn, gözlerini. Allah'ın Sevgilisine çevirip hitap etti: 140

— Nedir bu senin için söylenenler? Doğru mu bunlar? Ve Allah Resulünün, derin bir tebessümle, kendisine, sözüne devam etmesini ihtar edişinden kuvvet

alarak ilâve etti:

— Sen, bizim ilâhlarımız hakkında olur olmaz şeyler söylüyormuşsun! Onları hakîr görüyormuşsun! Doğru mu bunlar?

Peygamberler Peygamberinin mukaddes dudakları aralandı: — Sen kaç ilâha tapıyorsun, Husayn?

— Yedisi yerde, biri gökte olarak sekiz ilâha... — Bir zarara uğrar, bir korku geçirirsen hangisine sığınırsın?. — Göktekine...

— Ya malın telef olursa hangisine? — Yine göktekrne...

— Ya şu olursa, bu olursa? — Göktekine...

Gaye-lnsan ve Ufuk-Peygamber bir ân durup tebessüm buyurdular: — Husayn, görüyorsun ki. sadece birine sığınıyorsun! Kudreti Bir'de ve O'nda buluyorsun! O sana, sence hep tek başına imdad ediyor. Ya sen ona ibadet ederken başkalarını nasıl ortak

koşuyorsun? O böyle bir şeye razı olur mu sence?

Ve Husayn'ın bir ân kendisinden geçercesine sarsıldığını ve kendi anlayışı içinde sımsıkı yakalandığını görerek birdenbire teklif buyurdular:

— Haydi Husayn, Dslâmiyete gel de bu saçmalıktan kurtul! En ulvî mantıktan üstün Peygamber tavır ve heybeti karşısında eriyip giden Husayn, bir lâhzada imâna geldi ve topyekûn teslim oldu.

Manzara öyle dokunaklıydı ki, Husayn'ın oğlu Dmran, atılarak babasına sarıldı ve gözyaşları içinde onun ellerini, ayaklarını öpmeğe başladı.

141 Ulviyet manzaraları son haddinde... O zaman, âlemlerin yüzüsuyu hürmetine yaratılmış bulunduğu Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygamberin mübarek gözlerinde birkaç damla yaş pırıidadığını haşyetle gördüler Dnsanlığın ve yaratılış

hikmetinin ezelî ve ebedî Efendisi, buyurdular: — Dmran'ın hareketi rikkatime dokundu. Husayn, küfrünü taşıyarak gelirken, oğlu ona en küçük saygı ve alâka göstermedi. Babası Dslama gelince de vazifesini tam yaptı. ^

Biraz sonra, Husayn, Allah'ın Resulünden izin alıp gitmek isteyince, bütün zaman ve mekânın Peygamberi, sa-habîlerine Kureyş büyüğünü uğurlamalarını emrettiler. Müslüman Husayn daha kapıdan çıkarken uzaktan onun nasıl uğurlamakta olduğunu gören Kure/ş müteazzımları. gözleri hayret ve dehşetle açılmış, mırıldandılar:

— O'nu görmekle, bir kerecik görmekle sabiî (dininden dönen adarr mânasına müslümanlara verilen isim) oldu!

Ve büsbütün alev aldılar. Kavga alevlenmek üzere; fakat asıl alevlenen Dslâmiyet... Az zaman içinde, aynı ulvî sahnelerle Dslâmiyeti kabul edenlerin sayısı kırka doğru... Fakat hâlâ mukaddes dâva, içtimaî meydan nidasına kavuşmuş değil...

NEBD VE RESUL Meydanı çınlatacak olan nida, risaletten bir müddet sonra... Fakat bu, hususî emirle başlayacaktır. •

Nebî, Allah'ın vahyine mazhar olan, fakat eline müstakil ölçüler, kitap ve şeriat verilmeyen ve kendisinden evvelki Resulün şeriatince giden Peygamber...

142 Resul ise, kendisinden evvelki şeriatleri kaldırıcı, neh-yedici, yepyeni yol açıcı ebediyet kılavuzu... Peygamber kelimesi ikisine de şâmil... Her Resul nebî, fakat her nebî Resul değil...

' ' ' ' •
'

' Bütün zaman ve mekânın Peygamberine ait ilk devre, gizli davet kadrosu içinde, küfrün gayzi yavaş yavaş alevlenmekte, Allah'a bağlıların sayısı kırka doğru gitmekteyken «açığa vur!» emri gelinceye kadar sürdü.

— 25 — Açılan Bayrak ÇDLE YOLUNDA Şahıstan şahısa fısıltı telkinlerle yayılan ve dışarıya ancak saklanmaz kısımları sızan Dslâmiyetin, tamamiyle meydana çıkarılması, cemiyet meydanında bayraklaştırıl-ması için emir geldi:

«— Sana emredilen şeyleri açığa vur!» Nazil olan Kur'ân emri artık yolun apaydınlık gösterilmesini bildiriyor. Karanlıkta seyahat ve birbirinin eline eteğine yapışarak, adım adım toprağı kollayarak yol alma devri sona ermiştir. Artık bütün projektörler yakılacak, mevki ve istikamet düşmana açıkça gösterilecek ve bu apaydınlık yolda topyekûn insanlık, başsız ve sonsuz yığınlar halinde devşi-

rilmeğe başlanacaktır. Bütün zaman ve mekânın Peygamberi, kendisine kadar gelen Mukaddes Bayrağı, artık açıkça başa geçirmeğe memur Allah Resulü sıfatiyle ellerine alacaklardır.

Aslî sahibine gelen bayrağın, açılması emri gelmiştir. 143

Acaba bu harikulade teşebbüsün neticesi ne olacaktır? Dlk neticesi ve aksülâmeli?.. Ne olacaktır?. Kaderin sisler arkasında sakladığı, fakat ön plâna oluşların en büyüğünü dikerek ileriye ait

namütenahi ihtimale yol açtığı bu sualin cevabı müthiş bir ürpermedir. Kimbiiir neler olacaktır? •

Açığa vurma emrinden çok az zaman evvel daha dün, üç beş müslüman Mekke yakınlarında bir tepeye çekilerek, tamamiyle tenhada, müşriklerden gizli, vecd ve aşk içinde ibadetlerini ederlerken, birdenbire bazı kâfirler pey-dahlanmıştı. Bunlar vaziyeti görünce müminlerle alay etmeğe

başlamışlar; bunun üzerine Ebî Vakkas oğlu Saad, eline geçirdiği bir kemik parçasıyie bunlardan birini yaralamış ve Dslâmiyet uğruna ilk kanı akıtmıştı. Evet; bir kemik parçasının bir müşrik kafasında akıttığı kan, karşı safta Allah için akıtılan ilk düşman kanının izlerini resmetmişti.

Ya şimdi ne olacak? Allah'ın emri yerine gelecek ve icabında kan seller gibi aksa da Mukaddes Bayrak, Allah Sevgilisinin eliyle yarlık dairesinin merkezine dikilecek...

• Dlk iş olarak, o âna kadar gizli okunan Kur'ân açıkça ve yüksek sesle okunmaya başlandı. ŞAMAR

Artık Kureyş müteazzımları, sade tevhidin mücerret -esaslarına muhatap olmayacak, içinde yüzdükleri küfrün müşahhas felâketini de suratlarında bir şamar gibi hissedecekler...

Asıl dayanamadıkları, tahammül edemedikleri de bu... •

Bir gün Allah Resulünün yolu, müşriklerin ibadet yerine uğradı. Hepsi birden mankafa şekillere karşı secdede...

144 — Babanız Dbrahim'in dininî iptal ettiniz! Bu haliniz nedir? Hayretler içinde cevap verdiler:

— Bizi Allah'a yaklaştırmaları için onlara tapıyoruz! Allah Resulü bu halin yaklaşmak değil, Allah'tan uzaklaşmak olduğunu söyledi ve puta tapanları put gibi donmuş bırakarak gitti.

ALLAH KELDMESD Daha evvel bildirmiştik; tekrarlayalım: Dbrahim Peygamberin getirdiği tevhid nurundan ruhlarında hâlâ birtakım kırıntı ışıklar taşıyan Kureyşüler, «Allah» kelimesini, bildirilince büsbütün yadırgamıyor, isim halinde tanıyor; fakat putları güya Allah'a götüren bir vasıta biliyorlardı.

• Tevhid unutulmuş, «Allah» kelimesi bir hâtıra olarak kalmış ve nihayet bütün putların bağlı olduğu nihaî nokta gibi bir vehme âlet edilmişti.

Allah ismi kelimede devam ediyor, fakat hikmeti pullara devredilmiş bulunuyordu. KÜFÜR KIZIŞIYOR

Açıkça bayrağını açan Dslâmiyet karşısında mırıltılar gittikçe büyümeğe, nâralaşmaya; hoşnutsuzluk da gittikçe derinleşmeye ve tam adavet haline gelmeye başladı, islâmiyet aleyhindeki sesler

kuduruyor ve küfür kızışıyor. Hususiyle, müşrik ölen babalarının, ebedî helake, yani cehenneme gittiği haberi Kureyş müteazzımlarını büsbütün kudurttu.

Vaziyet nazik... . • <

Hücum ve düşmanlık, plân ve sistem altında gelişmeye başladı.

Allah'ın Sevgilisini, küfür safındakilerden amcası Ebu Talib'ten başka koruyan yoktur. Bütün Kureyş büyükleri, bütün insanlığın Kurtarıcısına ve Kureyş'in en büyüğüne düşman kesilmiştir. • '

O Ebu Talib ki, yeğeniyle oğlunu Varlığın Nuriyle o Nuru en iyi zaptedenlerden Ali'yi, bir arada namaz kılarken görmüş ve sormuştu:

— Bu hangi dindir? Allah'ın Sevgilisi cevap vermişti: — Bu, Dbrahim'in dini... Allah beni insanlara Hak Dini talim etmek için gönderdi. Sen de bu dine gir!

Ebu Talib, atalarının dinini bırakamıyacağını, fakat kendisi hayatta olduğu müddetçe yeğenini koruyacağını ve O'na fenalık gelmesini önleyeceğini söyledi.

ERKAM'IN EVD Müslümanlara karşı zulüm ve şiddet tavrı o kadar ileriye gitti ki, nihayet Allah'ın Sevgilisi, sahabîleriyle beraber «Dar-ül-Erkam — Erkam'ın Evi» isimli dam altına sığınmaya karar verdiler. Yanlarında sayıları kırka doğru, yüzleri pırıl pırıl müminler...

• Ev sahibi Erkam, ilk müslümanlardan biri... Allah Sevgilisinin en emin sahabîleri arasında... Evi de Safa eteklerinde... Bu bakımdan, Mekke'nin hacı ve yolcu uğrağı sahasına hâkim.. Safa ile Merve arasındaki meydan toplantıları bu evin baktığı açıklıkta oluyor.

Dşte Müslümanlar, Erkam'ın evinde, toplu ve müda-faalı halde... Karargâh... Âlemlerin Efendisi bu evi seçerlerken gayet ince bir hesap sahibidirler: Her şeyden evvel Dslâmiyetin-telkin merkezi olarak meydana bir mekân ifadesi, bir karargâh

146 manzarası çıkıyor. Sonra bu mekân, şehre girip çıkanlara nazırdır. Onları, şehirli müşriklerin menfî telkinlerinden evvel kollamak ve kazanmaya çalışmak imkânını veriyor. Nihayet dağınık ve

mekansız şekilde şehrin meydan ve sokaklarında din tebliğ etmekle, toplu bir merkez içinde dâvayı idare etmek arasında büyük fark var... Ayrıca müdafaa kıymeti... Böyle bir mekân içinde

müşriklerden kimse, Allah'ın Sevgilisine ve O'nun sevgili sohabîlerine tecavüze

cesaret edemez. En sonra da, mekânlaşmanın getirdiği manevî hava... Vecd yuvası bir dam altı ihtiyacı...

Bu ince hesap, son derece muvaffakiyetle neticelendi. Müminlerin veya imân istidatlılarının hemen hepsi, kayıtsızsa «Dar-ül-Erkam» a girip çıkmaya başladılar.

Ruh mekânı buldu ve mekân ruhlaştı. Pek az zaman içinde bu ev, dâvaların dâvasına madde ölçüsüyle yatak ve kadro vazifesi görmeye başladı.

Allah'ın Sevgilisi yalnız gündüzlerini «Dar-ül-Erkam» a hasrediyorlardı. Sabahtan akşama kadar orada müminleri oldurmak ve olgunlaştırmakla vakit geçiriyorlar ve geceleyin evlerine

dönüyorlardı. «Dar-ül-Erkam» isimli mübarek mekânın kıymeti, artık açıkça tebliğ ve telkin plânına çıkmak emrini alan Müslümanlıkta o kadar mühimdir ki, orada müslüman olmuş bulunmak şerefi, ilklerden sonra gelen en büyük fazilettir.

—' Allah'ın Resulü «Dar-ül-Erkam» da din neşrederken müslüman oldum. Diyebilen sahabî, Peygamber yakını saadet sahiplerinin büyüklerindendir. 147

Kureyş nasipsizleri, hidayete kavuşanların yolları üzerinde ayrı ayrı baskılar denediler. Onları hidayetten döndürmek için başvurmadıkları tazyik şekli kalmadı... Fakat tek kişinin halinde en ufak bir değişiklik, yüzünde en küçük bir ekşilik bile görünmedi. J~,

Öyle bir vecd içindeler ki, en acı tazyik kendilerine bir fiske tesiri bile yapmıyor. Bu sırada Dlâhî emir geldi: «— Kabilen içinde en yakınlarını doğru yola çağır!» korkut ve onları

Kâinatın Efendisine en yakın kollar, Haşimoğulları, Muttaliboğulları, Abd-i Şamsoğulları, Nevfeloğulları, yani bütün Abd-i Menafoğulları...

• Bu emir, çetinliği bakımından Allah'ın Sevgilisine derin bir kaygı verdi. Vazifelerindeki güçlüğü seve seve yerine getirmek üzere, uzun müddet tefekkür zorunda kaldılar. Dşe nasıl başlayacaklar, ne yapacaklar?

• Dslama davet, Allah'ın emriyle umumî olarak açılmış, uzak yakın herkese birden hitap edici bir bayrak.. Fakat Âlemlerin Rabbı, bu bayrağın, evvelâ Sevgilisinin kabîle-si ve onun yakınları önüne, yâni en çetin noktaya dikilmesini irade ediyor. Ne yapacaklar, nasıl yapacaklar?

• Aliah Resulünün günlerden beri görünmediğine dikkat eden halası; yeğeninin hasta olduğunu sanarak vazi-

148 yeti yakından görmek üzere «Dar-ül-Erkam» a gitti. Allah Resulünü gördü, soracağını sordu ve şu cevabı aldı:

— Hayır hasta değilim! Fakat Allah en yakın akrabamı korkutmamı ve doğru yola çağırmamı irade ediyor. Bütün yakınlarımı bir araya toplayıp kendilerini Hak yoluna çağırmak zorundayım!

— Peki; yalnız amcan Ebu Leheb'i çağırma! O kabul etmez. •

Ertesi gün Allah'ın Resulü bütün Abdülmuttaliboğul-larını davet etti. Hepsi bir araya geldiler. Ve davet yerinde boy gösterdiler. Dçlerinde Ebu Leheb de var..

Allah'ın Resulü kendilerine Dlâhî emri tebliğ etti. Birden Ebu Leheb köpürdü, sövüp saymaya başladı: — Kahrolası! Bizi bunun için mi çağırdın? Bununla da kalmadı. Yerden bir taş alıp. Nur Heykelinin üzerine atmak istedi ve söylendi:

— Yeryüzünde hiç kimse tanımıyorum ki, senin gibi, akrabasına ve yakınlarına böyle şeyler teklif etsin...

Allah'ın Resulü bu, her edeb dışı sövüp saymalara sükûtla karşılık verdiler. 9

Biraz sonra, küfürün en sert örneği, Peygamber amcası nasipsiz Ebu Leheb hakkında Dlâhî emir nazil olacak; Allah, Kur'ân'ında onun ismini anacak ve buyuracaktır:

«— Ebu Leheb'in iki eli kurusun!» Bu korkunç tehdidi duyan küfür delisi, kendisine bir teselli arayıp diyecektir ki: — Eğer O'nun dediği doğru çıkarsa, uğrayacağım belâya karşı malım ve çocuklarım sayesinde karşı durabilirim.

Fakat Allah, bu delice teselliyi de kökünden silip atmış ve şöyle cevaplandırmıştır: «— Malı, çocukları, bütün elde ettiği şeyler ve bütün güvendikleri, kendisini kurtaramıyacaktır.» 149

Dlâhî emirde, Ebu Leheb'in karısı da «Cehennemde odun hamalı» olarak gösterilmektedir. Ebu Leheb'in karısı Ümm-ü Cemil, Ebu Süfyan'ın kız-kardeşidir. Kocası gibi o da küfrün en kuduz hıncını yaşamakta ve Allah'ın Sevgilisine yapmadığını bırakmamaktadır.

MÜCADELE

Kâinatın Efendisi, birkaç gün sonra kabilelerinin halkını tekrar topladılar. Toplyluk kurulunca ilerlediler ve hitap buyurdular:

— Kavmin kılavuzu ona hıyanet etmez. Allah'a yemin ederek bildiririm ki, faraza bütün dünyayı yalana ve yanlışa doğru sürmüş olsaydım, yine sizi böyle bir yola çekmezdim. Yalan; hiçbir

bakımdan ve hiç kimseye tarafımdan tatbiki mümkün olmayan iş, muhal iş! Kendisinden başka ilâh mevcut olmayan Allah'ın zâtı üzerine kasem ederim ki, ben, umumiyet noktasından bütün

insanlığa, hususî/et noktasından da size gönderilmiş Allah Resulüyüm!.. Dün akşam uyuduğunuz gibi bir gün ölecek ve bu sabah uyandığınız gibi bir gün dirileceksiniz! O zaman amellerinize göre hesaba çekilecek, iyiliğiniz kadar mükâfat ve fenalığınız derecesinde ceza göreceksiniz. Bu

mükâfat ve ceza da ebedî cennet veya cehennemdir. Aranızda hiçbir fert bilmiyorum ki, kavmime benim size getirdiğim şeyden daha değerlisini getirebilmiş olsun. Ben size bu dünya ile ötelerin bütün verim ve özünü, gayesini getirdim. Ebedî hayatı..

Allah Resulünün yakınları, O'nun, tane tane söylediği bu ruhtaki sözleri, dikkat ve hatta haşyetle dinlediler. Doğruluğa ayrıca doğruluk getiren bir vakar, emniyet ve halisiyet içinde, kelime kelime helezonlaşan ve sonra hakikat ahenginin en güzelini çınlatan bu sözler, hemen herkesi gaşyetti. Handiyse bağıracaklardı:

150 — Dnandık! Yalan senin için muhaldir! Biliyoruz! Fakat küfür canavarı ve hayat kıyıcı Ebu Leheb, bir

ânda hemen nefsini bu mesut tesirden çekti ve meydan-dakilere döndü: —• Abdülmuttaliboğulları! Öyle garip garip ne düşünüyorsunuz? Bu adam bizim için bir lekedir. Kendisine yabancılar dersini vermeden gereğini siz yapınız! Ya hapsedin yahut başka bir şekil bulup bu haline mâni olun! Sonra ona bu muameleyi başkaları yapacak olursa, kabilenizden bir ferdi teslim etmeğe mecbur olmak gibi bir zillet altında kalırsınız. Teslim etmediğiniz takdirdeyse, siz, kabilece mahvolup gidersiniz!

Başlar aşağıya indi ve kimse kıpırdamadı. Korkunç sükût... Nasipsiz vicdanın

içinden gelen ve ebediyeti tepen bu kapkara sözler bütün hisleri bulandırdı. Birden bir kadın sesi yükseldi. Avvam oğlu Züb'eyr'in annesi ve Allah Sevgilisinin halası Safiyye, Ebû Leheb'e doğru bir adım etti:

— Kardeş! Özkardeşinin oğlunu terketmek ve yapayalnız bırakmak sana şeref mi verir? Ben de yemin ederim ki, ilim adamları, Abdülmuttalib nesebinden bir nebi zuhur edeceğini söylerlerdi. Dşte.o nebi budur...

Ebu Leheb, acı kahkahalarla güldü: — Ne bâtıl fikir ve boş emel! Kadınların sözüne mi kaldık?. Onların sözü gelin sandalyesinde yakışık alır. Yarın Kureyş nesilleri ayaklanır, bütün Arap kabileleri de onlara katılırsa kendilerine karşı neyle korunacağız? Karşılarında, başımızı kaşımaktan daha tesirli birşey yapabilecek miyiz? Allah'ın Sevgilisi, sükût ve tevekkül içersinde dinliyorlar. Mücadele çok kızışmak istidadı

gösteriyor. Tam o sırada Ebu Talib ilerledi ve muazzam bir irade çehresiyle şu hükmü bildirdi: — Biz sağ ciö^ikça O'nu koruyacağız! Buna mecburuz! Bu kadar!

151 Ve mırıltılar, homurtular içinde dağıldılar. Başka bir defa, Allah'ın Resulü, kendi öz aile koluna, daha tatlı ve yumuşak bir nüfuz yolu teorübe etmek istediler.

Hazret-i Ali'ye emir verdiler: — Bir ziyafet hazırla ve buna Abdülmuttaliboğuliarı-nı davet et! Ziyafet hazırlandı. Abdülrauttaliboğulları, sofranın etrafında dizildiler. Zevk ve şevk içinde yemek yendi. Son takmaların ardından kısa bir durak...

Kâinatın Efendisi buyurdular:

— Size bu dünyayı ve öteleri kefalet altına alan bir-şey getiriyorum! Niçin bu daveti benimle beraber üzerinize almıyorsunuz?

Ortalık donuverdi. Hayret... Dehşet... Kimsede müs-bet bir tavır yok... Birdenbire Hazret-i Ali ayağa kalktı ve haykırdı:

— Bu mecliste yaşı en küçük olan benim! Belki vü' cudum bücür, kollarım cılız, bacaklarım sıska... Fakat bı halime rağmen size yardım etmeğe hazırım! Haydi!

Manzara gerçekten müthiş,.. Ulvî olduğu kadar müt hiş!. En olgun yaştaki Büyükler Büyüğünün hayata haya getiren teklifi karşısında herkes çarpılıp kalıyor, herkes susuyor, ne diyeceğini bilemiyor, ne yapacağını kestire miyor; fakat on küsur yaşında bir çocuk birden yerinden zıplıyor, hidayet yönünü gösteriyor, kemikleşen inad ruhunu yumuşatmaya çalışıyor, onları teşvik ediyor, kendilerine yardım edeceğinden bahsediyor.

Böyleyken, hâlâ nasipsizler gözyaşı içinde boğulmuyor, erimiyor, kendinden geçmiyor ve teslim olmuyorlar.

Çare yoktu; Allah'ın mühürlediği kalbi kimse açamaz. 152

— 27 — Sağ elde güneş, Sol elde ay ARACI

Ezel kadar eski ve ebed kadar yeni din, Kureyşlilerin nasipsizlerine artık müthiş bir âfet gibi görünüyor. Ruhlarını, ahlâklarını, âdetlerini, ticaretlerini, iktisadî ölçülerini, içtimaî usullerini, ferdî hürriyetlerini perişan eden bir belâ...

Kureyşlinin nasipsizi, Dslâmiyet karşısında artık kendini, putundan, an'anesinden, kazancına ve geçim tarzına kadar topyekûn alt üst etmek isteyen bir tehditle yüz yüze görünüyor.

Dslâmiyet, gerçek ve her noktayı içine almış dinin ilk şartı olarak, Kureyşliyi şartsız ve pazarlıksız, baştanbaşa yenileşmeye, ezel kadar eski ve ebed kadar yeni hakikatle insanlaşmaya davet etmekte... Bu davet de artık apaçık... Mekke ve Kureyş meydanında göndere çekilmiş bir işaret...

Düne kadar dileyenin alâkalanacağı ve dileyenin omuz silkeceği mücerred ve umûmî imân ve ahlâk ölçülerinin yanında şimdi put nefreti, Kureyşli hayatının baştanbaşa tenkidi, Kureyş geleneklerinin baltalanması...

Nasipsizler için bu hücumlara kayıtsız kalmak ne mümkün!.. Nihayet, Mekke ileri gelenlerinden bir heyet kurdular. Heyet, aldığı karara göre, doğru, Allah Resulünün hâmisi Ebu Talib'in karşısına çıktı.

Dediler: —' Senin yeğenin cedlerimizin dinine, ahlâkımıza, âdetlerimize, yaşayış tarzımıza tecavüz ediyor. Seni bu

153 hale karşı tedbir almağa davet ediyoruz! Çaresi neyse düşün ve yerine getir! Artık vaziyet ciddidir! Heyet, Rebiaoğulları Utbe ye Şeybe, Haşimoğulları Âs ve Ebu Cehl, Muttaliboğlu Esved,

Mugiyreoğlu Velid, Haccacoğlu Nebiyye, Vâlioğlu Âs gibi, Kureyş'in en dişlilerinden... Heyet, ısrarında devam etti:

— Yeğenin zararlı bir meslek takip ediyor. Mekke'de sükûn ve birliği muhafaza edebilmek için O'nu sustur!

Ebu Talib, bu müracaata atlatıcı cevaplar verdi. On-iarı tatlı dil ve müphem vaadlerle oyaladı ve ince bir üslûp kulianarak başından savdı. $e kendisince muazzez, hakikatte mukaddes yeğenini sonuna kadar himaye azminden hiçbir şey kaybetmedi.

Kâinatın Efendisi, amcalarının himayesinden memnun, fakat esasta kendisi Resul olarak Allah'a sığınmış, dini yaymakta devam ediyor.

Kureyş müteazzımlarının düşmanlık gayreti de beraberce yayılıyor. Müşrikler de kendi merkezleri olan «Dar-ün-Nedve» de toplandılar. Ve yeni din üzerinde etraflı bir müzakereye girişiler. Ne gibi tedbirler alacaklar ve yeni dini ne suretle tesirsiz kılacaklar?

Nasıl imân gittikçe genişleyen bir daiVenin merkezinden idare ediliyorsa, onlar da küfürü, merkezleştirip, imâna karşı gittikçe genişleyen bir daire haline getirmek istediler. Dslama karşı tepkilerini şuurlaştırmak ve bu şuuru içtimaîleştirmek gayretine düştüler. Küfür propaganda ve müdafaasını, kendilerince hak bilinen ölçülerle, kitle halinde ayaklandırmak sevdasına düştüler. Aralarından yeni bir heyet seçtiler. Bu yeni heyeti, yeni ve en şiddetli emirlerle Ebu Talib'e yolladılar.

154 Heyet bu defa sadece şikâyet etmekle kalmadı. Eğer muradları yerine getirilmeyecek olursa nelere kadar el atacağını ve nerelere kadar gideceğini açıkça bildirdi:

— Yeğenin vaazlarından vaz geçmeyecek olursa çok şiddetli tedbirler almak zorunda kalacağız! Dş, Kureyş arasında bir iç muharebeye kadar varabilir. Son ve kat'î ihtarımız; eğer O'nu dâvasından döndürmeyecek olursan, tekrar ediyoruz, aramızda kanlı bir boğuşma patlayacaktır! Bu tehdit, o vakte kadar daima hududu muhafaza eden tavırların ve ihtiyatlı hücumların rengini birdenbire değiştirdi. Ebu Talib, iç muharebe tehdidinden, başına bir kaya parçası düşmüş gibi sarsıldı. Heyete ne cevap vereceğini bilemedi, müsbet ve menfi hiçbir şey söylemedi ve düşünüp karar vereceğini bildirmekle kaldı.

— Düşün ve neticeyi bildir! Dedi müşrikler ve Ebu Talib'i yalnız bıraktılar. Ebu Talib mahzun mahzun, düşünmekte... ALAH DÂVASINA BAĞLILIK

Ebu Talib, mukaddes yeğenini çağırttı. Karşı karşıyalar: — Kendine ve ailene müthiş bir belâ getirmemen için sana bir ricada bulunacağım. O, içinde kâinat dolu mâna, susuyor. Ebu Talib:

— Senden rica ederim; bana kaldırabileceğimden ziyade yük yükleme! O, pusuyor.

— Kureyş büyükleri, neşrettiğin dinden vazgeçmeyecek olursan, aramızda kanlı bir boğuşma çıkacağını haber verdiler. Bu dâvadan vazgeç!

O zaman. Âlemlerin, yalnız O gelecek diye geldiği Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygamber, hayal edilemez bir vakar, tevekkül, heybet ve irade tavrıyle buyurdular:

a— Sağ elime güneşi, sol elime kameri verseler de 155

bu dâvadan vazgeçmemi tekHf etseler, ben de öleceğimi bilsem yine vazgeçmem!» Ve Dnsanlığın Tacı, harikulade gözleri yaş içinde; artık kendisini bırakmak zorunda görünür gibi olan amcasının huzurundan çıktılar.

• Kalbiyle, Müslümanlığın ana şartı olan aşk ve ihlâsı en zengin çapta taşıyan, fakat bir türlü imâna varmayan asîl amca, Allah Resulünün arkasından koştu. O'nu durdurdu, kendisine çevirdi ve

haykırdı: — Haydi git, dilediğin gibi "dinini neşret! Allah üzerine söz veriyorum ki, ben seni hiçbir zor karşısında yalnız ve müdafaasız bırakmayacağım!

UÇURUM Kureyşliler iyice inandılar ki, korkutmalarının veya mükâfatlarının hiçbir tesiri olmayacaktır. Ve Ebu Talib, bir iç muharebe pahasına da olsa, yeğenini korumaktan vazgeçmiyecektir.

Bu defa başka bir tertip düşündüler: Kureyş'in en güzel ve sevimli delikanlılarından birini Ebu Taüb'e vermek, karşılığında Allah'ın Sevgilisini almak...

Ebu Talib, gülünç teklifi şiddetle reddetti: — Siz bana, kendi çocuğunuzu besletmek için vermek, benimkini ise öldürmek için almak istiyorsunuz! Bu ne münasebetsiz teklif!

Ebu Talib'ie Kureyş büyükleri arasında, bu defa, eski karşılaşmalardakilerden daha sert ve dik sözler geçti; Ebu Talib'in de Kureyşlilerle arası, her zamankinden fazla açıldı.

Artık Haşimoğulları koluyle Kureyş'in öbür aileleri 156

arasında derin bir uçurum açılmış oluyordu. Ebu Talib'in, Allah'ın Sevgilisini bu, kadar kuvvetle himaye etmesi, işi bütün Haşimoğulları çerçevesine sirayet ettiriyor; Haşimoğulları soyu, kendi içlerinden bir fert olan kâinatın en büyük ferdini himaye etmekle, Kureyşlilerin putlarına edilen tecavüzün bir nevi sorumlusu mevkiine geçiyordu.

• Haşimoğulları çerçevesinden bir ikisi, karşı tarafa geçerek Ebu Talib'e şöyle dediler: — Yakınların senin için insaflı davranıyorlar ve sana karşı gelmemek istiyorlar!.. Fakat sen onların fedakârlığını takdir etmiyorsun, bundan memnun görünmüyorsun!

Ebu Talib cevap verdi: — Allah için söylüyorum ki, yakınlarım, benim için insaflı hareket etmiyor! Asıl siz, beni bırakmaya ve düşmanlarla birleşip bana karşı gelmeye niyetli görünüyorsunuz!..

• Şimdi vaziyet, hecelenmesi hiç de zor olmayan bir sarahat belirtiyor: Kureyşlilerin hidayete kavuşanları ile küfürde kalanları arasında kanlı bir çarpışma, kaçınılması imkânsız bir neticedir.

Zira inkılâbların inkılâbı meydana gelmiş ve madde akrabalığı üzerinde dünyanın en titiz kabîle örneği Kureyş, bütün insanlığa ruh akrabalığını getiren ve herşey-den evvel kavim taassubunu kaldıran yeni ve mutlak dine karşı, olanca mesnedinin çöktüğünü sezmeğe başlamıştır.

Dnkılâb o kadar büyüktür ki, bütün insanlığa ve bütün zaman ve mekâna mahsus din, insanlığın kavmiyette en asabı kadrosu içinden fışkıracak ve evvelâ kabîle taassubu fikrini yıkacaktır. •

Bütün insanlığa Allah müjdesini getiren tek kişi ve O'nun karşısında, fert fert dalâletini azgın bir kavmiyet

157 hırsından ve putların barikadı arkasında toplayan bir ka-bîle... Müjdeci de, bu kabilenin içinden çıkıyor.

Mucize üstü mucize çapında bir zuhur... Ve bu hal, zuhurun Dlâhî olduğuna en büyük hüccet... Hücceti de ne yapacaksın? Evvelâ O'na inan ve sonra bütün hüccetleri O'na bağla!.

— 28 — Dslâm Dhlâstîr YAKICI DHLÂS Bir davet levhası: Allah Resulünün, yakınlarını davete memur oldukları zaman, ettikleri bir davet şekli... Bir davet şekli ki, en büyük mucizenin en basit eda içince saklanması gibi bir şey...

Bir ölüyü değil, gelmiş ve geçmiş, toprak ve kül olmuş ölüleri parmak ucuyla tek işarette mezarlarından kaldıracak kudret bile, bu davetteki gücünden hafif...

• Bir incelik, tabiîlik, samimîlik ye nihayet inandırıcılık ki, mucize çapının üstünde... Öyleyse en büyük mucize...

Evet; tabiîliği ve madde yönünden hiç de harikulade olmayan cereyanıyle bu hâdise, en basit tavrın içine na-mütenahî derin bir mânâ sığdırarak öyle bir mucizeye varmaktadır ki, onun yanında bütün harikuladelikler sönmekte...

Mekke'de bir meydan yerinde, yahut şehir dışında (gong) gibi bir âlet... 158

Tabiî zamanlarda kimse bu âlete el süremez; yasak!. Yanıbaşındaki tokmakla üzerine vurulduğu zaman Mekke'nin kaynayan havası madenî ürpermelerle dolar ve herkes işini gücünü bırakıp sesin geldiği tarafa koşar.

Herkes buna mecbur... Zira bu âlet, ancak müthiş bir düşman hücumu, su baskını, yangın âfeti, filân ve falan gibi hallerde çalınabilir. Başka türlü ona dokunulamaz.

Dşte herhangi birgün herkesin işiyle gücüyle uğraştığı herhangi bir saat... Görünürde fevkalâdelik adına hiçbir alâmet mevcut değil...

Biran... Tehlike gongu çalmaya başlıyor. Dört bir koldan Mekke'nin kaynar havasını kamçılayan tunç ürpermeleri... Dşini gücünü bırakan herkes meydan yerinde...

• Meydan yerinde gördükleri, vakar ve heybetin ta kendisi, Allah'ın Resulüdür. Toplananlara bakıyorlar. Bütün nazarlar üzerlerinde kümelendikten sonra, mukaddes parmaklarını yakındaki bir dağın zirve noktasına çevirip soruyorlar: ,

— Bakın Kureyşliler, bakın ve kulak kesilin! Ben size desem ki, işte bu dağın arkasında bir düşman toplandı, şehre hücum etmek üzere... Hücum edecek ve mülkünüzü yakıp yıkacak, çoluk çocuğunuzu kesip öldürecek!..

Bir ân sükût: — Böyle deseydim bana inanır mıydınız? Her bir ağızdan cevap: — Dnanırdık!.. Sen yalan söylemezsin! Lâkabın (El -Emin)... Bunun üzerine Allah'ın Resulü, mukaddes başı vecd içinde yükselmiş, şu mucize üstü karşılığı veriyor:

— Öyleyse buna da inanın; ben Allah'ın Resulüyüm! 159

Size Hak Dini tebliğe, sizi Kıyamet günüyle korkutmaya memurum! Buna da inanın öyleyse!. Yalan ihtimalini muhale götüren, ihlâs derecesini mutlak hale getiren, onun içindir ki, yeri her harikanın üstünde olan bu ihlâs edası yalnız Kureyş nasipsizlerine tesir etmiyor.

— Bizi bunun için mi çağırdın? Diyorlar ve biraz sonra «deli!» diyecekleri Kurtarıcılar Kurtarıcısının yanında, aralarında küfür delisi mahut Ebu Leheb, her biri ayrı bir tefsitle başını sallaya sallaya ayrılıp gidiyorlar.

• Dünya durdukça, bu ihlâs misali, içinde tek vicdan kıvılcımı saklayan kalbleâ yakacaktır. Fakat Allah'ın insaf vermediği kalblere tesir etmeyecek...

KORUYANLAR: En başta, vecd ve aşk içindeki müminler ve sevgili amcası

Ebu Talib... Ne yapsınlar, onu nasıl korusunlar?.

• Artık Ebu Talib Allah'ın Resulünü korumak fikrinde, kendi aile koiuna bağlı birkaç belirsiz şahısla beraber yapayalnız kalmıştır.

Aynı kolun en kudretli unsurlarından biri olan Ebu Leheb ise, Kâinatın Efendisine düşmanlıkta, bütün düşmanlardan azılı ...

Zevcelerin en şefkatlisi Hazret-i Hatice: — Kâfirlerin muamelesinden üzülme, diyor mukaddes zevcine; cahillik onların ana sıfatı.. Bundan senin tertemiz ve berrak ruhun bulanmasın,. Bütün peygamberler bu çileyi çekmişlerdir. Allah yolunun çilesidir bu...

Ve çileyi doldurmaya memur, O'nun büyük ruhu, bu 160

hitapta bütün bir huzur ve emniyet duygusuna kavuşuyor. •

Ebu Talib'in Allah Resulü üzerindeki himayesi, noksansız ve fütursuz devamda... •

Bu hususta Ebu Talib, Resuller Resulüne hitaben ve Kureyş topluluğuna karşı bir de şiir söyledi:

«Sana kimse zarar veremez;

«Bunu candan taahhüt ederim. «Meğer ki ben ölmüş olayım. «Ve toprakla üstüm örtülsün... «Sen bütün dâvanı açığa vur!.. «Dnsanları apaçık davet et! «Sana kimse zarar veremez. «Vazifenle müjdelendin sen. «Onunla gözlerin nuru olacaksın! «Beni de çağırdın yoluna,

«Dnanıyorum, evet, sözünde sadıksın; «Emin sıfatın herkesçe malûm...

«Dinin de dinlerin en hayırlısı. «Fakat ne çare, ne çare?.

«Eğer beni Kureyş utandırmasaydı, «Elbette ki, bu dîne girerdim.

«Yalnız bu din için çalışırdım.» •

Hayret!.. Allah'ın Resulü uğrunda göstermediği fedakârlık bırakmayan, O'nu şahıs plânında en çok seven ve koruyan, fakat bir türlü o büyük şahıstaki büyük Resûte teslim olmayan Ebu Talib'in ruh haleti bir çözülmez düğüm...

Hayret kelimesi bu düğümün belirttiği korkunç te-zadları ifadeden âciz... Hem inan, yahut inandığını söyle; hem de peşinden akıl almaz saikler yüzünden sıyrıl ve kabul etmemekte mazur olduğunu bildir!.

161 Bu da Allah'ın hesaba sığmaz bir hikmet cilvesi... Ebu Talib muammasını, onun ruhunu teslim edeceği ân çözeceğiz.

— 29 — Çaresi Yok! TERTDP Senenin Hac Mevsimi yaklaşmaktadır. Her sene. Hac kafilelerini karşılamak için, kabile kavgalarına nihayet verirler...

Yine öyle oldu ve Kureyşliler, Allah'ın Resulünün hacılar üzerinde bırakacağı tesiri münakaşaya giriştiler. Nasıl engelleyebilirler?.

• Kaygı büyüktür: Ya, Arabistan'ın her tarafından bol bol sökün eden hacılar üzerinde, O'nun birdenbire ve müthiş bir tesiri başlayacak olursa?. ,Ya bu hacılardan kol kol Dslâmiyete akın edecekler bulunursa?..

• Dlâhî memuriyetin haberi her tarafa yayılmıştır. Mekke'den etrafa doğru haber, dalga dalga intişar ediyor:

— Mekke'de Haşimoğullanndan Abdülmuttalib'in torunu, Allah'ın Resulü olduğunu söylüyor ve herkesi yeni dine davet ediyor.

Elbette ki, hacılar, O'nu merak edecekler, kendisini; görmek, dâvasını dinlemek, sözlerini işitmek isteyecekler...

Ya birdenbire cazibesine kapılacak ve peşinden sürüklenecek olurlarsa? O zaman ne olur Kureyş'in hali?.

162 Kureyş nasipsizleri bu ihtimale karşı alınacak tedbirleri görüşmek ve bir karara bağlamak üzere, içlerinde en yaşlı zât olan Mugiyre oğlu Velid'in evinde toplandılar.

Sualleri şunlar teşkil ediyordu: — O'nun hareket hattını hacılara nasıl belirtelim? Şöyle mi desek, böyle mi desek, filân türlü mü, falan türlü mü, mânalandırsak?..

— Bunun için O'na ne isim verelim? — Kâhin desek nasıl olur?.

— Mecnun desek?.. — Şâir desek?.

• Tekliflerden hiçbiri kabul olunmadı ve hale uygun sayılmadı. Nihayet tek bir sıfat Kureyş nasipsizlerinin tesellisini yerine getirdi:

— Sâhir diyelim.. Büyücü... Bunu ittifakla münasip gördüler. Şöyle düşünüyorlardı: — Sâhirdir; sihir ustasıdır. Zira öyle bir din neşrediyor ki, onu kabul eden, babasından, anasından, kardeşinden, karısından, aile ve kabilesinden ayrılıyor. Hiç de gam çekmeden... Bu nasıl olur?.. Ancak sihirle olur!

Tesellilerini buldular ve Dlâhî mucizenin bir tarafını görür gibi oldukları halde sihir izahından rahata kavuştular.

Bir müddet sonra Arabistan'ın her tarafından yığın yığın hacı gelmeye başlayınca hemen karşılarına çıktılar ve rasgeldikleri adamın kulağına eğilip fısıldadılar:

— O bir sâhirdir; sihir yapar, insanın gözünü boyar, aklını alır ve dünyayı ona istediği gibi gösterir. Aman. sakın inanmayın, sakın güvenmeyin!..

• Gelen hacılar, kafa kafaya vermiş merak ve dehşetten fıldır fıldır dönen gözlerle bu sihirli telkinleri dinleye dursun...

163 Bu usûl, gayesine erişmedi. Dsnadı duyanlar, söylenenlere inansın veya inanmasın, büsbütün merak, tecessüs ve cazibe hissine kapıldılar; Allah Resulünün, sözlerini ve hareketlerini büsbütün merak ettiler. O'nu yakından takip ettiler. Yerlerine döndükleri vakit de, mukaddes isimlerini Arabistan'ın her tarafına yaydılar.

Mukaddes ismi duymayan köşe bucak kalmadı. Fakat bu kafileye toplu ve umumî olarak din telkin edilemedi. Dslâmiyet, henüz bir huruç hareketine girişebilecek şortlara mâlik değil...

TESDRSDZ Hiçbir tertip ve tedbir, imân dairesinin içini karıştıra-miyor ve O'na giden yolları tıkayamıyor. Çaresi yok; ne yapsalar boş!.

Kuru kafalarını ellerinin içine almışlar, habire hesap ediyorlar:

— Ne yapalım? Ne yapalım da bu cereyanı durduralım? Yoksa işi, aynı kabîleye bağlı aileler arası bir boğuşmaya mı vardıralım?. .

• Dhtilâf her taraftan duyulmuştur. Aslat oğlu Ebu Kays isimli bir şâir de, Mekke'de iç muharebe korkusu üzerine uzun bir şiir yazarak Kureyş-li!ere soğukkanlılık ve selim muhakeme tavsiye ediyor, onlara ic muharebenin bütün

felâketlerini sayıp döküyor. Ebu Kays'ın uzun manzumesi Mekke'de okunuyor ve Ku?eyşli!er üzerinde derin tesirler bırakıyor. Fokat çare yok; hem Dslâm cereyanını durdurmanın, hem de Kureyş nasipsizlerini insafa davet etmenin de çaresi yok..

EZÂ VE HAKARET Kureyş nasipsizlerinin gayzını söndürmeğe hiçbir de-164 niz kâfi gelemez. Bu nasipsizlerin başbuğlarından. Peygamber amcası ve küfür delisi Ebu Leheb bu defa, hırsım teskin etmek için şahsî imkânları içinde ne varsa kullanmak kararında...

Utbe ve Uteybe isimli oğullarının ikisi de, önceden Peygamber damadı.. Birinde, Allah Resulünün kızı Ruk.ye, öbüründe de Ümm-ü Kelsum..

Nikâh olmuş, fakat zifaf olmamış... • Ebu Leheb, oğlu Utbe'yi çağırdı ve şu emri verdi: — Allah'ın Resulü olduğunu iddia eden adamın kızı Rukiye'yi hemen boşa! Utbe, henüz zifafa girmediği, muhterem Peygamber kızı hakkında:

— Derhal, diyor. Hemen boşarım!.. Ve Peygamber kızını boşadığı haberini Peygamber evine gönderiyor. Küfür delisinin öbür oğlu Uteybe ise babasını tatmin etmek hususunda, kardeşi Uube'den daha ileri gitmek istedi. '

Şenaat müsabakasında birinci... Nikâhlısını boşamak emrini alır almaz, doğru Allah Resulünün huzuruna çıkarak edepsizlikte en ileri bir lisanla haykırdı:

— Ben senin dinini inkâr edenlerdenim ve seni sevmem! Sen de beni sevmezsin! Dşte bunun için kızını boşadım!

Bununla da kalmadı. Allah Resulünün üzerine saldırdı, yakasına yapıştı; O'nun, Allah sevgisine ayna oian mukaddes yüzüne tükürdü.

• Mü'min bir kızın bir putpereste mkâhlanması, o vakte kadar yasak edilmiş değildi. Bundan sonradır ki, nazil olan bir ilâhî emirle bu iş kökünden engellendi.

165 Allah'ın Resulü müşrik damadından gördüğü muameleden fevkalâde müteessir oldu ve Uteybe'nin cezalandırılması için Allah'a dua etti.

• Uteybe, babası Ebu Leheb'le birlikte Peygamber kızını boşadıktan sonra çıktığı Şam seferinde cezasını buldu. Çölde bir canavar Uteybe'nin karşısına çıkarak onu parçaladı, lime lime etti. •

Uteybe'nin kardeşi Utbe ise Mekke'nin fethine kadar müşrik kaldı ve o zaman müslüman oldu. •

Allah'ın Resulü, Rukiye'yi, mü'minlerin ilklerinden Af -fan oğlu Osman'a verdiler. •

Şimdi, her vasıtayla ezâ ve hakaret çığırı açılmıştır. Dslâmiyete... Dlâhî kanun... Rabbim Allah Dediği Dçin

KÜÇÜKLÜK Ezâ ve hakaret çığırı şöyle açıldı: Kureyşliler Allah'ın Sevgilisine karşı, bir iç muharebeye meydan açmaksızın hiçbir şey yapamayacaklarını anlayınca, son çare olarak, mevsiminde hacılara kullanmak istedikleri silâhı kendi aralarında tecrübe yoluna döktüler.

Yalan, iftira, isnat, tezvir, kötü propaganda ve Ebu Leheb'in yaptığı gibi, şahsî imkânlar çerçevesinde en âdi vasıtalara tenezzül...

166 Artık, şâir, sâhir, kâhin, mecnun sesleri Mekke sokaklarını taşırıyor. Bu usûle karşı Allah'ın Sevgilisinde en küçük bir tavır değişikliği bile olmuyor, Dmân ve Dslâm, yolunda devam ediyor. Bu yol, ameliyat odasına giden koridor gibi, küfür ve çığlık ne dereceye varırsa varsın, hiç müteessir olmadan sadece hak ve hakikate, şifa ve saadete eriştirmeye memur geçit...

• Nitekim, tezvir ve iftiralara mukabil, Kureyş nasipsizleri, itikadlarının saçmalığına ve putlarının hiçliğine ait yeni hücumlar karşısında kaldılar.

Öfkeleri öyle kabardı, öyle şahlandı ki, Allah'ın Sevgilisini Kabe'de ibadet ederken yakaladılar; yanına yaklaştılar, putlara hücumunu şiddetle tenkid ettiler, gömleğine yapıştılar, O'nu boğmak istediler.

«Sıddîk» lâkabının sadık ifadesi Ebu Bekr yetişti, hızla araya girdi, Allah'ın Sevgilisini vücuduyla siperledi.

Mücadele o kadar şiddetli olmuştu ki, Kureyş nasipsizlerinin elinde, boğuştukları kahramanların sakallarından parçalar kalmıştı.

« Sahâbîlerden bir zât, bu vak'ayı şöyle anlatıyor: «Allah'ın Resulüne edilen ezaların, o zamana kadar en şiddetlisi bu... Bir gün Kureyş büyükleri Kabe'de toplanmış Allah'ın Sevgilisinden bahsediyorlardı. Şöyle diyorlardı:

— Bu adama gösterdiğimiz sabır ve tahammülü, şimdiye kadar kimseye göstermedik. Fikirlerimizi çürüttüğü, âdetlerimizi bozduğu, âyinlerimizi ayıpladığı, ilâhlarımızı devirdiği ve daha neler, neler yaptığı halde hep göz yumuyoruz!

Tam o sırada Allah'ın Resulü Kabe'ye geldiler. «Ha-cer-ül-Esved» i öptükten sonra tavafa başladılar.

Kureyşlilerin bulunduğu noktalardan geçerlerken müşriklerde bir hareket oldu. Allah'ın Resulüne söz atmaya yel-

 tenenler... Hayâsızca, edepsizce lâflar ediyorlardı. Resullerin Fahri, bu muameleden müteessir oluyor ve teessürlerinin izi çehrelerinde okunuyordu.

Dkinci ve üçüncü geçişlerinde tecavüz tekrarlanınca, Allah'ın Sevgilisi durdular ve dediler: — Hayatım, kudretinin elinde bulunan Allah üzerine söylüyorum ki, ben sizi yok etmek için gönderildim. Dşitiyor musunuz, ey Kureyş topluluğu?..

Birden, dehşete boğuldular ve ne diyeceklerini bilemediler. Sonra şöyle mırıldananlar oldu: — Haydi Ebülkaasım, sen böyle cahilce işler yapmazsın..

Ertesi günü Kureyş büyükleri aynı yerde toplandı. Bir gûn evvelki vaziyetten fena halde hiddetli görünüyorlardı. Birbirlerine diyorlardı ki:

— Biz ne yaptık? Kendisine söylediğimiz sözlere karşılık olarak en ağır tehdit

altında bırakıldık da, yine cezasını veremedik. Yazık bize! Meğer ne korkak şeylermişiz!.

Garip cilve... Tam o ânda Allah'ın Resulü göründüler. Ânî bir hareket oldu. Kureyş büyükleri bir hamlede Kurtarıcılar Kurtarıcısının üzerine atıldılar. Yakasına, gömleğine yapıştılar:

— Dinimize ve ilâhlarımıza dil uzatan sen misin? Ve şu cevabı aldılar: — Bütün bunları söyleyen ve yapan bizzat benim! Başkası değil!.

Bu mukabele üzerine büsbütün kızıştılar. Dçlerinden birisi Kâinatın Tacını kavramak istedi. Niyetleri pek fena görünüyordu. Birden Ebu Bekr yetişti, koştu, Allah'ın Sevgilisini siperledi ve haykırdı:

— Ne yapıyorsunuz? Rabbim Allah dediği için O'nu öldürmek mi istiyorsunuz? Bu, tepeden inme, hâkim hitap karşısında ezildiler. Allah'ın Resulünü bıraktılar, hiçbir şey söyleyemeyerek dönüp gittiler.» .

168 ŞENAAT Allah'ın Sevgilisine gösterilen ezâ ve hakaret, en dipsiz şenaata kadar varmaktadır. _ • Abdullah bin Mes'ud:

«Âlemlerin Fahriyle beraber Kabe'de bulunuyorduk. Kendileri namaza durdular. Adamın biri, biraz ileride bir deve kesmiş, deveyi yarmış, karın uzuvlarını çıkarmış, içi dolu işkembesini duruyordu.

Ebu Cehl, etrafına seslendi:

— Dçinizden biri şu işkembeyi alıp getirsin! Tam secdeye vardığı zaman Peygamberlik iddia eden şu adamın sırtına yerleştirsin!

Bu şen'î teklifi müşriklerden biri hemen yerine getirdi. Fırladı, koşarak deve ölüsünün yanına gitti, işkembeyi adamın elinden aldı, kucakladı, koştu, secdeye varmış bulunan Allah'ın Resulünün

mukades sırtına koydu. Manzarayı gören kâfirler, nazlarından, ağızları bir karış açık, katılasıya gülmeye başladılar.» •

Gökleri kurşundan bir kubbe gibi üzerlerine çpktüre-cek kadar şenaatte tesirli manzarayı, Abdullah bin Mes'ud anlatmakta devam ediyor:

«Hali gören biz o kadar nefret ve dehşet hissi duyduk ki, bir ân ne yapacağımızı bilemedik. Kalabalık içinde bizi müthiş bir korku yakaladı. Dşin nereye gittiğini anlayamadık. Hamle edemedik ve işkembeyi Allah'ın Resulünün sırtından alamadık. Allah'ın Resulü mukaddes başı secdede, sakin ve hareketsiz bekliyorlardı. Öldürücü ânlar geçti. Nihayet koşarak gelen bir insanın ayak sesleri... Haber almış olacak: Allah Resulünün kerimesi Fâtıma yetişti. Mukaddes babasının sırtından

Kureyş kafirlerinin vicdanından daha az pis olan işkembeyi alıp attı. Allah'ın Resulü hep secde vaziyetinde... Fâtıma, Kâinatın Efendi-

169 sine edilen bu muameleden o kadar teessür d,uydu ki, müşriklere en ağır kelimelerle hitap etti. Allah'ın Resulü de başını kaldırarak, kâfirlere cezalarını vermesi için Allah'a yalvardı. Andıkları isimler arasında Ebu Cehl, Rebia oğlu Utbe ve Şeybe, Utbe oğlu Velid, ayrıca Ukbe, Halef oğlu Ümeyye, Velid oğlu Dmâre... Aradan yıllar geçtikten sonra ben bu kâfirlerin Bedr Muharebesinde tek tek ölüp gittiklerini ve üst üste bir kuyuya gömüldüklerini ve içlerinden hiçbirinin

kurtulmadığını gördüm.» •

Küfrü besleyici ruhlarının canevinden vurulmuş olan Kureyş nasipsizleri, artık ellerinden ve hayallerinden gelen her çirkinliği işlemekte...

Allah'a giden büyük çile yolu açılmıştır. KDN

Mukaddes başlarına toprak saçanlar... Evlerinin kapısına, beş parmaklarını canavar pençesi halinde kullanıp kan izleri çekenler... •

Ve: «Sihirbaz», «Deli», «Kâhin», «Sâhir» sıfatları etrafında, küfürlerin türlüsüyle şovenler... •

Ebu Leheb, Allah'ın Resulü meydanlarda ne vakit tevhidi ihtar etse, arkasından bağırıyor: — Meramı, bizi babalarımızın dininden döndürmek... Dnanmayın!.

• Ve Ebu Leheb'in karısı, cehennemlik, cehennemde odun hamalı Ümm-ü Cemil, geceleri dağda bayırda, dikenli ısırganları toplayıp Allah Resulünün geçeceği yerlere serpiyor. Dnsanlığın Tacı hangi noktalara ayak basacaksa

170 mukaddes ayaklarına akrep kıskacı gibi dişleyici ve acı-tıcı sivri uçlar girsin diye... Ve çileler sahrasında Dslâm, dudaklarında bestelerin en güzel tevhid ahengi, bir ân bile sendelemeden ilerliyor.

— 31 — Yürüyen Dağ KUREYŞ ÇILDJRDYOR Kureyş çıldırıyor... Çünkü ne yapsa kâr etmiyor... Dslâm, yürüyen bir dağ gîbi karış karış geliyor. Kıl kadar ince karışlar... Amma geliyor. Bu gelişte de, başta o ân müşriklerin Mekke'si, bütün

dünyayı dümdüz ezeceğe benziyor. Önüne atılan, çalı, çırpı, taş, kaya kütük ne kâr eder? Ummanı çıkarsalar yine doldurup üstünden geçeceğini ihtar ediyor.

• Dşte Abdülmuttaliboğullarından Hamza da dizs geldi: — Allah bir ve sen onun Resulüsün...

Hamzc; Peygamberin amcası, Kureyş'in soylularından, pehlivan, bahadır, gözü pek Hamza... Şimdi O'na nasıl el uzatabilecekler, nasıl işkence ¦edebilecekler?

• Hamza'nın müsiüman oluşu Kureyş'e çok ağır geldi. Şöyle oldu:

Bir gün Ebu Cehl, önünden geçen Kâinatın Efendisine edepsizce sövdü. Hiçbir cevap alamadı. Hadiseye şahit bir cariye, o sırada, tepeden tırnağa silâhlı, avdan dönmekte olan Hamza'ya olanları anlattı. Hamza'nın akrabalık damarı kabardı. Ebu Cehl'i buldu, elindeki ok yayını, ikinci küfür delisinin kafasına indirdi, başını yardı.

171 Hamza'nın büsbütün öfkelenip Müslümanlığa, can atmasından korktukları için mukabelede bulunmadılar. Hamza doğru yeğenine gitti, anlattı ve dedi:

— Memnun ve müteselli ol! Şu cevabı, aldı: — Ben ancak senin müslüman olmanla memnun ve müteselli olabilirim! Allah yolundan başka murad tanımayan Resuller Resulünün bu ihtarı üzerine Hamza'da âni bir inkılâb ve imân...

TEKLDF Hamza'nın Müslümanlığı kabulünden sonra, ileride çilelerin çilesi devri açılmak üzere, Kureyşlilerde yeni bir çare ümidiyle, kısa bir gerileme oldu. O kadar apıştılar ki, yeni bir tâbiyyeye can attılar. Allah'ın Resulünü aradılar ve toplu olarak huzuruna çıktılar:

—'Muradın nedir? Eğer üstünlük ve reislikse, seni Kuröyş'in ulusu ve başı ilân edelim!. Sultan olmak istiyorsan öyle ol! Sultanımız diyelim! Eğer hastaysan, gözüne görünen şeyler cinlerse, varımızı yoğumuzu harcayıp tabipler getirtelim, sana ilâç bulalım! Ondan da bir şey çıkmazsa seni mazur görelim! Hangisini istiyorsan söyle!

Kâinatın Efendisi, tane tane cevap verdiler: «— Saydığınız istekler bende yoktur. Sandığınız illet de yok... Ben Allah'ın Resulüyüm. Allah bana Kitap indirdi. Müjdeci ve korkutucu olmamı emretti. Eğer bu yolu kabul ederseniz dünyanızı

ve ebedî hayatınızı kurtarırsınız; etmezseniz, Allah, sizinle benim aramda hükmedin-ceye kadar

sabrederim.» DMTDHAN I

Kureyş çıldırıyor. Kıl kadar ince sekmelerle gelen Ds- 172

lâm dağını durdurtmak için, başını ellerinin içine almış, hayal âleminin ötesindeki çarelere kadar düşünüyor.

Biri ortaya bir fikir attı: —¦ Yahudi âlimlerine soralım: Peygamber nasıl olur; anlayalım! Dki kişiyi vazifelendirdiler ve Yahudi alimlerine gönderdiler: — Aramızda garip bir insan peydahlandı. Allah'ın Resulü olduğunu iddia ediyor. Bu nasıl iştir, kitaplarınızda bu işin yeri var mı?

Yahudi kendilerine, Allah'ın Resulüne sorulmak üzere üç sual teklif etti: — Eğer bunların cevabını verebilirse resuldür, veremezse yalancıdır. Suallerden birincisi ve fkincisi, gelmiş ve geçmiş din kahramanlarına aitti. Fakat üçüncüsü gelmiş ve geçmiş bir insanın çözemiyeceği sır:

— Ruh nedir?

Sordular ve vahiy geldikten sonra cevabını aldılar: «— De ki, ruh, Allah'ın bir emridir.»

Ve devamı: «— Ve insanlar ona ait çok az bir şey bilecektir.» Bu cevaptaki sonsuz derinlik hikmetini, ancak bugün, Yirminci Asır felsefesinin vardığı en ince merhaleden sonra, varılmaz bir noktanın varılmazlık sırrını anlar gibi anlamış oluyoruz. Bin yıl sonra, aynı varılmazlığı ve anlaşıl-mazlığı daha iyi anlıyacağız.

Hiçbir izaha sığmayan ruhu, izah etmeden izah etmenin mucizesi... Nasıl ki, kâinatı Allah ile izah ediyor, Allah'ı nice sı-

jriyle tanıyor, fakat izah edemiyor, bilgi çerçevesi 'çi-alamıyorsak, öyle... Bu izah edememek, bilgi çerçevesine alamamakta da, en yüksek izahı bulmuyor muyuz? 173

— 32 Ömer Müslüman CELÂDET TDPD Kureyş'jn en büyük kılıç ve kalem şövalyelerinden Hattâb oğlu Ömer... Öyle sert ve celalli bir ruh taşıyor ki, gölgesinin geçtiği yerde insanlar iki saf... i. Küfür cephesinde henüz... «Ebedî Yeni» ye, nefretle karışık bir hiddetle bakıyor, her gün biraz daha taşıyor, fakat henüz kararını vermemiş bulunuyor. Kararını verdiği gün teşebbüslerin en bedbahtına geçecek; O'nu, Allah'ın Sevgilisini öldürmek isteyecek, bu işi üzerine alacak...

Ebu Cehl; Hamza'nın müslümanlığından sonra büsbütün afallayan Kureyş büyüklerini toplayıp şöyle dedi:

—• Dslâmlık cereyanını durdurabilmek için O'nu öldürmekten başka çare kalmamıştır. Bu işi kim üzerine alırsa kendisine yüz deve ve kırk bin akça!

Ömer atıldı: — Bu işi Hattâb oğlundan başka kimse yapamaz! Bir alkıştır koptu: — Haydi Ömer, görelim seni!

GDDDYOR Ömer, belinde kılıcı, yüzünde damar damar gazap, Mekke sokaklarında yol alıyor. Karşısına, müslümanlığını gizli tutan biri çıktı:

— Nereye, böyle öfkeli öfkeli, yâ Ömer? — Kureyş'i alçaltan ve dinlerini bozan Muhammed'i öldürmeğe... 174

— Boş hayal!.. O'nu öldürürsen faraza, kendini Abd-i Menaf oğullarından kurtarabilir misin? Ve Ömer'in damar damar öfkeli yüzüne bakıp devam etti:

—« Sen O'nu bırak da, çoktandır müslüman olan kız-kardeşin Fâtıma ile kocasını düşün! Erkeksen evvelâ onlardan hesap iste!..

— Demek Fâtıma ile Said müslüman, hâ? DEĞDŞEN YOL

Ömer, kızkardeşi Fâtıma'nın evinde, kapısında... Dçeriden, biri ince, öbürü kalın, sarmaşdolaş, iki yanık ses geliyor. Ulvîlerin ulvîsi karı koca iki genç, başbaşa Kur'ân okuyorlar. Yanlarında bir de muallim.. Drs oğlu Hab-bâb...

Bir fısıltı... Tatlı, yumuşak bir fısıltı... Taşlar eriyebilir. Ömer kapıyı şiddetle vurdu. Dçerdekiler Ömer'i bu hâlde görünce Habbâb'ı sakladılar. Kapıyı Fâtıma açtı. Ömer gürledi:

—• Ey nefsinin düşmanı; müslüman olmuşsun öyle mi? Ve kızkardeşinin vecd aynası berrak yüzüne bir tokat attı. Sızan kan...

Fâtıma hıçkırıklar içinde haykırdı: — Hey Hattâb oğlu, ne yaparsan yap, ben müslüma-nım!..

ERDYEN KALB:

Ömer'in karşısında vecd aynası berrak yüz ve o yüzde kan... Fâtıma, cisimleşmiş imân... Ömer'in büyük ruhuna ateştlüştü. Mırıldandı:

— Neydi gelen sesler, okudunuz şey?.. — Allah'ın kelâmı; Kur'ân...

175. Ömer, dalgın, içeriye girdi, bir köşede eniştemi ve bir kenarda kâğıt gibi bir şey, üzerinde yazılar. •

Bizzat Hazret-i Ömer anlatsın: «— Kâğıtta Besmele... Rahman ve Rahim adlarına gelince içimi büyük bir heybet kapladı. Ürktüm, kâğıdı elimden bıraktım, geriye döndüm. Sonra yine döndüm ve kâğıdı aldım: «Allah'a ve Resulüne inanınız!»... Kendimden geçtim ve Şehadet getirdim..»

Buz dağından gözyaşı bulutu... Hattâb kızı Fâtıma ve kocası, Ömer'in aycrklarına kapandılar. Gözyaşları içinde saklandığı yerden çıkan ve Ömer'in ellerine sarılan Habbâb...

HUZURDA Ömer, doğru Allah'ın Sevgilisini bulmağa gidiyor. Safa eteklerindeki ev; bildiğimiz karargâh... Sahabileri, Allah Resulünün, bir gün evvel bir duasına şahit olmuşlardı:

«— Yarabbi, Dslâmı Ebu Cehl veya Ömer'den biriyle aziz et!» Ömer'le kol kola Allah'ın Resulüne giden Habbâb bir gün sonraki bu tecelli karşısında kendisinden geçmiş...

En büyük Resul, sahabilerinin arasında, bir nur huzmesi içinde... Biri koşup haber veriyor:

— Ey Allah'ın Resulü, Ömer geliyor!.. Belinde kılıcı... Allah'ın Sevgilisinde tebessüm... Allah bildirmiştir. Hamza, eli, kılıcında, atılıyor:

— Gelsin! Geleceği varsa göreceği de var!.. Allah'ın Resulü buyuruyorlar: — Bakalım, bekliyelim...

Ömer kapıdan giriyor. Dki kişi birden fırlayıp kollarına yapışıyorlar. 176

—• Bırakınız! Enir! veren, Allah'ın Resulüdür. Ömer, Resuller Resulünün

karşısına geçip oturuyor. Resuller Resulü, Ömer'i gömleğinden çekip kendisine yaklaştırıyorlar:

—• Dslama gel, ey Hattâb oğlu! Ve dua ediyorlar:

— Allah'ım Ömer'in kafbine hidâyet ver!.. Ömer, ağır ağır, şahadet getiriyor. Manzara karşısında bir ağızdan tekbir... Bütün Mekke inledi...

SOKAKTA Ömer; bir fırtına... Haykırıyor: — Sakaklara dökülelim! Dmanımızı küfürün suratına çarpalım! Fakat mümkün mü?. En büyük zaferin tek tek ve ferd ferd devşirilme çığırında da olsak yine, çilelerin çilesi devrindeyiz.

Buna rağmen Ömer sokağa çıkıyor; önüne gelene müslüman olduğunu söylüyor. Bir bağırışmadır kopuyor:

— Ey Kureyşliler, Ömer sâbiî oldu! Ömer dininden döndü! Ömer'in etrafına üşüşüyorlar. Sille tokat bir doğuştur gidiyor. Fakat Ömer bu; yakınlarının da koşup gelmesi üzerine müşrikler, hiçbir şey yapamadan gidiyorlar.

Ömer, kırkıncı müslüman... — 33 — Çile Üstüne Çile

DŞKENCE

Hamza ve Ömer'in müslüman oluşlarından bir yıl evvele dönelim. 177

Kureyş... Allah'ın Resulüne, Ebu Bekr ve ileri şahsiyetlere fazla bir şey yapamayınca, tırnaklarını müdafaasızların boğazlarına geçirmişti.

Bunları hidayet dininden döndürmek, hiç olmazsa en acıklı sefalet ve mazlumluk çizgilerine bürümek, akıllarınca, başkalarına ders...

Ammar bin Yâser'in müslüman annesini tepeden tırnağa didiklediier. Ebu Cehl, kadının başına bir de darbe çaldı ve onu, cansız yere serdi.

Müslümanlıkta ilk mazlum ve şehit kadın... Müslüman anne, küfürdekilerin •karşısına çıkıp, en taşkın cezbe haliyle bağırmıştı: — Müslümanım, Hamdolsun!

• Roma sirklerinin yerine Mekke meydanları; parçalayan aslanlar yerine kavuran güneş... Sırtlarında, çıplak ten üzerine demir zırhlar geçirilmiş, güneşin en kızgın saatinde açıkta bekletilenler...

Karşılarında bütün bir curcuna; türkü, yuha, tükürük, tokat, tekme, küfür... Hepsinin yüzünde derin bir tevekkül, teslimiyet, huzur ve emniyet...

Dönen yok... •

Büyük sahabî, ilk müslümanlardan Bilâl-i Habeşî... Habeş illerinden gelmiş köle...

Boğazında ip, Mekke çocuklarının elinde, dağdan indirilmiş ve boynuna halka takılmış bir canavar gibi dolaştırılıyor. Öyle sürüklüyorlar ki, boynunu ip kesiyor, kanlar akıyor; fakat ağzından yalnız şu kelimeler dökülüyor:

«— Allah bir... Allah bir..» Bu manzara?..

Bu manzaradaki ulvîlik?.. Allah yolunda çekilen çilenin heybeti? 178

Dnsan hayalinin düzenlediği sun'î buluşlardan gerçeklerine kadar, hangi zaman ve mekânda böylesi görülebiidi?

• Bu hâllerin arkasından hemen Ebu Bekr yetişiyor ve Bilâl'i satın alıyor ve azad

ediyor. Artık Bilâl'e kolay kolay el sürülemez, böyle cefaları kölelere tatbik etmek, hürlere nisbetle gayet basit..

Şimdi nerede, işkence edilen köleden ve cariyeden biri varsa, Ebu Bekr orada... Hemen bedelini verip satın alıyor ve derhal azad...

Ebu Bekr, büyük Ebu Bekr... «— Güneş, Ebu Bekr gibi bir başın üzerinden doğup batmadı.» Mealindeki, sayısız güneş değerinde bir Peygamber sözünün hedefi Ebu Bekr... Malı, canı her şeyi O*nun yolunda feda... . ¦ ' _ . •

Öldürücü güneş altında çırılçıplak, kumlara arka üstü yatırılıp karınlarına küçük değirmen taşları koydukları da var...

Cevap daima bir: — Allah bir... Bir cariyeyi o hâle getirdiler ki, gözleri görmez oldu. — Bize dön ve kurtul! Dediler ona...

— Hayır, ben kurtulmuşum! Siz kurtulmaya bakın! Dr/e cevap verdi. —• Gördün mü, dediler; Lât ve Uzzâ senin gözlerini kör etti.

— Hayır, dedi; gözlerimi perdeleyen Allah'dır; şifasını verecek olan da o...

Ve sabreden, çilesini dolduran kadmın gözleri aç»!dı.

HABEŞDSTAN'A DOĞRU Peygamberliklerinin beşinci yılı... Allah'ın Resulü emir buyurdular: 179

— Çektiğimiz çile büyük... Dileyenler Habeşistan'a gitsin.. Orada kendilerine sığınak bulabilirler.

Onbir erkek ve dört kadın yola çıktı. Başlarında Affan oğlu Osman ve zevcesi, Peygamber kızı Rukiyye...

• Müslümanlar kafilesi Habeşistan'da çok iyi kabul gördü. Habeş Kralı onları Tanrı misafiri bildi ve kanatları altına aldı.

Mekkeliler de arkalarından, dağarcıklarında bir sürü hediye, Habeş Kralına birkaç murahhas gönderdiler:

— Hediyelerimizi buyur ve bize müslümanları teslim et! Habeş Kralı hediyeleri ve teslim teklifini reddetti.

TEK KDŞD DÖNMEDD Bunca ezâ altında, hidayet yolundan dönen, yapamıyan, dayanamıyan, şüpheye ve kaygıya düşen, nefsin© kapılan, içi burkulan, imân duygusu gölgelenen, küfüre kayan veya kayar gibi olan tek kişi yoktur.

Bu muazzam vakıayı, müsbet akıl dedikleri metod, topyekûn görmüş, kabul etmiş/fakat burnunu yere sürte-memiştir.

— Hak Peygamber. Başka türlü olamaz! Diyememiştir. Bu, O'nun mucizelerinin başlıcalarından!

• Babasız Hak Peygamber Hazret-i Dsâ için türlü masallar uydurdular. Ya onun bir gece sahabileriyle otururken:

— Sabah olmadan aranızdan biri bana ihanet «de-cektir; beni kâfirlere teslim edecek... Dediğini unutuyorlar mı?

Bu üstün ve münezzeh Peygambere karşı bile hain çıkabiliyor. 180

Ya Allah'ın son Nebi ve Resulüne bahşettiği bu müstesna tecelliye ne buyurulur?

Hangi itikat yolu görülmüştür ki, çile ve imtihan zamanında, tek haini, veya döneği çıkmamış olsun?

Dslâmlığın nezâket ânlarında böyle bir şey yoktur. Mucize...

Mucizelerin en büyüğü... •

Koyu Dslâm düşmanı bir Dtalyan muharriri bu nokta üzerinde başını döğer, durur: — Nasıl oluyor, nasıl oluyor da aralarından tek bir dönek çıkmıyor?.

Çünkü başlarındaki, Allah'ın en korunmuş ve en üstün resulüdür. MUAHEDE VE MUHASARA

PeygamberJiklerinin beşinci yılında müslümanlara karşı zeveban noktasına yükselen işkence iki sene sürdü, arada Hamza ve Ömer müslüman oldu ve yedinci yıl girdi.

O'nu öldürmekten başka çâre göremiyen, bunu da yapamıyan ve bütün tazyiklerinin boşa gittiğine şahit olan Kureyş, yeni bir karara vardı:

— Aramızda bir muahede yapalım! Bundan böyle Ha-şim ve Abdülmuttalip kollariyle hiçbir muameleye girişmeyelim! Onlarla aramızda alış veriş yapmayalım. Mal alıp satmıyalım, kız alıp vermiyelim! O bize teslim edilmedikçe de sulha yanaşmıyalım!

•

Dktisadî, içtimaî, ruhî boykot... Haşim ve Abdülmutta-lib kollarını, iktisadî, içtimaî ve ruhî bir çember içine almak ve orada çaresiz bırakmak kararı.. Bu karardan yalnız, küfrün azılı reislerinden Ebu Leheb müstesna...

• Muahedelerini kâğıda benzer bir şey üzerine yazdılar ve Kabe'ye astılar. Bunun üzerine bütün Haşim ve Abdül-

181 muttalib kolları Ebu Talib'in mihveri etrafında toplandı, kendi mahallelerinde muhasıra altında kaldı; ve böyle, üç yıl devam etti.

Üç yıl içinde Haşim ve A'bdülmuttalib kollarına açıkça bir buğday tanesi bile götüren olmadı. Eza ve cefa defterinin bu en vahşî maddesine de tahammül gösterdiler.

— 34 — Hep Çile GARANDK HÂDDSESD Necm sûresi inmiştir. Allah'ın Resulü, sûreyi topluluk «Cinde açıkça tilâvet ediyorlar. Lât, Uzzâ ve Menat isimli putların anıldığı nokta... O ânda bir ses işitildi. Ses (gara-nik) e benzeyen bu putlardan şefaat umulahileceğine dair bir mânâ yuvarlayıp kesildi.

Garanik, akkuş veya akyüzlü yiğit mânâsına bir kelime.. Evet, putlar bunlara benzetiliyor ve: — Şefaatleri rica olunur. Deniliyordu. Müthiş ân... Herkes dondu. Peygamberler Peygamberi tilâvette ve bütün gönlü Kur'ân'da... Secde âyeti geldi. Secdeye vardılar. Herkes secdede... Kâfirlerde.

Müthiş ân... Müşrikler sesin Allah Resulünden geldiğini ve putların övüldüğünü sanmışlar ve hemen secdeye kapanmışlardı.

Haber yıldırım gfbi her tarafı gezdi; Habeş illerine ka- 182

dar uçtu. Habeşistan'da hiçbir şeyden haberi olmayan müslümanlar, Mekke'nin baştanbaşa Dslama geldiğini sandılar. Aralarında hemen yola çıkıp Mekke'ye dönenler bile oldu.

Ağır vaziyet ve yürekler üzerine kurşundan baskı... Allah'ın, Resulü, mukaddes ellerini göklere kaldırmış, hikmetin belirmesi için duadalar..

Âyet geldi ve herşey aydınlandı: «— Senden evvel hiçbir nebî ve resul göndermedik ki, şeytan onun tilâveti içine bir şey katmamış olsun...»

RDKKAT Ebu Bekr badiyede bir kabîleye misafir... Çölün bütün kumu, tek tek gözyaşı şişesi olsa, Ebu Bekr'in kalbindeki rikkati toplayamaz. Açıkta ve herkesin gözü önünde namaz kılarken gözlerinden yaş boşanıyor; müşriklerin de kadınları, kızları, çocukları, ihtiyarları, halka olmuş, Ebu Bekr'i seyrediyorlar.

Kabîlenin reisi Kureyşlilerden aldığı telkinle Ebu Bekr'e şu ihtarda bulundu: — Herkesin gözü önünde açıkça ibâdet etmene razı değiliz! Kadınlarımız ve çocuklarımız seni bu hâlde görünce şaşırıp kalıyorlar. Olur da Müslümanlığa kayarlar. Namazını ya evin içinde kıl, yahut...

Ebu Bekr «yahut» kelimesinin mânâsını anladı: — Senin konukluğundan ve komşuluğundan ayrılıyorum! Allah'ın konukluğuna ve komşuluğuna geçiyorum! Gidiyorum!

Dedi ve gitti. O'nun yanına döndü. Çile bir kaynar su... Kabarıyor. Fakat Dslâm denizi de yükseliyor. Deniz yükseliyor.

183 35 Deniz Yükseliyor

MUAHEDE DDDDK DDDDK Muhasaradan da bir şey çıkmıyor. Kabe'ye astıkları kâğıda benzer şey, alnına «yaşıyor!» diye tvr yafta asılmış mumyadan farksız...

• Müşrikler, bu kâğıda benzer şeyi gözden geçirmek üzere Kabe'nin yolunu tuttular. Arkalarından, Allah'ın Resulü buyurdu:

—> O şeyin üstüne ne yazılmışsa, Allah'ın isminden başka her kelimesini güveler yedi! Kâğıda benzer şey didik didik... Kalbura dönmüş... Üstünde yalnız «Allah» kelimesi... Başka ne harf, ne çizgi, ne nokta...

• , Artık her şey, bütün tazyik tedbirleri iflâsta.. Deniz yükseliyor. EBU TALDB ÖLÜM DÖŞEĞDNDE

Allah Resulünün yaşları kırk dokuz yıl, sekiz ay, on-bir gün.. Amcaları Ebu Talib ölüm döşeğinde... Yaşı seksen yedi.. Kendisine babalık etmiş, sayısız fedakârlık göstermiş, soy ve aile gayretleriyle de olsa himaye, kanadını alabildiğine açmış, Dslâmiyete asla düşman olmamış, hattâ onu benimsemenin son haddine kadar gelmiş, fakat yekûn çizgisini çekememiş ve toplamı yapamamış dfcn ihtiyara bakıyorlar.

Dalgın dalgın baktılar ve fısıldadılar: 184

— Amca, şahadet getir de Kıyamet gününde sana şefaat edebileyim! Ebu Talib gözlerini açtı, tekrar açtı; sonra doğrulur gibi yaptı ve başını yeğenine doğru bıraktı. Ağır ağır:

— Kardeşimin oğlu, dedi; eğer Kureyşliler «ölümden korktu da müslüman oldu!» demiyecek olsalardı, seni sevindirmek için hemen Dslama gelirdim.

Cаırpıcı levha. Her şeye rağmen Hâşimoğullarının asîl üstü asîl kanı, Ebu Talib'de istikâmetini bulamamış bir harikuladelikle tecellî ederken, bu kadar yakına geldikten sonra yine uçurum... — Ölümden korktu demiyecek olsalardı.

Diye düşünen asîl Arap, o anda asıl Allah korkusunu hesap edemiyor ve hâlâ: — Seni sevindirmek için müslüman olurdum!

Diye de, dâvayı şahsî hatır ve fedakârlık kadrosunda görüyor. Ulviyet ve dalâletin, birbiri içinde çizdiği görülmemiş tezad levhası... Ölüm döşeğinde,

ihtiyar şövalyenin başında, yeğeni. Kâinatın Efendisinden başka, kardeşi Abbas... Ruhunu teslim ederken Ebu Talib'in dudakları kıpırdar gibi oldu. O zaman Abbas, Allah'ın

Resulüne döndü: — Kardeşimin oğlu! Temin ederim ki, istediğin şahadeti getirdi. Allah'ın Resulü buyurdular:

— Ben işitmedim! • Dslâm büyüklerinden bazılarının fikri: — Bu hale göre Ebu Talfb, ölürken müslüman gitti... Daha büyüklerin fikri: — Heyhat ki, aksi... Abbas'ın şehadetiyle buna ina-nılamaz. Zira Abbas henüz bizzat müslüman olmuş değildi. Olsaydı mesele yoktu. Allah'ın Resulü «ben işitmedrm!» buyurmazlar, Abbas'ın şehadetini kabul ederlerdi.

185 Allah'ın Resulü, manzaradan o kadar üzüntü duydular ve bütün insanlığa rahmet hazinesi kablerinde öyle bir oyrılık acısı hissettiler ki, tam ihtizar ânında Ebu Taiib'e hitab ettiler: — Amca, Allah tarafından yasak edilmedikçe, daima sana mağfiret dileyeceğim!

Fakat âyet indi ve yasak geldi: «— Peygamber ve müminler için, ne kadar yakınları olursa olsun, müşriklere rahmet dilemek olmaz!»

Ve Allah buyurdu: / «— Sen, sevdiğine hidayet edemezsin; lakin Allah dilediğine eder.»

Dşte bütün insanlığı saran hikmet ölçüsü...

• Allah'ın bizzat şehadetrnden sonra, Ebu Talib'in nasıl gittiği münakaşa götürmez. Ebu Talib gibi, bağına girdikten, asmanın üstüne titredikten, böcekleri temizledikten, suyunu verdikten, meyvesini yetiştirdikten sonra dudağının üstüne koydukları halde üzümünü yiyemiyen insanrn nasibi sadece ağlatıcıdır.

Sırların, Allah'ım, sırların sonsuz... •

Müslüman Abbas, bir gün Allah'ın Resulüne soracaktır: — Ey Resul, sana bu kadar yardım eden, şefkat gösteren insanın bu hareketlerinden kazanacağı hiçbir şey yok mu?

«— Var, buyuracaklar Allah'ın Resulü; ben onu Cehennemin tâ dibinde buldum ve en serin yerine çıkardım.»

Mutlak mizanda kötülükle beraber, hiçbir iyilik yoktur ki, teraziye girmeyecek olsun.. Ebu Talrb ölmüş ve artık koruyucuya da lüzum kal-

186 mamıştır. Sevgilisinin koruyanı doğrudan doğruya Allah... Deniz yükseliyor.
HÜZÜN YILI

Deniz yükseliyor, fakat acı da beraber... Allah sevgi-Hsini bütün insanî desteklerden ayırıyor. Ebu Talib'in arkasından, üç beş gün içinde, Hazret-i Hatice de vefat etti.

Peygamberliklerinin onuncu yılı... Bu yılı andıkları zaman, Allah'ın Resulü, şöyle derlerdi: «¦— Hüzün yılı...»

Tam yirmibeş yıllık zevce,. O'na bütün ruhunu ve her şeyini veren büyük kadın.. D*k müslüman ve Meleğin bizzat Allah'tan getirdiği selâma nail insan...

• Namazını bizzat kıldırdılar; ve mesafelere hayat katan gözlerinde yaş, «Hatice-tül-Kübrâ»'nın üstüne atılan kara toprağa uzun uzun bakıp döndüler.

— 36 — Merkez ve Muhit FIRSAT

Ebu Talib'Ie Hazret-i Hatice'nin ölümlerini, Kureyş fırsat bildi. Allah'ın Resulüne ve müslümanlara ettikleri cefayı, sinsi sinsi, büsbütün kızıştırdılar.

Akıllarınca, müslümanlığı ve müslümanları bir kese içine alıp orada çürütmeye bakıyorlar. Dinin hâd devresini böylece müzminleştirebilirler ve olduğu kadariyle bırakırlarsa, dâvayı önlemiş olacaklarını sanıyorlar.

187 Allah Resulünün hakikat nuruna bakan gözleriyse dı-şarlarda... Mekke dışında... Dairenin merkezinden başlayan fışkırıştan sonra muhite atlayıp oradan merkeze dönmek, en tesirli başarı sırrı... Suyu durdurtmaya ve dondurtmaya gelmez.

• Muhite doğru ilk çıkış tecrübelerini Taife doğru gösterdiler. Yanlarına, eski köle ve ebedî âşık, Harise oğlu Zeyd'i aldılar; ve Mekke'ye birkaç konak yoldaki Taife, orada yaşayan Sakîf oymağına gittiler.

• '-¦'¦ Tâifliler, Allah Resulünün etrafını aldı.

Alık alık bakıyorlar. Kargaların güneşe bakışı gibi.. , Kâinatın dayanağı Nur Sütunu bir insan; ve yanında, O'nun zahirî dayanağı sadık arkadaş.. Evet; hiçbir şey görmeden ve anlamadan alık alık bakıyorlar.

— Allah'a inanınız! Ortaksız ve benzersiz Yaradanı ve onun Resulünü doğrulayınız!

Tâifliler, iman etmek şöyle dursun, kâinatın dayanağı Nur Sütununun üstüne taş yağdırdılar; karga ağızlarını açtılar ve söğüp saydılar.

• Muazzez sahabî Zeyd, Kâinatın Efendisini korumak için kendisini hedef verdi ve tepeden tırnağa yaralandı.

Bin zahmetle Mekke'ye döndüler. •

Mekke'de, Kureyş müşriklerinin, Tâif dönüşünden yeni bir fırsat kazanıp yeni bir saldırışa geçmeleri ihtimaline karşı, Adiyyoğlu isimli birine misafir oldular. Derin nüfuzlu ve geniş maiyetli, prens soyundan bir insan olan Adiyyoğlu, Allah'ın Resulünü ihtiramla misafir etti ve bütün

tebaasını O'nun etrafına dolayıp, Kâinatın Tacını gözledi. 188

Araplarda gelenek, misafire böyle bir alâka emrediyordu. Hele O'nun gîbi bir misafire... HATDCE'DEN SONRA

Büyük ve Temiz Hatice'den sonra ilk izdivaçları bu sıralarda oldu. Hatice'nin hayatında ikinci bir zevce almayan Allah'ın Sevgilisi, bu sıralarda Hazret-i Sevde'yle evlendiler.

Ümmetin en büyüğü Ebu Bekr'in kızı Ayişe ile nikâhları da bu sırada... Ayişe henüz çocuktur ve zifafları ileride olacaktır.

KANDDL ÇEMBERD Dışarıdan merkeze dönmenin başlıca atlama noktası, Medine.. Daire muhitinin hâkim noktası Medine...

Tâif tecrübesinin verdiği hazin ders, Allah Resulünün hikmet yuvası mukaddes kalblerine «Medine» ismini büsbütün nakşetmiştir.

Mekke'nin şimal garbında, Rum illerine giden yolların kavuşacağı, nazik kilit noktası ileride Peygamber Beldesi ve mücerret (site) mefhumunun canlandırıcısı, mâmur ve feyizli Medine... •

Her yıl «Sûk-u Ukâz» mevsiminde, panayır vaktinde, Mekke'nin dışına çıkıp yolları, ufukları kollamak, âdetleri...

Tesadüf ettiklerine Nuru yöneltiyorlar ve onların kalb aynalarındaki akislere

bakıyorlar... Ebedî hayat nurunu, alabilen alıyor, alamayan tepiyor.

• O devrenin Hac mevsiminde de Mekke'den çıktılar ve Akabe adlı mevki yakınlarında Medinelilerden bir topluluğa rastladılar.

189 Bunlar, Haşim oğullariyle aralarında uzaktan aile ve kan yakınlığı bulunan Hazreçliler... Sordular: — Siz kimlerdensiniz?

— Hazreç kabîlesindeniz. — Şöyle bir kenara otursak da biraz söyleşsek... Hazreçliler, kâinatın dayanağı Nur Sütununun etrafav

da yer aldılar. •

Medinelilere biraz Kur'ân okudular ve davet buyurdular: "i- — Allah'ın dinine giriniz!

• Medineliler ötedenberi yahudilerden duymaktaydılar: — Peygamber gelecek, vakit yaklaşıyor. Kendi ihtiyarları da söylemişlerdi: — Mekke'de Fihr evlâdından bir Peygamber gelecek...

Teklif karşısında birbirlerine baktılar; ve o günedek işittrkleriyle o gün gördükleri arasında öyle bir bedahet duygusuna kapıldılar ki, hemen Müslümanlığa can attılar:

— Allah bir; ve sen onun Resulüsün... •

Bunlar, Medineli ilkler... Altı kişi: Es'ad bin Zerrâre

Rafi bin Malik Avf bin Haris Kutbe bin Amr Ukbe bin Amr Câbir bin Abdullah Bunlar, Allah Resulünün Mekke dışında mukaddes nazarlarını çeken Medine çemberi üstünde altı kandil...

Alevi sıçraya sıçraya öbür kandillere geçecek, Medine çemberini baştan başa tutuşturacak, daire muhitini nokta nokta donatacak..

190 Medine'de başlıca iki kabile: Hazreç ve Evs...

Birbiriyle geçinemiyen bu iki kabileden Hazreçli ilk altı kandil, Evs'i de tutuşturacak ve bütün Medine'yi iman. çemberi içinde sımsıkı kuşatacaktır..

• Medinelilere: — Bir yıl sonra yine buluşalım, yine burada... Emri verildi. — Evet, ey Allah'ın Resulü, bir yıl sonra aynı yerde tekrar buluşalım... Dediler ve ruhları alev alev, ayrıldılar.

— 37 — Miraç KEYFDYET Allah Resulünün yükseklikler âlemine urûc etmesi... Derece derece ötelerin sırlarına ermesi... Nihayet (Son)un son haddini de geçmesi ve hadsizlik ufkuna varması... Bütün nisbet ve kıyasların, içinde kaynayıp yok olduğu ve ulvî bir nur âhenginden ibaret kaldığı vahdet çağlayanına girmesi.. Allah'ı görmesi, Allah'la konuşması, Allah'tan emir alması...

Miraç kelâm aynasında, budur ve bunda, Allah'a mekân ve istikâmet tâyini yoktur. Bilmeden bilmenin bu keyfiyeti önünde, başımıza vecd" örtülerini çekelim, içimize büzülelim, yalnız zevk idrâkinden ibaret kalalım; ve zaman ve mekân üstü bir duygudan, aklın arkasından gidemiyeceği bir sezişten başka her kapıyı kapayalım. Aklın bütününü temsil eden Cebrail, şort 19t

had çizgisinde Allah'ın Sevgilisine ne diyecektir, göreceğiz. •

Üzerinde bulunduğumuz azîm keyfiyet, şu, bu değil. Sevgilisinin Allah'a urûcu ve bu arada tabaka tabaka gördüğü âlemlerdir. Ve bu büyük oluş, ruhanî ve cismanî ruh ve madde bir arada, mutlaktır. •

Dnananlardan bile, bu en büyük oluşun arkasından aklını koşturanlar var: — Bir gecede bir oluş mu; o da uyku halinde mi uyanıkken mi? Yoksa ?ki oluş da biri

uykuda ve öbürü uyanıkken mi? «Mescid-i Aksa» ya kadar olan uyanıkken de, ötesi «Arş-ı Alâ» ya

varıncayadek, uykuda mı? Madde gözüyle mi gördü, ruh gözüyle mi? Şu nasıl oldu, nasıl, niçin, neden?

Dmanın yarısı olsaydı, yarım imanlı diyeceğimiz sınıf da şöyle der: — Miraç sade ruhanîdir, cismanî değil.

Derin mü'min ise tam bir esrar anlayışı içinde hükmünü Vtirir. — Miraç haktır; ve hem ruhanî hem de cismanîdir. Cisim ve ruh beraber... Allah'ın kudretini ölçmeğe de kimsede ve hiç bir akılda mecal yoktur. Dış şekil bir kere de sapasağlam

çerçevelendikten sonra, teferruat üzerinde her türlü çekişme kabadır. Çekişenler, aşk ve zarafet, ve ürperti cepheleri noksan olanlar...

Nurdan harflerle mahyalandırılacak hakikat şudur k\. büyük oluş bir keredir, uyanıklık halindedir ve bir arada hem ruhanîdir, hem de cismanî... Bunu bin kere tekrarlayınız...

DSRÂ Gece gitmek mânasına. Geceleyin gitmek... Büyük oluşun ismi bu... Kur'ân O'nu (Dsrâ) süresiyle bildiriyor.

192 O, Miraçta Allah'a giden: «— Geceleyin beni alıp gittiler.» Peygamberliklerinin onuncu yılında ve Rebîülevvel ayında, Kabe'nin «Hatîmo kısmında gece vakti, yanları üzerine yatmış, uyudular.

Bir kimse geldi. Başlarında Hazret-i Ali ve Ömer bulunan, en şanlı ve eminlerinden yüzlerce sahabînin imzalarını taşıyıcı «Dsrâ» hadîsi kafidir «nass» a bitişiktir.

Evvelâ göğüsleri şakkediliyor ve kalbleri yıkanıyor. Bu hâdise, çocukluklarında başlarından geçen ve sonra tekrarlandığı rivayet edilenle beraber, üçüncü...

Derken kendilerini bir ak ata, Burağa bindiriyorlar. Bu at fazla cüsseli değildir; fakat dört nala harekete geçince, ayaklarını gözün görebildiği son noktasına basmaktadır.

© Göğün kapısına varınca bir ses işitiyorlar: — Kimsiniz?

— Cebrail'im.. — Yanındaki kim?. — Muhammed Mustafa... — Muhammed Resul oldu mu? — Evet..

— Hoş geldi, safa geldi. Ve gökler açılıyor. Dlk kademede Âdem Peygambere rastlıyorlar. Cebrail: — Bu senin ceddin Âdem, selâm ver! Selâmiaşıyorlar ve Âdem Peygamber: — Merhaba, diyor; saiih oğul ve saiih nebî. Tabaka tabaka, Yahya, Dsâ, Yusuf, Ddris, Harun ve Musa Peygamberleri görüyorlar. Yedinci gökte Dbrahim

193 Peygamber. Oradan «Sidre-tül-Münteha».. Bu nokta, akıl ve kıyas âleminin son haddidir. •

Kendilerine, kapılarından sayısız meleklerin girip çıktığı «Beyt-ül Mâmur» u gösteriyorlar; ve bir kâse süt. bir kâse şerbet, bir kâse bal uzatıyorlar. Allah'ın Resulü sütü alıyor.

Cebrail: «_ Sen ve ümmetin, diyor; seçtiğin sütün fıtratı üzerindesiniz.» Dmam-ı Nevevî:

«— Süt, Dslâm ve doğruluk remzi orada..» Günde elli vakit namaza memur ediliyorlar. Emri, aldıktan sonra Hazret-i Musa'nın tabakasına rücu ettikleri zaman, Musa Peygamber:

«— Ümmetin buna takat getiremez; ben senden evvel insanları tecrübe ettim; git Allah'a yalvar, hafifletmesini iste!»

Diyor. Birkaç kere gidiş ve geliş oluyor ve nihayet namaz, günde beş vakit olarak farzlaşıyor. YOL VE SON NOKTA

Yol, mutlak Kur'ân delaletiyle, «Mescid-ül-Haram» dan «Mescid-i Aksa» ya, yâni Kabe'den Kudüs'teki «Beyt-ül Mukaddes» e ve oradan namütenahi esrar âlemine...

Nisbet ve kıyas âleminin ufkunda «Sidre-tül-Münteha» isimli bir ağaç, bir acayip ağaç dikili... ©

Bu noktada Cebrail, en küçük mesafe ölçüsüyle dahi ilerisine imkân görmeyen bir haşyet edâsiyle durdu:

— Ben buradan ileriye geçemem! — Niçin?

— Yanarım! 134

— Ya nasıl geçilir buradan ilerisine.. — Aşkla...

Ve Allah'ın Sevgilisi, kendisini, tek başına nur fevvâ-resinin içine bırakıp geçiyor ve huzuru buluyor.

Meleğe verilmeyip insana verilen sonsuz sır.. Dlâhî visal anahtarı... Ve gidişte ve dönüşte daha nice tecelli.. — 38 —

Mucize EN ÜSTÜN PEYGAMBER Miraç'ta bütün Peygamberler O'nun arkasında namaz kıldılar ve Allah Sevgilisinin üstünlüğünü belirttiler.

Esseyyid Abdülhâkîm (Arvâsî): «— En üstün dört derece: Birinci öz lâkabiyle, Allah'm Sevgilisi... Dkinci «Dost» lâkablı Dbrahim Peygamber... Üçüncü «Konuşan» lâkablı Musa Peygamber. Dördüncü «Ruh» lâkablı Dsâ

Peygamber..» MADDE ÂLEMDNE DÖNÜŞ Miraç Gecesinin sabahı, Allah'ın Sevgilisi, «Dsrâ»yı haber verdiler. Dinleyenlerde, ışığı milyarlarca senede gelen bir feza noktası ile dünya arasındaki bir merdivenin helezonları üzerinde yuvarlanır gibi bir hayret... Dman sahipleri hemen kabul etti.

• Haber, dalga dalga Mekke'yi tuttu. Henüz teslimiyet sırrının en büyük dehası Ebu Bekr Hazretlerinin haberi

195 yok... Haberi akla en zıd şiveyle müşriklerden duyunca şöyle dedi: — Bunları O mu söyledi?

— O söyledi! — O söylediyse doğrudur! •

Hemen Peygamberin huzuruna çıkan Ebu Bekr vaktiyle kendisinin görüp de O'nun görmediğini bildiği «Beyt-ül-MukaddeSBD Allah'ın Resulünden çizgisi çizgisine dinledi, ve hayran, mırıldandı: — Hepsi doğru, Ey Allah'ın Resulü!..

— Mekke'ye gelirken yofdd bir deve kervanı gördüm. Buğday yüklü develer.. Dçlerinde bir erkek deve.. Yükünün bîr tarafındoki denk siyah, bir tarafındaki beyaz... Devenin hizasına geldiğimiz zaman deve ürküp devrildi. Ve şöyle oldu, böyle oldu.

Mekke kapılarında, bekleyenler ve kervandakiler, bütün teferruat unsurlarırun noktası noktasına gerçekliğini bildirdiler.

• Lâkin imân aklından başka hiçbir anlayış, büyük oluşa yatmadı. Dmân aklı şudur:

Kıyamette kötülerin yüzleri üstünde yürüyeceklerini söyleyen Allah Resulünün kendilerine istifhamla bakanlara verdikleri cevap:

«— Dünyada ayak üstünde yürüten Allah, kıyamette de yüz üstü yürütmeye kaadirdir.» Bir kaba akıl mümessili, bir velîye soruyor:

— Allah isterse deveyi iğne deliğinden geçirebilir mi? — Elbette geçirir.

— Nasıl geçirir? Deveyi küçülterek mi, iğne deliğini büyülterek mi? 196

— Dsterse deveyi küçültür, dilerse iğne deliğini büyültür; yahut ne onu yapar, ne öbürünü, yine geçirir. Dmânın tam olduğu yerde isbat yoktur

HEP MUCDZE Peygamberliklerinin sekizinci yılında «Dnşikak-ı Kamer» kamerin ikiye bölünmesi.. Mehtaplı bir gecede, ay ve sema O'na tutkun, bu mucize olmuştu.

e Evvelâ her şey mucize... Her şey Allah'ın mucizesi.. Yekûn halinde varlık ve tek tek her şey mucize... Göz mucize, kulak mucize, akıl mucize, ruh mucize... Dki parmak ucu arasında bir çiçeğin ipek nescini lif lif tadan duygu nedir? Ne sayalım! Dnsanın içine ve dışına doğru her şey mucize... Hacim mucize, şekil mucize, renk mucize...

Sonra bütün bunlar basit ve tabiî sayılıp da meccani bir bedahet hissi içine girildi mi, artık bunlardan ötesinde olmaz sanılan şeyler ayrıca mucize...

Dnsan ne aptaldır! Mucize içindeyken mucize bekler. Ondan da; bütün hâdiselerin basite irca edildiği zemin üzerinde bile her haliyle mucize olon Allah'ın Sevgilisinden de, mehtaplı bir gecede mucize istediler.

• Her noktasına hayran olunacak bu âlemin meccani bedaheti içinde rahat rahat gezinenler ve bütün bu «olun» ların «olmazlarını görmeyenler, Ondan ayrıca «olmaz»! istediler ve Allah verdi.

Zira mucize, Allah'ın, Peygamberleri elinde gösterdiği, işte o ayrıca «olmaz»lardır. Ay, O, parmağını çevirince ikiye bölündü ve Hıra dağının iki yanında iki parça halinde görüldü. Mehtaplı gece... Ayın on dördü... Ayın hayran hayran daldığı güzeller güzeli O.. Aya çevrilen mukaddes parmak: ve kamer iki parça... Etrafında, şaşkına dönmüş, mucize isteklisi karaltılar. 197

Dşte mucize, ikiye bölünen ayla beraber, O. Fakat anlamayana ne faide!.. — 39 —

Hicret MEDDNELDLER Bir yıl sonra aynı yerde teHrar buluşmayı vâdeden Medineliler geldi. Bu defa on iki kişi... Beşi, ilk gelenler ve Medine'nin kandil çemberini kuran altı kişiden.. Yalnız Câbir bin-i Abdullah

gelememişti. Gelenlerin on'u Hazrec kabilesinden, ikisi de Evs'ten... •

Kısa bir görüşme.. Geriye kalanı da Dslama girdi ve hep beraber Allah'ın Resulüne bir anlaşma biy'ati ettiler:

Allah'a şirk koşmak yok... Hırsızlık yok... Zina yok... Evlât öldürmek yok... Dnsanlara zulüm ve Dftira yok... Allah'ın emirlerine isyan yok.. Allah'a kulluk ve bağlılık dışına çıkmak yok..

Allah'ın Resulü buyurdular: — Kim bu ahde vefa gösterirse Allah onu Cennete alır. Kim küfre düşmeksizin ahdini bozarsa Allah'ın iradesine kalmıştır.

Hep birden baş eğdiler ve Medine'ye döndüler. Aralarından biri, Allah'ın Resulüyle kaldı. Medine müslümanlarının başı, Esâd Bin Zerrâre... Kandili, her tarafı alev alev yalıyor. Bu defa onbir kişi olarak Medine'ye dönünce, ^rrala^ rındaki Evs kabilesinden iki şahıs, iki kabileyi birbirine büsbütün yaklaştırdı.

Kandiller, Medine çemberi üzerinde, birinden öbürüne atlıya atlıya kırk kandili yaktı. Bir zamanlar Allah Resulünün etrafındaki ilk halka... Tam kırk...

198 Mekke'ye bir mektup gönderdiler: — Ey Allah'ın Resulü; bize Kur'ân öğretecek ve müs-lümanlığı gösterecek bir muallim gönder. • Bir sarîabî gönderildi.

Bundan böyle Medine müslümanlarının ismi Ensâr... Nusret ediciler, yardımcılar.. Mekke müslümanları da «Muhacirin» muhacirler ismini alacak..

Kırk kandil alevler içinde... Alevler sıçraya sıçraya gidiyor. Allah Resulünün gönderdikleri din taiimcisi yerine varır varmaz kandil çemberi üzerinde yeni bir nefes... Tutuşan tutuşana...

Dşte Abdül-eşhel oğulları kabilesinden iki ileri insanın müslümanlığı kabul etmesi, bütün kabileyi, kadınlı ve erkekli, islâm dairesine atıverdi. Aralarında Asram lâkablı tek kişiden başka Dslama girmeyen hiç kimse kalmadı. O da, Uhut gazası günü birdenbire müslüman olup kendisini cenk meydanına fırlatıverecek; ve ne cilvedir ki, Allah'a bir kere secde etmeden en yüksek mertebeyi bulacaktır. Şehit...

Allah'ın Sevgilisi haber verecektir: — Asram Cennetlik oldu.

Topyekûn Dslama gelen bu Abdül-eşhel takımı, bir mübarek topluluk... Aralarından tek münafık çıkmadı...

CANLARINDAN KIYMETLD Yine bir mevsim sonra, aynı buluşma yerinde, yetmiş Medine'li müslüman, Allah Resulünün huzurunda.. Aralarında iki de kadın..

Yeni ahd: «— Bu andan itibaren Allah'ın Resulünü, nefslerimi-zi, zevcelerimizi, çocuklarımızı koruduğumuz gibi koruya-

199 cağız! O'nu canımızdan kıymetli bileceğiz! O'nun düşmanlarını düşmanımızdan sayacağız ve karşılarına kılıçla çıkacağız. O'nun yolunda, gerekirse Arapla ve Acemle (bütün dünya ile) cenkleşeceğiz.»

Allah'ın Resulü elini uzattı ve Medine büyükleri, teker teker ellerini, insanlığı çekip kurtarmak için yaratılan mukaddes elin üstüne koydular.

YEND ÇIĞIR Artık büyük dâva merkezdeû muhite sıçramıştır. Bu muhit, genişleye genişleye bütün insanlığı içine alabilir. Kurtarıcılık Merkezinin bizzat bu muhit içine girecekleri ân, Saadet Asrının ikinci çığırı açılacaktır.

® Allah'ın Resulü bu yetmiş kişiden on ikisini, geriye kalan Medine müslümanlarına kolbaşı seçtiler ve dua buyurdular..

Hâlâ hsr şey Kureyş kâfirlerinden gizli... Bir takım sızıntılar etrafı yalamaktadır amma, plânın azametini anlayan yok... Yalnız nur alevlerinin şimdi Medine'yi sarmaya başladığı, uzaktan küfrün gözüne, anlaşılması imkânsız, acayip bir manzara gibi görünüyor. Korkuyorlar, fakat

anlayamıyorlar. Anladıkları sadece, müthiş bir hareketin hazırlanmakta olduğu... KARARGÂH MEDDNE

Allah'tan, küfre silâhla karşı çıkmak emri geldi ve artık karargâh Medine... — Teker teker, üçer beşer, Medine'ye göç etmeye başlayınız!

Öncüler harekete başladı. Dlk giden Ebu Seleme olmuştu. Medinelilerin biy'atinden bir yıl evvel... 200

Sonra Âmir bin Rebia ve zevcesi Leylâ... Arkasından Abdullah bin Cahş... Derken bölük bölük sahabî Hazret-i Ömer ve yakınları.. Hazret-i Osman ve Habeşistan'dan dönenler..

Herkes gizlice çıkıp gittiği halde, Ömer, belinde kılıç ve elinde ok, hareketinden evvel Kabe'yi tavafa gitti, yedi kere tavaf etti ve oradaki müşriklere şöyle haykırdı:

— Dşte ben gidiyorum! Anasını ağlatmak, karısını kocasız ve çocuğunu babasız bırakmak isteyenler şu vadiye doğru arkamdan gelsin!

Mekke iie Medine arasında, develerin ayak izlerinden, dalgalı, dolambaçlı, ahenkli bir yol... Bu yolu, kâinat çapında bir kurtuluş hareketinin erleri, Allah Sevgilisinin Mekkeli sahabîleri, tevhid muhacirleri açmıştır.

• Mekke'de, Allah Resulünün yanında, Ebu Bekr ve Ali'den başka kimsecikler kalmadı. Ebu Bekr rica etti:

— Bana da izin ver, gideyim, ey Allah'ın Resulü! — Katlan, yâ Eba Bekr; Allah'tan niyazım o ki, seni bana yoldaş etsin. Ebu Bekr, başına inen gökler dolusu devlet altında, başını eğdi, tek kelime söylemedi. — 40 —

Yol KUREYŞ TOPLANIYOR Kureyş, bu anlaşılmaz, acayip, fakat ürkütücü işler karşısında, meclis evleri olan «Dar-ün-Nedve» yi doldurdu. Bir araya geldiler. Saatlerce çekiştiler.

201 — Bölük bölük gidiyorlar! Nereye-.. Medine'ye mi? Orada ne yapacaklar? Hiçbir şey belli değil... Bu gidişle her şey olabilir! Mekke'de O'ndan ve en yakın bir iki kişiden başka kimse kalmadı! Dşte sessiz bir sıyrılışla içimizden çözülüyorlar! Yarın birdenbire teoemize düşmeyecekleri ne malûm!.. Göz göre göre razı olacak mıyız?.

Ve karar: — Artık, ne pahasına olursa olsun, O'nu öldürmeliyiz! Piân tamam.: Gece evine gidecekler ve uykuda öldürecekler Bir sürü kâfir bu vazifeyi üstüne aldı. GECE

Allah'ın Sevgilisi her şeyi biliyor; yatağına yatmadı. Oraya Ali'yi yatırdı ve bir köşede «Yasin» sûresini okumaya başladı.

Sıra, şu mealdeki âyete gelmişti: «— Biz onların önlerine ve arkalarına duvar çektik ve şuurlarını körlettik. Ve işte görmezler.» Âyeti sonuna kadar okudular, kalktılar, kapıyı araladılar, çıktılar.

Karanlık gölgeler, kalblerinde âyet, yerden bir avuç toprak alıp karartılara doğru serptiler. Yürüdüler. Ne gören var, ne bir şey anlayan... Basiretleri bağlanmıştır.

ibn-i Abbas: «— O gece Allah Resulünün saçtıkları topraktan kimin üzerine dokunduysa Bedr çenginde kılıçtan geçti.»

• Âyet meali: «—- Şöyle dua et; de ki: Yâ Rab, beni rızan ile ve hoşlukla

gideceğim yere vardır. Ve rızan ile ve hoşlukla çıkacağım yerden çıkar! Ve bana öyle bir dayanak ver ki; düşmanlara karşı desteğim olsun...»

Biraz sonra bir kâfir gelip, Allah'ın Resulünün kapısı önünde bekleyenlere seslendi: 202

— Ne bekliyorsunuz?. — O'nu gözetliyoruz! — Gözetlediğiniz insan çoktan çıkıp gitti! Siz ayakta uyuya durun!. •

Baktılar ki, yatakta, taze delikanlı, Ali'den başka kimse yok... DOĞRU EBU BEKR'E

Allah'ın Resulü, Hazret-i Ali'ye emir vermişlerdi: — Ben Allah'ın emriyle Medine'ye hicret ediyorum. Sen birkaç gün burada kal; bendeki emânetleri sahiplerine teslim et ve ardımca gel!

Ve doğruca Ebu Bekr'e yollandılar. Ebu Bekr, Allah Resulünün geldiğini görünce hayrete düştü. Böyle birdenbire gelişinin sırrı nedir acaba?. Ve kapıyı açıp niyaz etti:

— Buyursunlar, ey Allah'ın Resulü... — Yâ Eba Bekr, Medine'ye hicret izni verildi. Gidiyorum. — Bea de beraber miyim?

— Evet. Ebu Bekr şevk ve saadet içinde atıldı: —; Binilecek iki devem var. Birini sen al! — Parasiyle...

' Buyurdu Allah'ın Resulü ve deveyi satın aldı. Ebu Bekr'in birçok hediyesini alan Allah'ın Resulü, bu defa kabul etmemiş, nefsiyle ve maliyle hicreti tamamlamak istemişti.

Hazret-i Ebu Bekr, kızını çağırdı: — Ayişe, yol eşyamızı hazırlayın! • ¦ Hazret-i Ayişe:

«—• Aceleyle, giyeceklerini hazırladık. Yiyeceklerini de bir torbaya doldurup ağzını bağladık. Allah'ın Resulü

203 parayla bir kılavuz tuttular, develeri ve eşyayı ona teslim ettiler. Amr isimli hizmetçilerini de beraber aldılar. Bunlara deniz tarafından gidip istikameti belli etmemelerini, dolambaçlı kavisler çizerek izleri karıştırmalarını ve üç gün sonra Sevr dağındaki mağaranın önünde bulunmalarını emrettiler. Kılavuz ve hizmetçi develerle gitti. Kendileri de babamla dosdoğru Sevr dağındaki mağaraya.»

MEKKE'DE FIRTINA: Ertesi günü! Mekke çalkalandı: «i — Gitmiş! Başlarını alıp gitmişler! Duran adamın karşısında dişlerini gösteren ve hırlama tecrübeleri yapan köpek, o adam andını dönüp yürümeye başlayınca nasıl köpürür?

Öyle köpürdüler. Her sıyrılış, mutlaka arkasından bir atılış çeker. Öyle atıldılar.

Aramadıkları deük, adam çıkartmadıkları istikamet kalmadı. O'nu bulup da getirene yüz deve ihsan vâdettiler.

Pertavsızlarla inceliyormuş gibi, izler üstüne kapan--dılar... Bir iz buldular. Dki çift iz.. Yanyana, birbirleriyle sarmaş dolaş, biri öbürünün elinden, öbürü de diğerinin alnından öpen birer çift iz...

Domuzlar gibi izleri koklaya koklaya gittiler. Sevr dağı... Tepesine kadar çıktılar. Dzler bir mağaranın önünde kesiliverdi.

• Mağaranın ağzını kocaman bir örümcek ağı perdelemiş.. Ağın ortasında iri bir örümcek, nokta kadar gözleri fırıl fırıl, uzun ayaklarının salıncağından yaylanıyor. Kenarda bir güvercin yuvası ve yumurtaları.

Mağaranın ağzı önünde konuşanlar: 204

— Dçeride olmasınlar? — Deli misin sen? Boydan boya örümcek ağına Dak-sana!

— Ne olur. ne olmaz; bir kere girip bakalım! Ümeyye bin-i Halef isimli kâfir — Haydi oradan, akılsızlar! örümcek buraya, daha Muhammed doğmadan ağlarını çekmiş... Basıp gittiler.

Hazret-i Ebu Bekr: «— Eğer içeriye doğru şöyle dikkatle baksalardı bizi görürlerdi.» Allah Resulü:

«— Yâ Eba Bekr; o iki kişinin üçüncüsü Allah olduktan sonra sen ne sanıyorsun? Kim, ne görebilir?»

— 41 — Mağara ve Ötesi /MAĞARADA Hazret-i Ebu Bekr: «— Mağaranın içinde gördüm ki, mübarek ayakları kanamış... O nermin ayakların sahibi, yalın ayak yürümeye ve cefa çekmeye alışık değillerdi.»

• Hazret-i Ebu Bekr: «— Ey Allah'ın Resulü, ben basit bir ferdim; ölmüşüm, kalmışım, ne çıkar! Amma sana bir zarar erişecek olursa bütün ümmet helak olur!»

Allah'ın Resulü: «— Merak etme, Eba Bekr, Allah bizimledir.» Mağarada üç gün kaldılar. Ebu Bekr Hazretlerinin oğ- 205

lu Abdullah, geceleri gelip kendilerini ziyaret ediyor, Mekke haberlerini veriyor ve gün doğmadan gizlice Mekke'ye dönüyordu.

• Mağarada Allah'ın Sevgilisi, mukaddes başını, âlemin en büyük Peygamber dostu Ebu Bekr'in kucağına koymuş uyumakta...

Ebu Bekr, uyanıklığı mı, uyku hali mi daha güzel ve canlı olduğunu kestiremediği bu yüze bakıyor. Allah Sevgilisinin yüzü...

Anîden, mağaranın deliklerinde^ birinde küçük bir yılan başı gördü... Hemen çıplak cryağı ile deliği tıkadı. Ebu Bekr'in ayağına incecik bir neşter gibi yılanın dili girip çıktı. Ebu Bekr acıdan yandı. Fakat Allah'ın Sevgilisi uyanmasın diye hiç kıpırdamadı. O kadar yandı ki, gözlerinden yaş boşandı ve şıp şıp, Allah Resulünün yüzüne damladı;

Uyandılar: — Ne oldu yâ Eba Bekr? — Hiç efendim!

Karşılıklı oturdular. \ Sevr mağarasında bu karşılıklı oturuşun sırrı bilinse.. MANEVÎ MDRAÇ

Peygamberin Miracı değil bu; o hâs ismiyle tek ve mutlak Miraç... Bir de Allah'ın her insana açık bıraktığı bir yol var. Allah'a ermenin yolu.. Allah'a

ermenin, Allah'ta fena ve beka bulmanın, Dlâhî marifete ulaşmanın yolu... Erenlerin yolu... Erenler dediğimiz harikulade insanların yolu... Mansur'un yolu, Mev-lânâ'nın yolu. Yunus Emre'nin yolu ve daha nice, her biri bunlardan her birinin bilmem kaç misli değerinde namsız ve nişansız Allah dostlarının yolu... Velîler yolu...

206 Evvelâ imân, sonra şeriat, sonra tarikat, peşinden hakikat ve marifet yolu.. Tek kelimesiyle tasavvuf yolu...

© Tasavvufun dine sonradan girdiğini, şuradan ve buradan devşirildiğini, hiç değilse dini yurfıuşatmak ve derinleştirmek için. doğduğunu, yoksa sert ve çetin ölçülerden ibaret dinin böyle bir ruha malik olmadığını sananlar vardır.

Güneşin, ışığını aydan aldığı fikrinden daha bedbaht bir zan...

Yarasalara mahsus bir görüş...

Böyleleri, genişliğine, uzunluğuna ve derinliğine tam ve mutlak hacim belirten dinin derinlik buudunu görmeyenler ve onu ruhlarında satıh haline getirenlerdir. O'nu anlamayanlar. Halbuki şeriat O'nun, Allah Resulünün zahiri,'tasavvuf da bâtınıdır. Biri, içinde nur cümbüşü kopan, perdeleri kapalı elmas sarayın dışı, öbürü de içi ve ziyafet sofrası... Ve her şey O'nunla ve O'ndan... , . .. • ' '

—""O'nun zahiri, O'nun bâtını... O'nun dış ve iç tecellileri... Tek dâva ve yol, O'nun ruhaniyetine yapışmaktan ibaret... O'nsuz oluş yok...

Bu ruhaniyet, dışına hiç sızıntı vermeyen sert ölçülerin hendese şekli gerisindedir ve iç ve dış, birbirine sıkı sıkıya mutabıktır. Ve insan veya topyekûn insanlık, bu ölçülerden geçecek olursa, tepesine ebediyet yağmurunun indiğini ve Allah'a giden yolun açıklığını görecektir.

Mağaranın içinden öyle bir pencere açtık ki, kucakladığı ufukları en kaba topografya nisbetieriyle belirtmek için bile, kütüphaneler dolusu kitap yazmak lâzım...

Pencereyi kapatıyor ve sadece dipsizlik âleminden bir işaretçik çekip dış plâna dönüyoruz, işte bu yolu O, Allah'ın Sevgilisi, Sevr mağarasında açtı ve ilk bâtın istikametini Ebu Bekr'e gösterdi. 207

Ebu Bekr'i karşısına aldı, dizleri üstü oturttu, gözlerini yumdurdu ve kendisine gizli zikri tâlim etti: — Dilini damağına yapıştır, hiç oynatma, bütün canı-nı kalbinde topla ve onun içinden gizlice

haykır: Allah, Allah, Allah... •

Kutupların Kutubuna bağlı tarikat yolunun ikinci kutbu Hazret-i Ali... Ona gösterilen de açık zikirdir. Ağız ve kalb bir arada zikir...

Bâtm yolu iki kapıdan Allah'ın Sevgilisine varır: Ebu Bekr ve Ali kapıları.. Birinde farika gizlilik, öbüründe açıklık... "

• Gizli zikir fârikasıyle, Ebu Bekr geçidinden Allah Resulünün ruhaniyetine varan yolun, hiç bozulmadan bugüne kadar gelmiş bir mektebi vardır.

• Açık zikrin ise, bozulanı ve bozulmayaniyle birçok mektebi var.. Çoğu bozulmuş ve çığırından çıkmış...

Dşte her dalından binlerce kol ve budak fışkırmış olan erenler ağacının bozulmayan halkalanışı «Silsile-i Zeheb» Altun Silsile:

Ebu Bekr O'ndan aldı ve sırasıyle biri öbürüne verdi: Selman-ı Farisî...

Kasım bin Muhammed bin Ebu Bekr... Cafer-i Sadık...

Bayezid-i Bestamî... Ebülhasan-ı Hirkanî... Ebu Ali Farimedî... Yusuf-ü Hemedânî... Abdülhalik Gucdevanî... . Arif-i Rivegerî...

Mahmud Encir Fagnevî... Ali Râmitenî...

Muhammed Bâbâ Semmasî... Seyyid Emir Külâl...

208 Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaeddin... Alâeddin Attar...

Yakub-u Çerhî...

Ubeydullah Ahrar.;. Muhammed Zahid... Derviş Muhammed... Hacegi Emkengî... Muhammed Bâkibillâh... Dmam-ı Rabbânî...

Muhammed Masum... Seyfüddin...

Seyyid Nur... Mazhar-ı Can-ı Canan... Abdullah Dehlevî... Mevlânâ Halid...

Seyyid Tâha... Seyyid Fehim Arvâsî... Seyyid Abdülhakîm Arvâsî... Ortalama kırkar sene ara ile bin dört yüz yıla yakın bir zaman şeridini tutan bu kademeler, Mukaddes Emaneti, bir avuç su halinde sahibinden aldılar ve tek zerresini dökmeden birbirinin avucuna devredip zamanımıza kadar getirdiler.

«Altun Silsile» nin son kahramanı, Efendim, Mürşidim ve Kurtarıcım Abdülhakîm Efendi Hazretleri, 1943 yılında Ankara'da vefat etti ve Bağlum köyünün silîk ve sönük mezarlığında, namsız ve nişansız, bir taşın altına geçti.

Tek avizesindeki tek mumda sayısız güneşler pırıldayan, Ailah Sevgilisine ait bâtın sarayı yolunun, kapkaranlık Sevr mağarasında açıldığını pek az insan bilir.

209 — 42 — Nur Sütunu YOLA DEVAM Mağaradan çıktılar. Develeri ve hizmetçileri buldular ve Medine yolunu tuttular. Artık tarih, zamanı sayabilir... Birinci sene...

Dslâm takvimi işlemeye başlıyor. i •

Yolda «Kudey» diye bir yer var. Orada Ümm-ü Mâbed isimli bir kadın... Gelip geçenlere yiyecek içecek satıyor. Son derece acıkmışlardı. Kadına hitap ettiler:

— Yiyecek bir şeyin var mı? — Hiçbir şey kalmadı; kusura bakmayın! Bir tarafta cılız bir koyun.. Allatı'ın Resulü sordular:

— Şu koyuncağızın sütü de mi yok? — Nerede, dedi kadın; öyle bitkin halde ki, sürüye gidemedi. Dşte olduğu yerde duruyor. Allah'ın Resulü cevap verdiler: — > Eğer izin verirsen biraz sağalım. Ne çıkarsa bize yeter... — Buyurun; tecrübe edin!

Allah'ın Resulü, koyunun yanına gitti, çömeldi, ellerini uzattı ve «Allah'ın izniyle» deyip sağmaya başladı. Süt... Süt fışkırarak geliyor. Çanak öylesine doldu ki, kendileri, mağara dostu ve

hizmetçileri kana kana içtikleri halde yine arttı. •

Onlar yola çıktıktan sonra Ümm-ü Mâbed'in kocası geldi: — Bu ne hal? Bu koyunun tek damla sütü yoktu.

210 — Bir mübarek adam geldi. Allah'ın ismini söyleyip elini uzatır uzatmaz süt inmeye başladı. — Nasıl adam anlat?

— Nur yüzlü bir inasn... Simsiyah saçlı, simsiyah gözlü, incecik kaşlı ve gür kirpikli... Gözünün karası gayet siyah ve akı gayet beyaz bir insan... Uzun boylu... Sesi ne fazla kalın, ne ince; amma fevkalâde tatlı... Konuşması harika...

— Kureyş'ten çıkan Peygamberdir bu zât... Keşke geldikleri zaman evde butunaydım!. Memesine, Allah Resulünün parmakları değen koyunu uzun zaman sağdılar. Koyun, kıtlık ve hayvan hastalıkları zamanında bile sütünü eksiltmedi.

GERDDE OLANLAR Hazret-i Ebu Bekr'in kızı Esma Hatun: «Allah'ın Resulü ile babam, çıkıp gittiler. Ne olup bittiğinden hiç haber alamadık. O günlerde, arkasında. Ku-reyşlilerden bir topluluk, Ebu Cehl kapımızın önüne geldi ve bana haykırdı: — Nerede baban?

— Hiç haberim yok! Yüzüme bir tokat attı, kulağımdan küpem düştü.» Ebu Bekr ailesiyle Ali'ye, yapmadıkları baskı bırakmadılar. •

Atlı ve yaya, Allah Resulünün peşindeler. Süraka isimli biri, atiyle sağa sola seğirtirken onları gördü. Hazret-i Ebu Bekr de atlıyı görünce korktu:

— Ey Allah'ın Resulü, kâfirler bizi bastı! — Korkma, yâ Eba Bekr, kâfirler bize zarar eriştire-mez. Atlı, uzaklardan, dört nala üzerlerine geliyor. Allah'ın eek bir mesafede Süraka'nın atı suya düşmüş gibi göğsü-Resûlü ellerini kaldırıp dua ettiler. Karşılıklı ses gelebilene kadar kumlara batıverdi. Çabaladıkça battı. Meydanda, atın başıyle SüraKa'nın göğsünden yukarısı...

Süra'ka haykırdı: — Bildim; duan ile oldu! Yine dua et kurtulayım, düşmanlarını savayım! Bir duada sıçrayan ve kurtulan at.. Süraka ileride müslüman...

MEDDNE UFUKLARI J~ Medine.. Medeniyet kelimesinin mefhum yatağı Medine... Peygamber beldesi Medine... Dşte incecik hurma ağaçlan ve dümdüz damlı çatılarıyle ufuk çizgisi üstünde yayılmış, «Medine-i Münevvere» olmaya can atıyor. Ve zira işte, mesafeleri ağzında tatlı tatlı, ahenkli ahenkli çiğneyen bir deveye binmiş, yanında mağara dostu Ebu Bekr, Medine'ye Nur geliyor.

• Medine'ye yaklaşan Nur Sütunu.. Peygamber Beldesi

BÜTÜN MEDDNE YOLLARINDA Allah Resulünün Mekke'den çıktığını haber alan Me-dineliler, her gün sabahtan akşama kadar, yollara dökülmüş, ufukları

tarıyor. Her gün ufukları tarıyorlar ve akşam olup da batan güneş ortalığı kızıllığa boğunca, yine hiçbir işaret görmemekten kızgın ve küskün evlerine dönüyorlar. Bir gündü. Mesafeler, yelpaze kanatları gibi dalga

212 dalga... Bir iş için evinin damına çıkmış biryahudi... Uzaklara baktı; ağır ağır yol alan iki deve üstünde iki insan gördü. Öyle bir hal ki, onlardan başka kimse olamazdı.

Çığlığı bastı: —• Hey, müslümanlar, beklediğiniz geliyor!.. Bir koşuşmadır başladı. Evine kapağı atan, en ziynetli elbiselerini giyinen, silâhlarını kuşanan, şehir dışına çıkan, yayılan, dökülen bir kalabalık...

Allah'ın Resulü, bir saatlik mesafede. Kubâ köyü civarında.. Ebu Bekr'le beraber beyazlar giyinmişler, deve sırtında geliyorlar.

Yakınlardan, koşuşanlar... Allah'ın Resulünün eteklerine yapıştılar; develerinden indirdiler ve Kubâ köyünde Amrbin Avfoğullarının evine kondurdular.

Güneş kızgın, hava bayıltıcı ve Medine yakın.. Biraz dinlenmelerini rica ettiler. Medine'den Küba'ya doğru akın...

• Allah'ın Resulü istirahate çekildi. Ebu Bekr evin önünü dolduran karşılayıcılarla sohbet etti. Bölük bölük müslümanlar Küba'ya akmakta devam ediyor.

Bu köyde dört gün kaldılar. Birdenbire Medine'ye gitmek istemiyoriar ve yanı başında bulundukları Peygamber Beldesinin bütün ruhiyle ve tamamiyle zahir olmasını bekliyorlardı. Bu sırada Hazret-i Ali de, kendisine verilen emirleri yerine getirip yola çıkmış, Küba'da Allah'ın Resû-rüne

kavuşmuştu. Allah'ın Resulü Küba'da bir mescid yaptırdılar. Dşte müslüman topluluğunun ilk mescidi... Allah onu: «— Takva üzerine atılan mescid...»

Diye andı. Allah Resulünün, sahabîleri ile toplanıp açıkça namaz kıldıkları ilk ibadet yeri burasıdır. 213

Medine önlerine ve Küba'ya pazartesi günü gelmiş- < ler, salı, çarşamba ve perşembe günlerini orada geçirmişler ve ouma sabahı hareket etmişlerdi. Peşlerinde yüzden fazla insan Küba'dan ayrıldılar.

ÇÖKEN DEVE Küba'dan çıkınca Salim ibn Avf'lara uğradılar. Orada, vadinin ortasında cuma namazını kıldılar. O noktada da bir mescid yükseldi ve ismi Cuma Mescidi diye kaldı. ı

• Peygamber Beldesinin kapılarında ilk cuma namazının hutbesinden:

«— Kıyamet günü, hesap günü... Dnsanlara, çobansız bıraktığı koyunun hesabı sorulacak... Herkes, nefsini yarım hurma ile olsun kurtaracak hayırlı işi işlemeye baksın. O da yoksa tatlı söz...»

Ve Allah'a hamd, Allah'ın Kitabını methettiler. Namazdan sonra develerine bindiler ve Medine... O vakit Medine gayet mamur ve etrafı bahçelik, tar-lalrk... Kimin önünden geçseler davet:

— Buyursunlar, ey Allah'ın Resulü... — Bakalım, devemiz kimin evinin önünde çökecek? •

Devenin yularını boynuna bırakmışlar, hiç idare etmiyorlar. Deve, sağına, soluna bakınıp Medine sokaklarında ilerliyor. Bütün şehir ayakta ve cümbüş içinde...

Deve, Sehl ve Süheyl isimli iki öksüze ait, boş bir yerin önünde çöktü. Biraz sonra kalktı, azıcık yürüdü ve Ebâ Eyyub-ül-Ensarî Hazretlerinin kapısının önünde yine çöktü. Allah'ın Resulü, deve üzerinde bir müddet beklediler. Deve yine kalktı, ilk çöktüğü yere geldi, tekrar çöktü ve boynunu uzatıp toprağa koydu ve garip bir sesle inledi.

Allah'ın Resulü deveden indiler: 214

«— Konağımız burasıdır inşallah...» Devenin ilk ve son çöktüğü yer Peygamber Mescidi, ikinci çöktüğü yer de misafir olacakları ev... •

Ebâ Eyyub Hazretleri, ilerleyip Allah'ın Sevgilisini evine aldı. Allah'ın Resulü alt katı istediler. Üstteki çardak katı ev sahibi ile zevcesine kaldı. Fakat o gece Ebâ Eyyub ve zevcesi uyuyamayacak ve Cebrail'in inip kendisine Kur'âjVijgetirdiği Allah'ın Sevgilisine yalvara yalvara, O'nu üst kata çıkaracaklardır.

KARŞILAMA Karşılama; misilsiz oldu. Bütün Medine, göklerin ötesindeki mânayı getiren ve nur huzmesini .Medine'ye çeviren mukaddes misafiri bir ana baba günü ayaklanışı ile ve şevklerin en taşkıniyle karşıladı. Perde arkasında oturan kadınlar, evlerin damlarını bastı. Önlerinden Allah'ın Resulü geçerken şiirler okudular:

«Medine'nin Veda Yokuşu başından «Üzerimize ayın ondördü doğdu. «Şükürler olsun; bize vacip oldu şükür...»

Genç kızlar, Arap ödetince defleriyle çıktılar ve şenlik yaptılar. Allah'ın Resulü onlara sordu:

— Beni seviyor musunuz? Haykırdılar: — Evet, ey Allah'ın Resulü... Allah'ın Resulü tebessüm buyurdular: — Benim kalbim de sizi sevîyor.

Sokaklarda, yalınayak başı kabak, koşuşan, zıp'ayan çocuklar: — Allah'ın Resulü geldi, Allah'ın Resulü geldi!

215 DAÜSSILA Kısa bir zaman sonra Ebu Bekr ve Bilâl-i Habeşî hummaya tutuldular. Gönülleri Mekke'ye doğru akıp gidiyordu. Mekke'nin havasını, suyunu ve nebatlarını anıp duruyorlar, onları öven şiirler söylüyorlardı. Orayı bırakmalarına sebep olan kâfirlere lanet ediyorlardı.

Umumî bir daüssıla... Allah'ın Resulü dua ettiler: «— Yârabbi, Mekke'yi sevdiğimiz gibi, bize Medine'yi de sevdir! Daha çok sevdir!.. Kilerlerimize bereket ver ve Medine'yi bize sıhhat yatağı eyle ve Tıummasmı defet!»

• Hazret-i Âyişe: «— Medine'ye geldiğimiz vakit, onu öyle bir halde bulduk ki, Allah'ın yarattığı en hastalıklı yer sandık. Biz gelince Bathân Deresinin suyu yükseldi ve dere akmaya başladı. Bu dere toprak renginde ve bozuk lezzetliydi.»

• Allah'ın Resulünün duası üzerine Mekke sahabîlerine yeni bir hayat geldi. Dâva yolunda her şeye katlanmak zevkiyle dolduiar.

Ömer şöyle dua etti: «— Yârabbi, bana Peygamber beldesinde şehadet nasip et!» Ve öyle olacaktır.

Tez zamanda Medine'ye ısındılar. Allah'ın Sevgilisi, Ebâ Eyyub'un evinde yedi ay kaldılar. O zamana kadar namaz vakti nerede bulunulursa, sa-habîleriyle beraber oracıkta kıbleye dururlardı.

Mescidlerini bina etmeyi murad ettiler. Devenin ifk çöktüğü yeri, yetimlerin vâsisi Neccarlar-dan satın almak istediler... Neccarların cevabı şu oldu:

— Parayla satmayız, hak rızası için veririz. 216

Allah'ın Resûiü bunu kabul etmedi ve Ebu Bekr'in kesesinden on altın karşılığı o yeri aldı. Enes bin Malik:

«— Mescid'in yeri bir kısmiyle hurmalık, bir kısmiyle boş viranelik, bir kısmiyle de kâfir mezarlığıydı. Allah Resulünün emriyle hurmalar kesildi, viranelik düzeltildi, mezarlar da boşaltılıp kemikleri uzaklaştırıldı. Dümdüz bir arsa... Peşinden kerpiç tuğlalanmasını emrettiler. Ve Mes-cid binasını yükselttiler. Çatısını ve direklerini hurma ağacından yaptırdılar. Bütün işi müslümanlar gördü. Herkes kerpiç ve odun taşıdı, Ammar iki kerpiç taşıyordu. Biri kendisi, öbürü Allah'ın

Resulü için...» •

Allah'ın Resulü, Âmmar Hazretlerine buyurdular: . «— Herkesin sevabı bir, seninki.iki... Senin dünyada son nasibin bir içim süttür ve ecelin zalimler elindedir.»

Kendileri de Mescide bizzat malzeme taşıyorlar ve şu mısraları okuyorlardı:

«Pâk olan yükler bunlardır; «Ticaret malı Hayber yükleri değil...

«Bu âhiret ticaretinin yoludur ve sevap onda... «Yârab, ensar ve muhacirlere sen rahmet eyle!» Allah Resulünün mukaddes ağızlarından, bundan başka şiir serpildiği hiç görülmedi. Başkalarının şiirleri müstesna, kendisine Kur'ân nazil olan, şiir söyleyemezdi. O ânda Peygamber Mescidine kerpiç taşımanın şevki, Dlâhî müsaadeyle kelâmın en büyük kahramanına ve Allah kelâmının

muhatabına bir kerecik şiir söyletti. Yoksa top<e-kûn şiir, O'nun şahsî kelâmında erimiş ve bütün s** i I ve cins hududunun dışına çıkmış bir hava, bir rüzg/^bir ıtır, bir renk... .

Şiirde O'na feda... 217

Şiirin bu kadar üstünde olan, şiir söyleyemez. Mescidin etrafında birkaç bina daha... Onlar da kerpiçten ve tavanları hurma dalından ve Mescide bağlı... Evlerden bir ikisini teker teker zevcelerine ayırdılar ve her birinden mescids kapı açtılar. Birinde, dafta evvel nikâhla-; nıp Hicretin dokuzuncu ayında zifafa girdikleri Hazret-i ^yişe;

öbüründe, Büyük ve Temiz Hatice'nin vefatından sonra nikahlandıktan Hazret-i Şevde...) •

Artık, Allah Resulü, bir mgnzume haline getirdikleri Mescide bağlı evlerinde... Zeyd bin Harise ile yeni âzadlı Ebu Rafı, emirleriyle Mekke'ye gitti. Peygamber kızları Fâ-tıma'yı, Ümm-ü Kelsüm'ü, Peygamber zevcesi Sevde'yi, Zeyd'in oğlu Usâme'yi, Peygamber dadısı Ümm-ü Eymen'i alıp

Medine'ye getirdiler. Ebu Be'kr'in oğlu Abdullah da, babasının aile topluluğunu aldı ve bunlara katıldı. Peygamber Beldesi Nurlu Medine... _44_

Medine'de Manzara SUFFA SAHABDLERD Peygamber Mescidinin etrafındaki evler ve hücreler manzumesinden biri de sahabilerin fakirlerine verildi. Hiçbir geçim imkânı olmayan, imân ve aşktan başka tek sermayeleri bulunmcfyan

mü'minlere... Üstü sundurma olan bu evin ismi Suffa ve oradakiler Suffa Sahabileri... Fakirliklerinin verdiği küçüklük duygusu ileride kimbilir hangi büyüklüklere erişecek kahramanlar... Dşleri güçleri ibâdet, gözyaşı, tefekkür, vecd...

218 Her akşam Allah'ın Sevgilisi, bunları, hali vakti yerinde sahabilerin evlerine gönderir ve sofralarına iştirak ettirirdi. Bir kısmı da Allah Resulünün sofrasında...

Hüreyre: «— Vallahi, ben Suffa sahabilerinden yetmiş kişi saydım ki, üstlerinde elbise diye birşey yoktu. Ya eteği vardı, yahut boynuna bağlı sadece bir örtüsü... Bu örtüler, kiminin topuğunda, kiminin

baldırının ortasında... Açılmasın diye elleriyle kapatıyorlardı.» •

Şeyh-i Ekber Muhiddin-i Arabî Hazretleri, Suffa saha-bilerine, onların aşk ve takvasına hayrandır. DKD TARAF KARDEŞ

Medine'ye gelişlerinin beşinci ayında, Allah'ın Resulü, Medinelilerle Mekkeliler arasında doksan kişiyi kardeş ettiler. Tam kardeşlik... Birbirlerinin miraslarından da pay alacaklar ve hak yolunda gidecekler.

Fakat âyet nazil oldu ve kan yakınlığı olmadan miras alıcı kardeşlik yasak edildi. Mânâ kardeşliğine gelince, aralarında o bağ ebedî ve bütün fedakârlıkları toplayıcı... EZAN

Namaz vakti sahabiler kendi kendilerine toplanıyor. Mescide doğru bir seldir akıyor, gören katılıyor ve ayrıca bir davet yapılmıyor.

Allah'ın Resulü bir davet şekli bulmak lüzumunu hissettiler ve sahabilerini topladılar: — Halkı namaza ne şekilde çağıralım? Bâzı sahabiler ortaya şu fikri attı:

— Nasrânîler gibi çan çalalım! Bâzıları şöyle dedi:

— Yahudi usulüyle boru çalsak nasıl olur?

219 — Ateş yakıp yukarıya kaldıralım; görsünler ve namaz vaktinin geldiğini anlasınlar1 Allah'ın Resulü teklifleri dfkkatle dinlediler ve hiçbir tercih yapmaksızın sükût buyurdular. •

Abdullah bin Zeyd Hazretleri bir rüya görüyor: Yeşil elbiseler giymiş bir adam... Rüyada Abdullah'a ezanı tarif ediyor.

Abdullah uyanır uyanmaz doğru Allah'ın Sevgilisine: — Bana rüyada yüksek sesle okunacak bir hitap tâlim ettiler. Ey Allah'ın Resulü! Öyle bir haldeyim ki, uyumuyordum desem yalan olmaz. Dzin verirsen okuyayım.

— Oku! Buyurdular Allah'ın Resulü... Ve Abdullah bin Zeyd okudu. Emirleri:

— Dnşallah gördüğün rüya haktır. Bilâl'in sesi senin-kinden gür... Ona öğret de hemen okusun. Bilâl'in gür sesi bütün Medine'yi inletince Hazret-i Ömer koşarak geldi:

— Hak Peygambersin, ey Allah'ın Resulü! Rüyada gördüğümü okuyor Bilâl! Ömer de aynı rüyayı görmüştü.

Bu hâdisede, emrini Peygamberine vermeyip O'nun yakınlarına tecelli ettiren Allah'ın hikmetiyle, Hak Peygamberin samimiyeti, her ispatın üstünde...

Dlk ezanı, ilk müezzin okuyor ve Medine ürperiyor. Dşte meali: «Allah en büyük «Allah en büyük «Allah en büyük «Allah en büyük 220

«Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur. «Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur. «Şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resulüdür. «Şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resulüdür. «Dyiliğe

«Dyiliğe «Kurtuluşa «Kurtuluşa «Allah en büyük «Allah en büyük «Allah'tan başka ilâh yok!» «Allah'tan başka ilâh yok!» Bu, davet makamında okunan ezan... Cami içindekiy-se kaamet... «Kurtuluşa!» nidalarından sonra iki cümlelik ilâve:

«Kalkın namaza! «Kalkın namaza! Bir de sabah namazlarının ezanında, aynı yerde, iki kere:

«Namaz uykudan hayırlı... «Namaz uykudan hayırlı... ihtarı...

Fakat ezan bu değil; ezan birer şahadet parmağı halinde gökleri delen minarelerden aslî lisaniyle buram buram yükselen ve tek harfinden ayrılmayan ulvî ses...

BÜYÜ Yahudi âlimteri, Allah'ın Resulüne büyü yaptılar. - •

Sihir, Dslâm tâbirîyle haktır, yâni vardır. Onu yapan da küfre girer. Fakat devrimizde ne kimsede onu yapabilecek ilim var; ne de din perdesinden geçinip böyle şeyler tecrübe etmek istiyenierin maskaralıklarında en küçük kıymet...

221 Allah'ın Resulü rahatsız oklular. • .

Sihri. Allah Sevgilisinin taraktan düşen saç tellerine düğümler atarak yapmışlardı. Buna karşı, Kur'ân'ın sonundaki (Muavvezeteyn) isimli iki sûre nazil oldu". Meleğin delaletiyle, düğümlü saç tellerinin atıldığı kuyu bulundu, açıldı, saç telleri çıkarıldı ve, bu sûreler okunup tellere üflendi. Tellerde on bir düğüm,... Her âyetin okunuşunda, tek tek sabun köpüğü gibi çözülen düğümler...

(Muavvezeteyn) sûrelerinin âyetleri on birdir. Allah'ın hikmetiyle tesir eden büyü, Allah'ın Inâyetiyls silinip gitti. MÜNAFIK

Mekke'de kâfir vardı; Medine'de münafık peydahlandı. •

Münafık, dışından mü'min geçinip içinden inanmayan zehirli adam... Allah'ın görür- kulun görmediği içini, buna rağmen dışından ayıran ve şeytanın emrine veren samimiyetsiz... Çünkü kılıç korkusu var. Kuvvet şimdi Dslâm-da...

Münafıklık, bir Yahudi müessesesi olarak kuruldu. •

Yahudi asıllı münafık, Yahudilerle birlik, el atmadığr hile ve fesad tertibi bırakmadı. Dslâm, yekpare bir kale; bunlarsa taşların arasını oymağa çalışan akrepler...

. • Hepsi malûm... Allah'ın Resûlünce hepsi malûm... Amma ses çıkarmıyorlar. Çünkü Şeriat delil istiyor ve zahire göre hüküm emrediyor. Bâtın, esrar âlemi; onun zahir ölçüsünde yeri yok... O âlemin hesabı yalnız Allah'a ait..-

Münafıkların reisi, Abdullah bin Übey bin Selûl... Dlk defa kendi Peygamberine ihanet eden ve sonra bu hain ruh etrafında hususî surette mayalaşan ve ırklaşan mel'un kandan gelmektedir. Yahudi'nin tarifi budur.

• Allah'ın Resulü, reisleri başta, evet, münafıkların hepsini biliyor. Dslâm kalesi sapasağlam ve yekpare olduğu halde bu bilginin hesabı sorulmadığı için sükût buyuru-.yorlar, Allah'ın cilvelerini bekliyorlar.

• Münafık, Dslâm şevketi önünde acze düşen ilimli küfür ruhunun tebdil gezmeye başlayanıdır. Zuhuru da, kemal çığırında Dslâmm artık kılıca sarılma devrini idrâk ettiğine işarettir.

Dslâm şevket yolunda ve küfür en tehlikeli kisvesinde... Küfrü bu kılığa sokan bizzat Dslâmm kuvveti olduğuna göre Saadet Devri hesabına korku yok; fakat dâva çok nazik...

— 45 — islâm ve Kılıç BDZZAT MERHAMET Dslâmm kılıcı bizzat merhamettir. Hastanın başında, ağlayan, çırpınan, dövünen, canını vermeye kadar türlü merhamet gösterileri yapan anne mi daha merhametlidir; yoksa elinde neşteri, sırtırKDa beyaz gömleği, sert ve sağlam adımlarla onun baş ucuna gelip canını acıtan doktor mu? Gözyaşı mı daha merhametli, ilâç mı? 222

223 Dslâmda merhamet o kadar üstündür ki, yüksele yük-sete ismini ve tabiatını değiştirmiş, vazife olmuştur.

•

Ebu Bekr Hazretleri bir gün Allah'a şöyle yalvardı; ve gökleri çatlatan bu yalvarış, Ebubekr kolundan gelen bütün velîlere sirayet etti, onların da ağzından döküldü:

«— Yarab; sen kâmil kudretsin; ne olsa yaparsın.. Kıyamet'gününde benim vücudumu o kadar büyüt ki, cehennemini baştan başa ben doldurayım; başka hiç bir kuluna orada yer kalmasın.» Söyleyin, sun'î merhamet rejisörleri; bundan daha çarpıcı bir merhamet sahnesi hayal edebilir misiniz?

• Dşte Dslâmda gizli olan merhamet budur; açık olan da acı, ilâç, kılıç... Yunus Emre söylesin:

«— Zehirle pişmiş aşı yemeğe kim gelir?» Amma sonu ebedî afiyet...

KININDAN ÇEKDLEN KILIÇ tır.

Emir gelmiş, bünye olgunlaşmış ve kılıç kuşanılmış-Dşte yavaş yuvaş çekiliyor? Dlk olarak, amcaları bahadır Hamza'yı, Hicretin yedinci ayında, Kureyş'in bir kervanı üzerine gönderdiler.

Hamza'da beyaz bir sancak... Sahil boylarında taraflar birbirine rastladı. Kâfirler üç yüz kişi ve aralarında Ebu Cehl... Tam kapışacakları anda aralarına başka kabilelerden insanlar girdi ve cenk olmadı.

Hicretin sekizinci ayında, Ubeyde bin Haris, altmış ki- 224

silik bir bölük ve beyaz sancakla, Ebu Süfyan ve kafilesi üzerine gönderildi. Yine kapışma olmadı. Sadece Saad bin Ebu Vakkas bir ok attı. Dslâm saflarından vızlayarak çıkan ilk ok...

Döndüler. •

Buraya kadar olanlar «Seriye» dedikleri küçük çete hareketleri... Beş neferden beş on misline ve biraz daha fazlasına kadar seriye... Asker çoğaldıkça topluluk ve cenk ismi değişiyor. Gazve ve nihayet gaza...

Aralarındaki fark, hem kemmiyet; hem de keyfiyetle; hem sayı, hem de cenk şekliyle alâkalı... BDZZAT BAŞTALAR

Sıra Veddân gazvesinde... Allah Resulünün bizzat başına geçtikleri ilk hareket... Hicretin on ikinci ayında, birinci yılı sonunda...

Maiyetlerinde altmış sahabî... Beyaz sancak Hamza'da... Medine'de işlerin başında Sâad bin Ubâde'yi bıraktılar ve Damra oğulları üzerine yürüdüler. Cenk olmadı, anlaştılar.

Bir daha Damra oğullan müslümanlara saldırmayacak ve büyük topluluklar halinde dolaşmıyacaklar.

• Peşinden fki yüz askerlik bir hareket daha... Allah'ın Resulü başta... Dçinde, Halef oğlu Ümeyye dedikleri küfür canavarının bulunduğu kafileye doğru...

Yine cenk fırsatı ele geçmedi. Geriye dönüldü.. •

Yenbuğ köyü civarında Kureyş kafilesine karşı bir baskın hareketi daha... Yüz elli nefer; ve Hamza'nın elinde beyaz sancak... Nöbetle binilen otuz deve...

Kureyş kabilesi basıp gitmiş, cenk yok... O civarın ka-bileleriyle anlaşma. 225

Allah Resulünün Yenbuğ seferinde. Kâfirlerden bir grup, Medinelüerin şehir dışında otlayan sürülerini çekip götürmüştü. Allah'ın Resulü Medine'de bir ikî gece kalıp hemen bunların ardına düştüler. Sancaktar Hazret-i Ali...

Bedr köyü tarafında bir yere kadar uzandılar. Kimsecikler yok... Döndüler...
HARAM AY'I

Abdullah Bin Cahş, oniki kişiyle, keşif kolu halinde Mekke yakınlarında Naille, mevkiine gönderildi. Birdenbire bir Kureyş kervanına rastladılar. Yükleri kuru üzüm ve bazı yiyecek şeyler... Müslümanlar aralarında meşverete koyuldu:

— Eğer üzerlerine saldırırsak, Recep ayının adam öldürme ve boğuşma yasağını bozmuş oluruz; saldırmazsak bunlar kollarını sallaya sallaya Mekke'ye girerler. Ne yapalım?..

Saldırmaya karar verdiler. Hücum...

Kafileden birini öldürdüler, ikisini de esir ettiler. Birisi kaçtı ve Kervan müslümanlara kaldı.

Dlk ganimet... Abdullah Bin Cahş Hazretleri, henüz beşte bir hisse farzı âyetle kanunlaşmamışken bu parayı ve geriye kalanları askerlerine dağıttı.

Küfür çığlığı bastı: — Muhammed, Haram ayında kan döktü! ¦ ¦" . '•

Biliyoruz ki, belli başlı bir mevsimde adam öldürme ve boğuşma yasağı, Araplarda eski âdet... Kâfirler, Allah Resulüne mektup gönderip O'na haksızlık isnat etmeye kalktılar:

—• Haram ayını helâl saydın! Bu, emniyet mevsimiydi. Dnsanların gönül huzuriyle iş görecekleri aydı. Nasıl ettin?

Allah'ın Resulü ganimet hisselerini kabul etmediler. Bir sıkıntılı ve karanlık durum...

Vaziyet seriyedekiiere çok acı geldi. Dediler:

— Tövbemiz kabul edilinceye kadar yerimizden ay-ılmıyacağız! •

Bir acıklı, iphamlı vaziyet... Ayet nazil oldu.

Haram ayında kan dökmek büyük günah sayılıyor, fakat Allah yolundan insanları çevirmeye çalışmanın daha büyük günah olduğu befirtllfyordu.

Dlâhî emirde başka bir sarahat yok... Daha büyük bir günaha karşı, olan da bu yapılan günah... Ama günah... Kureyş kâfirleri bedellerini göndererek esirlerini al-dırttılar. Allah'ın Resulü de ganimeti, tâ Bedr Gazasına, Dlk Büyük islâm Muharebesine kadar bekletip ondan sonra dağıtılmasını kabul ettiler. • .

Dleride, Allah, küfre hiçbir sığınak kalmaması için Haram Ayı hükmünü kaldıracak ve küfürle mücadele, her zaman ve mekânda serbestfesecektir.

Buraya kadar olanlar, büyük Dslâm ordu ve uzviyetinin mafsal oynatma hareketleri... Bu uzviyetin şahlanacağı ve Dslâm gazasının, uzunluğuna, genişliğine ve derinliğine, hem dış ve hem de iç mânalarını en zengin çapta ışıldatacağı günler yakın...

226 227 — 46 — I

Kıble ve Oruç KABE GERDLERDE Kabe'nin erişilmez ruh ve mânâsını başlarda sezmeye ve sezdirmeye çalışmıştık.

Âdem Peygamberle başlayan, Dbrahim Peygamberde kemâlini bulan ve işte şimdi zirveleşecek olan Dlâhî esrar noktası... /

• Dbrahim Peygamberin Kıblesi Beytullah. O. gerilerde kalmıştı. O ki, ilerilerin ilerisidir. Her şey ona doğru; öyleyse her şey ondan gelir ve ona gider.

Halbuki gerilerde kalmıştır. Zira o âna kadar Kıble Kudüs'teki «Mescid-i Aksa» dır. •

Kabe'nin içinde ve yanıbaşında namaz kıldıkları zaman da, mukaddes yüzleri Kudüs'e doğruydu. Ve Medine'de namaz, bir yıl dört ay müddetle Kudüs istikametinde kılındı.

Medine Yahudilerle dolu ve onların da kıblesi Kudüs... Bundan Yahudiler, kendilerine pay çıkarıyorlar.

BÜTÜN YÜZLER KABE'DE Hârikalar hârfkası bir iş oldu: Kabe gerilerde, öğle namazı kılınıyor. Allah'ın Resulü kıldırıyor. Arkalarında, kendinden geçmiş, vecde batmış bir saf... Sahabîler...

Namazın iki rekâtı kılınmış, sıra son iki rekâta gelmiştir... Bütün insanlığın Dmamı ayağa kalktılar ve öylece dur- 228

dular... Arkalarından, haşyet verici bir neybetten başka hiç bir şey görünmüyor. Dehşet!..

Bütün insanlığın Dmamı, namaz içinde ağır ağır istikamet değiştiriyor ve mukaddes yüzünü, cephesini, görünmeyen bir başka noktaya çeviriyor.

Kabe.... Döndüler ve adetâ sahabîleriyle yüzyüze, Kabe istikametinde durdular. Namaz içinde... Namaz devam ediyor...

Sahabîler, kendinden geçmiş, elleri önlerinde, bir ân. Allah Resulünün arkasına nasıl geçecekleri kaygısiyle ür-permekte...

«Yüzünü «Mescid-i Haram» a döndür!» •

Namazın son iki rekâtı yeni istikamette devam etti. Sahabîler; kendilerinden geçmiş, elleri önlerinde, yavaşça. Allah Resulünün arkasına doğru süzüfdüler ve

saf bağladılar.

Ümm-ü Bişr isimli kadını ziyarete gitmişlerdi. Kadının pişirdiği nefîs yemeklerden yediler. Namaz vakti oldu. Namaza durdular. Arkalarında sahabileri... Dlk iki rekâttan sonra büyük tecelli... Âyet okunurken gelen âyet... Herkes, namaz vaziyetinde ve Kabe istfkametinde Allah Resulünün

arkasına geçti ve namaz bitirildi. Oraya «Dki Kıble Mescid» denildi ve haber her tarafa yayıldı. YAHUDD VE MÜNAFIK FAALDYETTE

Namaz içinde bu harikulade tecellinin belirttiği ihtâs apaçıkken, hemen Yahudi ve onun gerisinde saklı münafık, ortaya atıldılar:

— Ne demek?.. Evvelâ şu, sonra bu?.. Kıble değiştirmenin sebebi ne olsa gerek?.. 229

Yahudiler, aralarında söyleştiler: — O, babasınm memleketine gönül veriyor! Kabilesini sevindirmek istiyor! Bu yüzden Kabe'yi Kıble ediniyor! Eğer bizim Kıblemizde kalsaydı, kitaplarımızda geleceği haber verilen Peygamber O'dur derdik.

Allah şehadet edecektir ki, onlar, son Peygamberin Kabe'ye yöneleceğini kitaplarda görmüşler ve Peygamberlerinden duymuşlardı.

Geçmiş Peygamberler, O'nun için: «— Dki kıble sahibi peygamber...»

Demişlerdi.

Sahabileri sordu: — Ey Allah'ın Resulü, ya bu zamana kadar kıldığımız namazlar? Cevap âyetle geldi:

«— Allah sizin imanınızı zayi etmez.» ORUÇ

Dbadet istikametinin Kabe'ye bağlanışından bir ay sonra. Ramazan ayında Oruç farz oldu. Fıtr sadakası da vacib..

Henüz Zekâtın farz olmasına vakit var. Oruç, Allah için bütün gün aç ve susuz kalmamn ulvî rejimi... Nefs denilen içimizdeki şeytanın, senede bir ay, gündüzleri aç ve susuz, demir parmaklıklar içine alınması ve bütün çığlıklarına arka çevrilmesi...

Bu umumî rejimin hususî ufkunda erenlerin diyarı var. Bir büyük velî, nefsini o türlü aç bıraktı ki, sonunda onun bir köpek şeklinde ağzından çıktığını ve oracıktaki bir tası yalamaya başladığını gördü.

230 Ve haykırdı: — Çıktığın çok fyi oldu; seni bir daha içime almıya-cağım! Hitap geldi:

— Onu içine al! Biz seni onunla seviyoruz! Erenler sırrının eşiği, yine bu nokta... • Velî:

— Kırk yıldır ki, nefsim bir ekşi ayran ister ve ben ona vermem... . •

Dftarda Dlâhî visalden bir koku vardır. Namaz ise mü'mirîin miracı, beş ana farzın toplayıcısı... •

Oruç, nefsi kırbaçlamanın en tesirli vasıtası... Ve maddî ve manevî sayısız nimetin kaynağı. Aslî Kıble tecellisinin peşinden, nefsi kırbaçlamanın ibâdet şekli de farz oldu.

— 47 — Bedr Gazası DSMD, YERD, MÂNÂSI Dört ismi var: «Bedr-i Kübrâ» Büyük Bedr, «Bedr-i Uz-mâ» Koca Bedr, «Bedr-i Saniye» Dkinci Bedr, «Bedr-i Kıtal» Kanlı Bedr...

Mekke taraflarında meşhur bir köy ve orada bir kuyu... Bedr... Bu gazanın

gününe «Yevm-il-Fürkan» Kur'ân Günü dediler. Çünkü Kur'ân bağlılarının izzet bulduğu ve küfrün başına kahır sillesinin indiği gün...

231 Küfür çoklukta... Bire üç... Kılıkları zengin, pusatları mükemmel... Saflarında da geyik bacaklı ve yılan boyunlu yüzlerce at kişniyor.

Gurur ve azamet içindeler: — Bize üstün çıkacak kim olabilir? Allah buyurdu:

«— Allah, size BedYde, düşkün hâlinize rağmen nus-ret etti.» Dslâmın ilk büyük harbi ve Dslâm kılıcının büyük örsü Bedr... Bu kılıç, Bedr gazasında dövüldü ve sonra bütün insanlığa, ucunda ebedî şifayı taşıdı. Dslâmın, alınları kar topu atlar üzerinde, bütün dünyayı kuşatmasına yol açan Bedr... Bütün Dslâm yayılışının kudret çekirdeği Bedr...

HAREKET Başta Allah'ın Sevgilisi, Ramazanın onikinci günü Medine'den hareket ettiler. Hicretin onikinci ayı içindeler.

Ebu Lübâbe Hazretleri Medine'ye memur...

•

Hepsi üçyüz kişi veya biraz fazla... Çoğu Ensar'dan... Bu. Ensar'm ilk defa olarak Allah Resûfüyle gazaya çıkışı...

Hepsi üç at ve.yetmiş deve... •

Plân, Kureyş kervanını basmak... Bir büyük harb kopacağından ve bir büyük çığır açılacağından belki kimsenin haberi yök...

Ebu Süfyan'ın, emrinde otuz atlı, Şam'dan büyük bir kervanla dönmekte olduğu duyulmuştu. Onlar Bedr civarında tutulabilirler. Hazırlık "tamam. Hareket emri verildi.

232 KARŞI TARAF Karşı taraf da, Allah Resulünün hareketini haber aldı. Ebu Süfyan, hemen Mekke'ye dört nala bir adam saldı:

— Müslümanlar üzerimize geliyor. Yetişin! •

Mekke'de bir kaynaşma... Az zamanda, zırhlı, tulga-lı, tepeden tırnağa silâhlı bin kişi toplandı. Mekke büyüklerinden geride hiç kimse kalmadı. Ebu Leheb'den başka bütün Kureyş büyükleri imdat yoluna girdiler.

Nefîs atlar üstünde, Bedr istikametinde dört nala.. Yüz at, yedi yüz deve...
HABER VE MEŞVERET

Allah Resulünün yürüyüş kolu henüz Revha dolaylarında... Haber geldi:

— Bütün Mekke, binden fazla cengâver, kervanın imdadına koşuyor. Yetişmek üzereler... Kervan da sahil yolundan kaçıyor.

. • Allah Resulü Sahabilerini çevrelediler: — Vaziyet bu... Ne dersiniz? Allah iki nimetten birinin bizim olduğunu haber verdi. Ya kervan, ya Kureyş ordusu...

Hazret-i Ebu Bekr'den bir güzel fikir... Hazret-i Ömer'den de bir güzel fikir... Kervana temayül edenler de var.

Mikdad Hazretleri doğruldu: • — Ey Allah'ın Resulü! Rabbin sana ne emrettiyse onun özerinde ol! Vallahi biz sana, yahudilerin Musa Peygambere dediği gibi:

«Git Rabbinie beraber düşmanlara karşı çık! Biz buradan

kımıldamayız!» diye bir söz söyleyecek değiliz! Biz senin izindeyiz. 233

Allah Resulü elle.rini kaldırıp Mikdad'a dua etti. Ve sahabiler çevresine döndü:
— Ey insanlar!

Bir lâhza durdular. Ensar büyüklerinden Saâd bin-i Muaz atıldı: — Ey Allah'ın Resulü! «Dnsanlar» diye hitabından ye bizi zümrelemeyişinden anlıyoruz ki, sözün topyekûn hepimize... Amma buradaki çokluk Ensar olduğuna göre bi- ¦ ze... Bizi, ismimizi

anmadan vazifeye çağırıyor ve ettiğimiz vaadi tutmamızı istiyorsun, öyle mi? — Evet, yâ Saâd, hitabım sizedir!

— Öyleyse ey Allah'ın Resulü! Biz sana iman ettik. Seni doğruladık, getirdiğin her şeyin Allah'tan ve hak olduğuna inandık. Muradın neyse bizimki de o... Sen, bir yakasından girip öbür yakasından çıkacağız diye deryaya atılsan, biz de arkandan atılırız. Biz, düşmandan ürken ve kaçan bir

topluluk değiliz. Cenk günü sabır ve teveKkül göstericileriz. Umarız ki, muradına erişesin. Al bizi ve ne yana dilersen sür!

Allah'ın Resulünün yüzlerinde şevk ve saadet... Buyurdular:

«—Yürüyün ve Allah'ın lûtfiyle şâd olun! Dşte, Ku-reyş'in tek tek düşüp uzanacakları noktaları görüyorum!»

Ve mübarek elleriyle o noktaları birer birer gösterdiler. Dâva, kervanı basmak değil... Küfür safını toslamak... MUHAREBE MEYDANI

Bedr sahasında kızgın kumluk... Müslümanlar bu kumlukta mevzi aldılar. Karşılarında, ddha evvel gelip mevzi alan Kureyş... Su, düşman safının arkasında... Müslümanların ayak bastığı saha ise insanı ve hayvanı içine doğru çeken, yutan bir kuraklık girdabı... Dçmeye ve

234 abdest almaya su yok... Dnsanlar, develer ve atlar, dizlerine kadar kumda. Düşmanın, daha evvel suyu kesip müslümanları bu sahada çemberlemek istediği besbelli.:. •

Şeytan vesvese yağdırdı: — Siz kendinizi hak yolda sanıyor ve aranızda Peygamber var biliyorsunuz! Kendinizi ermişler sayıyorsunuz!.. Bakın içecek bir yudum su bile yok... Suyu Kureyşliler tuttu. Tam canınıza tak edeceği sırada basıp sizi doğraya-caklar!..

Sahabiler arasında ıstırap, kum üstündeki kaynar hava dalgalarına karışmış, göklere doğru tütüyor. Birden yağmur... Seller aktı. Bütün tulumlar, kırbalar doldu. Kalblere ferahlık ve kollara kuvvet sindi.

Âyet-i Kerîme meali: «— Allah gökten su indirir; tâ ki onunla pâk olasınız... Kalbinizden şeytanın vesvesesi gitsin. Kalbinize kuvvet ve adımlarınıza sebat gelsin!»

CENK BAŞLIYOR Allah'ın Resulü, ağaç dallarından bir gölgelik yaptırdılar ve altına geçtiler. Dlk büyük Dslâm çenginin Peygamber karargâhı...

Dlk olarak küfür saflarından üç kişi çıktı. Rebia oğullan Utbe ve Şeybe ve Utbe'nin oğlu Velid... Dki kardeş ve birinin oğlu...

Dman safından da Hârisoğulları... Avf, Muaz ve Abdullah Bin Revahâ cephe aldılar. • Kâfirler haykırdı:

— Siz kimsiniz? Kimlerdensiniz? 235

Haris oğulları, adlarını, sanlarını teker teker saydıktan sonra karşılık verdiler: — Ensardanız! Alloh Resulünün Medine yardımcılarından...

— Bizim sizinle işimiz yok! Dediler ve yüzlerini Peygamber otağına dcğru çevirip, Allah'ın bile Kur'ân'da hitap şeklinde kullanmadığı mukaddes hâs ismi ile O'na bağırdılar:

— Yâ M.....! Bize kendi içimizden, kendi kanımızdan adam çıkar!

Allah'ın Resulünün bir işaretiyle, amcaları .Hamza ve yeğenleri Ali, Haris oğlu Ubeyde öne atıldılar.

• Evet, iki düşman saf üstünde baba, oğul, yeğen, amca, kardeş, birbirine karşı... Onları birbirinden ayıran ve birbirine düşüren saik ne kadar kuvvetli... Dnkılâpların inkılâbı, işte bu...

• Üç küfür cenkçisinden yine sual: Siz kimsiniz?

Üç büyük iman heykeli teker teker şerefli unvanlarını saydı. Cevap:

— Dşte tam istediklerimizsiniz, bize denksiniz. Karşılıklı yürüdüler, birbirlerinin üzerlerine atıldılar. Müslümanların en yaşlısı Ubeyde Hazretleri... Küfrün

en genci Velid ile karşılaştı. Hamza'ya Utbe düştü. Ali'ye de Şeybe...

Hazret-i Ali ve Hamza, imanın savurduğu birer kılıçla kâfirleri devirdiler... ubeyde, aynı kuvvet hamlesiyle kılıcını savururken, düşmanı da beraber, kendisi dizinden yaralandı. Hamle kâfire geçmek üzere... Hemen Ali ve Hamza atıldîar ve son kâfirin işini bitirdiler.

Hazret-i Ali: «— O gün meydana ilk olarak Rebia oğlu Utbe çıktı. Arkasından, oğlu Velid ile kardeşi Şeybe... Nida edip er

236 dilediler. Ensardan birkaç insan ilerledi. Bunların kim olduklarını öğrenince, kendileriyle işleri olmadığını ve ille amca oğullarını istediklerini söylediler. Allah Resulünün emirleriyle Hamza, ben ve Ubeyde çıktık. Hamza Utbe ile karşılaştı. Ben Şeybe'yi... ubeyde ise Velid'e saldırdı. ¦Jbeyde'yle Velid birbirini ezerken, ben ve Hamza işimizi bitirip Ubeyde'nin yardımına koştuk ve rakibini

öldürdük.» Üç azılı kâfir, kanlar içinde ve kum üstünde, açık gözler ve çarpık suratlarıyle. nur indiğine inanmadıkları semaya bakıyorlar.

DEHŞET ÂNI Allatı'ın Resulü karargâhlarında... Yanlarında en büyük dostu sadık bağlısı Hazret-i Ebu Bekr... Taraflar arasında ferdî cenk bitince saflar birbirine yaklaşmaya başladı. O ân, meydana çıkan manzara: Putlar içinde, birbirine sıkı sıkıya yapışmış yürüyen bin kişi... Ellerde kılıç, suratlar çatık, geliyorlar! Karşılarında sadece yüz mü'min... Belki her biri bir orduya bedel amma, sayıda üçte bîr...

Allah'ın Resulü, ellerini iki yana ve bütün açılma ve uzatma imkâniyle yaydılar: «—• Yarab, şu iman topluluğunu helak edersen yeryüzünde sana ibadet edeoek kimse kalmaz». Ellerini öyle açtılar ki, omuzlarından örtüleri düştü. Ebu Bekr örtüyü alıp omuzlarına koydu ve dedi:

— Ey Allah'ın Resulü, dua ve niyaz seni bu kadar üzmesin. Elbette Allah sana vadini yerine getirecek.

Ümmeti için korkan Peygamberler Peygamberiyle, sa-habînin o anda kendi ayrı ruh makamlarından yükselttikleri iki ulvî ses...

Saflar tertibe girerken iki rekât namaz kıldılar ve yine dua ettiler: «— Allah'ım; beni mahzun etme! Bana vadini lütfet!»

237 Allah'ın Sevgilisine mahsus, erişilmez rica ve niyaz makamı... Hazret-i Ali:

«— Defalarca Allah Resulünün yanına gidip geldim. Başları secdedeydi. «Yâ Hayy, Yâ Kayyum!» diye nida ediyorlardı.»

• Bir ân, uykuya dalar gibi oldular ve hemen gözlerini açtılar: — Yâ Eba Bekr, müjde!

Ve bir âyet okuyarak karargâhlarından çıktılar: Meali:

«— Yakında kâfirlerin askerleri siner ve arkalarını dönerler.» ZAFER

Cebrail'i görmüşler ve beşareti almışlardır. Hazret-i Ömer: «— Ben, Allah Resulünün, zırhını giyip gölgelikten çıkarken okudukları âyeti, nazil olduğu zaman anlayamamıştım. O anda anladım ve haşyetle irkildim.» Mucize üstüne mucize...

• Allah'ın Resulü yerden bir avuç kum aldı ve yaklaşan düşmana doğru saçtı: «— Yüzleri kara olsun!»

• Evvelâ bir ok çarpışması... Derken... , Dki taraf, kılıç, gürz, mızrak, birbirine girdiler. •

Toz, duman, nâra, çığlık, demir sesleri... Ve gerilerden hücum işareti veren davul gümbürtüsü... Sağa, solo, öne, daima ileriye kılıç sallayan müslüman-

238 lar... Yanlarında, tanımadıkları, görmedikleri, beyazlar giyinmiş, başları beyaz sargılı insanlar... Ve dövüşen insanların kulaklarında duymadıkları, bilemedikleri sesler:

«— Dayanın! Düşman zayıf! Allah sizinledir!» Âyet meâii:

«— O günü an ki, Allah'tan yardım diliyordunuz ve Allah size birbiri ardınca bin melekle yardım etti.»

Yine âyet meali: «— O günü an ki, Şeytan kâfirlerin işini bezeyip, kendilerine hoş gösterdi ve o gün insanoğlundan kimsenin onlarla boy ölçüşemiyeceğini söyledi; onları kurtaracağını vaadetti. Dki taraf karşılaşınca da arkasını dönüp gitti ve dedi: Ben sizden usandım, ben Allah'tan korkarım, Allah'ın gazabı

büyüktür.» Düşman saflarına doğru kasırga gibi bir cereyan... Kimsenin eşini, benzerini görmediği atlar üzerinde sakırdayan kılıçlar...

Bunlar ve öbürleri meleklerdir; Allah'ın emriyle insan şekline girmiş, müslümanlarin arasına katılmışlardır.

O gün meleklerin öldürdüklerinde hususî nişanlar... Boyunlarında ve parmaklarında kara kara lekeler...

• fbn-i Abbas: «— Gıfar oğullarından biri anlattı: Bedr Cengi gününde, amcamın oğluyla, yüksek bir tepeden Muharebeyi seyrediyorduk. Maksadımız hangi taraf bozulursa o tarafın öteberisini yağma etmekti. Böylece dağın tepesinden bakarken, yakınlardan bir bulut gelip önümüzden geçti. Buluttan at

kişnemeleri geliyordu. Amcam oğlunun korkusundan ödü patladı. Aynı hal, az kaldı benim de başıma geli-vordu. Bulutun içinden bir ses işittim: Yürü!»

239 Müslümanların kılıcı kendilerine değer değmez düşen başlar... Allah Resulünün yerden alıp attıkları bir avuç kumun değmediği kâfir kalmamıştır. Âyet meâtl:

«— Onu sen atmadın, Allah attı.» Kureyş büyüklerinin birçoğu kılıçtan geçti,

birçoğu esir oldu. Bir kısmı da, tabana kuvvet kaçtı. EBU CEHL

Ölüler arasında, ikinci küfür kuduzu Ebu Cehl... Başını kesmek üzere göğsüne oturan müslümana: — Cok yüksek yere çıktın, koyun çobanı! Diyecek kadar mağrur Ebu Cehi...

Yere düşünce, ölüm yarasını bir Medineliden aldığını öğrendi ve dedi: — Keşke beni çiftçilerden başka biri öldürseydi! Sonra:

— Zafer ne tarafta? Diye sordu ve Dsiâmda olduğunu haber alır almaz ilâve etti: — Muhammed'e de ki, şu âna kadar onun düşmanıydım, şimdi büsbütün düşmanıyım! Ve başı kesildi.

Allah'ın Resulü, küfür kuduzunun kesik başını görünce üç kere şükür secdesine kapandılar. Mekke'de kalan Ebu Leheb ve kervanla kaçan Ebu Süfyan müstesna, Kureyş'in bütün büyükleri ya ölü, ya esir... Yirmidördü Kureyş ulularından, yetmiş ölü! bir o kadar da esir...

SON SAHNE Sahobîlerden Ukkâşe öyle cenk etti ki elindeki kılıç kırıldı; kabzasına kadar indi. 240

Ukkâşe hemen Allah Resulünün yanına koşup güdük kabzayı gösterdi. Allah'ın Resulü, kendisine kalınca bir değnek verdi:

— Bununla dövüş! Ukkâşe, elinde değnek, yine hücuma geçti. Sonuna kadar cenk... Bir de ne görsün?. Elindeki kalınca değnek nefîs bir kılıçtır. Ondan sonra Ukkâşe Hazretleri hangi gazaya gittilerse, ellerinde hep o esrarlı kılıç...

• Muaz Hazretlerinin yarası, Allah'ın Sevgilisinden bir temasla iyi oldu. •

Hazret-i Ayişe: «— Allah'ın Resulü emrettiler: Kâfirlerin cesetleri sürüklendi ve bir kuyunun içine üstüste atıldı. Ümeyye bin Halef öyle şişmişti ki, cesedi kuyunun ağzından geçmedi. Üstüne bir sürü kum ve taş atıp izini sildiler. Kâfirlerin en mel'unlarındandı o...»

• Hayret ve haşyetle gördüler ki, Allah'ın Resulü kim ve nereye düşecek diye işaret ettilerse, o orada...

• Kuyu, ağzına kadar kâfir cesetleriyle dolunca Allah'ın Resulü kuyunun başına geldiler ve içindekilerden bazılarını adı ve saniyle anıp dediler:

«— Allah ve Resulünün size söyledikleri hak mıymış?.. Allah'ın vâdettiklerinin hak olduğunu ben gördüm.»

O zaman Ömer ilerledi: — Ey Allah'ın Resulü, bir alay cansız bedene nasıl hitap ediyorsun? «— Ya Ömer, buyurdular; siz benim sözlerimi onlardan fczla işitici değilsiniz!. Şu var ki, siz cevap verebilirsiniz, onlar veremez.»

Bundan sonra Bedr sahası harikuladelikler yatağıdır. Aradan yıllar geçer ve harikuladelikler hep devam

eder. 241 Abdullah bin Ömer bir gün oradan geçerken' iniltiler duyar. Yoluna devam eder. Onu ismiyle çağırırlar: — Ya Abdullah; bir yudum su, bir yudum! Döner, kara suratlı birinin bir adama azap ettiğini görür... Tam suyu vermek üzere bir adım atmışken, bu kara suratlı adam bağırır:

— Dur, yâ Abdullah, suyu verme! Bu adam Allah Resulünün Bedr'de kırdıklarından... •

Ve ondan sonra yıllar boyunca Bedr sahasından geçenler, derinlerden, toprağın derinlerinden, nöbet havası çalan davul sesleri duydular. Dslâm zaferinin temposunu tutan gizli davullar...

• Dmam-ı Teberânî, Hacca giden birinden dinlemiş: «—> Dşitmiştik ki, Bedr'den geçenler, merasim davullarının inlediğini duyarmış. Ben buna inanmazdım. Kendi kendime derdim: Davul sesi, açık sahrada; nereden nereye? Bunları koyun sürülerinin çıkardığı sesler ve yankılar zannederdim. Nihayet, Allah bana, oradan geçmeyi nasip etti. Devemden indim. Yaya yürümeye başladım. Yanımda bir deveci çocuk... Çocuk bağırdı: Dur dinle; davul seslerini duymuyor musun? Olduğum yerde mıhlandım. Derinlerden, davul sesleri... Merasim davulları uğulduyor. Haşyetle titredim. Hafif bir rüzgâr esiyordu. Elimde ince bir değnek vardı. Bunlardan şüphelendim. Değneği yere attım ve çömeldim. Dikkat kesildim!.. Dehşet!.. Derinlerden, derinlerden, davul gümbürtüleri.. Bu sesler, bütün gün beni ardımdan kovaladı.»

ESDR AMCA Esirlerin başlıcası, Allah Resulünün amcası Abbas. Onu, zayıf ve çelimsiz bir müslüman tutmuştu... Sordular:

— Sen arslan gPbi bir adamsın; bu çelimsiz insana nasıl tutuldun? 242

—¦ Yanıma geldiği zaman onu Handeme dağı gibi gördüm!.. fikri:

Esirler mevzuunda Sahabîlerle görüşüldü. Ömer'in — Boyunlarını vuralım: Ebu Bekr'in fikri:

— Fidyelerini alıp salıverelim! Allah Resulünün hükmü, Ebu Bekr'in fikrini gerçekleş- tirdi.

Allah'ın Resulü, amcasını fidye vermeğe davet edince Abbas şöyle dedi: — Ben müslümandım. Dçimden kararımı vermiştim. Kureyş beni zorla getirdi. Allah Resulü buyurdular:

— Sözünün doğru olup olmadığını Allah bilir. Doğru söylüyorsan eorini Allah'tan görürsün. Ama zahir olan şu ki, bizi yok etmek istiyenlere katıldın.

— Dstemeyerek... — Yâ Abbas, nefsin ve kardeşlerinin oğulları için fidye ver! — Beni o hale getiriyorsun ki, ömrüm oldukça Ku-reyş'e avuç açıp dilenmem gerekiyor. — Mekke'den çıkarken zevcene verdiğin altunlar ne oldu?

Abbas donakaldı. Gerçekten, sefere çıkarken zevcesine bir yığın altun vermiş ve başına bir hal gelecek olursa, kendisi ve oğulları arasında paylaşılmasını tenbih etmişti.

Bilen bir Abbas, bir karısı, bir de Allah. Abbas haykırdı:

— Allah bir ve sen gerçek Peygambersin... Dman ediyorum!.. • Abbas buna rağmen, fidyelerini veren öbür esirlerle

^ 243 beraber Mekke'ye döndü. Fakat için Dçin müslüman olarak... Dmana geldiği, Mekke'nin fethine kadar bilinmedi... Mekke'de, Allah Resulüne gözcülük edecektir Abbas...

DÖNÜŞ Dman saflarından 14 şehit... Altısı muhacirlerden, sekizi Ensardan... Dlk büyük Dslâm cihadında AHah için canlarını veren ilk şehitler... Bunların, ilki, gazada ilk Dslâm şehidi, ok çarpışması başlar "başlamaz vurulan azadlı köle Mihcâ... Şehidliğe daha ne can atanlar oldu.

Şehidlik, en büyük hal ve mettebe... Sırası gelecek... •

Bedr Seferi, Ramazanın sonuna kadar sürdü Medine'ye zafer müjdesini Harise oğlu Zeyd götürdü. Allah Resulünün kerimelerinden Rukiyye o esnada vefat etti. Rukiyye'nin hastalığı, Hazret-i

Osman'ın Medine'den ayrılmasına engel olmuştu. Fakat ganimet payını, sefere gitmiş gibi hak ettiv •

Asım bin Sabit Hazretleri, esirleri Medine'ye sürdü. Ganimet malı Medine civarında Safra mevkiinde sahabîle-re taksim edildi. Peşinden Allah'ın Sevgilisi yola çıkıp, esirlerden bir gün evvel Medine'ye girdiler.

Dnsanlar iki saf: — Sana selâm olsun, ey Allah'ın Resulü! Peygamber kızı Zeyneb'in müşrik kocası da esirler arasında... Zeynep, Mekke'de kocasına fidye olarakr-an-nesi Büyük ve Temiz Hatice'nin hediyesi gerdanlığı gönderdi. Bu şekil sahabîlere çok dokundu ve Peygamber kızının müşrik kocası, fidyesiz, serbest bırakıldı. Buna rağmen müşriklikte israr eden kocası, Peygamber kızı tarafından terkedilecek ve Zeynep, Medine'ye, Allah Resulünün yanına hicret edecektir.

Fidye veremiyenlerden okur - yazar olan iki kişi de, Medinelilere yazı öğretmek karşılığında esirlikten kurtuldular. • —

Kaçanlardan biri, Mekke'de Ebu Leheb'le karşı karşıya... Ebu Leheb avaz avaz haykırıyor:

— Başınıza ne geldi de bu kadar insan, rezil ve rûs- vâ oldunuz?

— Bir hal oldu işte! Yerle gök arası, beyazlar giyinmiş insanlarla doldu! Aynı yerde, Allah Resulünün azadlisrEbu Râfî... Yerinde duramıyor! — Vallahi, işte onlar melekler!

Ebu Leheb, dönüp Ebu Râfî'in yüzüne bir tokat indiriyor. Orada bulunan Ümm-ü FazI, Abbas'ın zevcesi, ileriye atılıyor:

— Çocuğu ne dövüyorsun? Ve Ebu Leheb'den karşılık gelmesini beklemeden yerden bir taş alıp küfür kuduzunun başına çalıyor.

Ebu Leheb kanlar içinde yere yıkıldı. Kaldırdılar. Yedi gün yattı ve öldü. Öleceğine yakın, Arapların «Adese» dediği korkunç ve bulaşıcı illete tutuldu. Bütün vücudu sivilcelerle beneklendi. Kimse yanına uğramadı.

Kureyş'in sözde şanlı küfür canavarı ölüm döşeğinde, oğullarının bile alâkasından uzak... Bedr'de ölen kâfirlerin, hem de en çirkin ölüm şekliyle, aralarına karıştı. Ölüsü de üç gün meydanda kaldı ve koktu. Bütün Mekke homurdanmaya başladı. Nihayet mecbur oldular; bir çukur açtılar ve uzun kazıklarla leşi ite ite oraya attılar ve üstüne taş toprak yığdılar.

• Bu levhada, tbütün zaman ve mekân boyunca, Allah Resulünün düşmanlarına ait ölüm şeklini, en derin hikmet tecellisiyle heceleyelim...

MATEM -N Mekkeli kadınlardan bir grup, Bedr^cfeTolen kâfir ko- 245

çalarının tıkıldığı kuyu başına gittiler, halkalandılar ve tam bir ay, üstlerini başlarını yolarak çığlık bastılar. Bütün sahra, yokluk kuyusunun yuttuğu küfür iniltileriyle doldu.

Derinlerde, derinlerde, merasim davulları, Dslâm zaferinin temposuyla uğulduyor. Kâinat çapındaki Dslâm zaferinin ilk fışkırış noktası Büyük Bedr, Koca Bedr, Dkinci Bedr, Kanlı Bedr...

Ebedî Hareket HAREKET DEVAMDA Sıyrılan Dslâm kılıcı, havada ıslıklar

çalarak ebedî hareket rüzgârına yol açmıştır. Üstüste üç teşebbüs:

Âmir isimli âmâ bir sahabîyi, onun için bütün yollar karanlık olduğu halde, kendi kabilesinden, Esma bint-i Mervan isimli cadalozu öldürmeye gönderdiler. Bu kadının işi gücü Dslâmiyeti ve Allah'ın Resulünü küçük düşürmeye çabalamak...

Kör sahabî, kılıcını kadının göğsüne dayayıp hamle edinceye kadar gözleri açık bir insandan daha emin adımlarla gidip ulvî vazifesini yerine getirdi.

Dkinci teşebbüs, Selim Oğulları üzerine... Bayraktar Hazret-i Ali... Üç gün beklediler. Ortalıkta kimsecikler yok. Döndüler.

Üçüncüsü, Salim bin Âmir'in, Allah Resulü aleyhinde yapmadığını bırakmayan bir yahudiyi öldürmeye gönderilmesi... Salim, Yahudinin kabilesinin içine girerek bir sürü ırkdaşının gözü önünde kılıcını göğsüne dayadı ve ciğerinden sokup kürek kemiğinden çıkardı.

246 BEND KAYNKAĞ GAZVESD Medine âleminde üç büyük yühudi kabîlesi vardır: Beni Kurayza, Beni Nadr ve Beni Kaynkağ... Bunlardan sonuncusu cesaretiyle meşhur... Bu üç kabilenin de Allah'ın Resulüne ahdi var:

— Müslümanlara karşı hareket etmiyeceğiz! Kavga çıkarmıyacağız! Düşmanlarını kışkırtmayacağız!

Kaynkağoğulları ahidlerini bozdu. •

Bir yahudi kuyumcunun dükkânında oturan Arap kadını... Genç ve güzel kadın, örtülü... Kuyumcu, kadının yüzünü açıp görmek istiyor. Kadın razı değil.. Kuyumcu bir şey demiyor ve usulca

yerinden kalkıp, kadının sarkan örtüsünü, ucundan, arkada bir yere iliştiriyor. Kadın işini bitirip de ayağa kalkar kalkmaz üzerinden örtüsü düşüyor, başı ve vücudu açılıyor. Kadın çığlığı basıyor. Yahudiler üşüşüyor ve iğrenç kahkahalarını koyuveriyorlar.

Yoldan geçen bir müslüman manzarayı görüyor, atılıyor ve bir vuruşta yahudiyi öldürüyor. Yahudiler de onun üzerine atılıyorlar ve müslümanı parçalıyorlar.

• Dşte müslümanlarla yahudiler arasındaki ilk hâdise... Hâdise, Beni Kaynkağ topluluğundan çıkma... •

Allah Resulünün Başbuğluğunda, Kaynkağ kabilesi muhasara ve âmân dilemeye mecbur edildi. Yalvardılar:

— Ey Allah'ın Resulü: biz ettik, sen etme!.. Kadınlarımız ve çocuklarımız bizim olsun; geriye kalan ne varsa al ve bizi bağışla!..

Allah Resulünün muradları sadece yahudi tehlikesini önlemek... Bütün yahudilerin bağlanmalarını emrettiler. Araya baş münafık Abdullah bin Übey bin Selûl girdi.

247 Öyle yalvardı, öyle yırtındı, öyle ayak diredi ki, Allah'ın Resulü şu emri verdiler: — Medine'den çıkıp (gitsinler! Bu diyarda kendilerinden tek kişi kalmasın!

Her şeylerini bırakıp başlarını aldılar... Şam taraflarına göçtüler.

Ezelî've ebedî nasipleri bu... Dhanet ve sonra zillet... Birini edecek ve öbürünü görecekler.

Allah'tan ferman geldi: «— Ey îman edenler; Yahudileri ve nasrânîleri dost edinmeyiniz!» SÜVEYK

Arapların yağla karıştırıp yediği, kavrulmuş buğday unu... Dsmi süveyk... Harplerde ve seyahatlerde onu yiyorlar.

• Ebu Süfyan, Bedr kılıcından uzak kalıp kaçırdığı kervanın başında Mekke'ye ayak basınca, kendisini Kureyş'in reisi mevkiinde buldu.

Mekke askerlerinin kılıç artıkları, perişan, geriye dönmüşler; ve Kureyş'in, reis çapında yirmi dört ulu kişisinin kılıçtan geçtiğini haber vermişlerdi.

Ebu Süfyan ahdetti: — Asker tertipleyip Muhammed'in üzerine varmadıkça ne karıma yaklaşacağım, ne de vücuduma ıtırlı yağ süreceğim!

Ook geçmedi; sözü yerine gelsin diye iki yüz süvariyle çıkıp Medine önlerine geldi. Orada zavallı bir hurma ağacını yaktı ve müdafaasız bir müslümanı şehit etti. \Ve iftiharla haykırdı:

-v Ahdim yerine geldi! Dönebilirim! AllalVın Resulü, Dslâm süvarileriyle dört nala yetiştiler. Ebu Süfyan, çalakamçı, firara kadem bastı. Allah Resulünün üzerine varmaktan dem vuran adam, öylesine

248 kaçtı ki, yüklerini hafifletmek için bütün ağırlıklarını, nevalesini, yollara serpti. Dşte bunlar süveyk... Kavrulmuş buğday unu...

Müslümanlar süveykleri topladılar ve bu hareketin ismine (Süveyk) dediler.

•

Allah'ın Resulü beş gün kadar takip kolu ile dolaştıktan sonra döndüler. Ebu Süfyan Mekke'ye kapağı atmış, vaadini yerine getiren bir insan tavriyle ıtırlı yağdan sürünmeye başlamıştır.

HARP HDLEDDR Allah'ın Sevgilisi buyurdular: «— Harp, hud'adır.»

O gün bugün değişmemiş ve Kıyamete kadar değiş-miyecek hikmet... Müslümanlık; kalbde ve dinde namütenahi ihlâs ve samimiyet; işde, muamelede sonsuz doğruluk, düşmana karşı harekette de gayet ince bir tedbir dehâsı ve siyaset demektir.

Kâab bin Eşref isimli yahudi boyuna Allah'ın Resulünü hicvediyor ve Kureyşlileri kışkırtıyor. Buna çare bulmak lâzım...

Sordular: — Kim bu adamı öldürür? Muhammed bin Mesleme: — Ben, dedi; Ey Allah'ın Resulü!

— Var git ve eğer elinden gelirse öldür! —> Gittiğimiz zaman ne türlü hile kullanalım? — Dçinize ne doğarsa.. Bu işde hile caizdir. Beş kişi gidip, azılı din düşmanının güzel bir tertiple canını cehenneme yolladılar ve başını .'cesip getirdiler.

Allah'ın Resulü, kafilenin dönüşünde namaza durmuşlardı. Tekbir seslerinden zaferle döndüklerini anladılar ve tebessüm buyurdular.

249 KDM KURTARABDLDR Emmar Gazvesi:

Dâsûr bin Haris isimli birisi, bahadırların bahadırı geçinmekte... Salebe ve Muharip oğullarından bir çete kurdu ve müslümanları yağma peşinde dolaşmaya koyuldu.

Allah'ın Resulü Medine'de Osman'ı bıraktılar ve dört yüz atlı ile çetenin peşine düştüler. Çete, korkusundan yüksek dağların tepelerine sindi. Sâlebelerden bir esir tutuldu ve esir ilk teklifte Dslama girdi.

Görünürde kimsecikler yok?.. Biraz yağmur yağdı. Allah'ın Resulü ıslandılar. Bir ağaç altı gördüler; zırhlarını sırtlarından çıkarıp ağacın budağına astılar ve bu

tenha noktada biraz uzandılar. Tepelerden vaziyeti kollayan bir gözcü, hemen reisleri Dâsûr'a koştu:

— Çabuk davranın! Muhammed, işte şuracıkta, yapayalnız uzanmış yatıyor! Dâsûr, hemen kılıcını kapıp tepeden indi. Dki büklüm yürüdü ve birdenbire Allah Resulünün karşısına dikiliverdi:

— Seni benden şimdi kim kurtarabilir? Allah'ın Resulü yerinden kalktı: — Allah...

Dâsûr, elinde kılıca, bakıyor. Allah'ın, Resulü, elinde hiç bir madde silâhı yok, bir heybet âbidesi, Dâsûr'a doğru bir iki adım attı. Dâşûr'da dehşet... Kılıç elindan düştü.

Allah'ın Resulü kılıcı yerden aldılar ve Dâsûr'a çevirdiler: — Ya seni benden kim kurtarabilir?

— Allah bir; ve sen onun Resulüsün! Allah'ın Sevgilisi derhal kılıcı indirdiler. Dâsûr müslü-man...

Oymağını Dslama davet etmek üzere hemen yollara düştü. Artık o bir sahabîdir.

Bundan sonra Necrân yürüyüşü... Selim oğullarının fazla topluluk kurmaya başladıkları haberi geldi. Üç yüz sahabîyle üzerlerine gidildi. Dağıldıkları ve kaçışıp silindikleri görüldü. Geriye dönüldü.

• Arkasından Zeyd bin Harise seriyesi. Artık yollarını değiştiren, Kureyş kervanlarının yeni yolu üzerinde, birden bire yüz atlı ile karşılarına çıkan, eski köle Zeyd Hazretleri... Dki kılıç salladıktan sonra kervanı olduğu gibi zaptettiler ve Medine'ye girdiler.

Gümüş ve gümüş işlemeli mallarla yüklü kervan, müs-lümanların elinde ganimet... Gümüş ve gümüş işlemsli mallar, müslümanlara, mukaddes ölçüye göre dağıtıldı.

— 49 — Derin ve Dnce Fâtıma KURBAN BAYRAMINDAN SONRA Dnsanlığın Tacı, Süveyk gazvesinden dönmüşler. Zilhicce ayının onunda bayram namazını kılmışlar ve kurban kesilmesini emretmişlerdir.

Toprağın üstünde, boyunlarında incecik birer kan şeridi, Allah Rızası yolunda akıtılacak kanın ihtarcısı, mübarek hayvanlar...

e Ve artık temelleşen Kurban Cayramı... Dşte nikâhları daha evvel kıyılan Hazret-i Fâtıma ile Hazret-i Ali'nin düğün ayları...

Fâtıma, onbeşinde; Ali ise yirmibir yaşında... 250

251 Âlem bu âhenkte bir çift görmedi. Nur nesli, kol kol bunlardan gelecektir. •

Fâtıma'yı istemeye evvelâ Ebu Bekr Hazretleri gelmişti: — Ey Allah'ın Resulü; kızın Fâtıma'yı istemeye geldim. Allah'ın Sevgilisi cevap vermediler. Aynı hareketi Hazret-i Ömer tekrarladı. Yine cevap yok...

Dkisi birden Ali'ye gidip dediler: — Git kendin iste! Öyle görünüyor. Genç delikanlı, Allah Resulünün huzuruna çıktı; gözleri yerde, muradını arzetti: Allah'ın Sevgilisi, mukaddes dudaklarında sonsuz mânalar aydınlatan bir tebessümle sordular: — Dünyalık olarak neyin var Ali?

— Bir zırhımla bir atım var; ey Allah'ın Resulü! Teşebbüs derinleşti: — Atın sana lâzımdır; git zırhını sat; parasını getir!

• Ali, zırhını dörtyüz akçeye sattı; ve gözleri yerde, Allah'ın Resulüne sundu. Allah'ın Resulü elini uzatıp bu paradan birazını aldı-ve Bilâl'e emir buyurdu:

— Bir iki güzel şey alın! Harcama şerefini Ali'ye veren hareketin ulviliğini ayrıca anlatmaya değmez... Peşinden cihaz emri verildi.

Tahtadan bir sedir yaptılar. Sahtiyandan bir şilte ve yastık.. Şilteyle yastığın içini hurma lifleriyle doldurdular.

Hazırlık bitti. Allah'ın Sevgilisi, Ali'yi çağırdılar: — Ben evinize gelinceye kadar zevcene yaklaşma! Ve, Allah ResCHünün dadısı Ümm-ü Eymen, derin ve ince Fâtıma'yı Ali'nin evine götürüp teslim etti.

«— Fâtımd geldi. Evin bir köşesinde oturdu. Ben de uzak bir köşesinde oturdum. Bekledik... Allah'ın Resulü teşrif ettiler.»

Dnsanoğlunun Ufku, Fâtıma'dan bir çanak su istediler. Su geldi. Dudaklarına götürdüler. Sonra Fâtıma'ya hitap ettiler:

— Buraya gel, kızım! Derin ve ince Fâtıma, babasının, Gaye - Dnsan ve Ufuk - Peygamberin karşısına geçti. Allah'ın Sevgilisi parmaklarını ıslatıp Fâtıma'nın başına ve göğsüne su serptiler:

«—' Allah sizi ve zürriyetinizi Şeytandan korusun.» Hazret-i Ali'yi çağırdılar ve aynı sudan ona da serptikten sonra buyurdular:

«— Allah'ın ismi ve bereketiyle zevcen senindir.» Ve Âlemde en ahenkli çiftin evinden ayrıldılar. Ebu Bekr Hazretlerinin kızı Esma diyor ki:

— O zamana kadar Fâtıma'nın düğün ziyafetinden daha büyüğü görülmedi. Bu ziyafet nedir biliyor musunuz? Arpa ekmeği, hurma; ayrıca yağ, yoğurt ve hurmadan yapılan basit bir yemek...

Dşte gözlerinde dünya ve Hitişam ölçüsü... Fâtıma ile Ali'nin nikâhını kıyan; evet, bir kıyan vardır ki, haşyetten ötürü ismini söylemeye imkân yoktur.

FÂTDMA - TUZ - ZEHRA - ÜL - BETÛL Fâtıma, isimleri... Zehra ve BetÛI de, lâkabları ve sıfatları... «Fatm», Arapçada kesmek mânasına... Fâtıma; kendisi ve zürriyeti cehennem ateşinden kesilmiş... Zehra, beyaz ve nuranî yüze deniyor.

253 Betûl, kendisini Allah'a veren ve başka alâkası olmayan... Allah'ın Resulüne nebllik geldiği zaman doğdular. Allah'ın Sevgilisi Hira dağından dönerken, Derin ve Dnce Fâ-tıma, Büyük ve Temiz Hatice'nin kucağında...

• Allah Sevgilisinin en sevgili çocuğu... Sefere çıkarken en son onu öpüyor, dönüşte en evvel ona sarılıyorlar...

• Allah Resulünü yere yatırıp, üzerine, âlemlerin yara- • diliş sırrı yüklü bu mukaddes sırta tırmanan iki nur çocuğun, Hasan ve Hüseyn'in annesi Fâtıma...

DŞDN BU TARAFI Ramazanda bir akşam... Fâtıma ve Ali iftarı bekliyorlar... Yemekleri, düğün ziyafetindekilerin pek azı... Kapı vuruluyor:

— Kim o? — Bir fakir... Allah için bir şey! Bütün iftarlıklarını veriyorlar ve suyla sabahı ediyorlar. Ertesi ve daha ertesi akşam, yine aynı hal, aynı vaziyet... Fakir gitikten sonra vurulan kapı...

— Kim o? — Benim/baban! Ve Âlemin Nuru, Fâtıma'nın evini nurla dolduruyorlar. — Bana bir şey getirin, buyuruyorlar? Allah'ın Resulü; iftar edecek bir şey... Fâtıma ile Ali gözgöze... Ne yapsınlar?

Allah'ın Resulü emirlerini tekrar ediyorlar. Fâtıma ile Ali hicaplarından kıpkırmızı... Tek lokma yiyecek yok...

Allah'ın Resulü, mübarek parmaklarını mutfak tarafına uzatıyorlar: :— Dşte oradan, gidin ve getirin!

Fâtıma, başı önünde, mutfağa gidince bir tepsi üzerinde göz kamaştırıcı bir yemek buluyor. Mucize... Allah Resulünün öğüdü:

— Her şeyinizi verin, her şeyinizi; ama hududa riayet edin! •

Daha nelerini vermediler, nelerini?.. Çocuklarının yemiş parasını, alacaklısının sıkıştırdığı bir borçluya verdiler; ve Allah onları yine mucize çapında mükâfatlandırdı.

Dşin bu tarafı, Allah Sevgilisinin ve yakınlarının iç cep-heieri... Biz hep dış cephe üzerinde gidelim. •

Beyaz buğday benizli, incecik kaşlı, gür kirpikli kapkara gözlü, babasına son derece benzeyen, kendisini Allah'a veren ve dünya diye bir şey tanımayan Derin ve Dnce Fâtıma...

• Aradan uzun, uzun yıllar geçecek ve onun kızlarından ve kadın evliyalarının en büyüklerinden Seyyide-tün-Nefî-se Hazretleri tıpkı annesi gibi dünyadan _ el etek çekmiş evinde ibadet ederken kapısı çalınacaktır.

Kapıda bir hristiyan... Bir kadın: — Kuzum; bir iş için bir yere kadar gideceğim, şu bitişikteki bizim kötürüm çocuğu biraz bekler misin?

Seyyide-tün-Nefîse, tek kelime söylemeden hristiya-nın evine gidecek ve bekliyecek. Saatlerce bekleyecek...

Yatakta şifasız kötürüm... Çocuğun güzel yüzüne bakacak ve ellerini kaldırıp Allah'a dua edecek: — Yârabbi şu güzel çocuğu ayağa kaldır! Çocuğun annesiyle babası döndükleri zaman şifasız kötürümü ayakta, mübarek kadını da bir kenarda onu ok-şarken bulacaklar ve ağlaya ağlaya

müslüman olacaklar... 255

Fâtıma-tüz-Zehra-ül-Betûl... Babası için söylediklerini «Dnsanoğlunun en güzelbmde anlattık. Söyleyeceklerine daha vakit var. •

Hazret-i Ali hakkında kullanılan iki ihtiram ifadesi tâbirinin öbür sahabîlerden ayrı olarak kullanılanı «Allah yüzünü kererr.iendirsin» sözüdür. Bu tâbirin hikmeti içinde şu da var ki; Ati, kalbindeki sonsuz haya duygusundan

Peygamberin Kızına hiçbir zaman dikkat ve cesaretle gözlerini dikemedi.

• - - Masmavi Gök kadar derin; ve en mücetred fikir kadar ince Fâtıma... — 50 —

Kılıcın Ucunda Bir Yenik UHUT

Medine yakınlarında bir dağ... Allah'ın Resulü bu dağ hakkında: «— Uhut bizi sever, biz de onu severiz.»

Buyurmuşlardır. Hazret-i Musa'nın kardeşi Harun Peygamber Uhut dağında yatar. Dslâmın büyük imtihanı Uhut muharebesi... Bedr gazasından bir yıl sonra oldu. Üçüncü yıl... Ku-reyşlilerin, Bedr intikamını almaya kalkışmalariyle...

Kureyşliler, neleri var, neleri yoksa topladılar, çarşı pazar sattılar, elli bin altun tedarikledıier, tepeden'tırnağa zırhlandılar, pusatlandılar. Parayla da bir sürü asker tuttular.

Başlarında Ebu Süfyan... Mekke'den gurur ve ihtişamla çıktılar. •

Allah Resulünün amcası Abbas, vaziyeti gizli bir mektupla Mekke'den bildirdi.
RÜYA

Allah'ın Resulü cuma gecesi bir rüya gördüler ve sabahı sahabilerine anlattılar: ,

— Rüyada birtakım sığırların boğazlandığını gördüm. Kılıcımın üzerinde de bir yenik... Derken sağlam bir zırhın içine elimi sokmuşum.

Rüyayı bizzat tâbir ettiler: — Boğazlanan sığırlar, birçok insanın öldürüleceğine alâmet... Kılıcımın ucundaki yenik, yakın akrabamdan birinin öldürüleceği... Elimi soktuğum zırha gelince, o, Medine...

• Neticede Allah'ın Resulü, Medine'den çıkmamak tedbirini münasip gördüler. Küfür ordusu Medine'yi basınca sokak muharebesi yapılsın, barikatlar kurulsun ve gizli noktalardan taş ve okla karşı durulsun... Bu fikri ileri sürdüler.

Fakat Bedr zaferinde bulunmayanlar, küfrü, yine açık sahrada püskürtmek emelinde... Yalvardılar: — Ey, Allah'ın Resulü! Biz bugünü bekliyorduk! Açığa çıkıp Allah için çarpışalım! Korktular, çıkamadılar denilmesin!

Cuma namazından sonra Allah'ın Resulü nasihat verdiler: — Sabredip yerli yerinizde kalsaydınız zafer sizindi. Mademki böyle istiyorsunuz, buyurun, silâhlanın! Artık azm ve gayret!

257 256 Düşmanın doğruca üstüne yürümek istiyenler. Allah Resulünün bu sözlerine sevindiler ve ilk imâ ve işaretlerine dikkat edemediler.

GDYDLEN ZIRH Dkindi olmuştu. Allah'ın Resulü namazı kıldırdılar. Etraftan gelen gelene... Ordu toplanıyor. Namazdan sonra, yanlarında Ebu Bekr ve Ömer, evlerine geçtiler. Müslümanlar da, yığın yığın gelip kapılarının önünde kümelendi.

Saad bin Muaz ve Üseyd bin Hudeyr Hazretleri, Allah Resulünün kapısı önündeki sahabiler topluluğuna hitap ettiler:

— Allah'ın Resulünü kendi tedbirlerine bırakmadınız! Dyi etmediniz! Kendileri Medine'den çıkmak istemiyorlardı. Gidin, yalvarın, O'nun isteğine boyun eğdinizi söyleyin!

Bu konuşma olurken, Allah'ın Resulü, sırtında zırhı ve belinde kılıcı, kapıdan çıktılar. Sahabiler, etraflarını kuşattı:

— Ey, Allah'ın Resulü; bizim muradımız sana aykırılık olamaz. Ne dilersen onu işle! Cevap verdiler:

«— Hiçbir Peygamber, zırhını giydikten sonra, Allah onunla düşmanı arasında hükmedinceye dek bu zırhı sırtından çıkaramaz.»

YÜRÜYÜŞ Allah'ın Resulü, dört kola böldükleri kıtalara birer sancak verdiler. Biri Hazret-i Ali, öbürü Musaâb bin Umeyr, üçüncüsü Üseyd bin Hudeyr, dördüncüsü Habbâb bin Münzir'de...

Dslâm ordusu bin nefer... Yüzü zırhlı... Dbn-i Ümm-ü Mektum, Medine muhafızı... Cok genç olanlar götürülmedi.

258 Küfür ordusu üçbin nefer... Yediyüz zırtıH ve ikiyü-zû atlı... V© üçbin deve... Ayrıca, askerleri gayrete getirmek için def çalan ve kahramanlık şiirleri söyleyen on-beş kadın.. Başlarında. Ebu Süfyan'm karısı Hind...

Allah'ın Resulü bilmeden, müslümaniardan da bir kadın, koşa koşa ordunun arkasından gelecek ve imân kahramanı kadın nedir, gösterecektir.

• Küfür ordusu, Uhut dağını sağ yanına alarak Medî-ne'ye karşı açık sahrada mevzi almış bulunuyor. Dslâm ordusu küfrün karşısında, o da mukabii kanadını Uhut'a verip safa girdi. Bir haber:

— Abdullah bin Übey bin Selûl, üç yüz kişiyle geriye dönmüş! Dşte münafıklar pirinin kolladığı nazik ân...

• Hemen geriye atlılar koşturup, Abdullah bin Übey bin Selûl ve avanesinin yüz geri etmelerine çalışıldı.

Yalnız, tertipten haberi olmayan sâf mü'minier döndü. TABDYE

Allah'ın Resulü, Abdullah bin Cübeyr emrinde elli tane keskin nişancıyı Dslâm ordusunun ardındaki dağ yolunun ağzına tabiye ettiler. Hem icabında çekilme yolu muhafaza altına alınıyor, hem de düşman ilerlediği takdirde en emin atış mevzii tutuluyordu. Kuşatılma ihtimali de ortadan kalkıyor. Hiçbir kelime okuyup yazmaksızın. kelimelerin namütenahi kombinezonlariyle belirtilecek ne

kadar ilim varsa, hepsinin ufuk noktasını gören Allah'ın Resulü, okçuları tabiye ettikleri noktanın değerini belirtmek için şöyle buyurdular:

«— Bizi kuşların kapıp kaçırdığını bile görseniz, ben- 259

den emir gelmedikçe yerinizden kıpırdamayın!» Ayrıca:

&— Kâfirleri ayağımızın altında çiğnediğimizi görseniz de benden emir almadıkça yerinizi bırakmayın!»

Okçular, Allah Resulünden bu emri de almıştı. Yâni Dslâm ordusu ezilse de, ezse de okçulara, Allah'ın Resulünden emir gelinceye kadar yerlerinden kıpırdamak yok. Bundan kati» ve riyazî emir olamazdı. Hiçbir tefsir ve içtihada yer bırakmıyor.

• Karşı tarafın sağ cenahında, istikbalin Dslâm kılıcı Ha-lid bin Velid, sol cenahında da Ebu Cehl oğlu Akreme kumandan...

HÂRB HazırHJcH tamamlandıktan sonra Allah'ın Resulü ellerine bir kılıç aldılar ve dediler: — Bu kılrcı hakkıyle benim elimden kim almak ister? Dsteyenler oldu; vermediler. Ebu Düccâne Hazretleri

ilerledi: — Bu kılıcın hakkı nedir, ey Allah'ın Resulü? —- Bu kılıcın hakkı, paramparça oluncaya kadar kâfirin yüzüne çalınmasıdır. — Ver, ey-Allah'ın Resulü, o şartla alıyorum! Verdiler.

Ebu Düccâne kıJıcı alınca koltuk kabartarak ve salınarak yürüdü. Allah'ın Resulü bu hale bakarak dediler:

«— Al(ah bu yürüyüş tarzını sevmez, amma bu yerde müstesna...» Yerinde, küfre böbürlenmek sevap...

Hadîs meali: «— Kibirliye kibretmek sadakadır.» 260

Ebu Düccâne mübarek kılıcı aldı ve başına kırmızı bir sarık sarıp birbirine dalan safların önünde ileriye atıldı ve üstüste müşrikleri devirmeye başladı.

Harp bütün şiddetiyle kopmuştu. Dlk ağızda müşriklerin tepesine müthiş bir toslama... Küfrün bayraktarı Talha bin Ebi Talha, Hazret-i Ali'nin; Ertan bin Şeroil, Hazret-i Hamza'nın; Osman bin Ebi Talha yine Hazret-i Hamza'nın kılıçlarıyle delik deşik oldular.

Küfür safı yerinden oynadı. Kâfirlerden silâhını atan kaçmaya başladı ve arkalarındaki kadınlar çığlık koparmağa koyuldular ki...

Evet tam bu ândadır ki... DMTDHAN

Dşte o zaman arkaya tabiye edilen okçular, küfür cep-hesinin darmadağınık olduğunu görünce, aldıkları emri unuttular:

— Ne duruyorsunuz! Zafer bizde!.. Dşte herkes yağmaya başladı. Biz mi mahrum kalalım? Reisleri Abdullah önlerini kesti:

—' Allah Resulünün kat'î emrini unutuyor musunuz? —' Öyle amma herkes yağmaya başladı!

Dediler ve yerlerini bırakıp cenk meydanına doğru koşmağa başladılar. Heyhat ki, zafer hamlesinin arkasından, kimin ve nasıl önayak olduğu meçhul, bir yağma hareketi başlamıştı.

Sahibi meçhul her gizli ve kötü tesir, münafığındır. O ânda küfür safının süvari kumandanı ve cenah koruyucusu Hâlid bin Velid, Dslâm ordusundaki okçuların yerlerinden ayrıldığını gördü. Kollamakta olduğu kuşatma hareketine mâni kalmamıştı. Hemen atlılarına emir verip dört nala ileriye atıldı... Okçuların bıraktığı noktaya gelip, orada üç beş kişiyle sebata çaiışan Abdullah ve arkadaşlarını şehit etti.

261 Akreme de Hâlid'i taklid etmiş ve kuşatma hareketine katılmıştı. Müslümanların safında «arkadan geliyorlar!» diye bir nâra yükseldi. Hücum hattındakiler geriye döndüler. Henüz çevirme hareketi tamamlanmadığı halde, mûsiümanlar «çevrildîk» zannıyle birbirine girdi, hattâ birbirini kırdı. Bir kargaşalıktır koptu.

Dşte, uivîlikler âleminden haber alan Allah Resulünü dinlememenin neticesi ve en taze çağındaki Dslâm filizine geçirttiği kasırgalı imtihan...

BÜYÜK ŞEHDT Vahşi isimli bir Habeşli köle vardır. Allah'ın Arslanı Hamza'yı öldürmek karşılığı azad edilecektir. Ayrıca, Ebu Süfyan'ın karısı Hind de kendisine vermediğini bırakmayacaktır.

Dşte bu Vahşi —ki ileride Dmâna gelir gelmez hemen affedilecek, safhabi olacak ve Dslâmın büyüklüğüne en parlak misallerden birini teşkil edecektir— bir taşın arkasında Hazret-i Hamza'yı kollamakta... Hamza, ortalıkta arslan gibi fini fırıl, döne döne, Vahşi'nin olduğu yere yak-Saştyor. Vahşi, gayet iyi bildiği uzaktan silâh atma sana'atiyle, siperden mızrağını atıyor ve Peygamber amcası büyük Hamza'yı yere seriyor.

• Arkasından Hind, Dslâm ordusunda dağınıklık yüz gösterip küfür fırsata geçince, yanındaki çığırtkan kadınlarla, dişi sırtlanlar gibi şehitlerin üzerine atıldı.

Hind, Hamza'nın karnını ve göğsünü yardı, ciğerlerini çıkardı, bir parçasını kesip aldı ve ağzında çiğnemeye başladı. Yutamadı ve tükürdü.

Ve gök kubbe, o âna değin böyle bir cinayet görmedi. Hind. üzerindeki bütün mücevherleri, Mekke'de bir o kadar da altun vereceği vaadiyle Vahşi'ye peşkeş çekti.

262 ALLAH RESULÜNÜN ETRAFI Evet:

— Ey, Allah'ın kulları, ardınızdan sakının!.. Diye kopan nâra üzerine, imân safına ânî bir dağınıklık girmiş ve ters cephe üzerinde birbirini düşman sanıp birbirleriyle boğuşanlar ve Medine'ye doğru uzaklaşanlar olmuştu.

Fakat Allah'ın Resulü dimdik ve yanlarında tam on-iki sahabi... Yanıbaşlarında Ebu Bekr-üs-Sıddîk... Dşte tam «Sıddîk» sıfatının yerinde...

Bir kâfir atılıp, Allah Resulünün yanında cenkleşen Musa'âb Hazretlerini şehit etti; sonra avaz avaz haykırdı:

— Muhammed öldürüldü! Ortalık büsbütün karıştı. Allah Resulünün etrafındakiler, çala kılıç, her tarafa yetişiyor. •

Küfür ordusunun kumandanı Ebu Süfyan ilerledi ve Allah Resulünün etrafındaki sahabi siperine doğru bağırdı:

— Aranızda Muhammed var mı? Emir verildi: — Hiç cevap vermeyin! Sustular.

— Ebu Bekr orada mı? Cevap yok. —' Ömer orada mı?"

Cevap yok. Ebu Süfyan narayı bastı: — Muhammed, Ebu Bekr ve Ömer ölüler arasında! O zaman Ömer dayanamadı ve ortalığı çınlattı: — Yalancı! Allah düşmanı yalancı! Saydıkların hep sağ... Sen bundan sonra başına geleceğe bak!

Allah'ın Resulü, çözülüş karşısında, son vaziyeti görmek için bir iki adım atınca, küfür sırtlanları koşuştular; Allah'ın Âlemlere Fahr olarak gönderdiği zâtı taş yağmu-

263 runa tuttular. Allah Sevgilisinin alnı. yanağı ve alt dudağı yaralandı ve dünyanın en güzel diş sırasından biri kırıldı. Başlarındaki tulgaya bir kılıç indirdiler. Tulganın iki halkası kesildi ve yanaklarına gömüldü.

Etrafındakiler küfrü püskürtmek için çala kılıç çalışırken Ebu Übeyde bin Cerrah, Allah Resulünün yanağına batan halkaları dişiyle çekip çıkardı ve iki ön dişini kaybetti.

Allah Resulünün mukaddes yanaklarından kan boşanırken duaları: / «— Yâ Rab, benim kavmimi affet! Bilemiyorlar!»

Eğer bu dua olmasaydı ne olurdu? Toprağa bir damla Peygamber kanı damlarsa ne olur? Ve bu dua, Âlemlere Rahmet olarak gönderilen son Peygamberin, Peygamberlik senedinden başka ne olabilir.

Âyet meali: c— Muradınca kâfirleri kırmak veya yola getirmek senin elinde değildir. Onların hakkından biz geliriz.»

• Dmân kahramanı kadından bahsetmiştik: Medine'den çıkıp koşa koşa Dslâm ordusuna yetişen Nesebbeb bint-i Kâab isimli kadın, elinde kılıç Allah Resulüne çullananlara saldırdı ve omuzundan yediği derin bir kılıç yarasıyle toprağa serildi.

Bu kadının yarası iyi olacak ve omuzunda, Unut yadigârı derin bir çukur

kalacaktır. •

Allah, Resulüne yağdırılan okların siperi Ebu Düccâ-ne, vücuduna nişangâh gibi üstüste oklar yapıştıkça, acısından yalnız başını kaldırıyor ve hiç kıpırdamıyor.

'|-|':' •

Karışıklıkta, Allah'ın Resulünü, uzaktakiierden Kâab Hazretleri teşhis etti ve haykırdı: «— Müslümanlar! Dşte Allah'ın Resulü! Toplanın!»

264 Bir koşuşma oluyor ve Allah Resulünün etrafında bir halka daha kuruluyor. •

Allah Resulünün yanıbaşında Ali, elinde kılıcı, nur merkezine sokulmak isteyen, bahadırlık iddiasındaki bütün başlan düşürüyor.

Şehid olan olana... Peygamberin kucağında, O'nun yüzüne baka baka, gülümseyerek can veren Ziyad...

Allah'ın Resulü, yanındakilerle dağ tarafına doğru çekiliyorlar. Dbn-i Halef isimli bir kâfir görüyor. Dört nala üzerlerine seğirtiyor. Gelirken de bağırıyor:

— Gösterin bana şu Muhammed'i!

Sahabiler davranmak istiyor. Allah'ın Resulü bırakmalarını söylüyor. Kâfir tam yaklaşınca bir sahabinin mızrağını çekip atıyorlar. Mızrağı sağ göğsünden yiyen kâfir atının üstünden

yuvarlanıyor ve birkaç kere tekerlendikten sonra serilip kalıyor. ÇEKDLDŞ

Allah'ın Resulü, etrafındaki sahabilerle, imtihan meydanından ebedî zafere doğru çekiliş yollarında ilerlediler. Ali kalkanına su doldurup Allah'ın Sevgilisinin yaralarını siliyor.

Abdest alındı ve herkes oturduğu yerde, Allah Resulünün arkasında öğle namazını kıldı. Uzaktan umumî çekilişi gören Ebu Süfyan, bir tepenin üstünden sesleniyor:

— Hübel! Bana «evet» dedi ve ben kazandım! Cenk-te zafer nöbetledir! Dşte Bedr gününün devamı! Ey Hübel. kadrin ziyade olsun!

Mekke'den çıkarken (Hübel) isimli puta kur'a atmış da «evet» çıkmış... Ömer, uzaklardan haykırdı:

265 — Büyük. Allah... Ve küfür ordusu herhangi bir takibe cesaret edemeden dönüp gitti. •

* Medine kapılarında, müslümanları bekleyen kadınlar... Başlarında Derin ve Dnce Fâtıma... Kucaklaştılar. Fâtıma, hemen mukaddes babasının yaralarıyle uğraşmaya başladı.

UHUT ÖNLERD Allah'ın Resulü muharebe yetmiş şehid... sahasına döndüler. Tam

Muhammed bin Mesleme: —' Rebî isimli sahabiyi adını yüksek sesle çağırarak aradım.. Bir inilti geldi. Gittim. O, «Benden Allah'ın Resulüne selâm et! Allah O'na her peygambere verdiğinden fazla ecr ihsan etsin!

Düşmanlara yol verip Peygamberin başına öyle şeyler gelmesine sebep olanlara mağfiret yoktur! Bunları söyle!» dedi ve ruhunu teslim etti.

• Allah'ın Resulü, amcaları Hamza'yı gördüler ve halinden şiddetle müteessir oldular. Gözleri yaşlı, dua buyurdular.

• Allah'ın Resulü, taraf taraf yatan şetıidlere baktılar: «— Bunların Allah yolunda can verdiklerine ben şahidim. Allah yolunda yara alanlar, Kıyamet gününde mezarlarından o türlü kalkacaklardır ki, yaralarından kan boşanacak; kanları al renkli ve misk kokulu olacak...»

• Allah'ın Resulü, şetıidleri gaslettirmeden, kanlı elbiseleriyle gömdüler. Şehid, gerçek şehid gaslolunmaz.

266 Çünkü onlar, Allah'ın emânında ve bambaşka şartların âlemindedir. Dua:

«— Yarâb, bana şehadet nasib eyle!.. Öyle ki, burnumu ve kulaklarımı kessinler ve sen bana onlar nerede diye sorduğun vakit, senin ve Resulün uğrunda kesildi diyeyim.»

Medine'de böyle dua eden bir sahabiyi bu vaziyette gördüler. •

Şehidler arasında bir yahudi... Uhut harbi devam ederken artık dayanamayıp: — Bu adam kitabımızın haber verdiği son Peygamberdir!

Diye yahudi topluluğunun üzerine yürüyen, onları yardıma davet eden ve red cevabı alınca tek başına cenk meydanına gelip düşen tek bir samimiyet örneği!..

Allah'ın Resulü buyurdular: «— Kavminin en hayırlısı odur.»

.. •

Kaplanlar ve yırtıcı kuşlar paralasa bu hâle gelmiye-cek olan şehidler. ikişer üçer defnedildi. Döndüler.

JJhut, bir bozgun değil, bir imtihan oldu. En ince imtihan ve büyük ders... — 51 —

Yasak ŞARAP VE KUMAR Uhu* muharebesinden sonra şarap ve kumar haram edildi. 267

Allah Resulünün Medine'ye saadet getirdikleri hengâmede şarap içiliyor ve kumar oynanıyordu. Ve tabiî bu iki hâl, henüz hiçbir yasağı olmadığı hâlde bile fıtrattan, Müslümanlık ruhuna giran

geliyordu. Soranlar oldu: — Ey Allah'ın Resulü; şarapla kumar hakkında ne buyuruyorsun? Âyet indi ve Allah'ın emri geldi:

«—Sana şaraptan ve kumardan soranlara de ki; ikisinde de büyük günah vardır, bâzı'- menfaatleri de var... Lâkin kötülükleri menfaatlerinden üstün...»

Bu emir, şarabın şiddetle yasak edildiği mânâsına alınmadı. Günahını kabul etmekle beraber, içmekte devam edenler oldu.

Bir gün akşam namazında, Mekkeli muhacirler zümresinden bir büyük zat, imam mevkiinde şarap yüzünden Kur'ân'ı yanlış okudu. Yine âyet nazil oldu ve bu defa şu emir geldi:

«— Ey insanlar! Sarhoşluk hâlinde namaza yaklaşmayınız! Ancak namazda ne okuyacağınızı bileceğiniz vakit...»

Yine şarap içmekten kesilmiyenler oldu. • Emirlerin en şiddetlisi geldi:

«— Şarap, kumar ve putlara çekilen niyetler hep murdardır ve şeytan işlerindendir. O murdarlardan el çekiniz ki, felaha kavuşasınız!»

Üçüncü emir yüreklere işledi. Bütün şarap küpleri devrildi ve kırıldı. Öyle ki, Medine sokaklarından sel gibi şarap aktı. Artık Şarabın tek damlasına, rengi nasıl diye parmağının ucunu, bile değdiren yok... Kumar için de aynı şey...

268 EMDR VE YASAK Arapçası «emr ü nehy»... Yapmakla mükellef olduğumuz şeylerle yapmamaya memur bulunduğumuz şeyler... Bütün iyiliklerle bütün kötülükleri kadrolaştıran ve birini «yapacaklarınız», öbürünü de «yapmayacaklarınız» yaftası altında toplayan iki ana ölçü grubu...

Din emirlerinin iki kanadı bunlardır; ve bu iki kanadı birden takınmadan uçabilmenin yolu yoktur. •

Her iki kadro da dereceli... Emirler, farz, sünnet vesaire... Yasaklar da haram, mekruh vesaire... Her birinin de kendi içinde ayn dereceleri var.

Dkisi arasında bir ana ölçü daha: Mubah... Yapılması ile yapılmamasında, ne sevap, ne de günah bulunan ve insanların şahsî zevk ve irâdelerine bırakılan şeyler...

GÜNAH Dşte, yapmamaya mecbur bulunduğumuz şeyler, baştanbaşa günah... Günahı yapmamanın, sevabı yapmaktan daha üstün bir değeri olduğunu bilelim... Dkisi bir araya gelince kanatlar çift ve semalar açık..

En büyük günahlar, büyük günahlar, küçük günahlar falan... Bilhassa zahirî ve bâtını günahlar... Yâni fiil ve iş hâlinde günah; veya ortada hiçbir fiil ve iş bulunmazken kalble işlenen günahlar...

Birçok günah fermanı kesen nice ham ve kaba softa vardır ki, ağzına kadar dolu bir katran fıçısı gibi batını günah çanağıdır.

• ¦ Dslâmlığı bitmez tükenmez günahların baskı silindiri diye gören nasipsiz nefsler, hele ham softanın elinde, dâ-

269 vanın hikmet ve dinin rahmet cephesini görmezler, nasip-sizliklerini büsbütün ikmal kolaylığına ererler. Bu bakımdan ham ve kaba softanın dine zararı, bilmeden, çok yerde kâfirin zararından ağır...

— 52 — Hikmet HAM VE KABA SOFTA i. :

Bu tâbir, Allah Resulünün maddî ve manevî veraset /olundan gelen, Efendim, Esseyid Abdülhâkim Arvasî rlazretlerinindir.

• Kaba Softa, Allah ve Resulünün mutlak emir ve ne-hiylerini müdafaa eden değil, onları kendi kör nefsine indiren ve uyduran, kendince kıyaslar yapan, hükümler biçen ve kendi dar hayali içinde nisbetler çatan havasız ve güneşsiz ruh...

Allah ve Resulünün emirlerine gelince, tek ölçü, onları mutlak ve mükemmel bilmek ve onlara karşı boynunu kıldan ince tutmaktır.

Derin ve ince mü'min için akılla ayrılmış bir sınır olarak, akla istiklâl yoktur. Akıl da, hikmet de, kâinat da o emirlerdedir.

• Ham ve kaba softa, günahı hikmet cephesiyle görmeden şiddet cephesiyle eie alıp kalbleri tılsımiamanın san'atından anlamaz, rahmete nazar etmez; üstelik günah uydurur, ibâdet kibri içinde kesip kavurur ve bütün bu ölçüleri dinden değil, kör nefsinden devşirir.

• Dmam-ı Gazali: «—' Şeriata nusret etmek için Şeriatta olmayan şe- 270

yi ona ilâveye kalkanlar, nusret etmenin tersini yapmış olurlar.» Zira Allah'ın dini, mutlak mânâsiyle kemâldedir; ve kemâl odur ki, ne bir derece eksiği, ne de bir derece fazlası vardır.

Tek gaye, dini, olanca asliyet ve safiyetiyle görebilmekte... •

Edep... Müslümanin en aziz duygusu... Günaha mâni o duygu olduğu gibi, kahr ve rahmet arası muvazene noktasını görmek de aynı histen gelir.

«— Edep hududa riayet etmek demektir ve en büyük edep; ilâhî hadleri korumaktır.» Buyuran Abdülhâkim Arvâsî Hazretleri, bu bahsi kendilerine açtığım zaman buyurdular: «—> Din edepten ibarettir.»

Bir gün Allah'ın Sevgilisi, kendilerini gaipler âlemine götürüp getiren hafif bir dalgınlıktan açılıp buyurdular:

«— Müjde yâ Muaz! Allah'ın birliğini tasdik ederek giden her insan Cennettedir.» Muaz Hazretleri sordular:

— Ya adam öldürse, zina etse? — Böyle!

— Şunu da yapsa, bunu da yapsa? — Yine böyle!

'Muaz, günahları saydıkça saydı ve sonunda şu ihtarı aldı:

«—• Muaz'ın burnu yere sürülse de böyle.» Ham ve kaba softa tipiyle zerrece alâkası olmayan şanlı sahabi Muaz Hazretlerinin, Allah Resulünden aldığı bu ders, hakikatte, istikbâldeki ham ve kaba softa tipinin ruh haletine indirilmiş bir tokattır.

Hemen hakikati yerine koyalım ki, Resulü hak bilmeden varılan «Allah bir» itikadı, yarım tasdik olur. Hiç bir yarım, tamamdan hisse alamaz. Bütün eksiklerin toplamı eksiktir.

271 Allah'ı bir. Resulünü hak bilen kurtulmuş ve artık onun günahını takdir Allah'a kalmıştır. Elverir ki, günahın günah olduğu da bilinsin-----

DNCELDK Bir velî şöyle dedi: «— Hiçbir günah, günahsızlık gururundan, günahsızlık iddiasından daha büyük olamaz.» Bir başkası da şöyle dedi:

«— Günahkâra kibir gözü ile bakmaktan ve günahkârı hakir görmekten büyük günah yoktur.» Ve Dslâm büyükleri şu ölçüyü şiirle heykelleştirdilen

«Günah ki, sahibine, nefsini hor görme ve Allah'a sığsnma hissini verir;

Nefse izzet ve kibir veren ibâdetten daha hayırlıdır.» • Ümmetin en büyüğü Ebu Bekr Hazretleri açıkta zina eden bir çift gördü ve üzerlerine cübbesini atıp onları gizledi ve dedi:

«— Yarabbi, gizlenecek yerleri de yok!» Ve başında nurdan bir taç, uzaklaşıp gitti. Bütün Dlâhî emirlerin fermanına memur Peygamberler Peygamberi de buyurdular: «— Günahlarınızı gizleyin! Onları açığa vurursanız bize Allah'ın hadlerini (ceza ölçülerini) tatbik etmek düşer.»

• Allah'ın bildiğini kuldan saklamanın mânâsız olduğunu sanan şeytanî teselli, uydurma bir samimiyet rolü içinde dünyanın en misilsiz, ahmaklığına yuvarlandığını bilmez. Bu teselliyle cemiyet meydanına çıkarılan günahın, günahtan başka, bir de günah cür'eti ve hattâ saadeti belirttiğini ve işte bunun günahtan beter olduğunu anlamaz. Günah başka, günahın alenîlik plânında belirt-

272 tiği cür'et ve bir nevi iftihar edası başka... Birinde- da-yanılamıyan bir nefs zoru, ötekisinde günahla varılan keyf edası var. Dkincisi, derecesine göre, günahı aşar.

Açıkça orucunu yiyen birine ihtarda bulunursanız diyecektir ki: — Allah'ın bildiğini kuldan niçin saklıyayım? Ona deyiniz ki: —> Allah senin vücudunda bâzı mahrem uzuvlar olduğunu da biliyor ve görüyor. Allah biliyor ve görüyor diye onları çıkarıp gösteriyor musun?

• Mutlak ölçüler karşısında ne bir indirme, ne bir çıkarma mümkündün ve yasakların mutlaka, tam ölçüsü, hîkmeti ve ruhiyle bilinmesi lâzımdır. Bir de riayetsizliğin, her şeyden evvel büyük bir haya ve hicap dâvası olduğunun takdiri..:

Eğer, Allah, gözümüzü bir noktaya dikip, kemiklerimiz eriyinceye kadar aynı yere bakmamızı emretmiş olsaydı, hak ölçüsü ve saadet mizanı bu olurdu.

Fakat Yaradan: «— Hiçbir nefse takatinden fazla yük yüklemem.» Buyurmuş ve bütün emir ve yasaklarını sımsıkı çerçevelemiş ve çerçevelenmiştir. Bu çerçevelere, dinin içinden ve dışından hiçbir el uzanamaz; ve ister şiddetlendirme, ister hafifletme oyunları yapamaz... Dşte,tam yasak!..

- ¦ • .

Hikmetin en güzel misali; Ebu Bekr koliyle mânevi miras yolu «Altun Silsile»nin, Abdülhâkim Arvâsî Hazretlerinden bir evvelki halkası Seyyid Fehim Hazretlerine ait levhadadır:

Bir camide, tütünün haram olduğuna dair bir vaaz dinliyorlar. Etraflarında bağlıları, camiden çıkıyorlar ve o hocanın gözü önünde, belki aralarında hiçbir ferdin sigaraya düşkünlüğü olmadığı hâlde şu emri veriyorlar:

— Birer sigara yakın ve için! 273

Çünkü sigara, aslında sadece mubahtır, yasaklar kadrosunda değildir. Aksine emir olmayan her fiil, prensipte serbesttir; ve o hoca, kendi nefsine göre kıyasa kalkışan bir cahil, yâni ham ve kab*

6oftadır. Emir, Allah'a giden yolun kilometre ve istikamet işareti, yasak da, bu yolu kesen ve uçuruma saptıran patika helezonu başında tehlike levhası...

Ve yasak olmayan şeye yasak demek, bu helezonlardan birine ve hattâ en tehlikelisiıje sapmak. Emirlerle yasaklan iki kanat gibi takınan, bunlardan nokta feda etmeyen, sonra ibâdetini hiçe sayan, nefsine Allah'ın rahmetinden başka hiçbir dayanak görmiyen ve kendisini dünyanın en sefil

günahkârlarından aşağı bilen insandır ki, gerçek müslümandır. Bir gün, Kâinatın Efendisi, sahabîler meclisini şeref-, lendirdiler. Muazzez sahabîlerini kaygi'ı gördüler ve «günah» üzerinde mübalâğalı bir korkuya düşmüş buldular.

Buyurdular: «—> Allah dilerse hepinizi helak ve bana yeni sahabîler halkeder. Onlar da günah işler ve günahları affolunur.»

«Sırat-ül-Müstakim» isimli dosdoğru yolu, bütün ivi-çaçlariyle (dolambaçlariyle) ve yine dosdoğru kavraya-bilene ne mutlu... O, biribir iviçaç içinde eğrilik kabul etmez, mutlak doğruluk...

•' Şarabı, kumarı ve daha nice kötülüğü yasak edicî emirlerle beraber, sahabîler, yasağın en derin hikmeti içinde, Allah tarafından çizilen mukaddes sınırların kuş uçurtmaz bekçileri oldular. 274

— 53 — Birbiri Peşinde DURAKLAMDYAN HAREKET Uhut muharebesinin ertesi günü... Sabah vakti... Muharebenin bitişinden onsekiz saat sonra... Henüz

yaraları kurumadan... Evet, bu hâlde Allah'ın Resulü harekete geçtiler ve «Hamrâ-üi-Esed» tarafına yürüdüler.

Medine'den dört beş saat yürüyüşlük mesafede bir mevki... Gayeleri, Uhut çenginde Dslâmın bozguna uğramadığını etrafa göstermek ve bilhassa Mekke'ye dönen düşman tekrar istikamet değiştirecek ve Medine'ye taarruz isteğine kapılacak olursa kendisini karşılamak...

Başta Allah'ın Resulü; ve hepsi bir gün evvel Uhut çengine girmiş altıyüz küsur sohabî... Dslâm bütün şevketiyle ayaktadır ve bir gün evvelki tecrübe sadece Dlâhî bir imtihandan ibaret... Dşte bu hakikat gösterilecektir.

Kureyş ordusu gerçekten Medine üzerine dönmüşken yeni vaziyet! haber alınaa, tekrar yüzgeri etti ve elinden kaçırmamak istediği zafer vehmini Mekke'ye taşıdı.

Allah'ın Resulü etrafı sindirdiler ve Kureyş dökünttülerinden Muaviye bin Mugiyre ile, Bedr'de esir düşmüş Dken ffdyesiz salıverenlerden, bir daha Dslâm aleyhinde hiçbir harekete katılmıyacağını taahhüt ve sonra ahdine hıyanet eden bir şairin boyunlarını vurdular; ve beş gön süren bu seferden döndüler.

. • Ebu Seleme'yi Huveylrd oğulları üzerine gönderdiler. Gidildi, düşmarb bulunamadı, sürüleri zaptedildi, dönüldü.

Abdullah bin Enis, küfürü birleştirmeye çalışan Sî-zan bin Halid'i öldürmeye memur edildi. Gitti ve sordu:

—¦ Halid oğlu Sîzan sen misin? —. Benim, ya sen kimsin? — Benî Huzâa'dan Abdullah...

— Buyur! —> Muhammed'le mücadele için adam topladığını işittim. Seninle birlik olmaya geldim. — Hoş geldin! Gir içimize!

Derken dostluk ve zahirde beraberlik... Bir gün tenhalarda dolaşırken, Abdullah kılıcını çekti: — Bre. Allah Resulünün düşmanı; seninle işbirliğine değil, başını uçurmaya geldim!

Ve kâfirin kellesini düşürdü. Allah Resulünün Abdullah'a duası: «— Allah yüzünü ak etsin...» TUZAK VE KURBAN

Hicretin otuzaltıncı ayındayız. Üç yıl dolmuştur. Dki kabile birleşip bir tuzak kurdu:

Allah'ın Resulüne başvurup, aralarında birkaç müs-lüman bulunduğunu ve herkesin müslümanlığı anlaması için bir talim heyeti gönderilmesini istediler.

Allah'ın Resulü, Asım bin Sâbit'in reisliğinde altı sa-habîlik bir heyeti bunlara kattı. Yolda hainlerin maskesi düştü. Sahabîlere işkenceye başladılar. Sahabîlerin etraftan imdat istemeleri, işkenceyi büsbütün azdırdı. Nihayet sahabîler oıt kayalığın tepesine can attılar. Hainler onlara haykırdı:

— Dnin oradan, canınızı bağışlayalım! Asım bin Sabit cevap verdi: — Kâfirlerin ahdına inanılmaz! Ve Allah'a dua etti:

— Yarabbi, hafimizi Resulüne bildir! 276

Asım'ı okla şehit ettiler. Kâfir ahdına inanıp kayadan inenleri de Mekke'ye götürüp esir diye sattılar.

Küfür sorabilir: — Madem ki, Peygamberdi, niçin tuzağı evvelden keşfedemedi? Cevabı basittir:

— Peygamber gaibi bilen değil, ancak Allah'ın bildirdiğini, bildirdiği kadariyle

bilendir. Sadece bildirdiğini bilen ve gösterdiğini gören... O da «Bildir ve göster» emriyle açığa çıkabilir. Bilmediği olduğu gibi, bildirmediği de var... Kendisi kürenin gündüz mıntıkasındayken gece kısmındaki adamı görebilir ve yanıbaşındakini görmiyebi-lir. Gösteren ve göstermeyen, Allah...

• Mekke'de satılan sahabîlerden Habib... Tam aşk adamı ve kurban örneği... Habib'i öldürmeğe götürüyorlar.

— Bir lâhza, diyor Habrb; boynuma kılıç inmeden iki rekât namaz kılayım. Bırakıyorlar. Namaz bitince soruyorlar:

— Şimdi senin yerinde Muhammed olsaydı da seni azad edip O'nu öldürseydik razı olur muydun? Ve ilâve ediyorlar:

—¦ Yemin et, doğrusunu söyle! Habib, gökleri aydınlatan yüzünü, suali soran kâfire' çeviriyor: —' Dinle, bak diyor; Allah üzerine yemin ederek söylüyorum ki. Sevgilisinin ayağına bir diken batmaktansa, ben hayatımı vermeyi, gün ışığından ve çoluk çocuğum-. dan mahrum kalmayı tercih ederim!

Ebu Süfyan duramıyor: — Vallahi ben, Muhammed'i, sahabîlerin sevdiği gibi sevebilen, sevmeyi bilen tek insan görmedim!

Pırıl pırıl aşk ve iman yüzlü Habib'i vurup şehit etti- 277

ler. Gülümseyerek öldü ve öldükten sonra da gülümsemeye devam etti.

• Kâfirlerden bir kadının ahdi:

— Asım'ın kafatası ile şarap içeceğim! Asım'ın öldürüldüğü duyulunca, kadın münadiler gezdirdi: — Kafasını getirene yüz devel

Asım'ın şehid düştüğü kayalığı ve etrafını, dört ayak üzerinde, iğne arar gibi günlerce elekten geçirdiler, fakat bir çöpünü bile bulamadılar.

Asım'ın bir duası vardı: — Yarabbi şehid olursam kâfirlerin eline geçmiye-yim... Vücuduma kâfir parmağı değmesin! Hazret-i Ömer'e vak'ayı anlattılar: «— Allah, kullarını haygtında koruduğu gibi ölümünde de korur.»

Asım bin Sabit, hâdisesinin daha büyüğü! Ebu Ber'â bin Âmir isimli, hatırı sayılır ve Dslâm dps-tu geçinir biri, kendisine edilen imân teklifini kabul etmedi; fakat Allah Resulüne tavsiyelerde bulunup ve ahitler edip Necid tarafına bir

heyetgönderilmesini istedi. Allah'ın Resulü; gündüzleri dağdan odun taşıyıp satan ve onunla geçinen, geceleri de sabaha kadar ibadet eden ve gözlerini Kur'ân'dan ayırmayan fakir Suffa saha-foîierinin benzeri kimselerden

yetmiş kişiyi, Münzir emrine gönderdi. Bunlar Maune kuyusu isimli yere gelince, orada Allah Resulünün mektubunu Dbn-i Tufeyi isimli kabile reisine gönderdiler.

Kâfir, mektuba nazar bile etmeden onu getiren saha-bîyi şehid ettikten başka, öteden ve beriden adam toplayıp uzaklarda bekliyen satıabîlerin üzerine yürüdü ve bütün müminleri kılıçtan geçirdi. 278

1 54 — Yahudiye Karşı BEND NADR GAZVESD Maune Kuyusu mevkiinde öldürülen sahabîlerden birini, bağlı olduğu Kureyş kolundan çekindikleri için azad etmişlerdi. Amr bin Ümeyye...

Amr, Medine'ye dönerken yolda iki kişiye rastladı. Bunların, Maune kuyusu zalimlerinin kabilesinden olduğunu anladı. Dkisini de hançerledi.

Halbuki hâdiseden haberleri olmayan bu iki kişi Allah Resulünden ahd almışlardı. Ve O'nun yanından geliyorlardı. Amr'ın da bundan haberi yoktu...

Medine'de vaziyet Allah'ın Resulüne arzedilinoe buyurdular: — Yâ Amr,

yanlışlık olmuş... Şimdi onlara diyet gerektir. Onlar buradan ahd alıp gitmişlerdi. •

Ve yahudi kabilesi Benî Nadr topluluğuna başvurmaya karar verdiler. Nadr Oğullarının, öbürleriyie aralarında yakın dostluk ve Allah Resulüne karşı da mükellefiyetleri bulunduğu için diyete yardım etmeleri ve anlaşmayı sağlamaları için...

Bizzat Medine'den çıkıp. Benî Nadr kabilesinin yerine gittiler ve isteklerini söylediler. Yahudiler, Allah'ın Resulünü güya hürmet ve dikkatle dinledikten sonra şöyle ağız kullandılar:

— Ne olacak, yâ Ebül Kaasım, diyeti denkleştirir veririz. Dyi ettin de geldin! Hele biraz bekle! Allah'ın Resulünü bir duvar kenarında yalnız bırakıp gittiler.

279 Bekleyiş sürüp giderken birdenbire Allah'ın Resulü, yürüdüler, uzaklaştılar ve tek başlarına istikamet tutturup gittiler. Sahabiler bulundukları noktada, hiçbir şey anlamadan beklemekte devam ettiler. Nihayet Medine'ye döndüler ve Allah'ın Resulünü orada buldular.

Meğer o ân gözden kaybolan yahudiler Allah'ın Resulünü sahabîleriyle beraber bir baskına düşürmek için tertibat almaktaymışlar.

Dlâhî ikaz... •

Kısa bir hazırlıktan sonra Benî- Nadr üzerine varıldı. Ve kabile altı gün muhasara altında tutuldu. Nadr Oğulları kalın bir sür içinde olduğu için; kapılarını kapayıp saklandılar, meydana çıkmadılar. Allah'ın Resulü de, Dslâm ve îman tasarrufunun verdiği hakla bunların bahçelerini ve hurmalıklarını harap ettirdiler. Kendilerini meydana çıkmaya zorladılar. Yine çıkan olmadı.

Muhasara devamda... •

Araya münafıklar girdi... Benî Nadr yahudilerinin, çıkıp Medine'yi bırakmalarına izin istedi. Dzin verildi, fakat yahudilerce taahhüde riayet edilmedi, şart bozuldu. Sonunda Allah'ın Resulü bunları ikinoi bir ablukaya aldılar ve perişan ettiler. Mallarını, mülklerini, her şeylerini zaptedip altıyüz deve üzerinde kuru canlarını kaçırmalarına müsaade ettiler. •

Münafıklar mustarip, yahudiler perişan... Ganimet malları içinde üçyüz kırk kılıç, elli tulga ve elli zırh...

ÖBÜR GAZVELER Zat-ür-Rikaa Gazvesi: «Rikaa» bez parçası demek... Sahabilerin ayakları kabarmış, ayaklarına bez sarmışlar; sefere de bu isim verilmiş...

280 Dörtyüz sahabîyle Necid tarafına yürüdüler. Menzillerine vardıkları zaman kadınlardan başka kimseye tesadüf etmediler. Korkularından dağılmışlar, kaçmışlar... Sefer onbeş gün sürdü. Küçük BedrGazvesi:

Ebu Süfyan, Uhüt muharebesinin sonunda «gelecek yıl burada yine buluşuruz!» demiş ve Dslâm saflarından «Dnşallah» cevabını almıştı.

Tam senesinde Allah'ın Sevgilisi buluşma yerine geldiler ve sancaklarını diktiler. Ebu Süfyan da geldi. Askeriyle uzak tepelere tırmandı. Ve Dslâm ordusıînu görünce, Uhut'tan beri içini kemiren korku birden bütün kalbini sardı. Ve askerine:

— Dönelim, dedi; hem zahiremiz az, hem de bu sene Mekke'de kıtlık var!, Bu gülünç teklif üzerinde tek nümayiş yapmadan sıyrılıp Mekke'ye doğru süzüldüler. Mekke'de onları alaya aldılar:

— Siz cenge çıkmamışsınız; birkaç gün süveyk yemeğe (malûm yol nevalesi) heveslenmişsiniz! Bu hâdise, Kureyş nasipsizlerinin Uhut zaferi diye bir şeye

malik bulunmadıklarını gösterdi. Dmtihan çoktan savrulmuş ve Dslâm en büyük düşmanı Mekke müşriklerinin karşısında yine büyük heybetiyle ve yanına hasım sokulmaz şekilde yer almıştır.

» ¦ " Devme-tül-Cendel Gazvesi: Hicretin Beşinci Yıl başında çıkan gazve. Şimale doğru onbeş, onaltı konak mesafe. Orada bir küfür barikatı kurulduğunu ve gelip geçenin incitildiğini haber aldılar. Bin sahabîyle yürüyüşe geçtiler. Her tarafı iyice taramak ve baskın yapmak için gece gidip, gündüz-saklanıyorlardı. .

Baskın, tam tesirini gösterdi. Bütün düşman sürüleri müslümanların eline geçti ve karşı taraf, şaşkın ve pe-

28Î rişan, kendisini dağlara attı. Tek kimse kalmadı. Allah'ın Sevgilisi, bomboş kasabaya girdiler, öteyi • beriyi gezip Dncelediler ve kasabanın orta yerinde karargâh kurdular. Oradan da küçük seriyeler tertip ederek etrafa çıkardılar.

Muzaffer gidiş geliş, yirmi gün sürdü. •

Birbiri peşinden gelen bu seferler, Dslâm yayılışının arasını temizlemek, etrafı tam emniyet altına almak ve Uhut imtihanını takip eden intibah ve kuvvet devresini aşmak içindir.

¦¦ —55— I/-' Dirayet ve Zarafet Timsali Ayişe

DFK VAK'ASl

Dslâm yayılışının arasını temizlemek için birbiri peşinden girişilen seferler serisinden Benî Mustalik gazvesi... Hicretin Beşinci Yılı, Şaban ayında...

• Mustalik Oğulları üzerine yürüdüler. Kâfirlerin mevzi aldığı Müryesî isimli su kenarında cenk oldu, oklar ve mızraklar atıldı; ve sahabîlerin bir arada kitle hücumiyle düşman bozuldu. Sağ kalanlardan da tek fert kurtulmak-sızın hepsi esir düştü. :

Peygamber zevcelerinden Hazret-i Âyişe ile Ümmü Seleme Hazretleri de sefere götürülmüşlerdi. •

Hazret-i Âyişe, sefere çıkmadan, ablası Esmâ'dan bir gerdanlık almış ve boynuna takmıştı. Gece... Kafile sefer dönüşü konak yerinde... Sabaha karşı hareket hazırlığı başladı. Teker teker develer

282 ayağa kaldırılıyor, kısık çan sesleri ve kumanda nidaları duyuluyor. Hazret-i Âyişe, âni bir ihtiyaçla biraz uzaklaşmak zo- ¦ runda kaldı. Döndü ve bir de baktı ki, ablasından aldığı gerdanlığı düşürmüş...

Develer teker teker kalkıyor ve kafile yürüyüş koluna giriyor. Âyişe, gerdanlığı bulmak için hızla geriye döndü, zifirî karanlıkta el yordomiyie biraz arandı, nihayet buldu. Ve yine hızla geriye döndü. Ne görsün? Kafile yola çıkmış, uzaklaşmış..

Kimsecikler yok... Âyişe, olduğu yerde kalakaldı. Herhalde kendisini tahtırevanın içinde farzetmişler ve yola çıkmışlardı. Bulamayınca dönecekler ve arayacaklardı. Örtüsüne sımsıkı bürülü, olduğu yerde bekledi.

' • Kafilenin arkasında ve epeyce geriden Muattal oğlu Saffân geliyor. Kafilenin geri hizmetlerine memur...

Saffân, şafak vakti o noktaya vardı; Hazret-i Ayl-şe'nin tek başına beklediğini gördü. Devesinden indi onu bindirdi ve deveyi hızlı hızlı yürüterek Medine önlerinde kafileye yetişti. Âyişe de

Saffân'ın devesinden indi ve tahtıravanına geçti. Dşte (Drk) diye isimlendirilen vak'a. .

DFTDRACI MÜNAFIK Alınları Allah'ın eliyle damgalı, fakat Allah Resulünden başkasının bu kara damgayı görmesi imkânsız, münafık tipi, güruh güruh bu sefere katıldığı kadar hiçbir gazveye çıkmış değildi. Zira artık kolay nimet ve fırsat peşindeler. Kara damgayı Allah, yalnız Resulüne gösteriyor; O da zahire göre hükmetmeğe memur olduğu için bir şey diyemiyor.

Başlarında başmünafık Abdullah bin Übey bin Selûl bütün münafıklar fiskosta... 283

Abdullah bin Übey bin Selûl fezada topyekûn ışık keyfiyetini söndürecek ve Arşı titretecek olan iftirasını savurdu.

Bu iftira, iffet ve faziletin tâ merkezi Âyişe'yedir. O Abdullah bin Übey bin Selûl ki: — Medine'ye dönünce aziz olanlar zelil olanları oradan çıkarır.

Sözünü de gaseyan etmiş, böylece fedakâr Ensâr ile cefakâr Muhacirlerin arasını açmak istemiş ve nihayet Medine kapılarında babasının atını dizginlerinden tutarak haykıran öz kızı tarafından şu tokadı yemişti:

— Asıl kendinin zelil ve Peygamberin aziz olduğunu itiraf etmedikçe bırakmam! Ensâr ise, göz yaşı içinde ve herşeyden habersiz...

•' Niyetlen, Âyişe'nin babası Ebu Bekr'den başlayarak bütün sahabîlere intişar edecek dehşet hissi ve bu hissin doğuracağı ihtilâflar yolundan Dslâm birliğini parçalamak.

•

O gün, bugün, sistemle devam eden politika, o zaman karargâhını din dairesinin içine kurmayı tasarlamıştı. Bugün dışında ve başka daireler içinde...

DEHŞET Müslümanlar; yâni kir ve pisliğe pamuk bulutlardan daha uzak insanlar, iftirayı duyunca çarpılıp kaldılar ve dediler:

— Aman Allah'ım bu ne büyük bühtan. • Eba Eyyüb Hazretleri, zevcesine sordu: — Senin hakkında böyle bir şey söylense ne dersin? — Hâşâ! Asîl ve şerif insanlar için böyle bir şey düşünülemez! Hazret-i Âyişe'den başka herkes iftirayı duydu. Haz-

284 ret-i Ebu Bekr Kıble'ye doğru, ellerini açmış, dua ediyor: — Allah'ım, bu işin hakikatini göster! Müslümdhların ağzını bıçak açmıyor, fakat herkes iftirayı muhal.görüyor.

VAZDYET Kimse inanmıyor, yalnız, şâir Hassan bin Sabit ve ayrıca iki sahabî Saffân'a şüphe göziyle bakıyorlar. Âyişe daima habersiz...

Bir gece o sahabînin annesiyle gezerken, kadın, Âyişe'ye dönüp oğjuna beddua etti: Âyişe taaccüple haykırdı:

— Ne yapıyorsun; oğluna, bir sahabîye nasıl beddua ediyorsun? Kadın ağlamaklı gözlerle Âyişe'ye baktı:

— Ne asîl ve faziletlisini Oğlum senin için çıkarılan iftiraya kapılanlardan... Ve iftirayı başından sonuna kadar Âyişe'ye anlattı.

• Âyişe hemen babasının evinde... Annesi ona teselli vermeye çalıştı. Âyişe düşüp bayıldı. Hazret-i Ebu Bekr'le zevcesi, Âyişe'yi kaldırdılar, ayılttılar:

— Dftiraya değer verme! Allah hakikati gösterir! Sabret! Hazret-i Âyişe, evine, Allah Resulünün nezdine döndü. Fakat hemen ateşler içinde yatağa serildi. Allah'ın Resulü, muazzam bir vakar ve sükûnet içinde çıkıp geliyor; Âyişe'ye yalnız sıhhatini soruyor ve başka hiçbir bahis açmıyor.

• Âyişe bu vaziyetten o kadar ürktü ki, hemen izin alıp babasının evine kapandı. Geceli gündüzlü dua ve gözya-

Şi... Saffân, şair Hassân'ın, aleyhinde hicivler söylediğini 285

duyunca kılıcını çekti ve onu öldürmeye davrandı. Yakaladılar ve Allah Resulünün huzuruna çıkardılar. Allah'ın Resulü, onu, şaire kılıç çekmekten vaz geçirdi ve fazla bir şey söylemediler. •

Allah'ın Resulü çocuk denecek kadar genç Üsame'-yi çağırıp fikrini sordular ve cevap aldılar: — Âyişe masumdur, ey Allah'ın Resulü!

Hazret-i Ali müphem konuştu; Âyişe'nin hizmetçisi de şunları söyledi: — Hanımım masumdur. O yalnız dalgındır. Hamurun başında beklerken uyuklar, hamuru da keçiler yer.

Peygamber zevcelerinden Zeynep: — Âyişe'nin iyiliğinden başka bir şey bilmiyorum! •

Gaye-insan ve Ufuk-Peygamber, Hazret-i Âyişe'yi görmeğe, Ebu Bekr'in evine geldiler ve ilk defa, hâdiseyi zevcelerine karşı ele aldılar:

—> Âyişe, bir günah işledinse tövbe et; Allah tövbeleri kabul eder. Günahın yoksa, Hak, masumluğuna şahadet edecektir.

Herkes sustu. Âyişe, babası ve annesi... Âyişe, cevap versinler diye onlara baktı. Sükût... Âyişe doğruldu ve tâ can evinden konuştu:

— Bu vaziyette ancak Allah'a sığınırım. O'nun yardımını isterim! • ¦

Allah Resulünün alnında, nokta nokta elmas... Ter damlaları... En sert kış soğuğunda da olan hal... Vahiy geliyor.. •

Allah, Peygamber zevcesi dirayet ve zerafet timsali Hazret-i Âyişe'nin pâk olduğuna şahittir. Âyişe'nin annesi vahiyden sonra, kızına:

— Haydi kalk kızım, dedi; zevcinin yanına git! 286

His ve fikir zerafetinin en ince nazla karışık örneği Âyişe, affedileceğini bildiği bir telmihe kadar vardı:

— Ben ancak Allah'a şükrederim; başka kimseye minnetim yok... Halbuki bütün minnetimiz, Allah'ın Sevgilisinden gelecek şefaattedir. Bu inceliği Hazret-i Âyişe herkesten iyi biliyor. Fakat en sevilen zevce olmanın naz ve zerafet mevkiinde, bu şefaati peşin olarak almış bulunuyor.

Şair Hassan bunun üzerine Âyişe için nefîs bir şiir yazdı ve onun masumluğunu, dirayetini, zarafetini, faziletini övdü.

1 Hassan, Âyişe hakkında, onun hiçbir dedikodu yapmadığını, onunla bununla uğraşmadığını söyleyen mısra-lara gelince Peygamber zevcesi:

— Fakat sen öyle değilsin, dedi gıybet ve iftiraya kapılabilirsin... Modern küfür, bütün nisbet ve hakikat unsurlarına göre hayal yakıcı bir muhal olan bu iftirayı benimsemeye kadar gider.

Müdafaası bile zül... Dmkân âlemi buna kapalı, muhal. — 56 —

Ve Ayişe EN SEVGDLD ZEVCE Âyişe-i Sıddîka... Babası Sıddîk kendisi Sıddîka... Doğru, bağlı, doğrulayıcı ve bağlanan... Lâkabı da Humeyra... Hafif al karışık beyaz yüzlü kadın...

edildi. Çocukluktan çıkar çıkmaz zifafa girdi ve en genç çağında Allah'ın Sevgilisinden dul kalıp yarım asra yakın bir zaman onsuz yaşadı ve bütün bütüne Ailah'a bağlandı.

• Kendisini Dslâmdan sonra idrak ettiği için şu sözdeki saadete ermiş insan: — Ben yakınlarımı bildim bileli onları müslüman buldum.

• Amr bin-ûl-Âs, Kâinatın Efendisine sordu: — Dünyada en çok sevdiğin Kimdir?

— Âyişe... . 9

Büyük ve Temiz Hatice'de farika, sevmek, hudutsuz sevmek... Âyişe'de de sevilmek... En çok sevilmek... Böyleyken Hatice de sevildi... Ve Âyişe,, yine hudutsuz, sevdi.

Allah Resulünün Allah'a yalvarış: «— Yarabbl; zevcelerim arasında elimden geldiği kadar eşitlik gözetiyorum; ama kudretim dışında olan halden affına sığınırım.»

Ve bu Âyişe'de, ruhundaki kadınlık zerafetinin, bütün noz edalariyle tecellisine yol açtı.

DDRAYET VE ZERAFET

Âyişe'nin zerafetî, dirayetinin; dirayeti de zerafetinin içinden tüter. Bu hassalarıyledir ki, Peygamberler Peygamberinin en mahren yakınlığına erişti, peygamberlik tavrının en ince tecellilerini gördü ve onları ölçüleştirdi.

• Nadir kadında görülmüş bir zekâ hiddeti ve idrak ceh-di taşıdığı ve Kâinatın Efendisine ait nuru en yakından kucakladığı için, zerafeti bir naz edası içinde herşeye dikkat eder, her şeyi sorar, inceler, anlamak isterdi.

288 Bir gün, insanları cennete götürecek keyfiyetin, onların amelleri değil, Allah'ın rahmeti olduğuna dair hadîsi, sahibinden sordu:

— Ey Allah'ın Resulü; senin amellerinde mi seni cennete götürmez? — -Allah'ın rahmeti yetişmezse götürmez. Daha nelere, nelere kadar dikkat... Hadislerin birçoğu, temel kurucu mukaddes ölçüler, Hazret-i Âyişe rivayetiyle gelir. Bir gün, çocukluğunda, arkadaşiarıyle karınca oyunu oynuyor. Yanlarından Allah'ın Resulü geçiyor. Karıncalar içinde bir de kanatlı at... Allah'ın Resulü soruyor:

— Bu ne, Âyişe? At... —- Kanatlı at olur mu hiç? Resullerin Resulü, o yaşta bu dikkat, hafıza ve kıyas kuvveti karşısında tebessüm buyuruyorlar. —> Hazret-i Süleyman'ın atları kanatlı değil miydi?

Âyişe'nin dirayet ve zerafeti mizacındaki bazı taşkınlıklar, Dnsanlığın Tacı tarafından daima düzeltiliyor, gerçek ölçüye irca ediliyordu.

• Mukaddes Zevciyle iki asil at üzerinde yarış ettiği bile oldu. Bir gün Allah Resulünün:

— Ölürsen seni ellerimle teçhiz ve tekfin eder ve sana dua ederim. Sözüne:

— Öleyim de benim hücreme yeni bir zevce getiriniz, öyle mi? Diye karşılık verdi ve Dnsanlığın Nurunu güldürdü. Bu hududa kadar varan naz ve zerafet... 289

FAZDLET VE HDKMET Hücrelerinde sabahlara kadar Allah'ın Sevgilisiyle ibadet... Peygamber Mescidinde namaz kılarken, Âyişe yine topyekûn Kâinat Dmamının arkasında, fakat hücresinde ve tek başına...

• Teyemmüm âyeti, yine seferde, yine gerdanlığın aranması yüzünden, sahabîlerin susuz bir noktada beklemeleri üzerine nazil oldu. Âyişe'nin küçük bir dalgınlığı yüzünden Müslümanlık muazzam bir nimete kavuşuyor, kolaylığa eriyordu.

< • Ölüm döşeğindeyken, kendisini taşkın çapta metheden Dbn-i Abbas'a: — Beni bu gibi senalardan affet! Diyecek kadar faziletli...

Allah Resulünün irtihalinden sonra her gün oruçlu ve her ân ibadette... •

Uhut'ta belâ ve imtihan günü, yaralılara su taşıdı, Allah Resulünün irtihallerinden sonra da bu cesaret, hamiyet ve şefkat seciyesini her ân ışıldattı.

• Peygamberler Peygamberinden sonra O'nun sahabî-lerine yapışanlara verilen bir isimle «Tabiin» den Dshak, âmâdır ve Hazret-i Âyişe onu her kabul edişinde başın» örter.

Bir gün bu vaziyeti hisseden Dshak: — Ben körüm! Hiçbir şey görmüyorum! Benden de mi saklanıyorsun? Diye sorunca:

— Sen beni görmüyorsun ama, ben seni görüyorum* Cevabım verecek kadar dirayetli, zerafetli, hikmetli ve

faziletli Âyişe... 290

— 57 — Ahzap, yahut Hendek HDZDPLER

Ahzap, hizipler, kümeleşmeler... Bu muharebe, Alllah-ın Resulüne karşı, küfrün hizip hizip, küme küme birleşme ve hep birden harekete geçme tecrübesi... Bütün mev-cutlariyle bir araya gelip son kozlarını oynayacaklar. Ve bu küfürden gelen nihaî taarruz olacak... Bu yüzden, harbin bir ismi Ahzab...

• .. ¦ •

Hicretin Beşinci Yılı, Şevval ayında... •

Sinsi küfür (Medine Yahudileri), Unut Muharebesine rağmen hiçbir netice alamayan saldırgan küfüre (Mekke müşriklerine) elini uzattı ve dedi ki:

— Birleşelim, önden ve geriden müslûmanların üzerine çullanalım ve onları kökünden kazıyalım ki, rahat nefese kavuşabilelim. £ize uzanacak bütün elleri de beraberimize alalım!

Başka kabilelere de kundak soktular... Hepsinin başına Ebu Süfyan geçti. On beş bin kişilik bir ordu kuruldu.

Hâdise tamamiyle Yahudi eseri... Dslâmı, gelişme çığın olan ikinci devresinde, bütün kuvvetleriyle bir araya gelip boğmazlarsa, bir daha hiç bir şey yapamayacaklarını anlamışlardır. Dman vecdinin tam zıddı dalâlet Fhtirasiyle sanki yırtınmaktadırlar:

— Kalkın ey küfür ehli, mahvolmak üzereyiz! Küme-leşelim? HENDEK

Küfrün bütün niyet ve tabiyesi, Allah Resulünün gözleri önünde... 291

«Altun Silsile»nin Ebu Bekr'den sonraki büyük halkası, tâ Dran, Şam yoliyle Medine'ye; Mecusîlik, Hristiyanlık geçitlerinden de Dslama gelen Selman-ı Farisî Hazretleri, Allah Resulünün huzuruna çıktı:

— Ey, Allah'ın Resulü! Küfrün bu birlik hücumuna karşı ilk tedbiriniz müdafaa harbi olmalıdır. Bunun için de Medine önlerine geniş bir hendek kazalım; hendeğin içinde ve gerisinde kendimizi koruyalım. Benim memleketim olan Fars diyarında usul budur.

Allah'ın Resulü bu fikri p^k beğendiler ve hemen hendek kazılmasını emir buyurdular. Bu yüzden de muharebenin ikinci ismi Hendek...

• Binlerce Müslüman, ellerinde kazma ve kürekler hendek içinde çalışıyorlar. Kimi kazıyor, kimi toprak atıyor. Allah'ın Resulü de beraber... O da yeri kazıyor ve toprak taşıyor.

Dnsanlığın Tacı,hem kazma vuruyor, hem de Abdullah bin Revâha isimli şairin şu mısralarını okuyorlar:

«Nimet bu dünyada değil, ötelerde. «Yârabbi, Ensar ve Muhacirlere sen acı!» Sahabîler de aynı işi yaparken, şu mısralarla cevap veriyorlar: «Biz o kimseleriz ki Muhammed'e bağlandık;

«Ömrümüz boyunca izinde cihad etmek üzere.» Bir sahabî:

«— Ahzab gazasında Allah'ın Resulünü gördüm. Toprak taşıyorlardı. Mübarek göğsünün tüylerine toprak dolmuştu.»

DLK DKD MUCDZE

Hendek kazılırken karşılarına kocaman bir kaya çıktı. 292

Kazmalarının ucunda da kıvılcımlar... Kayayı yerinden oynatmaya ve parçalamaya imkân yok. Allah'ın Resulü ilerledi, kazmasını kaldırdı ve indirdi.

Kocaman kaya tuzla buz... . ¦ Cabir:

«—• Allah'ın Resulü kazmasını indirir indirmez kaya yumuşak bir kum yığını haline geldi.» •

Yemeksiz kalındı. Cabir Hazretlerinin zevcesi tarafından hazırlanan on, onbeş kişilik yemeği, henüz tencerede iken, başına Kâinatın Efendisi geçince, gelen yedi, giden yedi, bitiremediler. Bin kişi doydu.

DÜŞMAN Kazılması yirmi gün süren hendeğin önünde, birdenbire düşman... Muhacirlerin sancağı Zeyd bin Hârise'de, Ensarın sancağı Saad bin Ubade'de... Tam üç bin müslüman cengâver...

• Fakat en tehlikeli düşman Medine çevresinde... Benî Kurayza Yahudi kabilesi... Kazılan hendek, karşıdan gelen kâfirlere engel... Ya arkadakiler ne olacak?

Dışarıdan gelenler, kalbleri bir anda ceylâna dönmesi mümkün kaplanlar... Dçeridekilerse, olduğundan başka hiçbir şeye istidadı kalmamış yılanlar...

Alla'ın Resulüne ahidleri olduğu için şimdilik hareketsiz duruyorlar. Amma? •

Allah'ın Resulü, boyuna gerilere adam gönderip Benî Kurayza'nın hâlini teftiş ettiriyorlar. Görünürlerde bir şey yok. Amma?

• Nitekim küfür ordusundan içerilere sızdılar ve o âna 293

kadar hiçbir hareket göstermeyen, sepetlerinde çöreklenip kımıldamayan ve neticeyi kollayan bu yılanları dürtük-lediler. Kafalar uzanmaya başladı.

Dşte belânın en büyüğü! Önde ve arkada düşman... Medine içinde de, sahabîlerin müdafaasız evleri, zevceleri ve çocukları...

Münafıklar hemen kendilerini gösterdi: —' Muhammed bize Fars ve Rum illerinin fethedileceğini vaadetmişti. Hale bakın ki, şimdi evimizin damı al-ttnda

bile selâmetten uzağız!

• Ruhlara bir bulanıklıktır çöktü. Samimilerden bile, cepheyi bırakıp kendi evini korumak için izin isteyenler oldu.

Istırap büyük... •

Âyet meali: «— Ân o demi ki, münafıklar ve kalbleri zayıf olanlar derlerdi ki: Allah ve Resulü bize bâtıl vaatlerde bulundular.»

* . ' • Yine büyük bir imtihan... Allah'ın Resulü ellerini ve yüzünü semalara kaldırmış... OK CENGD

Cepheden gelen düşman hendeğe kadar yanaştı. O zamana kadar hiç görmediği bu tarz karşısında da şaşırıp kaldı. Gayesi, sert bir toslamayla Dslâm cephesini ezip hemen Medine'ye girmekti.

Hendek boyunca dolu dizgin koştular, fakat bir geçit noktası bulamadılar. Karşılıklı bir ok çengidir başladı. Havada gidip gelen okların çekirge bulutu,..

Düşman atlı hücuma kalktı. Hücum ok yağmuru altında kırıldı. Atını zıplatıp hendekten atlamak isteyen kâfir, hendeğin içine düştü, ezilip gitti. Gizlice hendeğin içinde yol bulan bir grup da Hazret-i Ali, Zübeyr ve arkadaşlarının kılıcından geçtiler.

Bir ok, Saad bin Muaz Hazretlerine değüi ve büyük sahabîyi can evinden yaraladı. ÜÇÜNCÜ MUCDZE

Önü korumak, arkayı korumak derken, Allah'ın Resulü sahabîier demetinin en sağlamlarından yalnız üç yüz kişi arasında kaldılar. Önde düşman, arkada düşman ve günlerdir süren muhasara... .• -

Huzeyfe: «— Bu vaziyet karşısında, dizlerimin üstüne çökmüş, melûl oturuyordum. Allah'ın Resulü yanıma geldiler. Gidip Kureyş saflarından bir haber getirmemi emrettiler ve dua buyurdular. Kalbimde ne kadar sıkıntı varsa bir anda uçup gitti. Karanlık ve rüzgârlı geceydi. Müslümanların en dertli

gecesi... Çıktım; kâfirlerin arasına karıştım. Oraya vardığım zaman görülmemiş bir rüzgâr beni uçurmaya başladı. Dönmeye mecbur oldum. Yolda birtakım atlılar gördüm. Bana bağırdılar: Çabuk Allah'ın Resulüne haber ver: Allah kâfirlerin hakkından geldi.

Peygamber Duası: «— Ey kitap indiren Allah'ım... Ey her şeyi hemencecik gören Rabbim.. Müşriklere ve yahudilere bozgun ver, aralarına zelzele ve ıstırap düşür; durmayıp gitsinler.»

Dşte o gece Allah Sevgilisinden Arşa yükselen dilek... Bu duadan sonra, Allah Resulünün ellerini açıp şükrettiği görüldü.

Ve arkasından korkunç rüzgâr çıktı. 295

RÜZGAR Bir rüzgâr ki, kum denizinin dibine kadar işlemekte, çölü okyanus dalgalarıyie kabartmakta... Çadırlar devriliyor, çadır kazıkları sökülüyor, her şey uçuyor. Yemek kapları ve kazanlar yuvarlanıyor, atlar boşanıp şahlanıyor, develer aoı acı bağırıyor:

Ebu Süfyan haykırıyor: — Ey Kureyş topluluğu!., buracak zaman değil... Atlarımız ve develerimiz kırıldı, gitti. Eşyamız birbirine girdi. Kim bilir daha başımıza ne gelecek? Hemen dönelim! Beklemekte netice görmüyorum! Ben

dönüyorum!

Ebu Süfyan devesine zıplayıp o kasırganın önünde bir yapraktan farksız, Mekke istikametine daldı. Arkasında bütün küfür ordusu... Koşar adım, uçar adım.;.

'• Âyet meali: «— Biz onların üzerine rüzgâr saldık ve gözlere görünmez asker gönderdik.» Kaçan düşman istikametinde rüzgâr, rüzgâr... Gerilerde de, apışan, donan, yalnız ayaklandığıyle kalan ve bir-şey yapamayan Benî Kureyza Yahudileri...

HADN Gerilerin haini Kurayzalılar ayaklandıktan; Medine içine kadar girdikten ve Allah Resulünün tedbirleriyle fazla bir şey yapamadan bütün niyetlerini belli ettikten sonra, küfür ordusunun çekilmesiyle birdenbire sindiler ve bölgelerine gidip kalın duvarların arkasına çekildiler.

Allah'ın Resulü, Hazret-i Âyişe'nin hücresine gidip kılıcını astı. Hitap Melekten:

— Sen kılıcını asıyorsun ama, melekler, silâh elde bekliyor. Lâhza geçirmeden Kurayza üzerine yürü!

Hemen sokak sokak nida: — Muharebede ibadeti kazaya kalanlar namaza dur-

ma^ın! Hemen herkes toplansın! Namaz, toplu olara* başka'yerde kılınacak! Herkes toplandı. Kurayza muhasara edildi. Namazlar orada kılındı.

Yirmi gün süren muhasara... Benî Kurayza büyükleri, Allah'ın Sevgilisine haber gönderdiler: — Saad bin Muaz hakem olsun... Ne derse makbulümüz...

Sabd ağır yaralı... O vaziyette, yardımla, Allah Resulünün huzuruna çıktı. —- Saad, seni hakem tutuyorlar. Söyle, bu insanlar hakkında hükmün nedir? — Hükmüm şudur ki, ey Allah'ın Resulü; bütün malları alınsın, çocukları ve kadınları esir edilsin, erkekleri de baştan başa kılıçtan geçirilsin.

Dnsanlığın Ufku buyurdular: — Allah'ın hükmüyle hükmettin, yâ Saad!.. Benî Kurayza'dan yediyüz erkek öldürüldü. Kadınlar ve çocuklar esir edildi. Reyhan isimli cariyeyi Allah'ın Resulü, kendi hizmetlerine ayırdılar. Benî Kurayza mallarını da hak ölçüsüne göre taksim ettiler.

Kurayzaoğullarının, ahitleri çiğnemelerine ve ayaklanmalarına mâni olmak için o kadar çalıştığı halde muvaffak olamayan yüce hakem Saad bin Muaz, aldığı ok yarasının tesiriyle şehid...

Allah'ın Resulü: «— Saad'ın ölümünden Rahmanın Arşı titredi.» 297

Ensarın büyüğü Saad bin Muaz Hazretlerinin tabutu taşınırken, münafıklar söyleştiler: — Cenazesi ne kadar hafif! Allah'ın Resulü:

— Melekler taşıyor. Diye cevap verdiler. Saad'ın mezarı gül bahçesi gibi koktu... NETDCE Hizipler harbi de. Allah hizbine karşı bütün toplulukların hiçbir şey yapamayacağından ve ilk olarak yahudi hizbinin belâsını bulmaya başladığından bir nişan oldu.

Müslümanların eline birçok ganimet geçti ve Dslâm dairesinde birdenbire bir bolluk başgösterdi. Allah'ın Resulü buyurdular:

— Artık taarruz nöbeti sizin... Bundan böyle Kureyş sizin üzerinize gelemez. Harbin, vaziyetin, dâvanın bundan sonraki yolun bütün ruhunu billûrlaştirmış oluyorlardı. — 58 —

Sulh ve Siyaset ALTINCI YIL Bir yıl geçti. Allah'ın Resulü sahabîlerinin arasında ve fetihler, derinliğine doğru, ruh âleminde... Zâten genişliğine doğru ve madde âlemindeyken de aynı hal!..

¦¦¦¦¦•¦¦• Altıncı yılın Muharrem ayında, Muhammed bkı Mes-leme'yi otuz kişiyle

Mekke taraflarına gönderdiler. Bazı

298 fesatçılar basıtdı ve aralarından biri esir edildi. Esir, müs-lüman oldu ve Kâinatın Efendisine: —« Yeryüzünde, dedi; en tiksindiğim yüz, din ve şehir, hep seninkilerdi." Şimdi benim için, senin yüzünden güzel yüz, senin dininden güzel din, senin şehrinden güzel şehir yok...

Maiyetlerinde iki yüz saha'bî, birkaç yıl evvel Âsim bin Sabit ve arkadaşlarını işkenceyle şehid eden Beni Dihyan üzerine yürüdüler. Düşman dağlara kaçtı ve bir şey yapılamadı.

Hazret-i Ebu Bekr'i atlı bir keşif koluyla Mekke.tarafına gönderdiler ve on dört gün süren bu seferden avdet buyurdular.

© Fezâre kabilesinden kırk atlı, Allah Resulünün yav-rulu yirmi beş , devesini, başlarında bulunan sahabîyi şehit ederek gasbetti.

Allah'ın Sevgilisi beş yüz atlı ile takibe çıktılar. Mik-tad Hazretlerini önden gönderdiler. Düşman ardcılarına yetişildi ve çoğu biçildi. Develerinden onunu ele geçirdiler. Ayrıca ganimet alındı ve paylaşıldı. Bu sefer boyunca beş gece Medine dışında kaldılar.

0

Ukkâşe Hazretleri Mekke yolundan bir noktayı basmaya memur edildi. Düşman bulunamadı. Dkiyüz devesi zaptedildi.

Muhammed bin Mesieme, on neferle Zilkıssa mevkiine gönderilmişti. Düşman yüz neferle seriye'yi bastı ve sahabîleri baştan başa şehid etti. Mesieme oğlu da yaralı ve şehidlerin arasında baygın... Oradan geçen müslü-manlar, Mesieme oğlunu görüp Medine'ye getirdiler. Allah'ın Resulü, Ubeyde bin Cerrah'ı kırk sahabîyle düşman üzerine şevketti. Kâfirler basıldı. Perişan, dağlara sığındılar. Biri esir düştü ve müslüman oldu. Bıraktıkları ganimet zaptedildi.

299 ZEYD BDN HARDSE EMRDNDE Zeyd, birkaç seriyeye memur edildi. Eski köle, şimdi sahabîlerin en ileri mertebesinde... Zeyd, Medine'den dört konak mesafede Benî Selim kabilesi üzerine gönderildi. Bir kadın kendilerine yol gösterdi. Baskın muvaffak... Yol gösteren kadının kocası da esirler arasında... Allah'ın Sevgilisi, kadını ve kocasını azad ettiler.

Yine Zeyd, yetmiş sahabîyle, Şam yolundan gelmekte olan bir Kureyş kafilesini basmaya memur. Baskın muvaffak... Ümeyye Oğluna ait bir çok gümüş alındı ve birkaç esir tutuldu. Esirler arasırfda ve kervanın başında, Allah Resulünün, nübüvvetten evvel büyük kerimesi Zey-neb'i alan ve sonra Bedr'de esir düşüp fidyesiz âzad edilen Eb-ül-Âs... O güne kadar küfürde ısrar eden Eb-ül-Âs,

Medine'ye getirilince eski zevcesine sığındı. Zeynep, Peygamber Mescidine bakan kadınların kısmından içeriye nida etti ve Eb-ül-Âs'ı âzad ettiğini bildirdi. Allah'ın Resulü ve sahabîleri de Peygamber kızının teklifine uydular ve hattâ bütüa kervanı, Mekke'deki sahiplerine teslim edilmek üzere Eb-ül-Âs'a iade ettiler. Eb-ül-Âs Mekke'de malları tek tek sahiplerine teslim etti ve haykırdı: — Dşte, muradımın bu mallan yemek olduğu sizce zannedilmesin diye-Allah Resulünün

huzurlarında Dslâmi-yetimi açığa vuramadım. Alın mallarınızı ve müslüman olduğumu görün! Allah bir ve Muhammed onun Resulü...

Eb-ül-Âs hemen Medine'ye dönerek, garazsız, ivazsız, tâ ruhunun içinden, Dslama girdi; tekrar Zeyneb'i aldı ve bu defa gerçek manasıyle Peygamber damatlığına erdi.

Birkaç kâfir, Allah Resulünün Rum Kayserine gönderdiği elçisi Dahye'yi yolda soymuşlar Ve götürmekte olduğu hediyeleri gasbetmişlerdi. Bunun üzerine

etraftaki kabilelerden yetişmişler ve hediyeleri soyguncular dan alıp Dahye'ye iade etmişlerdi.

300 Allah'ın Resulü haberi alınca Zeyd'i beş yüz askerle vak'a yerine gönderdi. Baskın... Soyguncular öldürüldü ve oymakları perişan edildi. Sonra bu oymaktan Dslama gelenler kurtuluşa erdi.

Yine Zeyd bin Harise, emrinde bir küçük seriye... Va-di-ül-Kurâ mevkiinde bir sürü müşrikle cenge tutuştu. Birkaç şehit verdi. Kendisi de yaralandı.

HEP ALTINCI YIL SERDYELERD Allah'ın Sevgilisi, Abdurrahman bin Avf Hazretlerinr huzurlarına davet ettiler. Sahabînin başını kendi elleriyle sargıladılar ve dediler:

«— Allah'ın izniyle ve Allah için gaza eti Kâfirleri kır, gadretme ve çocukları öldürme!» Ayrıca emir buyurdular:

— Dslama gelirse, rızalariyle, reislerinin kızını kendine nikâh et! Abdurrahman, bu öğütlerle «Devme-tüc-Cendel» tarafına memur edildi. Gitti, orada üç gün kaldı. Halkı Dslama davet etti; reisleri müslüman oldu. Kabilesinden birçok insan da reisi takip etti. Reisin kızı, kendisinin ve babasının gönül isteğiyle Abdurrahman'a vardı.

Benî Saad bin Bekr kabilesinin, Hayber Yahudi'lerine yardıma gittiği haberi geldi. Hazret-i Ali, yüz atlı ile arkalarına düştü. Hayber Kalesinin yakınlarında kabileye baskın verildi. Dağlara kaçtılar. Beşyüz deve ve ikibin koyun bıraktılar.

• Fezâre kabilesinden bir kolun başı, Allah Resulünün önüne türlü engeller çıkaran bir kadın üzerine, Zeyd bin Harise gönderildi. Kadın kızıyla beraber ele geçti. Onu öldürdüler.

301Allah Resulünün düşmanlarından Hayberli Yahudi Ebu Râfi, Abdullah bin Atîk tarafından öldürüldü.

Abdullah, gece, Ebu Râfi'nin hisar içindeki muhitine ve oradan evinin içine süzüldü. Karanlıkta düşmanı çoluk çocuğundan ayırt edebilmek için yüksek sesle:

— Yâ Eba Râfi! Diye bağırdı. Ve cevabın geldiği istikamete hamle edip kılıcını kâfirin bir tarafına soktu ve öbür tarafından çıkardı.

Ebu Râfi'nin öldürülmesinden sonra Hayberli Yahudiler, başlarına Üseyr isimli birini geçirdiler. O da her tarafı fitneleyip Allah'ın Resulüne karşı bir hareket hazırlamağa koyuldu.

Abdullah bin Revâha, yanında otuz sahabî, bu işle vazifelendirildi. Gittiler:

— Yâ Üseyr, dediler, Allah'ın Resulü seni görmek istiyor, Hayber ilinin idaresini yine sana verecek... Haydi gidelim!

Kâfir de yanına otuz muharip alıp Abdullah bin Re-vâha'nm arkasına düştü. Fakat tuhaf şey! Yolda taarruz müslümanlardan gelmedi de Üseyr'den zuhur etti. Yahudilerin reisi birdenbire kılıcına

sarıldı; fakat atik davranan Abdullah bin Enis'in bir kılıcıyla, devesinden tepetaklak düştü. Öbür yahudiler de Dslâmın kılıcına cevap veremediler.

Allah'ın Resulü buyurdular: — Allah sizi zalimlerden kurtardı. KISAS

Allah Resulünün, Allah yolunda tertipledikleri harp ve mücadele inceliklerini kendilerinin de hakkı sanan bir-

302 kaç kâfir Allah'ın Sevgilisine oyun etmeye geldi. Huzurlarına çıkıp iman etmiş göründüler ve dediler:

— Biz şehirli değiliz. Medine havasına dayanamayız. Koyun ve sığır güdücüleriyiz. Ona göre bir iş ver bize...

Allah'ın Resulü, bunlara, zatî develerinin sütiyle geçinmek lûtfunu gösterdi. Kâfirler, develerin yanına gidince çobanı kıskıvrak bağladılar, gözlerini oydular,

öldürdüler ve develeri alıp gittiler. Abdurrahman bin Câbir Hazretleri yetişti, onları tutup getirdi ve kan içici kâfirlere kısas tatbik edildi.

Allah'ın Resulü. Medine'de sahabîleriyle oturmakta... Uzaktan bir adam peydahlanıyor. Âlemlerin Fahri, ellerini ona doğru uzatıp buyurdular:

— Şu gelen adam kötülüğe niyetli... Hemen Üseyd bin Hudeyr Hazretleri yerinden fırlıyor ve adama sarılıyor. Etek altından düşen koskoca bir hançer...

Kâinatın Efendisi, adama hitap ettiler: — Doğrusunu söyle, kimsin, nesin, maksadın neydi? —• Doğrusunu söylersem bağışlar mısın? —- Evet.

— Ebu Süfyan'ın adamıyım. Mekke'den geliyorum. Seni öldürmek için... Allah'ın Resulü adamı âzad etti ve Seleme ve Amr'ı Mekke'ye aynı işi Ebu Süfyan'a yapmaya gönderdi.

Bu iki sahabî, Mekke'de Kureyşlilerce tanındı ve kaçmak zorunda kaldılar. Yolda rastgeldikleri kâfiri kırdılar. Ve bir Kureyş casusunu boynuna ip takarak Medine'ye kadar sürüdüler.

Ertesi sabah hikâyeyi dinleyen Allah'ın Resulü ince zarif bir tebessümle gülümsediler. 303

58 — Merkeze Doğru SULH

Altıncı Yıl Zilkaade ayında, Allah'ın Resulü Kabe'yi ziyaretini izhar ettiler. Zevcelerinden Ümm-ü Seleme Hazretleri de beraber, yanlarına binbeşyüz sahabî aldılar ve yola revan oldular. / •"

Ufukta, batan güneşin önünde, bir çıtırtı bile çıkarmadan ilerleyen ve yalnız kavislerin en tatlısiyle göze harikulade bir senfoni çizen, bin develik Peygamber kolu...

Kâinatın Efendisi en azılı düşmanlarının içine nasıl gidiyor? Bu suali Peygamberlik hikmetine bırakmak lâzımdır.

önce, Kureyş'in içini ve dışını keşfedip bildirmek üzere gönderilen vazifeliler geriye döndü: — Kureyş bir sürü asker toplamış, bekliyor. Yola çıktığını duymuşlar. Niyetleri seni, Allah'ın Evini ziyaretten alıkoymak...

• Sahabîlerle meşveret... Allah'ın Sevgilisi, kâfirlerle harb fikrinde... Ebu Bekr cevap verdi:

— Ey Allah'ın Resulü, sen Allah'ın Evini ziyaret gayesiyle çıktın. Adam öldürmeye ve cenge çıkmadın. Sen doğru Kabe'ye yönel... Eğer bizi ziyaretten alıkoyacak olurlarsa o zaman cenk... Kâinatın Efendisi irâde ettiler:

—• Yürüyün, Allah'ın ismiyle. Ebu Hüreyre:

«— Ben, yakınlariyle sohbet ve meşveret etmekte, 304

yakınlarına fikir danışmakta Allah'ın Resulünden ziyade, hiçbir insan görmedim.» •

Yolda Halid ibn-i Velid'in, bir süvari müfrezesi başında, müslümanları keşfe çıktığını haber aldılar. Halld'in üzerine doğru yol alıp birdenbire karşısında görünüverdi-Jer. Halid müfrezesiyle dört nala Mekke'ye döndü ve Allah Resulünün gelmekte olduğunu haber verdi.

• Allah'ın Resulü, Mekke yolunu açan dağ yokuşunun başına geldiği zaman, devesi birdenbire durdu, yürümedi ve çöktü.

— Allah Resulünün devesi huysuzluk etti. Dediler. Allah'ın Resulü:

— Hayır, dedi; huysuzluk etmedi, lâkin fili hapseden, onu da hapsetti. Fil vak'asında, filin yere çöküp mıhlanışı ve öylece kalışını kasdediyorlardı. • ' .

Kâinatın Efendisi buyurdular: — Allah'ı tâ'zime aykırı düşmeyecek her işde Mekke-. lilere her müsaade verilmek üzere sulh murad ediyorlarsa

kabule hazırız. Ve develerini sürdüler. Deve bir doğruluşta kalktı ve hevesli hevesli yürümeğe başladı. •

Allah Resulünün seferierindeki hikmet anlaşılmıştı. Aralarından istikbalde nice büyük müslümanlar ve mücahitler çıkacak olan Kureyşlileri siyasetle elde etmek istiyorlardı. Zaten Dslâmiyet, Kureyş'in içini ve etrafını kıvılcım kıvılcım yakmağa başlamıştı.

Bu ân, ruh yolundan gitmenin sırası... Mekke'den dört beş saat mesafede Hüdeybiyye isimli köye indiler. Su kenarında oturdular. Sahabîler, azalmış

305 bulunan suyu çabucak bitirdi. Kaynak çukuru bomboş... Allah'ın Resulü tirkeşindert bir ok çıkarıp uzattı ve kaynak yerine koymalarını emretti. Koydular. Habbe habbe kaynamaya başlayan su... Su yükseldi, çukuru taşırdı. Herkes suya atıldı ve kandı.

Yedîl. Allah Resulünün niyetlerini Kureyşlilere bildirmek üzere gitti. Kureyşlilerde evvelâ alay, istihkar, sonra tereddüt, yatışma, murahhas gönderme ve sulha rıza...

Kureyş'in sulh şartları iki: 1 — Müslümanlar Kabe ziyaretimden, zorla kabul ettirdiler denilmesin diye bu yıl vazgeçsinler ve gelecek sene gelsinler, Kabe'yi ziyaret etsinler.

2 — Taraflar arasında on sene cenk olmasın. •

Allah'ın Resulü, Kureyş murahhası Süheyl'e karşı, Hazret-i Ali'ye emrettiler: — Yaz, en başa: «Rahman ve Rahîm olan Allah'ın ismiyle» diye yaz!

Süheyl atıldı: — Biz Rdhmân ve Rahîm isimlerini bilmiyoruz. Eskiden okluğu gibi, sadece «Allah'ın ismiyle» diye yazılsın.

Sahabîler itiraz etti: — Olmaz, olmaz! Allah'ın Resulü buyurdular: — Peki, Ali, dediği gibi yaz ve devam et: Allah'ın Resulü Muhammed, o şart üzerine sulhu kabul eder ki.

Süheyl yine atıldı: —Eğer biz senin Allah'ın Resulü olduğunu kabul etseydik, Kabe'yi ziyaretine mâni olur ve seninle hart» eder miydik? Muhammed bin Abdullah yazılsın...

Bütün Allah Resullerinin Başı, cevap verdiler: — Ben Allah'ın Resulüyüm ve siz beni yalanlıyorsunuz! Sonra Ali'ye hitap ettiler:

— Yâ Ali, Allah'ın Resulü sözünü o nâmeden çıkar? 300

— Çıkaramam, bunu yapamam. Diye özür diledi. Hazret-i Ali... Ali'nin «Allah'ın Resulü» unvanını kazıyabilecek takati gösteremiyeceğini takdir buyuran Dnsanlığın Tacı dediler:

— Ali, nâmeyi ver bana ve o kelimelerin yerini göster! Hazret-i Ali gösterdi ve Allah'ın Resulü onlan sildi. «Muhammed bin Abdullah» tâbirini koydurdular ve sulh oldu.

• Allah'ın Resulü ümmidir. Okuma ve yazma bilmezler. Fakat bu ümmilik, kalbine bütün âlemlerin güneşi verilmiş olan Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygamberin

ayrıca lâmba ışığından müstağni oldukları manasınadır. Ümmiliği de ayrıca Peygamberliğinin delili...

• Allah'ın Dslama verdiği istikbal bakımından, bu namütenahi ince siyaset böylece muvaffak oldu. •

Muahede imzalandı ve Mekkelilerle Medineliler ve Müslümanlar arasında ihtilât başladı. Fikir ve münakaşa kapısı açıldı. Ruh fâtrhliği yolu... Artık müslüman ve gayrı iki insan, tenhalarda ve başbaşa gezebilir ve her türlü fikir muhasebesine girişebilir.

• Muahedeye bir yıl sonra Kabe ziyareti yapılacağı zaman kılıçların kınları içinde bulunacağı da yazıldı.

AĞAÇ ALTI BDY'ATI Muahede, Mekke'ye Kureyş murahhası Süheyl ile değil de Hazret-i Osman eliyle gönderilmişti. Müşrikler, Süheyl'in alıkonup Osman'ın gönderilmesine şaştılar. Osman'ı aralarında tuttular, geriye göndermediler.

• Sahabîler tam sulh ânında bu yeni tecelliden dehşete düştü. Şir habere göre de Osman öldürülmüştü.

307 Allah'ın Resulü, bir ağaç altında bütün sahabîleri yeni bir biy'ata davet ettiler: —• Son nefesimize ve son damla kanımıza kadar çarpışmadan ayrılmayacağımıza ahdedelim! •

Herkes sıra ile elini Allah'ın Resulünün eline koydu. Kâinatın Efendisi, sağ elini sol eline götürüp: — Bu Osman'ın biy'atidir. -

Biy'at merasimi derin bir vecd ve şevk içinde, son nefere kadar devam etti. • , •.

Hâdiseyi duyan Mekkeliler, hemen Osman'ı salıverdiler ve anlaşma yerine geldi. • . Âyet meali:

«— Seninle ahdedenler onlardır ki, ahdleri Allah iledir. Allah'ın eli, ellerin en üstünde...» •

Üstüste binlerce el... En üstünde Allah Resulünün eli... O'nun ve üst mefhumunun da üstünde Allah'ın eli.

ler! Münafıkların: — Nereye gidiyorlar? Hepsi birden kılıçtan geçecek- Dediği sefer böyle geçti. Mekke o ânda fetholunmuştu. — 60 —

Kale Kapısı HAYBER Artık Yahudilik, büyük korku ve telâşta... Allah'ın Resulü, ileride mûslümanlığa en sağlam din kahramanlarını

308 verecek olan kendi kavimleriyle anlaşmış ve meydan bir hamlede düzlüğe kavuşmuştur. Hicaz Yahudileri, Yahudiliğin hisarlı sitesi hâlinde. Hayber kalesinde merkezleşmiş bulunuyorlar. Medine döküntüleri de orada...

• Allah'ın Resulü, Hicretin yedinci yılı başında, Mekke dönüşlerinin hemen arkasından, Medine'den Şam'a doğru sekiz konaklık yolda, bir zamanlar büyük ve tarihi bir şehir olan Hayber Kalesinin önünde görünüverdiler.

© Kaleye gece varmışlar ve sabah oluncaya kadar beklemişlerdi. Sabah olup da, yahudiler ellerinde kazma, kürek, zembil, işlerine gitmek üzere şehirden çıktıkları zaman birdenbire Allah'ın

Resulünün saflarını karşılarında gördüler ve haykırdılar: — Vallahi, işte Muhammed ve işte O'nun askeri... Allah'ın Resulü de, onlara, ellerindeki kazma ve küreklerle bakıp manzarayı mânâlandırdılar:

— Hayber harap oldu. 9 . Hayber'de Yahudilik kalesi çökecektir. SDYAH BAYRAK

O zamana kadar sancaklar, hep beyaz, kol kol bazı gruplara veriliyordu. Dlk defa olarak Peygamber sancağı halinde tek bayrak, Hayber Seferinde kullanıldı.

Dirayet ve zerafet timsali Hazret-i Âyişe'nin meşlâ-hından siyah bir bayrak... Bayrağı, Hazret-i Ali'ye verdiler. Hazret-i Ali onu aldı ve aşkla haykırdı: — Ey, Allah'ın Resulü! Kâfirleri bizden olacakları âna kadar üstüste kıracağım! Ali şu öğüdü aldı:

«— Adam kırmakta acele etme! Evvelâ kâfirlerin or- 309

tasına kadar ilerle! Onları Dslama davet .et ve Dslâmlığın kendilerine yüklediği borçları bildir! Sen de bil ki. Allah senin elinden bir kimseye hidayet eriştirecek olursa, kızıl tüylü develere sahip olmaktan bu sana yeğdir.»

BÜYÜK ÖLÇÜ Cenk başlarken şanlı Sahabî Âmir Hazretleri, bütün gücüyle salladığı kılıcın kendisine değmesini önleyemedi ve kendi silâhiyie şehid oldu.

Bâzıları dediler: < — Âmir'in iyi âmelleri heba olup gitti. Allah'm Resulü iki parmağını bitiştirip buyurdu: — Yanlış! Âmir'e sevap hâsıl old.u, Ham çile, ıstırap, hem de cihad...

Böylece, dinin yarısı değerinde sayılan muazzam bir hadîsin hikmeti tecelli ediyordu: «— Ameller niyetlere göredir.» Murad, neyse hüküm ona göre...

Bir başka büyük ölçü, bir başka büyük tecelliye kavuştu. Çengin başında Allah Resulünün:

— Şu adam Cehennemliktir! Diye gösterdiği bir sözde müslüman, muharebede bütün kuvvetiyle çalıştı ve nihayet yaralandı. Sahabîlerden bir kaçı:

— Böylesi nasıl Cehennemlik olur? Diye düşünürken bu adam, yaralarının acısına dayanamadı, tirkeşinden bir ok aldı, yayına taktı, bütün kuvvetiyle gerdi, sonra kalbine çevirdi, attı ve kendi kendini öldürdü.

Sahabîleri, Allah'ın Sevgilisine hitap ettiler: — Hak, senin dediğini gerçekleştirdi.

O zaman Peygamberler Peygamberi emir buyurdu: «— Ayağa kalk, ey filân adam ve halka nida et: Cen-

31 a nete yalnız mü'min olan girer. Allah bu dini fâsık ve tacirlerin eliyle de kuvvetlendirir.» Yâni ölenin, ne evvelâ gayret göstermesini, ne de sonra intiharını esas tuttular: Her şeyin esası iman...

Ve buyurdular: «—Öyleleri vardır ki, âleme karşı Cennetliklerin amelini işler, fakat Cehennemliktirler. Öyleleri de vardır ki. Cehennemliklere mahsus işler içindedir; fakat Cennetliktir.»

Sonsuz hikmet... Hâdiselerin dış yüzüne bakıp hüküm savlırmakta acele yok...

Her işin anahtarı kalb...

ÇÖKEN KALE Büyük bir cenk oldu. Dslâmda onbeş şehit... Yahudilerin doksanüçü ebediyen ruhsuz... Dslâm hücumu karşısında halkaları sökülen ve gldtp gelmeye başlayan koca Hayber Kapısını, koca Ali bir omuzlayışla devirdi. Sonradan kapının kaldırılıp yerine takılması için yetmiş kişinin

çalışması icap etti. •

Yahudilerin gizli hazineleri de bulundu ve gömülü olduğu yerden çıkarıldı. Katır 'derisinden bir tulum içinde ağız ağıza altun. ¦

Hayber büyüklerinden Ehtapoğlu'nun kızı Safiyye, Allah Resulünün zevceleri arasına girmek gibi ebediyete denk bir şeref kazandı.

ZEHDRLD KEÇD Hayber Yahudilerinden bir kadın, zahirde binbir dîk-kat ve itina ile, Ailah Resulüne takdim edilmek üzere bir keçi kızarttı. Keçiyi, Peygamberler Peygamberinin sofrasına koydular. 311

Bu keçi, zehir san'atmı her milletten iyi bilen yahudi-lerin, bütün ilimlerini kullanarak ölüm acılığına buladık-ları suikast yemeği...

•

Allah'ın Resulü keçinin budundan bir parça koparıp ağızlarına aldılar. Yanlarındaki sahabîlerden de yiyenler oldu. Birden Allah'ın Resulü ferman ettiler:

— Çekin ellerinizi yemekten! Ve yahudi karısını getirttiler: — Bu keçiye zehir süren sen misin?

— Nereden bildin? -i. Allah'ın Resulü, elindeki budu gösterdi: —*• Bu söyledi!
— Evet, keçiyi ben zehirledim!

— Niçin? — Neticesini göreyim diye.. Eğer Hak Peygambersen zehir sana dokunmaz! Değilsen senden kurtulalım diye...

Âlemlere Rahmet diye gelen, kadına hiçbir ceza tatbik etmediler. Yemeği yiyenlerden biri vefat etti. Allah'ın Resulü de zehirden müteessir oldular ve kendilerini iki kürek kemiği arasından hacemat ettirdiler. Kan aldırdılar.

Yahudi karısı: —> Dnandım, Hak Peygambermişsin! Onu, zehir yüzünden şehit olan sahabinin vârislerine teslim ettiler. Dki rivayet var:

öldürüldü veya müslüman olduğu için affedildi. Rivayetlerin ikisi de ne güzel.

KEDD BABASI Hayber önlerinde... Evs kabilesinden bir şahıs... Kâinatın Efendisinin ayaklarına kapanarak müslüman oldu. Bu, o zaman ismi şu veya bu olan, meşhur Ebu Hüreyre...

• Bir gün onu Allah'ın Resulü, cübbesinin kolu yeninde 312

bir kedi götürürken görecek ve mütebessim, buyuracak: — Yâ Eba Hüreyre!

«Ey kedi babası!» demek... Ve ismi böyle kalacak!.. Hattâ başka isimle hitap ederlerse Ebu Hüreyre kızacak:

— Bana Allah .Resulünün taktıkları lâkapla hitap ediniz. Diyecektir.

• Fakir Suffa sahabîlerinin arasına katılan ve bunların en meşhurlarından olan Ebu Hüreyre, Dnsanlığın Tacını adım adım takip etti ve bütün sözlerini ve hâllerini zabtetti.

Diyor ki: «— Benden fazla hadîs bilen, yalnız Abdullah bin Ömer... Şu farkla ki, o, duyduğunu yazardı; bense yalnız ruhuma nakşederdim.»

Ebu Hüreyre, 5374 hadîs nakletmiş ve hem sahabîlerden, hem de «Tabiin» den sekiz yüzden fazla insan, kendisinden hadîs telâkki etmiştir.

Hiçbir sahabî. Peygamber sözlerini ve tavırlarını Ebu Hüreyre çapında bildirememiştir. — 61 —

Zincirleme FETDHLER ZDNCDRD Yedinci Yılın Cemaziülâhar ayında Vadi - ül - Kura fethedildi. Hazret-i Ömer, otuz sahabiyle Tirbe denilen mevkii teshir etti. Hazret-i Ebu Bekr, Fezârelileri yıldırdı ve birçoğunu esir etti. 313

Beşir bin Saad - Öl - Ensârî. otuz safıabîyle gönderildiği Benî Mürre kabilesinin diyarından, arkadaşlannın hepsini şehit vererek, ağır yaralı döndü.

Galib bin Abdullah, Necit taraflarını ikiyüz cengâver-le titretti, kırdığını kırdı ve aldığını alıp döndü.

• Usame; eski köle Zeyd'in oğlu. Peygamberler Peygamberinin sevgisini kazanmış delikanlı ve istikbalin büyük Dslâm kumandanı, anlatıyor:

«— Sabahleyin çıkıp üzerlerine atıldık ve onları perişan ettik. Birisine, Ensârdan bir ferdle beraber ben yetiştim. Yakalanınca şahadet getirdi ve Allah'ın birliğini doğruladı. Ensarî hemen kılıcını indirip geri çekti. Fakat ben adamı öldürdüm. Olanları Allah'ın ResûJüne anlattığım zaman çok üzüldüler ve dediler:

— Yâ Usame! Allah'ın varlığını kabul eden insanı nasıl öldürdün? Dedim:

— Ölüm korkusundan şahadet getirdi. Samimî değildi. Yine aynı suali tekrar ettiler:

— Yâ Usame, Allah'ın varlığını kabul eden insanı nasıl öldürdün? O kadar tekrar ettiler ki, yerin dibine geçtim. Ve Al-laha' yalvardım: — Keşke bugüne kadar Dslama girmemiş olsaydım da, şu ânda tertemiz, girseydim.» Dşte kılıcın taşıdığı merhamet ve hikmet...

• Yine Beşir bin Saad-ül-Ensârî, bir kabilenin Cebbar isimli mıntıkasını, üç yüz askerle silip süpürdü. Hayber kalesinin devrilen kapısı ile beraber küfürün kale kapısı yerinden oynamıştır.

314 SEFDRLER Mekke anlaşmasından sonra, yedi iklim dört bucağa Peygamberelçileri gönderilmişti. Altı tane Peygamber nâmesi ve her birinin altında Peygamber mühürü: «Allah'ın Resulü Muhammed...»

Habeş Sultanı Eshame nezdine Amr Dbn-i Übeyye-tüd-Damerî... Mısır hükümdarı Mukavkas nezdinde Hâtib Dbn-i Bül-tea...

Rum Kayseri Herakliyüs nezdine Dahye... Belka Meliki Gassan nezdine Şûca Dbn-i Veheb-ül Esedi... Yemen Meliki Hevze nezdine Salîh Dbn-i Amr...

Dran Kisrâsi Hüsrev Perviz nezdine- Abdullah ibn-i Hü-zâbe-tüs-Selâmi... Habeşistan'a giden Dslâm elçisinin üç vazifesi vardı... Necaşiye müslümanlığı teklif etmek, orada Dslâm muhacirlerini alıp dönmek, ve muhacirlerden Ömm-Q Habibe'yl Allah'ın Resulüne

nikahlama... Üçünde de muvaffak oldu. Habeşli Necaşi, Allah Resulünün yeğeni, muhacirlerden Cafer huzurunda Dslâmiye-ti kabul etti. Müslümanlar Necaşi'nin hazırlattığı iki gemiyle Peygamber nezdine döndüler. Ebu Süfyan'ın kızı Ümm-ü Habibe, Allah'ın Resulüne nikahlanmış olarak muhacirlere katıldı.

Bu nikâhlanmanın derin bir mânası var; Dbn-i Cahş isimli birinin zevcesi olarak Habeşistan'a hicret eden Ümm-ü Habibe, kocasının orada dininden dönmesine ve Hristiyanlığı kabul etmesine rağmen müslü-manlıkta sebat etmişti.

Kocasından ayrılıyor ve desteksiz kalıyor, işte Allah'ın Resulü, bu her cepheden asîl kadını lûtuflandırıyoriar.

Allah'ın Resulü Hayber'den dönerken Habeşistan muhacirleri de gurbetlerinden döndüler. 315

Mısır Hükümdarı Mukavkas, Allah Resulünün elçisine büyük saygı gösterdi ve kendilerine dört cariyeyle Düldül isimli beyaz bir katır hediye etti. Cariyelerden biri, ileride Dbrahim'i doğuracak olan Mâriye...

Rum Kayseri, Peygamber nâmesini hürmetle öpüp yüzüne sürdü ve sefir Dahye'yi ihtiramlara boğdu. Ve en nadide hediyelerin türlüsü... Bunları yaparken, putperest Dran'a duyduğu hınca vda yer

veriyor: Suriye ile Arabistan'ı benimsemek sevdasını güden, Suriye'nin büyük bir kısmını bir aralık Bizanslılardan koparmış olan ve bütün kitap ehline düşman bulunan Forsların karşısına çıkacak yeni kuvveti destekliyordu. Nitekim Forsların Rumlara galebesi, Kureyş müşriklerini sevindirmiş ve müslümanları üzmüşken, Hudeybiyye anlaşmasında Rumların galip geldiği haberi gelince, aksi olmuş, müşrikler eseflenmiş ve müs-iümanlar sevinmişti.

Belka Meliki Gassân, Rum Kayserine bağlı bir vali durumunda olduğu halde, efendisine zıt olarak Dslâm sefirine hakaret yüzü gösterdi ve Peygamber nâmesini yere attı ve haykırdı: •

— Ben O'na bağlanmak yerine, O'nun üzerine yürüyeceğim! Fakat Dmparator, harekete geçmesine müsaade etmedi ve Melik, Allah Resulünün bedduasını alarak tez zamanda dünyadan göçüp gitti.

Yemen Meliki şart koşmaya kalktı: —¦ Beni kendisine veliaht ederse müslüman olurum! Yoksa O'nunla cenge tutuşurum!

O da tez zamanda cehennemi boyladı. 316

Mağrur Acem Kisrâsı 'Hüsrev Perviz, Allah Resulünün mektubunu alınca öfkesinden çıldıracak hale geldi ve mukaddes nâmeyi parçalayıp savurdu.

Allah Resulünün duası: — Allah'ım onun mülk ve devleti paralansın... Kisrâ, Yemen'deki valisi Bâzân Dsimli Dranlıya da şu emri verdi:

— Nebîlik iddia eden adamı bana gönder!.. Forsların Yemen valisi, iki memurun eline, aklınca bir ferman verip Kâinatın Efendisine gönderdi:

— Hemen Kisrânın memleketine git, seni çağırıyor! Memurlar ilâve etti: — Hemen gidersen vali senin hakkında Kisrâya şefaat mektubu yazar ve kurtulursun! Allah Resulünün cevabı, Kisrânın öz oğlu tarafından öldürüldüğünü ve o ânda öyle bir insan mevcut bulunmadığı oldu.

Aynca ilâve ettiler: «Yakında benim Şeriatım, Kişrâ devletinin bütün sahasını kaplayacaktır.» Memurlar Yemen'e dönüp vaziyeti biklirdikten pek az sonra haber geldi ve her şeyin Allah Resulü tarafından haber verildiği gibi oluşu karşısında Bâzân ve maiyetinden birkaçı derhal hidâyete ulaştı. — 62 —

Büyük Fetih Eşiğinde KABE'YD TAVAF Allah Resulünün Mekkelilerle muahedelerinin üstünden tam bir yıl geçmiştir. Anlaşmaya göre bir yıl sonra, kı-

317 Uçlar kınında, müslümanlar Kabe'yi ziyaret edebilecek ve «Umre» lerini yerine getirebileceklerdir. Peygamber emri:

— Geçen yıl kafilede bulunan her ferd iştirak etsin!.. ¦ Medine muhafızlığına Ebu Zer-i Gıfârî Hazretlerini tâyin ettiler. Kafile tertiplendi: Dki bin sahabî... Haremde kurban edilecek altmış deve, zırh, tulga, mızrak, kılıç, ok» yay, gürz, her türlü silâh da beraber...

¦ • . Zülhuleyfe mevkiine geldikleri zaman Muhammed bin Mesleme kumandasında ileriye atlı bir müfreze çıkardılar ve kendileri orada ihrama girdiler.

Muhammed bin Mesleme, ileride Kureyş'in bâzı karakollarına rastladı. t Karakollar sordu:

— Gelen kimdir? — Allah'ın Resulüdür ve inşallah yarın burada olacaklardır. •

Ertesi sabah Allah'ın Resulü oraya geldiler. Kafile, silâhlarını o noktada bıraktı ve silâhların etrafı iki yüz kişilik bir muhafız kıt'asıyle çevrildi.

Allah'ın Resulü, önde kurbanlar, Kusvâ isimli develerinin üzerinde, hareket ettiler. Etraflarında dalga dalga sahabî... Alay Mekke'ye doğru yokuş aşağı iniyor. Bir ağızdan yüksek sesler:

— Lebbeyk, Allah'ım, LebbeykL (Dşte emrine koştuk!) •

Peygamberler Peygamberinin devesini, şair Abdullah bin Revâha çekiyor ve devenin önünde beyitler okuyor.

• Allah'ın Resulü, sahabîlerine, Kabe'nin etrafında ilk üç tavafın sert ve hızlı adımlarla yapılmasını emrettiler.

I Medine havasının sahabîleri çürüttüğü dedikodusuna karşı, onları dgğlardan seyreden müşriklere ders veriyorlar ve küfre haşmet gösteriyorlar.

• Allah'ın Resulü, Safa ile Merve arasında develerinin üstünde sây'ettiler (gidip geldiler)... Sonra kurbanlarını Merve'de kestiler ve buyurdular:

—¦ Kurban kesilecek yer burasıdır ve Mekke'nin her sokağı kurban kesmeğe elverişlidir. Bütün satıabîler Allah Resulünün yaptıklarını yaptılar. Geride vazife alanlar posta posta değiştirildi. Onlar da «Umre» lerini yerine getirdi.

Kâinatın Efendisi, Mekke'de üç gün kaldılar. Üçüncü gün Hazret-i Ali vasıtasıyle kendilerine haber geldi:

—• Müddet tamam! Çıkınız Mekke'den!.. Dönüyorlar... Kıyamete kadar çıkmamak üzere Mekke'ye girecekleri güne doğru Mekke'den ayrılıyorlar. Mekke sokakiarındalar. Arkalarından minicik bir kız çocuğu koşuyor:

—> Amca, amca, beni bırakma! Bu, amcaları, büyük şehid Hamza'nın, Mekke'de kalmış mini mini kızı... Küçüğü, evvelâ Hazret-i Fâtıma ve sonra, Allah Resulünün emriyle teyzesi yanına aldı. Teyze, Cafer'in zevcesi...

Mekke sokakları, o haykırışı unutamaz! — Amca, amca. Beni bırakma, beni bırakma! Bir daha çıkmamak üzere Mekke'ye girecekleri güne doğru ilerliyorlar.
ARADA OLANLAR

Bir iki seriye daha tertib edildi ve en mühim hâdise olarak üç büyük şahsiyet, Mekke'den kalkıp Medine'ye kadar geldi ve müslüman oldu. Biri, Allah Resulünün ileride

318 319 «Allah'ın çekilmiş kılıcı» diye vasıflandıracağı Halid bin Velid... Dkincisi Arap dâhilerinden Amr bin ül-Âs... Üçüncüsü de, yine Kureyş ulularından Osman ibn Ebi Talha... Allah Resulünün,

kuvvetin arkasında sulh ve ruh yolunu gösterme siyasetleri en güzel meyvelerini devşiriyor. Bişr bin Saad-ül-Ensârî Hazretlerinin yoldaşlarını şehid edenler üzerine yürüyüş yapıldı ve çoğu kılıçtan geçirildi,

• Şürâ ibn Veheb-ül-Esedî emrinde bir müfreze. Heva-zin kabilesini yere serdi ve bütün sürülerini önüne katıp geldi.

Kâab bin Âmir'in on onbeş kişilik seriyesini kâfirler basıp hepsini şehid ettiler.

Dlk Karşılaşma MÖ'TE SEFERD Mö'te Şam diyarında, Belka şehrinin nahiyelerinden...

Allah'ın Resulü, Hicretin Sekizinci Yılında... Haris bin Umeyr'i Peygamber nâmesiyle Basra Melikine göndermişlerdi. Elçi MÖ'te mevkiine varınca, Bizans Dmparatoruna bağlı Şercil adlı kumandan Hâris'i şehid etti. Böylece Rum ve Dslâm dünyaları arasında ilk hesaplaşma açıldı. Haris, Peygamber elçilerinden ilk ve son öldürüleni...

Zeyd bin Harise emrine üç bin sahabî verildi ve Mö'te istikâmetinde, Rum âlemine karşı hareket başladı.

Zeyd'e emir şöyle: — Sen şehid olursan, yerine Cafer bin Ebu Talib geçecek... O da şehid olursa Abdullah bin Revâha emîr ola-

320 cak. O da şehkJ düşerse, müslümanlar kimi isterlerse kumandan seçsinler. Yine Peygamber emri:

— Mö'te mevkiine kadar gidiniz! Orada rastlıyacağı-nız küfür ehline Dslâmı teklif ve telkin ediniz! Kabul etmezlerse kılıçlarınıza sarılınız. Ve Allah'tan yardım dileyiniz!

Allah'ın Sevgilisi, Zeyd'e bir beyaz sancak verdiler ve Dslâm ordusunu Medine'nin Veda Yokuşu başına kadar uğurladılar.

Evet. Dslâm, henüz dünya çapında büyük ufuklara ayak basmadan, o ufukların eşiğinde, teşkilâtlı ve güya medeniyetli dalâlet âlemine karşı onun ilk teşebbüsü, bu... Bu ismini «Romalıdan» alan Rum illerine, koyu insan kalabalıklarının kümelendiği ve madde marifetlerinin beze-diği hiçlik siteleri dünyasına doğru, Dslâmin ilk keşif yürüyüşü... Eninde sonunda büyük muhasebe, bu iki dünya

arasında olacak ve biri Şark, öbürü Garb ismini alacaktır. Çekirdek hareket, Mö'te'de başlıyor.

Peygamber elçisini öldüren Serçil, onbinlerce kişilik bir ordu başında, ileriye karakollar çıkardı ve Dslâm ordusunu beklemeye koyuldu.

Habere göre^ Rum orduları, yüzbinlik bir kuvvet halinde Belka'yı tutmakta... Allah'ın Resulü, isimleriyle, üç kumandanın şehid olmak ihtimalini ortaya koyduklarına göre, iki dünya arasında Dslâmın derhal zafer bulması şart değil... Şart olan, hamle...

Düşmana yaklaştılar ve nispetsiz vaziyet karşısında bir ân düşündüler: — Bu hale göre ne yapalım? Allah'ın Resulüne haber verip emir mi bekliyelim? 321

Şair Abdullah bin Revâha, sahafoîlere kuvvet verdi ve onları bu fikirden vaz geçirtti: — Biz verilen emri yerine getirmekle mükellefiz! Hepsi bu kadar... Allah'a havale edelim ve Resulüne itaat gösterelim.

• Zeyd bin Harise, Mukaddes Sancağı kaldırdı ve birbirlerine giriştiler. Zeyd; eski köle, büyük sahabî ve Dslâmda ilklerin ilklerinden Zeyd. ilk hamlede göğsüne yediği bir mızrakla yere kapandı ve bir daha kalkmadı. Şehid...

" Yerine, Peygamberler Peygamberinin amca oğlu. Cafer geçti. Sancak elinde, ileriye atıldı. Bir kolunu kestiler. Sancağı öbür eline aldı. O kolunu da kestiler. Cafer'in göğsünde, tam doksan tane ok ve mızrak yarası...

Bütün destanlar, efsaneler ve hayâl âleminde dengi bulunmayan aşk ve imân kahramanı Cafer. Allah'ın emriyle şehid düştü. Hem de ne şehid...

Sancağı Abdullah bin Revâha aldı. O da şehid... Orduda bir sarsılma ve gerileme alâmeti... Çekilenler... Allah'ın çekilmiş kılıcı Hâlid bin Velid gerileyenlerin karşısında: Sancağı yerden bir sahabî aldı ve elden ele devrederek emniyete ulaştırdı. — Durunuz nereye gidiyorsunuz? KutDe'nin sesi güriedi:

— Ey Müslümanlar! Kaçarak ölmektense tırnak tırnağa cenkleşip Allah yolunda şehid olmak bin kere hayırlı değil mi?

Hâlid, toplayabildiklerini bir kenara çekti. Bir ân düşmandan sıyrılıp bir selâmet köşesi buldular ve hemen karar verdiler:

— Hâlid bin Velid kumandan!.. Bir gece içinde cenahları ve öncüleri, artçıları değiştiren ve sabahı düşmana yeni asker geldiği hissini

322 veren Hâlid, düşmanı şaşırttıktan, biraz gerilettikten sonra, muazzam bir manevrayla ordusunu kurtarıp döndü.

Dslâm ordusu, bozgun şartları içinde bile bozgunu tatmamış ve bir avuç müslümanın yüzbinlik yığınlara karşı taarruzî keşfi muvaffak olmuştu.

Dslâm şecaatinin büyük destanı Mö'te... • ; .

Yine Mö'te cengi devam ederken, Kâinatın Efendisi, Peygamber Mescidinde, sahabîlerin arasında, hafifçe dalgın... Öbür âlemle temastalar...

Çizgisi çizgisine muharebeyi takip ediyorlar. Gözleriyle görüyorlar demeye lüzum var mı? Zeyd'in şehid düştüğünü bildirdiler.

Cok geçmeden gözlerine birer damla yaş indi. Cafer ve arkasından Abdullah bin Revâha şehid... Buyurdular:

— Dşte Allah'ın çekilmiş kılıcı Halid sancağı aldı ve feth onun elinden müyesser oldu. O ân, bu ân, Hâlid'in lâkabı «Allah'ın Çekilmiş Kılıcındır

Dki kolunu kaybettiği halde göğsüyle sancağa sarılmaya çabalayan Cafer hakkında Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Allah, Cafer'e iki kolu yerine iki kanat verdL Cennette dilediği yere uçsun diye...» Ve Cafer'in oğlu Abdullah'a dediler:

«— Baban gökte meleklerle uçuyor.» Meşhur Cafer-i Tayyar «Uçan Cafer» isminin kaynağı da bu... ÜÇ SERDYE

Yeni müslüman Amr bin-ül-Âs, bazı kâfirlerin üzerine gönderildi. Bunlar, Dslâm hücumu karşısında kopup parçalanmamak için birbirlerine bağlanmışlardı. Ruh bağına karşı madde bağı... Bu yüzden Seriyenin ismi (Zat-üs-Sellâsil) Zincitfer Seriyesi...

323 Amr, kâfirlerin çokluğunu öğrenince geriden imdat istedi. Aralarında Ebu Bekr. Ömer, Ubeyde bin Cerrah gibi en büyükler bulunan kollarla imdat gönderildi.

Dleride Muaviye'nin meşhur Mısır Valisi, dâhi Amr-bin-ül-Âs orada da reislik zevkinden ayrılamadı, kumandayı bırakmadı ve namazı kendi arkasında kıldırdı. Kabul ettiler. Düşman param parça edildi ve zincirleri içinde, kıskıvrak bağlandı.

• , Ubeyde bin Cerrah emrinde üçyüz sahabî, bazı ka-bîleler ve tarassut noktaları yüzerine gönderiliyor. Yolda zahireleri tükeniyor. Ağaç yapraklariyle geçiniyorlar. Deniz boyunca gittikleri için kıyıya vuran büyük bir balığı pişirip yiyorlar. Hattâ bu balıktan Allah'ın Resulüne de

getiriyorlar. Kâinatın Efendisi yiyorlar ve beğeniyorlar. •

Ebu Katâde, evvelâ Neoid'in Hadra tarafına ve peşinden Medine civarında bir nümayiş hareketine çıkarılıyor. Gaye, Mekkelilere başka istikamet göstermek...

Bu kolda bir sahabî, şüpheli bir insana rastlıyor. Rastladığı adam, onu müslüman selâmı ile selâmlıyor. Sahabî buna rağmen adamı öldürüyor.

Dnen âyet meali: «— Sizi Müslümanca selamlayana mümin değilsin demeyin!» Sahabî Allah Resulünün huzurunda:

— Niçin öldürdün?

— Kalbinde küfür vardı. — Yarıp baktın mı? — Baksaydım bir et parçasından başka ne görürdüm? — Mademki lisana inanmazsın, kalbden de anlamazsın; halin nice olsun? Sahabî yere düştü:

— Ey Allah'ın Resulü; beni affetmesi için Allah'a yalvar! I

—' Allah seni affetmesin! Sahabî huzurdan ağlayarak çıktı ve bir hafta içinde kahrından öldü. Gömdüler. Toprak cesedi dışarıya attı. Yine gömdüler. Yine ceset dışarıda... Arz ettiler ve cevabını aldılar:

— Toprak ondan daha kötülerini kabul eder. Fakat bu olanlar, Allah'ın size öğüdüdür. Kılıcın sivri ucunda giden duygu ve merhamet... — 64 —

Büyük Fetih AHDD BOZANLAR Mekkelilerle anlaşma şartlarından biri de, Arap kabilelerinin, Allah'ın ResÛlüyle Kureyş'ten hangisini dilerse seçmekte ve ona yakınlık göstermekte serbest olduğuydu.

Böylece Benî Bekr Kabilesi Kureyş'i. Huzâa da Allah'ın Resulünü seçmişti. Biri Kureyş'in, öbürü de Allah Resulünün ahd ve himayesi altında...

Vaktiyle bu iki kabîle arasında çok kan dökülmüştü. Birbirlerine düşmandılar. Dslâmiyetten sonra düşmanlıktan biraz el çekmiş bulunuyorlar.

Hudeybiyye anlaşması oldu, zaman geçti, bunlar yine birbirlerine yan yan bakmağa başladılar. Bir gün Bekr oğullarından üçbeş kişi, Huzâa oğullarına geceleyin bir baskın yaptı. Bir esir aldılar. Huzâalılar çığlık sesinden uyandı, baskıncıların ardına düştü, onları yakaladılar. Ha-sımlanyle vuruşa vuruşa Mekke'nin haremine kadar indiler. Kureyş, kendilerine bağlı Bekroğullarmı korudu. Onlara silâh verdi ve yardım etti.

324 325 Huzâaoğullarından Amr bin Salim, kırk atlıyla Medine'ye geldi ve Allah'ın Resulünün huzuruna çıkıp arz etti:

—' Dşte bize yaptıkları!.. Ahitlerini çiğnediler!.. Allah'ın Resulü, sonsuz tebessümleri dudaklarında: —> Peki, dediler; nusret sizindir! Hiç kimseye hiçbir şey açmayın! Ve muradlarını bi.dirmeden, harp hazırlığı emrini verdiler.

Kureyş, yaptığına pişman, Kâinatın Efendisine Ebu Süfyan-ı gönderdi: — Ahdimizi yenileyelim..."- Sulh müddetini uzatalım... Ebu Süfyan, hiç yüz

bulamadan, geldiği gibi dönüp

gitti. HAZIRLIK ESNASINDA Harıl harıl hazırlık... Ama nereye, kime karşı?. Meçhul... Kimsenin gayeden haberi yok... •

Müslüman Hâtib, Mekkelilere bir mektup yazdı: «— Ey Kureyşliler! Allah'ın Resulü, üzerinize sel gibi askerle gelmek üzere... Yalnız bile gelse Allah O'na yardım eder Başınızın çâresine bakın!» •

Allah'ın Resulü; Ali, Zübeyr ve Mikdad Hazretlerini davet ettiler: — Atlarınıza atlayın, son sürat yol alın! Hâh Râvza-sı denilen yerde, Mekke'ye giden bir kadın bulacaksınız. Kadının üzerinde gizli bir mektup var... Onu alıp bana getirin!

Son sürat gittiler. Kadını buldular. Mektubu kadının saçları içinden çıkardılar... Getirip Allah'ın Resulüne takdim ettiler.

Hâtib çağırıldı: —ı Yâ Hâtib, nasıl yazabildin bu mektubu?

— Ben Kureyş'in içine dışardan gelmiş bir insanım. 326

Öbür muhacirler gibi değilim. Mekke'de kalan yakınlarım incinmesin diye onlara bu yardımı ettim. Dinimden döndüğüm için değil. Dslâmda sabitim...

Allah'ın Resulü, taşları oyacak nazariyle Hâtib'e baktılar: — Doğru söylediğine inanıyorum, .Hâtib! Hazret-i Ömer atıldı: — Bırak, ey Allah'ın Resulü, şu münafığın boynunu vurayım! — Hayır Ömer, bu adam Bedr gazasında bulunanlardan... Allah'ın affetmeyeceğini ne biliyorsun? Dslâm düşmanlığından gelen şuurlu hiyanetle, bir ân nefse kapılmanın gafletinden doğma incelik farkını ayırt edici Peygamber sözü ve peşinden tüyler ürpertici af ve merhamet tecellisi...

• Allah'ın Resulü, emirlerindeki kabîlelere haber gönderdiler. Bütün sahabîler, bütün varlıklarıyle Medine'de, Peygamber karargâhında...

Dbn-i Ümm-ü Mektum Hazretleri Medine'ye memur... Onbin kişilik ordu, yolda katılanlarla daha binlerce artmak üzere hareket etti.

• Fetih istikameti, her sahdbî emin olduğu halde. Ebu Bekr'den başkasına bildirilmemiştir. 179 YOLDA

Sekizinci Yıl Ramazanının ikisinde yola çıkılmıştı. Allah'ın Resulü Kudeyd dedikleri su başına varınca iftara başladılar. Sahabîleri de beraber...

• Yolda, hızla Dslâm ordusuna doğru gelen birkaç deve... Amcaları Hazret-i Abbas ve yakınları... Kâinatın Efendisi, Medine'yi bırakmadan onlar yola çıkmış... Artık Abbas, bütün kalbi, dili ve eliyle müslüman...

327 Allah Resulünün omca oğlu ve onun kardeşi Haris oğlu Ebu Sûfyan —Şu Kureyş'In yeni reisi Ebu Süfyan değil— oğlu Cafer'le gelip müslüman oldu. Arkalarından, yine yeğenleri, Abdullah bin Ü mey ye...

Allah'ın Sevgilisi bunlardan evvelâ yüz çevirdiler. Sonra zevceleri Ümm-ü Seleme Hazretleriyle Hazret-I Ali'nin şefaatini kabul ettiler ve Dslâmiyete yapmadıklarını bırakmayan bu adamları affettiler.

Kardeşlerinin Yusuf Peygambere yalvarışıyle Peygamberler Peygamberinden af dileyen bu Ebu Süfyan, Dslama girdikten sonra hicabından, ömrü boyunca başını

kaldırıp Allah Resulünün

mukaddes yüzüne bakamadı. Mekke'ye inen tepeler üzerine kondular. ONBDN NOKTADA ATEŞ Gece, Mekke'ye hâkim noktalar tutulunca, asker teftiş edildi, kol kol sancaklar dağıtıldı ve emir verildi:

— On bin noktada ateş yakılsın! Birdenbire Mekkeliler, çepçevre tepeler bölgesinde, rüyalarında bile görmedikleri bir donanma, bir şehrâyin karşısında kaldılar.

Mekke'de fışkıran Nur, Medine'den on bin kandillik bir çemberle gelip nihayet Mekke'yi kuşatmıştı.

¦ •

Kureyş'in, o âna kadar hiçbir şeyden haberi yok... Allah Resulünün büyük bir orduyla yola çıktığını biliyor ve belki de kendi üzerine geleceğini sanıyorlar; ama böylesi?..

• Asıl Ebu Süfyan'a, reisleri Ebu Süfyan bin Harb'e daha evvel demişlerdi ki: —' Hemen yola çık ve O'ndan bize emân al!

Ebu Süfyan henüz yola çıkmıştı ki, ateşler birdenbire parlayıverdi.

Dleri karakollar Ebu Süfyan'ı yakalayıp huzura çıkar-* dılar: — Yâ Eba Süfyan! Allah'ın birliğini kabul edeceğin vakit hâlâ gelmedi mi? Ebu Süfyan cevabını başka bir istikamete yöneltti:

— Anam ve atam sana feda olsun! Ne güzel, ne halim, ne kerimsin! — Yâ Eba Sûfyan! Benim, Allah'ın Resulü olduğumu kabul edeceğin vakit hâlâ gelmedi mi? Ebu Süfyan, gözlerini dikemediği mutlak istikamet üzerinde durmaya mecbur oldu:

— Kalbimde bu mânalardan izler var. Fakat hâlâ «Evet» diyemiyor. Ömer, Ebu Süfyan'ın boynunu vurmak Dçin izin isterken Abbas atıldı: —> Yâ Eba Süfyan, şehadet getir!

Ve dili altında birebir mâna kaydıran Ebu Sûfyan, nihayet hepsini sildi ve şehadet getirdi. Tamam!.. Artık o, ne olursa olsun ve o güne kadar ne yapmış bulunursa bulunsun, ismi Allah'ın rızası kay-dıyle anılacak sahabîlerdendir.

— 65 — Zafer Alayı MEKKE'YE DNDŞ Sabahleyin Mekke'ye iniş başlarken, Dnsanlığın Tacı, Hazret-i Abbas'a emrettiler: — Ebu Süfyan'ı askerin geçeceği yola nezaretli bir yerde durdur! Seyretsin!

Bölük bölük, kol, kol, dalga dalga geçen ve her neferi alnında bir meşale taşıyan Dslâm ordusu... 329

Asiller çevresi Kureyş'in sultanı, ihtişam zevkine düşkün büyüğü Ebu Süfyan, bu manzaraya hayran gözlerle bakıyor ve yanındaki Abbas'a soruyor:

— Buniar ne kabilesi? — Gıffaroğulları... — Gıffann benimle alışverişleri ne? Arkasından başka bir topluluk... — Ya bunlar?

— Filân... Bir muazzam kol daha... — Şunlar?

— Falan... «i Halid ibn-i Velid, bir ağızdan tekbir getirici bin neferle geçerken Ebu Süfyan'ın hayreti: — Şu bizim Velid'in oğlu, ha? Zübeyr bin Avvâm için:

— Hemşirenizin oğlu, öyle mi? Sırasıyle, Benî Kâab, Benî Leys, Benî Damra kabîle-leri vesaire... Nihayet, Allah Resulünün önünden Ensar alayları...

Ensar alaylarının başında, Saad bin Ubâde Hazretleri, at üstünde elinde bayrak, Ebu Süfyan'ı gördü: — Yâ Ebâ Süfyan! Bugün büyük melhame günü!.. Kabe'nin Hareminde bile bugün kana

girmek helâl! En hassas yerinden, kabîle gururundan yaralanan Ebu Süfyan, Abbas'a seslendi: — Ne güzel helak olunacak bir günmüş öyleyse bugün, ya Abbas!

Bütün insanlığı birieştirici ezelî ve ebedî dâva yolunda soy ve insan farkı diye bir şey kalmadığını göremeyen aristokrat, hâlâ eski duyguları içinde çırpınıyordu.

¦ • Tepelerden tâ Mekke etrafına kadar her tarafı kaplayan yumak yumak alaylara bakınca Ebu Süfyan: — Yâ Abbas, diye bağırdı; kardeşinin oğlu ne büyük saltanata ermiş!

330 — Hayır, yâ Ebâ Süfyan, bir türlü farkları ayırd edemiyorsun! Bu, saltanat değil, Nübüvvet!.. — Hâ, evet!.. Diyebildi Ebu Süfyan...

Ubâde oğlu Saad Hazretlerinin Ebu. Süfyan'a söylediği sözden, Ensar topluluğunun kan dökmeğe niyetli olduğu hissi doğmuştu. Vaziyet hemen Allah'ın Resulüne bildirildi.

Emir buyurdular: —• Ali, yetiş; bayrağı Saad'ın elinden al ve Mekke'ye ilk sen gir! Ve Ebu Süfyan'a dediler:

«— Bugün rahmet günüdür; Allah'ın Kureyş'i aziz edeceği gün...» Kâinatın Efendisi, Üsâme bin Zeyd'i develerinin arkasına bindirmişler, yavaş yavaş Mekke'ye iniyorlar.

Grup grup, alaylar, kabileler, ağırlıklar ve Peygamber zevceleri... Herkesin tutacağı noktalar plânlı...

Bütün kollar, taarruz gelmedikçe, kılıç çekmemek emrini almıştır. MEKKE DÇDNDE

Halid Fbn-i Velid, kendi kolunun başında, emir aldığı noktadan Mekke'ye girince, karşısında büyük bir topluluk buldu. Ağırlık merkezi bu nokta... Halid'in koluna hücum ettiler. Haiid «Kılıca

davranın!» emrini verdi ve müşrikleri devire devire Kabe yoluna kadar geldi. Feci!.. Kanlı bir boğuşma başlangıcı...

• Fakat hemen kargaşalığın önüne geçildi. Ebu Süfyan aldığı emirle, sokak sokak münadiler dolaştırdı:

— Evine çekilip kapısını kapayan herkese emân! — Ebu Süfyan'ın evine sığınan herkese emân! 331

— Filânın, falanın evine sığınanlar emniyette! — Silâhını bırakanlar emniyette!

• Peygamber amcası büyük şehit Hamza'nın ciğerini çiğnemiş olan Hind. Ebu Süfyan'ın karısı, kocasının sakalına yapışıp Kureyşlilere haykırdı:

— Ey Kureyş büyükleri, ey galipler! Dslama girmekten bahseden şu bunağı öldürünüz! Ebu Süfyan, Hind'e cevap verdi:

— Sakalımı bırak ve evine gidip saklan! Müslüman olmazsan, senin de boynun

vurulur. • '-" '

Allah'ın çekilmiş kılıcı Halid, Peygamberler Peygamberinin huzurunda: — Yâ Halid! Biz sana silâh kullanma diye emir vermiştik, ne oldu? — Elimden geldiği kadar gayret ettim, Ey Allah'ın Resulü... Fakat onlar cenge başladı. Mukabele zorunda kaldım.

«—Allah'ın takdiri hayırdır.» • Buyurdular, Kâinatın Efendisi...

• Tekrar münadiler bağırtıldı: — Belli başlı ondört şahıstan başka her kim Kabe'ye sığınırsa emniyettedir! Bunlardan başka her kim, evine ve filân falanın evine çekilirse emniyettedir!

• Bu ondört kişinin içinde, babası kadar Dslâm düşmanı Akreme bin Ebu Cehl, Hamza'nın kaatili Vahşî, Ebu Süfyan'ın karısı Hind, Saffan gibi azılılardan başka, Ds-lâmın nurundan sıyrılan birkaç şahıs, Peygamber hicviye-cisi iki şair ve bu hicviyeleri küfür sırtlanlarına çalgı çalarak okuyan iki şarkıcı kadın vardı.

Bunların içinde Dslama gelmişken dönenlerden olmayanlar ve küfürde ısrar etmeyenler: — Allah bir ve Muhammed O'nun Resulü.

332 Der demez öyle bir affa erecektir ki, Ebu Cehl'in oğlu Akreme, Ebu Süfyan'ın karısı Hind ve cinayet ortağı Vahşî bile bağışlanacak ve imanın bağrına basılacaktır.

Allah'ın Sevgilisi arkalarında silâhlı askerler, bir yanlarında Ebu Bekr ve öbür yanlannda Üseyd bin Hudeyr, Mekke sokaklarından geçiyorlar.

Kabe'nin önünde tekbir getirdiler. Orrbinlerin tekbiriyle dağlar inledi: Allah en büyük...

— 66 — Devrilen 360 Put MEKKE'DE ALLAH'IN RESULÜ Allah'ın Resulü nail oldukları büyük fetihten öyle bir şükür, haşyet ve tevazu tavrı içinde ki, devesinin üstünde mukaddes başı çehresini gizliyecek kadar eğik.

Bu baş tulgaiıdır ve tulganın üstünde siyah bir sarık vardır. Ümm-ü Hâni'nin evinde guslettiler ve sekiz rekât namaz kıldılar. Ertesi gün karşılarında yığın yığın insan...

Bir hutbe verdiler: «— Ey insanoğullan! Allah yerleri ve gökleri yarattığı ân, Mekke noktasında her türlü öldürücülüğü yasak etti. Bu haram kıyamet gününe kadar devam edecek. Allah ve öteler âlemine inananlar için Mekke'de kan dökmek ve ağaç kesmek helâl olmaz. Eğer herhangi bir fert Allah'ın Resulü Mekke'de harb etmiş diye kendisine imkân arayacak olursa, ona deyin ki, Resulüne Allah izin verdi, size vermez! Bana da gün içinde bir müddetlik izin

333 verildi ve yine aynı hürmet geriye ciöndü. Ölçü budur; bunu, hazır olanlar gaip olanlara haber versin...»

• Ve buyurdular: «—> Ey Kureyşliler! Size ne yapacağımı sanıyorsunuz.» Kureyşliler cevap verdi:

— Edeceğin hayırdır; sen kerim kardeşsin ve kerim kardeşin oğlusun. ı — Serbestsiniz, buyurdular; hepiniz serbestsiniz, azadsınız! '-¦•¦ Medineliler bir korkuya düştü:

— Ya Allah'ın Resulü, bizi bırakır da öz memleketi ve öz kabilesi içinde kalırsa! Âlemlerin Fahri, Safâda, mübarek ellerini açmış dua ederken Medinelilerin bulunduğu tarafa döndüler ve hitap ettiler:

— Sizi bırakır mıyım diye düşünüyorsunuz, öyle mi? •— Evet, ey Allah'ın Resulü! —' Sizi bırakmak ihtimalinden Allah'a sığınırım. Sağlığım sizin sağlığınızla ve ölümüm sizin ölümünüzle...

• . ¦

Kâinatın Efendisi Kabe'yi yedi defa tavaf ettiler. O sırada bir kenara sinmiş bir adam... Allah'ın Resulü bu adama ismiyle seslendiler:

— Fudâle! — Evet, ey Allah'ın Resulü! —• Gönjünden ne geçiyor? —• Hiç... Allah'ı düşünüyorum.

— Hayır, Fudâle; başka şey düşünüyorsun! Allah'tan, af dile! Ve mübarek elini Fudâle'nin kalbi üstüne koydu. Allah'ın Sevgilisine suikast için bekleyen Fudâle'nin gönlü, bir ânda O'nun aşkıyle doldu.

334 Ebu Süfyan da, bir kenarda, içinden geçirmektedir: — Ah, bir gayret!.. Asker toplasam da şu adamla yeniden cenkleşsem... Acaba nasıl olur? Tam o ânda Ebu Süfyan'ın önüne gelen Allah'ın Resulü, gizli sualin açık cevabını verdiler: — O adam seni zelil eder.

Ebu Süfyan, tepeden tırnağa, samimî, haykırdı: — Bildim ki, Hak Peygambersin. Düşündüklerim için Allah'tan af dilerim. KABE'NDN ANAHTARI

Kabe'nin anahtarı Osman bin Ebi Talha elinde... Dstettiler. Teslim edildi. Anahtar, Allah Resulünün elinde...

Karşılarında boynu bükük bekleyen insana hitap buyurdular: — Nasıl Osman, dediğim oldu mu?

• Osman'ın gözünde Mekke ve Kabe karardı ve eski günler canlandı: Eski, çok eski demlerde, bir gün, Allah'ın Resulü Kabe'ye girmek istiyorlar. Anahtar yine Osman'da...

— Ver şu anahtarı, Osman; Kabe'ye gireceğim. Osman acı hakaret tavırlarıyla teklifi reddediyor. — Osman, bir gün bu anahtarı benim elimde göreceksin! O zaman ben onu dilediğime teslim edeceğim.

Osman kahkahalarla gülüyor: — O zaman Kureyş'in düşmesi ve alçalması lâzım... —• Hayır, Osman; o zaman Kureyş'in yükselmesi ve

aziz olması lâzım... Osman yakıcı hâtırasından uyandı ve Allah Resulünün karşısında eridi. Dşte anahtar O'nun elinde.. Dilediğine verecek.

— Al anahtarı Osman, bundan böyle senin ve senden geleceklerin elinde ebedî olsun. 335.

Kabe açıldı ve girdiler. Allah'ın Resulü, Üsame bin Zeyd, Bilâl ve Osman bin Ebu Talha... Kapıyı kapattılar. Allah'ın Resulü Kabe'de namaz kıldı...

PUTLAR Tavaf devam ederken, Kâbenin etrafına dizili 360 putun önünden geçiyorlar. Ellerinde, ince bir ağaç dalı. Dalı, önünde bulundukları puta doğru kaldırıyorlar ve bir âyet okuyorlar:

Meali: «— Hak geldi ve bâtıl gittC» Eritilmiş kurşun ve bakırla yerlerine perçinli mankafa putlar teker teker yüzüstü... Tam 360 put devrildi.

Ve süpürüldü. Kabe, Allah'ın evi, tertemiz... Hübel isimli büyük put gürül gürül yıkılırken Zübeyr, Ebu Süfyan'a dedi: — Hani ya senin Uhut Çenginde

sığındığın ve sayesinde gururlandığın HübeN. — Sus, dedi Ebu Süfyan; artık suçlandırmak yetişir. Allah... Başkası yok.;. KABE'DE EZAN

öğle vakti... Bilâl, Kabe'nin duvarlarına çıkmış ezan okuyor. Putlar yerde kırık dökük... Mekkelilerde yüzler hayret çizgileriyle buruş buruş, şu kadar yıl evvel boynuna ip takıp sokak sokak gezdirdikleri köleye bakıyorlar. Kabe'nin duvarına çıkmış ezan okuyor. Ve dağ taş inliyor. •

Bu manzarayı gören Kureyş aristokrattan içinde, hâlâ, gizlice düşünenler var: 336

— Keşke ölseydim de bu hali görmeseydim! Bizden evvel ölenlere ne mutlu! Anlamıyorlar ki, ebediyen kurtulmuşlardır.

• Kâinatın Efendisi, Kabe'nin kapısında durup halka hitap ettiler: «—- Ey insanlar!.. Kabe hizmetiyle, zemzem sakalığından başka, bütün işleri, eskiden kalma imtiyaz ve gedikleri, vergi ve angaryaları iptal ediyorum.»

BDY'AT Kâinatın Efendisi Sâfâ'da oturuyorlar... Bütün Mekke ve Kureyş, teker teker huzurlarına gelip biy'at ediyor. Evvelâ erkekler, sonra kadınlar... Biy'at, Dslâmiyet üzerinedir; Allah Resulüne bağlanarak... •

Ebu Bekr'in babası ihtiyar Kuhafe, kendisini koltuk-layıp huzura çıkaran oğlunun elinde müslüman...

Ebu Süfyan'ın karısı Hind'in müslüman oluşu ve af-fedilişi Allah Resûlüyle arasında o türlü sözlere yol açtı ki, Ömer gibi bir ciddiyet heykeli bile gülmekten kendisini alamadı. t •

Hicret günlerinde, arkalarından atla kovalayıp atı kuma saplanan ve sonra dualarıyle kurtulan Sürâka'ya dediler:

— Sürâka; kollarında kisrâların bileziklerini görüyorum! •

O zaman kimsenin anlayamadığı bu sözü, Ömer'in halifeliğinde Fars dünyası devrilip de ganimet mallarından Sürâka'ya Acem Padişahının bilezikleri düştüğü ve Sürâka da bunları koluna geçirdiği ân haşyetle takdir edeceklerdir.

337 Cizre'ye kaçan Saffan bin Ümeyye, Dslâm düşmanlığının en azılılarından biri... Bu insan bile emân alanlardan... Mekke'ye döndü. Müslüman olmak için Allah Resulünden iki ay mühlet istedi.

Kendisine dört ay verildi. Daha niceleri, niceleri bağışlandı. DÖNÜŞ

Allah Resulü, on beş gün kaldıktan sonra, Keremli Mekke'den, Nurlu Medine'ye, Ensar isimli yardımcılarının âlemine döndüler.

• Büyük fetih, siyaset ve kılıcın, ruhla maddenin bir vücuda bağlı iki kol halinde uzanıp kavuşmasıyle gerçekleşti; asiller çevresi Kureyş topyekûn müslüman oldu ve Dslâm büyük düzlüğe çıktı.

DLERDSD Dlerisi, madde plânında Dslâm hamlesinin kavuştuğu düzlük... Ruh ve mâna plânı ise Dslâmın ana zemini. Bütün insanlığın altına, fert fert ve cemiyet cemiyet, işte bu ana zemini çekmek içindir ki, madde plânında savaşılıyor.

Dâva artık düzlüğe çıkmıştır. Mekke için dört seriye tertiplendir. Halid ibn-i

Velid, Nahle'de, Kureyş ve Kinâne kabilelerinin en büyük putu Uzzâ'yı yıkıp geldi. Amr bin-ül-Âs, Hüzeyl oymağının putunu devirdi ve oraya Müslümanlığı aşıladı.

Sâid bin Zeyd, sahil tepelerinde Evs ve Hazreçlilerin Menat isimli putunu yerle bir etti. Yine Halid ibn-i Velid, biraz da şahsî hınç beslediği Huzeymelileri kuşattı ve «Müslümanız!» cevabını alamadığı için çoğunu kılıçtan geçirdi. Halbuki bunlar. «Müslü-

 manız!» niyetine «Sabiîyiz!» diye, vaktiyle Kureyşiilerin müslümanlara taktığı adı kullanmışlardı. Allah'ın Resulü bu dikkatsizlikten üzüldü, Halid'i hatalandırdı ve onların diyetini gönderdi.

— 67 — Gurura Yer Yok HUNEYN

Mekke fethinin ardından Huneyn gazası... Müslümanlara, zafer ve üstünlüğe nailiyetten sonra, en tehlikeli geçitte, gurur uçurumunun bir ihtarı... Huneyn seferi de, topyekûn, zaten her savaşı ruhaniyetiyle kazanan Allah Resulünün bunu, ruhanî ve ferdanî tek başlarına kazanması hadisesidir.

En basit çizgiler içinde Huneyn gazasının bu derin ve mucizevî mânası şimdiye kadar lâyıkıyle hecelenebilmiş değil...

Huneyn, etrafında tek kişi kalmayınca tek başına Peygamberin ne demek olduğunu gösteren bir mucize çer-çevesidir.

_ • Hemen, bütün Hicaz Dslâm çemberine girmek istidadını gösterince, en kuvvetli iki putperest kabîle Hevâzin ve Sâkîf, elele verip Dslâm selinin karşısına çıkmaya niyetlendi. Bir hazırlıktır başladı. Allah'ın Resulü, on bin MedfneH ve iki bin Mekkeliyle bunların üzerine yürüdü. Düşmanın

Huneyn vadisine konduğu haber alınmıştı. •

Bir Müslüman bir lâf etti: — Artık bize azlık yüzünden mağlûp olmak yok. 339

Bu söz Allah'ın Resulüne giran geldi. Nice çoklukları azlıkla yenmişlerdi. Şimdi de çokluk yüzünden azlığa yenilebilirlerdi. Her şey Allah'a bağlı ve bereket ki, Allah'ın Resulüne vaadi var. Muharebe başladı ve küfür safları, reislerinden aldığı emirle, kör ve hissiz, kendilerini kaldırdıkları gibi Dslâm ordusunun üzerine attılar.

Sayıları yirmi bine doğru... Aralarında, vaktiyle Allah Resulünün çocukluğunu geçirdiği Benî Saad oymağı da var... j.

Önlerinde Benî Selim bozuldu. Onların arkasındaki Mekkeliler de dağılmaya başladı. Derken, nasıl ve niçin geldiği belirsiz yıkıntı bütün Dslâm ordusuna sirayet etti.

En kısa zamanda öyle oldu ki, Allah Resulünün yanında en yakınlarından on, onbeş sahabîden başka kimse kalmadı.

Ne görüyoruz? Hal böyle iken Allah'ın Resplü, sırtlarında üst üste iki zırh, ve başlarında sarıklı miğfer, zerrece telâş ve kaygı göstermeden, bindikleri hayvanı düşmana doğru sürüyorlar...

• ¦ . Akıl almaz manzara... Amcaları Abbas, hayvanın dizginine, Dbn-i Haris de üzengisine yapışmış, Allah'ın Resulünü düşman saflarına girmekten alıkoymaya çalışırken, kendileri boyuna ilerliyorlar.

Düldül, süvarisi Allah Resulünün şevkiyle, onu yürümekten alakoymak isteyen sahabîleri sürükleyip gidiyor.

• Bu hal böylece devam ededursun... Birdenbire Kâinatın Efendisi ferman buyurdular: — Yâ Abbas, sahabîlere nida et, dönsünler!.. Abbas, Düldül'ü bıraktı ve yüksek sesle bağırmaya başladı:

340 — Ev sohabîler! Ey seriye eshabı! Ey Bakara Sûresi eshabı! Dönünüz! Abbas'ın gür sesiyle ova dalgalanıyor:

— Ey Ensar! Ey Rıdvan Şeceresi altında biy'at edenler! Dönünüz! Duyan mıhlanıp kaldı; mıhlanıp kalan önündekirti durdurdu ve sahabîler kümesinden bir nidadır koptu:

— Lebbeyk! Sanki evvelâ yüz geri edenler başka, sonra tekrar dönenler başka insan... Sanki sahabîlik onlardan bir ân kalkar gibi olup tekrar yerine oturmuştur...

Hep birden toplanıp sel gibi düşmana atıldılar. Nehir tersine dönmüştü.

Allah'ın Resulü fısıldadılar: «— Dşte ocak şimdi kızıştı!» Ve yerden bir avuç toprak alıp düşmana savurdular. Çelik yapraklı ağaçlar ormanında kasırga... Düşman, üzerine bir şahmerdan inmiş gibi ezildi.

Hazret-i Ali bir hamlede düşmanın bayraktarlarını ikiye biçti; ve MedineH Ebu Talha,

müşriklerden yirmisini devirdi. Allah'ın Resulü, Düldül'ün üzerinde doğrulmuş, buyuruyorlar: «— Ben Allah'ın Resulüyüm ve yalan söylemem!»

Böylece, on iki bin müslümanın katıldığı Hüneyn muharebesi, sadece O'nun nebîliğini tasdik ettirici, beklenmedik tecelliler içinde zafere erdi.

• Düşman takib edildi ve kökü kurutuldu. Bir takım döküntüler Evtâs vadisine çekilmişlerdi. Üzerlerine bir müfreze gönderildi. Ebu Âmir şehid oldu ve yerine Ebu Musa-ül-Eş'arî Hazretleri geçti.

Düşman perişan, baştanbaşa ölü ve esir... Bir sürü de ganimet... 341

Esirlerin içinde Allah Resulünün çocukluğunu beraber geçirdiği, süt kardeşi Şeymâ... Allah'ın Resulü, süt kardeşini görünce hemen tanıdı. mübarek gözlerine yaş indi. Hırkasını serip Şeymâ'yı oturttu, kendisine birkaç köle ve cariyeyle iki deve ve bir miktar koyun hediye edip, onu, kabilesinin müslüman olanlarına iade etti.

Vaktiyle Nur Çocuğu koruyucu bulut altında beraber gezinirken şimdi O'nun af ve kerem yükü altında ezilen Şeymâ...

TÂDF Hüneyn seferinin hemen arkasından o sahanın merkezi ve düşmanın yatağı olan Tâif üzerine yürüdüler. Yürüyüşe çıkarken, Tufeyl bin Amr'ı. civardaki, ağaçtan yontulma bir putu yakmağa gönderdiler. Tufeyl putu yakacak ve koşup orduya yetişecek...

Tufeyl putu yere devirdi ve ateşledi. Tahta heykeJ alev alev yanarken karşısında şu mısraları söyledi:

«Ben sana tapanlardan değilim; «Sen vücuda gelmeden ben vardım... «Dşte karnına ateş doldurdum; yanıyorsun!» Hüneyn gazvesinin asıl kılıç artıkları, Tâif, kalesine çekilmiş, şehrin tunç kapılarını kapamış, beklemekte... Biliyorlar ki, müslümanlar gelecek... Tâif. Huneyn'in devamı...

• HaHd ibn-i Velid öncü kıtaların başında, ilerledi. Surların önünde düşman gizli ve müslümanlar apık, kanlı bir ok muharebesi cereyan etti. Sahabîlerden onsekiz

kişi şe-hld... Ebu Bekrin oğlu Abdullah da yaralandı. Bu yaradan babasının halifeliği devrinde şehid düşecektir.

Müslümanların annelerinden Ümm-ü Seleme ve Zey- 342

nep Hazretleri de beraber.. Peygamber zevcelerine, yan-yana iki ayrı çadır kuruldu. Allah'ın Resulü, namazlarını bu iki çadır arasında kılıyorlar. Sonradan oraya Tâif Mescidi yapılacak... Muhasara onsekiz gün sürdü. Dslâm ordusu ilk defa bu gazada mancınık kullandı. Artık müdafaa devri büsbütün kapanmış; ve hücum, muhasara, taarruz çığırı bütün âletleri ve usulleriyle açılmıştır. •

Düşmanı teslim olmaya zorlamak yolunda, her şey yapıldı. Kaleden çıkıp teslim olacaklara emân ilân edildi. Bağları, bahçeleri yakılıp yıkıldı; fakat düşman inatçı ve surlar kalın... Yiyecekleri de bol... Teslim olmaya yanaşmadılar.

• Peygamber hikmeti, muhasaranın kaldırılmasını gerektirdi. •

Böyleyken, sahabîler, ilk gururun yarasını kapayan nusretin arkasından ikinci bir nefs güvenine geçtiler ve:

— Şehid düşmeden nereye gidiyoruz? Dediler.

Allah'ın Resulü gülümsedi. Onları bir gün daha cenk-te serbest bıraktılar. Boş yere can kaybından başka bir şey çıkamıyacağı belli oldu.

• Allah'ın Resulü, muazzez sahabîlerine zafer neşelerinin verdiği gururda tövbe tavsiye etti. Her şeyi Allah'tan beklemelerini, başka hiçbir emniyet hissine düşmemelerini, daima istiğfar ve hamd

etmelerini telkin buyurdular. Zincirleme, Hüneyn ve Tâif'in de sırrı çözüldü. •

Üstüste Hüneyn ve Tâif gazalarının bilançosu: Altıbin esir... Yirmidörtbin deve... Kırkbin koyun... Tepeleme gümüş...

343 Payına yüz deve düşen insanlar bile görüldü. Ensar içinde bir mırıltı oldu:

— Allah, Resulünü affetsin... Büyük payları Kureyş'e veriyor. Halbuki bizim kılıçlarımızdan hâlâ onların kanı damlıyor.

Dnsanlığın Tacı, Ensarı topladılar ve dediler: «—> Böyle diyormuşsunuz! Siz razt değil misiniz ki, Kureyşliler evlerine malla dönsün ve siz Allah'ın Resûlüyle dönesiniz?»

Fetihlerin en parlağı çapındaki bu hikmet karşısında hepsi başını eğdi. ¦¦ -68 —

Hamle Üstüne Hamle MIKNATIS

Şimdi Dslâm dairesi bir mıknatıs merkezi... Dnsan, aile, millet, bütün etrafındakileri çekiyor, yutuyor, içine alıyor. Fert fert ve kabîle kabile gelip müslüman olanlar, birbiri peşinde... Ufak tefek tereddüt ve mukavemeti olanların üstüne mıknatıs bizzat ilerliyor; o zaman isteyen ve istemeyen, cazibe merkezine mıhlanıyor.

Hastalara, ilâç isteyip istemediği danışılmaz, verilir; sonuna kadar kabul etmeyen ise ölümü kabul etmiş demektir.

TEBÜK Dokuzuncu Yıldayız. Bu yıl, zekât emrine karşı duran Temimoğullarının tepelendiği ve içlerinde kendi kelâm kılıçlarına güvenen bâzı şiir şövalyelerinin Medine'ye gelip Peygamber sözcülerine mağlûp olduğu, Yemen elçilerinin

344 Müslümanlığı öğrenmeğe geldiği, birçok fesahat harikalarının geçtiği, büyük şair Kâab bin - Züheyr'in, meşhur ka-sidesiyle Dslama kucak açtığı; ve nihayet, Peygamber baş-buğluğunda Şarkî Roma Dmparatorluğu üzerine yürüdüğü sene...

Dokuzuncu Yılın Recep ayında, onbin atlı, otuzbin yaya, başlarında Allah'ın Resulü, Medine'den çıktılar. Rum illerine...

Artık, Dslâm, içinden fışkırdığı dünyaya, Arap illerine madde plânında da hâkimdir... Şimdi asıl yüzü ruh olan aynı madde plânında bütün kuvvetleri merkezleştirmiş olarak büyük dünyayı toslayacaktır. Büyük dünya, dış dünya, Dslâm çerçevesinin ötesindeki yabancı ve sözde medenî dünya...

Doğuya gerçek rengini getiren Dslâm, şimdi Batı'nın renk aldığı Hristiyanlık dünyasına. Babasız Hak Peygamber Hazret-i Dsa'nın dinini bozanların dünyasına hesap soracaktır. Çünkü hem Dsâ Peygamberin dini, yahudi ve münafığın tezgâhında çığırından çıkarılmış; hem de onun münezzeh Şeriatı ezellerin ve ebedlerin Peygamberi geldiği ândan itibaren Allah tarafından kaldırılmıştır. •

Hesaplaşılacak dış dünyaların birinde, Doğuyu, Dçinden hastalıklı hayallerin tüttüğü hurafeler çanağı haline getiren Dran ve gerisi; öbüründe de akılla hayâl arasında çırpınan, Yunan ve Roma artığı Bizans ve arkası vardır. Kısaca Fars ve Rum...

•

Demek ki, Dslâmın muazzam aksiyon demi gelmiştir. Ve bu aksiyonun gerektirdiği şartların kıvamlaştığı saat... Tebük budur.

Bu muazzam aksiyon, Peygamberler Peygamberinin devrinde tamamianmasa da prensipleşecek, tohumunu

345 atacak; ve sonra O'nun sahabîleri ve sahabîlerin bağlıları elinde gelişecektir. Dşte, onbin atlı ve otuzbin yaya, bu muazzam aksiyonun, sancaklaşmış, mızraklaşmış, tulgalaşmış remzi hâlinde, Medine ve Şam arası Tebük mevkiine doğru ilerliyor. Çünkü vesileler perdesinde Şarkî Roma Dmparatoru Herakliyüs'ün Dslâm üzerine büyük bir ordu tertiplediği haberi vardır. •

Herkes malını mülkünü, atını, davarını, imkânını, Dktidarını, caniyle beraber Allah Resulünün tuttuğu tepsi üzerine döktü. Ebu Bekr ise, zaten bekleneceği gibi, bütün servetini verdi. Ve Osman ve diğerleri... Bütün müslüman kadınlar elmaslarından ve altınlarından soyundular.

Herkes dâvayı, aksiyonu anlıyor: Dünya çapında hareket...

• Susuz insanları içen, kurutan, kavuran yaz sıcağında, çok zahmetli bir sefer... Münafıkların ıstırabı büyütmeyi hedef tutan kundakçı-Jıklarına, Âyet cevap verdi: «— Sıcakta sefer olmaz diyorlar; sen de de ki, Cehennem ateşi hararetin en şiddetlisidir. Bilselerdi, böyle demezlerdi.»

Medine'de, Hazret-i AH ile Muhammed bin Mesleme, biri Beyt ehline, öbürü şehre memur olarak kaldı.

• Bir damla suyu develerin kursağında arayacak kadar sıkıntı çektiler, fakat dönmediler. •

Yolda, Allah'ın Resulünün devesi kayboldu. Arandı, bulunamadı. Hemen münafık tefsiri başgösterdi:

— Yerden ve gökten haber verdiğini iddia eder; devesinin nerede olduğunu nasıl bilemez?. 346

Kâinatın Efendisinin, bu mırıldanış üzerine sahabîle-rini halkalayıp buyurdukları hikmet, bir mucizedir:

«— Vallahi ben bir şey bilmem; ancak Allah'ın bildirdiğini bilirim. Deve filân yerde ve falan vaziyette; gidip görün ve alıp getirin!..»

Gittiler, gördüler, aldılar ve getirdiler. •

Geçtikleri yerleri ya dine getirdiler yahut itaat altına aldılar... •

Tebük civarında bir su başındalar. Su gayet zayıf. Dçinde, incecik bir su şeridi geçen kuru bir ırmak.. Irmağın suyunu avuçlarında toplayıp abdest aldılar ve yine ırmağa döktüler.

Irmak kaynadı, ırmak yükseldi, ırmak doldu. Irmak taştı ve bütün ordular suya kandı.

• Herakliyüs harbe yanaşmadı. Geçit boyunca Bizans kuvvetlerine rastlanamadı; ve bu muazzam sefer, sadece iki dünya arasında istikbale kalan muhasebenin temelini atan bir remz hâlinde çakıp söndü.

Yalnız, Bizans'a bağlı Hristiyan Arap kabilelerinin çoğu onlardan koparıldı. Bakın.

«— Ne mübarektir Kostantin beldesini alacak emîr ve ne mübarektir onun askeri.» Mealindeki hadîs, Medine'den şimale ve dünyanın kilit noktasına doğru esen ebedî bir soluktur. •

Bu soluk, asırlar sonra yerini bulacak; fakat müslü-manlar onu anlasa da anlamasa da, hep ve her taraftan o dünyaya doğru esecektir.

Batının Doğuyu mahkûm ettiği devrede de, suçu yine aynı ebediyet soluğunu anlayamamakta aramak icab edecektir.

347 Tebük seferinden, münafıkların tesiriyle uzak kalanlar, Allah'ın Sevgilisi Medine'ye dönünceye kadar üzüldüler ve yandılar, öyle ki, kendi kendilerini Mescidin direklerine bağlayıp ağladılar, sızlandılar.

Ve affedildiler. •

Artık düzlükten iç âleme, derinliğine iç âlemin dış yüzüne geçmenin zamanı geldi. — 69 —

Mutlak Dnkılâp SEKDZDNCD VE DOKUZUNCU YILLAR Dslâmın bütün bir müessese hâlinde tam düzlüğe çıkması Sekizinci ve Dokuzuncu Yıllarda... Bu yıllarda umumî manzara:

Mutlak inkılâp... •

Sadece gökten düşme, müstesna bir fesahat ve hürriyet ruhu içinde, putperest, yağmacı, soyguncu, hırsız, adam öldürücü, kan dökücü, kız çocuklarına kıyıcı, pislik, zina, kumar, şarap, istihza,

hakaret, iftira, kibir ve en sert oymak taassubu içinde kaskatı donmuş bir ruh, eski ruh, nasıl da bir nefhada kurtulmuştur?

• Bu nefha, daima noktalıyalım ki. Peygamber soluğudur. Çölün her kum tanesi içinde bir Elhamra sarayını, bir Bağdat sitesini yerleştiren de hep bu nefha...

O'nun ne bulduğu ile ne getirdiği arasındaki hayal çatlatıcı muhasebedir ki, Peygamberliğinin azamet dolu destanı...

Arap illerinde kuşun bile korkusuz uçamıyacağı deh- 348

şet ve cahil iye t devrinin hemen arkasından, Allah Resulünün çizdikleri huzur ve emniyet levhası: Bizzat buyuruyorlar:

«—> Artık San'a'dan Mekke'ye kadar yapayalnız seyahat edecek bir kadın bile, kalbinde Allah korkusundan başka bir kaygı taşımayacaktır.»

Ddrâkiniz çatlıyabilir; mutlak inkılâp, bıyıkları kan pıh-tılı sırtlanı süt kuzusu yapmıştır. •

Dokuzuncu yılda, malının yağma edileceğinden korkan bir adama cevapları: «— Kervanların muhafazasız hareket edeceği günler pek yakın...»

• Devlet gönüllerde kurulmuş ve hemen maddeyi tertemiz edip eline almıştır. Şimdi her şeyde nizam, ahenk, ölçü ve huzur...

• Muazzam bir hayal kabiliyeti içinde en kaba müşahhasların ifadesine bağlı Arap, şimdi kısa zamanda cebir ilmini keşfedecek kadar dolambaçlı mücerretler âlemine girmiş; eşya ve hâdiselere onları birbiri içinden süzen bir hikmet menşurundan bakmaya başlamış ve hem hikmette, hem ahlâkta Dlâhî nura ermiştir.

• Eski yırtıcı ve müşahhaslaştırıcı, putlaştırıcı seciye, şimdi Allah'ın birliğine ve mutlak münezzehliğine, namütenahi mücerretliğine inanıyor; secdeye kapanıyor, oruç tutuyor, zekâtını

veriyor. Hac mevsiminde Allah'ın Evini ziyarete koşuyor. Ve bütün bunların esrar ve hikmetini derinden derine sezerek yapıyor.

Masum kanının sarhoşu eski kaplan bünye, şimdi, üstün insan ahlâkı içinde, bir güvercin öksürse gözyaşlarını tutamıyor.

Bu hâl Müslümanlıktır. Ve mutlak inkılâp... 349

Ahzâb muharebesinde, hizib hizib birlik olarak, Müslümanlığı yıkmak isteyen ve Arap illerinin son küfür ak-sülâmelini temsil eden kabileler, Mekke ve Tâif'in arkasından baştan başa müslüman... Bunlar, Peygamber karargâhına hey'etler göndermiş, kendilerine hey'etler gönderilmiş ve hepsi birden kurtarıcı Dslâm çemberinin içine alınmıştır.

Sekizinci yılda Yemen'e giden Dslâm elçisi Ali, o tarafları, son küfür artıklarına kadar Hak Dinine çekti.

Yemen'le beraber, Bahreyn, Amman ve Suriye hududuna kadar bütün Arabistaft. Yarımadasında tevhit sancağı...

Hicretin Dokuzuncu Yılında, bütün Arap Dlleri müslüman; ve Arap, mutlak inkılâbın, istifa süzgecinden geçmiş yepyeni tipi. Her milletin namzet olduğu ebediyen yeni tip... Bu süzgeci süzülmüşün süzülmüşü, istifa görmüşün istifa görmüşü mânâsına, Mustafa, Allah'ın Sevgilisi Mu-hammed Mustafa tutuyor.

DDARE Devlet gönülde, madde ise bu gönlün elinde olduğu için Allah Resulünün semavî devletine, dünya hükümeti, bir toz zerresi hâlinde dahil... Fakat görünürde mevcut değil... Dünya hükümeti de

peygamberlik hikmetinde erimiş ve ayrıca yer ve şekil alamamıştır. Bu yüzdendir ki. O, bütün dünyaların sahip ve hâkimi...

Ne bir alâyiş, ne bir özeniş, ne de en küçük bir ziynet, haşmet ve saltanat belirtisi... Hurma dallarından tahta sedirler ve çok defa bomboş toprak tabaklar...

Mevkibinin önünde, bütün insanlık, büyük üniforma- 350

lariyle tek ayak üstünde dursa yine göklerin O'na her ân tertiplediği zafer alayına denk düşemiyeceği, ve cihanın bütün mermer, fildişi ve billur mevcudu bir araya

gelse manevî sarayına eş olamıyacağı Allah'ın Sevgilisi, O, buyuruyor ki:

«—' Kul gibi, köle gibi, oturur; kul gibi, köle gibi, yemek yerim.» •

Her yerde elçileri, murahhasları, valileri, imamları, hâkimleri, muallimleri, fetvacıları, terbiyecileri, tefsircileri...

Dstikbalin büyük idare ve teşkilâtına ait her tohum atılmış, her prensip dizilmiştir. •

Malî, iktisadî, içtimaî, harsî, idarî, siyasi, fikri, terbi-yevî, ruhî, ahlâkî, müessiseleşme cehdinin bütün tohumları Peygamber soluğunun içindedir.

— 70 — Ölçül er

LEVHALAR Çarşı... Bir buğday yığını ve yanında bir adam... Peygamberler Peygamberi buğdayı muayene ediyor ve rutubetli olduğunu görüyorlar:

— Buğday ıslakça... Sebebi ne? — Yağmurdan, ey Allah'ın Resulü... — Ya niçin buğdayın nemli olduğunu ilân etmiyorsun? Ve ilâve buyuruyorlar:

«—Dnsan aldatanlar bizden değildir.»

•

Bir tahsilat mevzuunda, hazineye ait kısımla, kendi şahsına hediye olarak verilenleri ayırd eden memura verdikleri cevap:

351 «— Eğer bu işe memur edilmemiş olsaydın bu hediyeler sana gelecek miydi?» Ve bu tarzda hediyelerin kabul edilmemesini tenbih ©diyorlar.

• Hayber'in yarı malını toplamaya giden şair Abdullah bin Ravâhe'ye yahudiler rüşvet veya hediye teklif etmişlerdi.

Sahabî bağırdı: — Ey Allah düşmanları; bana haram yedirmek istiyorsunuz, öyle mi?.. •T

Peygamber amcası Abbas'ın oğlu, Allah'ın Resulünden tahsildarlık memuriyeti istedi ve cevap aldı: «—Hayır; Muhammed'in ailesi sadaka toplayamaz! Sadaka, halkın artığıdır.»

Bir başka istekliye de şu cevap verildi: «— Biz bu işlere talipleri tâyin etmeyiz, lâyıkları getiririz.» ÖLÇÜ

«Bir memur kendisinin ve zevcesinin maişetini temin edecek kadar ücret alabilir. Hizmetçisi yoksa onu da tutabilir. Evi yoksa o da hesaba girebilir. Bundan ötesi haddi tecavüzdür...»

• Yüksek bir aileye mensup bir kadının hırsızlık etmesi üzerine iltimasa gelenlere mukabele: «— Başka toplulukların mahvolmalarına sebep, ölçüleri zayıflara tatbik ve kuvvetlileri müstesna tutmak olmuştur. Yemin ederim ki, kızım Fâtıma hırsızlık edecek olsa elini keserim.»

• ¦ Yemen'e gönderdikleri Muaz bin Cebel Hazretlerine soruyorlar: 352

— Orada nasıl hüküm vereceksin? — Allah'ın Kitabîyle...

— Kitapta yerini bulamazsan? — Allah Resulünün sünnetiyle... — Ya ona da rast gelmezsen? — Bana verdiğin ilim ve ruhla içtihad ederek... Ve buyuruyorlar: «—- Allah'a şükürler olsun; Resulünün elçisini Resulünün sevdiğine erdirdi.» •

Dçtihad edebilecek insan olsaydı, bu kapı açıktır derdik. Kapı kıyamete kadar açık; fakat içtihad ehliyetindeki-ler çoktan geldi ve geçti.

ZEKÂT Dslâmın düzlüğe çıkışı devresinde zekât da müslüman-lara farz oldu; ve Mutlak Dnkılâbın, emirler plânında beş esası tamamlandı: Dman, Namaz, Oruç, Hac, Zekât...

• Zekât bahsinde, tek cümleyle, bütün bir dünya dolusu mâna devşirmeye çalışalım: Prensipte, beilibaşlı ölçüler içinde her müslümanın her yıl malının kırkta birini muhtaçlar için vermesinden îbaret olan zekât, Allah'a karşı kul hesabına malın ibâdetinden ve pisliğini atmasından başka bir şey değildir ve sermaye urlaşmasını, dehhâmeleşmesini önleyici ve taşın-tılarını cemiyete dağıtıcı öyle bir adalet ölçüsüdür ki, bütün insanlık ebediyyen buna hayran olsa ve Yirminci Asrın bütün iktisadî hastalıklarını ve hasretlerini onda tedavi ve tatmin etse yeridir.

• Dünyada hangi fikrî, içtimaî, iktisadî, ahlâkî dâva varsa, aradığını, arayıp da bulamadığının Dslâmiyette olduğunu bilseydi mesele mi kalırdı?

Yazık ki, vecd ve aşkın kabuk bağladığı ve ruhların

donup kemikleştiği devirlerden beri, bunu asıl müslüman geçinenler bilemedi.
VAKIF

Garp âleminin, derin hayranlığını gizteyemediği büyük Dslâm müessisesi... Dlk vakıf. Medine'deki Peygamber Mescidinin arsasını Allah rızası için hibe etmek Dsteyen, fakat hibeleri kabul olunmayan iki öksüzün temayüliyle başladı ve ondört asır içinde bütün dünyayı doldurdu.

Sahabîlerden Ebu Tolha huzurda: — Ey Allah'ın Resulü, Hây kuyusu benim en değerli malım... Onu Allah yoluna vasiyet etmek istiyorum.

Allah'ın Resulü tasvip ettiler; vakfın gelirini akrabasına bırakmasını teklif buyurdular ve böylece vakfın esasları aydınlanmaya başladı.

• Hazret-i Ömer de Hayber'de kendisine düşen araziyî vakfetmek istedi. Ona da: «—* Dstersen asıl malı muhafaza eder ve gelirini sadaka edersin.»

Emri verildi. Vakıf müessisesi, vakfedicinin şartına . bağlıdır ve mü'minlerin, mal ve mülklerinden, Allah yolunda ayırdıkları ve kurdukları yardım ve gelir kaynaklandır.

SON YASAK Son emirlerden, zekât ile ahenkli olarak son yasak da faizcilik (ribâ) oldu. ödenecek bir kıymeti, karşılıklı anlaşma içinde* aynr cinsten fazlasiyle istemek ve vermek fiili... Ve bu fiilin bilhassa temerküz ettiği para alışverişinde ana akçenin üzerine binen fazlalık...

Arap illerini kavuran kötülüklerden biri de bu... 354

Âyet meali: «— Ey mü'minler! Ribâyı üstüste artan misillerle yemeyiniz! Allah'a itaat ediniz ki, kurtutasınız.» •

Başta Peygamber amcası Abbas ve daha niceleri olmak üzere, yahudi icadı tefecilik Mekke ve Medine zenginlerini çatlatasıya şişirir, fakirlerini söndüresiye zayıflatır ve her köşede bir yahudi tezgâhı işletirken, emir gökten bir kılıç gibi indi. Helâl olan ticaretin yanında fazlasiyle para alım satımı ve aynı cinsten mal değiştirim gibi şeytanî bir teselli ile helâl iş, arasındaki bütün fark anlaşıldı ve bu fiil en yakıcı haramlardan bilindi.

Borç vermek ve yardım etmek dünyanın en güzel işi, tefecilik ise en kirli hareketi sayıldı. Garp iktisadî doktrinleri içinde, Dslâmın faiz yasağına da hayranlıkla bakanlar vardır.

Ribâ yasağı üzerinde, istikbalde öyle takva örnekleri çıkacaktır ki, mezhebimizin kurucusu Dmam Âzam Hazretleri borçlusunun kapısında beklerken, Allah korkusundan, kapının gölgeliğinde

durmayı bile bir menfaat sayacak ve sırf şahsî titizlik eseri olarak, güneş altında pişmeyi tercih edecektir.

Kaide değil, takva... •

Faizcilik, işe inkılâp edemiyen birikmiş ve emeksiz sermayenin, durduğu ve oturduğu yerde kendisine şişme ve yutma hakkı tanımasıdır ki,' zulümlerin en büyüğüdür, ve onun kastını bütün dehşetiyle Dslâmiyet tesbit etmiştir.

SONVAK'ALAR Dokuzuncu Yılın Recep ayında bir gün... Allah'ın Resulü, sahabîleriyle beraber gıyabî bir cenaze namazına durdular...

Bu, Habeş Dmparatoru müslüman Eshame'nin cenaze 355.

namazıdır ve Necaşi kırk günlük yolda, o gün vefat etmiştir.

Şaban ayında. Peygamberler Peygamberinin kızlarından vo Hazret-i Osman'ın ikinci zevcesi Ümmü Kelsum vefat etti.

Dki peygamber kıziyle izdivaç şerefini kazanmış olmasından haya madeni Osman'ın lâkabı Zinnureyn (Dki nura malik) dir.

• Şevval ayı... Dslâmın bünyesini asla fesada sokmaksı-zın gizli bir kese içinde çüpütmeye çalışan münafıklık mikrobunun üretici baş örneği cezasını buldu.

Münafıkların reisi Abdullah bin Übey bin Selûl öldü. Oğlu halis müslüman... Allah Resulüne yalvarıp babasını kefenlemek için O'nun gömleğini istedi verdiler. Namazını da kılmaları için yalvardı. Hazret-i Ömer'in en hararetli itirazlarına rağmen münafıkın namazını kıldılar ve daha evvel buyurdular:

—• Allatı bana, münafıklar için yetmiş kere istiğfar etsem de kabul olunmıyacağını bildirdi. Ne yapayım; yetmişten fazla istiğfar edeyim ki, Allah, niyazımı dilerse kabul

etsin. Merhametin bu irtifaa yükselebildiğine dair tarihte misal hatırlayamıyoruz. Fakat Allah'ın emri geldi:

«— Küfürle gidenlerin namazını kılma ve mezarlarına yaklaşma... Onlar, Allah Resulüne karşı küfür ve fısk içinde öldüler..»

Ebu Bekr'i Hac emîri nasbettiler ve buyurdular: — Git tıac et ve hac edeceklere rehber ol... Herkese ilân et ki, bundan böyle müşriklere hac yasaktır! Çıplak olarak da kimse Allah'ın Evini tavaf edemez!

Emirleri yerine getirildi. 356

TOPLAM Cenup ucundan Şark ve Garp koltuklarına kadar bütün Arap Yarımadası müslümandır; ve ilk müslüman örneği Arap, eski ve yeni haliyle karga ve güvercin arasındaki farkı yaşatmaktadrr. Asıl Arap doğmuştur.

Harabe ve mezbelelerin üzerinden Peygamber soluğu esmiş ve göklerden, billur kaldırımlı mâna sitelerinde nur adamların kaynaştığı insan ve cemiyet mimarisi inmiştir.

— 71 — Ekber Cihad SUAL VE CEVAP At üstünde, bir gazadan dönüyorlar.

Yanlarında saha-bîleri... Yumuşak kumda, atların tırnaklarından çıkan yumuşak sesten başka hiç seda yok... Allah'ın Resulü, mukaddes başları göğüslerinde, her zaman olduğu gibi, tefekkürün en erişilmez ikHmindeler.

Buyuruyorlar: — Siz. Ekber Cihadın ne demek olduğunu biliyor musunuz?. Sükût...

Sahabîler, Ekber Cihadın ne demek olduğunu Allah'ın Resulünden öğrenecekler... Beyazın veya karanın ne olduğu da sorulsa, bilinenle onun bildiği arasında fark, aynı sükûtu gerektirecek... O bir şey gösterir ve bildirirken, o şeye ait daha evvel görüş ve bilgi mevcut değildir.

Sahabîlerine bakıyorlar. Derin vecd içinde sükût... — Ekber Cihad, şimdi yapıp da döndüğümüz iş 'veya onun daha büyüğü değildir. Ekber Cihad tek kişinin kendi öz nefsiyle cenkleşmesi ve onu yenmesidir.

357 işte, düzlükte giden büyük Dslâm aksiyonunun, derinliğine, sonsuz ruhundan bir kapı.. •

Zaten Dslâmiyet, insanlığa fert fert Ekber Cihadı talim etmek ipin gaza üstüne gaza ediyor. Bu gazalar, insanları topyekûn devşirdikten sonra onları tek tek Ekber Cihada memur kılmak için... e

Ekber Cihada giden yolun açılması için gaza edenler içinde ölüler, yâni şehitler... Bunlar ölmüşken ölmeyenlerdir. Bir de ölmemişken ölenler... Bunlar da Ekber Cihad'ın fâtihleri... ÖLMÜŞKEN ÖLMEYENLER

Evet, bunlar, AHah yolundaki gazaların madde plânında vurulup ölenler, Şehitler... Bunların kazandığı büyük bir mâna ve azîm bir hayat var...

• Ölmüşken ölmiyenln, yâni şehidin en güzel örneği Uhut 'Muharebesinde... 'Başta, şehitlerin başbuğu Hazret-j Hamza... Ölmüşken ölmeyenlerin hakikatini Uhut Cengi getirdi.

Allah'ın Sevgilisi, Cabir Hazretlerine bu hakikati şöyle anlattılar: «Allatı herkese hicap arkasından, perde gerisinden hitap eder. fakat senin babana, arada perde ve hicap olmaksızın hitap etti ve dedi:

— Dste, ne dilersen vereyim: O da tekrar dünyaya gönderilmesini diledi. Allah yolunda bir kere daha öldürülüp şehitlik tadını bir kere daha tatmak için...

— Beni dünyaya reddet ki, dedi; senin için bir daha can vereyim, sana geleyim ve o sonsuz hazzı tadayım.

358 Allah, ezelî hikmetinde, dünyadan ayrılanların teao dünyaya dönmesine imkân yaratmadığını söyleyince:

—> Öyle ise, dedi; hâlimden ve saadetimden dünya-dakilere haber ver. Ve Allah âyetini indirdi.»

Âyet meali: «Allah için can verenleri öldü sanmayınız! Onlar sağdırlar ve Rablerine yakındırlar. Rızıklanırlar ve Allah'ın, fazlından verdiği şeyde saadet bulurlar. Dünyada bırakıp gittikleri mü'minlerin

halleriyle de, onların Allah yolunda ölmelerini bekleyerek şevklenirler. Öyle bir hayatla sağdırlar ki, kendileri için ne korku kalmıştır, ne de hüzün.»

Demek ki, gerçek şehit dünyadakilerin hayatından başka ve üstün bir hayatla

sağ... Hususiyle, dünya hayatının buutları içine sığmaz ve dünya çerçevesinden hakikatine ulaşılmaz bir hayatla sağ... „

Bunlar ölmüşken ölmiyenler... Şehit, mutlaka Allah yolunda, Allah için canını feda edendir. Mü'minler için bâzı şahsî musibet şekillerinin de şehitliğe yükseltici bir kıymeti varsa da, esas, Allah için Allah'ın yolunda canını vermek...

ÖLMEMDŞKEN ÖLENLER Bunlar da Velilik yolunun: , «— ölmeden ölünüz!»

Hikmetini gerçekleştirenler.. Dünya hayatı içinde o hayatın sınırlarını yıkıp ötelere çıkanlar... Allah'ta fâni olmak sırrına erenler... Sağlılarında ölmezliğe ve sonsuzluğa yol bulanlar...

Biricik gaye, bu... Bunun için yaratıldık. 359

— 72 — Gayelerin Gayesi ÖLMEDRN ÖLMEK Gayeler Gayesinin Mukaddes Sancağını taşıyan Peygamberler Peygamberi, madde planındaki gazalariyle, sonsuzluk âlemine, ölmüşken ölmeyenler; ruh planındaki Ek-ber Crhad ile de, ölmemişken ölenleri sevketmeye memurdurlar.

' Büyük; kul çapında her büyüğün yanında küçük ve hiç kalacağı büyük kurtarıcılık işte budur. Dnsanı, nefsi ve cemiyetiyle bir arada kurtarmak...

Şimdi, Kurtarıcılar Kurtarıcısını biraz daha yakından görür gibiyiz. Daha fazla yaklaşanlayız; yanarız! Nasıl ki, Allah, O'nun göz planındaki cemâlini bile tam izhar etseydi bakmaya takat getiremezdik. Ya iç hakikatine nazar etmek?

En mahrem ve yakın görüş noktalarından Peygamber anlayışı, işte sonu olmayan bu idrâk vecdinden başlar.

Yoksa O'nu birtakım kuru tazim kelimeleri içinde, bir takım yavan hesapların ve dış görünüş sınırlarının gözlüğünden boş yere hecelemeye çalışmak değil... Vecdin me-todiyle bu görüş arasındaki fark, birinin peşinen topyekûn ve ispatsız doğrulaması, öbürünün ise ispat dâvasına kuru aklı konuşturması ve satıhta kalması...

Bir garplı şairin: «—• Gerçek hayat bu görünen değil.» Dediği hayat... Gerçek hayat... Bu hayatın her zerre-siyle ilân ve ihtar ettiği ve yanında ebedî noksanlar silsilesinden ibaret kaldığı, hakikî hayat...

360 Dşte bu hayat, tam ve kâmil hayat, O'nun izlerine kavuşan ve her şeyi O'nun izlerinde götüren yoldur.

• O'nun ardındaki saflar, ölmemişken ölenler ordusudur; ve bu ordunun gazada verdiği ölüler de, ölmüşken ölmiyenler...

Dış gaye birincide iç gaye ve büyük oluş da ikincide... •

Ölmemişken ölenlerin kazandığı sonsuz âlemde ayrıca şehitlikten gelen öyle bir mertebe var ki, başta en büyüklerin en büyüğü, bütün büyüklere Allah bu mertebeyi verdi.

Evvelâ, hakikî ve ebedî hayatın rehberi ve her derecenin üstü Allah'ın Sevgilisi bizzat şehit... Hayber'de tattığı zehirli etin yıllarca süren Sinsi tesiriyle şehit... Ebu Bekr de aynı sebebten ve onunla beraber... Ömer, Osman, Ali ise, doğrudan doğruya vücutlarında, Allah için güneş güneş al kan yaralar açan hançerler ve kılıçlarla şehit...

Bunlar evvelâ şahit, sonra şehit.. Gayelerin Gayesi yoliyle, ölmeden ölmüş

olmanın nimetine, Allah'ta fâni ve baki olmanın sırrına şahit ve sonra Allah yolunda şehit...

Onun içindir ki, yaratılış hikmetinin getirdiği bâtın yolundan büyük oluşa erenler, ayrıca şehitliğe de can attılar.

• Dâva, bilen ve bilmeyen, anlayan ve anlamayan için tek: Hep solmayan renge, geçmeyen âna, pörsümeyen yeniye, bölünmeyen bütüne ulaşmak... •

O'nun yolu: Mağara ve ötesinde yolun nasıl açıldığı ve nasıl kıvrım kıvrım uzandığını dış çizgileriyle göstermiştik.

Dış plânda şu veya bu işle meşgul görünen her saha-bî, bu yolun içindedir, Allah Resulünün bâtın hikmetiyle başlayan bu yolun son durağı, yine O'nun hakikatidir.

361 Bütün zahir ölçülere (Şeriat)e sımsıkı tutulmadan o hakikate varılmaz. Ekfoer Cihaddan geçmeden oraya varılmaz. Nefs yenilmeden oraya varılmaz. Allah Sevgilisinin ahlâkına bürünmeden oraya varıl-, rnaz.

Bir yol göstericiye varılmadan oraya varılmaz. Yunus Emre gibi, hak kapısına, kırk yıl dümdüz odun taşımadan oraya varılmaz. •

Bu bir hâldir, lâf işi değildir; ve bu hâli O'nun ruha-niyetine vâris bir yol göstericiden başka kimse gönüllerde tutuşturamaz.

• O, gelmiş ve gelecek bütün insanlığın meydanında, mutlak yol gösterici... Ve iç maktalarda gezindiğimiz zaman da, daima dışında kaldığımız marifet, O'nun dışından O'nun içine girebilmek... Bu yüzdendir ki, Allah O'nun dilinden emretti:

«— Ölmeden ölünüz!» NASIL?

Bu işin usûlünde, yine dış plânda çerçeveliyelim ki, nefsi körletmek, iğneli fıçıya sokmak ve öldürmek diye bir şey yoktur. Sadece onu dizginlemek, yalnız ŞerT haklar içinde terbiye etmek, onun hak kisvesine bürünen oyunlarını bozmak, onu daima büyük mizana bağlı bir murakabe altında tutmak, roeş'esini kırmak, kibrini yıkmak, üstün ahlâka erdirmek, bütün dereceleri aştırmak 362

ve sonra ruh yoliyfe ulaştırmak, ruha inkılâp ettirmek... \ •

Nefs tâbirine eş bir mefhumun hiçbir lisanda ve tam mânâsiyle bulunmadığına dikkat edecek olursak, Peygamber lisanının belirttiği yepyeni bir hikmetle karşılaşırız.

O, ne «ben»dir, benliktir, ne zâttır, şudur, budur; kalb hakikati içinde, ruhun mukabil kutbunu gösteren apayrı ve bambaşka bir mevcuttur. Her insanda bu mevcut; daima gizli ve bazan aşikâr bir Allah düşmanı.

Allah düşmanı yola getirilmedikçe Allah'a yol açılmaz. •

Dâva nefsi öldürmek değil, yola" getirmek olduğu içindir ki, Dslâmiyette ruhbaniyet mevcut değildir. Nefsin yemeğini, uykusunu, kadınını ve daha binbir meşru zevkini kökünden kesen ve daha ona' nice çileler çektiren bâtıl metodların da, Dslâmiyetteki gerçek erdiriş usûliyle hiçbir benzerliği yok. Her şey ölçüye bağlı... Bellibaşlı itidal hadleri içinde ve mizanlı... Yoksa öbür türlü, her taraftan gene nefs tecelli edecektir. O daima üste çıkan bir canavar...

• Allah'ın, nefs bahsinde velîsine ettiği ihtarı hatırlayalım: «— O'nu içine al! Biz seni onunla seviyoruz!»

Allah'a nefssiz değil, teslim olmuş ve Dslama gelmiş nefsle gidilecektir. •

Tekrar edelim ki, bu Dâvaların Dâvasında, ona prensiplerden dış plân hakikatlerinden fazla birşey söyleyebilmiş değiliz... Biz, kapıyı ve kapının üstündeki başlıca formül yaftalarını gösteriyoruz. Dçeriye girmeden ve «zehirle pişmiş» aşın başına oturmadan bilgi aramayın. Eren-Jerin tabiriyle: «Tadmayan bilmez»...

363 Dşte Kurtarıcılar Kurtarıcısının insanlığa açtığı büyük kurtuluş kapısı! Şeriat sarayının içindeki has oda kapısı.

Sarayın dış çizgileriyle tam bir uygunluk ve bağlantı hâlindeki bu odaya girebilen, hakikati bulur. .

Avizesi ebediyet olan has oda... Başta ve sonda, dış O'nun, iç O'nun, yol O'nun, menzil O'nun... Sahabî

BÎR ÂN GÖREN, YAHUT GÖRÜLEN Sahabî, O'nu, müslüman olarak, Resûllüğüne inanmış bulunarak, bir kere gören, yahut O'nun tarafından bir kere görülen...

Tâbir «sohbet»den geliyor! O'nunla sohbet eden...

O'nu bir kere gören.. Dsterse tek saniyecik olsun... Bir kere o nurun yüzüne bakmış olan. Dsterse bir ân sürmüş olsun...

Ne zamanın kıymeti var, ne mekânın. Dsterse tek lâhza ve göz plânının en uzak haddi içinde görsün...

Sohbet, sahabîlik vasfının galip şartı ve mutlak değil... Nazarın sohbeti yeter... Ve O'nun tarafından bir kere görülen.. Dsterse görülen, görmemiş olsun.. Uykuda, dalgın, başka bir işle meşgul, habersiz ve bilgisiz olsun...

Tek O'nun nazarı kendisine değmiş bulunsun... •

Ama bu şartların hepsinde, sahabî olacak insanın müslümanlığı şart... 364

Kâfir olarak görür de, Allah Resulünün vefatından sonra Dslama gelirse, sahabî değil... Müslüman iken gördükten sonra dininden çıkan, hiç değil...

\ Sahabîliğinden sonra dininden çıkıp tekrar dinine gelen, gene kaybettiğini bulur. •

Hasılı, yeni doğmuş müslüman çocuğundan, iki gözü kör ihtiyara kadar kalbinde Şehadet kelimesi yatan herkes. O'nu bir ân görmek veya O'nun tarafından bir ân görülmekle sahabîdir.

O NURA GÖRE Bir bedahet şivesiyle kavrıyoruz ki, sahabî, kendi nefsine göre değil, o nuru görmüş ve ondan bir zerre kapmış olmaya göre kıymetleniyor. Bu kıymet, nebilerden sonra, bir atlayışta insanoğlunun en üstünü olmak değeri...

Ölçü: «—> Velînin en büyüğü, sahabînin en küçüğü olan Vahşi'nin ayak tozu biie değildir.» Bu ölçü «Altun Silsile» büyüklerinin...

Şimdi O'nu gören müslümanın, bir atlayışta nereye çıktığı keyfiyetinden, O'nun ne olduğunu düşünmeğe geçiniz.

O'nu bir kere gören çoban, en varılmaz mânâ stratosferine çıkmış velîden üstün oluyor. Hep o Nura göre hesap...

VEYSEL KARANÎ Üveys-el-Karânî... Halk dilinde Veyselkarânî... Allah'ın Sevgilisi zamanında, Yemen illerinde, müslüman olduktan sonra Ekber Cihadını

rehbersiz ve mür-

365 şitsiz geçiren, doğrudan doğruya Allah'ın terbiyesiyle en büyük mertebeyi bulan ve eren Üveys Hazretleri, O'nu göremedi.

Zira annesj gitmesine izin vermedi. O da, anneye «Öf!» demeyi bile yasak eden Dslâm ahlâkının en tabiî icabı, annesini kıramadı. Hicaz'a gidemedi, Allah Sevgilisinin erdirici huzuruna çıkamadı. O'nU göremedi, ve O'nun getirdiği ahlâka riayetten, en büyük dereceye rağmen, kâinat çapında ayrı bir nailiyetten ve bu nailiyetin derecesinden mahrum kaldı.

Üveys, Allah'ın Sevgilisi, Allah'a kavuştuktan spnra ancak sahabîleri görebildi ve ancak görenleri görenlerden olabildi.

Halbuki O, Peygamberler Peygamberinin devrinde. Velilikte kutup derecesine ulaşmıştı. Böyleyken, sahabî olamadığı için varışların en yükseği içinde, en küçük sa-habînin ayak tozuna bile varamadı.

'• Allah'ın, vasıtasız ve kılavuzsuz, doğrudan doğruya terbiye ettiği velîlere bu bakımdan Üveysî mizaçlı derler.

Uzaktan Üveys'in hâlini takip eden, Üveys'i «ümmetimin içinde dostum» diye anan ve ebediyet âlemine göçmelerine yakın Üveys'e hırkasını vasiyet eden Allah'ın Sevgilisi... O... Her şeye malik olanın yine kendisini görenin derecesine malik olmadığı O.. Düşünün O'nu...

DÖRT SAHABÎ

Sahabîlerin de kendi aralarında dereceleri var... Başta, Nebilerden sonra yeryüzünde en büyük insan Ebu Bekr... Allah'ın, Sevgilisine bağlılığını Kur'an'la naslandırdı-ğı Ebu Bekr... Allah sevgilisinin:

«— Nebilerden sonra en hayırlısı...» 366

«— Kendisine sevgi ve teşekkür bütün ümmetime «— Benim mağarada ve Kevser Havuzunda arka-daşımsın!» «— Cehennem ateşinden kurtulmuş insanı görmek istiyen, Ebu Bekr'in yüzüne baksın!» «— Sen Allah'ın ateşten âzad edilmiş kulusun!»

«— O'nun yardımı kadar kimsenin yardımı bana menfaat vermedi.» «— Cebrail bana gelip dedi ki: Allah, Ebu Bekr ile istişare etmeni emrediyor.» «— Dçinde kendisinin bulunduğu kavme, ondan başkasını imam edinmek lâyık olmaz.» Buyurduğu...

Ve nihayet, Peygamberler Peygamberinin ifadesiyle, Peygamberler müstesna, her gün doğup batan güneşin hiç bir defa daha üstün bir baş üzerine ışığını saçmadığı Ebu Bekr... .

Allah Resulünün yolunda, son meteliğine ve son damla gözyaşına kadar, maddî ve manevî bütün varlığını talaş talaş yontup nefsine hiç bir şey bırakmayan Ebu Bekr...

Sadakat ve teslimiyetin münteha noktası, rikkat ve merhametin mesafe mefhumunu aşan ufku Ebu Bekr...

Bir arada gönül ve kafa idrâkinin erişilmez kutbu ve şu ölçünün elmastraşı Ebu Bekr... «— Ddrâkin aczini idrâk, idrâkin ta kendisidir.»

Uçsuz sadakat, sonsuz merhamet ve dipsiz esrar an-layışiyle fârikalanan Ebu Bekr... •

Arkasından Ömer geliyor. Onda da farika, adalet ve celâdet... Dini, bütün nefsanî vahimelerin üstünde en sâf çizgileriyle kavrayan, ebedî kanunları en keskin celâdetle koruyan, nefsine en küçük kıpırdama hakkını vermeyen, halifeliğinde Dicle kenarında çobansız kalmış oğlağın hesa-

367 bina kadar düşünen, muhtaçlara sırtında zahire taşıyan, kisrâların incili

kürkünü ayakları altında çiğneyip yamalı gömlekle gezen, kendisini yaralayanın bir müslüman olmadığını öğrenince Allah'a hamd eden, ruhunu teslim ederken de rahmete nail olabilmek için yastığının çekilmesini ve başının kuru yere bırakılmasını isteyen öi.ıer...

Allah'ın adaleti için öz oğlunu kırbaç altında eriten, gök kubbe çapında kurduğu adalet kubbesinde yankıları gök kubbe durdukça devam edecek olan Ömer...

Birden kulağına çarpan bir âyetin hasretiyle yere düşüp bir ay hasta yatan Ömer.. Dyi ve doğruyla beraber ileriyi er», keskin temyiz eden, bu yüzden ayırdedici «Faruk» lâkabını alan ve Allatı Resulünün «Şeytan, Ömer'den korkar» teşhisine ve «"benden sonra Ömer ne taraftaysa halk oradadır» takdirine eren Ömer...

Nice ayırd edişleri Kur'ân hükümleriyle gerçekleşen, dinin zahirini en parlak temsil eden, gelmiş ve gelecek bütün insanlığa mefkûrevî devlet reisinin mefkûrevî şartlarını misalleştiren Ömer...

O da bütün sahabîler arasında ikinci... •

Üçüncüsü Osman... Dlim. haya ve ahlâk tecellisinden son merhale... «— Ümmetim içinde haya bakımından en ilerisi Af-fan oğlu Osman'dır.» «— Allah bana kızlarım Rukiyye ve Ümm-ü Kelsüm'u Osman'a vermemi vahyetti.» «— Biz Osman'ı, babamız Dbrahim Peygambere benzetiyoruz...»

«— Lût Peygamberden sonra, Allah için zevcesiyle hicret edenlerin ilki Osman'dır.»

«— Osman dünyada ve ötelerde dostumdur.»

Dördüncüsü Ali... Büyük akıl, hikmet ve şecaatte 368

tek... Peygamber evinin emanetçisi, Nur Neslinin yürütücüsü Ali. «—¦ Her şey ona karşı huşu içinde; ve her şey onunla kaim..» Yahut:

«— Her şey ona karşı yok: Ve her şey onunla var.» Ali'den gelen bu hikmet; yalnız bu hikmet, fezayı, dol-aurmaya yeter. Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Ben hikmet eviyim; Ali de onun kapısı...» «*— Ben ilim bekçisiyim; AH de onun kapısı... Dlim isteyen kapıya gelsin...» «— Ali'ye nazar etmek Dbadettir.»

«— Ali'nin benimle alâkası, bedenimle başım arasındaki ilgi gibidir.» •

Şimdi dördünün birden farikalarını toplayalım: Sadakat, rikkat, rahmet, esrar anlayışı... Celâdet, adalet, heybet ve bütün bâtın incelikleriyle bir arada zahire nüfuz...

Yumuşaklık, haya, edep ve ismet... Büyük akı!, hikmet, şecaat ve ulviyet... Biri derinlikte, biri genişlikte, öbürü gizlilikte ve daha öbürü erginlikte ve her biri bunlardan her birinde. Peygamber emanetinin çatısını taşıyan dört büyük sütun...

Geriye insan ve mâna diye bir şey kalıyor mu? Bunların kurduğu esrarlı bir dörtköşedir ki. bu dört köşenin her çizgisi üzerinde, her biri kendi mizacına göre O'ndan, O nurdan renk veren birer pencere...

Yani yine onlar yok, O var... O'nsuz, bunlar, şu bildiklerimiz mi olurdu? Ebu Bekr, Ömer, Osman ve Ali O Nurun etrafında dört cepheli bir fenerdir ki, kendi öz renkleri üstün yaratılışları içinden yine O'nu ifadeye memur...

• Mücerret insanı bütün kemalleriyle tamamlayan bu 369

1 dört büyük örnek, kâinatın, yüzü suyu hürmetine yarrattı-ğı Allah Sevgilisine, sadece O'nun nur püsküllülerini en yakından toplayıcı ve şahsî mizaçlarına göre ışıldatıcı ve böylece kâmil insanı belirtici aynalar...

Bu dördünde insan tamamlanıyor çünkü insan, bu dördüne Nur veren O'nda tamamlanmıştır. — 74 —

Tabakalar MÜJDELENENLER VE DLKLER Dört büyüklerden sonra kıymet hükmü, şahıs şahıs değil de taöaka tabaka.. Gayet tabiî olarak da ilk tabakaya dört büyük yine giriyor.

Evvelâ, hayatında ebedî saadet müjdesini alan «Aşe-re-i Mübeşşere», Müjdelenen On'lar... Ebu Bekr, Ömer, Osman, Ali, Zübeyr, Talha, Avf oğlu Abdurrahman, Cerrah oğlu Übeyde, Ebivakkas oğlu Saâd, Zeyd oğlu Said...

Ve bunlarla beraber ilkler; kırklar kadrosu doluncaya kadar ilk iman edenler... Birinci tabaka bunlar...

Dkinci tabaka: Ömer'in müsiümanlığından hemen sonra Dslama girenler... Üçüncü tabaka: Müşriklerin cefasından Habeş illerine hicret edenler... Dördüncü tabaka: ilk Akabe buluşmasında biy'at eden Ensar'm ilkleri... Beşinci tabaka: Dkinci Akabe buluşmasında biy'at eden Ensar...

Altıncı tabaka: Allah Resulünün hicretinden hemei. sonraki muhacirler...

Yedinci tabaka: Bedr gazasına katılanlar...

370 Sekizinci tabaka: Bedr ile Hudeybiyye anlaşması arasında hicret edenler... Dokuzuncu tabaka: Rıdvan Ağacı altında biy'at edenler...

Onuncu tabaka: Hudeybiyye anlaşmasiyle Mekke'nin fethi arasındaki muhacirler... Onbirinci tabaka: Mekke'nin fethinde Dslama girenler...

Onikinci tabaka: Bütün bunlardan sonraki sahabîler ve çocukları... Dlk muhacirler, ill< Ensar'dan, ilk Ensar, son muhacirlerden sınıfça üstün... Bir sahabînin ferdî dereee hakkı, çoğu cemiyet ölçüsüne göre giden bu tabakaların dışında olmakla beraber, umumiyetle içinde tecellî etmektedir. Zira- tabakaları çerçeveleyen zaman ve mekân

ölçüleri arasında, müslüman-lardan Peygamber amcası Abbas ile, çocuklardan Peygamber torunları Hasan ve Hüseyn gibilerini sınıfları dışında tutmak lâzım... Nitekim sahabîierin en büyüğü olan Hazret-i Ebu Bekr'e karşılık, en küçüğü olan Vahşi, kendisinden sonra müslüman olan ve her

soydan sahabîterin de en küçüğüdür. ARDLARINCA .

Yüzbini aşan sahabîierin ardınaa, O'nu görmeyip de görenleri görenler geliyor ki, bunların ismi «Tabiin», Tâbi Olanlar., Ondan sonra gelenleri görenler var... Dsimleri «Teba-i Tabiin», Tâbi Olanların Tabileri... Ve artık kol kol, zümre zümre, çeşit çeşit, milyarlarca müslüman...

Allah'ın Sevgilisi buyurdular: «— Ümmetimin hayırlısı, benim zamanımda bulunanlar... Sonra onların ardından gelenler... Daha sonra da birbirinin ardından gelenler..»

Allah'ın Resulü Ebu Bekr'e dediler: «— Ne olurdu, kardeşlerimi göreydim.» 371

«— Ey Allah'ın Resulü, biz senin kardeşlerin değil mi-yiz.» «— Siz benim sahabîlerimsiniz. Kardeşlerim onlardır ki, beni görmeden doğrularlar, bana bağlanırlar; ve hattâ babalarından ve çocuklarından fazla beni severler.»

Dşte. O'nu görmeden doğrulayanlara ait de ayrı ve yine eşsiz bir makam--- Bu makama, kıyafete kadar gelecek her müslüman namzettir.

SEVGD VE NEFRET Âyet meali:

e— Bir kavim bulamazsın ki, Allah'a ve Âhiret gününe iman etsin de, Allah Resulünün düşmanlarını sevebilsin.»

Sahabî ki, Allah Resulünün en ileri dostudur. O'na sevgi, Allah ve Resulüne sevginin yol göstericisidir.

Bu, naziklerin naziği dâvada, Allah'ın Resulü buyurdular: «— Sahabilerin bahsinde daima Allah'tan hazer edin... Onları sevenler beni sevenlerdir. Onlara düşmanlık duyanlar, bana ezâ ederler. Bana ezâ etmekse-Allah'a ezâ etmeye kalkışmaktır; ve Allah'ın azap eli böylelerini yakar.»

Ve: «— Ben her günahın şefaatçisiyim; yalnız sahabîleri-mi hor görenlere ve onlara şovenlere şefaat etmem.»

• Böyleyken ortaya bir Muaviye meselesi çıkarıp bu sa-habîye ağız dolusu söven, lanet okuyan, sonra da Müslümanlık taslayan ve tesellisini Hazret-i Ali'den yana olmakta bulan bedbahtlara ne demeli?

Bunlar, hiçbir inceliğe, sır Ddrakine ve ölçü hikmetine ruhları yatmayan, şeytan oyuncağı kafalardır. Allah Resulünün bu kadar açık ve aydınlık emri altında, Muaviye ki-.

ni güdenleri bizzat Kâinatın Efendisi ve O'nün sevgili ruh -ve madde vârisi Ali ne düşünür diye en küçük nefs murakabesine girişmeksizin, güya Peygamber Evini ve Neslini koruma gayretiyle atıp tutanlar. Bilmezler ki, kalblerinde-ki «suret-i hak,» perdesini idare eden bizzat Şeytandır

Sahabî meselesinin en nazik miyarı olan bu mevzuda ölçü şudur: — Hazret-i Ali mi haklı, Muaviye mi?

— Hazret-i Ali mutlaka haklı... — Ya Muaviye?

— O da haksız değil.!. Ve bütün fark bu kadar... — Bu nasıl ölçü? Hem biri kafiyen haklı, hem de öbürü haksız değil? — Çünkü bir sahabîye haksız diyemiyeoeğimiz için ancak bu hadde kadar uzanabiliyoruz. Aralarındaki ihtilâf, sadece içtihad farkından ibaret.. Böyle olunca, birinci plânda bulunan tam haklı, ikincisi de haksız değil olur. Çırçıplak ve yırtıcı haksızlık, asıl, sahabîlerin en büyüklerinden birine dayanarak öbürünün sahabîlik vasfım unutmaktır. Dşte sır idrakini örseleyici kabalık. Sır mı; yine sır noktasına mı geldik? Buyurun:

Bir gün Allah'ın Resulü, kendi vahiy kâtiplerinden Muaviye'ye dedi ki: — Dleride senin çocukların en zâlim şekilde benim çocuklarımı öldürecek! Muaviye titredi:

— Ne diyorsun ey Allah'ın Resulü; öyleyse vücuda geldikçe hepsini keseyim ve neslimi kurutayım!

— Hayır, Muaviye; buna kimsenin hakkı yoktur. Allah'ın takdiri neyse o tecellî edecektir. Ve sükût ve tevekkül emrini alan Muaviye'nin ıstırap derecesi...

Muaviye, oğlu Yezid'in ne yapacağını tîflseydi kahrından erir, giderdi. .'¦•¦• 373

ONDAN NUR ALANLAR O'ftdan nur alanlar, o kadar muazzez ve erişilmez insanlardır k! Allah'ın kendilerine verdiği ve o nurdan yoğurduklan seciyeyle, aşk ve teslimiyet, bağlılık ve fedakârlığın ebedî örneği

kalacaklardır. Şöyle:

Bir velîye diyenler oldu: —• Siz öyle yükseksiniz ki, zamanımızda sahabîlere eş gibisiniz! — Ne münasebet, dedi yüksek velî; eğer siz saha-bîleri görseydiniz, vecd ve aşk hallerine bakıp deli derdiniz; onlar da sizi görselerdi müslüman

olmadığınıza hükmederlerdi. Ben nasıl onlara eş veya eş gibi olabilirim?

En büyük haysiyeti, akıllı eşeklerden ayrılmak ve aklı yenmiş insana yükselmek olan insanoğluna, ulvî divanelikten büyük nimet yoktur bunun da sırrı bütün insanlığın sırnyia beraber sahabîdedir. Ne mutlu O'nun divanesi olabilene!..

• O'ndan nur alanlar, ölmemişken ölmenin rejimine girenler... Her ân O'nun hayalini, kendi öz derilerinin üstüne giyenler... Bunlar...

Dlâhî marifetin başlıca usulü de bu... RABITA

Kalbleri O'nun yakıcı hayalîyle dolu, yanında veya uzağında, hep O'nunla oldular, sahabîleri... O'nunla gittiler, O'nunla geldiler. O'nunla yediler, O'nunla içtiler. O'nunla namaz kıldılar, O'nunla zikrettiler; hattâ O'nunla yattılar; O'nunla uyudular, O'nunla uyandılar. Dçlerinde ve dışlarında hep O'nu taşıdılar.

öyle oldu ki, zaruret yerlerinde ve demlerinde bile 374

O'nun hayalinden ayrılamadıkkırı için O'na bu halden şikâyet ettiler. ~\ Bu hal mi? Mürşit eteğinde ermenin tek yolu, bu hal\.

Şu hale tasavvuf «rabıta» der ve bu hali Kur*ân tasdik eder.

Ancak bu halle erilir.

Mürşidin suretini kendi öz suretine giydirmekle... Bu hal, Allah'ta fâni olmanın mukaddimesidir. . •

Bu hal O'ndandır. Yani:

O'nu bir kere gören; yahut baktığını lâhzada en üst tabaka göğe çıkaracak o bir çift simsiyah göze bir ker&-cik görünen bu halin başlangıcındadır.

— 75 — Peygamber ve Kadın BEŞERDYET

Bir gündü. Yakın tarihte bir gün 30 yıl kadar evvel diyelim. Nur silsilesinin en büyüklerinden, Nur'un devrimize ulaştırıcısı Esseyyid Abdülhakîm (Arvasî) Hazretlerinin huzurundaydım.

Beraberimde, bir aralık «Alafranga Kemal» ve Haz-ret-i Dsa'ya o yoldan bağlılık diye bir hastalığa düşmüş bir arkadaş vardı. Bu arkadaşı, Dsâ Peygambere de gerçek bağlılığının yolunu görsün ve bağlılığın asit hedefini bulsun diye Kurtarıcımın huzuruna çıkarmıştım.

Dış gözle en basit ve kuru edanın içinde, ne muhteşem bir esrar tahtında oturduğu ve bu tahtı etekleriyle nasıl gizlediği ve nasıl her şeyi örttüğü hemen belli olan

375 Abdulhakîm Efendi Hazretleri, arkadaşımın şu suali karşısında kaldılar: — Hazret-i Dsâ hakkında ne buyurursunuz?

Sorulan her şeye tek ve en kısa cümleyle cevap veren ve hiçbir fazla izah ve isbat telâşı göstermeyen Efendi Hazretleri, buyurdular:

— Babasız hak peygamber... Beklediğini alamayan arkadaş, sormakta devam etti: — Ya Peygamberimize karşı farkı...

— Büyük... — Ne gibi? —• Hazret-i Dsâ meleklikte en'-ileri derece... Peygamberimize nisbetle bir eksiği vardı. — Neydi efendim eksiği?

Ve Efendi Hazretlerinin sesi, mâna toprağını bir ânda yerli yerine oturtan bir zelzele uğultusu gibi içimizde gümbürdedi:

— Beşeriyeti. Beşeriyeti eksikti! Evet. Beşeriyet... Melekiyetin secde ettiği beşeriyet.. Bu ölçüyü, Allah'ın Sevgilisine ait cephelerin hepsine birden tatbik edebilirsiniz.

• Beşeriyet... Nefs sahibi insan olmak noktası... Bütün dâva, esrar, belâ, saadet, inilmez küçüklük ve çıkılmaz büyüklük hep bu noktada...

DÜNYANIZDA ÜÇ ŞEY Allah'ın Resulü buyurdular: «— Bana dünyanızdan üç şey sevdirildi: Kadın, güzel koku ve gözlerimin nuru olan namaz...» Bu muazzam ölçü, Allah'ın mahlûktan perdesinden tecellisinde, üstön beşeriyet sıfatlarını en çok neler üzerine cezbettiğinden bir işaret...

Sevdiğimiz ve ona doğru ruhumuzun aktığını duyduğumuz her şeyin maverasında, ö şey, Dlâhî tecelliye yol

376 verir. Bu yol verişte de, her şey, kendi zatında/ı hususî birUstidat taşır. < Kainatın Efendisince dünyamızdan sevdirilmiş üç unsur karşısındayız: Kadın, güzel koku ve secde...

.- ••-¦¦¦¦
¦¦¦¦

Bu mesele, naziklerin naziği, incelerin incesi... Bu meseleyi Şeyh-i Ekber Muhiddin-î Arabî Hazretleri, «Füsûs»unda aklın pervaz edemeyeceği tecrid yüksekliklerine kadar çıkarır. Şeyhi Ekber'de, Allah Resulünün en başta ifade buyurdukları kadın —ki erkeğin bir cüz'üdür— erkekteki faaliyet hassasına karşı bir infialiyet merkezidir. Erkek varlığının aktığı ilâhî bir tecelli halinde, esrarlı bir cazibe mihrakı...

Kadın neticede Allah'a teslim olacak nefsin, ilâhî kanun endazesiyle, yani helâl ölçüsüyle, bol bol, yana kana su içmeye mezun, hattâ memur bulunduğu bir pınar... Nefs, büyük rejimini

tamamlayabilmek için boyuna oradan hız alacak ve aldığı hızı boyuna orada gösterecek... Melekiyetin secde emrini aldığı beşeriyet yapısı budur.

Kadın, gaye değil, vasıta... Ve hayvanî değil, insanî nefse göre... ' , •

Bazı âşıklardan Şeyh-i Ekber'in nakli: «— Ben âşıkım ve benim aşkımı bildiler, lâkin aşkımın kime olduğunu bilemediler. Halk zanneder ki, ben mahlûka âşıkım... Halbuki benim aşkım, mahlûkun mazhariyetinde tecelli eden Allah'a...» BU DÂVA

Evet: Bu dâva hudutsuz nezaketlere kadar uzanır ve kıl farkıyle işi hidayet caddesinden dalâlet uçurumuna alabilir, "^nun için meseleyi fazla lâfa boğmayalım;

377 kuru akılla sıkmayalım; hususiyle sırları ürkütmeden sımsıkı hakikat noktasına yapışalım: O ki. Muhammedi hakikatin sahibi. Ferdî Hikmetin mazharı ve her mahlûktan üstün beşer sırrının mümessilidir. Allah'ın verdiği kâmil mizaca göre kadın O'nda Dlâh? tecellînin derin aynası ve Dlâhî marifet rejiminin esrarlı vasıtası...

Allah O'na ve o mizacın vârisleri Muhammed Ümmetine bu aynayı sevdirmiş ve kemal yolunun bir lüzum unsuru olarak hedeflendirmiştir.

Böylece, O'nun, Gaye-Doşan ve Ufuk-Peygamberin mizacına ermekten başka bir şey olmayan kemal çilesinde, kadın, en büyük velîlerin, en ileri yaşlarda bile kaybetmedikleri ruhanî ve cismanî bir alâka hedefi olmuştur.

Bir alâka hedefi ki, kendisiyle değil, haber verdiği hikmet ve hakikatle kaim ve bu arada gördüğü hizmet ve ettiği delâletle makbul...

• Büyükler, Muhammedi mizacın kadın alâkasını ve bu alâka içinde Dlâhî marifet terakkisini öyle benimsediler ki, fazla evlendiği için etrafında dedikodu yapılan bir velî, bir gün anlayışsızlara şöyle bir levha gösterdi:

Parmağının ucunu kesti ve açılan incecik yarada bir damla kan yerine bir damla bembeyaz cevher toplandığı görüldü.

Tekrar edelim: Dlâhî marifet yolunun terakkî sahipleri için kadın dâvası bütün bir sır ve bu bakımdan hak ölçüsüyle çembere alınmış şehevî kuvvet, müslümanlıkta en makbul bir istidat işareti... Ve o nokta o kadar tehlikeli bir kıvnnj, yeri ki, onda, yine kıl farkıyle en üstün beşeriyet faziletinden en aşağı

hayvaniyet derecesine yol açık... Aralarını ayırd edebilmek de çok zor... 378

Kadın, bir yüzünde Dlâhî, öbür yüzünde hayvanî bTrer remz bulunan esrarlı madalyon... Sanki yazı-tura oyununun parası... Dnsanoğlu hemen bütün kadrosuyle, o para-~yî>atılınca, yalnız hayvanî remz. tura tarafıyle düşen bir nesne zanneder ve bu yüzden zıt kutuplar arasında ahengi göremez. Böylece hayvanî remz yüzünü mefkû-releştirir ve o zaman hasretinin şiddetinden, kadının ve

şehvaniyetinin dışına çıkmaya başlar, kadını ve şehvani-yeti kaybetmeye kadar gider.

Halbuki dâva, ne kadında kalmak, ne kadını kaybetmek... Dâva, kadınla kadını aşmak.. Yüzler arasındaki ahengi muhafaza etmek ve Dlâhî marifet cihetinde nefsin kadın gıdasını şeriat ölçüsüyle vermek. Nefsi kadınla tamamlayıp Allah'a sunmak...

• Dnsanlığın Tacına ait sultanî beşeriyet vasfının bu azîm sırrını —ki biz ancak kendi âciz idrâk perdemize toplayabildiğimiz kadariyle gösteriyoruz— Hıristiyanlık ve bir takım kuru ruhbaniyet rejimleri kavrayamaz. Hayvanla insan arasında müşterek gördüğü şehevî seciyeyi şiddetle

cezalandırmaya, nefsi öldürmeye ve o yoldan kemal bulmaya bakar. Halbuki esasta nefs ötmeyecek —ki zaten ölmez— bir başka hale inkılâb edecek ve yola gelecektir. Nefs yola gelince de Allah'a yol açılacaktır.

Nefsi öldürme veya nefsin öldürülebileceğini zannetme yolu sadece serap... Ya insanı, gerçek gayesiyle ve büsbütün kaybettirir; yahut manastırlarda ve daha bitmem nerelerde gördüğümüz gibi. büsbütün nefsin eline teslim eder, sefalet derecelerinin en altına indirir.

Dçinde, babasız hak peygamber Hazret-i Dsa'dan tek Dlâhî soluk bulunmayan, baştan başa suni ve ruhbanı edebiyat tertiplerinden ibaret Hıristiyanlık, kabul ettiği Peygamberlerden Hazret-i Dbrahim, Hazret-i Yakup, Hazret-i Musa, Hazret-i Davut, Hazret-i Süleyman'ın çok zevceli, yâni üstün beşerî vasıflı nebîler olduğunu bilir de, sonra üstünlerin üstününe, mânasını kavrayamadığı

379 ve kemal noksanı diye gördüğü bir şehvanîlik isnad eder. Çünkü bağlılık iddia ettiği büyük Resul Dsâ Peygamber hiç evlenmemiştir, «Dsâ-yı Müoerret» tir ve bu işin sırrı da yine Hristiyanlıkça meçhuldür.

KORKU YOK Dşin en açı tarafı şu ki, tersinden nefs hizmetkârı rahiplerin ve sözde hakikat âşıkı ggrblı münekkidlerin bu kaba, kabaların kabası anlayışına karşı, son zamanların Dslâm muharrirlerinde. Kâinatın Efendisine ait üstün ve mükemmel beşeriyet vasfının âdâta gizlenmesi, gözden kaçırılması ve birtakım tevillere saptırılması gibi bir şey seziliyor. Boşuna!...

Korku yok! Bu cephe, Allah Sevgilisinin en büyük Dlâhî nimete mazhar, sultanî, ferdanî, nuranî, insanî yüzüdür ve tek mesele işte bu cepheyi anlayabilmektir.

Bu cepheyi kaçırmayınız, gölgelendirmeyiniz, peçele-meyiniz; nasipsizlerin

gözlerine sokunuz. • •

Kendilerinde recülî kuvvet, her mikyasın üstünde ve ruhanî kuvvetleriyle tam nisbet halinde.. Zevceleriyle alâkaları da en titiz adalet ölçüsü içinde...

Hangi hadımdan büyük adam ve hangi iğdişten yarış atı çıktı? •

Bunları küfre açıkça bildiriniz ve devam ediniz: Kadın, fikir gibi şey... Onda bütün hasretlerimizi, idealimizi;, iştiyakımızı, visal mefkuremizi vâdeden bir mâna buluyoruz. Neticede bütün bunları kadından çevirip aslî ve hayatî dönemecin icracı vasıtası oluyor ve bizi maddemiz ve mânamızla besleyici bir vesile halinde daima beşeriyet sıfatımızı koruyor. Onu bu hudut içinde

kıymetlendirmek ve o kıymeti tadmaya rnahsus beşerî has- 380

semizi kemal yolunda basamak diye kullanmak, büyük oluşun esaslarındandır. ^Tîevam ediniz: Kadından kesilme hali Müslümanlıkta en mezmum işlerden biri ve kemale değil, zevale götüren bir saik...

Marifet, Peygamber Kızı Derin ve Dnce Fâtıma'nın vefatından sonra sekiz kere evlenen ve otuz iki evlâd vücuda getiren Ali gibi olduktan sonra, yine Ali gibi:

«— Ömrümde hiçbir yabancı kadının yüzüne şehvetle bakamadım.» Diyebilmekte... Dş bu mizanı tutabilmekte...

O'ndan Nur alan Ali gibi ve bütün sahabîler gibi... •

Şeyh-i EkberMn tabiriyle, Gaye-Dnsdn ve Ufuk-Pey-gamber'in hakikati «Ferdî» dir. Bu hakikat Peygamber hakikatlerinin en üstünü ve tpplayıcısıdır. Ve O'nda kadın, insanlığın nihaî zirvesine ait bütün faaliyet hassasını kendi infiâliyetinde toplayan bir mihrak, beşeriyet vasfının pırıldama

noktasıdır. 76

Pak Zevceler ZEVCELERD Başta, Büyük ve Temiz Hatice... Uzun zaman yalnız onunla yaşadılar ve Hatice hayatta kaldığı müddetçe başka zevce almadılar.

Hatice'nin ölümünden sonra nikahlandıktan, Zem'a kızı Şevde Hazretleri... Dirayet ve zarafet timsali Âyişe...

Hafasa Bint-i Ömer... Hazret-i Ömer'in kızı... Hicretin Üçüncü Yılında nikahlandılar. Zeynep bint-i Huzeyme Hazretleri... Üçüncü Yılda...

381 Ümm-ü Seleme Hazretleri... Dördüncü yılda... Zeynep bint-i Cahş Hazretleri... Beşinci yılda... Cüveyriyye Hazretleri... Beşinci yılda...

Meymune Hazretleri... Yedinci yılda... Ve ikisini yakından tanıdığımız dört cariye... Birisi Benî Kureyza kabilesinden Reyhâne ye öbürü Mısır Melikinin hediyesi Mâriye...

En faziletlileri Hazret-i Hatice ve Âyişe'den sonra Şevde bint-i Zem'a... Müslümanlıkta ilklerden... Dkinci Ha-beşiştan seferinde zevciyle beraber... Dönüşte zevci vefat etti ve Allah'ın Resulü

kendisini nikahladı. Vefatı Hazret-i Ömer devrinin sonlarında... Teslimiyet, itaat cömertlik ve iyilikte mümtaz...

• Hafasa bint-i Ömer Hazretleri, zevci Bedr gazasında yaralanıp vefat edince dul kaldı. Hazret-i Ömer, onu Ebu Bekr ve daha sonra Osman'a münasip gördü. Dkisj de Allah Resulünün istediğini sezmiş olacaklar ki, almadılar, Allatı'-ın Sevgilisi, aldılar. Muaviye devrinde vefat etti. Babası gibi celâdeti i...

• Zeynep bint-i Huzeyme, cahiliyet devrinde «Fakirlerin Annesi» diye lâkapiandırılmış iyilik örneği... IThudda zevci şehid edildikten sonra Peygamber zevceliğine erdi ve ondan sonra üc beş ay yaşayıp, dördüncü yılda vefat etti. Huzeyme kızı Zeynep, Allah Resulünün, Hatice'den sonra

ölümüne şahid oldukları ikinci zevceleri... öbürleri hep sonra vefat etti.

.. Ümm-ü Seleme Hazretlerinin asıl adı Hind... Habeş diyarına ilk gidenlerden ve Medine'ye ilk hicret eden kadın... izdivaç teklifleri üzerine, Allah'ın Resulüne, çocuklarından, biraz kıskanç olduğundan, kendilerini üzmek ihtimali bulunduğundan filâ/ı bahsetti ve O'nun bu naz edasına verdiği cevap üzerine hemen Peygamber zevceliğine

382 can attı./Dirayet ve zerafette Hazret-i Ayişe'ye yakın ve zamanının güzellerinden... Zekâ ve kemalde, Hazret-i Ayişe'-den sonra, O'nun geldiğj kabul ediliyor. Allah'ın Resulünden 8onra, yarım asır kadar hayatta kaldı. Zevceler içinde en son vefat eden...

ZEYNEP Zeynep bint-i Cahş ile evlenmeleri gayet manalı ve esrarlı: Peygamberin halasının kızı, asîl, vakur ve güzellikte müstesna Zeynep, daha evvel eski köle Zeyd bin Hârise'nin zevcesi... Veren de bizzat Allah'ın Resûiü... Fakat Zeynep'le Zeyd arasında ahenk kurulamadı... Zeynep Peygamber emriyle vardığı Zeyd'i kendisine denk tutamadı, arado ahenk olamadı. Zaten Dlâhî murada göre, olmaması lâzımdı. Olmayacaktı.

Zeyd, Allah Resulüne baş vurup Zeyneb'i bırakmak istediğini söyledi. Allah'ın Resulü de Zeyd'e:

— Zevceni tut, Allah'tan sakın!

Cevabını verdi. Âyet meali: «— Hani sen, Allah'ın ve senin lütuf ve nimetinize eren kimseye diyordun: Zevceni tut, Allah'tan sakın! Böyle diyerek Allah'ın ortaya çıkaracağı şeyi kalbinde saklıyordun. Halktan korkuyordun. Korkulmaya en fazla lâyık olan Allah'tır O dem ki, kocası onun dilediğini yerine getirdi, onu boşadı... Mü'minler için oğulluklarının zevcelerini boşandıktan sonra almalarında mâni görülmesin diye biz seni onunla evlendirdik. Allah'ın emri etbet yapılır.»

Görülüyor ki, Dlâhî hikmet, Zeyd ve Zeyneb'i ayırdıktan sonra O'nun kalbini Zeyneb'e çevirmiştir. O'nun kalbi Zeyneb'e akmıştır. O'nun kalbi bir yıldıza aksa, o yıldız hemen avuçlarının içindedir. Fakat, zahirî duygusu, oğulluğunun zevcesini almaya izin yermiyor. Bu o zamanın yanlış hesabı... Oğulluk, oğul değildir.

383 Zeyd, Peygamberler Peygamberinden «Tut!» emrini aldığı ve ayrıca hiçbir teşvik görmediği halde Zeyneb'i boşadı. Muayyen müddet sona erdikten sonra Allah'ın Resulü aynı Zeyd'i Zeyneb'e

gönderdiler. — Zeyneb'e git, beni Allah'ın Resulü gönderdi, seni zevceliğe istiyor, deyiver! Bu emrin doğrudan doğruya Zeyd'e verilmesindeki Peygamber ihlâs ve ulvîliğine ve tıemen, canla başla o vazifeyi yerine getiren Zeyd'in emniyet ve teslimiyetine dikkat edelim.

. • «i. Zeyd, eski zevcesinin kapışına geldi, arkasını döndü ve en necabetli eda içinde memuriyetini yerine getirdi.

Aldığı cevap: — Allah emredinceye kadar hiçbir şey söyleyemem. Allah'ın emri Resulüne geldi ve Zeynep büyük naili-

yete erdir Böylece oğullukların boşanmış zevceleri hakkındaki yanlış ölçü de düzeldi. Zeynep daima bu hususiyetle fahr duyar ve fahrini öbür zevcelere belirtirdi:

— Sizi, Allah'ın emriyle Âlemlerin Fahrine babalarınız, verdi, beni de doğrudan doğruya Allah... Hazret-i Ayişe, Dslâmiyette Zeynep'ten faziletli kadın görmediğini söyler. Kadınlığın en şahsiyetli ifadesi içinde misilsiz bir diyanet huşu ve Allah'a bağlılık seciyesi...

Allah'ın Resulü, zevceleri arasında en cömert olanının kendilerine en evvel kavuşacağını söylemişlerdi. Peygamberler Peygamberinin vefatından sonra zevceler arasında O'na ilk kavuşan Zeynep oldu. Halife Ömer devrinde...

Doğrudan doğruya ilâhi hikmetin, kul ve mü'min imti-hanıyle karışık gayet esrarlı bir tecellisi olan Zeynep hâdisesini, garplıların nasıl tellâkki ettiğini düşünmeye bile değmez.

Dş, kul ve mü'min sıfatiyle bizim tellâkkirnize bağlı... 384

Biz, O'nO/Oif her şeyin peşinen doğru, iyi ve güzel olduğunu kabıfl eden, sonra da bu doğru, iyi ve güzeli Allah'ın izniyle/gören, duyan ve anlayanlardan olalım, yeter. Dyi, doğru ve güzel. O'nun

yaptığıdır. ÖBÜRLERD Güveyriyye Hazretleri, Mustalıkoğullarından alman esir... Allah Resulüne nikâhlanmasıyle herkes elindeki esiri azad etti ve Peygamber zevcesinin kabilesinden hiçbir esir kalmadı. Hicretin altıncı yılında vefat etti.

Ümm-ü Habibe Hazretlerinin, Habeşistan'da dininden dönen zevcine rağmen Müslümanlığını muhafaza etmiş ulvî kadın olduğunu ve Kâinatın Efendisince tâ Medine'den zevceliğe istendiğini biliyoruz. Müjdeciye bütün mücevherlerini hediye eden Ebu Süfyan kızı soylu ve kahraman Ümm-ü Habibe, kocasına ve babasına rağmen sebat gösterdiği imanının mükâfatını en büyük rütbeyle aldı ve Hicretin kırk dördüncü yılında öldü.

Meymume Hazretleri, Allah Resulünün Hayber'den sonraki «Umre» niyetiyle Mekke'ye girişlerinde Peygamber zevceleri arasına girdi. Kendi kendisini Allah'ın Sevgilisine arzederek... Hicretin ellibirinci yılında dünyadan göçtü.

Safiyye Hazretleri, Hayber fethinde gördüğümüz gibi, Prens kızı... Allah'ın Resulü ona sordu:

— Safiyye, bana gelmek ister misin? — Ey Allah'ın Resulü, ben küfürdeyken bile tek gayem buydu, ya şimdi başka ne isteyebilirim? Hicretin elline, yılında vefat etti.

Temizlikte, incelikte, fazilette, ibadette, haşyette, teslimiyette hepsi birbiriyle yarış halinde ve hepsi birbiriyle,

385 en iyi ülfet ve muaşeret içinde... Aralarında daracık naz hududu dışında en küçük bir geçimsizlik yok...

Annelerimiz onlar, mü'minlerin annebri... Mü'rrin vasfımızın bağladığı anneler... Aziz annenin daha üstünü...

evla Allah'ın Resulü, dokuzuncu yılda, bir ay müddetle zevcelerinden eylâ ettiler. Yani bu zaman içinde zevcelerine yaklaşmadılar.

Sebebi, başında ve sonunda münafık parmağı ve bu yüzden Peygamber Evini saran bir mırıltı... •

Her ân intişar sahasını genişleten ve tevhid meydanına renk renk ganimet yığan Dslâmiyet, bu kadar zengin refah imkânları getiriyor da niçin; Peygamber Evi bundan faydalanmıyor? Hâlâ toprak

tabaklar içinde birkaç hurma ve sadece bir iki bulamaç... Peygamber zevceleri daima dünya ziynet ve nimetlerinden mahrum... Niçin?

Cevabı kendi içinde: Peygamber Evi de ondan... Gizli yahudi ajanı münafığın soktuğu kundak... Semeresini fıtrî kadın sıfatında arıyor. Bu tesir, aslında tertemiz zevceler arasında hafif bir mırıtı estirdi. Ve Allah'ın Resulü bundan üzülüp bir ay kendilerine yaklaşmamaya ahdettiler.

Bu defa münafık şöyle bir şayia yaydı: —• Allah'ın Resulü, zevcelerinin hepsini

birden boşadı. •

Bütün sahabîler Peygamber mescidinde ezgin ve üzgün... Ömer, huzura çıkmak için izin istedi, isteği iki defa kabul edilmedi... Üçüncüsünde huzura alındı. Allanın Resulünü bir tahta sedir üzerinde etrafında birkaç boş tabak, dekorların en mahrumu içinde bulan Ömer ağladı vş sordu: 386

— Efy Allah'ın Resulü, zevcelerini boşadın mı? — Hayır, yâ Ömer!..

Ve Ömer, gözlen yaşlı, müslümanlara müjdeyi vermek için mescide koştu. * Allah, Peygamber zevcelerini, dünya nimetiyle Resulünün zevceliği arasında, birinden birini seçmek üzere, bir âyetle serbest bıraktı.

Ayişe'nin cevabı: — Ben Allah'ı ve Resulünü ihtiyar ediyorum! Hiçbiri dünyayı murad edinmedi. ÖLÇÜ

Peygamberler Peygamberinde kadın, dünya cephesinin çerçevelediği yalnız bu cepheye mıhlı kadına benzemez Peygamberler Peygamberinde kadın, maddesi ve her şeyiyle üstün beşeriyet sıfatının tecellisine mahsus ilâhî bir perde; maddesi ve her şeyiyle ebedî mânalara yol verici bir mâna...

Kâinatın Efendisinde kadın sadece hakikî hayata bir zıplama taşı olan bu dünyada, mutlak, mücerret ve münezzeh güzellikten, üstün beşeriyet vasfının ışıldamasına ve Allah'ı bulmasına

yardımcı bir pertevdir. Bu pertevin çakıntılariyle değil midir ki, Muhammedî Hakikati, ilk insandan beri birbirimize teslim ederek, sonsuzluğa doğru üreyip gidiyoruz?

— 77 — Peygamber ve Şair ŞADR NEDDR? Eski Yunan'dan beri anlamaya ve anlatmaya çalışıyorlar. 387

Benim anlayışıma göre gaipler perdesindeki işaretlerin mıknatisıyyetine tutulmuş, bir oraya bir buraya savrulan ve ebedîyen ebedîyi, erişilmezi, tutulmazı arayan meczup ruh...

«Ben Şairim, gaibi kurcalayan çilingir: Canlı cenazelerin başında Münker - Nekir...» Şair, eşya ve hâdiselerin en mahrem maktamda çarpan gizli nabzın "dâvetlisidir ve bilmeden ebedîyen Allah'ı arayacaktır.

• Şair göklerden süzülen esrar huzmesinin nuranî mah rutuna yakalanmış bir toz zerresi.:r O ki, bu nuranî mah-rutun doğrudan doğruya başını ışıldattığı Allah habercisidir; şair bütün «estetik» ve «poetik» kutuplarıyle, onun hizmetçisi... Olması gereken bu...

BDR HADDS VE HDKMET Doğruluk derecesini bilmediğim, fakat neticede her güzel şey gibi özünü mutlaka O'na bağlı gördüğüm bir hadîs:

«*^ Allah'ın esrar hazinesi Arşın altındadır. Anahtcr-ları da şairlerin diline verilmiştir.» Öyleyse, O bütün kâinatın nizamını getirdiği gibi, şiirin de hikmetini, birkaç çizgiyle yer ve gök arası hende-seleştirmiş oluyor.

Artık «poetik» dedikleri şiir hikmeti, başını bu ölçüye dayayıp, yerle gök arası muhteşem mimarisini kurabilir?

Ne duruyor? •

Allah'a ve esrara, yâni kendi iç gayesine, vücut hikmetine bağlı şifr ve şair, Allah'ın Resulü tarafından en büyük himayeyi gördü.

Süreyd bin Süveyd: 388

«Bir (gün Allah'ın Resulü, beni devesinin" arkasına bindirdi. Yavaş yavaş mesafe alıyoruz. Sordular:

— Eskiden Ümeyye bin Ebu Sait isimli bir şair vardı. Bundan bir şey hatırlıyor musun? — Evet, ey Allah'ın Resulü... •*-' Oku!

Okudum. Daha istediler!.. Yine okudum. Yüz beyit kadar okudum.» •

Arap şairlerinden birçoklarının şiirlerini okuttukları ve bazıları için: — Dlâhî hikmete ve tevhide ne kadar da yaklaşmış dedikleri vaki... Buyurdular:

— Söz şair Lebid'in şu mısraı: «Allah'tan başka her şey bâtıl!..» Düşünün o mesud şairi ki, bir mısraı hadîs oluyor! «— Söz vardır ki şiirdir, şiir vardır ki hikmettir...»

ASIL HDKMET Asıl hikmet, Allah'ın Resûlüyle şair arasında, şiir ve şairin münteha noktasıyle Kâinatın Efendisi arasında, riayeti fevkalâde mühim sınırı tanıyabilmekte...

O, Allah'ın doğrudan doğruya, Allah tarafından habercisidir; şair ise, çok defa şaşkın ve âletinin merkezi hede-findeı habersiz, haberi olsa da habersiz, şahsî bir arayıcı...

•

O, bizzat Allah'ın ûyetlerini okumaya memurdur; şair ise insan ruhunun habersiz bükülüşlerini bestelemeğe...

O, Allah'tadır; şâir umumî ve iptidaî mânasıyle insanda.... 389

Bu ölçüyle. Allah'ın Sevgilisi, bir takım yakınlıklar ve benzerlikler gibi görünen şeyler içinde, şiir ve şaire, Arşın toprağa uzak olduğu kadar ırak ve münezzehlik âleminde...

Böyle olduğu içindir ki, Medine'de Peygamber Mescidi yapılırken bir şevk ânı içinde okudukları bir iki mısradan^ başka #hiç şiir söylememişler, yalnız başkalarının şiirlerini okumuşlar;

okutmuşlar, dinlemişler, sevmişler ve lûtuflan-dırmışlar. Nicelerine olduğu gibi, bu hikmete de akıl erdiremeyen haro ve kaba softa, Allah'-Resûlünü hicvedict küfür şairlerine karşı inen âyjsti, topyekün şiir ve şaire sanmış ve Allah Resulünün en fazla lûtuflandırdıkiarı ve temellen-dirdikleri bir müesseseyi batırmaya savaşmışlar.

Böyleleri o nura lâyık değil... O'na lâyık olabilmek kimsenin haddine düşmemiş amma, böyleleri lâyık olabilmenin iktidarsızlığına da lâyık değil...

HEPSD ŞADR Her şeyin üstünde olan O, müstesna, bütün Arap çerçevesi, Kureyş topluluğu, ihtiyarı ve genciyle, kadını ve kızıyle, çoluğu çocuğuyle baştan başa şair... Baştan başa kelâm ve şiir zevkinin

kahramanları... Kelâm harikasına, üstün insanî marifete inanmış büyük ruhlar... Zaten böyle oldukları için değil midir ki, şahit olacakları mucize, şiirden ve her türlü insanî kelâm harikasından münezzeh Kur'ân...

Sahabîlerin, arkalarından tâbilerin ve nice büyük velîlerin çoğu şair ve şiir zevkinin en ileri irfanına sahip... Başta Hazret-i Ali:

«Saçlarım bembeyaz oldu da hırsımın başı beyazlanmadı. «Dünya isteklisi, yalnız yorulduğu, didindiği ile kalır. «Ne oldu bana ki, göz diktiğim dereceye çıkar çıkmaz. «Gözlerim daha üstüne takılıp kalıyor?

390 «Allah için söyle; zevk ve sefanın uğuldattığı nice ev-/ • den geçtin de,

«Etraflarını ölüm kuşlarının dolandığını görmedin mi?» Ve oğlu Dmam Hüseyn: «Uğradığın dertlerden mahlûklara şikâyeti kes! «Merhametliyi merhametsize şikâyet etmiş olursun!»

• Daha kimler ve neler!.. Ölüm yatağında kızlarına, ölümünden sonra okuyacakları mersiyeleri hemen okumalarını emreden ve hepsini hazır bulan büyük baba Abdülmut-talib'i altı kızıyle beraber unutabilir miyiz?

Arapta ve hususiyle Kureyşlide şiir, san'attır ve bu Arap, lisaniyle, başkaları sürünürken uçan adam...

O, bu kanattan da müstağni, Nur... ŞDDRDN VAZDFESD

Şiir, bizzat ve topyekün, en hâs ve hâlis ruhu ve olanca gayesi ve cevheriyle O'nun sahabîsidir. O'nun.ve O'na bağlı hikmetlerin bestecisi..,

•' ¦ Şair, Allah tarafından iclâs edilmiş. O Ebediyet Sulta-, nının, bütün kâinatı süpürücü harmanisinin eteklerinde, gaiplerden ürperti alan ve veren bir duygu teşrifatçısından başka ne olabilir?

Dşte: Bir harmen-i nur olup nü eflâk Hurşidi kapattı pertev-i hâk (Yedi felek bir nur harmanına döndü de, Toprağın pertevi güneşi kapattı)

Diyen Şeyh Galip... Önünden akan suyu «Başını taştan taşa vurup gezer âvâre su» yu esîri bir mâna akışı halinde mefkûreleştirdikten sonra, onu Ahmed-i Muhtar'ın yoluna girmiş gören Fuzûli ve daha niceleri, bu vazifeyi yaşayanlardan...

391 ŞADRLERD Başlıca üç kişi... Pek çok ama, meslekî temayüz ifadesiyle başlıca üç kişi... Bunlar, Kâab bin Mâlik, Abdullah bin Revâha, Hassan bin Sabit... Küfürden gelen nazm oklarını iman şiiriyle karşılayanlar, püskürtenler ve küfrün ciğerini delik deşik edenler...

Yoksa, işaret ettiğimiz gibi zaman ve mekânına göre, hemen her sahabî, kılıcını şiir kınında muhafaza eden bir kahraman...

• . -i Seleme: «Allah'ın Resûlüyle Hayber gazasına çıktık. Gece gidiyorduk. Sahabîlerden biri Âmir'den şiir okumasını istedi. Kendi şiirlerinden parçalar... Âmir devesinden indi ve şiirlerinden okumaya başladı. Araplarda âdettir, deve yanında yürüyerek şiir okurlar. Hem insan haz duyar, hem de deve coşar. Bir coşmadır başladı. Allah'ın Resulü bu hali uzaktan görünce sordular:

—' Kim şiir okuyarak develeri coşturan? — Âmir, ey Allah'ın Resulü...

— Allah'ın rahmeti, ona olsun... Bunu üzerine bir sahabî atıldı? — Ey Allah'ın' Resulü, ettiğin dua ile Âmir'e cennet vacip oldu. Ne olurdu, bu duadan biz de pay alabilseydik.»

• Hayber'den sonra Kabe'yi tavafa gittikleri zaman «Lebbeyk» sesleriyle yokuş aşağı inilirken, Allah Resulünün devesini çeken bir şair... Abdullah bin Revâha... Tam Mekke'ye girilirken, çipil gözlerle bakışan müşrikler iki tarafı tutmuş, şair en keskin mısralarını yüksek sesle okumaya koyuldu.

Manzarayı gören Ömer, atıldı ve dedi: — Allah Resulünün önünde şiir mi okuyorsun? Allah Resulü: — Bırak Ömer, dediler; okudukları kâfirlere ok atmaktan daha tesirli... i

BÜRDE KASDDESD Allah Resulünün medihleri için yazılmış ve şairine kâinata bedel bir hediye kazandırdığı için de ismi «Bürde Kasidesi» kalmış meşhur şiir...

Bürde, hırka demek... Allah'ın Sevgilisi, bu şiirin sahibine kendi hırkalarını

hediye ettiler. •

Kâab bin Züheyr, Arabın büyük şairlerinden ve küfür tarafından... Allah'ın kendisine verdiği tılsımlı silâhı Allah Resulünün aleyhine kullanıyor ve müslümanların gönülden kan gütmesine sebep oluyor.

Babası Züheyr de büyük şair... Bir gün bir rüya görmüş... Gökten bir ip uzatmışlar... Koşmuş... Tutunmak, yapışmak istemiş... Olamamış... Yetişememiş... -

Züheyr kitap ehliyle yatıp kalkan bir hakîm olduğu için ona, bu türlü insanlar rüyasını şöyle tâbir etmişler:

— Âhir zaman Peygamberi gelecek ve sen ona ye-tişemiyeceksin... Züheyr, oğullarına şu nasihati vermiş:

— Her alâmet gösteriyor; bir büyük nebî gönderecek Allah... Ben yetişemiyeceğim zahir... Siz ona iman ediniz!

• Böyleyken Kâab ve kardeşi, Allah'ın Resulüne inanmadılar ve babalarının öğüdünü olsun, hatırlamadılar. Kardeşi:

— Ben gidip şu nübüvvet dâvası eden insanı bir göreyim! Dedi ve gitti ve O'nun meclisine girer girmez müs-lüman oldu.

Allah'ın Resulü Tâif'den döndükleri zaman da kardeşine haber yolladı: — Hemen gel ve nüslüman ol! Çekinme! Çünkü O, tövbe edenleri ve Hakk'a gelenleri affeder. 392

393 Kâab, Allah Resulünün fermanı ile her nerede gö-rülürste hemen öldürülmesi gerekenlerden... Kâab, Medine'ye geldi; Allah Resulünün etrafındaki sahabîler halkasının yanına sessizce diz çöktü. Kimse ona bakmıyor...

Allah'ın Sevgilisine hitap etti: — Ey Allah'ın Resulü!. Kâab bin Züheyr küfründen dönmüş ve günahlarına tövbe etmiş.. Kapıda, senden af ve emân istiyor. Ne buyurursun? Huzuruna getirsem tövbesini kabul eder misin?

— Evet... / — Kâab benim!

Kılıcına davrananları, Allah'ın Resulü, bir işaretiyle hareketsiz bıraktılar. Ve Kâab, diz üstü meşhur kasidesini okudu.

Kâab: «Sen Resulsün, âlemin ziyalandığı nur; «Hak ve bâtıl arasını kesen Allah'ın kılıcı...» Kâab gönlünün bütün şahlamşiyle okuduğu kasidesinde buraya gelince, Allah'ın Sevgilisi, arkalarındaki hırkayı çıkarıp Kâab'ın üstüne attılar. Kâab bin Züheyr'in üstüne ebediyet düşmüştü. • ;

Muaviye'nin halifeliğinde bu hırka için Kâab'a onbin akça gönderildi. Fakat O'nun Peygamberliğini kabul ettiği andan itibaren şiirin de hakikatini bulan büyük şair Kâab şu cevabı verdi:

— Allah Resulünün hırkasından ayrılamam... Kâab'ın ölümünden sonra Muaviye o hırkayı yirmibeş

bin akçeye vârislerinden satın aldı; ve işte o hırka sultan elinden sultan eline geçerek bugüne kadar geldi.

KUR'ÂN'I BDLDDREN O, Kur'ân'ı bildiren. Kendi şahsî belagat ve fesahati

içinde, şiirin varamayacağı mâna iklimlerini, şairlikten münezzeh olarak fethetmiş ve beyan âleminin üstüne çıkmış, sonsuzluk bayraktarı... Şiiri sevdiler ve ona gerçek istikametini verdiler. •

Fakat Kur'ân'dan, Allah'ın kelâmından sonra, bu mucize karşısında şairin dili

tutuldu. Hazret-i Ömer, halifeliğinde. Hassan bin Sabit'e sordu:

— Hassan, niçin şiir söylemez oldun? — Kur'ân'dan sonra ağzım kilitlendi, yâ Ömer!.. — 78 —

Ahlâk ve Âdet AZDM AHLÂK Allah, Sevgilisinin «Azîm bir ahlâk üzere» olduğunu, O'nu ahlâkların en azîmi içinde yarattığını bildiriyor. Ahlâk mefhumunun yanında kullanılmasına Arapçada hiç alışılmamış olan «azîm» sıfat* burada titreticidir.

• ¦ O bir kuldur; ve bu azîm ahlâk ise O'nda Allah'ın Ahlâkı...

Derinleşmek ihtimali olsaydı tecrübe ederdik; fakat bırakıyor ve düpedüz ölçüyü veriyoruz. O, Allah'ın bizzat kendi ahlâkiyle ahlâklandırdığı en üstün mahlûk, Gaye-Dnsan ve Ufuk-Peygamber...

Sade O değil... O'nun ahlâkına tevarüs edebilenler, aynı ahlâk ile ahlâklanırlar. Emir:

«— Allah'ın Ahlâkiyle ohiâklanınız!»

Hadîs meali:

394 395, «— Ben ahlâkı tamamlamak için gönderildim.» Yine ilâhi marifet kapısının eşiği... Bu ahlâk yerine gelince kapı açılır. Başta da kaydettiğimiz gibi yanlışlıklar boyunca tecrit senfonileri bestelemekten ve tek hayırlı iş olarak birbirinin yanlışını yakalamaktan başka rolü olmıyan felsefenin kulakları çınlasın.

O'nun iki gayesi vardır: Nizam ve ahlâk... Herkes ve her şey, isteklisi olduğu rüyanın hakikatini Dslâmda bulsun... DSDMLERD

Allah'ın ahlâkı... «— Bütün güzel isimler benimdir!» Diyen Allah'ın ahlâkını isimlerinden sezebiliriz. O'nun da ahlâkını yüzlerce isminden birkaçiyle hecelemeye çalışalım:

Ei' Eşça (En şecaatli) El' Ahsen (En güzel) El' Ecved (En cömert) Er' Rahim (Merhametli) El' Müstakim {Doğru) El' Hâşî (Huşu içinde) Er' Rauf (Okşayıcı) Er' Razi (Rıza içinde) Er1 Rahmet (Rahmetin ta kendisi) El' Af (Affın ta kendisi) . Et1 Tâhir (Temiz) Es' Sâbir (Sabırlı) El'

Mütevekkil (Tevekkül içinde) El' Mustafa (Süzülmüş) El' Müstâğfir (Dstiğfar edici) El' Halim (Yumuşak) Es' Sadık (Sadakatli).

396 Dşsayıya düştü mü. namütenahiyi bulmalı ki, O bulun/un... • ' :• ¦

Namütenahi çizgili o ahlâk bütününün yine bir kaç ana köşesi:

Yakıc» edeb, haya, haşyet... Titretici af, müsamaha, merhamet... Ağlayıcı tevazu, tevekkül, kanaat... Ürpertici sadakat, emanet, istikamet... Hayat verici muaşeret, ünsiyet, beşaret... Hayran kılıcı rikkat, nezaket, letafet... Tılsımlayıcı zarafet, tavır, asalet...

Esir edici semahat, ikram, mürüvvet... Sarsıcı vekar, heybet, şecaat...

Ve ruhumuza düğümlü her güzel edada son had, O'nun. Hadîs meali:

«— Aiîah size ferd ferd ahlâkınızı taksim etmiştir; rızkınızı böldüğü gibi..» •

Duaları: «— Allah'ım; dışımı güzel ettiğin gibi içimi de güzel eyle!» DIŞ VE

DÇ

Bazan kulak yumuşaklarına kadar düşen hafif kıvırcık simsiyah saçların, sema gibi açık ve yüksek alnının, ipince ve pek az çatık kaşların, upuzun ve yarı kıvırcık kirpiklerin, nuru simsiyahta tercüme eden gözlerin, sivrice uçlu uzunca burnun, genişçe ve fevkalâde ahenkli dudakların, intizam şiirinin hendesesini veren bembeyaz dişlerin, yine hafif kıvırcık simsiyah sakalın, uzun ve asîl boynun,

gayet hafif kırmızımtrak beyaz bir yüzde düğümlendiği mâna... O'nun, Allah Sevgilisi olmak mânasına

397 denk.. Bu mânayı O'nu gördüğü zaman, yahucfi AbduHah bin Selâm hemen haykırdı: «—Bu simanın sahibi yalancı olamaz!»

Zaman boyunca ebediyen tekrarlasak yine az ki, daima hüzünlü, düşünceli büyük düşünce hüznü içinde, ve ömründe bir kere olsun kahkahayla gülmemiş, hep mü-tebessim insan...

Dnsan mı? Evet, insan; fakat insanlığın, ilkinden sonuncusuna kadar toplamı, O'na müsavi değil... Bir ömür boyunca bir kere olsun kahkahayla gülmemiş, kendisini kaybetmemiş ve gaflete düşmemiş olmak ne demek?

EDA Umumiyetle susuyor, lüzum olmadıkça konuşmuyorlar; fakat söze başlayınca her kelimeyi sonsuz bir aydınlık ve çekicilikle tane tane kullanıyorlar.

Dnsana kan nakleder gibi, damla damla ve bölüm bölüm veriyorlar. Bazan o kadar yavaş bir ahenk içinde söz söylüyorlar ki, hiçbir zahmet çekmeksizin kelimeleri kâğıt üzerinde zaptedilebilir. Zaten konuşmuyorlar; ruhlara ve semalara yazdırıyorlar,

kaydettiriyorlar. Dşaret ettikleri zaman, ellerini olduğu gibi kaldırıyorlar. Bir şeyden hayret hissi alınca, ellerinin ayasını çeviriyorlar. Ellerini birbirine çarptıkları da oluyor. Ve sohbette bir nükte geçerse

gülümsüyörlar ve gözlerini yere indiriyorlar. Hutbelerinde, hutbelerinden en müteessir olan insan, bizzat kendileri... Ân olurdu ki, bütün mukaddes vücudun baştan ayağa titrediği görülürdü.

Abdullah bin Ömer: 398

/«Bir gün Allah'ın Resulünü minberde hutbe verirken dinledim: — Göklerin ve yerin yaratıcısı olan Allah, gökleri ve yeri ovucunun içinde tutar. Dedi ve sonra:

Avucunu sımsıkı kapayıp açtı.» Heybetleri bozan o hale geliyor ki, muhatapları ta-mamiyle kendilerinden geçiyor. Ebu Hüreyre: «Allah'ın Resulü vaazlarından birinde:

— Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah adına yemin ederim ki... Dedi ve durdu. Sonra bu başlangıcı iki kere daha tekrar etti ve hafifçe ileriye doğru eğildi. Birden herkesin başı yerde ve gözlerinden yaş boşanıyor! Kendimizden o türlü geçmiştik ki, Allah

Resulünün ne için yemin ettiklerini unutmuştuk.» — 79 —

Renk Renk GDYDNDŞLERD Yeni yağmış kardan daha temiz, üstünde tek leke, tek toz tanesi olmayan, sade, son derece sade, özentisiz

elbiseler. Diz kapaklarını baldırlarının ortasına kadar aşan bir e.tek ve üstünde gömlek veya hırka... Başlarında bazan beyaz, bazan siyah, umumiyetle siyah, ucu omuzları arasına sarkan bir sank.. En sevdikleri ve tercih ettikleri renk beyaz.. Gömlekleri ve etekleri çok defa beyaz; hırkaları da beyaz, yeşil, sarı ve siyah.

399 Kullandıkları .kumaş ekseriye sof... Bazan da sırtlarına bir şal aba alıyorlar. • • .

Ayakkabıları sandal şeklinde.. Üstünden ve bileğinden bağlı... Bu giyiniş tarzının farikası, sonsuz bir temizlik, sadelik ve tevazu...

Harplerde zırh ve miğfer giyiyorlar. Gerçek hayata intikal anlarında, üzerlerinde el dokuması sade bir entari ve yamalı bir örtü... • '

Fakat, Allah'ın Resulü, iyi giyim'nimetinin gururlanmadan, zahirde de gösterilmesini emrediyorlar ve güzel kılığı seviyorlar.

EŞYALARI

Sağ ellerinde «Allah'ın Resulü Muhammed» yazılı, yüzük şeklinde mühür... Peygamber nâmelerini mühürlemek için...

Bu mühür Hazret-i Osman devrine kadar muhafaza edildi ve ondan sonra kayıplara karıştı. •

Hutbe verirken ellerinde bir asâ.. Minber yaptırıldıktan sonra ellerine asâ almadılar. Harb sahnelerindeki hutbelerinde, dayandıkları bir yay, ok yayı...

• Tarakları, aynaları, misvakları, sürmedanları hep yanlarında...- Dişlerini sık sık fırçalıyorlar, saçlarını sık sık tarıyorlar, her gece sürme çekiyorlar ve tırnaklarını Cuma günü kesiyorlar. Dış temizliği, şuur ve sistem altında bütün jnsaniığa örnek.:.

ZEVK Ümm-ü Hâni Hazretleri, biraz, yulaf öğüttü, otla ka- 400

rıştırdı, tabağa koydu, ateşe tuttu, üstüne biraz zeytinyağı döktü, bir parça biber ve bahar serpti ve Hazret-i Hasan ile Abdullah bin Abbas'a dedi:

—• Dşte Peygamberin yediği yemek! Allah'ın nimetleri rçinde, etlerden, sebzelerden ve yemişlerden de sevdikleri var.. •

O kadar incelmiş bir rikkat ve nezahat bünyesi ki, bir gün yere tüküren bir adam gördükleri zaman kıpkırmızı kesildiler ve kalakaldılar. Sahabîler koşuştu ve Allah Sevgilisinin yolunu temizlediler. Saçı başı karmakarışık bir adam gördüler:

«— Bu adam, saçlarını olsun yıkayıp taramıyor mu?» Dslâmda hırpanilik yoktur.

Bir gün mescitteler.. Cuma namazında... Rikkat ve letafette misilsiz mizaçlarına giran gelen nasıl bir hâl karşısında kalmış olacaklar ki:

— Yıkanıp da gelseydiniz daha iyi olurdu. Buyurdular ve bu emir hemen dinî bir kaide hükmüme girdi. Turp, soğan, sarmısak gibi ağız kokutuçu şeyleri hiç sevmediler. Derin ve müstesna zevklerinde at, safkan babalarının beşiği olan memleketlerinde en sevdikleri hayvan... At beslediler; talim terbiye ettiler. Hattâ büyük Arap safkanlarını bizzat örnekleştirdiler ve ürettiler. Yarışları rağ- betlendirdiler ve «Sence» isimli atlarını bir kere yarışa iştirak ettirdiler. Kazandığını görmekle de zevklendiler.

Bu eserin muharririne ne saadet ki, O'nun atlarından birinin ismini taşımaktadır. Necip... 401

GÜN DÇDNDE Sabah namazını kıldıktan sonra seccadelerine uzanıyor ve güneşin doğup yükselmesine kadar istirahat ediyorlar. Güneş yükseldikten sonra meclislerine akın başlıyor. Herkesin derdi ve meselesi ayrı ayrı dinleniyor ve cevaplandırılıyor, herşey konuşuluyor, bütün bir hayat...

• Ekseriyetle sabah namazlarının sünnetinden sonra üzerlerine öyle bir hal geliyor ki, tekrar beşeriyet plânına dönebilmek için, biraz yanları üzerine yatıyorlar. O anlarda insanoğlu, kendilerini görmeğe takat getiremez.

Sonra farzı mescitte kıldırıyorlar ve gerekirse biraz daha dinleniyorlar. Derken sahabîlerle meclis başlıyor.

• Kuşluk vakti, dört veya sekiz rekât namaz kılıyorlar; peşinden evlerine gidiyorlar ve ev işleriyle meşgul oluyorlar. Elbiselerini bizzat yamıyorlar, ayakkabılarını tamir ediyorlar, hayvanlarını öz elleriyle sağıyorlar.

Dkindi zamanı pâk ve faziletli zevceler ziyaret ediliyor, hâl ve hatırları soruluyor. Gece hangisinde kalacaklarsa bütün zevceler onun evinde toplanıyor, yatsı vaktine kadar bir arada kalıyorlar.

Allah'ın Sevgilisi yatsı namazını kıldırıp Mescitten dönünce herkes yerli yerine çekiliyor.

Uykuya yatarken sözleri:

«— Yarabbi; senin isminle ölür, senin isminte dirilirim.» Uykudan kalkarken düşünceleri:

a—1 Hamd o Allah'a ki, bizi öldükten sonra diriltti. Hepimiz ona döneceğiz.» Gece yarısından sonra uyanış, yıkanış, misvak ve ibadet... Geceleri öyle ibadet ettikleri olurdu ki nermirt ayakları şişerdi.

Soruldu: 402

— Senin olmuş ve olacak bütün günahların affedildiği halde bu kadarı neden? — \ Niçin Allah'ın şükredici bir kulu olmıyayım?..

Fakat umumî ve daimî çizgileri içinde gösterdiğimiz, bu yirmidört saatin bir iç meşgalesi vardır ki, bütün öbür işler bunun dışında ve buna göre dış plânda..

Hiçbir ân ayrılmadıkları, gizli, bazan da açık zikr.. Âyet meali;

«— Onlar ki, ayakta, oturdukları yerde, yatakta, hep Allah'ı anarior.B Allah'ın Resulü, her ân, her hareketinde, her halinde ve dış yüze ait her işinde zikirde.. Giderken, gelirken, alış veriş ederken, iş görürken, savaşırken...

Hazret-i Âyişe: '€-* Allah Resulü, hayatının hiçbir lâhzasında Allah'ı anmaktan geri kalmadı.» Peygamber Evini muhafazaya memur Rebia bin Kâab:

«— Allah Resulünün içerden zikrini dinler, nihayet yorulur ve dalardım.» Dişiyle ve içiyle genişliğine uzunluğuna ve derinliğine, bu dünyada; içinin içiyle de daima Allah'ta...

LEVHALAR Bir gün minimini Hazret-i Haşan, Mescitte, Allah'ın Sevgilisi secdedeyken omuzlarına bindi, öylece kaldılar ve küçüğü indirmediler.

Bir gün de hutbelerinde, Mescide, minimininin de küçüğü. Hazret-i Hüseyn girdi. Yürürken, her adımda bir düşüyor. Allah Resulünü vecdle dinleyenler yavruya el süremiyor.

Allah'ın Sevgilisi minberden indiler, Hazret-i Hü-seyn'i kucaklayıp kaldırdılar, yanlarına aldılar ve: 403

«—Mallarınız ve çocuklarınız sizin için birer meşakkattir.» Mealindeki âyeti okudular.

• Hastalan, dertlileri, mustaripleri ziyaret ve teselli, başlıca âdetlerinden... Biri ihtizar halindeyken, başucun-da daima O ve duada...

Gözleri yaşlı: *.— Merhamet edenlere Allah da merhamet eder.» Sahabîierden biri cahiliyet devrine ait bir vak'a anlatıyor: — Küçük bir kızım vardı. Malûm ya; o devirde Arqp-lar kızlarını diri diri gömerlerdi. Ben de kızımı gömdüm. O zaman bir çığlık işittim. Baba!.. Fakat gömmekte devam ettim.

Bunları anlatan birdenbire sustu. Zira Allah Resulünün gözlerinden yaş iniyordu. Bir rivayet:

Önlerinden bir cenaze geçerken ayağa kalkarlardı. Bir Yahudi cenazesine ayağa kalktılar.

Sahabî sordu: —• Nasıl olur, ey Allah'ın Resulü? Cevap verdiler:

— ölüm büyük şey! Sonradan ve bizzat kendileri tarafından bu usulün kaldırıldığı rivayeti de var...

' ¦ • •

Merhamet, Merhamet, Merhamet... Âlemlere rahmet için gelenin başlıca şiarı... Hudutsuz acımak... Ebu Zer:

«— Allah Resulü namazda, şu mealdeki âyeti okudular: (Onları azaba uğratırsan senin" kullarındır; mağfirete erdırirsen aziz ve hakîm sensin...) Okudukları âyet-

404 ten o kadar teessüre düştüler ki, onu sabaha kadar tekrar ettiler.» •

BîKkadın gördüler. Çocuğundan ayrı düşmüş... Rast-geldiği bir çocuğu kucağına alıyor, okşuyor, emzirmek istiyor.

Etraflarına sordular: — Bir kadın çocuğunu ateşe atar mı? — Hayır, ey Allah'ın Resulü... Asla! «— Öyle ise biliniz ki, Allah'ın kullarına merhameti, bu kadının çocuğuna acımasından çok fazfa...»

• Allah kelâmından meal: «— Rahmetim her şeyi geçti.» «— Rahmetim gazabımı aştı.» •

Uhut gazasında, mukaddes yüzleri kan, revan içinde, kâfirlere lanet okumalarını istiyen sahabîlere dediler:

«— Ben lanet edici gönderilmedim, rahmet dileyici gönderildim.» Ve Kureyş kâfirlerine Allah'tan hidayet dua ettiler:

«—• Bilmiyorlar, Allah'ım bilmiyorlar!» •

Ziyaretlerinde, selâm verdikten sonra, içeriden, girmek için izin beklemek, muaşeret usulleri... Üç kere kendilerini belirtirler, davet olmazsa dönerlerdi.

• Oturdukları yer, başkalarınkinden yüksek olursa oturmazlardı... Abdullah bin Ömer, O'na bir yastık uzatıp kendisi yere oturduğu için Allah'ın Sevgilisi de yere oturdu ve yastığı boş bıraktı.

Kapıları daima açık.. Hademesiz ve münadisiz... Fars hükümdarlarının etrafındaki tazim tavırları hak-kmda buyurdular: «— Kendilerine bu türlü saygı gösterilmesini istiyen-ler, yerlerinin Cehennem olduğunu bilsin...» 405

Erkek meclislerine girmeyen kadınlar, kendileri için bir toplantı günü istediler ve haftanın bir günü onlara verildi.

• Birer nezâhet ve letafet parıltısı halinde nükte ve latifeye iltifat ettikleri olurdu. — Ey Allah'ın Resulü; oruç içinde zevcemle münasebette bulundum; ne yapayım? — Bir köle azad et!

— Yok ki... —• Dki ay oruç tut... — Dayanamam ki... — Altmış fakiri doyur! — Param da yok... Yanlarındaki bir kese hurmayı uzattılar: — Öyleyse bunları al da sadaka diye dağıt!

— Fakat ben herkesten daha muhtacım. — Hurmaları kendin ye o hâlde!..

Allah'ın Resulü tebessüm buyurdular ve herkes güldü. Dhtiyar halalarına buyurdular:

— Kocakarılar Cennete girmez! Ve kadıncağızın teessüre gömüldüğünü görünce ilâve ettiler: — Çünkü Cennete genç ve taze halleriyle girerler..

• Habeşliler gelip Mescit önünde birtakım oyunlar oynarken, Hazret-i Âyişe'ye bir kenardan seyretmesi için izin verdiler.

Hazret-i Âyişe: «Allah Resulünün mübarek omuzlarına dayanarak seyrettim. Allah Resulü kâfi gelip gelmediğini sordukça:

— Yok, yok... Biraz daha, biraz daha.. Diye cevap veriyordum. Müsaade buyurmakta devam ettiler.» 406

Zevceler arasında ufak tefek bazı çekişmeleri olduğu zamafTdalma arabulucu ve lûtuflandırıcı... Başka zevcelerden gelen yemek tabaklarını sık sık kıran, dirayet ve zarafet timsali «Âyişe'ye, bunları yemekleri ve tabaklariyle ödettiriyorlar.

Bir gün de Şevde Hazretlerinin yüzüne, istemediği bir yemekten süren Hazret-i Âyişe'ye aynı muamelenin tatbiki için, Sevde'yi. mütebessim, teşvik buyurdular.

• Sahabîleri arasında, bir kere bile teklifsiz oturdukları, lâubaliliğe kaçacak bir harekette bulundukları, ayaklarını uzattıkları görülmedi. Kendi başlarına otururken de aynı edeb... Allah'ın huzurundalar... Bu huzuru bir ân bırakmadılar.

Ebu Said: «_* Allah'ın Resulü, perde arkasında, gün yüzü görmemiş bakireden daha fazla haya sahibiydi.» Sabahleyin kapıdan çıkarken, dua:

«— Allah'ım; kalbimde brr nur, dilimde bir nur, kulağımda bir nur, gözümde bir nur, ardımda bir hur, önümde bir nur, üstümde bir nur, altımda bir nur halket ve bana nur ihsan eyle!»

Taraf taraf nur cümbüşü içinde O, Allah'ın Sevgilisi... — 80 —

Huzurlarında O HUZUR Taşları ve ağaçlan bile vecde getiren o huzurda bulduğu hali, bizzat sahabî tartf etsin: 407

c—, öyle derin bir sükût, dikkat, aşk ve edeple dinlerdik ki, O'nu sanki başımızın üstüne konmuş bir kuşu ürkütmekten çekiniyor gibiydik.»

Bir gün huzurlarına bir adam çıktı. Gördüğü heybet manzarasından öyte ürktü ki, tiril tiril titremeğe başladı.

Dişleri zangırdıyor. Buyurdular:

«— Korkma, ürkme! Ben sultan değilim, cebbar değilim... Ben Kureyşli ve Mekkeli, o fakir kadının oğluyum ki, hamur yuğururdu.»

'•/ -O huzurda, bir tek nazar ve sözle, aşkın, yüreğine ok gibi saplanıp öldürüverdiği insanlar oldu.

Yüzü kapkara, kömür gibi simsiyah Habeşli 6ahabî-lerden Esvet Hazretleri... Huzurda: —• Ey Allah'ın Resulü, bir şey soracağım... Dzin verir misin?

— Sor!.

— Ey Allah'ın Resulü... Sen hem nebîlik, hem de renk şekil bakımından insanların üstünüsün... Acaba ben de senin gibi iman etsem ve âmel işlemeye kalksam, Cennette yüzüm ak olabilir mi?.. Âlemlere rahmet için gönderilen, derinler derini, namütenahi derin nazarlarını zenciye diktiler: «— Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki. Cennette zencinin aklığı bin senelik yoldan görünecek...»

Ve aşk yıldırımını tâ yüreğinden yiyen Esvet, âni bir gözyaşı fırtınasının arkasından yere yığılıp o huzurda ruhunu teslim etti.

ALLAH KORKUSU Osman bin Maz'un'un cenazesi başında. Bir kadın, cenazeyi Dşaret ederek haykırdı: — Ey Maz'un oğlu! Allah şahid olsun ki, O'nun lût-funa ve rahmetine erdin.

__Mah Resulü, dalgın, sordular: ^^Nasıl bildin?

— Osman da lûtfa ermezse kim erer? «— Ben de böyle umuyorum... Fakat ben Allah'ın Resulü olduğum halde ne göreceğimden emin değilim.»

Hudutsuz incelik... «Mutlaka affeder» kanaati de, «mutlaka affetmez» itikadı da, dinde en büyük suçlardan... En büyük korkuyla en büyük ümit arasında olacağız... Sağ ve sol kanatlar muvazenesi... Günümüzün hezeyanlarından biri:

— Allah'tan korkulmaz; Allah sevilir. Bunu söyleyenler o ahmaklardır ki, aşkın bizzat korkulu bir şey olduğunu ve sevilenden bir o kadar korkulduğunu bilmezler, sezmezler. Sezebilselerdi ödleri patlardı. Bahsettikleri korku da Allah'a karşı duyulması gereken korku değil, kaba ve insanî ceberute duydukları zoraki his...

Hiçbir inceliği anlamalarına imkân yok. Dkinci binin yeniieyicisi ve sahabîierden sonra Ümmetin en büyük ferdi Drnam-ı Rabbânî Hazretleri: «—• Allah'ı rahmet teceilisiyle gördüm; başka hiç bir şey görmedim. Allah'ı kahır teceilisiyle

gördüm, başka hiçbir şey görmedim.» Sonumuzu, her kulunun sonunu, rahmeti kahrından üstün, korku ve sevginin mutlak sahibi Allah bilir.

Demek ki ümit, korkudan fazla... Fakat emniyet; hayır! Velîye ölürken ne gördüğünü sordular ve kulak kesildiler: «— Bir belâ görüyorum, bir büyük

belâ... Amma aşk belâdan ziyade...» •

• Hazret-i Ebu Bekr: 408

409 — Ey Allah'ın Resulü; saçlarına ak düşmeye başladı." «—¦ Evet, yâ Eba Bekr! Hûd Sûresi beni ihtiyarlattı.» Rahman ve Kahhar'ın bir arada azametini bildiren sûre... •

O huzurdan yükselen hitab: «— Ey insanlar! Allah'ı hatırlayınız! Allah'ı anınız! Büyük zelzele yaklaşıyor! Evvelden takdirli neler gelecekse geliyor... Ölüm, bütün etrafiyle önümüzde... Ölüm, bütün eseriyle yanımızda..» Ve ilâve buyuruyorlar:

«— Ey insanlar! Siz benim bildiklerimi bilseydiniz, daha az güler, daha çok ağlardınız.» Abdullah bin Mes'ut:

«— Her milletten bir şahid getirdiğimiz, seni de bunların üzerine koyduğumuz zaman ne olur?» Mealindeki âyeti okurken, Allah'ın Resulünün ağladıklarını bildiriyor.

ALLAH SEVGDSD

O'nun bir velîsi sadece o nurun bir zerresine tevarüs etmekten ibaret veliliğin bir örneği, asırlarca sonra başını seccadeye koyacak ve diyecektir ki:

— Allah'ım, beni kızdırma; yoksa ne kadar merhametli olduğunu halka ifşa ederim; sana tapacak tek fert bulamazsın!

Bu cür'etli eda, aşk içinde yanan ve gözü o ân hiçbir şey görmeyen o velîye, o velînin makamına mahsustur ve bizce benimsenemez. Bize düşen/ölçüleri zedelemeden aşkın ne büyük şey olduğunu düşünmektir.

Ateşin yakamayaeağı tek şey, aşk... Eski «Dlahiyat Fakültesi» nde tasavvuf dersinden bjr Dmtihan sahnesi... Hoca, bir Mevlevî şeyhi... Mümeyyiz de, Nakşî kolunun asrımızdaki kutbu Esseyyid Abdülha-kîm Arvâsî Hazretleri...

Hoca, talebesine soruyor: —¦> Tarikatler arasında, ayırd edici hususiyetler nelerdir? — Mevlevîlerde aşk ve muhabbet, Kadirîlerde harikuladelik izharı, Nakşibendîlerde zühd ve takva (sofuluk-ve ibâdet)...)

— Sen bunlardan birini seçmek vaziyetinde olsan hangisine gönlün kayardı? Talebe, hocası Mevlevî şeyhine bakıp biraz da ona cemîle göstermek istercesine cevap veriyor; — Tabiî mevlevîlik efendim, aşk ve muhabbete her şey dahildir.

Nakşî büyüğü Abdülhakîm Efendi Hazretleri buyuruyorlar. —¦ Aferin oğlum!

Dmtihandan sonra Mevlevî Şeyhi, irşad kutbu büyük Velî'ye soruyor: — Çocuk Mevlevîliği sizin tarikatinize tercih ettiği hâlde ona aferin buyurdunuz. Sebebini iztıar eder misiniz?

—¦ Çocuk doğru söyledi. Aşk ve muhabbete her şey dahildir. Fakat Nakşiliğin zâhirindeki zühd ve takva, en ileri aşk ve muhabbeti örtmek, pecelemek içindir. Tabiî bu kadarını göremezdi.

Dşte, Allah Resulünün, zühd ve takva, edeb ve haşyet perdesi gerisinde sakıı sevgi keyfiyeti ve işte Allah Sevgisinin de en üstün tecellisi!..

Aşk ve haşyet, güneşle aksi gibi... öyleyse kimsenin Rahman'a aşkı, O'nunki kadar derin ve kimsenin Kah-har'dan korkusu O'nunki kadar kesin olamaz.

HAK Bir Bedevî... Allah'ın Resulünden alacağını istemeye geliyor. Konuşması

sert ve dik... 410

411 Sahabîler: — Hişt, diyorlar, kimin huzurunda olduğunu biliyor musun? Bedevî başka lâf anlamıyor:

—• Ben hakkımı istemeye geldim! Buyuruyorlar:

«— Siz de onun tarafından olmalıydınız. Adam hakkını istiyor. Hakkını isteyen sert konuşabilir.» •

Cenazelerde ilk sualleri: —. Borçlu muydu? i.

Borçlunun cenazesine iştirak etmezler ve namazını .bizzat kıldırmazlardı. Dmkân bulurlarsa ölenlerin borcunu kendileri öderler veya tıelâl ettirirlerdi.

Buyurdular: •

«— Bir dinarı üç günden fazla üzerimde tutmak istemem... Ancak bir kere, o da borcumu ödemek için sakladığım on dinar bende üç günden fazla kaldı.»

Ebu Zer Hazretleri: «Gece... Allah'ın Resûlüyle bir yoldan geçiyoruz. Bana döndüler:

— Bütün Unut dağı altına döndûrülse de, benim olsa, onun tek dinannı üç gün yanımda alakoymak istemezdim; yalnız borcumu ödemeye yarayacak kadarını saklardım.»

• Müşriklik devrinde, Allah'ın Resulüne ödünç verdiği zırhlardan birkaçının eksik olduğu görülünce hemen Allah Resulünün ödemek istemelerine şahit olan Saftan, yalvardı:

— Hayır, ey Allah'ın Resulü, ödemeyeceksin! Artık kalbim değişti. Müslüman oluyorum. 412

ADALET «— Hırsızlığı kızım Fâtıma yapsaydı, onun da kollarını kesmekte tereddüt etmezdim.» •

Hayber fethinden sonra vergi toplamaya gönderilen memurların, yahudiler tarafından öldürüldüğü bedahet derecesindeyken, ortada şahit olmadığı için hiçbir ceza tatbik etmediler. Memurlar vazife başında öldüğü için de diyetlerini «Beytüimâl» den verdiler.

Cezanın en nazik hikmeti... Bir kan güdücüye mukabeleleri: «— Çocuk, babasının suçu için öldürülemez.» Hayber fethirre hazırlanırlarken, bir sahabîden ısrarla alacağını isteyen yahudiyi haklı gördüler. Alacağı ganimet hissesinden borcunu ödemeyi düşünen sahabîye hak vermediler. O da sırtındaki elbiseyi satarak borcunu ödedi, vücudunu başındaki sarığiyle örttü ve harbe öyle gitti.

• Öyle yakıcı, eritici, bir adalet ki, yahudiler de dâvalarını O'na getirir oldular. O kadar ki, o kadar ki, şu kadar:

Bir ganimet dağılırken, Allah Resulünün başında, sıkışık bir kalabalık... Biri, âdeta Gaye-Dnsan ve Ufuk-Pey-gamberin omuzlarına tırmanacak kadar yanaştı. O sırada Allah Resulünün elindeki ince değnek, yanlışlıkta adamın yüzünü çizdi. Hemen değneği uzattılar.

— Al değneği ve intikamını al! Adam: — Ey Allah'ın Resulü, diye inledi; ben seni suçlu bulmadım ki... 413

CÖMERTLDK Bakınız:

«— Hasis müslümandansa cömert kâfiri tercih ederim.» Diyen Hazret-i Ali,

O'nun ahlâkının kendi mizacında parıldattığı renkle konuşuyor. Bakınız:

— Allah için bana üir şey ver! Diyene, içinde oturduğu evHbırakıp giden Muhiddin-î Arabî, O'nun ahlâkının kendi ruhunda kaynattığı hisie iş görüyor.

• Hadîs meali: «— Ben ancak dağıtıcıyım, hazinedarım; veren Allah...» •

Allah'ın Resulü geniş bir yerde otiayan keçilerini sayıyor. Biri geldi:

— Bana birkaç keçi vermez misin? Bütün sürüyü verdiler. Adam, önüne sürüyü katıp kabilesine gitti:

— Hepiniz müslüman olunuz, hemen müslüman olunuz! Fakir düşmekten korkmayacak kadar kerîm olan Mutıammed, Allatı'ın Resulüdür.

Bir bedevî geldi ve namazda O'nun eteğine yapıştı: — Birkaç îhtiyacım var... Namazın sonunu beklersem unutabilirim. Gel şunları yerine getir de namazını sonra tamamla!

Namaz bırakılmış, bedevinin ihtiyaçları yerine getirilmiş ve sonra tamamlanmıştır.

1 Ümm-ü Seleme Hazretleri: «Allah'ın Resulünde bir neşesizlik sezdim. Sordum. Dediler: —¦ Dün elime yedi dinar geçti. Kimseye veremedim. Üzerimde kaldı.» — 81 —

Çizgi Çizgi MÂNALAR Derin ve ince Fâtıma hizmetçisizdir. Buğdayını eliyle öğütür, suyunu kendisi taşır. Buğday öğütmekten elleri, su taşımaktan göğsü bereli...

Fâtıma'nın, Allah Resulüne, utancından söyleyemediğini Hazret-i Ali'ye hissettirdi: — Acaba gazalardan alınan kadın esirlerden birini Fâtıma'ya yardımcı veremez miyiz? «—• Ben daha Suffa sahabîterini rahata kavuştura-modım. Böyle şey nasıl olur.»

Fâtıma'nın boynunda altından bir gerdanlık gördüler: *—¦ Kızım; hoşuna gider mi ki, herkes Peygamberin kızı Fâtıma'nın boynunda altından bir gerdanlık gördük desin?»

• Bir sahabînin düğünü için evlerinden biraz un istediler. Geldi. Evlerinde un adına başka bir şey kalmadı.

Bir misafir geldi. Mevcut yemeklerini çıkardılar. Kendileri ve bütün ev aç... •

Ensar'dan biri dileniyor: Soruyorlar:'

— Malik olduğun ne var? 415

—• Yarısını altıma serdiğim, yarısını da üstüme çektiğim bir örtüyle bir su kabı.. —> Bunları hemen sat ve parasını getir?

Eşya dört dirheme satıldı. Buyurdular:

—¦ Bir dirhemiyle çoluk çocuğuna yiyecek, bir dirhe-miyle de bir ip al; dağdan çalı çırpı toplayıp çarşıya getir ve sat! Dilenme!

Bu öğütten onbeş gün sonra Allah Resulünün huzuruna gelip, emrettikleri yoldan en dirhem biriktirdiğini söyleyen Ensarî, şu cevabı aldı:

«— Böyle mi iyi, yoksa Kıyamette alnında dilenci damgasiyle Hakkın huzuruna çıkmak mı?» Ölçü:

«— Yüksek el, alçak elden; veren el, isteyen elden daha hayırlıdır.» Bu fermana hedef olan sahabî; ömründe bir daha kimseden bir şey istemedi. •

Buyurdular: «— Eve girdiğim zaman, bazan bir kenarda hurmalar görür, onlardan tadmak ister, fakat belki birinin bıraktığı sadakadır diye el süremezdim.»

Varlığın nuru ve O'nun nesli sadaka kabul edemez. Bir gün bu inceliği hatırlattıkları, minimini Hazret-i Hasan, ağzındaki hurmayı dışarı attı. •

Hediyeleri lütfen kabul ederler ve karşılığında, kâinat çapındaki hediyelerini verirlerdi. Bizans Dmparatorundan hediye gelen kenarları ipekli kürkü, yeğenleri Cafer'e verdiler; Cafer de onu giyip huzurlarına gelince buyurdular:

«—• Ben onu sana giymen için vermedim; sen onu, dost ve kardeş Habeşistan hükümdarına takdim et!»

Arap büyüklerinden Adiyyi b'm Hâtem bir aristok-

rat... AJfah Resulünün, bir. Peygamber değil, bir hükümdar olcjuğuna inanıyor. ^ Kabilesinin büyükleriyle beraber O'nu görmeğe geldi. Kendisi, maiyeti içinde ihtişamla* dikilmiş, beklerken, bir de gördü ki, zayıf ve ihtiyar bir kadın, Peygamberler Peygamberinden kendisini hususî olarak dinlemesi rjca-sındo bulunuyor. Peygamber de kalkıyor kadının arkasından gidiyor ve onu dinliyor:

— Şimdi anladım ki, diye bağırdı kibirli asilzade; O bir hükümdar değil, bir Peygamber!.. Zina ettiğini itiraf, daha doğrusu ilân eden bir adama, üç kere omuzlarını çevirdikleri halde adam ısrarında sabit...

— Ben zina ettim! — Sen evli misin? — Evet...

— Bahsettiğin kadınla sadece görüştün, değil mi? — Hayır, onunla cinsî münasebette bulundum! Ancak bundan sonradır ki, adam hakkında ölçünün tatbikini emrettiler.

Günahı cemiyet meydanına dökmekte günah üstü günah... O

Dünyaya sırt çevirmeye, tenasül uzuvlarını kesmeye, hayvan eti yememeye meyleden ve düştükleri vecd içinde büyük ölçü kıvamını kaybeder gibi olan birkaç sahabîyi bu niyetlerinden şiddetle

menettiler: «— Ben, hem evleniyor, hem de hayvan eti yiyo» rum!» Dâvanın, nefsi kahretmek değil, terbiye etmek olduğu sırrı... Bu sırra birkaç yerde dokunduk... O

Kays bin Saçd: «Bir seyahatimde, putperestlerin secde ettiğini gör- 417

I düm. Bu manzarayı Allah'ın Resulüne anlattım ve dedim: — Buna lâyık ancak sen olabilirsin!

— Ne diyorsun. Ben öldükten sonra kabrimin önünde secde mi edeceksiniz? — Hayır, hoyır, ey Allah'ın Resulü!..

— Ben sağken hiç edemezsiniz!» O huzurdan yükselen ihtar:

«— Hürmette mübalâğa ye ifrato kaçmayınız! Hududa riayet ediniz!

Hıristiyanların Dsâ bin Meryem hakkındaki zanjarı gibi vehimlere düşmeyiniz. Ben yalnız, Allah'ın kulu ve Resulüyüm.» Bir düğünde, genç kızların okuduğu bir şiirde:

«Yarın ne olacağını ancak Allah'ın Resulü bilir. Zira gaibi Allah'tan başka kimse bilmez.» Mısraiarının bir dahû okunmamasını emrettiler.

Abdest alırken kullandıkları suya üşüşenlere buyurdular: «— Dçinizde, Allah ve Resulüne sevgisini göstermek isteyen varsa, doğru sözlü, doğru özlü, emanete müstahak ve komşu hakkına riayet edici olsun...»

Ve bir gün, kimbiiir nasıl bir tecelli sonunda renkleri uçmuş, sahabîler meclisine gelip, o huzurda başlarının üstündeki kuşu ürkütmemek isteyen vecd ve aşk kahramanlarına hitap ettiler:

«—Dünyanın sofası gitti ve kederi kcîdı.» Hep, her gün biraz daha koyulaşan o kederin loşluğu içinde sürünüp gidiyor değil miyiz? Dünya her gün biraz daha karanlık...

418* — 82—. Allah'ın Kitabı

EN BÜYÜK MUCDZE O'nun en büyük mucizesi Allah'tan getirdiği kitap... Kur'ân... Dsâ Peygamber, ölüye:

— Kalk, Allah'ın izniyle! Dedi ve ölü kalktı.

Muşa Peygamberin asası ejder oldu; ve yere birtakım ipler atıp onları yılanlaştıran sihirbazların marifetlerini yuttu.

Peygamberler Peygamberi de, bir taraftan, kameri ikiye böler, parmaklarından binlerce.sahabînin abdest almasına mahsus suyu fışkırtır, on kişilik yemeği bin kişiye yedirir, elinin değdiği noktada her illeti siler ve her haliyle ayrı bir mucize belirtirken, öbür taraftan, bütün bu mucizeler

semasındaki yıldızların merkezine, Allah'tan gelen güneş mucizeyi yerleştirdi. •

Bir çok peygamberlere kısım kısım, bazılarına da bütün olarak inen kitaplar içinde, Kur'ân, Allah'ın hem kulların elinde mevcut, hem de kendi indinde ve kendisiyle kaim mutlak Kitabı...

© Ve Kur'ân, ölüyü dirilten Dsâ, denizi yaran Musa, ateşi gül bahçesine çeviren Dbrahim Peygamberlerin mucizeleri yanında, hem akıl olmazlık, hem de açıklık ve belirlilik bakım'ndan en büyüğü... ,

• Allah'ın Peygamberinde tecelli ettirdiği her mucize kendi zaman ve mekânının marifet telâkkisi neyse o plânda zahir oldu.

419 Kur'ân, Araplarda, üstün marifet telâkkisinin kelâm olduğu hengâmede indi. Ve onu dinliyenin dili tuUldu.

...•¦•¦ Allah tarafından indirilmiş ve insanlarca tahrif edilmiş eski kitaplarda, sırf beşerî hikmet olarak ele alabileceğimiz bir söz vardır. Vücut adına hiç bir şey mevcut değilken kelâmın var olduğunu

kaydeden cümle... Fezada, fezanın da olmadığı akıl ermez bir âlemde başı ve sonu yok, muazzam bir dalgalanış halinde kelâm helezonları... Yani saf fikir, fikirler âlemi... Ve onun verâsmda Allah... «i..

Kelâm, zaten insan san'atının en büyüğü, insanî sıfat ve mahiyetin ta kendisi... O'nun mucizesi insan denilen mucizenin, en büyük hikmet, marifet ve mahiyet

«namütenahbyi getirdi ve mucize üstü mucize oldu.

EZELÎ VE EBEDÎ KDTAP Dçinde«Arap dili üzere» nazil olduğu Allah tarafından bildirilen ezelî ve ebedî kitap... Bir bakıma beşerî ve umum kelâm unsurları içinde apaçık ve apaydınlık iken ö değil; bir bakıma da her harfinin gerisinde bir cihan gizleyecek kadar esrarlı, kapalı ve o... Bunlardan biri zahir, öbürü bâtın istikameti... Ufuk gibi, gaye gibi, gittikçe gidilir ve tutulmaz sır, bâtında... Fakat o zahir ve bâtın, tek bir bütün...

Yazılışı ve okunuşiyle, harfleri ve telâffuziyle, kendi aslî heyetinden zerre feda etmez, mutlaka yekpare, mutlak bütün...

Allah'ın, ezelî kıdem sıfatı içinde kadîm ve onunla kaim kelâmı... Kelâm-ı Kadîm... Ve mahlûk değil...

• Allah'tan gelen namütenahi Dcaz, namütenahi mâna, namütenahi ahenk, namütenahi nizam, namütenahi aza-

1 met, namütenahi hikmet, namütenahi ölçü, namütenahi nisbet çağlayanı... \ Kur'ân'ın zâhirindeki yalnız: j «— Her şey helakte; onun vechine karşı...» ./ Ya^ut:

«— Allah'ın yüzünden başka her şey helakte...» Veya:

«— Onun yüzüne karşı, her mevcut yoklukta..,» Hikmetine, bütün beşerî tefekkür yekûnu ve tecrid çilesi yetişmedi. Bu hikmete yaklaşır gibi olan büyük mustaripler de, ellerini değdirdikleri anda, gaipler perdesinden ruhlarına geçen cereyanla kavruldular. (Sok-rat) tan (Paskal) a kadar bütün bir kol!.. Hakikati arayan büyük fikir

mustaripleri... (Paskal), geçirdiği metafizik buhranın nihayetinde: «— Bana Allah gerek... Filozofların değil, peygamberlerin haberini getirdiği Allah...» Dedi ve tek tek peygamberleri saydı da, O'nun ismini söylemedi, etekierine yapışamadı ve kıl farkiyle kurtuluş teknesine sıçrayamadı.

Bu misali, insan aklının tek başına ve rehbersiz nereye kadar uzanabileceğini göstermek için ölçü diye aldık.

Peygambersiz, yâni Allah habercisinden ayrı iş yok... Bunu bilmek de kâfi değil; asıl haberciyi de bilmek ve bui-mak lâzım...

• Nazil olurken, ümmi Peygamberi râşelerle doldurdu, alnını ter damlalariyle noktaladı ve dizine dizi değeni yıldırım gibi çarptı.

Bazan dünyanın en güzel insanının yüzüyle, bazen da heyûlâi tarakalarla geldi ve daima Melek getirdi.

O'nun ağzından serpildi de, O'nun ağzından çıkan hiçbir söze benzemedi. 420

421 Harfleriyle, sesleriyle, sayılı kelimeleri, 114 sûresi ve 6666 âyetiyle, mahlûk dilinin karşısında, Allah'ın, mahlûk olmayan, sayıya gelmeyen ve bölünmek bilmeyen Kelâmı...

• Velid bin Mugiyre, şiir ve kelâm san'atında Kureyş'in bir tanesi... Allah Resulüne başvurdu:

— Bana Kur'ân'dan oku! Okudular. — Daha oku!

Kelimelerin büyücüsü Velid, başını alıp Kureyşlilere koştu: — Aranızda benden üstün şair yok. Her türlü şiir halini, insan ve cin şiirlerini benden iyi bileniniz yok. Vallahi onun okuduğu kelâm bunlardan hiç birisine benzemiyor. Vallahi, öyle acaip bir dokunaklığı vur ki, aklım başımdan gitti.

• Allah'ın Resulüne, güya doğru yolu göstermesi için, kâfirler, Rebia oğlu Utbe'yi gönderdiler. Utbe söyledi, söyledi, söyledi.

— Sözün tamam oldu mu? 422

— Evet... — Öyleyse şimdi beni dinle!. Buyurdular ve Secde sûresini okumaya başladılar. v Secde âyeti gelince de secde ettiler. \ Yüzü gözü karmakarışık, Kureyşlilerin içine düşen Utbe:

— Bir kelâm işittim ki, ömrümde mislini duymadım. Ne sözü bu söz? Şiir değil, sihir değil, kâhin lâfı değil... Ey Kureyşliler beni dinlerseniz bu adama ilişmeyiniz, bu adamı kendi haline bırakınız! ¦ •

Arap şiirinin ve kelâm tılsımının baş örnekleri... Yedi askı... Kabe duvarında as'.lı duruyor. Başta Dmrülkays'ın şaheseri...

Belagatta herkesi kemiklerine kadar eriten bir âyet indi. Dmrülkays'ın henüz hayatta bulunan kız kardeşi hemen Kabe'ye koştu, kardeşinin şaheserini Kabe duvarından tırnaklariyle yırtıp indirdi ve haykırdı:

— Artık kimsenin diyeceği kalmadı!. Kardeşimin şiiri de iftihar makamında duramaz! Ve bütün yedi askı, birbiri arkasından toprağa serildi.

Nuh tufanına dair o âyetten meal: «— Ey arz, suyunu yut; ve ey sema, suyunu tut! Ve su çekildi ve Allah'ın kazası yerine geldi.» •

Bir bâdiye arabı zahiri mânâsı: «—• Sana emredileni açıkça bildir!» Emrinden ibaret âyeti işitmekle, içini öyle bir heybet kapladı ki, hemen secdeye vardı. Bu Arabın kulağından ruhuna dolan ahenk, hece ve kelime tertibi, süzülmüş fikir, üstün edâ, kimbilir onu hangi derinliklere çekmişti?

• Bu halin cevabını Kur'ân veriyor: «— De ki, bütün insanlar ve cinler bir araya gelse 423

ve birbiriyle yardımlaşsa, Kur'ân'ın bir parçasına misil getiremezler.» Arapçanın ve kelâm sanatının ruhuna ermiş islâm büyükleri, bakın ne dediler: «—¦ Kur'ân'ı bir takım yapraklar üstüne yazsalar da, dağlarda, kuytularda bir yere bıraksalar; ve kimin yazdığı, nereden geldiği, ne olduğu bilinmese, yine selim akıl anlar ki, bu Allah'ın

kelâmından başkası olamaz.» NAZDL OLDUKTAN SONRAKD MUCDZE Allah'a ve neticede Resulüne ve Kur'ân'a inanmayanlar vardır. Allah'a inandığını sanıp da Resulüne ve Kur'ân'a inanmayanlar vardır. Bunlar bile bedahet aydınlığı içinde kabul eder ki, Kur'ân O'nun ağzından serpil-diği gibi, sımsıkı, mahfuz kaldı.

Tek kelimesi değiştirilmemiş, harfi titrememiş ve o, en küçük aşıntı kabul etmez bir tamamlık halinde günümüze gelmiştir. Yarına da böyle, sonsuz yekpareliği ve

tecezzi üstü mahiyetiyle zamanı delip geçecektir.

Dşte Kur'ân'ın nazil olduktan sonraki mucizesi! Bizzat Allah, bizzat O'nun ağzından, Kur'ân'ın mahfuz olduğunu söylemedi mi? Bu Dlâhî ahd da gerçekleşti.

Aradan geçen bin üç yüz şu kadar yıl içinde Kur'ân, medeni muhafaza vasıtalarından mahrum devirler ve içii dışlı, islâmiyet düşmanlarının pusuları içinde yol alarak geldiğine göre, onun bu muhteşem masunluğunu izah edin:

—> Tesadüf... Kelimesinden başka bir ifade yok mudur? Vardır:

Ancak Dlâhî kudrettir ki, orui elde tutmak iktidarın-dadır. Kur'ân'ı Allah'ın kelâmı diye uyduran bir insanın!

—> Ebediyen mahfuz kalacak!.. 424

Diyebilmesi muhaldir. Uydurulması muhal olduğu gi- bi...

Allah varlığını, ezelî kelâmını, Resulünü ve O'nun sıdk derecesini Kur'ân'da öyle gösterdi ki insan, denize düşse ye suda boğulsa, yine bunun kadar, boğulduğu denizi hissetmek kadar açık bir vakıa tecellisi karşısında kalamaz. O kadar keskin...

• Ve Kur'ân'da, haber verilen birçok fethin gerçekleşmesi... Daha bildiğimiz ve bilmediğimiz, gördüğümüz ve görmediğimiz nice zuhur...

ÖBÜR KDTAPLAR Başta, bugün dünyaya hâkim din şubeleri içinde, bağlıları bulunan Dncil ve Tevrat; yahut, bağlılarınca Dncil ve Tevrat sanılan iki kitap...

Dkisini de kâfir ve münafık eli tahrif etti ve içlerine kendisinden birçok şey kattı. Buna, tarih boyunca birbirine uymayan binlerce ayrı nüsha şahit olduğu gibi, bizzat mahlûk ağzından nakiller ve mahlûk ifadesini aşmayan eda da şahit...

• Her biri kendi aslı içinde de başka, başka Dncil, hiçbirinin Dncil olmadığına ve semavî kitabın kaybolmuş bulunduğuna riyazî delil...

• Dncil ve Tevrat, aslında, Peygamberler Peygamberinin müjdecisidir.

Dncil, O'nu «Ahmed» isminin karşılığı ile anar, Tevrat da Dbranî dilinde «Hamd» mânasına bir kelimenin iştirakiyle haber verir.

Âdem Peygamberden O'na kadar mukaddes sancağı birbirine devrederek gelenlerden Dbrahim, Musa ve Dsâ

425 Peygamberlere, Allah Sevgilisini bildirdi. Bellibaşlı zaman ve mekânların Peygamberleri, bütün zaman ve mekânın Peygamberini müjdelediler. Fakat Allah kelâmının tah-rifçisi meş'um el, bu işaretleri semavî kitaplardan kazıdı.

Buna rağmen Dncil'in yıkıntıları ve döküntüleri içinden son müjdeyi müjdeleyici kelime ve işaretleri meydana çıkaran Dslâm tetkikçileri gelmiştir.

Kur'ân, Allah'ın, insan mucizesi üzerine yönelttiği en büyük mucize... . — 84 —

Kur'ânı Anlamak KUR'ÂN HDKMETD VE EMDRLERD Kâinatın bütün esrarını, en yakın ve en uzak her zerrenin birbirine nisbetinde, zaman ve mekân boyunca olmuş ve olacak her şeye kadar Kur'ân'ın hikmeti içinde bilmek lâzım... Bilinmezi bilmek budur ve bu kadardır.

• Kur'ân'daki sûre, kelime, harf, nokta sayısına kadar zahirî ve bâtınî remzlere doğru, kemmiyet ve keyfiyette her işaret, varlığın hudutsuz mimarîsinden bir haber...

Amma: — Bu budur, şu şudur! Demek ve mutlak teşhisleri koymaya kimsede takat hayal edilemez. Kur'ân'ın zahirdeki apaçık emir ve delâletler müstesna, esrar âlemine karşı böyle teşhisler koyan birini gördünüz mü, şer'î bir

emniyet ve imtihan ile o iddiacıya süflilik isnat edebilirsiniz. Kur'ân'dan nefslerine ve nefsanî havalarına pay çıkaranlar Allah'ın haşyet duygusundan mahrum kıldığı bedbahtlar...

Kur'ân esrarını yalnız Allah; insan çerçevesinde de en fazla yine Allah'ın bildirdiği kadarıyle Resulü bilir.

426 Emirlerse, apaçık zâhirjeri ve onların bağlı olduğu sonsuz bâtınlarıyle, mutlak mizan ve şaşmaz mihenk...

Bazı sûre başlarında «Huruf-u Mukataat-ı Kur'âniye» veya «Tavâsin-ül-Kur'ân» isimli kesik harfler, Sevenle Sevilen arasında, namütenahi esrar belirtici şifreler...

• Sadece, insanı yeryüzünde halifesi olarak yarattığını ve onu eşya ve hâdiseleri teshire memur ettiğini bildiren Allah'ın emrindeki zahirî delâleti mefkûreleştirmiş olsaydık, bugün müsbet bilgileriyle cihana hâkim Garbın basit akıl harikası bizde olurdu.

• Dlâhî cilve, topyekûn Garbı, bilmeksizin Kur'ân emrini tatbik eden ruhsuz bir ülke, Şarkı da, gördüğü halde anlamayan akılsız bir diyar olarak meydana çıkardı. Dkisinin de hasreti öbürüne... KUR'ÂN TEFSDR VE MEALD

Kur'ân'ın tefsiri, bellibaşlı had ve derecelere kadar mümkün... En büyük tefsirci, bizzat kendisine Kur'ân nazil olan Resuller Resulü... Sonra sahabîlerin büyükleri; daha sonra da toplu ifadeyle, büyük hal, takva, ilim, ahlâk ve tahkik ehli... Sonunculardan iki baş örnek, Dmam-ı Âzam Ebu Hanife ve Kaadi-i Beyzâvi Hazretleri... Bunlar da, biri itikat ve amel, öbürü hikmet ve inceliklerde muayyen merhalelere kadar ilerleyip haşyetle durmuş ve gerisini

Allah'ın namütenahi esrarına bırakmış büyük tenzihçi-ler... Doğrudan doğruya tefsir işiyle uğraşmış ve örnek tefsirlerden birini vücuda getirmiş olan da Kaadi-i Beyzâvi Hazretleri...

• Her fert, Kur'ân'ın zahirî mânasındaki derinlik ve sonsuzluktan, dilediği güzellik ve büyüklüğü devşirmekte hürdür. Bu bakımdan, sadece vecd ve zevk anlayışıyle

427 herkes zarurî bir tefsircidir. Fakat herkese mahsus, sabit, umumî ve teşhisi tefsir ve takdir, esasen hiç kimsenin haddi değilken, ancak bellibaşlı dereceler üzerinde büyük ilim ve ahlâkla içtihat makamına erebilmiş kahramanların kârı olabilir.

Bir insan: — Ben Kur'ân'ı kendi aklımla tefsir ederim! Dese de, neticede, tefsiri noktası noktasına büyük tefsircilerinkine uygun çıksa, hareketi, yine dinî cinayetlerin en büyüğü olur. Küfqr... Kur'ân'ı öz aklı ve anlayı-şıyle tefsire kalkışanın küfürde, olduğu hadîs ile sabit...

Hazret-i Ömer'in halifeliğinde, muayyen bir yerin büyükleri, Kur'ân'da kendi aleyhlerine tefsir ettikleri bir kelimenin tek'harfi üzerinde, o harfe ait noktanın üstten kaldırılıp alta alınması kadar küçük bir değişiklik istiyorlar. Mâna büsbütün bozulmuyor.

— Verin ve göklerin bütün halkı gelip de o noktaya çengel assalar ve asılsalar, onu yine aşağıya indiremez-ler!..

Tefsir, ödenmez bir vebal, aitından kalkılmaz bir yük, tesellisiz bir cüret -işi... Yanlış el atılan, yanlış kıvamlandırılan her noktanın bir atom bombası gibi patlayacağı tehlike tarlasında yol alabilmek için, O'nun ruhaniyetine tevarüs etmiş bir kılavuz bulmak lâzım... Bu haşyete malik olmayan el, Kur'ân'ın sahifelerini bile çevirmeğe lâyık değil...

Allah, Kur'ân'ında hiçbir defa Sevgilisine, hâs ismi, nida edatıyle «Ya M.....!» diye hitap etmedi. Bunu biliyor musunuz? Eritici bir edep ve haya tecellisi... Halbuki en eski çağlarda bile, derin aşk ve yüksek ilim devrine yakın tefsirailerden çoğu şu müstesna gaamızayı, in-

428 cejjgigörememiş, ham ve kaba kalmış ve bazı âyet baş- iaTmdcT «De ki...» . hitabından sonra «Yâ M.....» diye O'nun hâs ismini kullanmak cüretini göstermiştir. «De ki...» emrinden sonra bizzat Allah'ın kullanmadığı ismi nasıl kullanırlar ve bir sırrı çiğnemiş olmaktan nasıl ür-permezler?..

Anlayın, Kur'ân tefsirine mahsus ehliyet ne demektir! Meal işine gelinoe, o büsbütün belâlı...

Eskiden tefsir vardı; umumî din ilimleriyle meşgul ve irfan sahibi herkes Kur'ân'ı zahirinden sökebileceği için, ayrıca meal diye bir mesele yoktu. Yahut meal mefhumundan korkacak ve her ibareye tefsir demeyi tercih edecek kadar haşyet duygusu vardı.

Halbuki, insan iktidar ve itinasının son haddiyle ve tam haşyet ve teslimiyet duygusu içinde meydana getirilecek bir meal, tefsirinden daha az tehlikeli olabilir. Haddini bilmeyen meal ise tefsirden daha vehametli...

Kısacası meali de tefsir sayarak, fakat başı boş tefsire hiç yanaşmayarak, zahirî mânaya tam riayet, haşyet, teslimiyet ve bütün bunlardan sonra ne yapıldığını, yapılanın ne olduğunu ve ne ifade

ettiğini bilmek, yegâne aziz ölçü... Bakın, yapılanlar ne zannedilmektedir ve nedir? Meallere nakledilen dilin ismiyle verilen Türkçe, Çince, Dngilizce Kur'ân ismi, sadece küfürdür. Arapça Kur'ân denebilir mi? Kur'ân, Arapça mahlûk lisanından da münezzehtir

«Kur'ân tercümesi» demek de yanlış ve öbüründen ancak bir derece hafif bir cinayet... Bu da, Kur'ân'ın tercüme çerçevesinde zapt ve ifade edilebileceği gibi bir gaflet edasına yol açar. Hiçbir tercüme, aslının aynı ol-

429 madığına, çok defa aslının altında, bazen de üstünde olduğuna göre, Allah'ın Kelâmını tercüme iddiası ne demek olur? Onu, tercümesi kabil ve tercüme tâbirinin kadro-îaştırdığı eşyadan görmek, olur şey mi?

Öyleyse?. Kur'ân'a el sürülemez ve Allah'ın «Anlamanız için Arap lisanı üzere indirdim» dediği ana kitabın mânalarına yabancı mı kalınır?

Hayır! Aksine, o mânalara bürünmek lâzım... Buna biltıassa memur ve .muhtacız!..

Nasıl? Şöyle. Yukarıda temas ettiğimiz îş şartı ve şuuruyle yapılan, ne Kur'ân ne de tercümedir. Ancak bu bilgiyledir ki Allah kelâmının, zahirî mânası her dile nakledilebilir. Bu nakillere sadece «meal» ismi verilir. Ve üstüne şöyle yazılır: Kur'ân'ın Türkçe, Çince veya Dngilizce zahirî mânası veya meali... Dş budur ve bu işi en bilgiç ve çilekeş iman âlimlerine yaptırmak, her türlü indî tefsirden kaçınmak ve tefsir zarurî olunca mazinin büyük tefsircilerine sığınmak, tek yol...

Allah'ın âyetlerini ticaret metaı diye kullananların son moda meal ve tefsirlerinden, her müslüman, en vahşî çirkinlikten kaçarcasına uzak kalmalıdır.

Bir tercüme, tefsir veya meali Kur'ân zannetmek, fotoğraftaki şekilleri canlı sanmaktan daha abestir.

Âyet meâii: c— Eğer biz Kur'ân'ı dağ ve taş üzerine indirseydik, Allch'ın haşyetinden dağ ve taş param parça olurdu.»

Fakat, Allah'ın, çoğunu mühürlediği insan kalbi hiçbir şey duymuyor. ,

85 Peygamberin Kitabı HADÎS

Hadîs, O'nun her hareketi, her edası, her tavrı ve hususiyle bütün sözleri... Hattâ sükûtları... O'nun ağzından üç türlü kelâm serpildi:

Biri, daima ve münhasır olarak Melek vasıtasıyle gelen Allah kelâmı: Kur'ân... Öbürü, kendisini ânî bir nur kaplayarak, arada Melek olmaksızın Kur'ân dışında, doğrudan doğruya Allah'tan gelen söz: Hadîs-i Kudsî...

Ve sonra, Resûf ve insan sıfatıyle kendi sözleri... Sadece hadîs... HADÎS USULÜ

Çok nazik... «— Benim ağzımdan söz uyduranın yeri ateştir.»

Mealindeki hadîs ve sahabîlerin Allah Resulüne duyduğu nihayetsiz hürmet, Hadîs Usulünü en titiz ölçülere bağladı. Bu bakımdan, Hadîs ve Hadîs Usulü ilimlerinde saat, dakika, saniye, sâlise

ölçülerinden daha ince ayırt edişler, sınıflandırışlar vardır. Hadis, mutlaka, son rivayet eden şahıstan ilk haberi veren sahabîye kadar en emin bağlantılarla zincirli olacaktır. Bu bağlantıların ismi senettir.

Onun, geride bıraktığı aşk, vecd, cehd, hamle, ölçü, usul, sistem ve titizlik o kadar büyük oldu ki, Dslâm âlimleri, imkânlar âleminin semasında, kehkeşandaki toz yıldızlara kadar nisbet ve kıyas hattı çekilmemiş hiçbir nok-.

430 431 ta bırakmadılar. Bugün de, en fazla, insaflı Garp âlimlerinin hayran olduğu bütün bir ölçü mimarîsi, O'ndan birkaç asır sonra hemen kuruldu. Büyük Dslâm âlimlerinin omuzlarında duran bu muhteşem mimarîye, bir zerrecik insaf sayesinde kâfir olarak da hayran kalmamak mümkün değildir. O hep O'nun soluğundan...

Hadîs toplayıcıları, ilmî usullerle yanyana, ahlâkî şartlara da o kadar dikkat ettiler ki, Mekke'yle Buhara arasındaki mesafeyi, tek hadîs telâkkisi için, icabında yaya yürüdüler; hadîsi bilen adamı /tarlasında buldular ve bir de baktılar ki, bu adam, nasılsa boşanmış atını tutmak için boş bir yem torbası kullanmakta... Atına boş yem torbasını gösterip onu kandırmaya çalışmakta...

Bu manzarayı görünce: — Ben, zaruretle de olsa, atını bile aldatandan hadîs telâkki etmem! Hadîs nakline ehliyet için insan ruhunda aradıkları doğruluk çilesinin derecesini görüyor musunuz? ALTI KDTAP

En ileri titizliğe rağmen bâtıl mezheplerin, Bizans ve menfî kutuplarıyle Fars ruhJu tahrifçi ve uydurmacıları, yahudi ve münafık sevk ve idaresinde, hadîs adına nice kalpazanlıklara yeltendi. Fakat büyük Dslâm (metodoji) si bunları çiğnedi, hadîslerin zayıflarını ayıkladı ve Peygamberin Kitabını bütünleştirmeyi bildi.

• Peygamberin Kitabını bütünleştiren en emin nakil çerçevesi «Kütüb-ü Sitte» Altı Kitap ismiyle anılan ve başlarında da Buharî ve Müslim gibiler bulunan kaynaklar...

• Bunlardan Buharî hadîsleri o kadar makbul ki, toplanışta sade Buharî

Hazretlerinin muazzam ilim ve ahlâ-

432 ki müessir olmakla kalmamış, onun ilim üstü büyük ruhi marifeti de ayrı ayrı her hadisi tahkike yol bulmuştur.

Buharî Hazretleri ömrü boyunca her birinin nimetini bir karınca gibi çetin maniler üzerinden atlayarak taşıdığı ve ruh yuvasına yığdığı hadislerin toplanması işindeki dev çapında, ilmîcehd-den sonra, her hadis için ayrı bir gusül abdesti aldı, murakabeye vardı ve işin tahkikatını Allah'ın

Sevgilisinden bizzat öğrendi. Her Hadîsi O'na danıştı, cevabını aldı ve sımsıkı perçinledi. Büyük ilim ve marifet elele...

Başka türlü olmazdı. hadIs hikmet!

Bütün Dslâm müessesesi kaynak olarak dört esasa dayanır: 1 — Kur'ân...

2 — Hadîs... 3 — Ümmetin toplu anlayışı... 4 — Fıkıhçıların kıyası...

Bunlardan ilk ikisi esas... Son ikisi de esasa var- için yol... Demek ki, Peygamberin Kitabı, Allah'ın Kitabından .sonra dinin ana temeli... Bütün dünya, bütün meseleleriyle, Peygamberin Kitabında...

• Hadîsler de, en sadık, en dürüst, vakur ve haysiyetli meallerle nakledilebllllr ve bir yıldızdan bir yıldıza çekmiş mahyalar halinde Insanbğa, muhtaç olduğu nuru pırıldatır.

Hac yollarında bir velî susuzluktan nefesi sönmek üzere bir köpek görüyor ve etrafındakilere haykırıyor:

433 — Yetmiş kere piyade hac sevabını bir içim suya kim satın ahr? Veüye bir içim su veriyorlar... 0 da bu suyu köpeğe içiriyor ve diyor: — Bir hadiste gördüm: Her bağrı yanana su ver-mek;e büyük ecr vardır. Dşte o hadîsin yüzü suyu hürme-tineaır kt...

Yetmiş kere piyade hac sevabını, bir hadîs emrinin hikmetine feda eden velî, o hikmeti belirtmekte ne ulvî!.

— 86 — Peygamberin Kitabından HAKDKAT VE EBEDÎ YENDLDK «— Yarabbi, eşyanın hakikatini bana olduğu gibi gösteril •— Hikmet mü'minin kaybolmuş malıdır, nerede bulsa alır.» <— Bir günü öbürüne eş geçen aldanmıştır.»

TOPLULUK VE BDRLDK «— Allah'ın eli topluluk üstünedir.» «— Mü'minier birbirine dayanan binalar...» «— Allah'ın en sevdiği sofra, üstünde çok ei bulunan...» 434

AHLÂK VE DYD - KÖTÜ «— Allah'ım, beni iyi ahlâka eriştir. Ona senden başkası hidayet edemez.» \ a— Dlim adına, Allah'tan korkmak, cahil adına da nefsiyle böbürlenmek yeter.» a— Mü'minin üstün olanı, ahlâkça üstün olan...»

• ' ' " ¦' «— Dhiâs

sahipleri büyük tehlikede...» • . «— Meddahların (Dalkavukların) yüzüne toprak saçınız!» «— Ayrılık yapanlar bizden değildir.» «— Zu/üm işleyenler bizden değildir.» «— Tatlı dil sadakadır.» «— Hasislikten beter illet yoktur.»

«¦— Kıskançlık, ateşin odunu kemirmesi gibi iyilikleri yer.» a— Halktan utanmayan Hak'tan utanmaz.» a— Borç dinde lekedir.» «— Misafir sevmeyende hayır olmaz.» «— Kendini alçaltanı Allah yükseltir.» «— Nedamet tövbedir.»

435 o— Tövbe eden günah işlememiş gibidir.» e— Affeden affediliri*

«— Sabır zaferdir.» «— Sabır ilk darbenin başındadır.» DEVLET VE CEMDYET

«— Bulunduğunuz hale görç idare edilirsiniz.» «— Hepiniz çobansınız ve hepiniz' sürünüzden mesulsünüz.» •

«— Ddaresi altındakilerin içine casuslar salan devlet büyüğü, halkı fesada uğratır.» «— Emîrin hediye alması felâket ve hâkimin rüşvet kabui etmesi küfür...»

e— Allah'ın en sevdiği cihad, zâlim emîre söylenen Hak kelimesi...»

«— Erkeklerin ölümü, kadınlara baş eğilince başlar.» «— Halkın en şerlisi, halk içinde şerli âlim...» «— Rüşvet alan da, veren de ateşte...»

«— Dşler ehil olmayanlara verilmeye başladı mı, kıyamet saatini beklemek lâzım...» •

«—- Bir gün gelecektir ki, din ve imanda sabır göstermek, avuç içinde korlu ateş tutmaya dönecek...»

436 HDKMET VE USUL «— Hikmetin, başı Allah korkusudur.» «— Allah'a inandım * de ve dosdoğru istikamet al.» \ ' ¦ •

«—Ahmaktan kaçınız!» ¦• ' ¦ «— Dnsanlarla, akıllarına göre konuşunuz!»

<— Dlmi, kitapla bağlayınız!» «— Büyüklerle oturunuz, âlimlerden sorunuz, hikmet sahipleriyle düşüp kalkınız!» •• «— Akılla rızıklanan kurtuldu.»

• «— Evleniniz, çoğalınız; ben kıyamet gününde ümmetimin çokluğu ile iftihar ederim.» «— Seyehot edin; sıhhat bulur, rızık bulursunuz!»

«— Yabancı kavmi taklit, ondan olmaktır!» «— Fetvayı müftüler verse de sen onu kalbine sor!» «— Allah, surete ve mala bakmaz, kalbe ve işe ba- kar.»

a— Ölümü temenni etmeyiniz!» • *

«— Hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünyaya, yarın ölecekmiş gibi âhirete çalışınız!» «— Allah'ın en sevdiği iş, az da olsa devamlısı...»

437 «— Mü'min gayretlidir; Allah ise en gayretli...» «— Din öğüttür.» DKTDSAT, TDCARET, DŞ, TEŞEBBÜS «— Dktisat eden muhtaç olmaz!» «—¦ Kanaat, tükenmez hazine...» «— Korkak tacir, mahrum;'cesur t«cir merzuk...» «— Sabah uykusu rızka engeldir.» «— Ahde vefa imandan...» «— Allah diyor ki, ben iki ortak arasında üçüncüyüm. Dşe hiyanet girdi mi, ben aradan çıkarım!» •

«— Sadık ve emin tacir, nebiler, sıddiklar ve şehid-terle birlikte...» «— Müslümanlar, şartlan üstündedir.»

HAK VE ADALET e— Komşusu açken karnını doyuran mü'min değil...» «—

Allah diyor ki, ben size iki zayıfın hakkını haram ettim: Öksüz ve kadın...» «— Cennet annelerin ayağı altında...»

«— Zayıfın, kuvvetlisinden hakkını alamadığı cemiyeti Allah takdis etmez.» 438

«—- Nefsin için sevdiğini halk için de sev!» «— Nâsın hayırlısı, nâsa faydalı olan...» NEFS VE ÇDLE «— Mücahit, Allah için nefsiyle savaşandır.»

«— Öfkede nefsini yenebilendir ki, kahramandır.» «— Zengin, maliyle değil, nefsiyle gani (ihtiyaçsız) olabilen...» ZEVK VE GÜZELLDK

t— Allah güzeldir ve güzelliği sever.» «— Dyiye ve doğruya ait bir şey isteyeceğiniz zaman güzellerden isteyiniz.» «— Kadınlar erkeklerin dilimleridir.» a— Kul sevdiğiyledir.»

«— Mescitlerinizi sade, şehirlerinizi de şerefli bina ediniz!..» Harabelerde oturmayın; böyle yerlerde oturanların kabirde oturanlardan farkı olmaz.» «— Güzellik, erkeğin lisanındadır.»

«— Ruhlar, karşılıklı askerler... zıd olanla çatışır.» Bir olanla anlaşır,

439 LÜTUF VE RAHMET c— Allah, rahmetim gazabımı geçti dedi.ı «— Allah divnr,ki, ben kuiymun zannı gibiyim; dilediği kadar zannedebilir.» (Umabilir, isteyebilir.)

SAYILAR BOYUNCA Her birinde namütenahilik, bu hikmetler, sayılar boyunco gider. '- Şimdi kâinata lütuf ve rahmet olarak gönderilen O'n-dan bir hadisin mânasını verelim de, bakalım O'na esir olmaktan büyük hürriyet ve hakikat kabul edecek misiniz:

»— Benden size bir hadîs nakledilir de o hadîs içinizi ocorta, ruhunuza şevk verirse benimdir; içinizi kapar ve ruhunuzu sıkarsa benim değildir.»

— 87 — Veda Haca O DEM KD Sû'e meali: <— O dem ki, Allah'ın nusretiyle fetih gerçekleşir... Sen de insanların dalga dalga Allah'ın dinine girdiğini görürsün .. Rabbini tenzih ve O'na hamd et... O'ndan mağfiret di'e... O, tövbeleri kabul edicidir.»

fethinden ve Dslâm dâvasının düzlüğe çıkışından sonra nazil olan «Nasr Sûresi» bir azîm, hikmet ve deic'et getirmiştir:

Cot> gibi mücellâ ve pürüzsüz bir düzlük üstünde bütün tetıhleriyle yükselen Dslâm... Dnsanlar dalga dalga,

440 Allah dimpin kapısına doğru akıyor... Suriye'den kıvrılıp Hicaz istikametine sapan «Gözyaşı Vadisi»nden gaçen ve Yemen'e doğru inen yollar ve bunların dal dal şubeleri üzerinde en ulvî tenzih şivesiyle Allah demiyen kimse kalmamış... Son döküntüler, baş kaldırmalar, mukavemetler de yerle bir... Peygamber Beldesi yönünda insanları arkalarından iten büyük rüzgâr... Allah, bu hale karşı. Resulüne:

— Artık bütün işin beni tenzih etmek, bana hamdet-mek, benden mağrifet dilemektir. Ben tövbeleri kabul ediciyim.:.

Demekte... Bu ihtarda, Allah Resulünün, vazifesini tamamladığına dair gizli bir işaret mi var yoksa?.. ©

Her kemalde zeval, her tamamda noksan belirir. Bu işaret, artık dönüş ve gidiş saatinin hazin hazin çalmaya başladığını gösterir.

Muazzam Peygamberlik vazifesinin kemal ifadesi ise zeval rengine bulanmayacağına göre, Allah'ın onu tamamlayışından, tamam edişinden, o işin artık tam oluşundan ne mâna çıkarılabilir?

Olsa olsa, o azîm iş sahibinin, artık bu dünyada işi kalmadığı mânası... — Tamamladın; insanoğlunun en üstün başarısını tamamladın! Artık durma! Sonsuzluğa kavuş!

• Hazret-i Ömer, arkadaşlarına «Nasr Sûresi»nden ne anladıklarını sordu. Herkes ayrı bir mâna açtı. O zamanlar henüz çocuk olduğu için fikir yürütmekten çekinen Dbn-i Abbas, kendisine de sorulunca dedi:

— Bana kalırsa bu Sûre, Allah Resulünün dünyadan ayrılmak üzere olduğunu hissettiriyor. Mağfiret niyazına emir bunu gösterir.

Dbn-i Abbas, dudaklarında «Nas Sûresi», kuytularda ağlıyor.

441 H Allah'ın Resulü geldiler: — Niçin ağlıyorsun, ey amcamın oğlu? — Bu sûrede, sizin fâni âleme veda saatinizin yaklaştığından b>r işaret gördüm. — Evet, gördüğün gibi...

• Dşareti bütün hikmetiyie en derin gören ve anlayan, Kâinatın Efendisi... Onuncu yılın bellibaşlı gününde yerine getirilmek üzere, hac kararını veriyorlar. HAC

Haber her tarafı çalkaladı: — Allah'ın Resulü bu sene haccedecek... ®

Allah'ın Resulüne katılacaklar dalga dalga, Medine yollarında... «— O dem ki, insanlar, dalga dalga...» Yıkandılar, ihrama girdiler ve öğle namazından sonra Medine'den hareket ettiler.

• Allah'ın Resulü, Kabe Hareminin sınırı olan «Zülhu-leyfe» ye geceleyin vardılar. Geceyi orada geçirdiler, sabahı orada tekrar yıkandılar, dirayet ve zerafet timsali Hazret-i Âyişe'nin elleriyle kokulandılar. Dki rekât namaz kıldılar, ihrama girdiler ve Kusvâ isimli develerine binip ilerlediler. . ' . • .

Hitap: «— Lebbeyk, Allah'ım, lebbeyk!.. Şerikin yoktur Allah'ım, lebbeyk! Hamd sana, nimet senin, mülk senin... Şeriksizlik sana mahsus...»

• Etraflarında, yüz bine yakın sahabîler halkası... Bütün dünya ayağa kalkmış gibi... Hazret-i Ali de Yemen dönüşü Mekke'ye gelip sahabîlere katıldı. Her taraftan akan akana... 442

Ulah'ın Resulü: k— Lebbeyk!» Dedikçe her göğüsten aynı nida fışkırıyor ve bütün feza, Allah'a yükselen bu sesin ağı içinde sımsıkı zapte-dildiğini hissediyor:

«— Lebbeyk, lebbeyk!» Câbir Hazretleri:

«— O ân gözlerimi kaldırıp yokuş yukarı bakınca kendimi uçsuz bucaksız bir insan ormanında sandım.» Hani dört kişiydiler, sonra kırk oldular; derken?..

• Medine'yle Mekke arasında bir ay süren yolculuktan sonra, Zilhiccenin dördüncü günü, Bânî Şeybe kapısından Mukaddes Belde'ye girdiler.

© Yollarda Haşimoğullarının gençleri, çocukları, çılgın bir sevinç içinde gidip geliyor, zıplayıp oynuyor.

• Allah'ın Resulü, çocukları devesine alıyor, kimini önüne, kimini arkasına bindiriyor. •

Kabe uzaktan görününce:

a— Yarabbi, şan ve şeref senin Evinindir.» Buyurdular ve Kabe'yi tavaf ettiler.

Mukaddes dudaklarında: a— Dbrahim'in makamını salât yeri edinenler...» Mealindeki âyet...

Ve Kabe'ye bakıp dediler: «-— Allah'tan başka ilâh yok... Bir ve şeriksiz... Mülk O'nun, hamd O'na... Yaşatan O, öldüren O, her şeye kaadir olan O... Allah'tan başka ilâh yok... Vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, küfür hiziplerini bozguna uğrattı.»

Hac merasimini bütün hususiyetleriyle yerine getirdiler, ölçülendirdiler, esaslandırdılar. 443

Arafat'ta durdular: «— Burada, babanız Dbrahim'in size miras bıraktığı yerde durunuz!» Emrini verdiler. Orada bir gölgelikte dinlendiler. Zeval vakti develeri Kusvâ'ya binip Arafat meydanına ilerlediler.

Ve orada, develerinin sırtından, yüzbin müslümana, büyük hutbelerini irad ettiler. — 88 —

•i. Sonsuzluğa Sesleniş BÜYÜK HUTBE Büyük... Bu sıfattan başım dertte... Hangi büyük?.. Dçice namütenahi büyük ve sonra her büyüğü çemberine alan en büyük, mutlak büyüklük dairesi... Allah en büyük... Fakat insan ve idrâk ne küçük!.. Ne büyükken ne küçük! Bir kovaya göre umman, ancak onu taşıracak kadar büyük... Gerisi, kovanın etrafından akıp gidecek olduktan sonra...

• Allah Resulünün Veda Haccındaki hutbesini, «Büyük» mefhumunun en erişilmezine mahsus bir haşyet telâkkisi içinde dinlemek lâzım...

• Tam sırası, tertibi, ânı ânına akışı malûm olmayan büyük hutbe, Dslâm hikmet ve ahlâkının, kaidesi yerde ve zirvesi Arşta bir âbidesi; Allah dininin bütün bir muhasebesi, hulâsası ve son

çerçevelendirilişi... Kelâm, bu hutbede, ebediyeti tarayan hikmet pro-fektörünün nihaî uzanışını kaydeder. Tek izahsız, tefsirsiz, parça parça dinleyiniz ve sonra kalbinizle yalnız kalınız!

444 Kusvâ isimli devesinde O... Etraflarında yüz binlik sıkışık halka... Hitap ediyorlar... Bütün nazarlar O'nda...

Kulaklar ebediyeti süzen birer huni... Her yüz adımda bir sahabî sözleri tekrarlıyor. •

Hitap: «— Küfür ve cahiliyet çığnna ait her şeyi çiğniyorum!» •

Hitap: a— Ne Arab'ın Acem'e, ne Acem'in Arab'a üstünlüğü var... Bunların hepsi insanoğlu... Dnsan Dse topraktan...»

• Hitap: a— Her müslüman, öbürünün kardeşidir.» •

Hitap:

a— Kölelere de yediğimizden yedirmeli, giydiğimizden giydirmeliyiz.» Hitap:

a— Cahiliyete ait kan dâvalan kökünden kaldınlmış-tır. Dlk kaldırılan, Haris oğlunun davasıdır...» Peygamberin amca oğluna ait kan dâvası...

• Hitap: «— Cahiliyete ait ribâ, faizcilik kaldırılmıştır. Dlk kaldırılan Abdülmuttalib oğlu Abbas'ın ribâsı ..» Peygamberin amcasına ait faiz...

• Hitap: «*- Kadın bahsinde Allah'tan korkun!. Sizin onlar üzerinde hakkını^ var, onlann da sizin üstünde haklan...»

445 Hitap: «— Artık kanlarınız ve mallarınız birbirinize haramdır. Bugün nasıl muhterem bir günse, bu ay nasıl muhterem bir aysa, bu belde nasıl muhterem bir beldeyse öyle...»

Hitap: «— Size, sımsıkı sarıldıkça asla delâlete düşmeyeceğiniz Ailah'ın kitabını bırakıyorum!.» • . ¦¦ ¦ ¦ - .

Hitap: -i «— Allah her hakkı sahibine verdi. Vârisler için, ayrıca öğüde lüzum yok.» Hitap:

«— Çocuk kimin yatağında doğmuşsa, onundur. Zâ-nilerin hakkı taştır. Bunların hesabını Allah görecektir.»

Hitap: <•:— Kadının kocasının malından, izinsiz başkalanna bir şey vermesi doğru değildir. Borç, eda olunur. Ariyeî alman geri verilir. Hediye, hediyeye karşılık görür. Başkasına tekeffül olan,

kefaletinin sorumluluğunu üzerine alır.» • Hitap:

«— Ey insanlar! Mübalâğa ve ifrattan sakının! Sizden evvelkilerin helak olmalarına, ifratları ve hududu taşırmaları sebep ordu.»

Hitap: «— Hac usulünü de benden öğreniniz!.. Bilmiyorum bundan böyle bir daha hac edebilir miyim?» 446

Hitap: «—Sizi irşad edecek insan kesik burunlu bir zenci de olsa ona itaat ediniz!» •

\ Ve hitap: | «— Dşte zaman, devrini tekrarlıya tekrarlıya, Allah'ın yeri ve göğü yarattığı ilk ândaki çıkış noktasına döndü.»

Âlemde hiçbir kelâm, bu irtifaa çıkmadı ve hiçbir dekor, gerisinde, «artık zaman bitmiştir!» der gibi topyekûn zaman ve mekân güneşinin guruba hazırlandığı Arafat meydanındaki sahne kadar çarpıcı olmadı.

Dslâmın bizzat ruh ve hikmetini getiren Ezellerin ve Ebedlerin Resulü, o ruh ve hikmete bağlı muazzam ide-olccya ağının da örgü esasını, (senfonik) çizgilerle, namütenahi gözyaşı buhranından geçmiş kelimeler içinden veriyordu.

Dşte', varılmaz olan, o eda, verilemez olan da bu!.. EN ACIKLI ÂN

Gözlerini saflar üzerinde gezdirip sordular: «— Sîze benden sual edecekler: Ne diyeceksiniz?» — Allah'ın emirlerini bildirdi; risâlet vazifesini yaptı diyeceğiz.

Mukaddes gözleri semaya doğru kaydı. Sağ ellerinin şehadet parmağını üç kere kaldırıp indirdiler: «— Şahit ol Yarab, şahit ol Yarab, şahit ol Yarab!»

• Birdenbire Allah'ın Sevgilisinde Dlâhî raşe... Omuzlarında bütün derinliğiyle gök, alınlarında yıldız yıldız ter...

Vahiy gelmiştir. . Âyet meali: <c— Bugün dininizi ikmal ettim. Verdiğim nimeti tamamladım ve din olarak Dslâmdan razı oldum.»

447 ladı. Hazret-i Ebu Bekr, âyeti duyar duymaz her şeyi an- Gözler Kurtarıcılar Kurtarıcısında, bütün dünya, hayatının en acıklı demini yaşıyor. Tamamlanan nimetin mânasını derinden derine sezdi ve kemale eren oluşun arkasından gelecek hâdiseyi gördü:

Allah, pek yakında, Sevgilisini ebediyet âlemine davet edecektir. Ve ağladı.

Dkindi zamanı zeval güneşinin; kaydığı ufukların önünde yüz bin kurtulmuş ve kurtarıcılık vazifesini üzerine almış insan...

Bilâl gür ve yanık sesiyle ezan okudu; ve öğleyle ikindi namazları, orada ve bir arada kılındı. __•

Akşam, Zeyd'in oğlu Usame'yi develerinin sırtına almış, Arafat'tan iniyorlar. Müslümanlar, heyecan içinde, kaynar su gibi fıkırdıyor.

Allah'ın Sevgilisi, yavaş yavaş ilerliyorlar ve etrafa: «— Sükûnet bulun, diyorlar; ey insanlar, sükûnet bulun.»

AVDET Ertesi sabah, amcalarının oğlu ile, develerine binip (Müzdelife) den hareket ettiler. Aynı insan akını dalga dalga eteklerinde...

Soran sorana, karşılık alan alana... Buyurdular:

«— Şeytan artık bu şehirde insanları kendisine tapındırmak ümidini kaybetti. Fakat ufak tefek işlerde sizi kendisine uydurmaya çalışacaktır.»

448 Buyurdular: «— Rabbinize ibadet ediniz, beş vakit namazınızı lalınız, oruç ayını bırakmayınız, emirlere uyunuz, Cennet sizindir.»

/Buyurdular: ' «—Bildirdim mi?» — Evet ey Allah'ın Resulü... Gözleri yükseklere döndü: «— Şahit ol, Yarab!»

Ve sonra halka baktılar: «— Burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsin...» Kurbanlar kesildi. Saçlarından bir kısmını kestirip yakınlarına dağıttılar. Zemzem'den su içtiler. Adım Başında hutbe ve nasihat... Mekke'de dokuz gün kaldıktan sonra yola çıktılar.

Yolda sahabîlerini çevreleyip: «— Ben sadece bir insanım; dediler; yakında Allah'ın Meleği gelecek, beni davet edecek. Ben de gideceğim... Size iki şey bırakıyorum: Biri Allah'ın Kitabı... Nur ve hidayet onda... Öbürü de evimin mensupları... Onları koryyunuz ve her işde daima Allah'ı hatırlayınız!»

Güneş doğarken Medine'ye giriyorlar. Tekbir getiriyorlar Allah'ı zikir, tenzih ve O'na hamd ediyorlar ve sözlerini tamamlıyorlar

«— Dönüyoruz... Tövbe ettik, ibadet ettik, secde ettik, şükrettik... Allah vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, küfür hiziplerini bozguna uğrattı.»

Güneş doğarken Peygamber Beldesine giriyorlar. 449

— 89— Bütün kapılar kapansın EMDR

Allah'ın verdiği emir üzerindeler... Gece gündüz, tes--bih, tenzih, istiğfar... • i. ¦ Mâriye'den doğan erkek çocukları Dbrahim öldü; v©

Derin ve Dnce Fâtrma'dan başka hayatta evlâtları kalmadı. •

Her sene Ramazan ayında itikâflar on gün, o sene yirmi gün... •

Her Ramazan ayında Kur'ân'ı Allah'ın Resulüne tekrar etiren Cebrail, bu defa vazifelerini üstüste iki kere yerine getirdi. Dki kere dikkatten geçirilen ve sımsıkı perçinlenen Kur'ân...

• Arada Yemâme ve Yemen taraflarında iki sahte peygamber; bunların çıkardığı ihtilâl ve verilen tedip emirleri...

Bunların, Ebu Bekr devrinde köküne kibrit suyu dökülecektir. •

Uhud şehitlerinin mezarlarını ziyaret ettiler. Onlarla ölmüşken ölmeyenlerle, hayattakiler tarzında halleştiler.

Peşinden müsümanlara hitab ettiler: t— Ben sizin önünüzden giden fert (Kafilenin önünden gidip su işini nizamlayan insan) yerindeyim. Buluşma noktamız Kevser Havuzu... Ben şimdi buradan, bu noktadan Havuzu görüyorum... Bana dünya hazinelerinin

anahtarTari verildi. Benden sonra şirke sapacağınızdan korkmuyorum. Korktuğum o ki, sizden evvelkiler gibi dünyayı sevip birbirinizi kırmayasımz...»

• Sahabüer seziyor ki, doğup batan güneşin hic değişmeyen ışığında gizli bir şey soluyor. ^Teşbih: «—Allah'ım; seni teşbih ederim. Sana hamdederim, sana tövbe ederim.»

Zevcelerinden Ümm-ü Seleme Hazretleri, Allah Resulünün son devrede yalnız,

teşbih, tenzrh, hamd ve tövbeyle meşgul olduklarını söylüyor:

— Dururken, yürürken, otururken, kalkarken, giderken, gelirken hep aynı iş... Rum illerine Şam'ın Belka taraflarına bir ordu tertiplemek emri verilmiştir. Kumandaya da şehit babanın aynı sahada intikamını almaya memur, delikanlı oğlu Üsa-me lâyık...

«— Babanın şehit olduğu yere git ve düşmanı atlarınıza çiğnet!» Ebu Bekr, Ömer, Sait ve Ebu Übeyde gibi büyükler hep sefere memur... Rebiülevvel ayına bir veya onbir gün kala verilen bu emir, Peygamberler Peygamberinin rahatsızlıkları içinde; rahatsızlıklarının başlangıcı içinde...

Daimî teşbih, tenzih, istiğfar... Onbirinci Yıl Safer ayının üçüncü çarşambasında gece Bakiy mezarlığına gidip oradan Meymune Hazretlerinin evine döndüler.

Hafif bir kırıklık ve baş ağrısı... Allah'ın Resulü, rahatsızlıklarının ilk beş gününü, yâni çarşambadan pazartesine kadar birinci safhasını Haz-ret-i Âyişe'den başka muhtelif zevcelerinin yanında ge-

450 451 çirdiler. Pazartesi günü, kendilerini öbür pazartesiye kadar takip edecek olan rahatsızlıkları derinleşince, zaten günü gelen Hazret-i Âyişe'nin hücresine çekilmek üzere zevcelerinden izin

istediler. Hazret-i Ali ile Hazret-i Abbas kollarına girdi: Allah'ın Sevgilisini, sevgili zevceleri Âyişe'nin hücresine götürdüler.

Sahabîler, doğup batan güneşin rengini büsbütün uçuk görüyor. BÜTÜN KAPILAR KAPANSIN, YALNIZ...

Üzerlerinde ağır bir halsizlik, yine en yakınlarından iki sahabînin kolunda. Mescide geldiler, minbere çıktılar:

«Allah, kullarından birini, dünya ile kendi yakınlığı arasında serbest bıraktı; kul da Allah'ı seçti.» Ebu Bekr ağlıyor:

— Anam, babam, her şeyim sana feda olsun, ey Allah'ın Resulü... Sahabîler haşyet ve dehşetle birbirine bakışırken, Allah'ın Sevgilisi devam ettiler: «— Sohbetiyle, sevgisiyle, malıyla, canıyla bana insanlar içinde en büyük yardımcı Ebu Bekr oldu. Eğer dünyadan bir dost seçmek gerekseydi, Ebu Bekr'den başkasını bulamazdım. Fakat onunla aramdaki, sadece Dslâm kardeşliğidir.»

Ve heybetler içinde ilâve buyurdular: «— Bugünden sonra Mescide açılan kapıların hepsi kapansın, yalnız Ebu Bekr'inki açık kalsın!» Son emanet de Ebu Bekr'e verilmiş oluyordu.

• «— Ey nâs! Kimin arkasına vurdumsa, işte arkam, gelip vursun! Kimin benden alacağı varsa işte malım, gelip alsın!»

Öğle namazı kılındıktan sonra yine minbere çıkıp a', nı sözü tekrarladılar: - «— Dşte arkam, işte malım.»

452 Üç dirhem alacak iddia eden biri çıktı. Hemen ödediler.
^Arap\Yarımadasında tek müşrik bırakılmamasını ve elçilere saygı gösterilmesini emir buyurdular. «—Allah'a ısmarladık...»

Ve Hazret-i Âyişe'nin hücresine döndüler. — 90 —

Şehid Peygamber HALLER

Baş ağrısı ve yüksek ateş... Ateşleri o kadar yükseliyor ki, bir leğenin içine oturup başlarından yedi güğüm dolusu su döktürüyorlar.

• • Soğuk su banyolariyle ancak bir müddet rahat edebiliyorlar. Üzerlerindeki havluya elini değdiren: — Ey Allah'ın Resulü, ne garip, ne yüksek hararetin var...

Diyor ve şu karşılığı alıyor: «— Biz böyleyiz. Bizim üzerimizde belâ şiddetli olur. Ecrimiz de ona göre...» Hadîs meali:

«— Belânın en büyüğü nebilere, sonra velîlere, daha sonra derece derece Allah'a yakın olanlara isabet eder.»

Yanıbaşlarında bir kap su... Hararetten kavrulan mübarek ellerini ikide bir suya sokuyorlar ve yüzlerini siliyorlar.

, Mukaddes dudakları kıpırdıyor: «— Allah'ım; ölüm ânında sekeratımı kolaylaştıri» 453

Buyuruyorlar: <— Haybefde birkaç yıl evvel yediğim zehirli etin acısını, bütün yakıcılığiyle içimde duyuyorum. Acısından kalb damarım kopuyor.»

Dbn-i Mesud: «— Allah'ın Resulü, Hayber'de yediği zehirli etin tesiriyle şehid gitti.» •

Sahabîler, sokakta, evde, bilhassa Mescidin etrafında, başbaşa ve uçuk benizli...

Sahabîler, iki büklüm düşünmekte... Hüngür hüngür ağlayanları da var.

Ebu Bekr ve Abbas, Ensardan bir çocuğun ağlaştığı-nı gördüler: — Niçin ağlıyorsunuz?

— Allah Resulünün bizimle meclislerini düşünüyor ve ağlıyoruz. YDNE MDNBERDE

Allah'ın Resulü, sahabîlerinin haberini alınca, biraz su dökünüp hafiflik hissettikten sonra kalktılar. Dki yardımcının ortasında Mescide gittiler. Minberin i!k basa-maklarındalâr... Başlarında bir

tülbent... Allah'a hamd ve tane tane hitap: «— Ey insanlar, bana denildi ki, siz, Peygamberinizin öleceğinden korkuyormuşsunuz... Benden evvelkilerden biri kaldı mı ki, ben kalayım? Biliniz ki, ben Rabbime gidiyorum. Siz de O'na gideceksiniz.»

Hitap: «— Sizi, muhacirlere hürmet göstermeye ve onları aziz tutmaya davet ederim.» 454

Hitap: «—Sizden, Ensara riayet göstermenizi ve onlan aziz tutmanızı isterim.! Hitap:

«— Allah kimsenin acelesiyle acele etmez. Ona galip gelmek isteyen, mağlûp olur.» Hitap:

«— Benimle Kevser Havuzunun başında buluşmak isteyen, elini ve dilini kötülükten sakınsın...» Hitap:

«— Ey insanlar! Bilin ki, günah, Allah'ın nimetlerini döndürür. Doğru yolda olan halkın, idarecileri de doğru olur. Dsyanda olanların idarecileri ise zulümde olur.»

Ve o güne kadar, her ezan sesinde yataklarından çıkıp namaz kıldıkları ve yine hücrelerine döndükleri Mescitten zahirî olan cismanî imamet vazifelerine bir daha avdet etmemek üzere çıktılar.

YATAKLARINDA Emir:

«— Ebu Bekr'e haber verin namazı o kıldırsın!» Âyişe yalvardı:

«— Babam çok rikkatli insan. Âyetleri okurken hıçkırıklar içinde kalıyor.» «— Ebu Bekr'e haber verin namazı o kıldırsın!»

— Fakat ey Allah'ın Resulü... Emir, aynen, üçüncü defa tekrar edildi. Ebu Bekr, Peygamber Mescidinde imam mevkiinde. Hazret-i Âyişe, baş uçlarında... Allah'ın Sevgilisine Kur'ân'ın tesirli sûrelerinden okuyup üflüyor ve Allah Re-

455 sülünün ellerini alıp onlarla mübarek başını meshediyor. Tebessüm ediyorlar. Hazret-i Âyişe:

«— Kardeşim Abdullah hizmete geldi. Allah'ın Resulü, göğsüme dayanmış, dinleniyordu. Abdullah'ın elinde, taze bir misvak... Allah'ın Resulü misvake baktılar. Misvaki alıp yumuşattım ve kendilerine verdim. Dişlerini mısvaklediler O günedek, bu kadar güzel, bu kadar zarif diş

oğduklarını hatırlamıyorum.» • "i../-Birdenbire hatırlarına geldi: «— Hepsi yedi altınımız olacak... Sadaka edin!» Ve bayıldılar.

Ayılınca altınları isteyip fakirlere gönderdiler. •

En yakınları başuçlarında, bütün Medine ağlıyor. •

Sık sık bayılıyorlar. Bu hali görenler, kendilerine göre bir hastalık teşhisi koydu ve iyi geleceğini sandıkları ilâcı Allah Resulünün ağzına döktüler.

Baygınlıkları geçince ilâçtan o kadar tiksindiler ki, evde bulunup da «O ilâçtan bana vermeyin!» emrini dinlemeyen herkese ondan tattırdılar.

Başları, Hazret-i Âyişe'nin göğsüne, dipsiz semaya bakıyorlar. — 91 —

«Babana Sen Acı Bugün» KALEM KIRTAS HADDSESD Bir aralık bir emir verdiler: «— Benden sonra delâlete düşmemeniz için size bir şeyler yazdı ray ı m...» 456

Ve kalem kırtas getirmesini istediler. Dalgın, yatıyorlar. Huzurlarında ev halkı ve büyüklerinden birkaç sa-habî... Bazıları fısıldadı:

— Allah'ın Resulü, rahatsızlıklarının tesiri altında... Bize Allah'ın Kitabı yeter... Ayrıca emre lüzum var mı?

Yine bazıları dedi: — Muhakkak istediklerini yerine getirelim... Yazdırsınlar... Arzularının dışına çıkmıyalım... Bir hikmet vardır.

Fısıltılar uzadı ve ânın nezaketi örselenir gibi oldu. —• Hiç değilse soralım, dediler, acaba emirlerini dalgınlık halinde mi verdiler?. Başuçlarma yaklaştılar.

«— Beni halime bırakınız. Şimdi bulunduğum mevki, beni çağırdığınız yerden daha hayırlı...» 9

Dleride bu, Allah Resulünün istediğini yerine getirmemiş olmak meselesi büyütülecek, ve Peygamber Evinin mensuplariyle başkaları arasında çekişmelere âlet edilecek...

• Şu sözü: «— Bize Allah'ın Kitabı yeter!» Sözünü Hazret-i Ömer'e atfediyorlar. O anda Ömer'in ümmetçe takat getirilmiyecek bir emir çıkmasından çekindiğini söylüyorlar. Zira Peygamber emri hemen nasiar manzumesinin içine girivererecekti. Son dakikada Allah Resulünün susmalarını da Ömer'i tasdik mânasına alıyorlar. Yazdırmak istedikleri şey bir sır olarak kaldı. Esrar

Allah'ın... DIŞARIDA MANZARA Peygamber Mescidinin etrafında küme küme şaha- bı ve ordu hazırlığı...

457 Herkes ve her şey düşünüyor; demircinin havada çekici ve askerin elinde mızrağı düşünüyor. Hastalıklarının başında, tertiplenmesini emrettikleri ve Garp dünyasına yönelttikleri ordu, bütün gönüllere hâkim sabit fikir baskısını hissettirmemek istercesine hazırlanıyor. Medine dışındaki ordugâh arı kovanı. Mızraklar çatılmış, kılıçlar bileniyor, yaylar geriliyor, safkanlar kiş-niyor. Fakat bu faaliyet, o sabit fikrin sükûtî çığlığınıbas-tıramıyor.

Başlarında Allah Resulünün sevgisiyle bahtiyar, genç kumandan Üsâme... *„ •

Mescitte son hitabelerini verirken ondan da bahsetmişlerdi:

«— Üsame'yi başbuğ seçtiğim için sözler dönüyor-muş. Bu ne demektir? Daha evvel babası Zeyd'i de emirliğe tâyin ettiğim zaman aynı sözler oldu. Yemin ederim ki, Zeyd ernîrîiğe lâyıktır; oğlu da lâyık... Onlar benim en sevdiklerimden... Üsame'ye saygı gösteriniz!»

Bütün Medine susuyor ve düşünüyor... Dallar sarkık, başlar sarkık; güneş kopacak gibi sarkık, her şey susuyor ve düşünüyor...

HÜCRENDN DÇD Derin ve Dnce Fâtıma'yı en derin ve ince hisle sevdikleri mübarek kızlarını istediler. Fâtıma, rahatsızlığın ilk gününden beri sakin bir ha-yaJ gibi gidip geliyor, köşelerde bekliyor, kuytularda düşünüyor ve hiç konuşmuyor.

Fâtıma'yı yanlarına çektiler, yaklaşmasını, kulaklarını dudaklarına kadar yaklaştırmasını işaret ettiler. Fâtıma başını, Allah Sevgilisinin dudaklarına kadar indirdi. Bir fısıltı... Fâtıma'nın yüzünde tırmık tırmık acı. Bir daha kendilerine doğru çektiler ve yine yavaşçacık bir şey-

458 ler söylediler. Bu defa Fâtıma'nın yüzünde derin bir rahatlık, huzur, saadet... Evvelâ: N— Ben ölmek üzereyim...

Demişler... Sonra da: —\- Bana ilk kavuşacak sensin! duyurmuşlar...

Altı ay sonra, en genç çağında babasına, Allah'ın Sevgilisine kavuşacak olan Derin ve Dnce Fâtıma...

Dalgın yatıyorlar. Genç Başbuğ Üsâme geldi. Başuç-larına yaklaştı. Gördüler. Üsâme'ye bir şey söylemediler. Fakat mukaddes ellerini yükseğe kaldırıp durdular, sonra Üsâme'nin üzerine sürdüler. Ona dua ettikleri anlaşıldı.

Garp dünyasına yöneltilen ordunun Genç Başbuğu Usâme'ye sessizce dua ettikleri gün pazardır; ve artık bu ayrılıklar, eksiklikler ve fânilikler dünyasında bir günleri daha kalmıştır..

PAZARTESD Güneşin ışık verme vazifesini kaybetmeksizin simsiyah kesileceği günün sabahı, şafak vakti, hücrelerindeki pencerenin perdesini aralayıp sabah namazındaki saha-bîlerine bir göz attılar. Herkes Ebu Bekr'in arkasında, en mahzun vecd içinde... Derinden derinden tekbir sesleri... Tebessüm buyurdular.

Sahabîlerde âni bir dalgalanma... Namaz bozulur gibi oldu.

Elleriyle demek istediler: — Yerlerinizde kalın! Namazınızı tamamlayın! Ve perdeyi kapadılar.

• Sahabîler mukaddes yüzü son olarak görüyor. Mukaddes yüz, kanın çekilmesinden müthiş bir beyazlık içinde...

459 O sabah kendiferini gayet iyi hissettiler. O kadar ki, perdelerini aralayıp baktıktan biraz sonra mescide geldiler.

Farz başlamıştır. Saflar imama bağlı... Dlerlediler.

Geleni sezen Ebu Bekr, yerini Dnsanlığın Dmamına bırakmak istedi. Yine hafif bir işaret:

— Yerinde kal ve devam et! Ebu Bekr'in yanında durdular. Sahabîler Ebu Bekr'e uymakta berdevam... Ebu Bekr de O'naijydu. Namaz, içlerinde Kâinatın Efendisi, Ebu Bekr'in arkasında kılındı.

Sahabîier, namaz içinde heyecanlarından edep ölçüsünü güç muhafaza ediyorlar... Namazdan sonra en yakıcı ümidin verdiği kaynaşma...

Çehreler soruyor: — Yoksa Allah'ın Resulü tamamiyle şifaya mı erdiler? Daima mütebessim, yakınlarının kolunda odalarına dönüyorlar. Genç Başbuğ Üsâme yine geldi. O'na derin gözlerle bakıp dediler: «— Artık, Allah'ın bereketiyle git!..» ¦

• Birden ağırlaşıyorlar. Elleri suda, boyuna yüzlerini siliyor. Fâtıma, Dnsanlığın Tacı babasına sokuldu. Baba ve kız gözgöze... Dünyanın en hisli-sözünü söylediler: «— Üzülme kızım; babana bu günden başka acı yok!»

Pazartesi günü Dünya'ya geldiler, pazartesi nübüv- 460

vete erdiler, pazartesi günü hicret ettiler, pazartesi günü Medine'ye vardılar; ve işte Dünya'ya geldikleri oyda, pazartesi günü, hakikî hayata geçiyorlar.

Altmışüç yaşındalar... Ebu Bekr, Ömer ve Ali de aynı yaşta ölüm döşeğine uzanacaklar... Şu^aat, gün, hafta, ay hesabı ne hazin!.. Hepsi bir ân içinde gelip geçiyor ve dünya tek ân üzerinde duruyor, içinde bütün zamanı, mekânı ve hareketi eriten başsız ve sonsuz ân, ebediyet!.. Vatanımız sensin!..

Zaman, zaman ve mekânın uğrunda yaratıldığı Peygamber için bile saatini çalıyor. Allah'ın emri... 92

Allah Flayy ve Lâyemut ER'REFDK - ÜL - ÂLÂ Rebiülevvelin biri veya on-ikisi... Pazartesi... Hastalıklarının onüçüncü günü... Akşam oimakta...

Bütün Medine bir garip uğultu içinde... Giden, gelen... Kimse nereye gittiğini, ne ettiğini bilmiyor... Kuşların bile uçuşlarında bir istikamet şaşkınlığı var.,.

e Allah'ın Sevgilisinde ölüm alâmetleri başlamıştır. Üsâme'nin ordugâhı karmakarışık... Askerler, bölük bölük Medine'ye akıyorlar. Üsâme, atını eyerlerken, annesi çığlık çığlık bağırdı:

— Nereye gidiyorsun? Hangi işe hazırlanıyorsun? Allah'ın Resulü vefat etmek üzere!.. 461

Ösâme, eyer kolanının iplerini bıraktı. Aklını oynatacak gibi... Bütün Medine bir garip uğultu içinde...

Güneş, ufkun arkasına, bütün ufukların arkasına kaçıp bir daha çıkmamak

isteyebilirdi. Fakat çıkacak ve zamanı o günden sonra da sadakatle saymakta devam edecektir. Allah'ın emri... •

Gaye-Dnsan ve Ufuk Peygamberin başı, dirayet ve zarafet timsali Âyişe'nin göğsünde... Hücre loş... Güneş batmak üzere...

Allah'ın emri... Varlığın batmasına, mesafenin yanmasına, boşluğun çökmesine, ademle vücudun birbirini yutmasına o dem, sadece Allah'ın emri mâni...

• Cebrail ile Azrail kapıdalar... Cebrail, Ölüm Meleğinin, içeriye girmek ve Allah'ın emrini yerine getirmek için izin istediğini bildirdi.

Mukaddes başları Âyişe'nin göğsünde, gözlerini aç-, tılar, tavana diktiler, şahadet parmaklarını kaldırdılar ve altı hece...

«— Er'Refik-ül-Alâ...» Ve mukaddes başları, Âyişe'nin göğsünde hareketsiz •kaldı. Vahidi:

—¦ Dlk sözleri «Allahü Ekber», son sözleri «Er'Refik-ül-Âlâ...»

Er'Refik-üI-Âlâ: Yüce Dost...

KDM ALLAH'A TAPIYORSA Peygamber evinde ufak bir haykırış... Koşuştular. 462

Ebu Bekr bir ân için evine kadar uzanmıştır. Haberi Ömer, Osman, Ali taş gibi donmuş ne elleri oynuyor, ne dilleri... Abdullah bin Enis o türlü çarpıldı ki alıp yatağına götürdüler. Bir daha kalkamadı.

• Dik beyin yırtıcı sayha: ^.—««^~ Kim Allah'ın Resulü öldü, derse, paramparça ederim!» Bu sözü Ömer söylüyor. Kılıcını çekmiş, selim akıl mümessili büyük Ömer koparıyor bu sayhayı... Hâl ve keyfiyet, bu...

Herkesten yufkc. fakat herkesten kuvvetli ve derin Ebu Bekr yetişti. Kalabalığı yardı, hücreye girdi, yatağa yaklaştı, mukaddes başın üstündeki örtüyü kaldırdı, diz çöktü. Allah'ın Resulünün bembeyaz yüzünü eğilip öptü; ve yaş, gözlerinden akmadan uçup gitmiş, deli gibi bakanlara döndü:

«— Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Peygamber öldü.» Sonra, âlemlerin, yüzüsuyu hürmetine yarattığı o yüze baktı:

«— Hayatında ne güzeldin, ölümünde ne güzelsin!» Devam etti:

«— Öldün... Dkinci defa ölmeyeceksin!..» Ömer gerilerde:

«— Vallahi Peygamber ölmedi: Peygamber ölmedi!» Diye kendi kendisiyle konuşuyordu.

Ebu Bekr Ömer'e yöneldi. En derin rikkat ve yumuşaklık, en keskin ceiâlet ve sertliğe, yâni Ebu Bekr, Ömer'e yöneldi. Esrar anlayışı selim akla yöneldi:

— Aklını başına devşir Ömer! Ömer bir anda kendisine geldi. 463

Ebu Bekr, hücreyi, evi, sokağı dolduranlara hitab etti. Seslerin en heybetlisi: «— KDM MUHAMMED'E TAPIYORSA BDLSDN KD, MU-HAMMED ÖLDÜ! KDM ALLAH'A TAPIYORSA BDLSDN KD, ALLAH ÖLMEZ, HAYY VE LÂYEMUTTUR!»

Sanki yattığı yerden, O konuşuyordu. Bu ölçüyü O, şu anda ölüm döşeğinde

yatan, getirmişti. •

Bütün Medine, haber duyulur duyulmaz çığlıklar içinde... Dinî temkini tutabilenler ölüme^ait âyetler okuyor. «— Bütün nefsler ölümü tadscıdır.»

Bilâl, Allah Resulünün defninden evvel son ezanını okuyor. Gözlerinden sakalına yaş iniyor. Ve sesi hasret bulutlarını kavuracak kadar yanık, göklere tırmanıyor. Peygamber Beldesi artık katıla katıia ağlıyor.

Üsâme'nin Başbuğluk sancağı Mescit kapısının önüne dikili... •

Allah'a, «Refik-ül-Âlâ» ya kavuştukları hücreye defnedildiler. Hatifi bir sesin emriyle, Allah'ın Resulünü soymadan yıkadılar. Gasl esnasında, insanoğlunu mestedici semavî bir rayiha ortalığı kapladı. Kabre, Ali, Abbas ve Ab-bas'ın iki oğlu'indi. Mukaddes vücudu kara toprağa koydular ve örttüler.

O zaman Derin ve ince Fâtıma geldi, kabirden bir avuç toprak alıp yüzüne gözüne sürdü ve dedi: «•— Muhammed'in toprağını koklayan, zaman boyunca misk kokusu almasa ne gam!.. Benim üzerime öyle musibetler çöktü ki, gündüzlere çökseydi gece olurdu!»

Hazret-i Ayişe: «— Vefatlarında Nübüvvet Mühürüne baktım, yoktu. Kaldırılmıştı.» 464

ErieS bin Balik: «— Allah Resulünün Medine'ye geldikleri günden aydınlık ve Medine'de vefat ettikleri günden karanlık bir gün görmedim!»

KARA TOPRAK Mukaddes merkadin başında Ebu Bekr ve ötner... Gözleri kara toprakta... Ebu Bekr'in ileride yeri Allah Resulünün göğsü, Ömer'inki de Ebu Bekrin göğsü hizasında...

Bu yeri şimdiden görüp görmedikleri ve kendi devirlerinde dünya çapihda bir hamleye kavuşacak olan Dslâm akmlarmdaki tekbir seslerini duyup duymadıkları belli değil... Şurası belli ki. içlerinde şekilsiz ve kelimesiz bir mâna çağlayanı köpörüyor:

— Allah Hayy ve Lâyemut... Akıl ve ruhun kamaşma noktası... Tek tek ve kesik kesik fikir çığlıklariyle konuşalım: Gaye!.. Evet!..

Bu kara toprağın karanlık dehlizlerinden geçmek. Evet!..

Hayy ve Lâyemut olanla ölümsüzlüğe ermek... Evet!.. Ebedî aydınlığa çıkmak:.. Evet!.. Bu dünyanın kendisiyle yalan, yaratıcısıyla doğru söylediği hayatı bulmak...

Hayatı bulmak, hayatı... Hayat ismini verdiğimiz ha-yatsızlığın içinden, hayata geçmek... Gaye - Dnsanı toprakta yatıyor.

Dyi ama, kara toprak ve içinde O... Bu nasıl geçiş?.. Dşte kara toprakta... Bu gayeyi getiren, varlık gayesinin Gaye Dnsan'ı Kara toprağa nasıl girer?.. Akıl!..

istersen çatla, zerre zerre infilâk et, kara toprağa kapanıp onu tırmık tırmık pençele! Ömer'in haberini duyunca kılıcını çekerken düştüğü bir lâhzahk hâl, hâlimiz...

Ebu Bekr, nurânî teslimiyet ruhu; ona yapışalım. Kara toprak O'nu da alan kara toprak!.. O kapkara dudakların ki, konuşan, sırlara dil veren sıcak dudakları yemeğe mahsustur; onlar konuşsun!

Ne o? Toprağın göğsü inip çıkıyor ve dudakları kıpırdıyor. Eğilin insanlar eğilin!.. Kara toprak konuşuyor. Kulağınızı onun göğsüne dayayın ve dinleyin!.. Kara toprak ses veriyor...

Kara toprak Hayy ve Lâyemut'u anıyor. Kara toprak zikrediyor...

Kara toprak içinde bütün lisan ve mânaların eridiğf tek kelimeyle sonsuzluğa açılan bir dehliz gibi gidip dt/.'in-leşiyor...

Kara toprak Allah'ı anıyor...

— SON —

DÇDNDEKDLER Başlangıç..... 7 En Evvel ve En Üstün ..... 18 Alından Alına Geçen Nur.....'. 24 Dede ve Baba ..... 29 O An..... 35

Arap Dlleri ..... 42 Mekke'de Manzara..... 48 Dünyaya Geliş..... 53

Nur Çocuk ..... 58 Sevgili Amca
..... 65 Yolda Bir Uğrak.....
69 Mukaddes Genç Adam 75
El'emin..... 80

Büyük ve Temiz Hatice 85
Aşk..... 91

Kara Taş..... 95 Kızıl Tüylü Devenin
Süvarisi..... 99 Murakabe Bucağı..... 105
Gökten Gelen Devlet..... 109
Berzah..... 114

Memuriyet ve Usulü..... 118 Dnsanoğlunun En
Güzeli..... 122 467

Dlkler..... 127 Sırayla
..... 132 Gizli Davet
..... 137 Acılan
Bayrak..... 143 Çile
..... 148 Sağ Elde Güneş, Sol Elde Ay
..... 153 Dslâm Dhlâstır.....L..... 158
Çaresi Yok..... 162 Rabbîm Allah Dediği
Dçin..... 166 Yürüyen Dağ..... 171
Ömer Müslüman .....r..... 174 Çile Üstüne
Çile..... 177 Hep Çile
.....;..... 182 Deniz
Yükseliyor.....,..... 184 Merkez ve
Muhit..... 187 Miraç
..... 191
Mucize..... 195. Hicret
..... 4S8
Yol..... 201

Mağara ve ötesi ..... 205 Nur
Sütunu..... 210 Peygamber Beldesi
..... 212 Medine'de Manzara 218
Dslâm ve Kılıç ..... 223 Bedr

Gazası..... 231 Ebedî
Hareket..... 246 Derin ve Dnce Fâtıma
..... 251 Kılıcın Ucunda Bir Yenik.....,.....,. 256
Ygsak 267
Hikmet..... 270

Birbiri Peşinde.....,..... 275 Yghudiye
Karşı..... 279 Dirayet ve Zerafet Titnsali Ayişe
..... 282 Ve. Ayişe..... 287 Ahzap,
Yahut Hendek..... 291

Siyaset .....-..... 223

Merkeze Doğru ..... 304 Kale Kapısı
.....;..... 308
Zincirleme..... 313 Büyük Fetih
Eşiğinde..... 317 Dlk
Karşılaşma.....i.v..... 320 Büyük
Fetih..... 325 Zafer
Alayı.....,....." 329 Devrilen 360
Put..... 333 Gurura Yer Yok .....„...„.„„.....,.„„.,.,,
339. Hamle Üstüne Hamle ..... 344 Mutlak Dnkılâp
.....,.....„.... 348 Ölçüler.....,.,,.....
351

Ekber Çihad..... 357 Gayelerin
Gayesi..... 360
Sahabî..... 364
Tabakalar..... 370 Peygamber ve Kadın
.....,...,,...„..... 375 Pâk Zevceler..... 381
Peygamber ve Şair .....,..... 387 Ahlâk ve
Adet..... 395 Renk Renk.....
399 Huzurlarında..... 407 Çizgi Çizgi
..... 415 Allah'ın Kitabı .....
419 Kur'ân ve Dnsan..... 422 Kur'ânı
Anlamak..... 426 Peygamberin
Kitabı..... 431 Peygamberin Kitabından .....,..,.....
434" Veda Haccı..... 440

Sonsuzluğa Sesleniş..... 444 Bütün Kapılar
Kapansın.....------- 450 Şehld Peygamber .....,.....
453 «Babana Sen Acı Bugün!» .....,....., 456 Allah Hayv ve
Lâyemut..... 461 468

Necip Fazıl Kısakürek _ Çöle Dnen Nur www.kitapsevenler.com

Merhabalar Buraya Yüklediğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna Dstinaden Görme Özürlüler Dçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz Amacım

Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaflar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braill

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılamaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi Dşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Not bu kitaplar Görme engelliler için taranmış ve düzenlenmiştir. Tarayan

MESUT HEKDMHAN mesuthekimhan@gmail.com Necip Fazıl Kısakürek _ Çöle Dnen Nur